Mini Bijbel

Overzicht

Dit is een zorgvuldig samengestelde selectie van oude Griekse teksten, bedoeld om de leer van Jezus en de geschriften die Hij onderwees, waarnaar Hij verwees en die Hij vervulde, zo goed mogelijk vast te leggen. Ons doel is om u een zo nauwkeurig mogelijke weergave van het oorspronkelijke Grieks te bieden in een modern, leesbaar formaat.

Disclaimer

Deze vertaling is gemaakt van de originele Griekse Septuaginta en Byzantijnse teksten met grote taalmodellen. Om deze reden bevat het veel artefacten van de cultuur en grammatica van de oorspronkelijke taal, maar kan het ook fouten bevatten. Als iets er vreemd uitziet, controleer dan het originele Grieks. Als u een fout vindt, stuur deze dan per e-mail naar jesusislord@joshuabible.com.

Licenties

Je hebt toestemming om deze vertaling geheel of gedeeltelijk te reproduceren en te verspreiden. Je mag deze niet aanpassen of verkopen. Als je een fout vindt, stuur dan een e-mail naar jesusislord@joshuabible.com zodat we deze kunnen corrigeren en je een bijgewerkte versie kunnen verstrekken.

Evangelie volgens Matteüs

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Evangelie volgens Marcus

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Evangelie volgens Johannes

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Brief van Johannes

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5

Genesis

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Exodus

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Numeri

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Deuteronomium

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Jozua

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Evangelie volgens Matteüs

1

Boek van het geslacht van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham. Abraham verwekte Isaak, en Isaak verwekte Jakob, en Jakob verwekte Juda en zijn broers, en Juda verwekte Perez en Zerah van Tamar, en Perez verwekte Hezron, en Hezron verwekte Aram, en Aram verwekte Amminadab, en Amminadab verwekte Nachson, en Nachson verwekte Salmon, en Salmon verwekte Boaz van Rachab, en Boaz verwekte Obed van Ruth, en Obed verwekte Isaï, en Isaï verwekte David de koning. David de koning verwekte Salomo uit de vrouw van Uria, en Salomo verwekte Rehabeam, en Rehabeam verwekte Abia, en Abia verwekte Asa, en Asa verwekte Josafat, en Josafat verwekte Joram, en Joram verwekte Uzzia, en Uzzia verwekte Jotam, en Jotam verwekte Achaz, en Achaz verwekte Hizkia, en Hizkia verwekte Manasse, en Manasse verwekte Amon, en

Amon verwekte Josia, en Josia verwekte Jechonia en zijn broeders bij de ballingschap naar Babylon. Na de ballingschap naar Babylon verwekte Jechonia Shealtiel, en Shealtiel verwekte Zerubbabel, en Zerubbabel verwekte Abihu, en Abihu verwekte Eliakim, en Eliakim verwekte Azor, en Azor verwekte Zadok, en Zadok verwekte Achim, en Achim verwekte Eliud, en Eliud verwekte Eleazar, en Eleazar verwekte Matthan, en Matthan verwekte Jacob, en Jacob verwekte Jozef de man van Maria, uit wie geboren werd Jezus die Christus genoemd wordt. Alle generaties van Abraham tot David zijn dus veertien generaties, en van David tot de ballingschap naar Babylon veertien generaties, en van de ballingschap naar Babylon tot Christus veertien generaties. De geboorte van Jezus Christus was als volgt. Want zijn moeder Maria verloofd geweest zijnde aan Jozef, voordat zij samenkwamen, werd zij bevonden zwanger te zijn uit de Heilige Geest. Joseph maar, haar man, rechtvaardig zijnde en niet willende haar openbaar te schande te maken, wenste haar heimelijk te ontslaan. Maar toen hij deze dingen had overwogen, zie, verscheen een boodschapper van de Heer aan hem in een droom, zeggende: Jozef, zoon van David, vrees niet om Maria, jouw vrouw, tot je te nemen, want wat in haar verwekt is, is uit de Heilige Geest. Zij zal een zoon baren en u zult zijn naam Jezus noemen, want hij zal zijn volk redden van hun zonden. Dit alles is gebeurd opdat vervuld zou worden wat gesproken was door de Heer door de profeet, die zei: zie, de maagd zal zwanger zijn en zal een zoon baren, en zij zullen zijn naam Emmanuel noemen, wat vertaald wordt God met ons. Ontwaakt van de slaap deed Jozef zoals de boodschapper van de

Heer hem bevolen had en nam hij zijn vrouw tot zich, en hij kende haar niet totdat zij haar eerstgeboren zoon baarde, en hij noemde zijn naam Jezus.

2

Toen Jezus geboren was in Bethlehem van Judea in de dagen van koning Herodes, zie, magiërs uit het oosten kwamen aan in Jeruzalem en zeiden: waar is de geboren koning van de Joden? Want wij zagen zijn ster in het oosten en wij kwamen om hem te aanbidden. Gehoord hebbend maar Herodes de koning, was hij verontrust en heel Jeruzalem met hem, en verzameld hebbend alle hogepriesters en schriftgeleerden van het volk, ondervroeg hij bij hen waar de Christus geboren wordt. En zij zeiden hem: in Bethlehem van Judea; want zo is geschreven door de profeet; en jij Bethlehem, land van Juda, in geen geval ben je de kleinste onder de leiders van Juda; want uit jou zal uitgaan een leider, die zal hoeden mijn volk Israël. Toen Herodes heimelijk de magiërs geroepen had, bepaalde hij precies van hen de tijd van de verschijnende ster, en nadat hij hen naar Bethlehem gezonden had, zei hij: ga en doe nauwkeurig onderzoek naar het kind, en wanneer jullie hem vinden, bericht het mij, zodat ook ik kan komen om hem te aanbidden. En zij, de koning gehoord hebbende, gingen; en zie, de ster die zij in het oosten zagen ging voor hen uit, totdat hij, gekomen zijnde, stond boven waar het kind was; en de ster gezien hebbende, verheugden zij zich met zeer grote vreugde, en in het huis gekomen zijnde, zagen zij het

kind met Maria, zijn moeder, en neergevallen zijnde aanbaden zij hem, en hun schatten geopend hebbende, brachten zij hem geschenken: goud en wierook en mirre; en in een droom goddelijk gewaarschuwd zijnde om niet naar Herodes terug te keren, trokken zij door een andere weg terug naar hun land. Nadat zij zich hadden teruggetrokken, zie, een boodschapper van de Heer verschijnt in een droom aan Jozef, zeggende: sta op, neem het kind en zijn moeder en vlucht naar Egypte, en blijf daar totdat ik het je zeg; want Herodes is op het punt het kind te zoeken om het te vernietigen. En hij, opgestaan, nam het kind en zijn moeder bij nacht en trok terug naar Egypte, en was daar tot de dood van Herodes, opdat vervuld zou worden wat gesproken was door de Heer door de profeet die zei: uit Egypte riep ik mijn zoon. Toen Herodes gezien had dat hij bespot was door de magiërs, was hij zeer woedend, en nadat hij gezonden had doodde hij alle kinderen in Bethlehem en in al haar gebieden van twee jaar oud en jonger, volgens de tijd die hij nauwkeurig bepaald had bij de magiërs. Toen werd vervuld wat gesproken was door de profeet Jeremia, zeggende: een stem werd gehoord in Rama, weekklacht en geween en veel rouw; Rachel wenend om haar kinderen, en zij wilde niet getroost worden, omdat zij er niet zijn. Nadat Herodes gestorven was, zie, verschijnt een boodschapper van de Heer in een droom aan Jozef in Egypte, zeggende: sta op, neem het kind en zijn moeder en ga naar het land Israël, want zij die de ziel van het kind zoeken zijn gestorven. En hij stond op, nam het kind en zijn moeder en kwam naar het land Israël. Maar toen hij gehoord had dat Archelaüs regeerde over Judea in plaats van zijn vader Herodes,

was hij bang om daarheen te gaan; maar nadat hij in een droom goddelijk gewaarschuwd was, trok hij zich terug naar de streken van Galilea, en toen hij gekomen was, vestigde hij zich in een stad genaamd Nazareth, zodat vervuld zou worden wat gesproken was door de profeten, dat hij Nazarener genoemd zou worden.

3

In die dagen komt Johannes de Doper predikend in de woestijn van Judea en zegt: bekeert u; het koninkrijk der hemelen heeft zich immers genaderd. Want deze is degene over wie gesproken is door de profeet Jesaja, die zegt: een stem van iemand die roept in de woestenij, bereidt de weg van de Heer, maakt zijn paden recht. Hijzelf maar, Johannes, had zijn kledingstuk van kameelharen en een lederen riem om zijn lendenen, en zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honing. Toen ging Jeruzalem uit naar hem en heel Judea en heel de omliggende streek van de Jordaan, en zij werden gedoopt in de Jordaan door hem terwijl zij hun zonden beleden. Maar toen hij velen van de Farizeeën en Sadduceeën naar zijn doopsel zag komen, zei hij tot hen: Nakomelingen van adders, wie heeft jullie getoond te vluchten voor de komende toorn? Maak daarom vrucht waardig van het berouw, en denk niet bij jezelf te zeggen, wij hebben Abraham tot vader. Ik zeg namelijk tegen jullie dat God in staat is uit deze stenen kinderen voor Abraham op te wekken. Reeds ligt de bijl aan de wortel van de bomen, daarom wordt elke boom die geen

goede vrucht voortbrengt afgesneden en in het vuur geworpen. Ik doop jullie inderdaad in water tot bekering, maar degene die na mij komt is sterker dan ik, wiens sandalen te dragen ik niet bekwaam ben; hij zal jullie dopen in de Heilige Geest en vuur. Wiens wanmand in zijn hand is en die zijn dorsvloer grondig zal schoonmaken, en zijn graan zal verzamelen in de schuur, maar het kaf zal verbranden met onblusbaar vuur. Toen komt Jezus van Galilea naar de Jordaan, naar Johannes, om door hem gedoopt te worden. Maar Johannes probeerde hem tegen te houden en zei: Ik heb er behoefte aan door jou gedoopt te worden, en jij komt naar mij? Maar Jezus antwoordde en zei tegen hem: laat nu; want zo is het passend voor ons om alle gerechtigheid te vervullen. Toen liet hij hem gaan; en gedoopt zijnde ging Jezus onmiddellijk op uit het water; en zie, de hemelen werden voor hem geopend, en hij zag de Geest van God neerdalen als een duif en op hem komen; en zie, een stem uit de hemelen zeggend: deze is mijn geliefde zoon, in wie ik welbehagen heb gehad.

4

Toen werd Jezus naar de woestijn geleid door de Geest om beproefd te worden door de duivel, en na veertig dagen en veertig nachten gevast te hebben werd hij hongerig. En de verzoeker naderde hem en zei: Als u de Zoon van God bent, zeg dan dat deze stenen broden worden. Maar hij antwoordde en zei: Er is geschreven: niet van brood alleen zal de mens leven,

maar van elk woord dat voortkomt uit de mond van God. Toen neemt de duivel hem mee naar de heilige stad, en zet hem op de vleugel van de tempel en zegt tot hem: als je zoon bent van God, werp jezelf naar beneden; er is immers geschreven dat hij aan zijn boodschappers zal bevelen aangaande jou, en op handen zullen zij jou opheffen, opdat je niet je voet stoot tegen een steen. Jezus zei tot hem: Wederom is geschreven: gij zult de Heer, uw God, niet testen. Weer neemt de duivel hem mee naar een zeer hoge berg, en toont hem alle koninkrijken van de wereld en hun glorie en zegt tot hem: dit alles zal ik jou geven, als je, neergevallen, mij aanbidt. Toen zei Jezus tot hem: Ga achter mij, satan, want er staat geschreven: De Heer, uw God, zult gij aanbidden en Hem alleen zult gij dienen. Toen liet de duivel hem los, en zie, boodschappers kwamen en dienden hem. Toen Jezus gehoord had dat Johannes overgeleverd was, trok hij zich terug naar Galilea, en nadat hij Nazareth achtergelaten had en gekomen was, vestigde hij zich in Kapernaüm aan zee in de grenzen van Zebulon en Naftali, opdat vervuld zou worden wat gesproken was door de profeet Jesaja, die zeide: land van Zebulon en land van Naftali, weg naar de zee, overzijde van de Jordaan, Galilea van de volken, het volk dat zat in duisternis zag een groot licht, en voor hen die zaten in het land en de schaduw van de dood is een licht opgegaan voor hen. Vanaf toen begon Jezus te verkondigen en te zeggen: Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen. Wandelend langs de zee van Galilea zag hij twee broers, Simon, genaamd Petrus, en Andreas, zijn broer, die een net in de zee wierpen; zij waren immers vissers; en hij zegt tot hen: kom achter mij en ik zal

jullie vissers van mensen maken. Maar zij verlieten onmiddellijk de netten en volgden hem. En van daar verder gaande zag hij twee andere broeders, Jakobus de zoon van Zebedeus en Johannes zijn broeder, in de boot met Zebedeus hun vader, hun netten herstellende, en hij riep hen. Maar zij verlieten onmiddellijk de boot en hun vader en volgden hem. En Jezus ging rond door heel Galilea, onderwijzend in hun gemeenschappen en verkondigend het goede nieuws van het koninkrijk en dienend alle ziekte en alle kwaal in het volk. En het gerucht over hem ging naar heel Syrië, en zij brachten hem allen die er slecht aan toe waren, die leden aan verschillende ziekten en kwellingen, en bezetenen en maanzieken en verlamden, en hij geneesde hen; en vele menigten volgden hem vanuit Galilea en Decapolis en Jeruzalem en Judea en van over de Jordaan.

5

Toen hij de menigten gezien had, ging hij de berg op, en nadat hij was gaan zitten, kwamen zijn leerlingen naar hem toe, en hij opende zijn mond en onderwees hen, zeggende: gezegend zijn de armen van geest, want van hen is het koninkrijk der hemelen. Gezegend zijn de rouwenden, omdat zij getroost zullen worden. Gezegend zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven. Gezegend zijn zij die hongeren en dorsten naar gerechtigheid, omdat zij verzadigd zullen worden. Gezegend zijn de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid verkrijgen.

Gezegend zijn de reinen van hart, omdat zij God zullen zien. Gezegend zijn de vredemakers, want zij zullen zonen van God worden genoemd. Gezegend zijn de vervolgden omwille van gerechtigheid, omdat het koninkrijk der hemelen van hen is. Gezegend zijn jullie wanneer zij jullie beschimpen en vervolgen, en elk kwaad woord tegen jullie zeggen terwijl zij liegen, omwille van mij. Verheug jullie en juich, omdat jullie beloning groot is in de hemelen, want zo vervolgden zij de profeten die vóór jullie kwamen. Jullie zijn het zout van de aarde; maar als het zout dwaas wordt, waarmee zal het gezouten worden? Het is nergens meer goed voor behalve gegooid te worden naar buiten en vertrapt te worden door de mensen. Jullie zijn het licht van de wereld. Een stad kan niet verborgen worden die boven op een berg ligt; ook steken ze geen lamp aan en zetten hem onder de korenmaat, maar op de kandelaar, en hij schijnt voor allen die in het huis zijn. Laat zo uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken zien en uw Vader verheerlijken die in de hemelen is. Denk niet dat ik gekomen ben om de wet of de profeten te vernietigen, ik ben niet gekomen om te vernietigen, maar om te vervullen. Amen, want ik zeg tot jullie: totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal geen jota of geen serif van de wet voorbijgaan, totdat alles geschied is. Wie daarom één van deze kleinste geboden vernietigt en aldus de mensen onderwijst, zal de kleinste genoemd worden in het koninkrijk der hemelen, maar wie doet en onderwijst, deze zal groot genoemd worden in het koninkrijk der hemelen. Ik zeg immers aan jullie dat als jullie gerechtigheid niet overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en Farizeeën, jullie het koninkrijk der hemelen

niet zullen binnengaan. Jullie hebben gehoord dat aan de ouden gezegd werd: gij zult niet moorden, en wie moordt, zal schuldig zijn aan het oordeel. Maar ik zeg tot jullie dat ieder die zomaar boos is op zijn broer schuldig zal zijn aan het oordeel, wie tegen zijn broer raca zegt, zal schuldig zijn aan de raad, wie dwaas zegt, zal schuldig zijn aan de gehenna van het vuur. Als je daarom je gave op het altaar brengt en je daar herinnert dat je broer iets tegen jou heeft, laat daar je gave voor het altaar, en ga eerst je verzoenen met je broer, en kom dan terug en breng je gave. Wees welgezind jegens jouw tegenstander snel zolang je op de weg met hem bent, opdat de tegenstander jou niet overlevert aan de rechter en de rechter jou overlevert aan de dienaar, en je in de gevangenis geworpen zult worden; waarlijk zeg ik jou, je zult daar niet uitgaan totdat je de laatste kwadrans terugbetaalt. Jullie hebben gehoord dat aan de ouden gezegd werd: gij zult geen overspel plegen. Ik zeg jullie echter dat ieder die naar een vrouw kijkt om haar te begeren, reeds overspel met haar heeft gepleegd in zijn hart. Als maar jouw rechteroog jou doet struikelen, ruk het uit en werp het van je af, want het is voordelig voor jou dat een van jouw ledematen vergaat en niet je gehele lichaam in de gehenna geworpen wordt. En als je rechterhand je doet struikelen, hak hem af en werp hem van je af, want het is beter voor jou dat een van je ledematen vergaat en niet je hele lichaam in de gehenna geworpen wordt. Er was gezegd: maar wie zijn vrouw ontslaat, laat hem haar een scheidingsbrief geven. Ik zeg jullie echter dat wie zijn vrouw verstoot, behalve om reden van hoererij, haar overspel doet plegen, en wie een gescheiden vrouw trouwt, pleegt overspel.

Weer hebben jullie gehoord dat aan de ouden gezegd werd, je zult niet vals zweren, maar je zult aan de Heer je eden nakomen. Maar ik zeg jullie helemaal niet te zweren, noch in de hemel, omdat het de troon is van God, noch in de aarde, omdat het de voetenbank is van zijn voeten, noch naar Jeruzalem, omdat het de stad is van de grote koning, noch bij je hoofd te zweren, omdat je niet in staat bent een haar wit of zwart te maken. Laat uw woord maar ja ja zijn, nee nee; het buitensporige hiervan is uit het kwade. Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: oog in plaats van oog en tand in plaats van tand. Maar ik zeg jullie het kwade niet te weerstaan, maar wie jou slaat op de rechter wang, keer naar hem ook de andere, en aan degene die met jou geoordeeld wil worden en jouw tuniek wil nemen, laat aan hem ook het kleed, en wie jou een mijl zal dwingen, ga met hem twee, geef aan degene die jou vraagt en keer je niet af van degene die van jou wil lenen. Jullie hebben gehoord dat er gezegd werd: je zult je naaste liefhebben en je zult je vijand haten. Maar ik zeg jullie, heb jullie vijanden lief, zegen degenen die jullie vervloeken, doe goed aan degenen die jullie haten en bid voor degenen die jullie mishandelen en vervolgen, zodat jullie zonen worden van jullie vader die in de hemelen is, omdat hij zijn zon laat opgaan over slechten en goeden en laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Want als jullie degenen liefhebben die jullie liefhebben, welk loon hebben jullie? Doen de tollenaren niet ook hetzelfde? En als jullie alleen jullie vrienden groeten, wat doen jullie meer? Doen de tollenaren dat niet ook zo? Jullie zullen daarom volmaakt zijn, zoals jullie Vader in de hemelen volmaakt is.

6

Pas op dat jullie je aalmoezen niet doen voor de mensen om door hen gezien te worden, want anders hebben jullie geen loon bij jullie vader die in de hemelen is. Wanneer je daarom aalmoezen geeft, laat dan geen trompet klinken voor je, zoals de huichelaars doen in de samenkomsten en in de straten, opdat zij verheerlijkt mogen worden door de mensen. Waarlijk, ik zeg tot jullie, zij hebben hun loon al ontvangen. Maar wanneer jij aalmoezen geeft, laat je linkerhand niet weten wat je rechterhand doet, zodat je aalmoezen in het verborgene is, en je vader die in het verborgene ziet zal het je in het openbaar teruggeven. En wanneer je bidt, zul je niet zijn zoals de huichelaars, omdat zij ervan houden om staand te bidden in de gemeenschappen en op de hoeken van de straten, zodat zij aan de mensen zouden verschijnen. Waarlijk, ik zeg tot jullie dat zij hun loon hebben ontvangen. Maar jij, wanneer je bidt, ga binnen in jouw binnenkamer, en nadat je jouw deur gesloten hebt, bid tot jouw vader die in het verborgene is, en jouw vader die in het verborgene ziet, zal het jou in het openbaar teruggeven. Maar wanneer u bidt, babbel dan niet zoals de heidenen, want zij denken dat zij door hun breedsprakigheid verhoord zullen worden. Wees daarom niet zoals zij, want jullie Vader weet wat jullie nodig hebben voordat jullie het hem vragen. Zo daarom bid jullie: Onze Vader die in de hemelen is, laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen, laat uw wil gebeuren, zoals in de hemel ook op de aarde, geef ons

vandaag ons dagelijks brood, en vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaren vergeven, en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de kwade. Want van u is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid tot in de eeuwen; amen. Als jullie namelijk de mensen hun overtredingen vergeven, zal ook jullie hemelse Vader jullie vergeven; maar als jullie de mensen hun overtredingen niet vergeven, zal jullie Vader ook jullie overtredingen niet vergeven. Wanneer jullie vasten, word niet somber zoals de huichelaars, want zij ontsieren hun gezichten opdat zij aan de mensen vastend mogen verschijnen, waarlijk zeg ik jullie dat zij hun loon hebben ontvangen. Maar jij, wanneer je vast, zalf jouw hoofd en was jouw gezicht, zodat je niet aan de mensen verschijnt als vastend, maar aan jouw vader die in het verborgene is, en jouw vader die ziet in het verborgene zal het jou vergelden in het openbaar. Verzamel niet voor jullie schatten op de aarde, waar mot en vraat vernietigt, en waar dieven doorgraven en stelen; maar verzamel voor jullie schatten in de hemel, waar noch mot noch vraat vernietigt, en waar dieven niet doorgraven noch stelen; want waar jullie schat is, daar zal ook jullie hart zijn. De lamp van het lichaam is het oog; als dus jouw oog eenvoudig is, zal heel jouw lichaam vol van licht zijn; maar als jouw oog slecht is, zal heel jouw lichaam donker zijn. Als dus het licht in jou duisternis is, hoeveel is dan de duisternis? Niemand is in staat twee meesters te dienen; want of hij zal de ene haten en de andere liefhebben, of hij zal aan de ene vasthouden en de andere verachten. Jullie kunnen niet God dienen en mammon tegelijk. Daarom zeg ik tot jullie: wees niet bezorgd voor jullie

ziel, wat jullie zullen eten en wat jullie zullen drinken, noch voor jullie lichaam, wat jullie zullen aantrekken. Is de ziel niet meer dan het voedsel en het lichaam meer dan de kleding? Kijk naar de vogels van de hemel, omdat zij niet zaaien, noch oogsten, noch verzamelen in schuren, en uw hemelse Vader voedt hen. Bent u niet veel meer waard dan zij? Wie van jullie is in staat door zich zorgen te maken één el aan zijn levensduur toe te voegen? En waarom maken jullie je zorgen over kleding? Bestudeer de lelies van het veld hoe ze groeien; ze zwoegen niet noch spinnen ze; maar ik zeg jullie dat zelfs Salomo in al zijn glorie zich niet kleedde als een van deze. Als God het gras van het veld, dat er vandaag is en morgen in de oven geworpen wordt, zo kleedt, zal Hij jullie niet veel meer kleden, kleingelovigen? Wees daarom niet bezorgd en zeg niet: wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of wat zullen wij aantrekken? Want al deze dingen zoeken de volken, want uw hemelse Vader weet dat u dit alles nodig hebt. Zoek maar eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, en dit alles zal aan jullie worden toegevoegd. Wees daarom niet bezorgd over morgen, want morgen zal bezorgd zijn over haar eigen zaken, voldoende voor de dag is het kwaad ervan.

7

Oordeel niet, opdat jullie niet geoordeeld worden; want in welk oordeel jullie oordelen, zullen jullie geoordeeld worden, en in welke maat jullie meten, zal het jullie gemeten worden. Maar

waarom zie jij het splintertje in het oog van jouw broer, maar de balk in jouw eigen oog merk je niet op? Of hoe zul je tot je broer zeggen: laat mij de splinter uit je oog werpen, en zie, de balk is in je oog? Huichelaar, werp eerst de balk uit je eigen oog, en dan zul je helder zien om de splinter uit het oog van je broeder te werpen. Geef het heilige niet aan de honden en werp uw parels niet voor de varkens, opdat zij ze niet vertrappen met hun voeten en zich keren en u verscheuren. Vraag, en het zal aan jullie gegeven worden, zoek, en jullie zullen vinden, klop, en het zal aan jullie geopend worden; want iedereen die vraagt ontvangt en die zoekt vindt en voor die klopt zal het geopend worden. Of wie is er onder jullie een man die, als zijn zoon hem om brood vraagt, hem een steen zal geven? En als hij om vis vraagt, zal hij hem toch geen slang geven? Als dus jullie, hoewel jullie slecht zijn, weten hoe jullie goede gaven aan jullie kinderen moeten geven, hoeveel te meer zal jullie Vader die in de hemelen is goede dingen geven aan degenen die hem vragen? Alles daarom wat u wilt dat de mensen aan u doen, doet u ook aldus aan hen, want dit is de wet en de profeten. Treed binnen door de nauwe poort, omdat de poort breed is en de weg wijd die leidt naar de vernietiging, en velen zijn er die door haar binnengaan. Hoe nauw is de poort en samengedrukt is de weg die leidt naar het leven, en weinigen zijn zij die het vinden. Pas op maar voor de valse profeten, die naar jullie komen in kledingstukken van schapen, maar van binnen zijn zij roofzuchtige wolven. Van hun vruchten zult u hen kennen. Verzamelen zij toch niet van doornen druiven of van distels vijgen? Zo maakt elke goede boom goede vruchten, maar de

rotte boom maakt slechte vruchten. Een goede boom is niet in staat slechte vruchten voort te brengen, noch is een rotte boom in staat goede vruchten voort te brengen. Elke boom die geen goede vrucht voortbrengt wordt gekapt en in het vuur geworpen. Dus aan hun vruchten zult u hen kennen. Niet iedereen die tot mij zegt Heer Heer, zal binnengaan in het koninkrijk der hemelen, maar hij die de wil doet van mijn Vader die in de hemelen is. Velen zullen tot mij zeggen op die dag: Heer, Heer, hebben wij niet in uw naam geprofeteerd, en in uw naam demonen uitgeworpen, en in uw naam vele krachten gedaan? En dan zal ik hun bekennen dat ik jullie nooit gekend heb: ga weg van mij, jullie die de wetteloosheid bedrijven. Iedereen dus die deze woorden van mij hoort en ze doet, zal ik vergelijken met een wijze man, die zijn huis bouwde op de rots; en de regen viel neer en de rivieren kwamen en de winden bliezen en vielen op dat huis, en het viel niet; het was immers gefundeerd op de rots. En iedereen die mijn woorden hoort en ze niet doet, zal vergeleken worden met een dwaze man, die zijn huis op het zand bouwde; en de regen viel neer en de rivieren kwamen en de winden bliezen en sloegen tegen dat huis, en het viel, en de val ervan was groot. En het gebeurde dat toen Jezus deze woorden voltooid had, de menigten verbijsterd waren over zijn lering; want hij leerde hen als iemand die autoriteit had, en niet als de schriftgeleerden.

8

Maar toen hij van de berg was neergekomen, volgden vele menigten hem. En zie, een melaatse kwam en aanbad hem, zeggende: Heer, als u wilt, kunt u mij reinigen. En zijn hand uitgestrekt hebbend, raakte Jezus hem aan, zeggend: Ik wil, word gereinigd. En onmiddellijk werd zijn melaatsheid gereinigd. En Jezus zegt tot hem: Zie erop toe dat je het aan niemand zegt, maar ga jezelf tonen aan de priester en offer het geschenk dat Mozes geboden heeft, tot een getuigenis voor hen. Toen hij Kapernaüm binnenging, naderde een centurio hem, hem smekend en zeggende: Heer, mijn zoon ligt in het huis verlamd, vreselijk gekweld. En Jezus zegt tot hem: Ik zal komen en hem genezen. En de centurion antwoordde en zei: Heer, ik ben niet waardig dat je onder mijn dak komt; maar zeg alleen een woord, en mijn zoon zal genezen worden. Want ook ik ben een man onder gezag, die soldaten onder mij heb, en ik zeg tegen deze, ga, en hij gaat, en tegen een ander, kom, en hij komt, en tegen mijn slaaf, doe dit, en hij doet het. Maar toen Jezus dit gehoord had, verwonderde hij zich en zei tot degenen die volgden: Waarlijk, ik zeg tot jullie, zelfs niet in Israël heb ik zo'n groot geloof gevonden. Ik zeg jullie dat velen uit het oosten en het westen zullen komen en zullen aanliggen met Abraham en Isaak en Jakob in het koninkrijk der hemelen, maar de zonen van het koninkrijk zullen geworpen worden in de buitenste duisternis; daar zal het geween en het tandengeknars zijn. En Jezus zei tegen de honderdman: ga, en zoals je geloofde, laat het voor jou gebeuren. En zijn kind werd genezen in dat uur. En toen Jezus in het huis van Petrus gekomen was, zag hij zijn schoonmoeder die te bed lag en koorts had, en hij raakte haar

hand aan, en de koorts verliet haar, en ze stond op en diende hem. Toen de avond gevallen was, brachten zij hem vele bezetenen, en hij dreef de geesten uit met een woord en hij genas allen die het slecht hadden, zodat vervuld zou worden wat gesproken was door de profeet Jesaja, zeggend: hij zelf nam onze zwakheden en droeg de ziekten. Toen Jezus vele menigten om zich heen zag, beval hij te vertrekken naar de overzijde. En een schriftgeleerde naderde en zei tot hem: Leraar, ik zal u volgen waarheen u ook gaat. En Jezus zegt tot hem: de vossen hebben holen en de vogels van de hemel hebben nesten, maar de zoon van de mens heeft niet waar hij het hoofd kan neerleggen. Een ander van zijn discipelen zei tot hem: Heer, sta mij toe eerst te vertrekken en mijn vader te begraven. Maar Jezus zei tot hem: Volg mij, en laat de doden hun eigen doden begraven. En toen hij in het schip was ingestapt, volgden zijn leerlingen hem. En zie, er gebeurde een grote storm op de zee, zodat het schip bedekt werd door de golven, maar hij sliep. En zijn discipelen naderden en wekten hem, zeggende: Heer, red ons, wij vergaan. En hij zegt tegen hen: waarom zijn jullie bang, kleingelovigen? Toen hij was opgestaan, bestrafte hij de winden en de zee, en er kwam een grote kalmte. De mensen verwonderden zich en zeiden: Wat voor iemand is deze, dat zelfs de winden en de zee hem gehoorzamen? En toen hij naar de overzijde gekomen was, naar het land van de Gergesenen, ontmoetten hem twee bezetenen die uit de graven kwamen, zeer gevaarlijk, zodat niemand in staat was langs die weg voorbij te gaan. En zie, zij schreeuwden en zeiden: wat hebben wij met jou te maken, Jezus, Zoon van God? Ben je hierheen gekomen vóór

de tijd om ons te kwellen? Er was ver van hen vandaan een kudde van vele varkens die graasde. De demonen dringden echter bij hem aan en zeiden: als u ons uitdrijft, sta ons toe weg te gaan naar de kudde varkens. En hij zei tegen hen: ga. En degenen die naar buiten waren gegaan gingen weg naar de kudde varkens; en zie, de hele kudde varkens stormde van de klif de zee in en stierf in het water. De herders echter vluchtten, en nadat zij naar de stad waren gegaan, berichtten zij alles, ook wat betreft de door demonen bezeten mannen. En zie, de hele stad ging uit naar de ontmoeting met Jezus, en toen zij hem gezien hadden, smeekten zij dat hij zou vertrekken uit hun grenzen.

9

En na te zijn ingestapt in een boot, stak hij over en kwam in zijn eigen stad. En zie, zij brachten een verlamde tot hem die op een bed lag, en Jezus, hun geloof ziend, zei tot de verlamde: neem moed, kind, jouw zonden zijn jou vergeven. En zie, sommigen van de schriftgeleerden zeiden bij zichzelf: Deze lastert. En Jezus, die hun gedachten had gezien, zei: Waarom denken jullie kwade dingen in jullie harten? Want wat is gemakkelijker te zeggen: jouw zonden zijn vergeven, of te zeggen: sta op en loop? Maar opdat jullie mogen weten dat de Zoon des mensen gezag heeft op de aarde om zonden te vergeven, toen zegt hij tot de verlamde: Sta op, neem je bed op en ga naar je huis. En hij stond op en ging naar zijn huis. Maar toen de menigten dit gezien

hadden, verwonderden zij zich en verheerlijkten zij God, die zodanige autoriteit aan de mensen gegeven had. En terwijl Jezus vandaar voorbijging, zag hij een man zitten bij het tolhuis, Matteüs genaamd, en hij zegt tegen hem: volg mij. En hij stond op en volgde hem. En het gebeurde dat hij in het huis aanlag, en zie, vele tollenaren en zondaars kwamen en lagen samen aan met Jezus en zijn leerlingen. En de Farizeeën, dit gezien hebbende, zeiden tot zijn leerlingen: Waarom eet uw leraar met de tollenaren en zondaars? Maar Jezus, dit gehoord hebbend, zei tot hen: De sterken hebben geen behoefte aan een arts, maar zij die het slecht hebben. Maar ga en leer wat dit betekent: ik wil barmhartigheid en geen offer. Want ik kwam niet om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars tot bekering. Toen naderden de leerlingen van Johannes hem en zeiden: Waarom vasten wij en de Farizeeën veel, maar vasten uw leerlingen niet? En Jezus zei tegen hen: kunnen de zonen van de bruidskamer rouwen zolang de bruidegom met hen is? Maar er zullen dagen komen wanneer de bruidegom van hen wordt weggenomen, en dan zullen zij vasten. Niemand legt echter een lap ongekrompen doek op een oud kledingstuk, want de volheid ervan neemt weg van het kledingstuk, en er ontstaat een ergere scheur. Noch werpen zij nieuwe wijn in oude zakken, want anders barsten de zakken, en de wijn wordt uitgegoten en de zakken vergaan, maar nieuwe wijn werpen zij in nieuwe zakken, en beide worden bewaard. Terwijl hij deze dingen tot hen sprak, zie, een heerser naderde en aanbad hem, zeggend: Mijn dochter is zojuist gestorven, maar kom en leg uw hand op haar en zij zal leven. En Jezus stond op en volgde hem, en zijn discipelen ook.

En zie, een vrouw die twaalf jaar aan bloedverlies leed, naderde van achteren en raakte de franje van zijn kleed aan. Ze zei immers bij zichzelf: Als ik alleen maar zijn kledingstuk aanraak, zal ik gered worden. En Jezus, zich omgedraaid hebbend en haar gezien hebbend, zei: heb moed, dochter; jouw geloof heeft jou gered. En de vrouw werd gered vanaf dat uur. En toen Jezus in het huis van de heerser gekomen was en de fluitspelers en de menigte die gestoord werd gezien had, zei hij tot hen: trekt terug; want het meisje is niet gestorven, maar slaapt. En ze lachten hem uit. Maar toen de menigte was weggestuurd, ging hij naar binnen, greep haar hand, en het meisje stond op. En dit gerucht ging uit in dat hele land. En toen Jezus van daar passeerde, volgden twee blinden hem, roepende en zeggende: Heb medelijden met ons, zoon van David. Toen hij in het huis gekomen was, kwamen de blinden tot hem, en Jezus zei tot hen: geloven jullie dat ik in staat ben dit te doen? Ze zeggen tegen hem: Ja, Heer. Toen raakte hij hun ogen aan en zei: Laat het jullie geschieden volgens jullie geloof. En hun ogen werden geopend, en Jezus waarschuwde hen streng, zeggende: Ziet toe dat niemand het te weten komt. Maar zij die uitgegaan waren, verspreidden het nieuws over hem in dat hele land. Terwijl zij naar buiten gingen, zie, brachten zij hem een stomme man die door een demon bezeten was, en nadat de demon uitgeworpen was sprak de stomme, en de menigten verwonderden zich en zeiden dat zoiets nooit verschenen was in Israël. Maar de Farizeeën zeiden: Door de heerser van de demonen werpt hij de demonen uit. En Jezus ging rond door alle steden en dorpen, onderwijzend in hun gemeenten en verkondigend het goede

nieuws van het koninkrijk en dienend alle ziekte en alle kwaal onder het volk. Maar toen hij de menigten zag, had hij medelijden met hen, omdat ze uitgeput en verstrooid waren als schapen die geen herder hebben. Toen zegt hij tot zijn discipelen: de oogst is inderdaad groot, maar de arbeiders zijn weinig. Bid daarom de Heer van de oogst dat Hij arbeiders uitzende in Zijn oogst.

10

En nadat hij zijn twaalf leerlingen geroepen had, gaf hij hun gezag over onreine geesten, zodat zij hen konden uitwerpen en alle ziekte en alle kwaal konden genezen. Van de twaalf apostelen zijn de namen deze: eerste Simon, genaamd Petrus, en Andreas zijn broer, Jakobus de zoon van Zebedeüs en Johannes zijn broer, Filippus en Bartolomeüs, Thomas en Matteüs de tollenaar, Jakobus de zoon van Alfeüs en Lebbeüs, toegenaamd Taddeüs, Simon de Kananeeër en Judas de Iskariot, die hem overleverde. Deze twaalf zond Jezus, hen bevelend, zeggend: ga niet de weg van de naties en ga niet een stad van de Samaritanen binnen; maar ga liever naar de verloren schapen van het huis van Israël. Maar terwijl u gaat, verkondigt en zegt dat het koninkrijk der hemelen nabij gekomen is. Genees zieken, reinig melaatsen, wek doden op, werp demonen uit; als geschenk hebt u ontvangen, geef als geschenk. Verkrijg niet goud, noch zilver, noch brons in jullie riemen, geen tas voor de weg, noch twee tunieken, noch sandalen, noch een staf; want de

arbeider is waardig van zijn voedsel. In welke stad of dorp u ook binnenkomt, onderzoek wie daarin waardig is, en blijf daar tot u vertrekt. Maar bij het binnenkomen in het huis, groet het en zeg: vrede aan dit huis. En als het huis inderdaad waardig is, laat uw vrede erop komen; maar als het niet waardig is, laat uw vrede naar u terugkeren. En wie jullie niet ontvangt noch jullie woorden hoort, schudt bij het weggaan buiten het huis of die stad het stof van jullie voeten af. Waarlijk, ik zeg tot jullie, het zal verdraaglijker zijn voor het land van Sodom en Gomorra op de dag van het oordeel dan voor die stad. Zie, ik zend jullie als schapen te midden van wolven; wees daarom wijs als de slangen en onschuldig als de duiven. Let maar op voor de mensen; want zij zullen jullie overleveren aan raden en in hun vergaderingen zullen zij jullie geselen; en voor leiders en ook koningen zullen jullie gebracht worden omwille van mij tot getuigenis aan hen en de volkeren. Wanneer zij jullie echter zullen overleveren, wees niet bezorgd hoe of wat jullie zullen spreken, want het zal aan jullie gegeven worden in dat uur wat jullie zullen spreken. Want niet jullie zijn de sprekenden, maar de Geest van jullie Vader is de sprekende in jullie. Broer zal broer overleveren tot de dood en vader zijn kind, en kinderen zullen opstaan tegen ouders en zullen hen ter dood brengen; en jullie zullen gehaat worden door allen vanwege mijn naam; maar degene die volhard heeft tot het einde, die zal gered worden. Wanneer zij jullie echter vervolgen in deze stad, vlucht naar de andere, want amen ik zeg tot jullie, jullie zullen de steden van Israel niet voltooien totdat de zoon des mensen komt. Een leerling staat niet boven de leraar, noch een slaaf boven zijn

heer. Het is voldoende voor de leerling dat hij wordt als zijn leraar, en voor de slaaf als zijn heer. Als ze de heer des huizes Beëlzebul noemden, hoeveel te meer de leden van zijn huishouden? Vrees hen daarom niet, want niets is bedekt dat niet onthuld zal worden, en niets verborgen dat niet gekend zal worden. Wat ik tot jullie zeg in de duisternis, zeg dat in het licht, en wat jullie in het oor horen, verkondig dat op de daken. En vrees niet degenen die het lichaam doden, maar de ziel niet kunnen doden, maar vrees meer degene die zowel ziel als lichaam kan vernietigen in de hel. Worden niet twee mussen voor een assarion verkocht? En één van hen zal niet op de aarde vallen zonder jullie vader. Maar ook alle haren van jullie hoofd zijn geteld. Wees daarom niet bang, jullie zijn meer waard dan vele mussen. Ieder dus die mij zal belijden voor de mensen, zal ik ook hem belijden voor mijn vader die in de hemelen is; wie maar mij zou verloochenen voor de mensen, zal ik ook hem verloochenen voor mijn vader die in de hemelen is. Denk niet dat ik gekomen ben om vrede op de aarde te brengen; ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard. Want ik kwam om een man tegen zijn vader te verdelen en een dochter tegen haar moeder en een schoondochter tegen haar schoonmoeder, en de vijanden van de man zijn zijn huisgenoten. Degene die vader of moeder meer liefheeft dan mij is mij niet waardig; en degene die zoon of dochter meer liefheeft dan mij is mij niet waardig; en wie zijn kruis niet neemt en mij niet volgt, is mij niet waardig. Degene die zijn ziel gevonden heeft, zal haar verliezen, en degene die zijn ziel verloren heeft omwille van mij, zal haar vinden. Wie jullie ontvangt, ontvangt mij, en wie mij

ontvangt, ontvangt degene die mij gezonden heeft. Wie een profeet ontvangt in naam van een profeet, zal het loon van een profeet ontvangen, en wie een rechtvaardige ontvangt in naam van een rechtvaardige, zal het loon van een rechtvaardige ontvangen. En wie een van deze kleinen slechts een beker koud water geeft te drinken in naam van een leerling, waarlijk zeg ik tot jullie, hij zal zijn loon zeker niet verliezen.

11

En het gebeurde dat toen Jezus het instrueren van zijn twaalf leerlingen had voltooid, hij van daar vertrok om te onderwijzen en te verkondigen in hun steden. Maar Johannes, gehoord hebbend in de gevangenis de werken van Christus, gezonden hebbend twee van zijn leerlingen, zei tot hem: bent u degene die komt of moeten wij een ander verwachten? En Jezus antwoordde en zei tot hen: ga en rapporteer aan Johannes wat jullie horen en zien; blinden zien weer en kreupelen lopen, melaatsen worden gereinigd en doven horen, doden worden opgewekt en aan armen wordt het goede nieuws gebracht; en gezegend is wie geen aanstoot neemt aan mij. Terwijl deze weggingen, begon Jezus te zeggen aan de menigten over Johannes: wat gingen jullie uit naar de woestijn om te zien? Een riet dat door de wind geschud wordt? Maar wat gingen jullie naar buiten om te zien? Een man gekleed in zachte kleren? Zie, degenen die zachte kleding dragen zijn in de huizen van de koningen. Maar wat gingen jullie naar buiten om te zien?

Profeet? Ja, ik zeg jullie, zelfs meer dan een profeet. Want deze is hij over wie geschreven staat: Zie, ik zend mijn boodschapper voor uw aangezicht, die uw weg voor u zal bereiden. Waarlijk, ik zeg tot jullie, er is niet opgestaan onder de geborenen van vrouwen een grotere dan Johannes de Doper, maar de kleinste in het koninkrijk der hemelen is groter dan hij. Maar vanaf de dagen van Johannes de Doper tot nu wordt het koninkrijk der hemelen met geweld genomen, en gewelddadigen grijpen het. Want alle profeten en de wet hebben tot Johannes geprofeteerd. En als jullie het willen ontvangen, hij is Elia die op het punt staat te komen. Wie oren heeft om te horen, laat hem horen. Aan wie zal ik deze generatie vergelijken? Het is gelijk aan kinderen die op marktplaatsen zitten, die naar hun metgezellen roepen en zeggen: wij speelden de fluit voor jullie, en jullie dansten niet, wij zongen een klaagzang voor jullie, en jullie rouwden niet. Want Johannes kwam, noch etend noch drinkend, en zij zeggen: Hij heeft een demon. De Zoon van de mens kwam etend en drinkend, en zij zeggen: zie, een mens, een vraat en een wijndrinker, een vriend van tollenaars en van zondaars. En de wijsheid werd gerechtvaardigd door haar kinderen. Toen begon hij de steden te verwijten waarin de meeste krachten van hem gebeurden, omdat zij zich niet bekeerden. Wee jou, Chorazin, wee jou, Bethsaida, omdat als in Tyrus en Sidon de krachten gebeurd waren die in jullie gebeurden, zij zich lang geleden in zak en as zittend bekeerd zouden hebben. Maar ik zeg tot jullie, het zal meer verdraaglijk zijn voor Tyrus en Sidon op de dag van het oordeel dan voor jullie. En jij, Kapernaüm, die tot de hemel verheven bent, je zult tot het dodenrijk neergeworpen worden,

want als in Sodom de wonderen waren geschied die in jou geschied zijn, zou het tot vandaag toe blijven bestaan. Maar ik zeg tot jullie dat het land van Sodom verdraaglijker zal zijn op de dag van het oordeel dan voor jou. In die tijd antwoordde Jezus en zei: ik beken u, Vader, Heer van de hemel en de aarde, dat u deze dingen verborgen hebt voor wijzen en verstandigen, en u hebt ze geopenbaard aan zuigelingen; ja, Vader, dat zo het welbehagen voor u werd. Alles is aan mij overgeleverd door mijn Vader, en niemand kent de Zoon behalve de Vader, noch kent iemand de Vader behalve de Zoon en hij aan wie de Zoon het wil onthullen. Komt allen naar mij die arbeiden en belast zijn, en ik zal u rust geven. Neem mijn juk op jullie en leer van mij, omdat ik zachtmoedig ben en nederig van hart, en jullie zullen rust vinden voor jullie zielen; want mijn juk is goed en mijn last is licht.

12

In die tijd ging Jezus op de sabbat door de graanvelden, en zijn leerlingen hadden honger en begonnen aren te plukken en te eten. De Farizeeën echter, dit gezien hebbende, zeiden tot hem: Zie, uw leerlingen doen wat niet geoorloofd is te doen op de sabbat. Maar hij zei tot hen: Hebben jullie niet gelezen wat David deed toen hij honger had, hij en degenen die met hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging en de toonbroden at, die hij niet mocht eten, noch degenen die met hem waren, behalve alleen de priesters? Of hebben jullie niet gelezen in de

wet dat de priesters op de sabbatten in de tempel de sabbat ontwijden, en onschuldig zijn? Ik zeg jullie dat hier iets groters is dan de tempel. Als jullie maar hadden geweten wat het betekent: barmhartigheid wil ik en niet offer, dan zouden jullie de onschuldigen niet hebben veroordeeld. Want de Zoon des mensen is heer van de sabbat. En na van daar te zijn vertrokken, kwam hij in hun congregatie. En zie, daar was een man die een verdroogde hand had; en zij vroegen hem en zeiden: is het toegestaan om op de sabbat te genezen? Zodat zij hem zouden beschuldigen. Maar hij zei tot hen: Wie van jullie zal er zijn, een man die één schaap heeft, en als dit op de sabbat in een put valt, zal hij het niet grijpen en eruit halen? Hoeveel verschilt dan een mens van een schaap? Zodat het is toegestaan om op de sabbatten goed te doen. Toen zegt hij tot de man: Strek uw hand uit, en hij strekte hem uit, en deze werd gezond hersteld als de andere. Maar de Farizeeën gingen naar buiten en hielden raad tegen hem, opdat zij hem zouden vernietigen. Maar Jezus, dit wetend, trok zich terug vandaar, en vele menigten volgden hem, en hij genas hen allen, en hij bestrafte hen opdat zij hem niet bekend zouden maken, zodat vervuld zou worden wat gesproken was door de profeet Jesaja, zeggende: Zie, mijn zoon die ik heb gekozen, mijn geliefde in wie mijn ziel welbehagen had; ik zal mijn geest op hem plaatsen, en hij zal oordeel aan de volken verkondigen; hij zal niet twisten noch schreeuwen, noch zal iemand zijn stem horen in de straten. Een geknakt riet zal hij niet breken en een smeulend vlas zal hij niet doven, totdat hij het oordeel tot overwinning zou uitwerpen; en in zijn naam zullen volken hopen. Toen werd aan hem een door

demonen bezeten blinde en stomme gebracht, en hij genas hem, zodat de blinde en stomme kon spreken en zien; en alle menigten waren verbaasd en zeiden: is deze toch niet de Christus, de zoon van David? Maar de Farizeeën, dit gehoord hebbende, zeiden: Deze werpt de demonen niet uit, behalve door Beëlzebul, de heerser van de demonen. Jezus kende hun gedachten en zei tot hen: Elk koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest, en elke stad of huis dat tegen zichzelf verdeeld is, zal niet standhouden. En als satan satan uitwerpt, is hij tegen zichzelf verdeeld, hoe zal dan zijn koninkrijk standhouden? En als ik in Beëlzebul de demonen uitdrijf, door wie zullen jullie zonen ze uitdrijven? Daarom zullen zij jullie rechters zijn. Als ik maar in de Geest van God de demonen uitdrijf, dan is het koninkrijk van God tot jullie gekomen. Of hoe is iemand in staat om het huis van de sterke binnen te gaan en zijn vaten te grijpen, als hij niet eerst de sterke bindt? En dan zal hij zijn huis plunderen. Wie niet met mij is, is tegen mij, en wie niet met mij verzamelt, verstrooit. Daarom zeg ik jullie, elke zonde en lastering zal aan de mensen vergeven worden, maar de lastering van de Geest zal niet aan de mensen vergeven worden; en wie een woord zegt tegen de Zoon van de mens, het zal hem vergeven worden; maar wie spreekt tegen de Heilige Geest, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze tijd noch in de toekomstige. Of maak de boom goed en zijn vrucht goed, of maak de boom rot en zijn vrucht rot, want uit de vrucht wordt de boom gekend. Nakomelingen van adders, hoe kunnen jullie goede dingen spreken terwijl jullie slecht zijn? Want uit de overvloed van het hart spreekt de mond. De goede

mens brengt uit de goede schatkamer goede dingen voort, en de slechte mens brengt uit de slechte schatkamer slechte dingen voort. Ik zeg jullie dat voor elk ijdel woord dat de mensen spreken, zij rekenschap zullen geven erover op de dag van het oordeel; want uit jouw woorden zul je gerechtvaardigd worden en uit jouw woorden zul je veroordeeld worden. Toen antwoordden sommige schriftgeleerden en Farizeeën: Leraar, wij willen een teken van u zien. Maar hij antwoordde en zei tot hen: een kwaadaardig en overspelig geslacht zoekt een teken, en er zal geen teken aan dit geslacht gegeven worden behalve het teken van de profeet Jona. Want juist zoals Jona de profeet drie dagen en drie nachten in de buik van de grote vis was, zo zal ook de zoon van de mens drie dagen en drie nachten in het hart van de aarde zijn. Mannen van Nineve zullen opstaan in het oordeel met deze generatie en zullen haar veroordelen, omdat zij zich bekeerden tot de verkondiging van Jona, en zie, meer dan Jona is hier. De koningin van het zuiden zal opstaan in het oordeel met deze generatie en zal haar veroordelen, omdat zij kwam van de einden der aarde om de wijsheid van Salomo te horen, en zie, meer dan Salomo is hier. Wanneer de onreine geest uit de mens gaat, passeert hij door waterloze plaatsen, zoekend naar rust, en vindt die niet. Toen zegt hij: Ik zal terugkeren naar mijn huis vanwaar ik uitging, en gekomen zijnde vindt hij het onbezet en geveegd en versierd. Dan gaat hij en neemt met zich zeven andere geesten mee die slechter zijn dan hijzelf, en binnengetreden wonen ze daar, en de laatste dingen van die mens worden slechter dan de eerste. Zo zal het ook zijn met dit slechte geslacht. Terwijl hij nog tot de menigten

sprak, zie, stonden zijn moeder en zijn broers buiten, zoekend hem te spreken. Maar iemand zei tot hem: Zie, uw moeder en uw broers staan buiten en zoeken u te zien. Maar hij antwoordde en zei tot degene die tot hem sprak: wie is mijn moeder en wie zijn mijn broers? En zijn hand naar zijn leerlingen uitstrekkend, zei hij: zie, mijn moeder en mijn broers; want wie de wil doet van mijn vader die in de hemelen is, hij is mijn broer en zuster en moeder.

13

Op die dag, nadat Jezus van het huis was uitgegaan, zat hij bij de zee; en vele menigten werden naar hem verzameld, zodat hij, in een boot gegaan, ging zitten, en heel de menigte stond op de oever. En hij sprak tot hen veel in gelijkenissen, zeggende: Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En tijdens het zaaien vielen sommige zaden naast de weg, en de vogels kwamen en verslonden ze; andere vielen op de rotsachtige plaatsen, waar niet veel aarde was, en onmiddellijk sprongen ze op omdat ze geen diepe aarde hadden, maar toen de zon opkwam werden ze verschroeid, en omdat ze geen wortel hadden verdorden ze; andere vielen op de doornen, en de doornen groeiden op en verstikten ze; andere vielen op de goede aarde en gaven vrucht, sommige honderd, sommige zestig, sommige dertig. Wie oren heeft om te horen, laat hem horen. En de discipelen naderden en zeiden tot hem: Waarom spreekt u tot hen in parabels? Maar hij antwoordde en zei tot hen, dat het aan jullie gegeven is om

de mysteries van het koninkrijk der hemelen te kennen, maar aan hen is het niet gegeven. Want wie heeft, aan hem zal gegeven worden en hij zal overvloed hebben, maar wie niet heeft, ook wat hij heeft zal van hem weggenomen worden. Daarom spreek ik tot hen in gelijkenissen, opdat zij ziende niet zien en horende niet horen noch begrijpen, opdat zij zich niet bekeren; en dan zal aan hen vervuld worden de profetie van Jesaja die zegt: horende zult gij horen en geenszins begrijpen, en ziende zult gij zien en geenszins zien; want het hart van dit volk is dik geworden, en met de oren hebben zij zwaar gehoord, en hun ogen hebben zij gesloten, opdat zij niet zien met de ogen en met de oren horen en met het hart begrijpen en zich bekeren, en ik hen genees. Uw ogen zijn echter gezegend, omdat zij zien, en uw oren, omdat zij horen. Waarlijk, want ik zeg jullie dat vele profeten en rechtvaardigen verlangden te zien wat jullie zien, en het niet zagen, en te horen wat jullie horen, en het niet hoorden. Jullie daarom, hoor de gelijkenis van de zaaier. Van ieder die het woord van het koninkrijk hoort en het niet verstaat, komt de boze en neemt weg wat in zijn hart gezaaid is; dit is degene die langs de weg gezaaid is. Maar degene die op de rotsachtige grond gezaaid is, deze is degene die het woord hoort en het onmiddellijk met vreugde ontvangt en neemt; maar hij heeft geen wortel in zichzelf, maar is tijdelijk, en wanneer verdrukking of vervolging gebeurt vanwege het woord, struikelt hij onmiddellijk. Maar degene die in de doornen gezaaid is, deze is degene die het woord hoort, en de zorg van deze tijd en het bedrog van de rijkdom verstikt het woord, en hij wordt vruchteloos. Maar degene die op de goede grond gezaaid is, deze

is degene die het woord hoort en begrijpt, die inderdaad vrucht draagt en oplevert, de ene honderd, de andere zestig, de andere dertig. Een andere gelijkenis zette hij voor hen neer, zeggende: het koninkrijk der hemelen werd gelijk gemaakt aan een man die goed zaad gezaaid had in zijn akker; maar terwijl de mensen sliepen kwam zijn vijand en zaaide onkruid tussen het graan en ging weg. Maar wanneer het gras ontsproten was en vrucht maakte, toen verscheen ook het onkruid. En de slaven van de heer des huizes, naderbij gekomen, zeiden tot hem: heer, hebt u niet goed zaad gezaaid in uw akker? Vanwaar heeft het dan onkruid? En hij zei tegen hen: een vijandig mens heeft dit gedaan. En de slaven zeiden hem: wil je daarom dat wij ze verzamelen nadat wij weggegaan zijn? En hij zei: nee, opdat jullie niet bij het verzamelen van het onkruid tegelijk daarmee het graan ontwortelen; laat beide samen groeien tot de oogst, en in de tijd van de oogst zal ik tot de maaiers zeggen: verzamel eerst het onkruid en bind het in bundels om het te verbranden, maar verzamel het graan in mijn pakhuis. Een andere gelijkenis zette hij hun voor, zeggende: het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een mosterdzaadje, dat een mens nam en zaaide in zijn veld; dat inderdaad kleiner is dan alle zaden, maar wanneer het gegroeid is, is het groter dan alle groenten en wordt een boom, zodat de vogels van de hemel komen en nestelen in zijn takken. Een andere gelijkenis sprak hij tot hen: het koninkrijk der hemelen is gelijk aan zuurdesem, die een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was. Deze dingen allemaal sprak Jezus in gelijkenissen tot de menigten, en zonder gelijkenis sprak hij niets tot hen, zodat vervuld zou

worden het gesproken door de profeet die zei: ik zal in gelijkenissen mijn mond openen, ik zal verborgen dingen uitspreken vanaf de grondlegging van de wereld. Toen hij de menigten had verlaten, kwam hij in zijn huis. En zijn leerlingen kwamen tot hem en zeiden: vertel ons de gelijkenis van het onkruid van de akker. En hij antwoordde en zei tot hen: de zaaiende het goede zaad is de zoon van de mens; en de akker is de wereld; en het goede zaad, deze zijn de zonen van het koninkrijk; en de onkruiden zijn de zonen van de boze; en de vijand die ze zaaide is de duivel; en de oogst is voltooiing van de eeuw; en de maaiers zijn boodschappers. Juist zoals de onkruiden verzameld worden en met vuur verbrand worden, zo zal het zijn bij de voltooiing van deze eeuw. De zoon van de mens zal zijn boodschappers uitzenden, en zij zullen uit zijn koninkrijk alle struikelblokken en hen die wetteloosheid doen verzamelen, en zij zullen hen in de vuuroven werpen; daar zal het geween en het tandengeknars zijn. Dan zullen de rechtvaardigen schijnen als de zon in het koninkrijk van hun vader. Wie oren heeft om te horen, laat hem horen. Wederom is het koninkrijk der hemelen gelijk aan een schat verborgen in het veld, die een mens, hebbende gevonden, verborg, en van zijn vreugde gaat hij heen en verkoopt alles wat hij heeft en koopt dat veld. Weer is het koninkrijk der hemelen gelijk aan een koopman die mooie parels zoekt; die, nadat hij een zeer kostbare parel gevonden had, wegging en alles wat hij had verkocht heeft en hem gekocht heeft. Weer is het koninkrijk der hemelen gelijk aan een sleepnet dat in de zee geworpen is en uit elke soort verzameld heeft; toen het gevuld was, trokken zij het

op naar het strand en gingen zitten en verzamelden de goede in vaten, maar de rotte wierpen zij naar buiten. Zo zal het zijn bij de voltooiing van de eeuw. De boodschappers zullen uitgaan en zullen de slechten afzonderen uit het midden van de rechtvaardigen, en zullen hen werpen in de vuuroven; daar zal het geween en het tandengeknars zijn. Jezus zegt tegen hen: hebben jullie dit alles begrepen? Ze zeggen tegen hem: Ja, Heer. Maar hij zei tot hen: Daarom is elke schriftgeleerde die getraind is in het koninkrijk der hemelen gelijk aan een huismeester, die uit zijn schatkamer nieuwe en oude dingen te voorschijn haalt. En het gebeurde toen Jezus deze gelijkenissen voltooid had, vertrok hij van daar, en gekomen in zijn vaderland onderwees hij hen in hun vergadering, zodat zij verbaasd waren en zeiden: vanwaar heeft deze deze wijsheid en de krachten? Is dit niet de zoon van de timmerman? Wordt zijn moeder niet Maria genoemd en zijn broers Jakob en Jozef en Simon en Juda? En zijn zusters, zijn die niet allemaal bij ons? Waar vandaan heeft deze dan al deze dingen? En ze namen aanstoot aan hem. En Jezus zei tegen hen: een profeet is niet zonder eer, behalve in zijn vaderland en in zijn huis. En hij deed daar niet vele krachten vanwege hun ongeloof.

14

In die tijd hoorde Herodes de tetrarch het gerucht over Jezus en zei tot zijn dienaren: deze is Johannes de Doper; hij is opgewekt uit de doden, en daarom werken de krachten in hem. Want

Herodes had Johannes gegrepen, hem gebonden en in de gevangenis geplaatst wegens Herodias, de vrouw van zijn broer Filippus. Want Johannes zei tegen hem: Het is jou niet toegestaan haar te hebben. En hoewel hij hem wilde doden, vreesde hij de menigte, omdat zij hem als profeet beschouwden. Toen de verjaardag van Herodes gehouden werd, danste de dochter van Herodias in het midden en zij behaagde Herodes; daarom beloofde hij haar met een eed te geven wat zij ook zou vragen. Zij echter, aangezet door haar moeder, zegt: Geef mij hier op een schaal het hoofd van Johannes de Doper. En de koning was bedroefd, maar vanwege de eden en de aanwezige gasten beval hij het te geven, en hij zond iemand en onthoofde Johannes in de gevangenis. En zijn hoofd werd gebracht op een schaal en werd gegeven aan het meisje, en zij bracht het aan haar moeder. En zijn leerlingen naderden, namen het lichaam op en begroeven het, en kwamen en berichtten het aan Jezus. Maar toen Jezus dit gehoord had, trok hij zich van daar terug in een boot naar een verlaten plaats om alleen te zijn, en toen de menigten dit gehoord hadden, volgden zij hem te voet vanuit de steden. En Jezus ging uit en zag een grote menigte, en hij werd bewogen met medelijden over hen en genas hun zieken. Toen de avond was gevallen, kwamen zijn leerlingen naar hem toe en zeiden: De plaats is verlaten en het uur is reeds voorbijgegaan. Stuur de menigten weg, zodat zij naar de dorpen kunnen gaan en voor zichzelf voedsel kunnen kopen. Maar Jezus zei tot hen: Zij hebben er geen behoefte aan te vertrekken, geef jullie hun te eten. Maar zij zeggen tot hem: Wij hebben hier niet meer dan vijf broden en twee vissen. Maar hij zei: Breng ze hier naar mij

toe. En nadat hij de menigten bevolen had te gaan liggen op het gras, nam hij de vijf broden en de twee vissen, keek op naar de hemel en zegende, en nadat hij ze gebroken had, gaf hij de broden aan de leerlingen, en de leerlingen aan de menigten. En allen aten en werden verzadigd, en zij namen het overgebleven van de brokstukken op: twaalf volle manden. Degenen die aten waren mannen, ongeveer vijfduizend, zonder vrouwen en kinderen. En onmiddellijk dwong Jezus zijn leerlingen om aan boord van het schip te gaan en hem vooruit te gaan naar de overzijde, totdat hij de menigten zou wegzenden. En nadat hij de menigten had weggestuurd, ging hij de berg op in zijn eentje om te bidden. Toen de avond gevallen was, was hij daar alleen. Het schip was al midden op de zee, gekweld door de golven, want de wind was tegengesteld. In de vierde wake van de nacht ging Jezus naar hen toe, lopend op de zee. En de leerlingen, hem op de zee ziende wandelen, werden verontrust en zeiden dat het een verschijning was, en van vrees schreeuwden zij. Maar onmiddellijk sprak Jezus tot hen en zei: Heb moed, ik ben het, vrees niet. Maar Petrus antwoordde hem: Heer, als u het bent, beveel mij naar u te komen op het water. En hij zei: Kom. En nadat hij van het schip was neergegaan, liep Petrus op het water om naar Jezus te komen. Maar toen hij de sterke wind zag, werd hij bang, en toen hij begon te zinken, schreeuwde hij: Heer, red mij. Maar onmiddellijk strekte Jezus de hand uit, greep hem vast en zei tot hem: O kleingelovige, waarom twijfelde je? En toen zij in de boot waren ingestapt, hield de wind op; en degenen die in de boot waren gekomen, bogen neer voor hem en zeiden: Waarlijk, u bent de zoon van God. En na overgestoken te zijn,

kwamen zij in het land Gennesaret. En de mannen van die plaats, nadat zij hem herkend hadden, stuurden boodschappers naar heel die omliggende streek, en zij brachten hem alle zieken, en zij smeekten hem opdat zij zelfs alleen de zoom van zijn kleed zouden aanraken; en zovelen als het aanraakten werden gered.

15

Toen naderden de schriftgeleerden en Farizeeën van Jeruzalem tot Jezus, zeggende: Waarom overtreden uw leerlingen de overlevering van de ouderen? Want zij wassen hun handen niet wanneer zij brood eten. Maar hij antwoordde en zei tot hen: waarom overtreden jullie ook het gebod van God door jullie traditie? Want God gebood en zeide: eer de vader en de moeder, en wie kwaadspreekt over vader of moeder, laat hem sterven door de dood. Maar jullie zeggen: wie zou zeggen tot de vader of de moeder, een gave waarmee je van mij geholpen zou worden, en hij zal niet eren zijn vader of zijn moeder; en jullie hebben het gebod van God ongeldig gemaakt door jullie traditie. Huichelaars, goed profeteerde Jesaja over jullie, zeggende: dit volk nadert mij met hun mond en eert mij met hun lippen, maar hun hart is ver verwijderd van mij; maar tevergeefs vereren zij mij, lerende als leringen geboden van mensen. En nadat hij de menigte geroepen had, zei hij tot hen: luister en begrijp; niet wat de mond binnengaat maakt de mens onrein, maar wat uit de mond komt, dat maakt de mens onrein. Toen zijn leerlingen

naderden, zeiden zij tot hem: Weet je dat de Farizeeën beledigd werden toen zij het woord hoorden? Maar hij antwoordde en zei: Alle planting die mijn hemelse Vader niet heeft geplant, zal worden ontworteld. Laat hen, zij zijn blinde gidsen van blinden, maar als een blinde een blinde gidst, zullen beiden in een kuil vallen. Maar Peter antwoordde en zei tot hem: Vertel ons deze gelijkenis. Maar Jezus zei: Zijn jullie dan nog steeds zonder begrip? Begrijpen jullie nog niet dat alles wat de mond binnengaat in de buik terechtkomt en in de latrine wordt uitgeworpen? Maar wat uit de mond komt, gaat uit het hart uit, en dat ontheiligt de mens. Want uit het hart komen voort kwade gedachten, moorden, overspel, hoererij, diefstallen, valse getuigenissen, godslasteringen. Deze dingen zijn het die de mens onrein maken, maar het eten met ongewassen handen maakt de mens niet onrein. En Jezus, die van daar was weggegaan, trok zich terug naar de streken van Tyrus en Sidon. En zie, een Kanaänitische vrouw die uit die streken gekomen was, riep tot hem en zei: Heb medelijden met mij, Heer, zoon van David, mijn dochter is erg bezeten door een demon. Maar hij antwoordde haar niet een woord. En zijn leerlingen kwamen naderbij en vroegen hem, zeggend: stuur haar weg, omdat zij achter ons roept. Maar hij antwoordde en zei: Ik ben niet gezonden, behalve naar de verloren schapen van het huis Israël. Maar zij kwam en boog voor hem neer en zeide: Heer, help mij. Maar hij antwoordde en zei: het is niet goed om het brood van de kinderen te nemen en het aan de kleine honden te werpen. Maar zij zei: Ja, Heer, want ook de hondjes eten van de kruimels die vallen van de tafel van hun heren. Toen antwoordde Jezus

haar: O vrouw, groot is jouw geloof, laat het jou worden zoals jij wenst. En haar dochter werd genezen vanaf dat uur. En Jezus vertrok van daar en kwam bij de zee van Galilea, en Hij ging de berg op en zat daar. En grote menigten kwamen naar hem toe, hebbende met zich kreupelen, blinden, doven, verminkte en vele anderen, en zij wierpen hen neer bij de voeten van Jezus, en hij genas hen, zodat de menigten zich verwonderden ziende doven horen, stommen spreken, verminkte gezond, kreupelen wandelen en blinden zien; en zij verheerlijkten de God van Israël. De Jezus riep zijn discipelen bij zich en zei: Ik heb medelijden met de menigte, omdat zij al drie dagen bij mij blijven en niets te eten hebben, en ik wil hen niet hongerig wegsturen, opdat zij niet bezwijken onderweg. En zijn leerlingen zeggen tegen hem: Waar zouden wij in de wildernis zoveel broden vandaan halen om zo'n grote menigte te verzadigen? En Jezus zegt tegen hen: hoeveel broden hebben jullie? Zij zeiden: Zeven, en een paar kleine visjes. En hij beval de menigten te gaan liggen op de grond. En na de zeven broden en de vissen genomen te hebben, brak hij ze na dankzegging en gaf ze aan zijn leerlingen, en de leerlingen aan de menigten. En allen aten en werden verzadigd, en zij namen het overgebleven van de brokstukken op, zeven volle manden; en degenen die aten waren vierduizend mannen, zonder vrouwen en kinderen. En na de menigten te hebben weggestuurd, ging hij aan boord van het schip en kwam in het gebied van Magdala.

16

En de Farizeeën en Sadduceeën naderden, hem op de proef stellend, en vroegen hem een teken uit de hemel aan hen te tonen. En hij antwoordde en zei tegen hen: als het avond geworden is zeggen jullie: mooi weer; want de hemel is rood; en s ochtends: vandaag storm; want de hemel is rood terwijl hij somber is. Huichelaars, het gezicht van de hemel weten jullie wel te onderscheiden, maar de tekenen van de tijden kunnen jullie niet kennen? Een kwaad en overspelig geslacht zoekt een teken, en een teken zal er niet aan gegeven worden behalve het teken van Jona de profeet. En hij liet hen achter en ging weg. En toen zijn leerlingen naar de overzijde gekomen waren, vergaten zij broden mee te nemen. Maar Jezus zei tot hen: Ziet toe en wacht u voor het zuurdesem van de Farizeeën en Sadduceeën. Maar zij redeneerden bij zichzelf en zeiden dat zij geen brood hadden meegenomen. Maar Jezus, dit wetend, zei tot hen: Wat overleggen jullie onder elkaar, kleingelovigen, dat jullie geen broden hebben meegenomen? Begrijpen jullie het nog niet, en herinneren jullie je de vijf broden van de vijfduizend niet en hoeveel manden jullie hebben meegenomen? Noch de zeven broden voor de vierduizend en hoeveel manden jullie ontvingen? Hoe begrijpen jullie niet dat ik niet over brood tot jullie sprak, maar dat jullie moeten opletten voor het zuurdesem van de Farizeeën en Sadduceeën? Toen begrepen zij dat hij niet zei op te letten voor het zuurdesem van het brood, maar voor het onderwijs van de Farizeeën en Sadduceeën. Maar toen Jezus in de streken van Caesarea Filippi gekomen was, vroeg hij zijn leerlingen en zei: Wie zeggen de mensen dat de Zoon des mensen is? Zij zeiden: sommigen Johannes de Doper, anderen

Elia, weer anderen Jeremia of een van de profeten. Hij zegt tot hen: Maar jullie, wie zeggen jullie dat ik ben? Maar Simon Petrus antwoordde en zei: Jij bent de Christus, de zoon van de levende God. En antwoordend zei Jezus tegen hem: gezegend ben je, Simon Bar Jona, omdat vlees en bloed het niet aan jou hebben onthuld, maar mijn Vader die in de hemelen is. En ik zeg aan jou dat jij Petrus bent, en op deze rots zal ik mijn vergadering bouwen, en de poorten van hades zullen haar niet overmeesteren. En ik zal jou de sleutels van het koninkrijk der hemelen geven, en wat je op de aarde bindt, zal gebonden zijn in de hemelen, en wat je op de aarde losmaakt, zal losgemaakt zijn in de hemelen. Toen gebood hij zijn discipelen dat zij aan niemand zouden zeggen dat hij Jezus de Christus is. Vanaf toen begon Jezus aan zijn leerlingen te tonen dat het noodzakelijk was dat hij naar Jeruzalem zou gaan en veel zou lijden van de oudsten en hogepriesters en schriftgeleerden en gedood zou worden, en op de derde dag zou worden opgewekt. En Petrus nam hem terzijde en begon hem te berispen, zeggende: God zij u genadig, Heer, dit zal u geenszins overkomen. Maar hij draaide zich om en zei tot Petrus: ga achter mij, satan, jij bent mij een struikelblok, omdat jij niet denkt aan de dingen van God, maar aan de dingen van de mensen. Toen zei Jezus tot zijn discipelen: Als iemand achter mij wil komen, laat hij zichzelf verloochenen en zijn kruis opnemen en mij volgen. Want wie zijn ziel wil redden, zal haar verliezen, maar wie zijn ziel verliest omwille van mij, zal haar vinden. Wat is een mens gebaat als hij de hele wereld wint, maar zijn ziel verliest? Of wat zal een mens geven in ruil voor zijn ziel? Want de Zoon des mensen zal komen in de

heerlijkheid van zijn Vader met zijn engelen, en dan zal hij een ieder vergelden naar zijn daden. Waarlijk, ik zeg tot jullie, er zijn sommigen van degenen die hier staan, die de dood niet zullen smaken totdat zij de zoon van de mens zien komen in zijn koninkrijk.

17

En na zes dagen neemt Jezus Petrus en Jakobus en Johannes zijn broer mee en brengt hen omhoog naar een hoge berg in afzondering, en hij werd getransformeerd voor hen, en zijn gezicht scheen als de zon, en zijn kleren werden wit als het licht. En zie, Mozes en Elia verschenen aan hen, terwijl zij met hem spraken. Petrus antwoordde en zei tot Jezus: Heer, het is goed dat wij hier zijn. Als u wilt, laten wij hier drie tenten maken: een voor u, een voor Mozes en een voor Elia. Terwijl hij nog sprak, zie, een heldere wolk overschaduwde hen, en zie, een stem uit de wolk zei: deze is mijn geliefde zoon, in wie ik welbehagen had; luister naar hem; en de leerlingen, dit gehoord hebbend, vielen op hun gezicht en waren zeer bang. En Jezus naderde, raakte hen aan en zei: Sta op en wees niet bevreesd. En toen zij hun ogen ophieven, zagen zij niemand behalve Jezus alleen. En terwijl zij van de berg afdaalden, gebood Jezus hun en zei: Zeg aan niemand het visioen, totdat de Zoon des mensen uit de doden is opgestaan. En zijn discipelen vroegen hem, zeggende: Waarom zeggen de schriftgeleerden dan dat Elia eerst moet komen? Maar Jezus antwoordde en zei tegen hen: Elia komt

inderdaad eerst en zal alle dingen herstellen; maar ik zeg jullie dat Elia al gekomen is, en zij herkenden hem niet, maar deden met hem zoveel als zij wensten; zo zal ook de zoon van de mens door hen moeten lijden. Toen begrepen de discipelen dat hij tot hen over Johannes de Doper sprak. En toen zij naar de menigte gekomen waren, naderde een man hem, knielend voor hem en zeggend: Heer, heb medelijden met mijn zoon, omdat hij maanziek is en erg lijdt, want vaak valt hij in het vuur en vaak in het water. en ik bracht hem naar uw discipelen, en zij waren niet in staat hem te genezen. Maar Jezus antwoordde en zei: o ongelovige en verdorven generatie, tot wanneer zal ik met jullie zijn? Tot wanneer zal ik jullie verdragen? Breng hem hier naar me. En Jezus bestrafte hem, en de demon ging uit hem, en de jongen werd genezen vanaf dat uur. Toen de leerlingen Jezus in het bijzonder naderden, zeiden zij: Waarom waren wij niet in staat het uit te drijven? Maar Jezus zei tegen hen: vanwege jullie ongeloof. Waarlijk want ik zeg jullie, als jullie geloof hebben als een mosterdzaad, zullen jullie tot deze berg zeggen, verplaats je van hier naar daar, en hij zal zich verplaatsen, en niets zal onmogelijk zijn voor jullie. Dit soort gaat echter niet uit, tenzij door gebed en vasten. Terwijl zij terugkeerden naar Galilea, zei Jezus tot hen: de zoon van de mens staat op het punt overgeleverd te worden in handen van mensen en zij zullen hem doden, en op de derde dag zal hij opgewekt worden. En ze werden zeer bedroefd. Toen zij naar Kapernaüm gekomen waren, kwamen degenen die de didrachma innamen naar Petrus en zeiden: Betaalt jullie leraar de didrachma niet? Hij zegt: Ja. En toen hij het huis binnenkwam, was Jezus hem voor

door te zeggen: wat denk jij, Simon? De koningen van de aarde, van wie ontvangen ze belastingen of belasting? Van hun zonen of van de vreemden? Petrus zegt tegen hem: van de vreemden. Jezus zei tegen hem: dan zijn de zonen vrij. Maar om hen niet te beledigen, ga naar de zee, werp een haak uit en neem de eerste vis die opkomt, en wanneer je zijn bek opent, zul je een stater vinden; neem die en geef hem aan hen in plaats van mij en jou.

18

In dat uur kwamen de discipelen tot Jezus en zeiden: Wie is dan de grootste in het koninkrijk der hemelen? En na een kind geroepen te hebben, zette Jezus het in het midden van hen en zei: waarlijk zeg ik jullie, als jullie niet keren en worden als de kinderen, zullen jullie niet binnengaan in het koninkrijk der hemelen. Wie dus zichzelf zal vernederen als dit kind, deze is de grootste in het koninkrijk der hemelen. En wie zo'n een kind ontvangt in mijn naam, ontvangt mij; maar wie een van deze kleinen die in mij geloven doet struikelen, het is beter voor hem dat een ezelsmolensteen om zijn nek gehangen wordt en hij verdronken wordt in de diepte van de zee. Wee de wereld vanwege de struikelblokken, want het is noodzakelijk dat de struikelblokken komen, maar wee die mens door wie het struikelblok komt. Als uw hand of uw voet u doet struikelen, houw ze af en werp ze van u weg. Het is beter voor u om het leven binnen te gaan als kreupele of verminkte, dan twee handen of twee voeten te hebben en geworpen te worden in het

eeuwige vuur. En als uw oog u doet struikelen, pluk het uit en werp het van u weg. Het is beter voor u eenogig het leven binnen te gaan, dan met twee ogen in de gehenna van het vuur geworpen te worden. Zie erop toe dat jullie niet één van deze kleinen verachten, want ik zeg tot jullie dat hun engelen in de hemelen voortdurend het gezicht van mijn Vader in de hemelen zien. Want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te redden. Wat denken jullie? Als een zekere man honderd schapen heeft en één van hen afdwaalt, laat hij dan niet de negenennegentig op de bergen achter, gaat hij en zoekt hij het afdwalende? En als het gebeurt dat hij het vindt, voorwaar zeg ik jullie dat hij zich meer verheugt over dat ene dan over de negenennegentig die niet afgedwaald zijn. Aldus is het niet de wil van uw Vader die in de hemelen is, dat een van deze kleinen verloren gaat. Als je broer tegen jou zondigt, ga en berisp hem tussen jou en hem alleen; als hij naar jou luistert, heb je je broer gewonnen; maar als hij niet luistert, neem nog een of twee met jou mee, zodat op de mond van twee getuigen of drie elk woord staat. Als hij hen maar negeert, zeg het aan de gemeente; als hij ook de gemeente negeert, laat hij voor jou zijn net als de heiden en de tollenaar. Waarlijk, ik zeg jullie: alles wat jullie binden op de aarde, zal gebonden zijn in de hemel, en alles wat jullie losmaken op de aarde, zal losgemaakt zijn in de hemel. Weer, waarlijk zeg ik tot jullie, dat als twee van jullie het eens worden op de aarde aangaande elke zaak waarom zij vragen, het hun zal worden gegeven door mijn Vader die in de hemelen is. Want waar twee of drie verzameld zijn in mijn naam, daar ben ik in hun midden. Toen Petrus bij hem gekomen was, zei hij: Heer,

hoe vaak zal mijn broer tegen mij zondigen en zal ik hem vergeven? Tot zeven keer? Jezus zegt tot hem: ik zeg je niet tot zeven keer, maar tot zeventig keer zeven. Daarom werd het koninkrijk der hemelen gelijkgesteld aan een koning, die wilde afrekenen met zijn slaven. Maar toen hij begon rekeningen te vereffenen, werd tot hem een schuldenaar gebracht van talloze talenten. Maar omdat hij niet had om terug te betalen, beval zijn heer dat hij verkocht zou worden en zijn vrouw en de kinderen en alles wat hij had, en dat het terugbetaald zou worden. Daarom viel de slaaf neer en aanbad hem, zeggende: Heer, wees geduldig met mij en ik zal u alles terugbetalen. Maar de heer van die slaaf kreeg medelijden, ontsloeg hem en liet hem de lening na. Maar nadat die slaaf naar buiten was gegaan, vond hij een van zijn medeslaven, die hem honderd denariën schuldig was, en hij greep hem vast en wurgde hem, zeggende: Geef terug aan mij wat je schuldig bent. Daarom viel zijn medeslaaf aan zijn voeten en smeekte hem, zeggende: Wees geduldig met mij en ik zal het u terugbetalen. Maar hij was niet bereid, maar hij ging weg en wierp hem in de gevangenis totdat hij het geschuldde zou terugbetalen. Maar toen zijn mede-slaven gezien hadden wat er gebeurd was, werden zij buitengewoon bedroefd, en nadat zij gekomen waren, legden zij aan hun heer alles wat er gebeurd was duidelijk uit. Toen riep zijn heer hem en zei tot hem: slechte slaaf, al die schuld heb ik je kwijtgescholden, omdat je me gesmeekt hebt. Was het niet noodzakelijk dat ook jij medelijden had met jouw medeslaaf, zoals ook ik medelijden met jou had? En zijn heer werd boos en leverde hem over aan de folteraars, totdat hij alles wat hij schuldig was zou

terugbetalen. Aldus zal ook mijn hemelse Vader aan jullie doen, indien jullie niet elk aan zijn broeder van harte hun overtredingen vergeven.

19

En het gebeurde dat toen Jezus deze woorden voltooid had, hij vertrok uit Galilea en kwam in de gebieden van Judea aan de overzijde van de Jordaan. En vele menigten volgden hem, en hij genas hen daar. En de Farizeeën kwamen tot hem, hem op de proef stellend en tot hem zeggend: Is het een man toegestaan zijn vrouw te verstoten om elke reden? En hij antwoordend zei hen: hebben jullie niet gelezen dat degene die van het begin af aan mannelijk en vrouwelijk hen maakte en zei, daarom zal een mens zijn vader en zijn moeder verlaten en zal gekleefd worden aan zijn vrouw, en de twee zullen zijn tot één vlees? Zodat zij niet langer twee zijn, maar één vlees. Wat God dus samengevoegd heeft, laat de mens niet scheiden. Zij zeggen tot hem: Waarom heeft Mozes dan geboden een scheidingsbrief te geven en haar te ontslaan? Hij zegt tot hen dat Mozes vanwege de hardheid van jullie hart jullie toestond jullie vrouwen te ontslaan, maar van het begin af is het niet zo geweest. Ik zeg echter tot jullie dat wie zijn vrouw verstoot, niet op grond van hoererij, en een andere trouwt, overspel pleegt, en wie een gescheidene trouwt, pleegt overspel. Zijn leerlingen zeggen tot hem: Als de oorzaak van de man met de vrouw zo is, is het niet voordelig te trouwen. En hij zei tegen hen: niet allen begrijpen

dit woord, maar zij aan wie het gegeven is; want er zijn eunuchen die zo uit de buik van de moeder geboren werden. En er zijn eunuchen die eunuchen gemaakt werden door de mensen, en er zijn eunuchen die zichzelf eunuchen hebben gemaakt vanwege het koninkrijk der hemelen. Degene die in staat is te ontvangen, laat hem ontvangen. Toen werden kinderen aan hem gebracht, opdat hij de handen op hen zou leggen en zou bidden; maar de leerlingen berispten hen. En Jezus zei: laat de kinderen en hinder hen niet om naar mij te komen; want van zulken is het koninkrijk der hemelen. En nadat hij hun de handen had opgelegd, ging hij van daar weg. En zie, iemand die genaderd was zei tot hem: Goede leraar, wat goeds zal ik doen opdat ik eeuwig leven heb? En hij zei tegen hem: waarom noem je me goed? Niemand is goed behalve God alleen. Als je het leven wilt binnengaan, houd de geboden. Hij zegt tegen hem: welke? En Jezus zei: gij zult niet moorden, gij zult niet overspel plegen, gij zult niet stelen, gij zult niet vals getuigen, eer de vader en de moeder, en gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. De jongeman zegt tegen hem: Al deze dingen heb ik bewaard vanaf mijn jeugd. Wat ontbreekt mij nog? Jezus zei tot hem: Als je volmaakt wilt zijn, ga dan, verkoop je bezittingen en geef aan de armen, en je zult een schat in de hemel hebben, en kom, volg mij. Maar de jongeman ging bedroefd weg nadat hij het woord gehoord had, want hij had vele bezittingen. De Jezus zei tegen zijn discipelen: Amen, ik zeg jullie dat een rijke met moeite het koninkrijk der hemelen zal binnengaan. Maar weer zeg ik tot jullie, het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan dan

voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan. Maar toen zijn leerlingen dit gehoord hadden, waren zij zeer verbaasd en zeiden: Wie kan dan gered worden? Jezus keek hen aan en zei tot hen: Bij mensen is dit onmogelijk, maar bij God is alles mogelijk. Toen antwoordde Petrus en zei tot hem: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd, wat zal er dan voor ons zijn? Maar Jesus zei tot hen: Amen, ik zeg tot jullie dat jullie die mij gevolgd hebben, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen op zijn troon van glorie zit, ook jullie zullen zitten op twaalf tronen, oordelend over de twaalf stammen van Israël. En ieder die huizen of broers of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of velden heeft verlaten omwille van mijn naam, zal honderdvoudig ontvangen en het eeuwige leven zal erven. Velen die de eersten zijn zullen de laatsten zijn, en de laatsten zullen de eersten zijn.

20

Want het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een huismeester, die s morgens vroeg uitging om arbeiders te huren voor zijn wijngaard. En na met de arbeiders te hebben overeengekomen op een denarius per dag, zond hij hen naar zijn wijngaard. En na omstreeks het derde uur uitgegaan te zijn, zag hij anderen werkeloos op de marktplaats staan, en tegen hen zei hij: ga ook jullie naar de wijngaard, en wat rechtvaardig is zal ik jullie geven. Zij gingen weg. Weer uitgegaan rond het zesde en negende uur deed hij evenzo. Over het elfde uur uitgegaan

zijnde, vond hij anderen werkeloos staande, en hij zegt tot hen: Wat staat gij hier de hele dag werkeloos? Ze zeggen tegen hem: omdat niemand ons heeft gehuurd. Hij zegt tegen hen: ga ook jullie naar de wijngaard, en jullie zullen ontvangen wat rechtvaardig is. Toen de avond gevallen was, zegt de heer van de wijngaard tot zijn beheerder: roep de arbeiders en geef hun het loon, beginnend vanaf de laatsten tot de eersten. En degenen die omstreeks het elfde uur gekomen waren, ontvingen elk een denarius. Maar toen de eersten kwamen, dachten zij dat zij meer zouden ontvangen, en ook zij ontvingen elk een denarius. En genomen hebbend morden zij tegen de meester van het huis, zeggende dat deze laatsten één uur werkten, en jij maakte hen gelijk aan ons die de last van de dag en de brandende hitte gedragen hebben. Maar hij antwoordde en zei tegen een van hen: kameraad, ik doe jou geen onrecht. Stemde je niet met mij overeen voor een denarius? Neem het jouwe en ga; ik wil aan deze laatste geven zoals ook aan jou; of is het mij niet toegestaan te doen wat ik wil met het mijne? Is jouw oog kwaad omdat ik goed ben? Aldus zullen de laatsten de eersten zijn en de eersten de laatsten, want velen zijn geroepen, maar weinigen zijn uitverkoren. En terwijl Jezus opging naar Jeruzalem, nam hij de twaalf leerlingen apart op de weg en zei tegen hen: zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en de zoon van de mens zal overgeleverd worden aan de hogepriesters en schriftgeleerden en zij zullen hem veroordelen tot de dood, en zij zullen hem overleveren aan de heidenen om te bespotten en te geselen en te kruisigen, en op de derde dag zal hij opstaan. Toen naderde de moeder van de zonen van Zebedeus met haar zonen tot hem, aanbiddend en

iets van hem vragend. En hij zei tegen haar: wat wil je? Ze zegt tegen hem: zeg dat deze twee zonen van mij, een aan je rechterhand en een aan je linkerhand, mogen zitten in jouw koninkrijk. Maar antwoordend zei Jezus: jullie weten niet wat jullie vragen. Kunnen jullie de beker drinken die ik op het punt sta te drinken, of de doop ondergaan waarmee ik gedoopt word? Ze zeggen tegen hem: Wij kunnen het. En Hij zegt tot hen: De beker die ik drink zullen jullie inderdaad drinken, en met de doop waarmee ik gedoopt word zullen jullie gedoopt worden, maar het zitten aan mijn rechterhand en aan mijn linkerhand is niet aan mij om te geven, maar het is voor hen aan wie het voorbereid is door mijn Vader. En toen de tien dit gehoord hadden, waren zij verontwaardigd over de twee broeders. Maar Jesus riep hen bij zich en zei: Jullie weten dat de heersers van de naties over hen heersen en de groten autoriteit over hen uitoefenen. Niet zo zal het zijn onder jullie, maar wie wenst onder jullie groot te worden, zal jullie dienaar zijn, en wie wenst onder jullie eerste te zijn, zal jullie slaaf zijn; zoals de zoon van de mens niet kwam om gediend te worden, maar om te dienen en zijn ziel te geven als losgeld in plaats van velen. En toen zij uit Jericho weggingen, volgde een grote menigte hem. En zie, twee blinden die bij de weg zaten, riepen, toen zij gehoord hadden dat Jezus voorbijging: Heb medelijden met ons, Heer, zoon van David. De menigte bestrafte hen echter opdat zij zouden zwijgen, maar zij riepen des te luider, zeggende: Heb medelijden met ons, Heer, Zoon van David. En Jezus bleef staan, riep hen en zei: Wat willen jullie dat ik voor jullie doe? Zij zeggen tot hem: Heer, opdat onze ogen geopend mogen worden.

Maar Jezus, bewogen door medelijden, raakte hun ogen aan, en onmiddellijk kregen hun ogen het zicht terug, en zij volgden hem.

21

En toen ze Jeruzalem naderden en naar Betfage kwamen bij de berg van de olijven, toen zond Jezus twee discipelen en zei tot hen: ga naar het dorp tegenover jullie, en onmiddellijk zullen jullie een ezel gebonden vinden en een veulen met haar; maak ze los en breng ze naar mij. En als iemand jullie iets zegt, zullen jullie zeggen dat de Heer hen nodig heeft, maar hij zendt hen onmiddellijk terug. Dit alles is gebeurd opdat vervuld zou worden wat gesproken was door de profeet die zei: zeg aan de dochter van Sion, zie, jouw koning komt naar jou, zachtmoedig en gezeten op een ezel en op een veulen, de zoon van een lastdier. De leerlingen gingen en deden zoals Jezus hen bevolen had, brachten de ezel en het veulen, en legden hun kleren op hen, en hij zat op hen. Maar de grootste menigte spreidde hun eigen kleren op de weg, anderen sneden takken van de bomen en spreidden ze op de weg. Maar de menigten die vooruitgingen en die volgden, riepen en zeiden: Hosanna de zoon van David, gezegend is hij die komt in de naam van de Heer, hosanna in de hoogste hemelen. En toen hij Jeruzalem binnenging, werd de gehele stad geschud en zei: Wie is deze? De menigten zeiden echter: Deze is Jezus, de profeet van Nazareth in Galilea. En Jezus ging de tempel van God binnen, en hij dreef alle verkopers

en kopers in de tempel uit, en de tafels van de geldwisselaars gooide hij omver en de stoelen van de verkopers van de duiven, en hij zegt tegen hen: er is geschreven, mijn huis zal een huis van gebed genoemd worden; maar jullie hebben het een rovershol gemaakt. En kreupelen en blinden kwamen tot hem in de tempel en hij genas hen. Maar de hogepriesters en de schriftgeleerden, die de wonderen gezien hadden die hij deed en de kinderen die in de tempel riepen en zeiden: Hosanna aan de zoon van David, waren verontwaardigd en zeiden tegen hem: Hoor je wat deze zeggen? En Jezus zegt tegen hen: Ja; hebben jullie nooit gelezen dat U uit de mond van zuigelingen en zogenden lof hebt bereid? En hen achterlatend ging hij naar buiten, de stad uit, naar Bethanië en logeerde daar. s Morgens maar terugkerend naar de stad werd hij hongerig, en een vijgenboom gezien hebbend op de weg kwam hij naar hem toe, en hij vond niets erin behalve alleen bladeren, en hij zegt tot hem: laat niet langer uit jou vrucht worden tot in eeuwigheid. En de vijgenboom droogde onmiddellijk op. En de discipelen, die het gezien hadden, verwonderden zich en zeiden: Hoe is de vijgenboom onmiddellijk verdord? Antwoordend maar Jezus zei tegen hen: Waarlijk zeg ik jullie, als jullie geloof hebben en niet twijfelen, zullen jullie niet alleen het van de vijgenboom doen, maar zelfs als jullie tegen deze berg zeggen: Word opgeheven en word in de zee geworpen, zal het gebeuren; en alle dingen, zoveel als jullie vragen in het gebed gelovend, zullen jullie ontvangen. En toen hij in de tempel gekomen was, kwamen de opperpriesters en de oudsten van het volk tot hem terwijl hij aan het onderwijzen was, en zeiden: Met wat voor autoriteit doe

jij deze dingen, en wie gaf jou deze autoriteit? Antwoordend maar zei Jezus tot hen: ik zal jullie ook één woord vragen, en als jullie dat tot mij zeggen, zal ik ook tot jullie zeggen met wat voor autoriteit ik deze dingen doe. De doop van Johannes, van waar was die, van de hemel of van de mensen? Maar zij redeneerden bij zichzelf zeggende: als wij zeggen, uit de hemel, zal hij tot ons zeggen, waarom hebben jullie hem dan niet geloofd; maar als wij zeggen, uit mensen, vrezen wij de menigte; want allen houden Johannes voor een profeet. En antwoordend aan Jezus zeiden zij: Wij weten het niet. Hij zei ook zelf tegen hen: ik zeg jullie ook niet met welke autoriteit ik deze dingen doe. Maar wat denken jullie? Een man had twee kinderen, en hij naderde de eerste en zei: kind, ga vandaag werken in mijn wijngaard. Maar hij antwoordde: Ik wil niet. Later kreeg hij echter spijt en ging hij. En hij naderde de tweede en zei hetzelfde. En hij antwoordde en zei: Ik, heer; en hij ging niet weg. Wie van de twee deed de wil van de vader? Ze zeggen tegen hem: De eerste. Jezus zegt tegen hen: amen, ik zeg jullie dat de tollenaars en de hoeren jullie voorgaan in het koninkrijk van God. Want Johannes kwam naar jullie op de weg van gerechtigheid, en jullie geloofden hem niet, maar de tollenaren en de prostituees geloofden hem, jullie echter, dit gezien hebbend, berouwden jullie later niet om hem te geloven. Hoor een andere gelijkenis. Er was een man, een huisheer, die een wijngaard plantte en er een omheining omheen plaatste en erin een wijnpers groef en een toren bouwde, en hem verhuurde aan boeren en wegging. Maar toen de tijd van de vruchten naderde, zond hij zijn slaven naar de boeren om zijn vruchten te nemen. En de boeren namen

zijn slaven en sloegen de een, doodden de ander, en stenigden weer een ander. Weer zond hij meer andere slaven dan de eerste, en zij deden hen evenzo. Later zond hij echter zijn zoon naar hen, zeggend: Zij zullen mijn zoon respecteren. Maar de boeren zeiden bij zichzelf toen ze de zoon zagen: Deze is de erfgenaam, kom, laten wij hem doden en zijn erfenis grijpen. En nadat zij hem genomen hadden, wierpen zij hem buiten de wijngaard en doodden hem. Wanneer daarom de heer van de wijngaard komt, wat zal hij die boeren aandoen? Ze zeggen tot hem: De slechten zal hij op slechte wijze vernietigen, en de wijngaard zal hij verhuren aan andere boeren, die hem de vruchten zullen teruggeven in hun tijden. Jezus zegt tot hen: Hebben jullie nooit gelezen in de geschriften: de steen die de bouwers verwierpen, deze werd tot hoeksteen, van de Heer gebeurde dit, en het is wonderbaarlijk in onze ogen? Daarom zeg ik jullie dat het koninkrijk van God van jullie weggenomen zal worden en gegeven zal worden aan een volk dat de vruchten ervan maakt; en wie op deze steen valt zal verbrijzeld worden; maar op wie hij valt, zal hij hem verpletteren. En de hogepriesters en de Farizeeën, zijn gelijkenissen gehoord hebbend, wisten dat hij over hen sprak; en terwijl zij probeerden hem te grijpen, vreesden zij de menigten, omdat zij hem als een profeet beschouwden.

22

En Jezus antwoordde weer en zei tot hen in gelijkenissen,

zeggend: het koninkrijk der hemelen werd gelijkgesteld aan een koning, die een bruiloft maakte voor zijn zoon. En hij zond zijn slaven uit om de genodigden naar de bruiloft te roepen, en zij wilden niet komen. Opnieuw zond hij andere slaven en zei: Zeg aan de genodigden: zie, mijn feestmaal heb ik bereid, mijn stieren en de gemeste dieren zijn geslacht, en alles is gereed, komt naar de bruiloft. Maar zij die het verwaarloosd hadden gingen weg, de een naar zijn eigen akker, de ander naar zijn handel; maar de overgeblevenen grepen zijn slaven, mishandelden en doodden hen. Maar die koning werd boos toen hij het hoorde, en hij zond zijn legers uit, vernietigde die moordenaars en verbrandde hun stad. Toen zegt hij tot zijn slaven: de bruiloft is inderdaad gereed, maar de genodigden waren niet waardig; ga daarom naar de kruispunten van de wegen, en roep zovelen als jullie vinden naar de bruiloft. En die slaven gingen uit naar de wegen en verzamelden allen die zij vonden, zowel slechten als goeden, en de bruiloft werd gevuld met gasten. Maar de koning, binnengegaan om de aanliggenden te zien, zag daar een man niet gekleed in bruiloftsgewaad, en hij zegt hem: metgezel, hoe ben jij hier binnengegaan zonder bruiloftsgewaad te hebben? Maar hij werd gemuilkorfd. Toen zei de koning tot de dienaren: Bind zijn voeten en handen, til hem op en werp hem uit in de buitenste duisternis; daar zal het geween en het tandengeknars zijn. Want velen zijn geroepen, maar weinigen zijn uitverkoren. Toen gingen de Farizeeën weg en hielden raad om hem in zijn woord te vangen. En zij sturen naar hem hun leerlingen met de Herodianen, zeggend: leraar, wij weten dat u waar bent en de weg van God in waarheid leert,

en het maakt u niet uit om iemand; want u kijkt niet naar het gezicht van mensen; zeg dus aan ons, wat denkt u? Is het toegestaan belasting aan Caesar te geven of niet? Maar Jezus, die hun slechtheid kende, zei: Waarom testen jullie mij, huichelaars? Toon mij de munt van de belasting. En zij brachten hem een denarius. en hij zegt tot hen: Van wie is deze afbeelding en het opschrift? Ze zeggen tegen hem: Van de keizer. Toen zei hij tegen hen: geef daarom de dingen van Caesar terug aan Caesar en de dingen van God aan God. En toen zij dit gehoord hadden, verwonderden zij zich, en zij lieten hem achter en gingen weg. Op die dag kwamen Sadduceeën tot hem, die zeiden dat er geen opstanding is, en zij vroegen hem en zeiden: leraar, Mozes zei, als iemand sterft zonder kinderen te hebben, zal zijn broer met zijn vrouw trouwen en zaad opwekken voor zijn broer. Er waren bij ons zeven broers; en de eerste, die getrouwd was, stierf, en omdat hij geen zaad had, liet hij zijn vrouw na aan zijn broer; evenzo ook de tweede en de derde, tot de zeven. Maar later van allen stierf ook de vrouw. In de opstanding dus, van wie van de zeven zal de vrouw zijn? Want allen hadden haar. Jezus antwoordde en zei tot hen: Jullie zijn misleid omdat jullie de geschriften niet kennen, noch de kracht van God. Want in de opstanding trouwen zij niet en worden zij niet uitgehuwelijkt, maar zij zijn als boodschappers Gods in de hemel. Maar over de opstanding van de doden, hebben jullie niet gelezen wat aan jullie gesproken is door God, die zei: Ik ben de God van Abraham en de God van Isaak en de God van Jakob? God is niet de God van doden, maar van levenden. En de menigten die het gehoord hadden, waren verbijsterd over zijn

lering. De Farizeeën maar, gehoord hebbend dat hij de Sadduceeën het zwijgen oplegde, werden verzameld, en één uit hen, een wetgeleerde, vroeg hem, hem testend en zeggende: leraar, welk gebod is groot in de wet? Maar Jezus zei tot hem: Gij zult de Heer, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en grote gebod. De tweede is hier gelijk aan: je zult je naaste liefhebben als jezelf. In deze twee geboden hangen de hele wet en de profeten. Toen de Farizeeën verzameld waren, vroeg Jezus hen en zei: wat denken jullie over de Christus? Wiens zoon is hij? Ze zeggen tegen hem: van David. Hij zegt tegen hen: hoe noemt David hem dus Heer in de Geest, zeggende, de Heer zei tegen mijn Heer, zit aan mijn rechterhand totdat ik jouw vijanden als voetbank voor jouw voeten plaats? Als David hem dus Heer noemt, hoe is hij zijn zoon? En niemand was in staat hem een woord te antwoorden, noch waagde iemand het vanaf die dag hem nog te ondervragen.

23

Toen sprak Jezus tot de menigten en zijn leerlingen, zeggende: op de zetel van Mozes zaten de schriftgeleerden en de Farizeeën. Alles daarom wat zij jullie zeggen te bewaren, bewaar en doe het, maar doe niet volgens hun werken, want zij zeggen wel, maar doen niet. Want zij binden zware en moeilijk te dragen lasten en plaatsen die op de schouders van de mensen, maar met hun vinger willen zij ze niet bewegen. Maar al hun werken

doen ze om door de mensen gezien te worden. Want zij verbreden hun gebedsriemen en zij vergroten de kwasten van hun kleren, en zij houden van de ereplaats bij de maaltijden en de eerste zitplaatsen in de samenkomsten en de begroetingen op de marktplaatsen en genoemd te worden door de mensen rabbi rabbi. Maar jullie mogen niet rabbi genoemd worden, want één is jullie leraar, de Christus, en jullie zijn allen broeders. En noem niemand jullie vader op de aarde, want één is jullie vader, die in de hemelen is. Noch mogen jullie leiders genoemd worden, want één is jullie leider, de Christus. Maar de meerdere onder u zal uw dienaar zijn. Wie zichzelf verheft zal vernederd worden, en wie zichzelf vernedert zal verheven worden. Wee jullie, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, omdat jullie de huizen van de weduwen verslinden en onder het voorwendsel lang te bidden; daarom zullen jullie een zwaarder oordeel ontvangen. Wee jullie, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, omdat jullie het koninkrijk der hemelen sluiten voor de mensen, want jullie gaan zelf niet naar binnen, en degenen die naar binnen willen gaan laten jullie niet binnengaan. Wee jullie, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, omdat jullie de zee en het droge land doorkruisen om één bekeerling te maken, en wanneer hij het wordt, maken jullie hem een zoon van de hel, tweemaal zoveel als jullie. Wee u, blinde gidsen, die zeggen: wie zweert in de tempel, dat is niets, maar wie zweert bij het goud van de tempel, die is verplicht. Dwazen en blinden, wie is immers groter: het goud of de tempel die het goud heiligt? En wie zou zweren bij het altaar, dat is niets, maar wie zou zweren bij het geschenk dat erop ligt,

is verplicht. Dwazen en blinden, wat is immers groter: de gave of het altaar dat de gave heiligt? Degene die dus bij het altaar gezworen heeft, zweert bij het en bij alle dingen die erboven zijn; en degene die bij de tempel gezworen heeft, zweert bij het en bij degene die erin woont; en degene die bij de hemel gezworen heeft, zweert bij de troon van God en bij degene die erop zit. Wee jullie, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, omdat jullie tienden geven van de munt en de dille en de komijn, en jullie hebben de zwaarste zaken van de wet verwaarloosd: het oordeel en de barmhartigheid en het geloof. Deze dingen was het noodzakelijk te doen en die niet na te laten. Blinde gidsen, die de mug uitzeven, maar de kameel doorslikken. Wee jullie, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, omdat jullie de buitenkant van de beker en van de schotel reinigen, maar van binnen zijn ze vol van roof en onrecht. Blinde Farizeeër, reinig eerst de binnenkant van de beker en van de schotel, zodat ook de buitenkant ervan rein wordt. Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, omdat u lijkt op gekalkte graven, die van buiten wel mooi lijken, maar van binnen vol zijn van dode beenderen en alle onreinheid. Zo verschijnen ook jullie van buiten inderdaad rechtvaardig aan de mensen, maar van binnen zijn jullie vol huichelarij en wetteloosheid. Wee jullie, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, omdat jullie de graven van de profeten bouwen en de monumenten van de rechtvaardigen versieren, en jullie zeggen: als wij in de dagen van onze vaders waren geweest, zouden wij niet hun deelgenoten in het bloed van de profeten zijn geweest. Zodat jullie tegen jezelf getuigen dat jullie zonen

zijn van hen die de profeten vermoord hebben. En jullie, vul de maat van jullie vaders. Slangen, nakomelingen van adders, hoe zult u vluchten van het oordeel van de hel? Daarom, zie, ik stuur naar jullie profeten en wijzen en schriftgeleerden, en van hen zullen jullie doden en kruisigen, en van hen zullen jullie geselen in jullie bijeenkomsten en jullie zullen vervolgen van stad naar stad, zodat op jullie komt al het rechtvaardige bloed dat uitgegoten wordt op de aarde, van het bloed van Abel de rechtvaardige tot het bloed van Zacharia, zoon van Berechja, die jullie vermoordden tussen de tempel en het altaar. Waarlijk zeg ik tot jullie dat dit alles over dit geslacht zal komen. Jerusalem, Jerusalem, die de profeten doodt en degenen die naar haar gezonden zijn stenigt, hoe vaak heb ik uw kinderen willen verzamelen op de wijze waarop een hen haar kuikens onder haar vleugels verzamelt, en jullie hebben niet gewild. Zie, jullie huis wordt verlaten achtergelaten. Want ik zeg jullie, jullie zullen mij niet zien vanaf nu totdat jullie zeggen: gezegend is hij die komt in de naam van de Heer.

24

En nadat Jezus was uitgegaan, ging hij weg van de tempel, en zijn leerlingen kwamen naar hem toe om hem de gebouwen van de tempel te tonen. En Jezus zei tegen hen: Zien jullie niet al deze dingen? Waarlijk zeg ik jullie, er zal hier geen steen op steen worden gelaten die niet zal worden neergehaald. Terwijl hij op de berg van de olijven zat, kwamen de leerlingen op eigen

gelegenheid tot hem en zeiden: Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn, en wat is het teken van uw komst en van de voltooiing van de eeuw? En Jezus antwoordde en zei tot hen: Ziet toe dat niemand jullie misleidt. Want velen zullen komen in mijn naam en zeggen: Ik ben de Christus, en zij zullen velen misleiden. Jullie zullen op het punt staan oorlogen en geruchten van oorlogen te horen, zie toe dat jullie niet verontrust worden, want het is noodzakelijk dat alle dingen gebeuren, maar het einde is er nog niet. Want er zal opstaan natie tegen natie en koninkrijk tegen koninkrijk, en er zullen hongersnoden en plagen en aardbevingen zijn op verschillende plaatsen; en al deze dingen zijn het begin van barensweeën. Toen zullen zij jullie overleveren aan verdrukking en zij zullen jullie doden, en jullie zullen gehaat worden door alle volkeren vanwege mijn naam. En dan zullen velen aanstoot nemen en zij zullen elkaar overleveren en elkaar haten. En vele valse profeten zullen opstaan en zullen velen misleiden, en omdat de wetteloosheid vermenigvuldigd zal worden, zal de liefde van de velen koud worden. Maar wie tot het einde toe volhardt, die zal worden gered. En dit goede nieuws van het koninkrijk zal worden geproclameerd in de hele bewoonde wereld tot getuigenis aan alle naties, en dan zal het einde komen. Wanneer jullie dus de gruwel van de verwoesting zien, die gesproken is door de profeet Daniël, staand in een heilige plaats, laat de lezer het begrijpen, laat dan degenen in Judea vluchten naar de bergen, laat degene op het dak niet afdalen om de dingen uit zijn huis op te nemen, en laat degene in het veld niet terugkeren om zijn kleren op te nemen. Maar wee de zwangeren en de zogenden in

die dagen. Bid maar dat jullie vlucht niet in de winter plaatsvindt, noch op een sabbat. Want dan zal er grote verdrukking zijn, zodanig als er niet is geweest vanaf het begin van de wereld tot nu toe, noch ooit zal zijn. En als die dagen niet verkort waren geworden, zou geen enkel vlees gered zijn geworden, maar omwille van de uitverkorenen zullen die dagen verkort worden. Dan als iemand tegen jullie zegt, zie hier is de Christus of hier, geloof het niet; want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zij zullen grote tekenen en wonderen geven, zodat zij misleiden, als het mogelijk is, ook de uitverkorenen. Zie, ik heb het jullie vooraf gezegd. Als zij daarom tegen jullie zeggen, zie, in de woestijn is hij, ga niet naar buiten, zie, in de binnenkamers, geloof niet; want zoals de bliksem uitgaat van het oosten en verschijnt tot het westen, zo zal ook de komst van de zoon van de mens zijn; want waar het kadaver is, daar zullen de arenden verzameld worden. Onmiddellijk na de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar licht niet geven, en de sterren zullen van de hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen geschud worden. En dan zal het teken van de Zoon des mensen in de hemel verschijnen, en dan zullen alle stammen der aarde treuren en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken des hemels met grote kracht en glorie. En hij zal zijn boodschappers zenden met een grote trompetstem, en zij zullen zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier winden, van de uitersten der hemelen tot hun uitersten. Maar leer van de vijgenboom de gelijkenis. Wanneer de tak van haar al zacht wordt en de bladeren uitkomen, weet dat de zomer dichtbij is;

zo ook jullie, wanneer jullie al deze dingen zien, weet dat hij dichtbij is bij de deuren. Waarlijk zeg ik jullie, deze generatie zal niet voorbijgaan totdat al deze dingen geschied zijn. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woorden zullen niet voorbijgaan. Maar betreffende die dag en dat uur weet niemand het, noch de boodschappers van de hemelen, behalve mijn vader alleen. Juist zoals de dagen van Noach waren, zo zal ook de komst van de Mensenzoon zijn. Want net zoals ze waren in de dagen vóór de vloed, etend en drinkend, trouwend en uithuwelijkend, tot de dag waarop Noach de ark binnenging, en ze wisten het niet totdat de vloed kwam en allen wegnam, zo zal ook de komst van de Zoon des mensen zijn. Toen zullen er twee in het veld zijn, de ene wordt meegenomen en de andere wordt achtergelaten; twee vrouwen malend in de molen, één wordt meegenomen en één wordt achtergelaten. Wees daarom waakzaam, omdat u niet weet op welk uur uw Heer komt. Dat moeten jullie echter weten: als de huismeester had geweten in welke wacht de dief komt, zou hij hebben gewaakt en zou hij niet hebben toegestaan dat zijn huis werd ingebroken. Daarom moeten ook jullie gereed zijn, omdat de Zoon des mensen komt op het uur dat jullie niet verwachten. Wie is dan de getrouwe en verstandige slaaf, die zijn heer heeft aangesteld over zijn dienst om hen de voeding te geven op de juiste tijd? Gezegend is die slaaf die zijn heer, wanneer hij komt, aldus doende zal vinden. Waarlijk, ik zeg jullie dat hij hem over al zijn bezittingen zal aanstellen. Als maar die slechte slaaf in zijn hart zegt, mijn heer vertraagt te komen, en begint zijn medeslaven te slaan, en eet en drinkt met de dronkaards, zal de heer van die slaaf komen op

een dag die hij niet verwacht en in een uur dat hij niet weet, en zal hem in tweeën snijden, en zijn deel bij de huichelaars plaatsen; daar zal het geween en het tandengeknars zijn.

25

Toen zal het koninkrijk der hemelen gelijkgesteld worden aan tien maagden, die hun lampen genomen hadden en uitgingen om de bruidegom te ontmoeten. Vijf van hen waren wijs en vijf waren dwaas. Die dwazen, die hun fakkels genomen hadden, namen geen olie met zich mee; maar de wijzen namen olie in hun vaten mee met hun fakkels. Maar omdat de bruidegom vertraagd was, werden zij allen slaperig en sliepen zij. Maar midden in de nacht is er een roep opgegaan: zie, de bruidegom komt, gaat uit hem tegemoet. Toen werden al die maagden gewekt en versierden zij hun lampen. De dwaze zeiden tegen de wijze: Geef ons van uw olie, omdat onze fakkels uitgaan. Maar de wijze antwoordden en zeiden: Opdat het niet onvoldoende zal zijn voor ons en voor jullie, ga liever naar de verkopers en koop voor jezelf. Terwijl zij vertrokken om te kopen, kwam de bruidegom en de gereden gingen met hem naar binnen naar de bruiloft, en de deur werd gesloten. Later komen ook de overige maagden en zeggen: Heer, heer, open voor ons. Maar hij antwoordde en zei: Amen, ik zeg tot jullie, ik ken jullie niet. Wees daarom waakzaam, omdat jullie de dag noch het uur niet weten waarop de Mensenzoon komt. Net zoals namelijk een man die op reis ging zijn eigen slaven riep en aan hen zijn

bezittingen overhandigde, en aan de ene gaf hij vijf talenten, aan de andere twee, aan de andere een, aan elk volgens zijn eigen vermogen, en hij ging onmiddellijk op reis. Maar degene die de vijf talenten genomen had, ging en maakte er winst mee en maakte nog eens vijf talenten. Evenzo verdiende ook hij die de twee had ontvangen, nog eens twee. Maar degene die het ene genomen had, ging weg, groef in de grond en verborg het zilver van zijn heer. Na lange tijd komt de heer van die slaven en rekent met hen af. En de man die de vijf talenten had ontvangen, naderde en bracht nog eens vijf talenten, zeggende: Heer, vijf talenten hebt u mij toevertrouwd, zie, nog eens vijf talenten heb ik daarmee gewonnen. Zijn heer zei tot hem: Goed zo, goede en trouwe dienaar, over weinig ben je trouw geweest, over veel zal ik je aanstellen, ga binnen in de vreugde van je heer. En hij die de twee talenten ontvangen had, naderde en zei: Heer, twee talenten hebt u mij toevertrouwd, zie, nog eens twee talenten heb ik daarbij gewonnen. Zijn heer zei tot hem: Goed zo, goede en trouwe slaaf, over weinig ben je trouw geweest, over veel zal ik je aanstellen, ga binnen in de vreugde van je heer. En ook degene die het ene talent ontvangen had, kwam naderbij en zei: heer, ik wist dat u een hard man bent, maaiend waar u niet zaaide en verzamelend vanwaar u niet strooide, en bang geworden ben ik weggegaan en heb uw talent in de aarde verborgen, zie, u hebt het uwe. Maar zijn heer antwoordde en zei tegen hem: slechte en luie slaaf, je wist dat ik oogst waar ik niet zaaide en verzamel van waar ik niet verstrooide, het was dus noodzakelijk voor jou om mijn zilver bij de bankiers te deponeren, en wanneer ik gekomen was zou ik het mijne met

rente hebben ontvangen. Neem daarom het talent van hem af en geef het aan degene die de tien talenten heeft. Want aan ieder die heeft zal gegeven worden en zal hij overvloed hebben, maar van degene die niet heeft zal ook wat hij heeft van hem weggenomen worden. En werp de nutteloze slaaf uit in de buitenste duisternis, daar zal het geween en het tandengeknars zijn. Wanneer de zoon van de mens komt in zijn glorie en alle heilige boodschappers met hem, dan zal hij zitten op de troon van zijn glorie, en alle naties zullen voor hem verzameld worden, en hij zal hen van elkaar scheiden net zoals de herder de schapen van de jonge geiten scheidt, en hij zal de schapen aan zijn rechterhand zetten, en de geiten aan zijn linkerhand. Toen zal de koning zeggen tot hen aan zijn rechterhand: komt, jullie gezegenden van mijn vader, neemt in bezit het koninkrijk dat voor jullie voorbereid is vanaf de grondlegging van de wereld. Want ik hongerde, en jullie gaven mij te eten, ik dorstte, en jullie gaven mij te drinken, ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op, naakt, en jullie kleedden mij, ik was ziek, en jullie bezochten mij, ik was in de gevangenis, en jullie kwamen naar mij. Dan zullen de rechtvaardigen hem antwoorden en zeggen: Heer, wanneer hebben wij u hongerig gezien en gevoed, of dorstig en te drinken gegeven? Maar wanneer zagen wij u als vreemdeling en namen wij u op, of naakt en kleedden wij u? Wanneer hebben wij u zwak of in de gevangenis gezien, en zijn wij naar u gekomen? En antwoordend zal de koning tot hen zeggen: waarlijk, ik zeg tot jullie, voor zover jullie het deden aan een van deze geringste broeders van mij, hebben jullie het aan mij gedaan. Dan zal hij ook zeggen tot hen aan de linkerzijde: Ga

weg van mij, vervloekten, in het eeuwige vuur dat bereid is voor de duivel en zijn boodschappers. Want ik had honger, en jullie gaven mij niet te eten, ik had dorst, en jullie gaven mij niet te drinken, ik was een vreemdeling, en jullie namen mij niet op, naakt, en jullie kleedden mij niet, zwak en in de gevangenis, en jullie bezochten mij niet. Dan zullen zij tot hem antwoorden en zeggen: Heer, wanneer hebben wij u hongerig of dorstig of als vreemdeling of naakt of zwak of in de gevangenis gezien, en hebben wij u niet gediend? Dan zal hij hun antwoorden en zeggen: Waarlijk, ik zeg jullie, voor zover jullie het niet gedaan hebben aan één van deze geringsten, hebben jullie het ook niet aan mij gedaan. En dezen zullen weggaan in eeuwige straf, maar de rechtvaardigen in eeuwig leven.

26

En het gebeurde toen Jezus al deze woorden beëindigd had, zei hij tot zijn leerlingen: jullie weten dat na twee dagen het Pascha plaatsvindt, en de zoon van de mens wordt overgeleverd om gekruisigd te worden. Toen werden de hogepriesters en de schriftgeleerden en de oudsten van het volk verzameld in de binnenplaats van de hogepriester die Kajafas genaamd werd, en zij beraadslaagden om Jezus met list te grijpen en te doden. Zij zeiden echter: Niet tijdens het feest, opdat er geen oproer onder het volk ontstaat. Toen Jezus in Bethanië was in het huis van Simon de melaatse, naderde een vrouw hem die een albasten fles met zeer kostbare zalf had, en zij goot het uit op zijn hoofd

terwijl hij aan tafel lag. Maar toen zijn leerlingen dit zagen, waren zij verontwaardigd en zeiden: Waartoe deze verspilling? Want deze zalf had voor veel geld verkocht kunnen worden en aan de armen gegeven kunnen worden. Maar Jezus, dit geweten hebbend, zei tegen hen: Waarom veroorzaken jullie de vrouw moeite? Want zij heeft een goed werk voor mij gedaan. De armen hebben jullie immers altijd bij jullie, maar mij hebben jullie niet altijd. Want deze heeft dit parfum op mijn lichaam gegoten om mij te begraven. Waarlijk zeg ik tot jullie, waar ook dit goede nieuws wordt uitgeroepen in de gehele wereld, zal ook worden verteld wat deze deed tot gedenkteken van haar. Toen ging een van de twaalf, de genoemde Judah Iskariot, naar de hogepriesters en zei: wat willen jullie mij geven, en ik zal hem aan jullie overleveren? En ze stelden dertig zilverstukken voor hem vast. En vanaf toen zocht hij een gelegenheid om hem te verraden. Op de eerste dag van de ongezuurde broden kwamen de leerlingen tot Jezus en zeiden tot hem: Waar wilt u dat wij voor u het pascha bereiden om te eten? Hij zei: Ga naar de stad, naar die en die, en zeg tegen hem: De leraar zegt: Mijn tijd is nabij, bij u vier ik het Pascha met mijn leerlingen. En de discipelen deden zoals Jezus hen geboden had, en zij bereidden het pascha. Toen de avond gevallen was, lag hij aan tafel met de twaalf. En terwijl zij aten, zei hij: Amen, ik zeg jullie dat één van jullie mij zal verraden. En zeer bedroevend begonnen zij, elk van hen, tot hem te zeggen: Toch ben ik het niet, Heer? Maar hij antwoordde en zei: Degene die met mij de hand in de schotel heeft gedoopt, deze zal mij verraden. De Zoon van de mens gaat inderdaad zoals geschreven is over hem, maar wee de mens

door wie de Zoon van de mens verraden wordt, goed was het voor hem als die mens niet geboren was. Maar Judah, die hem overleverde, antwoordde en zei: Ik ben het toch niet, rabbi? Hij zegt tegen hem: Jij hebt het gezegd. Terwijl zij aan het eten waren, nam Jesus het brood en nadat hij gedankt had, brak hij het en gaf het aan de discipelen en zei: neem, eet, dit is mijn lichaam. En hij nam de beker en nadat hij gedankt had, gaf hij die aan hen en zei: drink hieruit, allen, want dit is mijn bloed van het nieuwe verbond, dat voor velen uitgegoten wordt tot vergeving van zonden. Ik zeg jullie dat ik vanaf nu niet meer zal drinken van deze vrucht van de wijnstok tot die dag wanneer ik het nieuw met jullie drink in het koninkrijk van mijn Vader. En na een hymne gezongen te hebben, gingen zij uit naar de Olijfberg. Toen zegt Jezus tot hen: jullie allen zullen ten val gebracht worden in mij in deze nacht; er is immers geschreven, ik zal de herder slaan, en de schapen van de kudde zullen verstrooid worden; maar na mijn opgewekt worden zal ik jullie voorgaan naar Galilea. Maar Petrus antwoordde en zei tot hem: Als allen zullen struikelen in jou, ik zal nooit struikelen. Jezus zei tot hem: Amen, ik zeg tot jou dat jij mij in deze nacht driemaal zult ontkennen voordat de haan kraait. Petrus zegt tegen hem: zelfs als het noodzakelijk is dat ik met jou sterf, zal ik jou niet verloochenen. Evenzo zeiden ook alle leerlingen. Toen komt Jezus met hen naar een plaats genaamd Gethsemane, en zegt tot de discipelen: Zit hier totdat ik weggegaan ben om daar te bidden. En nadat hij Petrus en de twee zonen van Zebedeüs had meegenomen, begon hij bedroefd en verontrust te worden. Toen zegt Jezus tot hen: Mijn ziel is diep bedroefd tot de dood toe. Blijf

hier en waak met mij. En een klein stukje voortgegaan zijnde, viel hij op zijn gezicht, biddend en zeggend: mijn vader, als het mogelijk is, laat deze beker van mij voorbijgaan, maar niet zoals ik wil, maar zoals jij. En hij komt naar de leerlingen en vindt hen slapend, en hij zegt tot Petrus: dus jullie waren niet sterk genoeg om één uur wakker te blijven met mij, wees waakzaam en bid, opdat jullie niet binnengaan in verzoeking: de geest is inderdaad gewillig, maar het vlees is zwak. Weer voor de tweede keer weggegaan zijnde, bad hij zeggende: mijn vader, als deze beker niet van mij voorbij kan gaan, tenzij ik het drink, laat uw wil gedaan worden. En toen hij kwam, vond hij hen weer slapend, want hun ogen waren zwaar geworden. En hen achterlatend, weggegaan, bad hij opnieuw voor de derde keer, dezelfde woorden gezegd hebbend. Toen komt hij naar zijn leerlingen en zegt hij tegen hen: slapen jullie nu nog en rusten jullie? Zie, het uur is nabij gekomen en de Zoon des mensen wordt overgeleverd in handen van zondaars. Sta op, laten wij gaan; zie, hij die mij overlevert is nabij gekomen. En terwijl hij nog sprak, zie, Judah, een van de twaalf, kwam, en met hem een grote menigte met zwaarden en stokken van de opperpriesters en oudsten van het volk. Maar degene die hem overleverde, gaf hun een teken en zei: wie ik zal kussen, hij is het, grijp hem. En onmiddellijk naderde hij Jezus en zei: Wees gegroet, rabbi, en kuste hem. Maar Jezus zei tegen hem: Vriend, doe waarvoor je gekomen bent. Toen zij genaderd waren, legden zij de handen op Jezus en grepen hem. En zie, een van degenen die met Jezus waren strekte zijn hand uit, trok zijn zwaard en sloeg de slaaf van de hogepriester en sneed zijn oor af. Toen zegt Jezus tot

hem: Keer je zwaard terug naar zijn plaats, want allen die het zwaard genomen hebben, zullen door het zwaard sterven. Of denk je dat ik nu niet in staat ben mijn Vader te roepen, en Hij zal mij meer dan twaalf legioenen boodschappers verschaffen? Hoe zullen dan de geschriften vervuld worden, dat het aldus moet geschieden? In dat uur zei Jezus tot de menigten: Als op een rover zijn jullie uitgegaan met zwaarden en stokken om mij te grijpen. Dagelijks zat ik bij jullie lerend in de tempel, en jullie hebben mij niet gegrepen. Dit alles is maar gebeurd zodat de geschriften van de profeten vervuld worden. Toen verlieten alle discipelen hem en vluchtten. Zij die Jezus gegrepen hadden, leidden hem weg naar Kajafas de hogepriester, waar de schriftgeleerden en de oudsten verzameld waren. Maar Petrus volgde hem van verre tot aan de hof van de hogepriester, en nadat hij naar binnen was gegaan, zat hij bij de dienaren om het einde te zien. De hogepriester en de oudsten en de gehele raad waren op zoek naar valse getuigenis tegen Jezus zodat zij hem ter dood zouden kunnen brengen, en zij vonden het niet; en hoewel vele valse getuigen gekomen waren, vonden zij het niet. Later kwamen twee valse getuigen naar voren en zeiden: deze zei, ik ben in staat de tempel van God te vernietigen en in drie dagen hem weer op te bouwen. En de hogepriester stond op en zei tegen hem: antwoord je niets? Wat getuigen deze tegen jou? Maar Jezus was stil. En de hogepriester antwoordde en zei tegen hem: ik bezweer je bij de levende God dat je ons zegt of jij de Christus bent, de zoon van God. Jezus zegt tot hem: jij hebt het gezegd, maar ik zeg jullie, vanaf nu zullen jullie de Mensenzoon zien, zittend aan de rechterhand der kracht en komend op de

wolken des hemels. Toen scheurde de hogepriester zijn gewaden, zeggende dat hij gelasterd heeft; wat hebben wij nog behoefte aan getuigen? Zie, nu hebben jullie zijn godslastering gehoord; wat denken jullie ervan? Maar de antwoordenden zeiden: hij is schuldig van de dood. Toen spuwden ze in zijn gezicht en sloegen ze hem met vuisten, en de anderen sloegen hem terwijl ze zeiden: profeteer ons, Christus, wie is degene die jou geslagen heeft? Petrus zat buiten in de binnenplaats, en een dienstmaagd naderde hem en zei: Jij was ook met Jezus de Galileeër. Maar hij ontkende voor hen allen en zei: Ik weet niet wat je zegt. Maar toen hij naar de poort was gegaan, zag een andere hem en zegt tot hen daar: En deze was met Jezus de Nazarener. En weer ontkende hij met een eed dat hij de man niet kende. Na korte tijd naderden de omstanders en zeiden tot Petrus: Waarlijk, ook jij bent een van hen, want je spraak maakt je duidelijk. Toen begon hij te vervloeken en te zweren dat ik de man niet ken. En onmiddellijk kraaide de haan. En Petrus herinnerde zich het woord van Jezus, die tot hem gezegd had dat hij hem driemaal zou verloochenen voordat de haan zou kraaien, en naar buiten gegaan zijnde, weende hij bitterlijk.

27

Toen de ochtend gekomen was, hielden alle hogepriesters en de oudsten van het volk raad tegen Jezus om hem ter dood te brengen, en nadat ze hem gebonden hadden, leidden ze hem weg en leverden hem over aan Pontius Pilatus de gouverneur.

Toen Judah, die hem overleverde, gezien had dat hij veroordeeld werd, bracht hij, na berouw te hebben gekregen, de dertig zilverstukken terug aan de hogepriesters en de oudsten en zei: ik heb gezondigd door onschuldig bloed over te leveren. Maar zij zeiden: wat heeft dat met ons te maken? Jij zult zien. En hij wierp de zilverstukken in de tempel, trok zich terug, ging weg en hing zichzelf op. Maar de opperpriesters, de zilverstukken genomen hebbende, zeiden: Het is niet geoorloofd ze in de schatkist te werpen, aangezien het bloedgeld is. En na beraad te hebben genomen kochten ze daarmee het veld van de pottenbakker voor begrafenis van de vreemdelingen; daarom werd dat veld bloedveld genoemd tot vandaag. Toen werd vervuld het gesprokene door Jeremia de profeet, zeggende: en zij namen de dertig zilverstukken, de prijs van de gewaardeerde die zij waardeerden van de zonen van Israël, en zij gaven ze voor het veld van de pottenbakker, zoals de Heer mij bevolen had. En Jezus stond voor de leider; en de leider vroeg hem, zeggende: bent jij de koning van de Joden? En Jezus zei tegen hem: u zegt het. En toen hij door de opperpriesters en de oudsten beschuldigd werd, antwoordde hij niets. Toen zei Pilatus tot hem: Hoort u niet hoeveel zij tegen u getuigen? En hij antwoordde hem niet op één woord, zodat de leider zeer verwonderd was. Volgens gewoonte liet de leider bij het feest één gevangene vrij aan de menigte, diegene die zij wilden. Zij hadden toen echter een opmerkelijke gevangene, genaamd Barabbas. Toen zij dus verzameld waren, zei Pilatus tot hen: wie willen jullie dat ik vrijlaat voor jullie? Barabbas of Jezus die Christus genoemd wordt? Hij wist immers dat zij hem uit

afgunst hadden overgeleverd. Terwijl hij op het platform zat, zond zijn vrouw naar hem en zei: Niets tussen jou en die rechtvaardige, want ik heb vandaag veel geleden in een droom om hem. De opperpriester en de oudsten overtuigden echter de menigten om Barabbas te vragen, maar om Jezus te vernietigen. Maar de leider antwoordde en zei tegen hen: welke van de twee willen jullie dat ik vrijlaat voor jullie? Maar zij zeiden: Barabbas. Pilatus zegt tegen hen: wat zal ik dus doen met Jezus die Christus genoemd wordt? Ze zeggen allen tegen hem: laat hij gekruisigd worden. Maar de leider zei: wat voor kwaad heeft hij dan gedaan? Maar zij schreeuwden buitengewoon hard en zeiden: laat hem gekruisigd worden. Toen Pilatus zag dat het niets uithaalde, maar dat er eerder oproer ontstond, nam hij water en waste zijn handen voor de menigte, zeggende: Onschuldig ben ik aan het bloed van deze rechtvaardige, jullie zullen het zien. En al het volk antwoordde en zei: Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen. Toen liet hij Barabbas aan hen vrij, maar Jezus liet hij geselen en leverde hem over opdat hij gekruisigd zou worden. Toen namen de soldaten van de leider Jezus mee naar het praetorium en verzamelden bij hem de hele cohort; en nadat zij hem uitgetrokken hadden, plaatsten zij een scharlaken mantel om hem heen, en nadat zij een kroon uit doornen gevlochten hadden, plaatsten zij die op zijn hoofd en een riet in zijn rechterhand, en nadat zij voor hem geknield hadden, spotten zij met hem en zeiden: wees gegroet, koning van de Joden; en nadat zij op hem gespuugd hadden, namen zij het riet en sloegen op zijn hoofd. En toen zij hem bespot hadden, ontkleedden zij hem van de mantel en kleedden zij hem in zijn

eigen kledingstukken, en zij leidden hem weg om te kruisigen. Maar toen zij naar buiten gingen, vonden zij een Cyreneïsche man met de naam Simon; deze dwongen zij om zijn kruis te dragen. En gekomen naar een plaats genaamd Golgotha, welke schedelplaats genaamd is, gaven zij hem azijn gemengd met gal te drinken; en na geproefd te hebben wilde hij niet drinken. Nadat zij hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijn kledingstukken door het lot te werpen, en zittend waakten zij daar over hem. En zij plaatsten boven zijn hoofd zijn beschuldiging geschreven: Deze is Jezus, de Koning der Joden. Toen werden met hem twee rovers gekruisigd, een aan de rechterkant en een aan de linkerkant. De voorbijgangers lasterden hem, hun hoofden bewegend en zeggende: jij die de tempel vernietigt en in drie dagen bouwt, red jezelf; als je zoon van God bent, kom neer van het kruis. Evenzo spotten ook de hogepriesters met de schriftgeleerden en oudsten en Farizeeën en zeiden: anderen redde hij, zichzelf is hij niet in staat te redden; als hij koning van Israël is, laat hij nu afdalen van het kruis en wij zullen in hem geloven; hij heeft vertrouwd op God, laat Hij hem nu bevrijden, als Hij hem wenst; hij zei immers dat ik zoon van God ben. Hetzelfde deden ook de rovers die met hem gekruisigd waren: zij beschimpten hem. Maar vanaf het zesde uur kwam er duisternis over de hele aarde tot het negende uur. Rond het negende uur schreeuwde Jezus met luide stem: Eli, eli, lema sabachthani? Dit is, mijn God mijn God, waarom hebt u mij verlaten? Sommigen van degenen die daar stonden en het gehoord hadden, zeiden dat deze Elia riep. En onmiddellijk rende een van hen en nam een spons, vulde deze

met azijn en plaatste deze rond een riet en gaf hem te drinken. Maar de overigen zeiden: Laat ons zien of Elijah komt om hem te redden. Maar Jezus schreeuwde weer met luide stem en gaf de geest. En zie, het voorhangsel van de tempel werd gescheurd in tweeën van boven tot beneden, en de aarde werd geschud en de rotsen werden gespleten, en de graven werden geopend en vele lichamen van de ontslapen heiligen werden opgewekt, en na uitgegaan te zijn uit de graven, na zijn opwekking, gingen zij de heilige stad binnen en verschenen aan velen. De centurion en degenen die met hem de wacht hielden over Jezus werden zeer bevreesd toen zij de aardbeving en de dingen die gebeurd waren zagen, en zeiden: Waarlijk, deze was Gods Zoon. Er waren daar ook vele vrouwen die van ver weg keken, die Jezus van Galilea gevolgd hadden en hem dienden; onder wie was Maria de Magdalena, en Maria de moeder van Jakobus en Joses, en de moeder van de zonen van Zebedeus. Toen de avond gekomen was, kwam er een rijke man uit Arimathea, met de naam Jozef, die ook zelf een leerling van Jezus was geworden; deze naderde Pilatus en vroeg om het lichaam van Jezus. Toen beval Pilatus dat het lichaam teruggegeven werd. En Jozef, het lichaam genomen hebbend, wikkelde het in rein linnen doek, en plaatste het in zijn nieuwe graf dat hij in de rots had uitgehouwen, en een grote steen voor de deur van het graf gerold hebbend, ging hij weg. Daar waren Maria de Magdalene en de andere Maria, zittend tegenover het graf. De volgende dag, welke is na de voorbereiding, werden de hogepriesters en de Farizeeën bij Pilatus verzameld, zeggend: heer, wij herinnerden ons dat die bedrieger, nog levend zijnde, zei: na drie dagen word

ik opgewekt. Beveel daarom dat het graf beveiligd wordt tot de derde dag, opdat zijn leerlingen niet s nachts komen en hem stelen en tot het volk zeggen: hij werd opgewekt uit de doden, en de laatste dwaling erger zal zijn dan de eerste. Pilatus zei tegen hen: Jullie hebben een wacht, ga heen en maak het veilig zoals jullie weten. Maar zij die gegaan waren, beveiligden het graf door de steen te verzegelen, samen met de wacht.

28

Laat op de sabbat, bij het aanbreken van de eerste dag van de week, kwam Maria Magdalena en de andere Maria om het graf te zien. En zie, er gebeurde een grote aardbeving, want een boodschapper van de Heer was neergedaald uit de hemel, genaderd en had de steen van de deur weggerold, en hij zat erop. Zijn voorkomen was als bliksem en zijn kleed was wit als sneeuw. Van zijn angst werden de bewakers geschud en werden als doden. Maar de boodschapper antwoordde en zei tegen de vrouwen: vrees jullie niet; ik weet immers dat jullie Jezus de gekruisigde zoeken; hij is niet hier; hij is immers opgewekt zoals hij zei. Kom en zie de plaats waar de Heer lag. En ga snel en zeg aan zijn discipelen dat hij is opgewekt van de doden, en zie, hij gaat jullie voor naar Galilea, daar zullen jullie hem zien, zie, ik heb het jullie gezegd. En nadat zij snel van het graf waren gegaan met vrees en grote vreugde, renden zij om het aan zijn leerlingen te berichten. Toen ze gingen om het te rapporteren aan zijn discipelen, en zie, Jezus ontmoette hen en zei: verheugt

u. En zij, naderend gekomen, grepen zijn voeten en bogen neer voor hem. Toen zegt Jezus tegen hen: Wees niet bang, ga en breng bericht aan mijn broeders dat zij naar Galilea moeten gaan, en daar zullen zij mij zien. Terwijl zij op weg waren, zie, kwamen sommigen van de wacht naar de stad en rapporteerden aan de opperpriesters alles wat er gebeurd was. En bijeengekomen met de oudsten en raad genomen hebbend, gaven zij voldoende zilverstukken aan de soldaten, zeggende: zeg dat zijn leerlingen s nachts gekomen zijn en hem gestolen hebben terwijl wij sliepen. En als dit gehoord wordt bij de leider, zullen wij hem overtuigen en jullie zonder zorgen maken. Maar zij deden, nadat zij de zilverstukken genomen hadden, zoals zij geleerd waren. En dit woord werd verspreid bij de Joden tot vandaag. De elf leerlingen gingen naar Galilea, naar de berg waar Jezus hun had aangewezen. En toen zij hem gezien hadden, aanbaden zij hem, maar sommigen twijfelden. En Jezus naderde en sprak tot hen, zeggende: Aan mij werd alle autoriteit gegeven in de hemel en op aarde. Ga heen en maak discipelen van alle naties, hen dopend in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, hen lerend te bewaren alles wat ik jullie geboden heb; en zie, ik ben met jullie al de dagen tot de voltooiing van de eeuw. Amen.

Evangelie volgens Marcus

1

Begin van het goede nieuws van Jezus Christus, Zoon van God. Zoals geschreven is in de profeten, zie ik zend mijn boodschapper voor je gezicht, die jouw weg voor jou zal voorbereiden; stem van een roepende in de woestijn, bereidt de weg van de Heer, maakt zijn paden recht, Johannes kwam dopend in de woestijn en een doop van berouw tot vergeving van zonden verkondigend. En heel het land Judea en de Jerusalemieten gingen naar hem toe, en zij werden allen gedoopt in de rivier de Jordaan door hem, terwijl zij hun zonden beleden. Johannes was gekleed in kameelharen en een leren riem om zijn lendenen, en hij at sprinkhanen en wilde honing. En hij predikte en zei: Na mij komt iemand die sterker is dan ik, voor wie ik niet waardig ben om, gebukt, de riem van zijn sandalen los te maken. Ik heb jullie inderdaad gedoopt in water,

maar hij zal jullie dopen in de Heilige Geest. En het gebeurde in die dagen dat Jezus kwam van Nazareth in Galilea en gedoopt werd door Johannes in de Jordaan. En onmiddellijk toen hij uit het water opkwam zag hij de hemelen opengescheurd worden en de Geest als een duif op hem neerdalen; en er kwam een stem uit de hemelen; jij bent mijn geliefde zoon, in jou heb ik welbehagen. En onmiddellijk dreef de Geest hem uit naar de woestijn en hij was daar in de woestijn veertig dagen, beproefd wordend door de satan, en hij was met de wilde dieren, en de boodschappers dienden hem. Na het overgeleverd worden van Johannes kwam Jezus naar Galilea, verkondigend het goede nieuws van het koninkrijk van God en zeggend dat de tijd vervuld is en het koninkrijk van God naderbij gekomen is; bekeert u en gelooft in het goede nieuws. Wandelend langs de zee van Galilea zag hij Simon en Andreas de broer van Simon, werpend een net in de zee; zij waren immers vissers; en Jezus zei tot hen: kom achter mij, en ik zal jullie vissers van mensen maken. En onmiddellijk verlieten zij hun netten en volgden hem. En een beetje verder van daar gegaan, zag hij Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en Johannes, zijn broer, terwijl zij in de boot de netten aan het herstellen waren, en onmiddellijk riep hij hen. En zij lieten hun vader Zebedeus achter in de boot met de huurlingen en gingen achter hem aan. En zij gingen Kapernaüm binnen, en onmiddellijk ging hij op de sabbat de vergadering binnen en onderwees. En zij waren verbaasd over zijn lering, want hij leerde hen als iemand die autoriteit had, en niet als de schriftgeleerden. En er was in hun bijeenkomst een man met een onreine geest, en hij schreeuwde en zei: ea, wat hebben wij

met jou te maken, Jezus Nazarener? Ben je gekomen om ons te vernietigen? Ik weet wie je bent, de heilige van God. En Jezus bestrafte hem en zei: Wees stil en ga uit hem. En de onreine geest ging uit hem, nadat hij hem in stuiptrekkingen had gebracht en met luide stem had geschreeuwd. En ze waren allemaal verbaasd, zodat ze met elkaar bespraken, zeggende: wat is dit? Wat is deze nieuwe lering, dat hij met autoriteit zelfs de onreine geesten beveelt, en zij gehoorzamen hem? En het gerucht over hem ging onmiddellijk uit in de gehele omliggende streek van Galilea. En onmiddellijk nadat zij uit de samenkomst waren gegaan, kwamen zij in het huis van Simon en Andreas met Jakobus en Johannes. De schoonmoeder van Simon lag te bed lijdend aan koorts. En onmiddellijk zeggen zij hem over haar. En hij naderde en richtte haar op, haar hand vastgrijpend, en de koorts verliet haar onmiddellijk, en zij diende hen. s Avonds, toen de zon onderging, brachten zij alle zieken en door demonen bezetenen naar hem toe. En de hele stad was verzameld bij de deur, en hij genas velen die het slecht hadden met verschillende ziektes, en veel demonen dreef hij uit, en hij liet de demonen niet spreken, omdat zij wisten dat hij Christus was. En s morgens, zeer vroeg in de nacht, stond hij op, ging naar buiten en vertrok naar een verlaten plaats, en daar bad hij. En Simon en die met hem waren vervolgden hem, en toen ze hem gevonden hadden zeiden ze tegen hem dat allen jou zoeken. En hij zegt tot hen: Laten wij gaan naar de aangrenzende steden, opdat ik ook daar mag prediken, want daarvoor ben ik uitgekomen. En hij was predikend in hun vergaderingen in heel Galilea en dreef de demonen uit. En er

komt een melaatse naar hem toe, die hem dringend smeekt en voor hem knielt en tot hem zegt: Als u wilt, kunt u mij reinigen. Maar Jezus, bewogen door medelijden, strekte de hand uit, raakte hem aan en zei tot hem: Ik wil het, wees gereinigd. En nadat hij dit gezegd had, ging de lepra onmiddellijk van hem weg, en hij werd gereinigd. En nadat hij hem streng gewaarschuwd had, wierp hij hem onmiddellijk uit en zegt tegen hem: zie dat je aan niemand iets zegt, maar ga, toon jezelf aan de priester en offer betreffende jouw reiniging wat Mozes beval tot getuigenis voor hen. Maar hij ging naar buiten en begon veel te verkondigen en het woord te verspreiden, zodat hij niet langer openlijk een stad kon binnengaan, maar buiten in verlaten plaatsen was, en zij kwamen van alle kanten naar hem toe.

2

En hij betrad Kapernaüm weer na enkele dagen en men hoorde dat hij in huis was. En onmiddellijk werden velen verzameld, zodat er niet langer plaats was, zelfs niet bij de deur, en hij sprak tot hen het woord. En ze komen naar hem toe, een verlamde brengend, opgetild door vier mensen, en niet in staat om hem te naderen vanwege de menigte, maakten ze het dak open waar hij was, en nadat ze doorgebroken hadden lieten ze de mat neer waarop de verlamde lag. Maar Jezus, hun geloof gezien hebbend, zegt tot de verlamde: Kind, uw zonden zijn u vergeven. En er waren sommigen van de schriftgeleerden daar

zittend en redenerende in hun harten: waarom spreekt deze zo godslasteringen? Wie kan zonden vergeven behalve God alleen? En onmiddellijk herkende Jezus in zijn geest dat zij zo in zichzelf redeneerden, en hij zei tot hen: Wat redeneert u deze dingen in uw harten? Wat is gemakkelijker, te zeggen tot de verlamde: Jouw zonden zijn vergeven, of te zeggen: Sta op en neem jouw mat op en loop? Maar opdat jullie mogen weten dat de zoon van de mens gezag heeft om op de aarde zonden te vergeven, zegt hij tot de verlamde: tot jou zeg ik, sta op en neem je mat op en ga naar je huis. En hij stond onmiddellijk op, en hij nam de mat op en ging naar buiten voor allen, zodat allen verbaasd waren en God verheerlijkten, zeggende dat wij nooit zo iets gezien hebben. En hij ging weer uit naar de zee, en heel de menigte kwam naar hem toe, en hij onderwees hen. En terwijl hij voorbijging zag hij Levi, de zoon van Alfaeus, zittend bij het tolhuis, en hij zegt tegen hem: volg mij. En hij stond op en volgde hem. En het gebeurde dat hij in zijn huis aanlag, en vele tollenaars en zondaars lagen samen aan met Jezus en zijn leerlingen, want er waren er vele, en zij volgden hem. En de schriftgeleerden en de Farizeeën, hem etend met de tollenaars en zondaars gezien hebbende, zeiden tot zijn leerlingen: Waarom eet en drinkt hij met de tollenaars en zondaars? En toen Jezus dit gehoord had, zei Hij tot hen: Zij die sterk zijn hebben geen arts nodig, maar zij die het slecht hebben. Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars tot berouw. En de discipelen van Johannes en die van de Farizeeën waren aan het vasten. En ze komen en zeggen tegen hem: waarom vasten de discipelen van Johannes en die van de

Farizeeën, maar vasten jouw discipelen niet? En Jezus zei tegen hen: kunnen de zonen van de bruidskamer vasten, terwijl de bruidegom met hen is? Zoveel tijd als zij de bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten. Er zullen dagen komen wanneer de bruidegom van hen is weggenomen, en dan zullen zij vasten in die dagen. Niemand naait een lap ongekrompen doek op een oud kleed, want anders neemt het nieuwe de volheid weg van het oude, en er ontstaat een ergere scheur. En niemand gooit nieuwe wijn in oude zakken, want anders barst de nieuwe wijn de zakken, en de wijn wordt uitgegoten en de zakken zullen vergaan, maar nieuwe wijn moet in nieuwe zakken worden gegoten. En het gebeurde dat hij op de sabbat door de graanvelden ging, en zijn discipelen begonnen een weg te maken door aren te plukken. En de Farizeeën zeiden tot hem: Zie wat zij doen op de sabbat, wat niet is toegestaan. En hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij nood had en hongerig was, hijzelf en degenen die bij hem waren? Hoe hij het huis van God binnenging ten tijde van hogepriester Abiathar en de toonbroden at, die niet geoorloofd zijn te eten behalve voor de priesters, en hij gaf ook aan degenen die met hem waren? En hij zei tegen hen: de sabbat werd gemaakt vanwege de mens, niet de mens vanwege de sabbat; zodat de zoon van de mens heer is ook van de sabbat.

3

En hij ging weer de vergadering in, en daar was een man die een

verschrompelde hand had. En zij hielden hem in de gaten of hij hem op de sabbat zou genezen, zodat zij hem zouden kunnen beschuldigen. En hij zegt tot de man die de verdorde hand heeft: Sta op en kom naar het midden. En hij zegt tegen hen: is het toegestaan op de sabbat goed te doen of kwaad te doen? Een ziel redden of doden? Maar zij waren stil. En hen rondom gekeken hebbend met woede, diep bedroefd zijnd over de verharding van hun hart, zegt hij tot de man: strek jouw hand uit. En hij strekte uit, en zijn hand werd hersteld, gezond als de andere. En de Farizeeën, hebbende uitgegaan, hielden onmiddellijk met de Herodianen raad tegen hem, opdat zij hem zouden vernietigen. En Jezus trok zich terug met zijn leerlingen naar de zee; en een grote menigte van Galilea volgde hem, en van Judea en van Jeruzalem en van Idumea en van over de Jordaan en die rond Tyrus en Sidon, een grote menigte, gehoord hebbend hoeveel hij deed, kwamen naar hem. En hij zei tegen zijn leerlingen dat een kleine boot klaar moest zijn voor hem vanwege de menigte, zodat zij hem niet zouden drukken; want hij had velen genezen, zodat zij op hem vielen om hem aan te raken, zovelen als kwalen hadden; en de onreine geesten, wanneer zij hem zagen, vielen voor hem neer en schreeuwden, zeggende dat jij de zoon van God bent. En hij bestrafte hen streng, opdat zij hem niet bekend zouden maken. En hij gaat de berg op, en hij roept degenen die hij zelf wilde, en zij gingen naar hem toe. En hij maakte twaalf, zodat zij met hem zouden zijn en zodat hij hen zou uitzenden om te verkondigen en autoriteit te hebben om de ziektes te genezen en de demonen uit te werpen; en hij gaf de naam Petrus aan Simon, en Jakobus de zoon van Zebedeüs en

Johannes de broer van Jakobus; en hij gaf hen de naam Boanerges, wat zonen van de donder betekent; en Andreas en Filippus en Bartolomeüs en Matteüs en Thomas en Jakobus de zoon van Alfeüs en Taddeüs en Simon de Kananeeër en Judas Iskariot, die hem ook overleverde. En zij komen in een huis, en er komt weer een menigte samen, zodat zij niet in staat zijn zelfs brood te eten. En toen zijn familie het hoorde, gingen zij uit om hem te grijpen, want zij zeiden dat hij buiten zinnen was. En de schriftgeleerden die van Jeruzalem waren neergedaald, zeiden dat hij Beëlzebul heeft, en dat hij door de heerser van de demonen de demonen uitwerpt. En hen geroepen hebbend, sprak hij tot hen in gelijkenissen: Hoe kan satan satan uitwerpen? En als een koninkrijk tegen zichzelf verdeeld wordt, kan dat koninkrijk niet standhouden; en als een huis tegen zichzelf verdeeld wordt, kan dat huis niet standhouden. En als de satan tegen zichzelf is opgestaan en verdeeld is, kan hij niet standhouden, maar heeft hij een einde. Niemand is in staat de bezittingen van de sterke man te plunderen door zijn huis binnen te gaan, tenzij hij eerst de sterke man bindt, en dan zal hij zijn huis plunderen. Waarlijk zeg ik jullie dat alle dingen vergeven zullen worden aan de mensenkinderen, de zonden en de godslasteringen, hoeveel ze ook lasteren; maar wie tegen de Heilige Geest zou lasteren heeft geen vergeving tot in eeuwigheid, maar is schuldig aan eeuwig oordeel; omdat ze zeiden: hij heeft een onreine geest. Daarom komen zijn moeder en zijn broers, en buiten staand stuurden zij iemand naar hem om hem te roepen. En een menigte zat om hem heen, en zij zeiden tot hem: Zie, uw moeder en uw broers zoeken u buiten.

En hij antwoordde hen zeggende: Wie is mijn moeder of wie zijn mijn broeders? En nadat hij rondom gekeken had in een cirkel naar degenen die rondom hem zaten, zegt hij: zie mijn moeder en mijn broers; want wie de wil van God doet, deze is mijn broer en mijn zuster en moeder.

4

En weer begon hij te onderwijzen bij de zee, en er werd een grote menigte bij hem verzameld, zodat hij, in de boot gestapt zijnde, op de zee zat, en de hele menigte was bij de zee op het land. En hij leerde hen veel in gelijkenissen, en hij zei tegen hen in zijn lering: luister. Zie, de zaaier ging uit om te zaaien. En het gebeurde bij het zaaien dat het ene viel op de weg, en de vogels kwamen en verslonden het; en een ander viel op het rotsachtige, waar het niet veel aarde had, en onmiddellijk sprong het op omdat het geen diepe aarde had, maar toen de zon opging werd het verschroeid, en omdat het geen wortel had verdorde het; en een ander viel in de dorens, en de dorens kwamen op en verstikten het, en het gaf geen vrucht; en een ander viel in de goede aarde en het gaf vrucht die opkwam en groeide, en het bracht dertigvoud en zestigvoud en honderdvoud voort. En hij zei tot hen: wie oren heeft om te horen, laat hij horen. Maar toen hij alleen was, vroegen degenen die bij hem waren samen met de twaalf hem naar de gelijkenis. En hij zei tegen hen: aan jullie is het gegeven om de mysteries van het koninkrijk van God te kennen; maar aan degenen die buiten zijn worden alle dingen in

gelijkenissen gegeven, opdat zij ziende zien en niet zien, en horende horen en niet begrijpen, opdat zij zich niet bekeren en hun de zonden vergeven worden. En hij zegt tot hen: Begrijpt u deze gelijkenis niet, en hoe zult u dan alle gelijkenissen kennen? De zaaier zaait het woord. Deze zijn degenen langs de weg waar het woord gezaaid wordt, en wanneer zij horen, komt onmiddellijk de satan en neemt het woord weg dat gezaaid is in hun harten. En deze zijn op dezelfde manier degenen die op de rotsachtige plaatsen gezaaid worden, die wanneer ze het woord horen, onmiddellijk met vreugde het ontvangen, en ze hebben geen wortel in zichzelf, maar ze zijn tijdelijk; dan wanneer verdrukking of vervolging gebeurt vanwege het woord, struikelen ze onmiddellijk. En deze zijn degenen die in de doornen gezaaid worden, die het woord horen, en de zorgen van deze tijd en de misleiding van de rijkdom en de verlangens naar de overige dingen die binnenkomen verstikken het woord, en het wordt vruchteloos. En deze zijn degenen die op de goede grond gezaaid zijn, die het woord horen en ontvangen, en vrucht dragen in dertig en in zestig en in honderd. En hij zei tegen hen: komt de lamp toch niet om onder de korenmaat of onder het bed geplaatst te worden? Niet opdat het op de kandelaar geplaatst mag worden? Want er is niets verborgen, tenzij het geopenbaard wordt, noch is er iets geheim geworden, maar opdat het in het licht komt. Als iemand oren heeft om te horen, laat hij horen. En hij zei tegen hen: zie wat jullie horen. Met welke maat jullie meten, zal aan jullie gemeten worden, en aan jullie die horen zal toegevoegd worden. Want wie heeft, aan hem zal gegeven worden, en wie niet heeft, ook wat hij heeft zal

van hem weggenomen worden. En hij zei: zo is het koninkrijk van God, zoals wanneer een mens het zaad op de aarde werpt, en slaapt en opstaat nacht en dag, en het zaad ontkiemt en groeit zoals hij het niet weet. Vanzelf draagt de aarde vrucht, eerst gras, dan een aar van graan, dan vol graan in de aar. Maar wanneer de vrucht rijp is, zendt hij onmiddellijk de sikkel, omdat de oogst gekomen is. En hij zei: hoe zullen we het koninkrijk van God vergelijken? Of met welke vergelijking zullen we het vergelijken? Als een mosterdzaad, dat wanneer het gezaaid wordt op de aarde, kleiner is dan alle zaden die op de aarde zijn; en wanneer het gezaaid wordt, gaat het op en wordt groter dan alle groenten, en maakt grote takken, zodat de vogels van de hemel onder zijn schaduw kunnen nestelen. En met zulke vele gelijkenissen sprak hij het woord tot hen, zoals zij in staat waren te horen, maar zonder gelijkenis sprak hij het woord niet tot hen; maar in het privé legde hij alles uit aan zijn leerlingen. En Hij zegt tot hen op die dag, toen de avond gevallen was: Laat ons naar de overkant gaan. En nadat zij de menigte hadden achtergelaten, namen zij hem mee zoals hij was in het schip, en andere schepen waren met hem. En er ontstond een grote storm, en de golven sloegen in het schip, zodat het reeds vol water liep. En hij was op de achtersteven op het kussen te slapen, en zij wekken hem en zeggen tot hem: Leraar, maakt het u niet uit dat wij vergaan? En ontwaakt bestrafte hij de wind en zei tegen de zee: wees stil, wees gemuilkorfd. En de wind hield op, en er kwam een grote stilte. En hij zei tegen hen: waarom zijn jullie zo bang? Hoe hebben jullie geen geloof? En zij waren zeer bevreesd en zeiden tegen elkaar: Wie is deze dan, dat zelfs

de wind en de zee hem gehoorzamen?

5

En zij kwamen naar de overzijde van de zee, naar het land van de Gergesenen. En toen hij uit de boot was gegaan, ontmoette hem onmiddellijk uit de graven een man met een onreine geest, die zijn woning had in de graven, en niemand was in staat hem met ketenen te binden, omdat hij vaak met boeien en ketenen gebonden was geweest, en de ketenen door hem waren verscheurd en de boeien waren verbrijzeld, en niemand had de kracht hem te temmen; en de hele nacht en dag was hij in de graven en in de bergen schreeuwend en zichzelf snijdend met stenen. Jezus van ver weg gezien hebbend, rende hij en boog neer voor hem, en met grote stem geroepen hebbend zegt hij: wat heb ik met jou te maken, Jezus, zoon van de allerhoogste God? Ik bezweer je bij God, kwel me niet. Hij zei immers tegen hem: Ga uit, onreine geest, uit de man. En hij vroeg hem: Wat is jouw naam? En hij antwoordde zeggende: Legioen is mijn naam, omdat wij met velen zijn. En hij smeekte hem dringend opdat hij hen niet buiten het land zou zenden. En daar was een grote kudde varkens die bij de berg graasde; en alle demonen smeekten hem en zeiden: zend ons in de varkens, opdat wij in hen mogen binnengaan. En Jezus stond het hun onmiddellijk toe. En de onreine geesten, nadat ze uitgegaan waren, gingen in de varkens; en de kudde stormde van de klif in de zee; en ze waren ongeveer tweeduizend; en ze verdronken in de zee. En de

herders van de varkens vluchtten en berichtten het in de stad en op de velden, en zij gingen naar buiten om te zien wat er gebeurd was. En zij komen naar Jezus, en zij zien de door een demon bezeten man zittend en gekleed en bij zijn volle verstand, degene die het legioen had gehad, en zij werden bevreesd. En degenen die het gezien hadden, vertelden hun hoe het de door een demon bezeten man was vergaan en over de varkens. En zij begonnen hem te verzoeken om te vertrekken van hun grenzen. En toen hij in de boot stapte, smeekte de door een demon bezeten man hem dat hij bij hem mocht zijn. En hij liet hem niet toe, maar zei tegen hem: ga naar je huis, naar de jouwen, en vertel hun hoeveel de Heer voor jou heeft gedaan en hoe hij zich over jou heeft ontfermd. En hij ging weg en begon te verkondigen in de Decapolis hoeveel Jezus aan hem gedaan had, en allen verwonderden zich. En toen Jezus in het schip weer naar de overzijde was overgestoken, werd een grote menigte bij hem verzameld, en hij was bij de zee. En er komt een van de leiders van de synagoge, met de naam Jaïrus, en toen hij hem gezien had valt hij aan zijn voeten en smeekte hem dringend, zeggende dat zijn dochtertje het uiterst slecht heeft, opdat hij komt en zijn handen op haar legt, zodat ze gered wordt en zal leven. En hij ging met hem weg, en een grote menigte volgde hem, en zij verdrongen hem. En een vrouw die twaalf jaar een bloedvloeiing had, en veel geleden had door vele artsen en al het hare uitgegeven had, en niet geholpen was, maar eerder slechter geworden was, na over Jezus gehoord te hebben, kwam in de menigte van achteren en raakte zijn kleed aan; zij zei namelijk bij zichzelf dat als ik zelfs zijn kleren aanraak, ik gered zal

worden. En onmiddellijk werd de bron van haar bloed opgedroogd, en zij wist in haar lichaam dat zij genezen was van de kwaal. En onmiddellijk herkende Jezus in zichzelf de kracht die uit hem was uitgegaan, draaide zich om in de menigte en zei: Wie heeft mijn kledingstukken aangeraakt? En zijn discipelen zeiden tot hem: Je ziet de menigte die je verdringt, en je zegt: Wie heeft mij aangeraakt? En hij keek rond om haar te zien die dit gedaan had. De vrouw echter, vrezend en bevend, wetend wat met haar gebeurd was, kwam en viel voor hem neer en vertelde hem de hele waarheid. Maar hij zei tot haar: Dochter, jouw geloof heeft jou gered, ga in vrede, en wees gezond van jouw kwaal. Terwijl hij nog sprak, kwamen er mensen van de gemeenschapsleider die zeiden: Uw dochter is gestorven, waarom valt u de leraar nog lastig? Maar Jezus, onmiddellijk het woord dat gesproken werd gehoord hebbend, zegt tot de overste van de synagoge: wees niet bang, geloof alleen. En hij liet niemand toe om hem te volgen, behalve Petrus en Jakobus en Johannes, de broeder van Jakobus. En hij komt in het huis van de leider van de synagoge, en hij ziet oproer, en wenenden en luid klagenden in groten getale, en binnengetreden zegt hij tot hen: waarom maken jullie oproer en wenen jullie? Het kind is niet gestorven, maar slaapt. En ze waren hem aan het bespotten. En nadat hij allen naar buiten gedreven had, neemt hij de vader van het kind en de moeder en degenen die met hem waren mee, en hij gaat naar binnen waar het kind lag, en nadat hij de hand van het kind gegrepen had, zegt hij tegen haar: talitha, koumi; wat vertaald betekent: het meisje, tot jou zeg ik, sta op. En onmiddellijk stond het meisje op en liep rond; zij was immers

twaalf jaar. En zij waren verbaasd met grote verbazing. En hij gebood hen nadrukkelijk dat niemand dit mocht weten, en hij zei dat haar te eten gegeven moest worden.

6

En hij ging van daar weg en kwam in zijn eigen vaderland, en zijn leerlingen volgden hem. En toen de sabbat gekomen was, begon hij in de vergadering te onderwijzen, en velen die het hoorden werden verbaasd en zeiden: vanwaar heeft deze deze dingen? En wat is de wijsheid die aan hem gegeven is, en zulke krachten worden door zijn handen? Is deze niet de ambachtsman, de zoon van Maria, en broer van Jakobus en Joses en Judah en Simon? En zijn zijn zusters niet hier bij ons? En ze namen aanstoot aan hem. Jezus zei tot hen dat een profeet niet zonder eer is, behalve in zijn vaderland en bij zijn verwanten en in zijn huis. En hij was daar niet in staat enige kracht te tonen, behalve dat hij aan enkele zieken de handen oplegde en hen geneesde. En hij verbaasde zich vanwege hun ongeloof. En hij ging rond door de dorpen, onderwijzend. En hij riep de twaalf tot zich, en hij begon hen te zenden twee aan twee, en hij gaf hen autoriteit over de onreine geesten, en hij beval hen dat zij niets zouden meenemen op de weg behalve alleen een staf, geen tas, geen brood, geen brons in de gordel, maar met gebonden sandalen, en niet twee tunieken aangedaan te hebben. En hij zei tegen hen: waar jullie ook een huis binnengaan, blijf daar tot jullie van daar weggaan; en allen die

jullie niet ontvangen noch naar jullie luisteren, als jullie van daar weggaan schud het stof af dat onder jullie voeten is tot getuigenis tegen hen; amen zeg ik jullie, verdraaglijker zal het zijn voor Sodom of Gomorra op de dag van het oordeel dan voor die stad. En nadat ze uitgegaan waren verkondigden ze opdat ze berouw zouden hebben, en ze wierpen vele demonen uit, en ze zalfden vele zieken met olie en ze geneesden hen. En koning Herodes hoorde het, want zijn naam was duidelijk geworden, en hij zei dat Johannes de Doper uit de doden was opgewekt, en daarom zijn de krachten in hem werkzaam. Anderen zeiden dat hij Elia is, maar anderen zeiden dat hij een profeet is zoals een van de profeten. Maar toen Herodes het hoorde, zei hij dat Johannes, die ik onthoofd heb, deze is; hij is opgewekt uit de doden. Want Herodes zelf had, nadat hij gezonden had, Johannes gegrepen en hem gebonden in de gevangenis wegens Herodias, de vrouw van Filippus zijn broer, omdat hij haar getrouwd had. Want Johannes zei tegen Herodes dat het jou niet toegestaan is de vrouw van jouw broer te hebben. Maar Herodias hield een wrok tegen hem en wilde hem doden, en zij was niet in staat; want Herodes vreesde Johannes, wetende dat hij een rechtvaardig en heilig man was, en beschermde hem, en hem gehoord hebbende deed hij vele dingen en hoorde hem graag. En toen er een gunstige dag gekomen was, toen Herodes op zijn verjaardag een diner gaf voor zijn groten en de bevelhebbers en de eersten van Galilea, en toen haar dochter, die van Herodias, binnengekomen was en gedanst had en Herodes en degenen die met hem aanlagen behaagd had, zei de koning tot het meisje: vraag mij wat je maar wenst, en ik zal het

je geven. En hij zwoer haar dat wat je mij ook mocht vragen, ik je zal geven, tot de helft van mijn koninkrijk. En zij, naar buiten gegaan, zei tot haar moeder: wat zal ik vragen? En zij zei: het hoofd van Johannes de Doper. En nadat zij onmiddellijk met haast bij de koning was binnengegaan, vroeg zij en zei: Ik wil dat je mij onmiddellijk op een schotel het hoofd van Johannes de Doper geeft. En zeer bedroefd geworden, wilde de koning het, vanwege de eden en de gasten, niet afwijzen. En onmiddellijk zond de koning een beul en beval dat zijn hoofd gebracht werd. Hij ging weg en onthoofde hem in de gevangenis, en bracht zijn hoofd op een schotel en gaf het aan het meisje, en het meisje gaf het aan haar moeder. En zijn leerlingen, dit gehoord hebbende, kwamen en namen zijn lijk op en plaatsten het in een graf. En de apostelen verzamelden zich bij Jezus, en zij rapporteerden hem alles, en alles wat zij gedaan hadden en alles wat zij onderwezen hadden. En hij zei tot hen: Komt u zelf naar een afgelegen plaats in de woestijn, en rust een beetje, want er waren velen die kwamen en gingen, en zij hadden zelfs geen gelegenheid om te eten. En zij gingen in een boot weg naar een verlaten plaats, op eigen gelegenheid. En ze zagen hen weggaan, en velen herkenden hen, en te voet vanuit alle steden liepen ze daar samen en gingen ze hen voorbij en kwamen ze bij hem samen. En toen Jezus uitgegaan was, zag hij een grote menigte en hij had medelijden met hen, omdat zij waren als schapen die geen herder hadden, en hij begon hen veel te onderwijzen. En toen het al laat uur geworden was, kwamen zijn leerlingen naar hem toe en zeiden dat de plaats verlaten is en het al laat uur is; laat hen gaan, zodat ze naar de velden en dorpen rondom gaan en

voor zichzelf broden kunnen kopen; want ze hebben niets te eten. Maar hij antwoordde en zei tegen hen: geef jullie hun te eten. En ze zeggen tegen hem: moeten we weggaan en brood kopen voor tweehonderd denarii en het hen geven om te eten? En hij zegt tegen hen: hoeveel broden hebben jullie? Ga en zie. En nadat ze het geweten hadden, zeggen ze: vijf broden en twee vissen. En hij gebood hen allen in groepen te laten aanliggen op het groene gras. En zij gingen neerliggen in groepen van honderd en van vijftig. En nadat hij de vijf broden en de twee vissen had genomen, keek hij op naar de hemel en zegende. Hij brak de broden en gaf ze aan de discipelen opdat zij ze aan hen zouden voorzetten, en de twee vissen verdeelde hij onder allen. En allen aten en werden verzadigd, en zij namen twaalf volle manden met brokstukken op, en ook van de vissen. En degenen die de broden gegeten hadden waren vijfduizend mannen. En onmiddellijk dwong hij zijn leerlingen in te stappen in de boot en vooruit te gaan naar de overkant naar Bethsaida, totdat hij de menigte zou wegsturen; en nadat hij afscheid van hen had genomen, ging hij weg naar de berg om te bidden. En toen de avond was gevallen, was de boot in het midden van de zee, en hij was alleen op het land. En toen hij hen gekweld zag worden bij het roeien, want de wind was hen tegengesteld, en omstreeks de vierde nachtwake komt hij naar hen toe, wandelend op de zee, en hij wilde hen voorbijgaan. En zij, hem lopend op de zee gezien hebbend, dachten dat het een spook was, en schreeuwden; want allen zagen hem en werden verontrust. En onmiddellijk sprak hij met hen en zei tegen hen: heb moed, ik ben het, wees niet bang. En hij ging het schip in naar hen toe, en

de wind ging liggen, en zij waren buitengewoon verbijsterd in zichzelf en verwonderden zich. Want zij begrepen het niet met betrekking tot de broden, maar hun hart was verhard. En nadat zij waren overgestoken, gingen zij naar het land Gennesaret en meerden zij aan. En toen zij uit de boot waren gegaan, renden zij, nadat zij hem onmiddellijk herkend hadden, die hele omliggende streek rond en begonnen de zieken op de matten rond te dragen naar waar zij hoorden dat hij was; en waar hij ook binnenkwam in dorpen of steden of op velden, plaatsten zij de zieken op de marktplaatsen en smeekten hem dat zij zelfs de zoom van zijn kleed mochten aanraken; en zovelen als hem aanraakten werden gered.

7

En de Farizeeën en sommigen van de schriftgeleerden die van Jeruzalem gekomen waren, verzamelden zich bij hem; en toen zij sommigen van zijn leerlingen met gewone handen, dat wil zeggen ongewassen, brood zagen eten, vonden zij schuld; want de Farizeeën en alle Joden eten niet als zij niet met de vuist hun handen wassen, vasthoudend aan de overlevering van de oudsten; en van de markt, als zij zichzelf niet onderdompelen, eten zij niet; en er zijn vele andere dingen die zij ontvingen om vast te houden, wassingen van bekers en van kannen en van koperen vaten en van bedden; toen vroegen de Farizeeën en de schriftgeleerden hem: waarom wandelen uw leerlingen niet volgens de overlevering van de oudsten, maar eten zij het brood

met ongewassen handen? En antwoordend zei hij hen dat Jesaja goed profeteerde over jullie huichelaars, zoals geschreven is: dit volk eert mij met de lippen, maar hun hart is ver van mij; tevergeefs vereren zij mij, lerende als leringen geboden van mensen. Want jullie hebben het gebod van God verlaten en houden vast aan de traditie van de mensen, wassingen van kannen en bekers, en jullie doen vele andere soortgelijke dingen. En hij zei tot hen: Goed zet u het gebod van God opzij, zodat u uw eigen traditie kunt bewaren. Mozes want zei: eer je vader en je moeder; en wie kwaadspreekt over vader of moeder laat hem sterven door de dood; maar jullie zeggen: als een mens zegt tot de vader of de moeder, korban, dat is gave, waarmee je van mij geholpen zou worden, en niet langer laten jullie hem toe iets te doen voor zijn vader of zijn moeder, ongeldig makend het woord van God door jullie traditie die jullie overgeleverd hebben; en vele dergelijke zulke dingen doen jullie. En nadat hij de hele menigte geroepen had, zei hij tot hen: Hoort mij allen en verstaat. Niets dat van buiten de mens in hem binnengaat, is in staat hem te bevlekken, maar wat naar buiten gaat, dat bevlekt de mens. En toen hij van de menigte het huis binnenkwam, vroegen zijn leerlingen hem over de gelijkenis. En hij zegt tegen hen: zijn jullie dan ook zo zonder begrip? Begrijpen jullie nog niet dat alles wat van buiten de mens binnengaat hem niet onrein kan maken? dat het niet zijn hart binnengaat, maar zijn buik, en in de latrine uitgaat, waarbij al het voedsel gereinigd wordt. Hij zei dat wat uit de mens komt, dat verontreinigt de mens. Want van binnen, uit het hart van de mensen, gaan de slechte gedachten uit: overspel, hoererij, moord, diefstal,

hebzucht, slechtheid, bedrog, losbandigheid, het boze oog, godslastering, hoogmoed, dwaasheid; al deze slechte dingen gaan van binnen uit en verontreinigen de mens. En van daar opgestaan, ging hij weg naar de grenzen van Tyrus en Sidon. En nadat hij een huis was binnengegaan, wenste hij dat niemand het wist, maar hij kon niet onopgemerkt blijven. Want een vrouw die over hem gehoord had, wier dochtertje een onreine geest had, kwam en viel neer aan zijn voeten; de vrouw was Grieks, Syrofenicisch van geboorte; en zij vroeg hem of hij het demon uit haar dochter wilde uitwerpen. Maar Jesus zei dit: Laat eerst de kinderen verzadigd worden, want het is niet goed het brood van de kinderen te nemen en aan de kleine honden te werpen. Maar zij antwoordde en zegt tegen hem: ja, Heer; en de kleine honden onder de tafel eten van de kruimels van de kinderen. En hij zei tegen haar: Vanwege dit woord, ga; de demon is uit je dochter gegaan. En weggegaan naar haar huis vond zij het kind neergelegd op het bed en de demon was weggegaan. En weer, na uit de grenzen van Tyrus en Sidon te zijn gegaan, kwam hij naar de zee van Galilea, door het midden van de grenzen van Decapolis. En zij brengen een dove met een spraakgebrek tot hem, en zij smeken hem dat hij de hand op hem zou leggen. En hem opzij genomen hebbend van de menigte in het privé, wierp hij zijn vingers in zijn oren, en gespuugd hebbend raakte hij zijn tong aan, en opgekeken hebbend naar de hemel zuchtte hij en zegt tot hem: ephphatha, wat is word geopend. En onmiddellijk werden zijn oren geopend en werd de band van zijn tong losgemaakt, en hij sprak correct. En hij gebood hen dat zij het aan niemand zouden zeggen, maar

hoe meer hij het hun gebood, des te meer verkondigden zij het. En zij waren buitengewoon verbaasd en zeiden: Hij heeft alles goed gedaan; hij maakt de doven horend en de stommen sprekend.

8

In die dagen, toen er weer een grote menigte was en zij niet hadden wat zij mochten eten, riep Jezus zijn leerlingen bij zich en zei tot hen: ik heb medelijden met de menigte, omdat zij al drie dagen bij mij blijven en niet hebben wat zij mogen eten; en als ik hen vastend naar hun huis wegstuur, zullen zij flauwvallen op de weg; want sommigen van hen zijn van verre gekomen. En zijn discipelen antwoordden hem: Van waar zal iemand hier deze kunnen verzadigen met broden in de wildernis? En hij vroeg hen: hoeveel broden hebben jullie? Maar zij zeiden: Zeven. En hij gebood de menigte om te gaan liggen op de grond, en nadat hij de zeven broden genomen had en gedankt had, brak hij ze en gaf ze aan zijn leerlingen opdat zij ze zouden voorzetten, en zij zetten ze voor aan de menigte. En zij hadden enkele kleine vissen, en nadat hij ze had gezegend, zei hij deze ook voor te zetten. Zij aten en werden verzadigd, en zij namen zeven manden vol met overgebleven brokstukken op. Er waren ongeveer vierduizend, en hij ontsloeg hen. En onmiddellijk ingestapt in het schip met zijn leerlingen, kwam hij in de streken van Dalmanutha. En de Farizeeën gingen naar buiten en begonnen met hem te discussiëren, terwijl zij een

teken van de hemel van hem zochten, hem op de proef stellend. En diep gezucht hebbend in zijn geest zegt hij: waarom zoekt deze generatie een teken? Waarlijk zeg ik jullie, als aan deze generatie een teken gegeven zal worden. En hen achtergelaten hebbend, ging hij weer weg in het schip. En zij waren vergeten broden mee te nemen, en behalve één brood hadden zij niets bij zich in het schip. En hij beval hun, zeggende: Ziet toe, wacht u voor het zuurdesem van de Farizeeën en het zuurdesem van Herodes. En zij redeneerden met elkaar, zeggende dat zij geen brood hadden. En het geweten hebbend, zegt Jezus tegen hen: Waarom redeneren jullie dat jullie geen broden hebben? Begrijpen jullie het nog niet en verstaan jullie het niet? Hebben jullie jullie hart nog steeds verhard? Jullie hebben ogen maar zien niet, en jullie hebben oren maar horen niet? En herinneren jullie je het niet? Toen ik de vijf broden brak voor de vijfduizend, hoeveel manden vol brokstukken namen jullie op? Ze zeggen tegen hem: Twaalf. Maar wanneer de zeven voor de vierduizend, hoeveel manden vol met brokstukken namen jullie op? Maar zij zeiden: Zeven. En hij zei tot hen: Begrijpen jullie het nog steeds niet? En hij komt naar Betsaïda. En ze brengen hem een blinde en ze dringen er bij hem op aan opdat hij hem aanraakt. En nadat hij de hand van de blinde had vastgepakt, leidde hij hem buiten het dorp, en nadat hij in zijn ogen had gespuugd en zijn handen op hem had gelegd, vroeg hij hem of hij iets zag. En hij keek op en zei: Ik zie de mensen als bomen die wandelen. Toen plaatste hij weer de handen op zijn ogen en maakte hem opkijken, en hij werd hersteld, en hij keek allen duidelijk aan. En hij zond hem naar zijn huis en zei: Ga noch het

dorp binnen, noch spreek tot iemand in het dorp. En Jezus ging uit met zijn leerlingen naar de dorpen van Caesarea Filippi, en onderweg vroeg hij zijn leerlingen en zei tot hen: Wie zeggen de mensen dat ik ben? Maar zij antwoordden: Johannes de Doper, en anderen: Elia, maar anderen: een van de profeten. En hij zegt tegen hen: maar jullie, wie zeggen jullie dat ik ben? Maar antwoordend zegt Petrus tegen hem: jij bent de Christus. En hij bestrafte hen, zodat zij aan niemand iets over hem zouden zeggen. En hij begon hen te onderwijzen dat het noodzakelijk is dat de Zoon des mensen veel moet lijden, en verworpen moet worden door de oudsten en de hogepriesters en de schriftgeleerden, en gedood moet worden, en na drie dagen moet opstaan; en met vrijmoedigheid sprak hij het woord. En Petrus, hem genomen hebbend, begon hem te berispen. Maar hij draaide zich om en zag zijn discipelen en bestrafte Petrus, zeggende: Ga achter mij, satan, omdat je niet denkt aan de dingen van God, maar aan de dingen van de mensen. En de menigte met zijn leerlingen geroepen hebbend, zei hij tot hen: wie achter mij wil volgen, laat hij zichzelf verloochenen en zijn kruis opnemen, en laat hij mij volgen. Want wie zijn ziel zou willen redden, zal haar verliezen, maar wie zijn eigen ziel zou verliezen omwille van mij en het goede nieuws, deze zal haar redden. Want wat zal het een mens baten als hij de hele wereld wint, en zijn ziel verliest? Of wat zal een mens geven in ruil voor zijn ziel? Want wie zich schaamt voor mij en mijn woorden in dit overspelige en zondige geslacht, voor hem zal ook de Zoon des mensen zich schamen wanneer hij komt in de heerlijkheid van zijn Vader met de heilige boodschappers.

9

En hij zei tot hen: Amen, ik zeg u dat er sommigen zijn van degenen die hier staan, die de dood niet zullen smaken totdat zij het koninkrijk van God in kracht zien gekomen. En na zes dagen neemt Jezus Petrus en Jakobus en Johannes mee en brengt hen omhoog naar een hoge berg, alleen, afgezonderd, en hij werd getransformeerd voor hen, en zijn kledingstukken werden glanzend, zeer wit als sneeuw, zoals een volder op de aarde ze niet zo wit kan maken. En er verscheen aan hen Elia met Mozes, en zij waren in gesprek met Jezus. En Petrus antwoordde en zei tot Jezus: rabbi, het is goed voor ons om hier te zijn; en laten we drie tenten maken, een voor u en een voor Mozes en een voor Elia. Want hij wist niet wat hij sprak, want zij waren doodsbang. En er kwam een wolk die hen overdekte, en er kwam een stem uit de wolk die zei: Deze is mijn geliefde Zoon, luister naar Hem. En plotseling, toen ze rondkeken, zagen zij niemand meer, maar alleen Jezus bij zichzelf. Terwijl zij van de berg afdaalden beval hij hen dat zij aan niemand zouden vertellen wat zij gezien hadden, behalve wanneer de zoon van de mens uit de doden zou opstaan. En zij hielden het woord vast, terwijl zij onderling bespraken wat het betekende om uit de doden op te staan. En zij vroegen hem en zeiden: Waarom zeggen de schriftgeleerden dat Elia eerst moet komen? Maar hij antwoordde en zei tot hen: Elia komt inderdaad eerst en herstelt alle dingen, en hoe is er geschreven over de zoon des mensen dat hij veel moet lijden en verworpen worden? Maar ik zeg tot jullie dat ook Elia is

gekomen, en zij deden met hem alles wat zij wilden, zoals over hem geschreven staat. En toen hij bij de leerlingen gekomen was, zag hij een grote menigte om hen heen, en schriftgeleerden die met hen in discussie waren. En onmiddellijk was de hele menigte verbaasd toen zij hem zagen, en zij renden naar hem toe en begroetten hem. en vroeg de schriftgeleerden: Wat debatteren jullie onderling? En een uit de menigte antwoordde en zei: Leraar, ik bracht mijn zoon naar u, die een stomme geest heeft. En waar het hem ook grijpt, werpt het hem neer, en hij schuimt en knarst met zijn tanden, en hij droogt uit, en ik zei tot uw leerlingen dat zij het zouden uitdrijven, en zij waren niet in staat. En hij antwoordde hem en zegt: o ongelovige generatie, tot wanneer zal ik bij jullie zijn? Tot wanneer zal ik jullie verdragen? Breng hem naar me. En ze brachten hem naar hem. En toen de geest hem onmiddellijk zag, deed hij hem stuiptrekken, en hij viel op de aarde en rolde schuimend rond. En hij vroeg zijn vader: hoeveel tijd is het sinds dit hem gebeurd is? Hij zei: van kindsbeen af. En vaak wierp het hem in vuur en in water om hem te vernietigen, maar als je iets kunt, help ons, medelijden hebbend met ons. Maar Jezus zei tot hem: Als je in staat bent te geloven, is alles mogelijk voor degene die gelooft. En onmiddellijk riep de vader van het kind met tranen: ik geloof, heer; help mijn ongeloof. Maar toen Jezus zag dat de menigte samenliep, bestrafte hij de onreine geest en zei tot hem: jij stomme en dove geest, ik beveel je, ga uit hem en ga niet langer in hem. En na te hebben uitgeroepen en hem hevig te hebben doen stuiptrekken, ging het uit, en hij werd als dood, zodat velen zeiden dat hij gestorven was. Maar Jezus greep hem

bij de hand en hielp hem overeind, en hij stond op. En toen hij het huis was binnengegaan, vroegen zijn leerlingen hem onder vier ogen: Waarom waren wij niet in staat het uit te werpen? En hij zei tot hen: Dit soort kan bij niemand uitgaan, behalve door gebed en vasten. En van daar weggegaan trokken zij door Galilea, en hij wilde niet dat iemand het zou weten; want hij onderwees zijn leerlingen en zei tegen hen dat de zoon van de mens overgeleverd wordt in handen van mensen, en zij zullen hem doden, en nadat hij gedood is zal hij op de derde dag opstaan. Maar zij begrepen het woord niet, en zij vreesden hem te vragen. En hij kwam in Kapernaüm, en toen hij in het huis was, vroeg hij hen: Wat waren jullie onderweg met elkaar aan het bespreken? Maar zij waren stil, want zij hadden onderweg met elkaar besproken wie groter was. En nadat hij was gaan zitten, riep hij de twaalf en zegt tot hen: als iemand de eerste wil zijn, zal hij van allen de laatste zijn en van allen de dienaar. En een kind genomen hebbend, zette hij het in hun midden, en het omarmd hebbend zei hij tot hen: wie een van zulke kinderen ontvangt in mijn naam, ontvangt mij; en wie mij ontvangt, ontvangt niet mij, maar degene die mij gezonden heeft. Johannes antwoordde hem en zei: Leraar, wij zagen iemand in uw naam demonen uitwerpen, die ons niet volgt, en wij verboden het hem, omdat hij ons niet volgt. Maar Jezus zei: Verbied hem niet, want niemand die een kracht zal doen in mijn naam, zal snel kwaad kunnen spreken van mij. Wie niet tegen jullie is, is voor jullie. Want wie jullie een beker water te drinken geeft in mijn naam, omdat jullie van Christus zijn, waarlijk zeg ik tot jullie, hij zal zijn beloning zeker niet verliezen. En wie een

van deze kleinen die in mij geloven zou doen struikelen, het zou beter voor hem zijn als er een molensteen om zijn nek gehangen werd en hij in de zee geworpen werd. En als je hand je doet struikelen, hak hem af; het is goed voor jou om verminkt het leven binnen te gaan, dan om met twee handen weg te gaan naar de gehenna, naar het onblusbare vuur, waar hun worm niet sterft en het vuur niet geblust wordt. En als je voet je doet struikelen, hak hem af; het is beter voor jou om kreupel het leven binnen te gaan, dan twee voeten te hebben en geworpen te worden in de gehenna, in het onblusbare vuur, waar hun worm niet sterft en het vuur niet wordt geblust. En als jouw oog jou doet struikelen, werp het uit; het is goed voor jou om eenogig binnen te gaan in het koninkrijk van God, of om met twee ogen weg te gaan in de gehenna van het vuur, waar hun worm niet sterft en het vuur niet wordt geblust. Want ieder zal met vuur gezouten worden, en ieder offer zal met zout gezouten worden. Goed is het zout; maar als het zout zoutloos wordt, waarmee zullen jullie het kruiden? Heb zout in jezelf en leef in vrede met elkaar.

10

En van daar opgestaan, komt hij in de gebieden van Judea via de overzijde van de Jordaan, en weer komen menigten bij hem samen, en zoals hij gewoon was, leerde hij hen weer. En de Farizeeën naderden en vroegen hem of het een man toegestaan is een vrouw te ontslaan, om hem te testen. Maar hij

antwoordde en zei tot hen: wat heeft Mozes jullie geboden? Maar zij zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidingsbrief te schrijven en te scheiden. En Jezus antwoordde en zei tegen hen: vanwege jullie hardheid van hart schreef hij jullie dit gebod; maar vanaf het begin van de schepping maakte God hen mannelijk en vrouwelijk; daarom zal een mens zijn vader en zijn moeder verlaten, en zal samengevoegd worden met zijn vrouw, en de twee zullen één vlees zijn. Zodat zij niet langer twee zijn, maar één vlees; wat God dus samengevoegd heeft, laat de mens niet scheiden. En in het huis vroegen de leerlingen hem weer over dit, en hij zegt tot hen: wie zijn vrouw wegstuurt en met een andere trouwt, pleegt overspel tegen haar; en als een vrouw haar man wegstuurt en met een andere trouwt, pleegt overspel. En ze brachten hem kinderen, opdat hij hen zou aanraken; maar de leerlingen berispten degenen die hen brachten. Maar toen Jezus het gezien had was hij verontwaardigd en zei tegen hen: laat de kinderen naar mij komen en hinder hen niet, want het koninkrijk van God is van zulken. Waarlijk zeg ik jullie, wie het koninkrijk van God niet ontvangt als een kind, zal niet in het binnengaan. En nadat hij hen had omarmd, zegende hij hen, terwijl hij de handen op hen plaatste. En toen hij de weg op ging, kwam er iemand naar hem toe gerend en knielde voor hem neer en vroeg hem: goede leraar, wat moet ik doen opdat ik het eeuwige leven zal erven? Jezus zei tegen hem: Waarom noem je me goed? Niemand is goed behalve Eén, namelijk God. De geboden ken je: je zult niet overspel plegen, je zult niet moorden, je zult niet stelen, je zult niet vals getuigen, je zult niet beroven, eer jouw vader en

moeder. Maar hij antwoordde en zei tegen hem: Leraar, al deze dingen heb ik bewaard vanaf mijn jeugd. Maar Jezus keek hem aan, had hem lief en zei tot hem: Eén ding ontbreekt je. Als je volmaakt wilt zijn, ga dan, verkoop alles wat je hebt en geef het aan de armen, en je zult een schat in de hemel hebben, en kom, volg mij, nadat je je kruis hebt opgenomen. Maar hij werd somber bij het woord en ging treurend weg, want hij had vele bezittingen. En Jezus, rondgekeken hebbend, zegt tegen zijn discipelen: hoe moeilijk zullen zij die het geld hebben het koninkrijk van God binnengaan. Maar de discipelen waren verbaasd over zijn woorden. En Jezus antwoordde weer en zei tot hen: kinderen, hoe moeilijk is het voor degenen die vertrouwen op geld om het koninkrijk van God binnen te gaan; het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald binnen te gaan dan voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan. Maar zij waren buitengewoon verbaasd en zeiden tegen zichzelf: En wie kan dan gered worden? Jezus keek hen aan en zei: Bij mensen is het onmogelijk, maar niet bij God, want bij God zijn alle dingen mogelijk. Petrus begon tot hem te spreken: Zie, wij hebben alles achtergelaten en zijn u gevolgd. Antwoordend zei Jezus: waarlijk zeg ik jullie, niemand is er die huis of broers of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of velden verliet omwille van mij en omwille van het goede nieuws, of hij ontvangt honderdvoudig nu in deze tijd huizen en broers en zusters en vader en moeder en kinderen en velden met vervolgingen, en in de komende eeuw eeuwig leven. Maar velen die de eersten zijn zullen de laatsten zijn, en de laatsten de eersten. Ze waren op de weg en gingen op naar

Jeruzalem, en Jezus leidde hen voorwaarts, en ze waren verbaasd, en terwijl ze volgden waren ze bang. En nadat hij de twaalf weer meegenomen had, begon hij hen te vertellen de dingen die op het punt stonden hem te gebeuren, dat zie, wij gaan op naar Jeruzalem en de zoon van de mens zal overgeleverd worden aan de hogepriesters en schriftgeleerden, en zij zullen hem veroordelen tot de dood en zij zullen hem overleveren aan de heidenen, en zij zullen hem bespotten en zij zullen hem geselen en zij zullen hem bespuwen en zij zullen hem doden, en op de derde dag zal hij opstaan. En Jakobus en Johannes, zonen van Zebedaeus, naderen tot hem en zeggen: Leraar, wij willen dat u doet wat wij vragen. Maar hij zei tegen hen: Wat willen jullie dat ik voor jullie doe? Maar zij zeiden tot hem: geef ons dat wij, een aan uw rechterhand en een aan uw linkerhand, mogen zitten in uw glorie. Maar Jezus zei tegen hen: jullie weten niet wat jullie vragen. Kunnen jullie de beker drinken die ik drink, en gedoopt worden met de doop waarmee ik gedoopt word? Zij zeiden tegen hem: wij zijn in staat. De beker die ik drink zullen jullie drinken, en met de doop waarmee ik gedoopt word zullen jullie gedoopt worden; maar het zitten aan mijn rechterhand en aan mijn linkerhand is niet aan mij om te geven, maar voor wie het bereid is. En toen de tien dit hoorden, begonnen zij verontwaardigd te zijn over Jakobus en Johannes. En Jezus, hen geroepen hebbend, zegt tot hen: jullie weten dat degenen die schijnen te regeren over de naties heersen over hen en hun groten oefenen autoriteit uit over hen; niet zo maar zal het zijn onder jullie, maar wie wil groot worden onder jullie, zal jullie dienaar zijn, en wie van

jullie eerste wil worden, zal slaaf van allen zijn; want ook de Zoon van de mens kwam niet om gediend te worden, maar om te dienen, en om zijn ziel te geven als losgeld in plaats van velen. En zij komen in Jericho. En toen hij uit Jericho ging en zijn leerlingen en een aanzienlijke menigte, zat de zoon van Timaeus, Bartimeus, blind bij de weg te bedelen. En toen hij gehoord had dat het Jezus de Nazarener was, begon hij te roepen en te zeggen: Zoon van David, Jezus, heb genade met mij. En velen berispten hem opdat hij zou zwijgen, maar hij riep des te meer: Zoon van David, heb genade met mij. En Jezus bleef staan en zei: Roep hem. En zij riepen de blinde en zeiden tot hem: Heb moed, sta op, hij roept jou. Maar hij wierp zijn kledingstuk weg, stond op en kwam naar Jezus. En antwoordend zegt Jezus tegen hem: wat wil je dat ik voor je zal doen? De blinde zei tegen hem: rabboni, opdat ik weer mag zien. En Jezus zei tegen hem: ga, jouw geloof heeft jou gered. En onmiddellijk keek hij op, en hij volgde Jezus op de weg.

11

En wanneer ze Jeruzalem naderen, naar Betfage en Betanië bij de Olijfberg, zendt hij twee van zijn leerlingen en zegt tot hen: ga naar het dorp tegenover jullie, en onmiddellijk wanneer jullie het binnengaan zullen jullie een veulen vinden dat gebonden is, waarop niemand van de mensen heeft gezeten; maak het los en breng het. En als iemand tegen jullie zegt: Waarom doen jullie dit? Zeg dat de Heer hem nodig heeft, en hij stuurt hem

onmiddellijk weer hierheen. Zij gingen weg en vonden het veulen gebonden bij de deur buiten aan de straat, en zij maakten hem los. En sommige van de daar staande mensen zeiden tot hen: Wat doen jullie, dat jullie het veulen losmaken? Maar zij zeiden tot hen zoals Jezus geboden had, en zij lieten hen gaan. En zij brachten het veulen naar Jezus en legden hun kledingstukken op hem, en hij zat erop. Velen spreidden hun kledingstukken op de weg, maar anderen hakten bladrijke takken uit de bomen en spreidden die op de weg. En degenen die vooropgingen en degenen die volgden riepen uit en zeiden: Hosanna, gezegend is hij die komt in de naam van de Heer. Gezegend is het komende koninkrijk in de naam van de Heer, de vader van ons, David; hosanna in den hoge. En Jezus ging Jeruzalem binnen en de tempel in, en nadat hij alles had rondgekeken, ging hij, toen het uur reeds avond was, naar Bethanië met de twaalf. En de volgende dag, toen zij van Bethanië weggegaan waren, had hij honger, en toen hij van veraf een vijgenboom gezien had die bladeren had, kwam hij om te zien of hij dan iets in hem zou vinden, en toen hij bij hem gekomen was vond hij niets behalve bladeren, want het was geen tijd voor vijgen. En hij antwoordde en zei tegen haar: laat niemand ooit meer vrucht van jou eten. En zijn discipelen hoorden. En ze komen weer naar Jeruzalem, en nadat Jezus de tempel was binnengegaan, begon hij de verkopers en de kopers in de tempel eruit te gooien, en de tafels van de geldwisselaars en de stoelen van degenen die de duiven verkochten gooide hij omver, en hij stond niet toe dat iemand een voorwerp door de tempel droeg, en hij onderwees hen zeggende: staat er niet

geschreven dat mijn huis een huis van gebed genoemd zal worden voor alle volken? Maar jullie hebben hem een rovershol gemaakt. En de schriftgeleerden en de Farizeeën en de hogepriesters hoorden het, en zij zochten hoe zij hem mochten vernietigen, want zij vreesden hem, omdat heel de menigte verbaasd was over zijn leer. En wanneer het laat werd, ging hij de stad uit. En toen zij in de morgen voorbijgingen, zagen zij de vijgenboom verdroogd vanaf de wortels. En Petrus, zich herinnerend, zegt tot hem: Rabbi, zie, de vijgenboom die u vervloekte is verdord. En Jezus antwoordt en zegt tot hen: Hebt geloof in God. Waarlijk, want ik zeg tot jullie dat wie tot deze berg zou zeggen: word opgenomen en word geworpen in de zee, en niet twijfelt in zijn hart, maar zal geloven dat wat hij zegt gebeurt, hem zal zijn wat hij zegt. Daarom zeg ik tot jullie: alles wat jullie biddend vragen, geloof dat jullie het ontvangen, en het zal jullie gegeven worden. En wanneer u staat te bidden, vergeef als u iets tegen iemand heeft, zodat ook uw Vader die in de hemelen is, u uw overtredingen vergeve. Maar als jullie niet vergeven, zal ook jullie Vader jullie overtredingen niet vergeven. En ze komen weer naar Jeruzalem, en terwijl hij in de tempel wandelt, komen de hogepriesters en de schriftgeleerden en de oudsten naar hem toe en zeggen tegen hem: Met welke autoriteit doe je deze dingen? Of wie gaf jou dit gezag zodat je deze dingen doet? Maar Jezus antwoordde en zei tot hen: Ik zal jullie ook één vraag stellen, en antwoord mij, en ik zal jullie zeggen met wat voor autoriteit ik deze dingen doe. Was de doop van Johannes van de hemel of van mensen? Antwoord mij. En zij redeneerden bij zichzelf en zeiden: als wij zeggen uit de hemel, zal hij zeggen:

waarom hebben jullie hem dan niet geloofd? Maar zullen we zeggen, van mensen? Ze waren bang voor het volk; want allen hielden Johannes ervoor dat hij een profeet was. En antwoordend zeggen ze tegen Jezus: wij weten het niet. En Jezus antwoordend zegt tegen hen: ik zeg jullie ook niet met welke autoriteit ik deze dingen doe.

12

En Hij begon tot hen in gelijkenissen te spreken: Een man plantte een wijngaard en plaatste er een omheining omheen en groef een wijnpers en bouwde een toren, en verhuurde hem aan boeren en ging weg. En hij zond op de vastgestelde tijd een slaaf naar de boeren, zodat deze van hen van de vrucht van de wijngaard zou ontvangen. En nadat zij hem genomen hadden, sloegen zij hem en zonden hem met lege handen weg. En weer stuurde hij een andere slaaf naar hen toe, en nadat zij die gestenigd hadden, verwondden zij hem aan het hoofd en stuurden hem onteerd weg. En weer zond hij een ander, en die doodden zij, en vele anderen, sommigen slaand en anderen dodend. Nog dus een zoon hebbend, zijn geliefde, zond hij ook hem als laatste naar hen, zeggend dat zij mijn zoon zullen respecteren. Maar die boeren zeiden, toen zij hem zagen komen, tot zichzelf dat deze de erfgenaam is: komt, laten wij hem doden, en de erfenis zal van ons zijn. En nadat zij hem genomen hadden, doodden zij hem en wierpen hem buiten de wijngaard. Wat zal dus de heer van de wijngaard doen? Hij zal komen en

deze boeren vernietigen, en de wijngaard aan anderen geven. Hebben jullie niet eens dit geschrift gelezen, de steen die de bouwers verwierpen, deze werd tot hoofd van de hoek; van de Heer kwam dit, en het is wonderlijk in onze ogen? En zij zochten hem te grijpen, en zij vreesden de menigte; want zij wisten dat hij de gelijkenis tot hen gezegd had. En nadat ze hem hadden verlaten, gingen ze weg. En zij zenden sommigen van de Farizeeën en van de Herodianen naar hem toe, opdat zij hem met een woord zouden vangen. En zij die gekomen waren zeggen hem: leraar, wij weten dat u waar bent en het u niet uitmaakt over niemand; want u kijkt niet naar het gezicht van mensen, maar in waarheid onderwijst u de weg van God. Ze zeiden dus tegen ons: is het toegestaan belasting te geven aan Caesar of niet? Zullen we geven of niet geven? Maar hij, hun huichelarij kennende, zei tot hen: waarom testen jullie mij? Breng me een denarius zodat ik kan zien. Zij brachten het. En hij zegt tegen hen: van wie is deze afbeelding en de inscriptie? Zij zeiden: Van de keizer. En Jezus antwoordde en zei tot hen: Geef terug wat van Caesar is aan Caesar en wat van God is aan God. En zij verwonderden zich over hem. En Sadduceeën komen naar hem, die zeggen dat er geen opstanding is, en zij vroegen hem, zeggende: leraar, Mozes heeft ons geschreven dat als iemands broer sterft en een vrouw achterlaat, en geen kinderen achterlaat, zijn broer zijn vrouw moet nemen en nageslacht moet verwekken voor zijn broer. Er waren dus zeven broers. En de eerste nam een vrouw, en stervend liet hij geen zaad na. En de tweede nam haar, en stierf, en ook hij liet geen zaad achter. En de derde evenzo. En de zeven namen haar, en zij lieten geen

zaad na. Als laatste van allen stierf ook de vrouw. In de opstanding dus, wanneer zij opstaan, van wie van hen zal zij de vrouw zijn? Want de zeven hadden haar als vrouw. En Jezus antwoordde en zei tot hen: Zijn jullie niet hierdoor misleid, doordat jullie de geschriften niet kennen noch de kracht van God? Want wanneer zij uit de doden opstaan, trouwen zij niet en worden zij niet uitgehuwelijkt, maar zijn zij als boodschappers in de hemelen. Maar betreffende de doden, dat zij worden opgewekt, hebt u niet gelezen in het boek van Mozes, bij de doornstruik, hoe God tot hem sprak en zei: Ik ben de God van Abraham en de God van Isaak en de God van Jakob? God is niet de God van doden, maar van levenden; jullie zijn daarom zeer misleid. En een van de schriftgeleerden naderde, die hen had horen disputeren en had gezien dat hij hun goed antwoordde, en vroeg hem: Wat is het eerste gebod van allen? En Jezus antwoordde hem dat het eerste van alle geboden is: hoor, Israël, de Heer onze God, de Heer is één, en je zult de Heer jouw God liefhebben met heel je hart en met heel je ziel en met heel je verstand en met heel je kracht. Dit is het eerste gebod. En de tweede gelijke is deze: je zult je naaste liefhebben als jezelf. Er is geen ander gebod groter dan deze. En de schriftgeleerde zei tegen hem: Goed, leraar, in waarheid heb je gezegd dat hij één is en er is geen ander behalve hem, en het liefhebben van hem uit het gehele hart en uit het gehele verstand en uit de gehele ziel en uit de gehele kracht, en het liefhebben van de naaste als zichzelf is meer dan alle brandoffers en offers. En Jezus, ziende dat hij intelligent antwoordde, zei tot hem: Gij zijt niet ver van het koninkrijk Gods. En niemand durfde hem langer te

ondervragen. En Jezus antwoordde terwijl hij in de tempel leerde: Hoe zeggen de schriftgeleerden dat de Christus de zoon van David is? Want David zelf zei in de Heilige Geest: de Heer zegt tot mijn Heer, zit aan mijn rechterhand totdat ik jouw vijanden als voetenbank voor jouw voeten plaats. David zelf noemt hem dus Heer; en hoe is hij dan zijn zoon? En de grote menigte hoorde hem graag. En hij zei tegen hen in zijn leer: pas op voor de schriftgeleerden die willen wandelen in gewaden en begroet willen worden in de marktplaatsen en eerste zetels willen in de samenkomsten en eerste plaatsen in de feesten. degenen die de huizen van de weduwen verslinden en onder voorwendsel lang bidden, deze zullen een zwaarder oordeel ontvangen En Jezus, die tegenover de schatkist had plaatsgenomen, observeerde hoe de menigte bronzen munten in de schatkist wierp. En vele rijken wierpen veel in, en een arme weduwe die gekomen was, wierp er twee kleine munten in, wat een kwadrans is. En zijn leerlingen tot zich geroepen hebbend, zei hij tot hen: waarlijk zeg ik jullie dat deze arme weduwe meer dan allen geworpen heeft van degenen die in de schatkist werpen; allen immers hebben uit hun overvloed geworpen; maar deze heeft uit haar gebrek alles wat zij had geworpen, heel haar leven.

13

En toen hij uit de tempel ging, zegt een van zijn leerlingen tot hem: Leraar, zie wat voor stenen en wat voor gebouwen. En

Jezus antwoordde en zei tegen hem: zie jij deze grote gebouwen? Er zal hier geen steen op een steen worden gelaten die niet zal worden neergeworpen. En terwijl hij zat op de berg van de olijfbomen tegenover de tempel, vroegen Petrus en Jakobus en Johannes en Andreas hem in het privé: zeg ons wanneer deze dingen zullen zijn, en wat het teken is wanneer al deze dingen voltooid zullen worden? Maar Jezus antwoordde en begon tot hen te spreken: Zie toe dat niemand jullie misleidt. Want velen zullen komen in mijn naam, zeggende dat ik het ben, en zij zullen velen misleiden. Wanneer jullie echter oorlogen en geruchten van oorlogen horen, wees niet verontrust, want het moet gebeuren, maar het einde is er nog niet. Want natie zal opstaan tegen natie en koninkrijk tegen koninkrijk, en er zullen aardbevingen zijn op verschillende plaatsen, en er zullen hongernoden en verstoringen zijn. Dit zijn beginningen van barensweeën. Maar jullie, pas op jezelf. Want zij zullen jullie overleveren aan raden en in hun vergaderingen zullen jullie geslagen worden, en voor leiders en koningen zullen jullie gesteld worden omwille van mij tot getuigenis aan hen. En het goede nieuws moet eerst aan alle naties worden verkondigd. Wanneer zij jullie echter overleverend wegleiden, wees niet vooraf bezorgd over wat jullie zullen spreken, noch oefen het in, maar wat aan jullie gegeven wordt in dat uur, spreek dat. Want niet jullie zijn degenen die spreken, maar de Heilige Geest. Broeder zal broeder overleveren aan de dood en vader zijn kind, en kinderen zullen opstaan tegen hun ouders en hen ter dood brengen. En jullie zullen door allen gehaat worden vanwege mijn naam, maar wie tot het einde volgehouden heeft, zal gered

worden. Wanneer jullie de gruwel van de verwoesting zien, die gesproken is door de profeet Daniël, staand waar het niet hoort - laat de lezer begrijpen - laat dan degenen die in Judea zijn vluchten naar de bergen, en laat degene die op het dak is niet afdalen naar het huis, noch binnengaan om iets uit zijn huis te nemen, en laat degene die in het veld is niet terugkeren naar achteren om zijn kleed te nemen. Maar wee de zwangeren en de zogenden in die dagen. Bid maar opdat jullie vlucht niet in de winter plaatsvindt. Want die dagen zullen verdrukking zijn, zodanig als er niet is geweest vanaf het begin van de schepping die God schiep tot nu toe, en niet zal worden. En als de Heer de dagen niet had verkort, zou geen enkel vlees gered zijn geworden, maar omwille van de uitverkorenen die Hij verkoos, heeft Hij de dagen verkort. En dan, als iemand tot jullie zegt: Zie, hier is de Christus, of Zie, daar, geloof het niet. Want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zij zullen tekenen en wonderen geven om, indien mogelijk, ook de uitverkorenen te misleiden. Maar jullie, let op: ik heb jullie alles van tevoren gezegd. Maar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar licht niet geven, en de sterren zullen uit de hemel vallen, en de krachten die in de hemelen zijn zullen geschud worden. En toen zullen zij de zoon des mensen zien komen in wolken met grote kracht en glorie. En dan zal hij zijn boodschappers zenden en zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier winden, van het einde van de aarde tot het einde van de hemel. Maar leer van de vijgenboom de gelijkenis. Wanneer haar tak al zacht wordt en de bladeren uitbrengt, weet dat de zomer nabij is; zo ook jullie, wanneer

jullie deze dingen zien gebeuren, weet dat het nabij is bij de deuren. Waarlijk, ik zeg tot jullie dat deze generatie niet voorbijgaat totdat al deze dingen gebeurd zijn. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan. Maar betreffende die dag of dat uur weet niemand iets, noch de boodschappers in de hemel, noch de zoon, alleen de vader. Zie toe, wees waakzaam en bid, want jullie weten niet wanneer het de tijd is. Als een man die op reis gaat, zijn huis verlatend en aan zijn slaven de autoriteit gevend, en aan elk zijn werk, en hij beval de deurwachter opdat hij zou waken. Wees daarom waakzaam; jullie weten immers niet wanneer de heer van het huis komt, laat of om middernacht of bij hanengeschrei of in de ochtend; opdat hij jullie niet plotseling slapend vindt wanneer hij komt. Wat ik maar tot jullie zeg, zeg ik tot allen: weest waakzaam.

14

Het pascha en het ongezuurde brood was na twee dagen. En de hogepriesters en de schriftgeleerden zochten hoe zij hem, na hem door bedrog gegrepen te hebben, mochten doden. Zij zeiden echter: Niet tijdens het feest, opdat er geen oproer onder het volk zal zijn. En terwijl hij in Bethany was in het huis van Simon de melaatse, terwijl hij aanlag, kwam een vrouw die een albasten fles had met zalf van pure, kostbare nardus, en nadat zij de albasten fles gebroken had, goot zij het over zijn hoofd. Er waren echter sommigen die verontwaardigd waren en bij

zichzelf zeiden: Waartoe is deze verspilling van de zalf geschied? Want deze zalf had verkocht kunnen worden voor meer dan driehonderd denariën en aan de armen gegeven kunnen worden, en zij scholden haar. Maar Jezus zei: Laat haar met rust; waarom veroorzaken jullie haar moeilijkheden? Zij heeft een goed werk aan mij gedaan. Want de armen hebben jullie altijd bij jullie, en wanneer jullie willen kunnen jullie hen goed doen, maar mij hebben jullie niet altijd. Wat zij had, deed zij; zij anticipeerde mijn lichaam te zalven voor de begrafenis. Waarlijk, ik zeg tot jullie, waar ook maar dit goede nieuws wordt verkondigd in de hele wereld, zal ook wat deze vrouw deed worden verteld tot gedachtenis van haar. En Judah Iscariot, een van de twaalf, ging naar de opperpriesters om hem aan hen te verraden. Zij maar, dit gehoord hebbend, verheugden zich en beloofden hem zilverstukken te geven, en hij zocht hoe hij hem op een geschikte manier zou verraden. En op de eerste dag van de ongezuurde broden, toen zij het pascha offerden, zeggen zijn leerlingen tot hem: Waar wil je dat wij heengaan om te bereiden, opdat jij het pascha kunt eten? En hij stuurt twee van zijn leerlingen en zegt tegen hen: ga de stad in, en een man die een kruik water draagt zal jullie ontmoeten; volg hem, en waar hij ook binnenkomt, zeg tegen de huismeester dat de leraar zegt: waar is mijn logeerplaats waar ik het pascha met mijn leerlingen zal eten? En hij zal jullie een grote, gemeubileerde bovenkamer tonen die gereed is; bereid daar voor ons. En zijn leerlingen gingen uit en kwamen in de stad, en vonden het zoals hij tot hen gezegd had, en bereidden het pascha. En toen de avond gekomen was, komt hij met de twaalf; en terwijl zij

aanlagen en aten, zei Jezus: Waarlijk zeg ik jullie dat een van jullie mij zal verraden, degene die met mij eet. Zij begonnen bedroefd te zijn en zeiden hem een voor een: toch niet ik? En een ander: toch niet ik? Maar hij antwoordde en zei tot hen: een van de twaalf, die met mij in de kom dipt. De Zoon des mensen gaat inderdaad heen zoals over Hem geschreven is, maar wee die mens door wie de Zoon des mensen verraden wordt; het zou goed voor hem geweest zijn als die mens niet geboren was. En terwijl zij aten, nam Jezus brood, zegende het, brak het en gaf het hun en zei: Neem, eet, dit is mijn lichaam. En na de beker te hebben genomen en dank te hebben gezegd, gaf hij die aan hen, en zij dronken er allen uit. En Hij zei tot hen: Dit is mijn bloed van het nieuwe verbond, dat voor velen wordt uitgegoten. Waarlijk, ik zeg tot jullie dat ik niet langer zal drinken van het product van de wijnstok tot die dag wanneer ik het nieuw drink in het koninkrijk van God. En na een hymne te hebben gezongen, gingen zij naar de Olijfberg. En Jezus zegt tegen hen dat jullie allen zullen struikelen over mij in deze nacht, omdat geschreven staat, ik zal de herder slaan en de schapen zullen verstrooid worden, maar na mijn opstanding zal ik jullie voorgaan naar Galilea. Maar Petrus zei tot hem: En als allen aanstoot zullen nemen, maar ik niet. En Jezus zegt tot hem: Amen, ik zeg tot jou dat jij vandaag, in deze nacht, voordat de haan tweemaal kraait, mij driemaal zult verloochenen. Maar Petrus zei des te meer: als het noodzakelijk is met jou samen te sterven, zal ik jou geenszins verloochenen. En evenzo zeiden allen. En zij komen in een plaats waarvan de naam Gethsemane is, en hij zegt tot zijn discipelen: blijf hier zitten totdat ik

gebeden heb. En hij neemt Petrus en Jakobus en Johannes met zich mee, en hij begon diep verontrust te zijn en beangst te zijn en te zeggen tot hen: diep bedroefd is mijn ziel tot de dood; blijf hier en waak. En een klein stukje vooruit gegaan, viel hij op zijn gezicht op de aarde, en hij bad dat, als het mogelijk is, het uur van hem voorbijgaat, en hij zei: abba, vader, alle dingen zijn mogelijk voor jou; draag deze beker van mij weg; maar niet wat ik wil, maar wat jij wilt. En hij komt en vindt hen slapend, en hij zegt tegen Petrus: Simon, slaap jij? Konden jullie niet één uur wakker blijven? Wees waakzaam en bidt, opdat jullie niet in verzoeking komen, de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak. En weer ging hij weg en bad, terwijl hij dezelfde woorden zei. En na teruggekeerd te zijn, vond hij hen weer slapend, want hun ogen waren zwaar geworden, en zij wisten niet wat zij hem moesten antwoorden. En hij komt de derde keer en zegt tegen hen: slapen jullie nog steeds en rusten jullie? Het is genoeg; de tijd is gekomen; zie, de zoon van de mens wordt overgeleverd in de handen van de zondaars; sta op, laten we gaan; zie, degene die mij overlevert is dichtbij gekomen. En onmiddellijk, terwijl hij nog sprak, kwam Judah de Iskariot, een van de twaalven, en met hem een grote menigte met zwaarden en stokken, gezonden door de opperpriesters en schriftgeleerden en de ouderlingen. Maar degene die hem verried had hun een signaal gegeven en gezegd: Wie ik zal kussen, dat is hij; grijp hem en breng hem veilig weg. En onmiddellijk nadat hij gekomen was en tot hem genaderd was, zei hij: Groet, rabbi, en hij kuste hem. Maar zij legden hun handen op hem en grepen hem. Maar een van de omstanders trok het zwaard en sloeg de slaaf van de

hogepriester en hakte zijn oor af. En Jezus antwoordde en zei tot hen: als tegen een rover zijn jullie uitgegaan met zwaarden en stokken om mij te grijpen; elke dag was ik bij jullie in de tempel aan het onderwijzen, en jullie grepen mij niet. Maar opdat de geschriften vervuld worden. En allen vluchtten, nadat zij hem hadden verlaten. En een zekere jongeman volgde hem, gekleed met een linnen doek op zijn naakte lichaam, en de jongemannen grepen hem. Maar hij vluchtte naakt van hen weg, nadat hij de linnen doek had achtergelaten. En zij leidden Jezus weg naar de hogepriester, en alle hogepriesters en oudsten en schriftgeleerden kwamen bij hem samen. En Petrus volgde hem van verre tot binnen in de hof van de hogepriester, en hij zat samen met de assistenten en warmde zich bij het licht. De hogepriesters en de hele raad waren getuigenis tegen Jezus aan het zoeken om hem ter dood te brengen, en vonden die niet; want velen getuigden vals tegen hem, en de getuigenissen waren niet gelijk. En sommigen die waren opgestaan getuigden vals tegen hem, zeggende dat wij hem hoorden zeggen dat ik deze met handen gemaakte tempel zal vernietigen en binnen drie dagen een andere niet met handen gemaakte zal bouwen. En ook zo was hun getuigenis niet gelijk. En de hogepriester stond op in het midden en vroeg aan Jezus, zeggende: antwoord je niets? Wat getuigen deze tegen jou? Maar hij zweeg en antwoordde niets. Weer vroeg de hogepriester hem en zei tot hem: bent jij de Christus, de zoon van de gezegende? Maar Jesus zei: Ik ben het, en jullie zullen de Zoon des mensen zien, zittend aan de rechterhand van de kracht en komend op de wolken des hemels. Maar de hogepriester, zijn tuniek gescheurd hebbend,

zegt: Wat hebben wij nog behoefte aan getuigen? Jullie hoorden zeker de godslastering; wat lijkt het jullie? Maar zij allen veroordeelden hem schuldig te zijn aan de dood. En sommigen begonnen op hem te spugen en zijn gezicht te bedekken en hem met vuisten te slaan en tegen hem te zeggen: profeteer voor ons wie degene is die jou geslagen heeft. En de dienaren sloegen hem. En terwijl Petrus beneden in de binnenplaats was, kwam een van de dienstmeisjes van de hogepriester, en toen ze Petrus zich zag warmen en naar hem keek, zei ze: jij was ook met Jezus de Nazarener. Maar hij ontkende en zei: Ik weet het niet, noch weet ik wat jij zegt. En hij ging naar buiten naar de voorhof, en een haan kraaide. En de dienstmaagd begon, toen ze hem weer had gezien, tegen de omstanders te zeggen dat deze een van hen was. Maar hij ontkende weer. En na korte tijd zeiden de omstanders weer tegen Petrus: waarlijk, je bent een van hen; want je bent een Galileeër en je spraak lijkt erop. En hij begon te vervloeken en te zweren dat ik deze man niet ken waarover jullie spreken. En voor de tweede keer kraaide de haan. En Petrus herinnerde zich het woord dat Jezus tot hem gezegd had, dat hij hem driemaal zou verloochenen voordat de haan tweemaal gekraaid had, en hij begon te wenen.

15

En onmiddellijk in de morgen hielden de opperpriesters met de oudsten en schriftgeleerden en de gehele raad een beraadslaging, en nadat zij Jezus gebonden hadden, voerden zij

hem weg en leverden hem over aan Pilatus. En Pilatus vroeg hem: ben jij de koning van de Joden? En hij, antwoordend, zei tegen hem: jij zegt het. En de opperpriesters beschuldigden hem van veel, maar hij antwoordde niets. En Pilatus vroeg hem opnieuw en zei: geef je geen antwoord? Zie hoeveel ze tegen jou getuigen. Maar Jezus antwoordde niet langer iets, zodat Pilatus zich verwonderde. Volgens het feest liet hij aan hen één gevangene vrij, die zij vroegen. Er was een zekere Barabbas met de mederebellen gebonden, die in de opstand moord hadden gepleegd. En de menigte, die uitgeroepen had, begon te vragen zoals hij altijd voor hen deed. Maar Pilate antwoordde hun en zei: Willen jullie dat ik de koning van de Joden aan jullie vrijlaat? Hij wist immers dat de opperpriesters hem uit afgunst hadden overgeleverd. De opperpriesters echter ruiden de menigte op zodat hij liever Barabbas aan hen zou vrijlaten. Maar Pilatus antwoordde weer en zei tot hen: Wat willen jullie daarom dat ik zal doen met hem die jullie de koning van de Joden noemen? Maar zij schreeuwden weer: Kruisig hem. Maar Pilatus zei tegen hen: wat heeft hij dan voor kwaads gedaan? Maar zij schreeuwden nog heftiger: kruisig hem. Maar Pilatus, die de menigte tevreden wilde stellen, liet hun Barabbas vrij en leverde Jezus over, nadat hij hem had laten geselen, opdat hij gekruisigd zou worden. De soldaten leidden hem weg naar de binnenkant van de binnenplaats, wat het praetorium is, en ze riepen het hele cohort samen, en ze kleedden hem in het purper, en ze plaatsten een doornige kroon op hem, die ze geweven hadden, en ze begonnen hem te begroeten. Wees gegroet, koning van de Joden; en zij sloegen zijn hoofd met een riet en zij

spuwden op hem, en hun knieën buigend bogen zij neer voor hem. En toen zij hem bespot hadden, trokken zij hem de purperen mantel uit en kleedden hem zijn eigen kledingstukken aan, en zij leidden hem naar buiten opdat zij hem zouden kruisigen. En zij dwingen een voorbijgaande zekere Simon de Cyreneeër, komend van het veld, de vader van Alexander en Rufus, opdat hij zijn kruis opneemt. En zij brengen hem naar de plaats Golgotha, wat vertaald wordt als schedelplaats. En zij gaven hem wijn gemengd met mirre te drinken, maar hij nam het niet. En nadat zij hem gekruisigd hadden, verdelen zij zijn kledingstukken door het lot over hen te werpen, wie wat zou nemen. Het was het derde uur en zij kruisigden hem. En de inscriptie van zijn aanklacht was geschreven: de koning van de Joden. En met hem kruisigen zij twee rovers, een aan zijn rechterhand en een aan zijn linkerhand. En het schrift werd vervuld dat zegt: en hij werd gerekend bij de wettelozen. En de voorbijgangers waren hem aan het lasteren, hun hoofden bewegend en zeggende: wee, jij die de tempel vernietigt en in drie dagen bouwt, red jezelf en kom neer van het kruis. Evenzo spotten ook de opperpriesters met elkaar, samen met de schriftgeleerden, en zeiden: Anderen heeft hij gered, zichzelf kan hij niet redden. Christus, de koning van Israël, laat hem nu van het kruis afdalen, opdat wij het zien en in hem geloven. En degenen die met hem gekruisigd waren, verweten hem. Toen het zesde uur gebeurd was, werd er duisternis over de hele aarde tot het negende uur, en in het negende uur riep Jezus uit met een grote stem, zeggende: Eloi Eloi, lema sabachthani Hetgeen vertaald wordt: mijn God, mijn God, waarom hebt u mij

verlaten? En sommige van de omstanders die het gehoord hadden, zeiden: Zie, hij roept Elia. Maar iemand rende erheen en vulde een spons met azijn, plaatste deze om een riet en gaf hem te drinken, zeggend: Laat ons zien of Elia komt om hem neer te halen. Maar Jezus slaakte een luide kreet en gaf de geest. En het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën van boven tot beneden. Toen de centurion die tegenover hem stond zag dat hij zo uitriep en zijn laatste adem uitblies, zei hij: Waarlijk, deze mens was Gods zoon. Er waren ook vrouwen die van veraf keken, onder wie ook Maria Magdalena was en Maria de moeder van Jakobus de kleine en Jose, en Salome, die ook toen hij in Galilea was hem volgden en hem dienden, en vele andere die met hem naar Jeruzalem waren meegekomen. En toen het reeds avond geworden was, omdat het voorbereiding was, dat is de dag voor de sabbat, kwam Jozef van Arimatea, een gracieus raadslid, die ook zelf het koninkrijk van God verwachtte, en hij waagde het, ging naar Pilatus en verzocht om het lichaam van Jezus. En Pilatus verwonderde zich of hij al gestorven was, en nadat hij de centurio geroepen had vroeg hij hem of hij lang geleden gestorven was, en nadat hij het geweten had van de centurio gaf hij het lichaam aan Jozef. En na linnen doek gekocht te hebben en hem naar beneden gehaald te hebben, wikkelde hij hem in de linnen doek en legde hem in een graf dat uit rots gehouwen was, en hij rolde een steen op de deur van het graf. Maar Maria Magdalena en Maria van Joses zagen waar hij werd geplaatst.

16

En toen de sabbat voorbij was, kochten Maria Magdalena en Maria de moeder van Jakobus en Salome specerijen, opdat zij hem, na gekomen te zijn, zouden kunnen zalven. En zeer vroeg in de morgen van de eerste dag der sabbatten komen zij bij het graf, toen de zon was opgegaan. En zij zeiden tegen zichzelf: Wie zal voor ons de steen wegrollen van de deur van het graf? En toen zij opkeken, zagen zij dat de steen weggerold was, want hij was zeer groot. En toen zij het graf waren binnengegaan, zagen zij een jongeman die aan de rechterkant zat, gekleed in een wit gewaad, en zij waren zeer verbaasd. Maar hij zegt tegen hen: Wees niet geschrokken. U zoekt Jezus de Nazarener, die gekruisigd werd. Hij is opgewekt, hij is hier niet. Zie de plaats waar zij hem plaatsten. Maar ga en zeg aan zijn discipelen en aan Petrus dat hij jullie voorgaat naar Galilea, daar zullen jullie hem zien, zoals hij aan jullie zei. En nadat zij naar buiten waren gegaan, vluchtten zij van het graf, want beven en paniek hadden hen bevangen, en zij zeiden niets tegen niemand, want zij waren bang. Opgestaan zijnde op de morgen van de eerste dag van de sabbat, verscheen hij het eerst aan Maria de Magdalene, uit wie hij zeven demonen had uitgeworpen. Die ging en rapporteerde het aan degenen die met hem geweest waren, die rouwden en weenden. En zij, gehoord hebbende dat hij leefde en door haar gezien was, geloofden het niet. Na deze dingen werd hij geopenbaard in een andere gedaante aan twee uit hen die wandelden, terwijl zij naar het veld gingen. En die, nadat ze

waren weggegaan, rapporteerden het aan de overigen, maar ook hen geloofden zij niet. Later verscheen hij aan de elf die aanlagen, en verweet hun hun ongeloof en hardheid van hart, omdat zij hen die hem opgewekt hadden gezien, niet hadden geloofd. En hij zei tot hen: Ga de hele wereld in en verkondig de goede boodschap aan de hele schepping. Wie geloofd heeft en gedoopt is zal gered worden, maar wie niet geloofd heeft zal veroordeeld worden. En deze tekenen zullen degenen die geloofd hebben volgen; in mijn naam zullen zij demonen uitwerpen; zij zullen in nieuwe talen spreken; zij zullen slangen oppakken; en zelfs als zij iets dodelijks drinken, zal het hen geenszins schaden; zij zullen handen op zieken leggen, en zij zullen het goed hebben. De Heer werd inderdaad daarom, na tot hen gesproken te hebben, opgenomen naar de hemel en zat aan de rechterhand van God. Zij dan, nadat zij uitgegaan waren, verkondigden overal, terwijl de Heer samenwerkte en het woord bevestigde door de volgende tekenen. Amen.

Evangelie volgens Johannes

1

In het begin was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord. Deze was in het begin bij God. Alles kwam tot bestaan door hem, en zonder hem kwam niets tot bestaan dat is geworden. In hem was leven, en het leven was het licht van de mensen. En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet gegrepen. Er kwam een man die gezonden was van God, zijn naam was Johannes; deze kwam tot getuigenis, opdat hij zou getuigen over het licht, opdat allen zouden geloven door hem. Hij was niet het licht, maar kwam om over het licht te getuigen. Het was het ware licht, dat alle mens verlicht die in de wereld komt. In de wereld was hij, en de wereld kwam door hem in bestaan, en de wereld kende hem niet. Hij kwam tot het zijne, en de zijnen hebben hem niet ontvangen. Maar zovelen als hem ontvingen, gaf hij hen autoriteit om kinderen van God te

worden, degenen die geloven in zijn naam, die niet uit bloed geboren werden, noch uit de wil van het vlees, noch uit de wil van een man, maar uit God geboren werden. En het Woord werd vlees en woonde onder ons, en wij hebben zijn glorie aanschouwd, een glorie als van de eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid. Johannes getuigt over hem en heeft uitgeroepen: Deze was degene over wie ik zei: Hij die na mij komt, is vóór mij geworden, omdat hij eerder dan ik was. En uit zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en genade in plaats van genade; omdat de wet door Mozes gegeven werd, de genade en de waarheid door Jezus Christus kwam. God heeft niemand ooit gezien; de eniggeboren Zoon, die in de boezem van de Vader is, die heeft Hem verklaard. En dit is de getuigenis van Johannes, toen de Joden uit Jeruzalem priesters en Levieten zonden om hem te vragen: Wie bent u? En hij bekende, en hij ontkende niet, en hij bekende dat ik niet de Christus ben. En ze vroegen hem: wat dan? Ben jij Elia? En hij zegt: Ik ben het niet. Ben jij de profeet? En hij antwoordde: Nee. Ze zeiden dus tegen hem: wie ben je? Zodat wij antwoord geven aan degenen die ons gezonden hebben; wat zeg jij over jezelf? Hij zei: Ik ben de stem van een roepende in de wildernis: maakt recht de weg van de Heer, zoals Jesaja de profeet zei. En de gezondenen waren van de Farizeeën, en zij vroegen hem en zeiden tot hem: Waarom doop jij dus, als jij niet de Christus bent, noch Elia, noch de profeet? Johannes antwoordde hun en zei: Ik doop in water, maar midden onder jullie staat iemand die jullie niet kennen. Hij is degene die na mij komt, die vóór mij geworden is, van wie ik niet waardig ben om de riem van zijn sandaal los te maken.

Deze dingen gebeurden in Bethany, voorbij de Jordaan, waar Johannes aan het dopen was. De volgende dag ziet Johannes Jezus naar hem toe komen en zegt: Zie het lam van God dat de zonde van de wereld draagt. Dit is degene over wie ik zei: na mij komt een man die vóór mij geworden is, omdat hij eerder dan ik was. En ik kende hem niet, maar opdat hij aan Israël geopenbaard zou worden, daarom kwam ik, dopend in het water. En Johannes getuigde, zeggende dat ik de Geest heb aanschouwd, neerdaalende als een duif uit de hemel, en hij bleef op hem. En ik kende hem niet, maar degene die mij gezonden had om te dopen in water, die zei tot mij: Op wie je de Geest ziet neerdalen en blijven, deze is degene die doopt in de Heilige Geest. En ik heb gezien en heb getuigd dat deze de Zoon van God is. De volgende dag stond Johannes weer en twee van zijn leerlingen, en gekeken hebbend naar Jezus die liep zegt hij: zie, het lam van God. En de twee discipelen hoorden hem spreken en volgden Jezus. Maar Jezus, gedraaid hebbend en gezien hebbend hen volgend, zegt tegen hen: wat zoeken jullie? Zij zeiden tegen hem: rabbi - wat vertaald wordt als leraar - waar blijf je? Hij zegt tegen hen: Kom en zie. Ze kwamen dus en ze zagen waar hij bleef, en ze bleven die dag bij hem; het uur was ongeveer het tiende. Andreas, de broeder van Simon Petrus, was een van de twee die van Johannes gehoord hadden en hem gevolgd hadden. Deze vindt eerst zijn eigen broer Simon en zegt tegen hem: we hebben de Messias gevonden, wat vertaald wordt Christus, en hij leidde hem naar Jezus. Hem aanziend zei Jezus: jij bent Simon de zoon van Jona, jij zult Cefas worden genoemd, wat wordt geïnterpreteerd als Petrus. De volgende dag wilde

Jezus naar Galilea gaan, en hij vindt Filippus en zegt tot hem: Volg mij. Philippus was uit Bethsaida, uit de stad van Andreas en Petrus. Filippus vindt Nathanaël en zegt tot hem: Hem over wie Mozes in de wet schreef en de profeten, hebben wij gevonden: Jezus, de zoon van Jozef, die uit Nazaret komt. En Nathanaël zei tegen hem: kan er uit Nazareth iets goeds zijn? Filippus zegt tegen hem: Kom en zie. Jezus zag Nathanael naar hem toe komen en zegt over hem: Zie, waarlijk een Israëliet, in wie geen bedrog is. Natanaël zegt tegen hem: vanwaar ken je mij? Jezus antwoordde en zei tegen hem: voordat Filippus jou riep, toen je onder de vijgenboom was, zag ik jou. Nathanael antwoordde en zei tot hem: Rabbi, u bent de Zoon van God, u bent de Koning van Israël. Jezus antwoordde en zei tegen hem: omdat ik tegen jou zei, ik zag jou onder de vijgenboom, geloof je? Je zult grotere dingen dan deze zien. En Hij zegt tot hem: Waarlijk, waarlijk zeg Ik tot jullie, vanaf nu zullen jullie de hemel geopend zien, en de engelen van God opgaand en neergaand op de Zoon des mensen.

2

En op de derde dag was er een bruiloft in Kana van Galilea, en de moeder van Jezus was daar; maar ook Jezus en zijn leerlingen werden naar de bruiloft geroepen. En toen de wijn op was, zegt de moeder van Jezus tegen hem: Zij hebben geen wijn. Jezus zegt tegen haar: wat heb ik met u te maken, vrouw? Mijn uur is nog niet gekomen. Zijn moeder zegt tegen de dienaren: Wat hij jullie ook zegt, doet het. Er waren daar zes stenen

waterkruiken geplaatst volgens de reinigingsvoorschriften van de Joden, die elk twee of drie maten hielden. Jezus zegt tot hen: Vul de waterkruiken met water. En ze vulden ze tot bovenaan. En hij zegt tegen hen: Schep nu en breng het naar de meester van het feest. En zij brachten. Toen de ceremoniemeester het water dat wijn geworden was proefde en niet wist waar het vandaan kwam, maar de dienaren wisten het, die het water geschept hadden, roept de ceremoniemeester de bruidegom en zegt tegen hem: ieder mens zet eerst de goede wijn neer, en wanneer ze dronken geworden zijn, dan de mindere; jij hebt de goede wijn tot nu toe bewaard. Dit begin van de tekenen deed Jezus in Kana van Galilea en hij openbaarde zijn glorie, en zijn leerlingen geloofden in hem. Na dit ging hij neer naar Kapernaüm met zijn moeder en zijn broers en zijn leerlingen, en daar bleven zij niet lang. En het pascha van de Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem. En hij vond in de tempel de verkopers van ossen, schapen en duiven, en de geldwisselaars die daar zaten. En nadat hij een zweep uit touwen gemaakt had, dreef hij allen uit de tempel, zowel de schapen als de ossen, en van de geldwisselaars goot hij het kleingeld uit en keerde hij de tafels om, en tot degenen die de duiven verkochten zei hij: neem deze dingen van hier weg; maak het huis van mijn vader niet tot een huis van handel. Maar zijn leerlingen herinnerden zich dat er geschreven staat: de ijver voor uw huis zal mij verslinden. De Joden antwoordden daarom en zeiden tot hem: Wat voor teken toon jij ons, dat jij deze dingen doet? Jezus antwoordde en zei tot hen: Vernietig deze tempel, en in drie dagen zal ik hem opwekken. Daarom zeiden de Joden: deze tempel werd veertig

en zes jaren gebouwd, en jij zult hem in drie dagen opwekken? Die ene zei echter over de tempel van zijn lichaam. Toen hij daarom uit de doden was opgewekt, herinnerden zijn leerlingen zich dat hij dit had gezegd, en zij geloofden het schrift en het woord dat Jezus had gezegd. Toen hij in Jeruzalem was tijdens het paasfeest, geloofden velen in zijn naam, omdat zij de tekenen zagen die hij deed. Maar Jezus zelf vertrouwde zichzelf niet aan hen toe omdat hij zelf allen kende, en omdat hij geen behoefte had dat iemand getuigenis zou afleggen over de mens; want hij zelf wist wat er was in de mens.

3

Er was een man uit de Farizeeën, Nicodemus was zijn naam, een heerser van de Joden. Deze kwam s nachts naar hem toe en zei tot hem: Rabbi, wij weten dat u van God gekomen bent als leraar, want niemand is in staat deze tekenen te doen die u doet, tenzij God met hem is. Jezus antwoordde en zei tot hem: Waarlijk, waarlijk, ik zeg u, als iemand niet van boven geboren wordt, kan hij het koninkrijk van God niet zien. Nicodemus zegt tegen hem: hoe kan een mens geboren worden als hij een oude man is? Kan hij niet een tweede keer de buik van zijn moeder binnengaan en geboren worden? Jezus antwoordde: Waarlijk, waarlijk, ik zeg u, als iemand niet geboren wordt uit water en Geest, kan hij het koninkrijk van God niet binnentreden. Wat uit het vlees geboren is, is vlees, en wat uit de Geest geboren is, is geest. Verwonder je niet dat ik tegen jou zei: jullie moeten van

boven geboren worden. De geest waait waar hij wil, en je hoort zijn stem, maar je weet niet vanwaar hij komt en waar hij heengaat; zo is het met ieder die uit de Geest geboren is. Nicodemus antwoordde en zei tot hem: Hoe kunnen deze dingen geschieden? Jezus antwoordde en zei tot hem: Jij bent de leraar van Israël en deze dingen ken je niet? Waarlijk, waarlijk, ik zeg tot u dat wij spreken wat wij weten en wij getuigen van wat wij hebben gezien, en u ontvangt ons getuigenis niet. Als ik jullie over de aardse dingen sprak en jullie niet geloven, hoe zullen jullie dan geloven als ik jullie over de hemelse dingen spreek? En niemand is opgestegen naar de hemel, behalve hij die uit de hemel is neergedaald, de Zoon des mensen, die in de hemel is. En net zoals Mozes de slang ophief in de woestijn, zo moet de Zoon van de mens opgeheven worden, opdat ieder die in hem gelooft niet vergaat, maar eeuwig leven heeft. Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gaf, opdat ieder die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft. Want God zond zijn Zoon niet in de wereld om de wereld te oordelen, maar opdat de wereld door hem gered zou worden. Wie in hem gelooft wordt niet geoordeeld, maar wie niet gelooft is al geoordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in de naam van de eniggeboren Zoon van God. Dit is nu het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis meer liefgehad dan het licht, want hun werken waren slecht. Want iedereen die slechte dingen doet haat het licht en komt niet naar het licht, opdat zijn werken niet ontmaskerd worden; maar degene die de waarheid doet komt naar het licht, opdat zijn werken geopenbaard worden, omdat ze in God verricht zijn. Na

deze dingen kwam Jezus en zijn discipelen in het land Judea, en daar verbleef hij met hen en doopte. En Johannes was ook aan het dopen in Ainon nabij Salim, omdat er veel water daar was, en zij kwamen en werden gedoopt; want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen. Er ontstond daarom een discussie tussen de discipelen van Johannes en een Jood over reiniging. En ze kwamen naar Johannes en zeiden tegen hem: rabbi, hij die met jou was aan de overkant van de Jordaan, over wie jij getuigd hebt, zie, deze doopt en allen komen naar hem. Johannes antwoordde en zei: Een mens is niet in staat iets te ontvangen, als het hem niet gegeven is uit de hemel. Jullie zelf getuigen tegenover mij dat ik zei: ik ben niet de Christus, maar ik ben vóór hem gezonden. Degene die de bruid heeft is de bruidegom; maar de vriend van de bruidegom, die staat en hem hoort, verheugt zich met vreugde vanwege de stem van de bruidegom. Deze vreugde van mij is daarom vervuld. Die moet vermeerderen, maar ik moet verminderen. Degene die van boven komt, is boven allen. Degene die van de aarde is, is van de aarde en spreekt van de aarde; degene die van de hemel komt, is boven allen, en wat hij heeft gezien en gehoord, daarvan getuigt hij, en zijn getuigenis neemt niemand aan. Degene die zijn getuigenis heeft aangenomen, heeft bevestigd dat God waarachtig is. Want wie God gezonden heeft, spreekt de woorden van God, want God geeft de Geest niet met mate. De vader heeft de zoon lief en heeft alles in zijn hand gegeven. Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven, maar wie de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn van God blijft op hem.

4

Toen de Heer daarom wist dat de Farizeeën hoorden dat Jezus meer leerlingen maakt en doopt dan Johannes, hoewel Jezus zelf niet doopte maar zijn leerlingen, verliet hij Judea en ging weg naar Galilea. Het was noodzakelijk dat hij door Samaria ging. Hij komt dus naar een stad van Samaria genaamd Sychar, nabij de plaats die Jacob aan Jozef zijn zoon gaf; en daar was een bron van Jacob. Jezus dus, vermoeid geworden van de reis, zat zo bij de bron; het was ongeveer het zesde uur. Er komt een vrouw uit Samaria om water te scheppen. Jezus zegt tegen haar: geef mij te drinken. Want zijn leerlingen waren naar de stad gegaan om voedsel te kopen. De Samaritaanse vrouw zegt dus tot hem: hoe kun jij, een Jood zijnde, van mij te drinken vragen, een Samaritaanse vrouw zijnde? Want Joden gaan niet om met Samaritanen. Jezus antwoordde en zei dit: als je de gave van God kende, en wie het is die tot jou zegt, geef mij te drinken, dan zou jij hem gevraagd hebben, en hij zou jou levend water gegeven hebben. De vrouw zegt tot hem: Heer, u hebt geen emmer, en de put is diep; vanwaar hebt u dus het levende water? Ben jij soms groter dan onze vader Jacob, die ons de put gaf, en hij dronk eruit en zijn zonen en zijn vee? Jezus antwoordde en zei tegen haar: iedereen die drinkt van dit water zal weer dorst krijgen; maar wie drinkt van het water dat ik hem zal geven, zal niet dorst krijgen tot in eeuwigheid, maar het water dat ik hem zal geven, zal in hem een bron van water worden die opspringt tot eeuwig leven. De vrouw zegt tegen

hem: Heer, geef mij dit water, zodat ik geen dorst heb en niet hierheen hoef te komen om te scheppen. Jezus zegt dit: Ga je man roepen en kom hier. De vrouw antwoordde en zei: ik heb geen man. Jezus zegt tegen haar: goed heb je gezegd dat ik geen man heb; want je hebt vijf mannen gehad, en nu is degene die je hebt niet jouw man; dit heb je waar gezegd. De vrouw zegt tot hem: Heer, ik zie dat u een profeet bent. Onze vaders aanbaden op deze berg, en jullie zeggen dat in Jeruzalem de plaats is waar men moet aanbidden. Jezus zegt tot haar: Vrouw, geloof mij dat het uur komt wanneer u noch op deze berg, noch in Jeruzalem de Vader zult aanbidden. Jullie aanbidden wat jullie niet weten, wij aanbidden wat wij weten, omdat de redding uit de Joden is. Maar er komt een uur, en het is nu, wanneer de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid, want de Vader zoekt zulke aanbidders. God is geest, en het is noodzakelijk dat zij die Hem aanbidden, Hem aanbidden in geest en waarheid. De vrouw zegt tot hem: ik weet dat de Messias komt, die Christus genoemd wordt; wanneer die komt, zal hij ons alles aankondigen. Jezus zegt dit: Ik ben het, die tot u spreekt. En hierop kwamen zijn leerlingen, en zij verwonderden zich dat hij met een vrouw sprak, maar niemand zei: Wat zoekt u? of Waarom spreekt u met haar? Dus de vrouw liet haar waterkruik los en ging weg naar de stad, en zegt tot de mannen: kom zie een man die mij alles zei wat ik deed; is deze toch niet de Christus? Daarom gingen zij de stad uit en kwamen zij naar hem toe. Maar ondertussen vroegen de leerlingen hem: Rabbi, eet. Maar hij zei tot hen: Ik heb voedsel te eten dat jullie niet kennen. Zeiden daarom de discipelen tegen elkaar: Heeft niet

iemand hem te eten gebracht? Jezus zegt tot hen: Mijn voedsel is dat ik de wil doe van degene die mij gezonden heeft en dat ik zijn werk voltooi. Zeggen jullie niet dat het nog vier maanden is en dan de oogst komt? Zie, ik zeg jullie, hef jullie ogen op en aanschouw de landen, omdat zij wit zijn voor de oogst, reeds. En de oogster ontvangt loon en verzamelt vrucht tot eeuwig leven, opdat zowel de zaaier als de oogster zich samen verheugen. Want hierin is het woord waar, dat een ander zaait en een ander oogst. Ik heb jullie gezonden om te oogsten wat jullie niet hebben bewerkt; anderen hebben gearbeid, en jullie zijn binnengegaan in hun arbeid. Uit die stad geloofden vele Samaritanen in hem door het woord van de vrouw, die getuigde dat hij haar alles zei wat zij deed. Toen dus de Samaritanen naar hem toe kwamen, vroegen zij hem bij hen te blijven, en hij bleef daar twee dagen. En veel meer geloofden door zijn woord, en ze zeiden tegen de vrouw dat wij niet langer door jouw spraak geloven; wij zelf hebben immers gehoord, en wij weten dat deze waarlijk de redder van de wereld is, de Christus. Na de twee dagen ging hij van daar weg en vertrok naar Galilea. Want Jezus zelf getuigde dat een profeet in zijn eigen vaderland geen eer heeft. Toen hij daarom in Galilea kwam, ontvingen de Galileeërs hem, omdat zij alles gezien hadden wat hij in Jeruzalem tijdens het feest gedaan had, want ook zij waren naar het feest gekomen. Jezus kwam dus weer naar Kana in Galilea, waar hij het water wijn maakte. En er was een koninklijke ambtenaar, wiens zoon ziek was in Kapernaüm; deze ging naar hem toe en vroeg hem of hij wilde komen en zijn zoon wilde genezen, nadat hij gehoord had dat Jezus uit Judea naar Galilea gekomen was;

hij stond namelijk op het punt te sterven. Daarom zei Jezus tegen hem: Als u geen tekenen en wonderen ziet, zult u niet geloven. De koninklijke ambtenaar zegt tegen hem: Heer, kom naar beneden voordat mijn kind sterft. Jezus zegt tegen hem: ga; jouw zoon leeft. En de man geloofde het woord dat Jezus tegen hem zei, en hij ging. Terwijl hij al aan het afdalen was, kwamen zijn slaven hem tegemoet en berichtten hem, zeggende dat zijn zoon leeft. Hij vroeg daarom aan hen het uur waarin het beter met hem ging. En ze zeiden hem dat gisteren op het zevende uur de koorts hem verliet. De vader wist daarom dat het in dat uur was waarin Jezus tot hem zei dat zijn zoon leeft, en hij geloofde en zijn gehele huis. Dit tweede teken deed Jezus weer, nadat hij uit Judea naar Galilea gekomen was.

5

Hierna was het feest van de Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem. Er is in Jeruzalem bij het schapenbassin een zwembad, die in het Hebreeuws Bethesda genoemd wordt en vijf zuilengangen heeft. In deze lag een grote menigte van zieken neer: blinden, lammen, verdroogden, wachtend op de beweging van het water. Want een boodschapper daalde op gezette tijden neer in het zwembad, en het water werd beroerd; degene die dus als eerste erin ging na de beroering van het water werd gezond, aan welke ziekte hij ook leed. Er was daar een man die achtendertig jaar in zijn zwakheid had. Jezus zag deze liggen, en wetend dat hij al veel tijd heeft, zegt Hij tot hem: wil jij gezond

worden? De zieke antwoordde hem: Heer, ik heb niemand die mij in het bad kan werpen wanneer het water geroerd wordt, maar terwijl ik kom, gaat een ander vóór mij naar beneden. Jezus zegt tot hem: Sta op, neem je mat op en loop. En onmiddellijk werd de man gezond, en hij nam zijn mat en liep rond. En het was sabbat op die dag. Daarom zeiden de Joden tot de geheelde: Het is sabbat, het is jou niet toegestaan de mat op te heffen. Hij antwoordde hun: Degene die mij gezond heeft gemaakt, die zei tegen mij: neem uw mat op en loop. Ze vroegen hem daarom: Wie is de man die tegen jou heeft gezegd: neem je mat op en loop? De geheelde wist echter niet wie het was, want Jezus was weggeglipt terwijl er een menigte op die plaats was. Na deze dingen vindt Jezus hem in de tempel en zei tot hem: Zie, je bent gezond geworden, zondig niet langer, opdat er niet iets ergers met jou gebeurt. De man ging weg en rapporteerde aan de Joden dat Jezus degene is die hem gezond had gemaakt. En daarom vervolgden de Joden Jezus en zochten zij hem te doden, omdat hij deze dingen deed op de sabbat. Maar Jezus antwoordde hen: Mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk. Daarom zochten de Joden hem des te meer te doden, omdat hij niet alleen de sabbat brak, maar ook God zijn eigen vader noemde, waardoor hij zichzelf gelijk maakte aan God. Daarom antwoordde Jezus en zei tot hen: Waarlijk, waarlijk, ik zeg tot jullie, de zoon is niet in staat iets van zichzelf te doen, tenzij hij iets ziet wat de vader doet, want wat die ene doet, deze dingen doet ook de zoon evenzo. Want de vader heeft de zoon lief en toont hem alles wat hij zelf doet, en hij zal hem grotere werken dan deze tonen, opdat jullie verwonderd mogen zijn. Want juist

zoals de Vader de doden opwekt en leven geeft, zo geeft ook de Zoon aan wie Hij wil leven. Want de vader oordeelt niemand, maar heeft het hele oordeel aan de zoon gegeven, opdat allen de zoon eren zoals zij de vader eren. Degene die de zoon niet eert, eert de vader die hem gezonden heeft niet. Waarlijk, waarlijk, ik zeg tot jullie dat degene die mijn woord hoort en gelooft in degene die mij gezonden heeft, eeuwig leven heeft, en niet tot het oordeel komt, maar is overgegaan uit de dood tot het leven. Voorwaar, voorwaar, ik zeg jullie dat er een uur komt, en nu is, wanneer de doden de stem van de Zoon van God zullen horen, en degenen die gehoord hebben zullen leven; want zoals de Vader leven heeft in zichzelf, zo gaf hij ook aan de Zoon leven te hebben in zichzelf; en hij gaf hem autoriteit en oordeel te doen, omdat hij Zoon van een mens is. Verwonder je hier niet over, omdat er een uur komt waarin allen die in de graven zijn zijn stem zullen horen, en naar buiten zullen komen degenen die de goede dingen gedaan hebben tot opstanding van leven, maar degenen die de slechte dingen gedaan hebben tot opstanding van oordeel. Ik ben niet in staat om iets van mijzelf te doen. Zoals ik hoor oordeel ik, en mijn oordeel is rechtvaardig; omdat ik niet mijn wil zoek, maar de wil van de Vader die mij gezonden heeft. Als ik over mijzelf getuig, is mijn getuigenis niet waar. Een ander is degene die over mij getuigt, en ik weet dat de getuigenis die hij over mij aflegt waar is. Jullie hebben gezonden naar Johannes, en hij heeft getuigd van de waarheid; maar ik ontvang niet van een mens het getuigenis, maar deze dingen zeg ik opdat jullie gered worden. Die ene was de lamp, de brandende en schijnende, maar jullie wilden voor een uur in zijn licht juichen.

Ik heb echter een getuigenis groter dan die van Johannes, want de werken die de Vader mij gegeven heeft opdat ik ze zou voltooien, diezelfde werken die ik doe, getuigen over mij dat de Vader mij gezonden heeft. En de Vader die mij gezonden heeft, heeft zelf over mij getuigd. Noch hebben jullie zijn stem ooit gehoord, noch hebben jullie zijn vorm gezien, en jullie hebben zijn woord niet blijvend in jullie, omdat jullie niet geloven in deze, die hij zond. Jullie onderzoeken de geschriften, omdat jullie denken daarin eeuwig leven te hebben; en die zijn degenen die over mij getuigen; en jullie willen niet naar mij komen opdat jullie leven hebben. Ik ontvang geen eer van mensen; maar ik heb jullie gekend dat jullie de liefde van God niet in jezelf hebben. Ik ben gekomen in de naam van mijn vader, en u ontvangt mij niet, als een ander komt in zijn eigen naam, die zult u ontvangen. Hoe kunnen jullie geloven, terwijl jullie eer van elkaar ontvangen, en de eer van de enige God niet zoeken? Denk niet dat ik jullie bij de vader zal aanklagen, de aanklager van jullie is Mozes, op wie jullie hebben gehoopt. Want als jullie Mozes geloofden, zouden jullie mij geloven, want over mij schreef hij. Maar als jullie die geschriften niet geloven, hoe zullen jullie dan mijn woorden geloven?

6

Na deze dingen ging Jezus weg naar de overkant van de zee van Galilea van Tiberias en een grote menigte volgde hem omdat zij de tekenen zagen die hij deed bij de zieken. Jezus ging op naar

de berg en daar zat hij met zijn leerlingen. Het pascha, het feest van de Joden, was nabij. Daarom hief Jezus de ogen op en toen hij zag dat een grote menigte naar hem toe kwam, zei hij tegen Filippus: Vanwaar zullen wij broden kopen opdat dezen kunnen eten? Dit zei hij echter om hem op de proef te stellen, want hij wist zelf wat hij ging doen. Filippus antwoordde hem: Broden voor tweehonderd denariën zijn niet voldoende voor hen, zodat elk van hen een klein beetje neemt. Een van zijn leerlingen zegt tot hem, Andreas de broer van Simon Petrus: er is hier een jongetje, die heeft vijf gerstebroden en twee visjes; maar wat zijn deze voor zovelen? En Jezus zei: laat de mensen gaan liggen; en er was veel gras op die plaats. De mannen vielen dus terug, het getal ongeveer vijfduizend. Jezus nam de broden en na gedankt te hebben deelde hij ze uit aan de leerlingen, en de leerlingen aan de aanliggenden, evenzo ook van de vissen zoveel als zij wilden. Toen zij verzadigd waren, zegt hij tot zijn leerlingen: verzamel de overgebleven brokstukken, opdat niets verloren gaat. Daarom verzamelden ze twaalf manden met brokstukken van de vijf gerstebroden die overbleven van degenen die gegeten hadden. De mensen daarom, die het teken hadden gezien dat Jezus deed, zeiden dat deze waarlijk de profeet is die in de wereld komt. Jesus trok zich daarom, wetend dat zij van plan waren te komen en hem te grijpen opdat zij hem koning zouden maken, weer terug naar de berg, hij alleen. Toen het avond werd, gingen zijn leerlingen naar beneden naar de zee, en nadat ze aan boord van het schip waren gegaan, voeren zij over de zee naar Kafarnaüm. En het was al donker geworden en Jezus was niet naar hen gekomen, en de zee werd opgewekt

doordat een grote wind blies. Nadat zij daarom ongeveer vijfentwintig of dertig stades geroeid hadden, zien zij Jezus wandelend op de zee en nabij het schip komend, en zij werden bevreesd. Maar hij zegt tot hen: Ik ben het, vreest niet. Ze waren dus bereid hem in het schip te nemen, en onmiddellijk kwam het schip op het land waar ze naartoe gingen. De volgende dag zag de menigte die aan de overkant van de zee stond dat er geen ander bootje daar was behalve dat ene waar zijn leerlingen in waren ingestapt, en dat Jezus niet met zijn leerlingen mee in het bootje was ingestapt, maar dat alleen zijn leerlingen waren weggegaan; maar er kwamen andere bootjes uit Tiberias dichtbij de plaats waar zij het brood hadden gegeten nadat de Heer had gedankt; toen dus de menigte zag dat Jezus daar niet was en ook zijn leerlingen niet, stapten zij zelf in de schepen en kwamen naar Kapernaüm, zoekend naar Jezus. En toen zij hem aan de overkant van de zee hadden gevonden, zeiden zij tot hem: Rabbi, wanneer bent u hier gekomen? Jezus antwoordde hun en zei: Waarlijk, waarlijk, ik zeg jullie, jullie zoeken mij niet omdat jullie tekenen zagen, maar omdat jullie van de broden aten en verzadigd werden. Werk niet voor het voedsel dat vergaat, maar voor het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven, dat de Zoon des mensen aan jullie zal geven, want deze heeft de Vader, God, verzegeld. Zij zeiden daarom tot hem: Wat moeten wij doen opdat wij de werken van God mogen verrichten? Jezus antwoordde en zei tot hen: Dit is het werk van God, dat jullie geloven in hem die Hij gezonden heeft. Ze zeiden dus tegen hem: wat voor teken doe jij dus, zodat wij het zien en in jou geloven? Wat werk jij? Onze vaders aten het manna in de

wildernis, zoals geschreven is: brood uit de hemel gaf hij hun te eten. Jezus zei daarom tot hen: Waarlijk, waarlijk, ik zeg tot jullie, niet Mozes heeft jullie het brood uit de hemel gegeven, maar mijn Vader geeft jullie het ware brood uit de hemel. Want het brood van God is het brood dat uit de hemel neerdaalt en leven geeft aan de wereld. Zij zeiden daarom tegen hem: Heer, geef ons altijd dit brood. Jezus zei tot hen: Ik ben het brood des levens; wie tot Mij komt zal geen honger hebben, en wie in Mij gelooft zal nooit meer dorst hebben. Maar ik zei tot jullie dat jullie mij hebben gezien en niet geloven. Alles wat de vader mij geeft, zal naar mij komen, en degene die naar mij komt zal ik zeker niet naar buiten werpen; omdat ik ben neergedaald uit de hemel, niet opdat ik mijn wil doe, maar de wil van degene die mij heeft gezonden. Dit is de wil van de Vader die mij heeft gezonden, dat ik niets zal verliezen van alles wat Hij mij heeft gegeven, maar dat ik het zal opwekken op de laatste dag. Dit is de wil van degene die mij gezonden heeft, zodat ieder die de Zoon ziet en in hem gelooft eeuwig leven heeft, en ik zal hem opwekken op de laatste dag. De Joden morden daarom over hem omdat hij zei, ik ben het brood dat neergedaald is uit de hemel, en zij zeiden: is deze niet Jezus de zoon van Jozef, van wie wij de vader en de moeder kennen? Hoe zegt deze dan dat ik uit de hemel ben neergedaald? Daarom antwoordde Jezus en zei tot hen: Mompel niet onder elkaar. Niemand is in staat naar mij te komen, als niet de vader die mij gezonden heeft hem trekt, en ik zal hem opwekken op de laatste dag. Het staat geschreven in de profeten: en zij zullen allen door God onderwezen zijn. Iedereen die van de Vader hoort en geleerd heeft, komt naar mij; niet dat

iemand de Vader heeft gezien, behalve degene die van God is, deze heeft de Vader gezien. Voorwaar, voorwaar, ik zeg tot jullie, wie in mij gelooft heeft eeuwig leven. Ik ben het brood des levens. Jullie vaders aten het manna in de woestijn en stierven; dit is het brood dat uit de hemel neerdaalt, zodat iemand ervan eet en niet sterft. Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald; als iemand van dit brood eet, zal hij tot in eeuwigheid leven. En het brood dat ik zal geven, is mijn vlees, dat ik zal geven voor het leven van de wereld. De Joden waren daarom met elkaar aan het twisten en zeiden: Hoe kan deze ons zijn vlees te eten geven? Jezus zei daarom tot hen: Waarlijk, waarlijk, ik zeg jullie, als jullie niet het vlees van de Zoon des mensen eten en zijn bloed drinken, hebben jullie geen leven in jezelf. Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, heeft eeuwig leven, en ik zal hem opwekken op de laatste dag. Want mijn vlees is waarlijk voedsel, en mijn bloed is waarlijk drank. Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, blijft in mij en ik in hem. Zoals de levende Vader mij zond en ik leef door de Vader, zo zal ook hij die mij eet leven door mij. Dit is het brood dat uit de hemel is neergedaald, niet zoals jullie vaders het manna aten en stierven; wie dit brood eet zal leven in eeuwigheid. Deze dingen zei hij onderwijzend in de vergadering in Kapernaüm. Velen van zijn leerlingen zeiden daarom, nadat zij dit gehoord hadden: Hard is dit woord, wie kan het horen? Maar Jezus, die in zichzelf wist dat zijn leerlingen hierover mopperden, zei tot hen: doet dit jullie struikelen? Als jullie daarom de zoon des mensen zien opgaan waar hij eerder was? De geest is het die levend maakt, het vlees baat niets, de woorden die ik tot jullie spreek, zijn geest

en zijn leven. Maar er zijn uit jullie sommigen die niet geloven. Want Jezus wist vanaf het begin wie de niet-gelovigen waren en wie degene was die hem zou overleveren. En hij zei: Daarom heb ik tot jullie gezegd dat niemand in staat is tot mij te komen, tenzij het hem gegeven is door mijn Vader. Vanuit dit gingen velen van zijn leerlingen terug en wandelden niet langer met hem. Jezus zei daarom tot de twaalf: Willen jullie ook niet weggaan? Simon Petrus antwoordde hem daarom: Heer, naar wie zullen wij gaan? Jij hebt woorden van eeuwig leven; en wij hebben geloofd en wij hebben geweten dat jij de Christus bent, de zoon van de levende God. Jezus antwoordde hen: Heb ik jullie, de twaalf, niet gekozen? En één van jullie is een duivel. Hij sprak maar over Judah, de zoon van Simon Iscariot, want deze was van plan hem over te leveren, terwijl hij een van de twaalf was.

7

En Jezus wandelde na deze dingen in Galilea, want hij wilde niet in Judea wandelen, omdat de Joden hem zochten te doden. Maar het feest van de Joden, het Loofhuttenfeest, was nabij. Zijn broeders zeiden daarom tot hem: vertrek van hier en ga naar Judea, opdat ook jouw leerlingen de werken die jij doet mogen zien; want niemand doet iets in het geheim en zoekt tegelijk in openheid te zijn. Als je deze dingen doet, maak jezelf bekend aan de wereld. Want zelfs zijn broeders geloofden niet in hem. Jezus zegt daarom tegen hen: Mijn tijd is nog niet gekomen, maar

jullie tijd is altijd gereed. De wereld kan jullie niet haten, maar mij haat zij, omdat ik getuig over haar dat haar werken kwaad zijn. Jullie gaan op naar dit feest, ik ga nog niet op naar dit feest, omdat mijn tijd nog niet vervuld is. Nadat hij deze dingen tot hen gezegd had, bleef hij in Galilea. Toen zijn broers waren opgegaan, ging ook hij op naar het feest, niet openlijk, maar als in het geheim. De Joden waren daarom naar hem aan het zoeken tijdens het feest en zeiden: Waar is hij? En er was veel gemompel over hem in de menigten. Sommigen zeiden dat hij goed is; anderen zeiden: nee, maar hij leidt de menigte op een dwaalspoor. Niemand sprak echter openlijk over hem vanwege de vrees voor de Joden. Reeds maar halverwege het feest ging Jezus naar de tempel en hij onderwees. En de Joden verwonderden zich en zeiden: Hoe kent deze man de geschriften zonder geleerd te hebben? Daarom antwoordde Jezus hen en zei: mijn lering is niet mijn, maar van degene die mij gezonden heeft; als iemand zijn wil wenst te doen, zal hij weten betreffende de lering, of deze van God is of ik van mijzelf spreek. Degene die van zichzelf spreekt zoekt zijn eigen glorie, maar degene die de glorie zoekt van hem die hem gezonden heeft, deze is waar, en onrecht is niet in hem. Heeft Mozes jullie niet de wet gegeven? En niemand van jullie houdt zich aan de wet. Waarom proberen jullie mij te doden? De menigte antwoordde en zei: Je hebt een demon. Wie probeert jou te doden? Jezus antwoordde en zei tot hen: Eén werk heb ik gedaan, en jullie verwonderen je allen hierover. Moses heeft jullie de besnijdenis gegeven, niet omdat deze van Moses is, maar van de vaders, en op de sabbat besnijden jullie een mens. Als een mens

besnijdenis ontvangt op sabbat, opdat de wet van Mozes niet verbroken wordt, zijn jullie boos op mij omdat ik een hele mens gezond maakte op sabbat? Oordeel niet volgens uiterlijk, maar oordeel het rechtvaardige oordeel. Zeiden daarom sommigen van de Jeruzalemmers niet: Is dit niet degene die zij proberen te doden? En zie, hij spreekt met vrijmoedigheid en zij zeggen hem niets. Hebben de heersers waarlijk geweten dat deze waarlijk de Christus is? Maar wij weten van waar deze is, maar wanneer de Christus komt, weet niemand van waar hij is. Jezus riep dus uit in de tempel terwijl hij aan het onderwijzen was en zei: en mij kennen jullie, en jullie kennen van waar ik ben; en van mijzelf ben ik niet gekomen, maar waar is degene die mij gezonden heeft, die jullie niet kennen; ik ken hem, omdat ik van hem ben en die mij gezonden heeft. Zij zochten daarom hem te grijpen, en niemand legde de hand op hem, omdat zijn uur nog niet gekomen was. Velen uit de menigte geloofden echter in hem en zeiden: Wanneer de Christus komt, zal hij toch niet meer tekenen doen dan deze die deze man deed? De Farizeeën hoorden de menigte over deze dingen over hem mompelen, en de Farizeeën en de hogepriesters zonden assistenten om hem te grijpen. Jezus zei daarom: Nog een korte tijd ben ik bij jullie en dan ga ik weg naar degene die mij gezonden heeft. Jullie zullen mij zoeken en niet vinden, en waar ik ben, kunnen jullie niet komen. Daarom zeiden de Joden tot zichzelf: Waar is deze op het punt naartoe te gaan, dat wij hem niet zullen vinden? Is hij niet van plan om naar de verspreiding van de Grieken te gaan en de Grieken te onderwijzen? Wat is dit voor woord dat hij zei: jullie zullen mij zoeken en niet vinden, en waar ik ben, kunnen jullie

niet komen? Maar op de laatste, grote dag van het feest stond Jezus en riep uit, zeggende: als iemand dorst heeft, laat hij naar mij komen en laat hij drinken. Degene die in mij gelooft, zoals de Schrift zei, rivieren van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien. Dit zei hij echter over de Geest die de gelovenden in hem zouden ontvangen, want de Heilige Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was. Velen daarom van de menigte, het woord gehoord hebbend, zeiden: deze is waarlijk de profeet; anderen zeiden: deze is de Christus; anderen zeiden: komt de Christus dan niet uit Galilea? Heeft de Schrift niet gezegd dat de Christus komt uit het zaad van David en uit Bethlehem het dorp, waar David was? Een scheuring ontstond dus in de menigte door hem. Sommigen van hen wilden hem grijpen, maar niemand legde de handen op hem. De assistenten kwamen daarom naar de hogepriesters en Farizeeën, en die zeiden tegen hen: Waarom hebben jullie hem niet meegebracht? De assistenten antwoordden: Nooit heeft een mens zo gesproken als deze mens. De Farizeeën antwoordden daarom: Zijn jullie ook niet misleid? Heeft soms iemand van de leiders in hem geloofd, of van de Farizeeën? Maar deze menigte die de wet niet kent, is vervloekt, zegt Nicodemus tot hen, die bij nacht tot hem gekomen was, een van hen zijnde; oordeelt onze wet de mens niet, als zij niet eerst van hem hoort en weet wat hij doet? Ze antwoordden en zeiden tegen hem: Ben jij ook niet uit Galilea? Onderzoek en zie dat een profeet uit Galilea niet is opgestaan. En ieder ging weg naar zijn huis.

8

Jezus ging naar de berg van de olijven; bij dageraad kwam hij weer naar de tempel, en al het volk kwam naar hem toe; en nadat hij was gaan zitten, onderwees hij hen. En de schriftgeleerden en de Farizeeën leiden een vrouw die betrapt is op overspel, en nadat zij haar in het midden gezet hadden zeggen zij tot hem: leraar, deze vrouw is betrapt op heterdaad overspel plegend; en in onze wet heeft Mozes bevolen de zulken te stenigen. Wat zeg jij dus? Dit zeiden zij maar om hem te testen, zodat zij een aanklacht tegen hem zouden hebben. Maar Jezus, naar beneden gebogen, schreef met de vinger in de aarde. Maar toen zij bleven volharden met hem te vragen, richtte hij zich op en zei tot hen: wie van jullie zondeloos is, laat hij als eerste een steen op haar werpen. En weer naar beneden gebogen, schreef hij in de aarde. Maar na het gehoord te hebben, gingen zij één voor één weg, beginnend met de ouderen, en Jezus werd achtergelaten met de vrouw die in het midden stond. Maar Jezus keek op en zei tegen haar: Vrouw, waar zijn zij? Heeft niemand jou veroordeeld? En zij zei: Niemand, Heer. En Jezus zei: ik veroordeel jou ook niet; ga en zondig vanaf nu niet meer. Weer sprak Jezus daarom tot hen en zei: Ik ben het licht van de wereld, wie mij volgt zal niet wandelen in de duisternis, maar zal het licht van het leven hebben. De Farizeeën zeiden daarom tot hem: jij getuigt over jezelf, jouw getuigenis is niet waar. Jezus antwoordde en zei tot hen: Zelfs als ik over mijzelf getuig, is mijn getuigenis waar,

omdat ik weet vanwaar ik gekomen ben en waar ik heenga. Jullie echter weten niet vanwaar ik kom of waar ik heenga. Jullie oordelen volgens het vlees, ik oordeel niemand. En als ik oordeel, is mijn oordeel waar, omdat ik niet alleen ben, maar ik en de vader die mij gezonden heeft. En in jullie eigen wet staat geschreven dat de getuigenis van twee mensen waar is. Ik ben degene die over mijzelf getuigt, en de Vader die mij gezonden heeft, getuigt over mij. Ze zeiden dus tegen hem: Waar is je vader? Jezus antwoordde: jullie kennen noch mij noch mijn vader; als jullie mij kenden, zouden jullie ook mijn vader kennen. Deze woorden sprak Jezus in de schatkamer, terwijl hij onderwijzend was in de tempel, en niemand greep hem, omdat zijn uur nog niet gekomen was. Jezus zei daarom weer tot hen: ik ga weg en jullie zullen mij zoeken, en jullie zullen sterven in jullie zonde; waar ik heenga, kunnen jullie niet komen. Zeiden daarom de Joden: Zal hij toch niet zichzelf doden, omdat hij zegt: Waar ik heenga, kunnen jullie niet komen? En hij zei tot hen: Jullie zijn van beneden, ik ben van boven, jullie zijn van deze wereld, ik ben niet van deze wereld. Ik zei daarom tegen jullie dat jullie zullen sterven in jullie zonden, want als jullie niet geloven dat ik ben, zullen jullie sterven in jullie zonden. Ze zeiden dus tegen hem: wie ben jij? En Jezus zei tegen hen: vanaf het begin wat ik ook tegen jullie spreek. Ik heb veel over jullie te spreken en te oordelen, maar degene die mij gezonden heeft is waarachtig, en ik zeg deze dingen die ik van hem gehoord heb tot de wereld. Zij begrepen niet dat hij tot hen over de Vader sprak. Jezus zei daarom tot hen: Wanneer jullie de Zoon des mensen omhoog heffen, dan zullen jullie weten dat Ik het ben,

en dat Ik van Mijzelf niets doe, maar zoals mijn Vader Mij leerde, zo spreek Ik deze dingen. En degene die mij gezonden heeft is met mij, de vader heeft mij niet alleen gelaten, omdat ik altijd de dingen doe die hem behagen. Terwijl hij deze dingen sprak, geloofden velen in hem. Jezus zei daarom tegen de Joden die in hem geloofd hadden: als jullie blijven in mijn woord, zijn jullie werkelijk mijn leerlingen, en jullie zullen de waarheid kennen, en de waarheid zal jullie bevrijden. Zij antwoordden hem: Wij zijn het zaad van Abraham en wij zijn nooit aan iemand slaaf geweest. Hoe zegt u dat jullie vrij zullen worden? Jezus antwoordde hen: waarlijk, waarlijk, ik zeg jullie dat iedereen die de zonde doet slaaf is van de zonde. De slaaf blijft echter niet voor eeuwig in het huis, de zoon blijft voor eeuwig. Als dus de Zoon jullie vrijmaakt, zullen jullie werkelijk vrij zijn. Ik weet dat u het zaad van Abraham bent, maar u zoekt mij te doden, omdat mijn woord geen plaats vindt in u. Ik spreek wat ik heb gezien bij mijn Vader, en jullie doen dus wat jullie hebben gezien bij jullie vader. Ze antwoordden en zeiden hem: Onze vader is Abraham. Jezus zegt tegen hen: als jullie kinderen van Abraham waren, zouden jullie de werken van Abraham doen. Maar nu zoeken jullie mij te doden, een man die de waarheid tot jullie heeft gesproken, die ik van God hoorde; dit deed Abraham niet. Jullie doen de werken van jullie vader. Ze zeiden daarom tot hem: wij zijn niet geboren uit hoererij; wij hebben één vader, God. Jezus zei daarom tot hen: als God jullie vader was, zouden jullie mij liefhebben, want ik ben uit God voortgekomen en ik ben gekomen, want ik ben niet van mijzelf gekomen, maar die heeft mij gezonden. Waarom kennen jullie mijn spraak niet?

Omdat jullie niet in staat zijn mijn woord te horen. Jullie zijn van de vader, de duivel, en jullie willen de verlangens van jullie vader doen. Die was een mensenmoordenaar vanaf het begin en hij staat niet in de waarheid, omdat er geen waarheid in hem is; wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij uit het eigene, omdat hij een leugenaar is en zijn vader. Maar omdat ik de waarheid zeg, geloven jullie mij niet. Wie van jullie weerlegt mij over zonde? Maar als ik de waarheid zeg, waarom geloven jullie mij niet? Wie uit God is, hoort de woorden van God; daarom horen jullie niet, omdat jullie niet uit God zijn. De Joden antwoordden daarom en zeiden tot hem: Zeggen wij niet terecht dat u een Samaritaan bent en een demon hebt? Jezus antwoordde: Ik heb geen demon, maar ik eer mijn Vader, en jullie onteren mij. Ik zoek echter niet mijn glorie, er is een die zoekt en oordeelt. Waarlijk, waarlijk, ik zeg tot jullie: als iemand mijn woord bewaart, zal hij de dood niet zien tot in eeuwigheid. De Joden zeiden daarom tegen hem: nu weten we dat je een demon hebt. Abraham stierf en de profeten, en jij zegt: als iemand mijn woord houdt, zal hij de dood niet smaken tot in de eeuwigheid? Ben jij niet groter dan onze vader Abraham, die stierf? En de profeten zijn gestorven; wie maak je jezelf? Jezus antwoordde: als ik mijzelf verheerlijk, is mijn glorie niets; het is mijn vader die mij verheerlijkt, van wie jullie zeggen dat hij jullie God is, en jullie hebben hem niet gekend; maar ik ken hem. En als ik zou zeggen dat ik hem niet ken, zal ik zijn zoals jullie, een leugenaar; maar ik ken hem en zijn woord houd ik. Abraham, jullie vader, juichte opdat hij mijn dag zou zien, en hij zag hem en verheugde zich. Daarom zeiden de Joden tegen hem: Je bent nog geen vijftig

jaar en je hebt Abraham gezien? Jezus zei tot hen: Waarlijk, waarlijk, ik zeg tot jullie, voordat Abraham werd, ben ik. Ze namen daarom stenen op om die op hem te werpen. Jezus maar verborg zich, en ging uit de tempel, door het midden van hen doorgegaan, en ging aldus voorbij.

9

En terwijl hij voorbijging, zag hij een man die blind was vanaf zijn geboorte. En zijn discipelen vroegen hem: Rabbi, wie zondigde, deze of zijn ouders, zodat hij blind geboren werd? Jezus antwoordde: noch deze heeft gezondigd, noch zijn ouders, maar opdat de werken Gods in hem geopenbaard zouden worden. Ik moet de werken werken van degene die mij gezonden heeft zolang het dag is; er komt een nacht wanneer niemand in staat is te werken. Wanneer ik in de wereld ben, ben ik het licht van de wereld. Nadat hij deze dingen gezegd had, spuwde hij op de grond en maakte modder van het speeksel, en smeerde de modder op de ogen van de blinde en zei tot hem: ga was in het bad van Siloam, wat geïnterpreteerd wordt als gezonden. Hij ging dus weg en waste zich, en kwam ziend terug. De buren daarom en degenen die hem eerder zagen dat hij blind was, zeiden: Is deze niet degene die zat en bedelde? Anderen zeiden dat hij het is; anderen maar dat hij op hem lijkt. Hij zei dat ik het ben. Ze zeiden dus tot hem: Hoe werden uw ogen geopend? Die antwoordde en zei: Een man genaamd Jezus maakte klei en smeerde mijn ogen en zei tot mij: Ga naar het

zwembad van Siloam en was. Nadat ik heengegaan was en mij gewassen had, ontving ik mijn gezichtsvermogen. Ze zeiden dus tegen hem: Waar is die? Hij zegt: ik weet het niet. Zij leiden hem naar de Farizeeën, de eens blinde man. Het was sabbat toen Jezus de klei maakte en zijn ogen opende. Weer dus vroegen de Farizeeën hem ook hoe hij zijn gezichtsvermogen terugkreeg. En hij zei tegen hen: hij plaatste modder op mijn ogen, en ik waste me, en ik zie. Daarom zeiden sommigen van de Farizeeën: deze man is niet van God, omdat hij de sabbat niet houdt. Anderen zeiden: hoe kan een zondige mens zulke tekenen doen? En er was verdeeldheid onder hen. Ze zeggen weer tegen de blinde: wat zeg jij over hem, dat hij jouw ogen opende? Maar hij zei dat hij een profeet is. De Joden geloofden dus niet aangaande hem dat hij blind was en zijn gezichtsvermogen terugkreeg, totdat ze de ouders riepen van hem die zijn gezichtsvermogen had teruggekregen en hen vroegen, zeggend: Is deze jullie zoon, van wie jullie zeggen dat hij blind geboren werd? Hoe ziet hij dan nu? Zijn ouders antwoordden hen en zeiden: wij weten dat deze onze zoon is en dat hij blind geboren werd; maar hoe hij nu ziet weten wij niet, of wie zijn ogen geopend heeft weten wij niet; hij is oud genoeg, vraag het hem, hij zal over zichzelf spreken. Deze dingen zeiden zijn ouders, omdat zij de Joden vreesden, want de Joden hadden al overeengekomen dat, indien iemand hem als Christus zou belijden, hij uit de synagoge zou worden gestoten. Daarom zeiden zijn ouders: Hij heeft de leeftijd, vraag het hem. Zij riepen dus voor de tweede keer de man die blind was geweest, en zij zeiden tot hem: Geef eer aan God, wij weten dat deze man een zondaar is. Daarom antwoordde hij en zei: Of hij

een zondaar is, weet ik niet; één ding weet ik: dat ik, die blind was, nu zie. Ze zeiden tegen hem weer: wat deed hij met jou? Hoe heeft hij jouw ogen geopend? Hij antwoordde hen: Ik heb het jullie al gezegd, en jullie hebben niet geluisterd; waarom willen jullie het weer horen? Willen jullie soms ook zijn discipelen worden? Ze beschimpten hem en zeiden: Jij bent een discipel van die man, maar wij zijn discipelen van Mozes. Wij weten dat God tot Mozes heeft gesproken, maar van deze weten wij niet waar hij vandaan komt. De man antwoordde en zei tot hen: Want hierin is het wonderlijk, dat jullie niet weten vanwaar hij is, en hij heeft mijn ogen geopend. We weten echter dat God zondaars niet hoort, maar als iemand godvrezend is en zijn wil doet, deze hoort hij. Sinds mensenheugenis is niet gehoord dat iemand de ogen van een blindgeborene heeft geopend. als deze niet van God was, was hij niet in staat iets te doen. Ze antwoordden en zeiden tegen hem: jij werd geheel en al in zonden geboren, en jij leert ons? En ze dreven hem naar buiten. Jezus hoorde dat zij hem naar buiten hadden geworpen, en toen Hij hem gevonden had, zei Hij tot hem: Gelooft u in de Zoon van God? Die antwoordde en zei: En wie is hij, Heer, zodat ik in hem zal geloven? Jezus zei tegen hem: Je hebt hem gezien, en degene die met jou spreekt, die is het. Maar hij zei: Ik geloof, Heer, en hij aanbad Hem. En Jezus zei: Ik ben in deze wereld gekomen tot oordeel, opdat zij die niet zien zullen zien en zij die zien blind zullen worden. En zij die bij hem waren uit de Farizeeën hoorden deze dingen, en zeiden tot hem: Zijn wij soms ook blind? Jezus zei tot hen: als u blind was, zou u geen zonde hebben, maar nu zegt u dat wij zien, daarom blijft uw zonde.

10

Voorwaar, voorwaar, ik zeg jullie, degene die niet binnengaat door de deur in de schaapskooi van de schapen, maar van elders naar binnen klimt, die is een dief en een rover; maar degene die binnengaat door de deur is een herder van de schapen. Voor deze opent de deurwachter, en de schapen horen zijn stem, en hij roept de eigen schapen bij naam en leidt hen naar buiten. En wanneer hij de eigen schapen naar buiten gebracht heeft, gaat hij voor hen uit, en de schapen volgen hem, omdat zij zijn stem kennen; maar een vreemde zullen zij niet volgen, maar zij zullen van hem vluchten, omdat zij de stem van vreemden niet kennen. Deze spreuk vertelde Jezus hun, maar zij begrepen niet wat hij tot hen sprak. Jezus zei daarom weer tot hen: Waarlijk, waarlijk, ik zeg tot jullie dat ik de deur van de schapen ben. Allen die vóór mij kwamen, zijn dieven en rovers, maar de schapen hebben niet naar hen geluisterd. Ik ben de deur; als iemand door mij binnenkomt, zal hij worden gered, en hij zal binnenkomen en naar buiten gaan, en hij zal weide vinden. De dief komt alleen om te stelen en te doden en te vernietigen, ik ben gekomen opdat zij leven hebben en het in overvloed hebben. Ik ben de goede herder. De goede herder legt zijn ziel neer voor de schapen; maar de huurling die geen herder is, van wie de schapen niet eigen zijn, ziet de wolf komen en laat de schapen los en vlucht; en de wolf grijpt ze en verstrooit de schapen. Maar de huurling vlucht, omdat hij een huurling is en het hem niet uitmaakt wat er met de schapen gebeurt. Ik ben de

goede herder, en ik ken de mijnen en ik word gekend door de mijnen, zoals de vader mij kent en ik de vader ken, en mijn ziel leg ik neer voor de schapen. En andere schapen heb ik, die niet uit deze schaapskooi zijn, en die moet ik ook brengen, en zij zullen mijn stem horen, en er zal worden één kudde, één herder. Daarom heeft de vader mij lief, omdat ik mijn ziel neerleg, opdat ik haar weer neem. Niemand neemt het van mij weg, maar ik leg het uit mijzelf neer, ik heb autoriteit om het neer te leggen, en ik heb autoriteit om het weer te nemen, dit gebod heb ik ontvangen van mijn Vader. Een scheuring ontstond daarom weer onder de Joden vanwege deze woorden. Maar velen van hen zeiden: Hij heeft een demon en is gek, waarom luisteren jullie naar hem? Anderen zeiden: Deze woorden zijn niet van een door een demon bezeten man. Een demon kan toch niet de ogen van blinden openen? De inwijding kwam te gebeuren in Jeruzalem, en het was winter; en Jezus wandelde in de tempel in de zuilengang van Salomo. De Joden omsingelden hem dus en zeiden tegen hem: tot wanneer neem je onze ziel weg? Als jij de Christus bent, zeg het ons met vrijmoedigheid. Jesus antwoordde hen: ik zei het jullie, en jullie geloven niet; de werken die ik doe in de naam van mijn Vader, deze getuigen over mij; maar jullie geloven niet; want jullie zijn niet van mijn schapen, zoals ik jullie zei. De schapen die van mij zijn horen mijn stem, en ik ken hen, en zij volgen mij, en ik geef hun eeuwig leven, en zij zullen niet vergaan in eeuwigheid, en niemand zal hen rukken uit mijn hand. Mijn Vader, die aan mij heeft gegeven, is groter dan allen, en niemand is in staat te grijpen uit de hand van mijn Vader. Ik en de Vader zijn één. De Joden droegen daarom weer stenen om

hem te stenigen. Jezus antwoordde hun: Ik heb jullie vele goede werken getoond van mijn Vader; om welk van die werken stenigen jullie mij? De Joden antwoordden hem zeggende: over een goed werk stenigen wij je niet, maar over godslastering, en omdat jij, een mens zijnde, jezelf God maakt. Jezus antwoordde hun: Is er niet geschreven in uw wet: Ik heb gezegd, u bent goden? Als hij die mensen goden noemde, tot wie het woord van God kwam, en de Schrift niet verbroken kan worden, zeggen jullie van hem die de Vader heiligde en in de wereld zond, dat hij lastert, omdat ik zei: ik ben Zoon van God? Als ik de werken van mijn vader niet doe, geloof mij niet; maar als ik ze doe, zelfs als jullie mij niet geloven, geloof dan de werken, zodat jullie weten en geloven dat de vader in mij is en ik in hem. Ze probeerden daarom opnieuw hem te grijpen, en hij ontkwam uit hun hand. En hij ging weer weg naar de overkant van de Jordaan, naar de plaats waar Johannes aanvankelijk aan het dopen was, en hij bleef daar. En velen kwamen naar hem en zeiden dat Johannes inderdaad geen enkel teken had gedaan, maar alles wat Johannes over hem had gezegd, was waar. En velen geloofden daar in hem.

11

Er was iemand ziek, Lazarus van Bethany, uit het dorp van Maria en Martha, haar zuster. Maria was degene die de Heer met zalf had gezalfd en zijn voeten met haar haren had afgeveegd, wier broer Lazarus ziek was. Daarom zonden de

zusters naar hem en zeiden: Heer, zie, hij die u liefhebt is ziek. Maar nadat Jezus dit gehoord had, zei Hij: deze zwakte is niet tot de dood, maar voor de glorie van God, opdat de Zoon van God daardoor verheerlijkt moge worden. Jezus hield van Martha en haar zuster en Lazarus. Toen hij dus hoorde dat hij zwak was, bleef hij inderdaad twee dagen in de plaats waar hij was; daarna zegt hij tegen de leerlingen: laten we weer naar Judea gaan. De discipelen zeggen tot hem: Rabbi, nu zochten de Joden u te stenigen, en gaat u weer daarheen? Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in de dag? Als iemand wandelt in de dag, struikelt hij niet, omdat hij het licht van deze wereld ziet; maar als iemand wandelt in de nacht, struikelt hij, omdat het licht niet in hem is. Deze dingen zei hij, en hierna zegt hij tot hen: Lazarus, onze vriend, is in slaap gevallen, maar ik ga om hem te wekken. Daarom zeiden zijn discipelen: Heer, als hij in slaap is gevallen, zal hij gered worden. Maar Jezus had gesproken over zijn dood, maar zij meenden dat hij over de rust van de slaap sprak. Toen zei Jezus dus met openhartigheid tegen hen: Lazarus is gestorven, en ik verheug me om jullie, opdat jullie mogen geloven, omdat ik niet daar was; maar laten we naar hem toe gaan. Daarom zei Thomas, die Didymus genoemd werd, tot de medeleerlingen: Laten ook wij gaan, zodat wij met hem sterven. Toen Jezus daarom gekomen was, vond hij hem reeds vier dagen in het graf. En Bethanië was dichtbij Jeruzalem, ongeveer vijftien stadiën vandaan, en velen van de Joden waren gekomen naar de vrouwen rond Martha en Maria, opdat zij hen zouden troosten aangaande hun broer. De Martha dus, toen zij hoorde dat Jezus kwam, ging hem tegemoet, maar Maria bleef in het

huis zitten. Daarom zei Martha tegen Jezus: Heer, als U hier was geweest, zou mijn broer niet gestorven zijn. Maar ook nu weet ik dat God je alles zal geven wat je van God vraagt. Jezus zegt tegen haar: Jouw broer zal opstaan. Martha zegt tot hem: Ik weet dat hij zal opstaan in de opstanding op de laatste dag. Jezus zei tot haar: Ik ben de opstanding en het leven. Wie in mij gelooft, zelfs als hij sterft, zal leven; en ieder die leeft en in mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid. Geloof je dit? Zij zegt tot hem: Ja, Heer, ik heb geloofd dat u de Christus bent, de Zoon van God, die in de wereld komt. En nadat zij deze dingen gezegd had, ging zij weg en riep Maria, haar zuster, heimelijk, zeggende: De leraar is hier en roept u. Die, toen zij hoorde, stond snel op en kwam naar hem toe. Jezus was nog niet in het dorp gekomen, maar was op de plaats waar Martha hem had ontmoet. De Joden daarom die met haar in het huis waren en haar troostten, volgden haar toen zij Maria zagen dat zij snel opstond en uitging, zeggende dat zij naar het graf gaat opdat zij daar wene. Maria kwam daarom waar Jezus was, en toen zij hem zag, viel zij aan zijn voeten en zei tot hem: Heer, als u hier was geweest, zou mijn broer niet gestorven zijn. Jezus daarom, toen hij haar wenend zag en de Joden die met haar samen gekomen waren wenend, werd diep bewogen in de geest en verstoorde zichzelf, en zei: waar hebben jullie hem gelegd? Ze zeggen tegen hem: Heer, kom en zie. Jezus weende. Zeiden daarom de Joden: zie hoe hij hem liefhad; maar sommigen van hen zeiden: kon deze niet, die de ogen van de blinde geopend had, maken dat ook deze niet stierf? Jezus daarom, weer diep bewogen in zichzelf, komt naar het graf. Het was een grot, en een steen lag erop. Jezus zegt: til de steen op.

Martha, de zus van de gestorven man, zegt tegen hem: Heer, hij stinkt al, want hij is vier dagen dood. Jezus zegt dit: Heb ik je niet gezegd dat als je gelooft, je de glorie van God zult zien? Ze namen dus de steen op waar de dode lag. En Jezus hief de ogen omhoog en zei: Vader, ik dank U omdat U mij gehoord hebt. Ik wist echter dat u mij altijd hoort, maar omwille van de omstaande menigte heb ik het gezegd, opdat zij zouden geloven dat u mij gezonden hebt. En nadat hij deze dingen gezegd had, riep hij met luide stem: Lazarus, kom naar buiten. En de dode ging naar buiten, gebonden aan de voeten en de handen met linnen strippen, en zijn gezicht was met een doek omwonden. Jezus zegt tegen hen: maak hem los en laat hem weggaan. Velen van de Joden daarom, die naar Maria gekomen waren en gezien hadden wat Jezus gedaan had, geloofden in hem. Maar sommigen van hen gingen weg naar de Farizeeën en zeiden tot hen wat Jezus deed. Daarom verzamelden de opperpriesters en de Farizeeën de raad en zeiden: Wat doen wij, omdat deze man vele tekenen doet? Als wij hem zo laten gaan, zullen allen in hem geloven, en de Romeinen zullen komen en onze plaats en natie wegnemen. Maar één iemand van hen, Kajafas, die hogepriester was van dat jaar, zei tot hen: jullie weten niets, noch bedenken jullie dat het voordelig is voor ons dat één mens sterft voor het volk en niet de hele natie vergaat. Dit zei hij maar niet van zichzelf, maar hogepriester zijnde van dat jaar profeteerde hij dat Jezus op het punt stond te sterven voor het volk, en niet voor het volk alleen, maar opdat hij ook de verspreide kinderen van God zou verzamelen tot één. Vanaf die dag beraadslaagden zij daarom om hem te doden. Jezus

wandelde daarom niet langer openlijk onder de Joden, maar ging van daar weg naar het land nabij de woestijn, naar een stad genaamd Efraïm, en daar verbleef hij met zijn leerlingen. Het pascha van de Joden was nabij, en velen gingen uit het land naar Jeruzalem op voor het pascha, opdat zij zichzelf mochten reinigen. Daarom zochten zij Jezus en zeiden zij tegen elkaar terwijl zij in de tempel stonden: Wat denken jullie, dat hij niet naar het feest zal komen? De opperpriesters en de Farizeeën hadden bevel gegeven dat als iemand zou weten waar hij is, hij het zou moeten rapporteren, zodat zij hem konden grijpen.

12

Jezus kwam daarom zes dagen voor het pascha naar Bethanië, waar Lazarus was, de dode die hij uit de doden had opgewekt. Zij maakten daarom daar een avondmaal voor hem, en Martha diende, maar Lazarus was een van degenen die met hem aanlagen. Maria nam daarom een pond pure, kostbare narduszalf, zalfde de voeten van Jezus en veegde zijn voeten af met haar haren, en het huis werd gevuld met de geur van de zalf. Zegt daarom een van zijn discipelen, Judah zoon van Simon Iskariot, die op het punt stond hem over te leveren: waarom werd deze zalf niet verkocht voor driehonderd denarii en gegeven aan de armen? Hij zei dit echter niet omdat het hem om de armen ging, maar omdat hij een dief was, en de geldkist had en de dingen die erin werden gedaan wegdroeg. Jezus zei daarom: Laat haar, zij heeft het bewaard voor de dag van mijn

begrafenis. De armen hebben jullie immers altijd bij jullie, maar mij hebben jullie niet altijd. Een grote menigte uit de Joden kwam daarom te weten dat hij daar was, en zij kwamen niet alleen vanwege Jezus, maar ook om Lazarus te zien die hij uit de doden had opgewekt. En de hogepriesters beraadslaagden opdat zij ook Lazarus zouden doden, omdat velen van de Joden door hem weggingen en in Jezus geloofden. De volgende dag nam de grote menigte die naar het feest gekomen was, nadat ze gehoord hadden dat Jezus naar Jeruzalem kwam, de takken van de palmbomen en ging uit om hem te ontmoeten, en ze riepen: hosanna, gezegend is hij die komt in de naam van de Heer, koning van Israël. En Jezus zat, een jonge ezel gevonden hebbend, erop, zoals geschreven is: vrees niet, dochter Sion; zie, jouw koning komt zittend op een ezelsveulen. Deze dingen kenden zijn leerlingen aanvankelijk niet, maar toen Jezus verheerlijkt werd, herinnerden zij zich dat deze dingen over hem geschreven waren, en dat zij deze dingen hem hadden aangedaan. Daarom getuigde de menigte die met hem was toen hij Lazarus uit het graf riep en hem uit de doden opwekte. Daarom kwam de menigte hem ook tegemoet, omdat zij gehoord hadden dat hij dit teken gedaan had. De Farizeeën zeiden daarom tot zichzelf: Zien jullie dat jullie niets bereiken? Zie, de wereld is achter hem aan gegaan. Er waren enkele Grieken onder degenen die opgingen om te aanbidden tijdens het feest. Dezen kwamen daarom naar Filippus, die van Bethsaïda uit Galilea was, en vroegen hem, zeggende: Heer, wij willen Jezus zien. Filippus komt en zegt het aan Andreas, en weer zeggen Andreas en Filippus het aan Jezus; maar Jezus antwoordde hen

zeggend: het uur is gekomen zodat de zoon van de mens verheerlijkt mag worden. Waarlijk, waarlijk, ik zeg jullie: als de graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft hij alleen, maar als hij sterft, draagt hij veel vrucht. Degene die zijn ziel liefheeft, zal haar verliezen, en degene die zijn ziel haat in deze wereld, zal haar bewaren tot het eeuwige leven. Als iemand mij dient, laat hij mij volgen, en waar ik ben, daar zal ook mijn dienaar zijn, en als iemand mij dient, zal de vader hem eren. Nu is mijn ziel getroubleerd, en wat zal ik zeggen? Vader, red me uit dit uur. Maar daarom ben ik tot dit uur gekomen. Vader, verheerlijk uw naam. Er kwam daarom een stem uit de hemel: ik heb verheerlijkt en ik zal weer verheerlijken. De menigte daarom, die daar stond en het gehoord had, zei dat het donder was geweest, anderen zeiden dat een boodschapper tot hem gesproken had. Jezus antwoordde en zei: Deze stem is niet om mij gekomen, maar om jullie. Nu is het oordeel van deze wereld, nu zal de heerser van deze wereld naar buiten worden geworpen; en ik, als ik word opgeheven van de aarde, zal allen naar mijzelf trekken. Dit zei hij echter, signifierend door welke dood hij op het punt stond te sterven. De menigte antwoordde hem: wij hoorden uit de wet dat de Christus tot in eeuwigheid blijft, en hoe zeg jij dat het noodzakelijk is dat de zoon van de mens verhoogd wordt? Wie is deze zoon van de mens? Jezus zei daarom tot hen: nog een korte tijd is het licht met jullie, wandel zolang jullie het licht hebben, opdat de duisternis jullie niet overvalt, en wie in de duisternis wandelt weet niet waar hij heengaat. Zolang jullie het licht hebben, geloof in het licht, zodat jullie zonen van licht worden. Deze dingen sprak Jezus, en nadat

hij was weggegaan, verborg hij zich voor hen. Maar hoewel hij zoveel tekenen voor hen gedaan had, geloofden zij niet in hem, opdat het woord van de profeet Jesaja vervuld zou worden dat hij zei: Heer, wie heeft ons bericht geloofd? En aan wie is de arm van de Heer geopenbaard? Daarom waren zij niet in staat te geloven, omdat Jesaja weer zei: hij heeft hun ogen verblind en hun hart verhard, opdat zij niet zien met de ogen en begrijpen met het hart en zich bekeren, en ik zal hen genezen. Deze dingen zei Jesaja toen hij zijn glorie zag en over hem sprak. Desondanks geloofden echter ook velen van de leiders in hem, maar vanwege de Farizeeën beleden zij het niet, opdat zij niet uit de synagoge geworpen zouden worden; zij hielden immers meer van de eer van de mensen dan van de eer van God. Jezus maar riep uit en zei: degene die in mij gelooft, gelooft niet in mij, maar in degene die mij gezonden heeft, en degene die mij ziet, ziet degene die mij gezonden heeft. Ik ben als licht in de wereld gekomen, zodat ieder die in mij gelooft niet in de duisternis blijft. En als iemand mijn woorden hoort en niet gelooft, oordeel ik hem niet, want ik ben niet gekomen om de wereld te oordelen, maar om de wereld te redden. Degene die mij verwerpt en mijn woorden niet ontvangt, heeft degene die hem oordeelt; het woord dat ik sprak, dat zal hem oordelen op de laatste dag; omdat ik niet uit mijzelf sprak, maar de Vader die mij gezonden heeft, heeft mij zelf een gebod gegeven wat ik zeggen moet en wat ik spreken moet; en ik weet dat zijn gebod eeuwig leven is. Wat ik dus spreek, precies zoals de vader mij heeft gezegd, zo spreek ik.

13

Voor het feest van het pascha, wetend dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld naar de Vader te vertrekken, had Jezus de zijnen die in de wereld waren liefgehad, en hij had hen lief tot het einde. En tijdens het diner, toen de duivel al in het hart van Judah, zoon van Simon Iskariot, geworpen had opdat hij hem zou verraden, stond Jezus op van het diner, wetend dat de vader alle dingen in zijn handen gegeven had, en dat hij van God uitgegaan was en naar God ging, en hij legde zijn kledingstukken af, en hij nam een handdoek en gordde zichzelf. Toen goot hij water in de waskom, en begon de voeten van de leerlingen te wassen en af te wissen met de handdoek waarmee hij was omgord. Hij komt daarom naar Simon Petrus, en die zegt tot hem: Heer, wast u mijn voeten? Jezus antwoordde en zei tot hem: Wat ik doe, weet jij nu niet, maar je zult het hierna weten. Petrus zegt tegen hem: u zult mijn voeten nooit wassen. Jezus antwoordde hem: als ik jou niet was, heb je geen deel aan mij. Simon Petrus zegt tot hem: Heer, niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd. Jezus zegt tegen hem: degene die gebaad heeft, heeft er geen behoefte aan om de voeten te wassen, maar is geheel rein, en jullie zijn rein, maar niet allen. Hij kende immers degene die hem verried; daarom zei hij: Jullie zijn niet allen rein. Toen hij daarom hun voeten gewassen had en zijn gewaden genomen had, ging hij weer aanliggen en zei tot hen: Weten jullie wat ik jullie gedaan heb? Jullie noemen mij de Leraar en de Heer, en terecht zeggen jullie dat, want dat ben ik.

Als ik dus jullie voeten waste, de Heer en de Leraar, dan behoren jullie ook elkaars voeten te wassen. Een voorbeeld heb ik jullie gegeven, opdat zoals ik jullie deed, ook jullie doen; waarlijk waarlijk zeg ik jullie, een slaaf is niet groter dan zijn heer, noch een apostel groter dan degene die hem gezonden heeft. Als u deze dingen weet, bent u gezegend als u ze doet. Ik spreek niet over jullie allemaal; ik weet wie ik gekozen heb; maar opdat het schrift vervuld zou worden, degene die met mij het brood at hief zijn hiel op tegen mij. Vanaf nu zeg ik tot jullie voordat het gebeurt, opdat wanneer het gebeurt jullie geloven dat ik het ben. Voorwaar, voorwaar, ik zeg tot jullie: wie ontvangt iemand die ik zal zenden, ontvangt mij, en wie mij ontvangt, ontvangt degene die mij gezonden heeft. Nadat Hij deze dingen gezegd had, werd Jezus beroerd in de geest, en Hij getuigde en zei: Waarlijk, waarlijk zeg Ik tot jullie dat één uit jullie Mij zal verraden. De leerlingen keken daarom naar elkaar, in verlegenheid over wie hij bedoelde. Er was een van zijn leerlingen liggend aan de boezem van Jezus, die Jezus liefhad; Simon Petrus knikte dus naar deze om te vragen wie het zou zijn over wie hij sprak. Maar die ene, gevallen op de borst van Jezus, zegt tot hem: Heer, wie is het? Jezus antwoordt: dat is degene aan wie ik het stukje brood zal geven nadat ik het gedoopt heb. En nadat hij het brokje gedoopt had, geeft hij het aan Judah, zoon van Simon Iskariot. En na het stukje brood ging toen de satan in hem. Jezus zegt dus tegen hem: wat je doet, doe sneller. Maar dit wist niemand van de aanliggenden waartoe hij het hem zei; sommigen dachten namelijk, omdat Judah de geldbuidel had, dat Jezus hem zegt, koop wat wij nodig hebben voor het feest, of dat hij iets aan de

armen zou geven. Die ene ging daarom onmiddellijk naar buiten nadat hij de brok genomen had, en het was nacht. Toen hij daarom uitging, zegt Jezus: Nu werd de Zoon des mensen verheerlijkt, en God werd verheerlijkt in hem. Als God verheerlijkt werd in hem, dan zal God hem in zichzelf verheerlijken, en onmiddellijk zal hij hem verheerlijken. Kleine kinderen, ik ben nog een klein beetje met jullie. Jullie zullen mij zoeken, en zoals ik tegen de Joden zei dat waar ik heenga, jullie niet in staat zijn te komen, dat zeg ik jullie nu. Een nieuw gebod geef ik aan jullie, zodat jullie elkaar liefhebben, zoals ik jullie liefhad, zodat ook jullie elkaar liefhebben. Hieraan zullen allen kennen dat jullie mijn leerlingen zijn, als jullie liefde hebben voor elkaar. Simon Petrus zegt tegen hem: Heer, waar ga je heen? Jezus antwoordde hem: waar ik heenga, kun je mij nu niet volgen, maar later zul je mij volgen. Petrus zegt tegen hem: Heer, waarom kan ik u nu niet volgen? Ik zal mijn ziel voor jou plaatsen. Jezus antwoordde hem: Jouw ziel zul je voor mij plaatsen? Waarlijk, waarlijk zeg ik tot jou, de haan zal niet kraaien totdat je mij driemaal ontkend zult hebben.

14

Laat jullie hart niet verontrust worden; jullie geloven in God, en jullie geloven in mij. In het huis van mijn vader zijn vele woningen; als dat niet zo was, zou ik het aan jullie gezegd hebben; ik ga een plaats voor jullie voorbereiden; en als ik ga en een plaats voor jullie voorbereid heb, kom ik weer en zal ik

jullie naar mijzelf toe nemen, zodat waar ik ben, jullie ook zijn. En waar ik henga, weten jullie, en de weg weten jullie. Thomas zegt tot hem: Heer, wij weten niet waar u heengaat, en hoe kunnen wij de weg kennen? Jezus zegt tot hem: Ik ben de weg en de waarheid en het leven; niemand komt tot de Vader dan door mij. Als jullie mij hadden gekend, zouden jullie ook mijn vader hebben gekend. En vanaf nu kennen jullie hem en hebben jullie hem gezien. Filippus zegt tot hem: Heer, toon ons de Vader en het is ons genoeg. Jezus zegt tegen hem: zo lange tijd ben ik met jullie, en heb je mij niet gekend, Filippus? Wie mij heeft gezien heeft de vader gezien; en hoe kun jij zeggen, toon ons de vader? Geloof je niet dat ik in de Vader ben en de Vader in mij is? De woorden die ik tot jullie spreek, spreek ik niet van mijzelf; maar de vader die in mij blijft, hij doet de werken. Geloof mij dat ik in de Vader ben en de Vader in mij, maar als niet, geloof mij dan vanwege de werken zelf. Voorwaar voorwaar ik zeg jullie, degene die in mij gelooft, de werken die ik doe zal die ook doen, en grotere dan deze zal hij doen, omdat ik naar mijn vader ga, en wat jullie ook zouden vragen in mijn naam, dit zal ik doen, opdat de vader verheerlijkt wordt in de zoon. Als jullie iets vragen in mijn naam, zal ik het doen. Als jullie mij liefhebben, houd mijn geboden, en ik zal de vader vragen en hij zal jullie een andere voorspraak geven, opdat hij met jullie blijft tot in eeuwigheid, de Geest van de waarheid, die de wereld niet kan ontvangen, omdat zij hem niet ziet noch hem kent; maar jullie kennen hem, omdat hij bij jullie blijft en in jullie zal zijn. Ik zal jullie niet als wezen achterlaten, ik kom naar jullie toe. Nog een klein beetje en de wereld ziet mij niet langer, maar jullie zien

mij, omdat ik leef en jullie zullen leven. Op die dag zullen jullie weten dat ik in mijn Vader ben en jullie in mij en ik in jullie. Degene die mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het die mij liefheeft, en degene die mij liefheeft zal geliefd worden door mijn Vader, en ik zal hem liefhebben en mijzelf aan hem tonen. Judah, niet de Iscariot, zegt tot hem: Heer, wat is er gebeurd dat U op het punt staat Uzelf aan ons te openbaren en niet aan de wereld? Jezus antwoordde en zei tot hem: Als iemand mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren, en mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen naar hem toe komen en woning bij hem maken. Wie mij niet liefheeft, bewaart mijn woorden niet, en het woord dat jullie horen is niet van mij, maar van de Vader die mij gezonden heeft. Deze dingen heb ik tot jullie gesproken terwijl ik bij jullie bleef; maar de voorspraak, de Heilige Geest die de Vader in mijn naam zal zenden, die zal jullie alle dingen leren en jullie alle dingen herinneren die ik tot jullie zei. Vrede laat ik achter aan jullie, mijn vrede geef ik aan jullie; niet zoals de wereld geeft, geef ik aan jullie. Laat jullie hart niet verontrust worden en laat het niet bang zijn. Jullie hoorden dat ik tot jullie zei, ik ga weg en ik kom naar jullie; als jullie mij liefhadden, zouden jullie verblijd zijn geweest dat ik zei, ik ga naar de vader; omdat de vader van mij groter dan ik is; en nu heb ik tot jullie gezegd voordat het gebeurt, opdat wanneer het gebeurt jullie mogen geloven. Ik zal niet langer veel dingen met jullie spreken; want de heerser van de wereld komt, en in mij heeft hij niets; maar opdat de wereld zou weten dat ik de vader liefheb, en zoals de vader mij gebood, zo doe ik. Sta op, laten we van hier gaan.

15

Ik ben de ware wijnstok, en mijn vader is de boer. Elke tak in mij die geen vrucht draagt, neemt hij weg, en elke tak die vrucht draagt, reinigt hij, zodat deze meer vrucht draagt. Jullie zijn reeds rein door het woord dat ik tot jullie heb gesproken. Blijf in mij, en ik in jullie. Zoals de tak niet in staat is vrucht te dragen van zichzelf, als hij niet in de wijnstok blijft, zo ook jullie niet, als jullie niet in mij blijven. Ik ben de wijnstok, jullie zijn de takken. Degene die in mij blijft en ik in hem, deze draagt veel vrucht, omdat jullie zonder mij niets kunnen doen. Als iemand niet in mij blijft, werd hij buiten geworpen als de rank en werd opgedroogd, en zij verzamelen ze en werpen ze in het vuur, en het wordt verbrand. Als jullie in mij blijven en mijn woorden in jullie blijven, vraag wat jullie willen, en het zal jullie gegeven worden. Hierin werd mijn Vader verheerlijkt, opdat jullie veel vrucht zouden dragen, en jullie zullen mijn discipelen worden. Zoals de Vader mij heeft liefgehad, zo heb ik jullie liefgehad; blijf in mijn liefde. Als jullie mijn geboden bewaren, zullen jullie blijven in mijn liefde, zoals ik de geboden van mijn Vader heb bewaard en blijf in zijn liefde. Deze dingen heb ik tot jullie gesproken, opdat mijn vreugde in jullie blijft en jullie vreugde vervuld wordt. Dit is mijn gebod: dat jullie elkaar liefhebben zoals ik jullie heb liefgehad. Niemand heeft grotere liefde dan deze, dat iemand zijn ziel zou neerleggen voor zijn vrienden. Jullie zijn mijn vrienden, als jullie doen wat ik jullie beveel. Ik noem jullie niet langer slaven, omdat de slaaf niet weet wat zijn

heer doet, maar ik heb jullie vrienden genoemd, omdat ik alles wat ik van mijn vader heb gehoord aan jullie bekend heb gemaakt. Niet jullie hebben mij gekozen, maar ik heb jullie gekozen, en ik heb jullie aangesteld opdat jullie zouden gaan en vrucht zouden dragen, en jullie vrucht zou blijven, opdat wat jullie ook de Vader zouden vragen in mijn naam, hij aan jullie zou geven. Deze dingen beveel ik jullie, opdat jullie elkaar liefhebben. Als de wereld jullie haat, weet dan dat zij mij vóór jullie heeft gehaat. Als jullie uit de wereld waren, zou de wereld het eigene liefhebben, maar omdat jullie niet uit de wereld zijn, maar ik jullie uit de wereld koos, daarom haat de wereld jullie. Herinner jullie het woord dat ik aan jullie zei: een slaaf is niet groter dan zijn heer. Als zij mij vervolgd hebben, zullen zij ook jullie vervolgen; als zij mijn woord bewaard hebben, zullen zij ook jullie woord bewaren. Maar al deze dingen zullen zij jullie aandoen vanwege mijn naam, omdat zij degene die mij gezonden heeft niet kennen. Als ik niet gekomen was en tot hen gesproken had, zouden zij geen zonde gehad hebben, maar nu hebben zij geen voorwendsel betreffende hun zonde. Degene die mij haat, haat ook mijn vader. Als ik de werken niet in hen had gedaan die geen ander heeft gemaakt, hadden zij geen zonde, maar nu hebben zij gezien en hebben zij gehaat zowel mij als mijn vader. Maar opdat het woord vervuld zou worden dat geschreven staat in hun wet: zij haatten mij zonder reden. Wanneer de voorspreker komt die ik jullie zal zenden van de Vader, de Geest van de waarheid die van de Vader uitgaat, zal die getuigen over mij; en jullie getuigen ook, omdat jullie van het begin met mij zijn.

16

Deze dingen heb ik tot jullie gesproken, opdat jullie geen aanstoot nemen. Zij zullen jullie tot verstotenen maken, maar er komt een uur dat ieder die jullie gedood heeft meent een dienst aan God te bieden. En deze dingen zullen zij doen, omdat zij de Vader noch mij gekend hebben. Maar deze dingen heb ik tot jullie gesproken, zodat wanneer het uur komt, jullie je ze herinnert dat ik het jullie zei. Deze dingen heb ik jullie vanaf het begin niet gezegd, omdat ik met jullie was. Nu maar ik ga naar degene die mij gezonden heeft, en niemand van jullie vraagt mij waar je gaat, maar omdat ik deze dingen tot jullie heb gesproken, heeft het verdriet jullie hart gevuld. Maar ik zeg jullie de waarheid: het is voordelig voor jullie dat ik wegga. Want als ik niet wegga, zal de voorspraak niet naar jullie komen; maar als ik ga, zal ik hem naar jullie sturen; en als die gekomen is, zal hij de wereld bestraffen over zonde en over gerechtigheid en over oordeel. Over zonde, omdat zij niet in mij geloven; over gerechtigheid, omdat ik naar mijn vader ga en jullie mij niet langer zien; over oordeel, omdat de heerser van deze wereld geoordeeld is. Ik heb nog veel te zeggen tot jullie, maar jullie zijn nu niet in staat het te dragen. Wanneer die ene komt, de Geest der waarheid, zal hij jullie leiden naar alle waarheid, want hij zal niet spreken vanuit zichzelf, maar al wat hij hoort zal hij spreken, en de komende dingen zal hij aan jullie aankondigen. Die zal mij verheerlijken, omdat hij uit het mijne zal nemen en het aan jullie zal verkondigen. Alles wat de Vader heeft, is van

mij; daarom zei ik dat hij uit het mijne zal nemen en het aan jullie zal aankondigen. Een korte tijd en u ziet mij niet, en weer een korte tijd en u zult mij zien, omdat ik ga naar de Vader. Daarom zeiden sommigen van zijn discipelen tot elkaar: wat is dit dat hij tot ons zegt, een korte tijd en gij ziet mij niet, en weer een korte tijd en gij zult mij zien, en dat ik ga tot de Vader? Ze zeiden dus: Wat is dit dat hij zegt, het kleine? We weten niet wat hij zegt. Jezus wist daarom dat zij hem wilden vragen, en zei tot hen: Zoeken jullie met elkaar over dit, dat ik zei: Een korte tijd en jullie zien mij niet, en weer een korte tijd en jullie zullen mij zien? Voorwaar voorwaar ik zeg jullie dat jullie zullen wenen en zullen rouwen, maar de wereld zal zich verheugen; jullie zullen bedroefd worden, maar jullie verdriet zal tot vreugde worden; de vrouw heeft verdriet wanneer zij baart, omdat haar uur gekomen is; maar wanneer zij het kind gebaard heeft, herinnert zij zich de benauwdheid niet langer vanwege de vreugde dat een mens in de wereld geboren is. En jullie hebben dus nu inderdaad verdriet, maar ik zal jullie weer zien en jullie hart zal zich verheugen, en jullie vreugde neemt niemand van jullie weg. En in die dag zullen jullie mij niets vragen, amen amen, ik zeg tot jullie dat al wat jullie zouden vragen aan de Vader in mijn naam, Hij aan jullie zal geven. Tot nu toe hebben jullie niets gevraagd in mijn naam, vraag en jullie zullen ontvangen, zodat jullie vreugde vervuld zij. Deze dingen heb ik in gelijkenissen tot jullie gesproken, maar er komt een uur wanneer ik niet langer in gelijkenissen tot jullie zal spreken, maar in openhartigheid over de Vader tot jullie zal verkondigen. In die dag zullen jullie in mijn naam vragen; en ik zeg jullie niet dat ik de Vader over

jullie zal vragen; want de Vader zelf heeft jullie lief, omdat jullie mij hebben liefgehad, en hebben geloofd dat ik van God ben uitgegaan. Ik ging uit van de Vader en ben in de wereld gekomen; weer verlaat ik de wereld en ga ik naar de Vader. Zijn leerlingen zeggen tot hem: Zie, nu spreek je in openheid, en je zegt geen enkel spreekwoord. Nu weten we dat je alles weet en je hebt het niet nodig dat iemand jou iets vraagt. Hierin geloven wij dat je van God bent uitgegaan. Jezus antwoordde hen: geloven jullie nu pas? Zie, er komt een uur, en nu is het gekomen, zodat jullie verstrooid worden, ieder naar het zijne, en mij alleen laten; en ik ben niet alleen, omdat de Vader met mij is. Deze dingen heb ik tot jullie gesproken, zodat jullie in mij vrede mogen hebben. In de wereld zullen jullie verdrukking hebben; maar neem moed, ik heb de wereld overwonnen.

17

Deze dingen sprak Jezus, en hij hief zijn ogen op naar de hemel en zei: Vader, het uur is gekomen; verheerlijk uw zoon, opdat ook uw zoon u verheerlijkt, zoals u hem autoriteit gaf over alle vlees, opdat alles wat u hem hebt gegeven, hij hun eeuwig leven zal geven. Dit is het eeuwige leven, dat zij u kennen, de enige ware God, en hem die u gezonden hebt, Jezus Christus. Ik heb u verheerlijkt op de aarde, het werk heb ik voltooid dat u mij hebt gegeven opdat ik het zou doen; en nu, verheerlijk gij mij, vader, bij uzelf met de heerlijkheid die ik had voordat de wereld bij u was. Ik heb uw naam geopenbaard aan de mensen die je mij

hebt gegeven uit de wereld. Zij waren van jou en je hebt hen aan mij gegeven, en zij hebben jouw woord bewaard. Nu hebben zij geweten dat alle dingen die jij mij gegeven hebt van jou zijn; dat de woorden die jij mij gegeven hebt ik hen gegeven heb, en zij zelf hebben ontvangen, en zij hebben waarlijk geweten dat ik van jou uitgegaan ben, en zij hebben geloofd dat jij mij gezonden hebt. Ik vraag over hen; niet over de wereld vraag ik, maar over hen die je mij hebt gegeven, omdat zij van jou zijn, en al het mijne van jou is en het jouwe van mij, en ik ben verheerlijkt in hen. En ik ben niet langer in de wereld, en deze zijn in de wereld, en ik kom naar jou. Heilige Vader, bewaar hen in uw naam die u mij hebt gegeven, opdat zij één zijn zoals wij. Toen ik met hen in de wereld was, bewaakte ik hen in jouw naam; degenen die jij mij hebt gegeven heb ik bewaakt, en niemand van hen ging verloren behalve de zoon van het verderf, opdat de Schrift vervuld zou worden. Nu maar kom ik naar jou, en deze dingen spreek ik in de wereld, zodat zij mijn vreugde vervuld in zich mogen hebben. Ik heb hun uw woord gegeven, en de wereld heeft hen gehaat, omdat zij niet uit de wereld zijn, zoals ik niet uit de wereld ben. Ik vraag niet dat je hen uit de wereld neemt, maar dat je hen bewaart voor het kwade. Zij zijn niet van de wereld, zoals ik niet van de wereld ben. Heilig hen in uw waarheid; uw woord is waarheid. Zoals jij mij in de wereld zond, zo heb ik hen in de wereld gezonden. En voor hen heilig ik mijzelf, zodat ook zij geheiligd zijn in waarheid. Niet alleen over deze dingen vraag ik, maar ook over degenen die geloven door hun woord in mij, opdat allen één zijn, zoals jij, vader, in mij en ik in jou, opdat ook zij in ons één

zijn, opdat de wereld gelooft dat jij mij gezonden hebt. En ik heb de glorie die jij mij hebt gegeven aan hen gegeven, zodat zij één zijn net zoals wij één zijn, ik in hen en jij in mij, zodat zij volmaakt gemaakt zijn tot één, en zodat de wereld weet dat jij mij hebt gezonden en jij hen hebt liefgehad net zoals jij mij hebt liefgehad. Vader, degenen die u aan mij hebt gegeven, ik wil dat waar ik ben, ook zij met mij zijn, opdat zij mijn glorie mogen zien die u aan mij hebt gegeven, omdat u mij hebt liefgehad vóór de grondlegging van de wereld. Rechtvaardige Vader, en de wereld kende u niet, maar ik kende u, en dezen kenden dat u mij zond; en ik maakte aan hen uw naam bekend en zal bekend maken, opdat de liefde waarmee u mij liefhad in hen zij, en ik in hen.

18

Nadat hij deze dingen gezegd had, ging Jezus uit met zijn leerlingen voorbij de beek Kidron, waar een tuin was, die hij binnenging met zijn leerlingen. Maar ook Judah, die hem overleverde, kende de plaats, omdat Jezus daar vaak met zijn leerlingen was samengekomen. Judah nam daarom het cohort en assistenten van de opperpriesters en Farizeeën, en kwam daar met fakkels en lampen en wapens. Jesus, dus wetend alle dingen die op hem afkwamen, ging naar buiten en zei tot hen: Wie zoeken jullie? Ze antwoordden hem: Jezus de Nazarener. Jezus zegt tegen hen: ik ben. En Judah, die hem overleverde, stond ook bij hen. Toen hij daarom tot hen zei Ik ben, gingen zij

achteruit en vielen op de grond. Opnieuw dus vroeg hij hen: wie zoeken jullie? Zij zeiden: Jezus de Nazarener. Jezus antwoordde: ik zei jullie dat ik het ben. Als jullie mij dus zoeken, laat deze weggaan, opdat het woord vervuld wordt dat hij zei, dat ik niemand van hen verloor die jij mij gegeven hebt. Simon Petrus daarom, die een zwaard had, trok het, en sloeg de slaaf van de hogepriester en sneed zijn rechteroor af; en de naam van de slaaf was Malchus. Jezus zei daarom tegen Petrus: Steek het zwaard in de schede. De beker die de Vader mij heeft gegeven, zou ik die niet drinken? Het cohort dus en de militaire tribuun en de dienaren van de Joden grepen Jezus en bonden hem en leidden hem weg naar Annas eerst, want hij was schoonvader van Kajafas, die hogepriester was van dat jaar. Maar Kajafas was degene die de Joden had geadviseerd dat het voordelig is dat één man vergaat voor het volk. Simon Petrus en de andere discipel volgden Jezus. Die leerling was bekend bij de hogepriester, en ging samen met Jezus naar binnen in de binnenplaats van de hogepriester; maar Petrus stond bij de deur buiten. Dus ging de andere leerling, die bekend was bij de hogepriester, naar buiten en sprak met de deurwachter, en bracht Petrus binnen. De dienstmeid de portierster zegt daarom tegen Petrus: ben jij niet ook een van de leerlingen van deze man? Die zegt: Ik ben het niet. De slaven en de assistenten stonden daar, die een koolsvuur gemaakt hadden, omdat het koud was, en zij warmden zich, en Petrus was bij hen, staande en zich warmende. De hogepriester vroeg daarom Jezus over zijn leerlingen en over zijn lering. Jezus antwoordde hem: Ik heb in alle openheid tot de wereld gesproken, ik heb altijd onderwezen in de samenkomst en in de

tempel, waar de Joden altijd samenkomen, en in het geheim heb ik niets gesproken. Wat vraag je me? Vraag degenen die gehoord hebben wat ik tot hen sprak; zie, dezen weten wat ik gezegd heb. Maar toen hij deze dingen gezegd had, gaf een van de assistenten die erbij stond een slag aan Jezus en zei: Zo antwoord je de hogepriester? Jezus antwoordde hem: Als ik slecht gesproken heb, getuig dan over het slechte, maar als ik goed gesproken heb, waarom slaat u mij? Annas zond hem gebonden naar Kajafas, de hogepriester. Simon Petrus stond en warmde zichzelf. Ze zeiden dus tegen hem: Ben jij niet ook een van zijn leerlingen? Hij ontkende het dus en zei: Ik ben het niet. Een van de slaven van de hogepriester, een verwant zijnde van hem wiens oor Petrus afsneed, zegt: Zag ik jou niet in de tuin met hem? Daarom ontkende Petrus opnieuw, en onmiddellijk kraaide een haan. Zij leiden daarom Jezus van Kajafas naar het praetorium. Het was echter morgen, en zijzelf gingen niet naar binnen in het praetorium, opdat zij niet zouden worden bezoedeld, maar opdat zij het pascha zouden eten. Daarom ging Pilatus naar hen toe en zei: Welke aanklacht brengen jullie tegen deze man? Zij antwoordden en zeiden tot hem: Als deze geen kwaaddoener was, zouden wij hem niet aan u hebben overgeleverd. Daarom zei Pilatus tegen hen: neem hem jullie en oordeel hem volgens jullie wet. De Joden zeiden daarom tegen hem: Het is ons niet toegestaan iemand te doden, opdat het woord van Jezus vervuld zou worden dat hij zei, aangevend door wat voor dood hij op het punt stond te sterven. Pilatus ging daarom weer het praetorium binnen en riep Jezus en zei tot hem: Bent u de koning van de Joden? Jezus antwoordde hem:

Zeg jij dit van jezelf of hebben anderen jou over mij gesproken? Pilatus antwoordde: Ben ik soms een Jood? Jouw volk en de hogepriesters hebben jou aan mij overgeleverd; wat heb je gedaan? Jezus antwoordde: Mijn koninkrijk is niet uit deze wereld. Als mijn koninkrijk uit deze wereld was, zouden mijn dienaren gestreden hebben, zodat ik niet aan de Joden zou worden overgeleverd. Maar nu is mijn koninkrijk niet van hier. Pilatus zei daarom tegen hem: Ben jij dus een koning? Jezus antwoordde: jij zegt dat ik koning ben. Ik ben hiervoor geboren en hiervoor ben ik in de wereld gekomen, opdat ik getuig van de waarheid. Ieder die uit de waarheid is, hoort mijn stem. Pilatus zegt tegen hem: Wat is waarheid? En dit gezegd hebbend ging hij weer uit naar de Joden en zegt tegen hen: ik vind geen schuld in hem. Er is maar een gewoonte bij jullie dat ik er een voor jullie vrijlaat in het Paasfeest. Wensen jullie dus dat ik de koning van de Joden voor jullie vrijlaat? Zij schreeuwden daarom weer allemaal: Niet deze, maar Barabbas. Barabbas was een rover.

19

Toen nam Pilatus daarom Jezus en geselde hem. En de soldaten, die een kroon uit doornen gevlochten hadden, plaatsten die op zijn hoofd, en ze wierpen een purperen kleed om hem heen en ze zeiden: wees gegroet, koning van de Joden, en ze gaven hem slagen. Pilatus ging daarom weer naar buiten en zei tot hen: Zie, ik breng hem naar buiten tot jullie, zodat jullie weten dat ik in hem geen schuld vind. Daarom ging Jezus naar buiten, dragend

de doornenkroon en de purperen mantel, en hij zegt tegen hen: zie de mens. Toen dus de hogepriesters en de dienaren hem zagen, schreeuwden zij, zeggende: kruisig, kruisig hem. Pilatus zegt tegen hen: neem jullie hem en kruisig hem; want ik vind geen schuld in hem. De Joden antwoordden hem: wij hebben een wet, en volgens onze wet behoort hij te sterven, omdat hij zichzelf Gods zoon maakte. Toen dus Pilatus dit woord hoorde, werd hij meer bang, en ging het praetorium weer binnen en zegt tegen Jezus: waar vandaan ben jij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord. Pilatus zegt dus tot hem: spreek je niet tot mij? Weet je niet dat ik autoriteit heb om jou te kruisigen en autoriteit heb om jou vrij te laten? Jezus antwoordde: Je had geen autoriteit over mij, als het niet aan jou gegeven was van boven; daarom heeft degene die mij aan jou overlevert een grotere zonde. Vanaf dit moment zocht Pilatus hem vrij te laten, maar de Joden schreeuwden en zeiden: als u deze vrijlaat, bent u geen vriend van Caesar Iedereen die zichzelf koning maakt spreekt tegen Caesar. Pilatus daarom, dit woord gehoord hebbend, leidde Jezus naar buiten, en zat op het platform in een plaats genaamd Steenverharding, in het Hebreeuws Gabbatha; het was de voorbereiding van het Pascha, het uur was ongeveer het zesde; en hij zegt tot de Joden: zie jullie koning. Maar zij schreeuwden: Weg, weg, kruisig hem! Pilatus zegt tegen hen: zal ik jullie koning kruisigen? De opperpriesters antwoordden: Wij hebben geen koning behalve Caesar. Toen leverde hij hem dus aan hen over opdat hij gekruisigd zou worden. Ze namen Jezus over en leidden hem; en zijn kruis dragend ging hij uit naar de plaats genaamd schedel, die in het Hebreeuws Golgotha genoemd

wordt, waar ze hem kruisigden, en met hem twee anderen van weerskanten, maar Jezus in het midden. Pilatus schreef ook een opschrift en plaatste het op het kruis; er was geschreven: Jezus de Nazarener, de koning van de Joden. Deze titel lazen daarom velen van de Joden, omdat de plaats waar Jezus gekruisigd werd nabij de stad was, en hij was geschreven in het Hebreeuws, in het Grieks, in het Latijn. De hoofdpriesters van de Joden zeiden daarom tot Pilatus: Schrijf niet de koning van de Joden, maar dat hij zei: Ik ben koning van de Joden. Pilatus antwoordde: Wat ik heb geschreven, heb ik geschreven. De soldaten daarom, toen zij Jezus kruisigden, namen zijn kledingstukken en maakten vier delen, voor elke soldaat een deel, en de tuniek; maar de tuniek was naadloos, van boven geweven door het geheel. Ze zeiden dus tot elkaar: laten we hem niet scheuren, maar laten we loten over hem van wie hij zal zijn; opdat de Schrift vervuld zou worden die zegt: ze verdeelden mijn kleren onder elkaar, en over mijn kleding wierpen ze het lot. De soldaten deden dus inderdaad deze dingen. En ze stonden bij het kruis van Jezus, zijn moeder en de zuster van zijn moeder, Maria van Clopas en Maria Magdalena. Jesus zag daarom zijn moeder en de leerling die hij liefhad bij haar staan, en zegt tot zijn moeder: Vrouw, zie uw zoon. Toen zegt hij tegen de discipel: zie je moeder. En vanaf dat uur nam de leerling haar in zijn eigen huis op. Hierna, wetend dat alle dingen al voltooid waren, zei Jezus, opdat de Schrift voltooid zou worden: Ik heb dorst. Een vat vol azijn lag daar, en zij vulden een spons met azijn, staken het op een hysopstengel en brachten het naar zijn mond. Toen Jezus daarom de azijn genomen had, zei hij: Het is voltooid, en hij

boog het hoofd en gaf de geest over. De Joden daarom, opdat de lichamen niet op het kruis zouden blijven tijdens de sabbat, aangezien het de voorbereidingsdag was, want groot was de dag van die sabbat, vroegen Pilatus opdat hun benen gebroken zouden worden en zij weggenomen zouden worden. De soldaten kwamen daarom, en van de eerste braken zij de benen en van de ander die met hem gekruisigd was; maar toen zij bij Jezus gekomen waren en hem al gestorven zagen, braken zij zijn benen niet, maar een van de soldaten stak met een speer zijn zijde door, en onmiddellijk kwam er bloed en water uit. En degene die het gezien heeft, heeft getuigenis afgelegd, en zijn getuigenis is waar, en hij weet dat hij de waarheid zegt, opdat ook jullie geloven. Want deze dingen gebeurden, zodat de Schrift vervuld zou worden: een been van hem zal niet gebroken worden. En weer zegt een ander schrift: zij zullen hem zien die zij doorstoken hebben. Hierna vroeg Jozef van Arimatea aan Pilatus, die een leerling van Jezus was, maar verborgen was geweest vanwege de vrees voor de Joden, of hij het lichaam van Jezus mocht wegnemen; en Pilatus stond het toe. Hij kwam dus en nam het lichaam van Jezus weg. Maar ook Nicodemus kwam, die de eerste keer s nachts naar Jezus gekomen was, brengende een mengsel van mirre en aloë, ongeveer honderd pond. Zij namen daarom het lichaam van Jezus en bonden het in linnen doeken met de specerijen, zoals het de gewoonte is bij de Joden om te begraven. Er was nu in de plaats waar hij gekruisigd werd een tuin, en in de tuin een nieuw graf, waarin nog nooit iemand gelegd was; daar dus, vanwege de voorbereiding van de Joden, omdat het graf dichtbij was, legden zij Jezus.

20

Op de eerste dag van de week komt Maria Magdalena s morgens vroeg, terwijl het nog donker is, bij het graf en ziet de steen van het graf weggenomen. Dus loopt zij en komt naar Simon Petrus en naar de andere leerling die Jezus liefhad, en zegt tot hen: zij hebben de Heer uit het graf genomen, en wij weten niet waar zij hem geplaatst hebben. Daarom ging Petrus en de andere discipel uit en zij kwamen naar het graf. Ze waren aan het rennen, de twee samen, en de andere leerling rende vooruit, sneller dan Petrus, en hij kwam als eerste bij het graf, en voorover bukkend ziet hij de linnen doeken liggen, maar hij ging echter niet naar binnen. Simon Petrus komt dus, hem volgend, en hij ging het graf binnen en ziet de linnen doeken liggen, en de gezichtsdoek, die op zijn hoofd was, niet met de linnen doeken liggend, maar apart opgerold op een plaats. Toen ging dus ook de andere leerling die als eerste bij het graf gekomen was naar binnen, en hij zag het en geloofde; want zij wisten nog niet uit het geschrift dat het noodzakelijk was dat hij uit de doden zou opstaan. De leerlingen gingen dus weer naar huis. Mary stond echter wenend buiten bij het graf. Terwijl zij daarom weende, bukte zij zich naar het graf en ziet twee boodschappers in het wit zittend, een bij het hoofd en een bij de voeten, waar het lichaam van Jezus lag. En ze zeggen tegen haar: vrouw, waarom huil je? Ze zegt tegen hen dat ze mijn Heer hebben weggenomen, en ik weet niet waar ze hem hebben geplaatst. En nadat zij deze dingen gezegd had, draaide zij zich om naar achteren, en ziet

Jezus staan, en wist niet dat het Jezus was. Jezus zegt tegen haar: Vrouw, waarom huil je? Wie zoek je? Zij, denkend dat hij de tuinman is, zegt tegen hem: heer, als u hem hebt weggedragen, zeg me waar u hem hebt geplaatst, en ik zal hem wegnemen. Jezus zegt tegen haar: Maria. Zich omdraaiend zegt zij tegen hem: rabboeni, wat betekent, leraar. Jezus zegt dit: Raak mij niet aan, want ik ben nog niet opgestegen naar mijn Vader. Ga maar naar mijn broeders en zeg tot hen: ik stijg op naar mijn Vader en jullie Vader, en mijn God en jullie God. Maria Magdalena komt bij de discipelen rapporteren dat zij de Heer heeft gezien, en dat hij deze dingen tot haar heeft gezegd. Omdat het daarom avond was op die dag, de eerste van de sabbat, en de deuren gesloten waren waar de leerlingen verzameld waren vanwege de vrees voor de Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zegt tot hen: vrede zij met jullie. En nadat hij dit gezegd had, toonde hij hen zijn handen en zijn zij. De leerlingen verheugden zich dus toen ze de Heer gezien hadden. Daarom zei Jezus weer tegen hen: vrede zij met jullie. Zoals de Vader mij heeft gezonden, zo zend ik jullie. En nadat hij dit gezegd had ademde hij en zegt tegen hen: ontvang de Heilige Geest; als jullie van sommigen de zonden vergeven, worden ze aan hen vergeven; als jullie die van sommigen vasthouden, zijn ze vastgehouden. Maar Thomas, een van de twaalf, de genoemde Didymus, was niet bij hen toen Jezus kwam. De andere discipelen zeiden dus tegen hem: wij hebben de Heer gezien. En hij zei tegen hen: als ik niet zie in zijn handen de vorm van de spijkers, en mijn vinger leg in de vorm van de spijkers, en mijn hand leg in zijn zijde, zal ik niet geloven. En na acht dagen waren zijn leerlingen weer binnen en

Thomas was met hen. Jezus komt terwijl de deuren gesloten waren, en hij stond in het midden en zei: vrede zij u. Toen zei hij tegen Thomas: Breng je vinger hier en zie mijn handen, en breng je hand en steek die in mijn zijde, en word niet ongelovig, maar gelovig. En Thomas antwoordde en zei tot hem: Mijn Heer en mijn God. Jezus zegt tot hem: Omdat je mij hebt gezien, heb je geloofd. Gezegend zijn zij die niet hebben gezien en toch hebben geloofd. Vele dingen inderdaad dus en andere tekenen deed Jezus voor zijn leerlingen, welke niet geschreven zijn in dit boek; maar deze dingen zijn geschreven opdat jullie mogen geloven dat Jezus de Christus is, de zoon van God, en opdat jullie gelovend leven mogen hebben in zijn naam.

21

Na deze dingen openbaarde Jezus zich weer aan de leerlingen bij de zee van Tiberias, en hij openbaarde zich aldus. Er waren samen Simon Petrus, en Thomas die Didymus genoemd werd, en Nathanaël die uit Kana van Galilea kwam, en de zonen van Zebedeüs, en twee anderen van zijn leerlingen. Simon Petrus zegt tegen hen: Ik ga vissen. Ze zeggen tegen hem: wij komen ook met jou. Ze gingen naar buiten en gingen onmiddellijk aan boord in de boot, en in die nacht vingen ze niets. Maar toen het reeds morgen geworden was, stond Jezus op de oever, de leerlingen wisten echter niet dat het Jezus was. Jezus zegt dus tegen hen: kinderen, hebben jullie niet iets te eten? Ze antwoordden hem: nee. En hij zei tegen hen: werp het net aan

de rechterkant van het schip, en jullie zullen het vinden. Ze wierpen het dus, en ze waren niet langer in staat het te trekken vanwege de menigte van de vissen. Daarom zegt die leerling, die Jezus liefhad, tegen Petrus: Het is de Heer. Simon Petrus daarom, gehoord hebbend dat het de Heer was, gordde het bovenkleed om; hij was immers naakt; en wierp zichzelf in de zee; maar de andere leerlingen kwamen met het bootje; zij waren immers niet ver van het land, maar ongeveer tweehonderd ellen, slepend het net met de vissen. Toen zij daarom aan land gingen, zagen zij een houtskoolvuur liggen en vis daarop geplaatst en brood. Jezus zegt tot hen: Breng van de vis die jullie nu gevangen hebben. Simon Petrus ging naar boven en trok het net op het land, vol grote vissen, honderd drieënvijftig, en hoewel er zoveel waren, werd het net niet gescheurd. Jezus zegt tegen hen: Kom ontbijten. Niemand van de leerlingen durfde hem te vragen wie bent u, wetend dat hij de Heer is. Daarom komt Jezus en neemt het brood en geeft het hun, en evenzo de vis. Dit was reeds de derde keer dat Jezus zich aan zijn leerlingen openbaarde, nadat hij uit de doden was opgestaan. Toen ze dus ontbeten hadden, zegt Jezus tot Simon Petrus: Simon, zoon van Jona, heb jij mij meer lief dan deze? Hij zegt tegen hem: ja, Heer, u weet dat ik van u hou. Hij zegt tegen hem: voed mijn lammeren. Hij zegt hem weer een tweede keer: Simon van Jona, heb je me lief? Hij zegt tegen hem: ja, Heer, u weet dat ik van u houd. Hij zegt tegen hem: hoed mijn schapen. Hij zegt voor de derde keer tegen hem: Simon, zoon van Jona, houd je van mij? Petrus was bedroefd omdat hij de derde keer tegen hem zei, hou je van me, en hij zei tegen hem: Heer, jij weet alle dingen, jij

weet dat ik van jou hou. Jezus zegt hem: voed mijn schapen. Waarlijk, waarlijk, ik zeg tot jou, toen je jonger was, gordde je jezelf en liep je waar je wilde, maar wanneer je oud wordt, zul je je handen uitstrekken, en een ander zal jou gorden en zal je brengen waar je niet wilt. Hij zei dit maar, aangevend door welke dood hij God zou verheerlijken. En nadat hij dit gezegd had, zegt hij tegen hem: Volg mij. Maar Petrus draaide zich om en zag de leerling die Jezus liefhad volgen, die ook tijdens het avondmaal achterover leunde op zijn borst en zei: Heer, wie is het die u verraadt? Toen Petrus deze zag, zei hij tot Jezus: Heer, maar wat met deze? Jezus zegt tegen hem: als ik wil dat hij blijft tot ik kom, wat gaat jou dat aan? Jij volgt mij. Daarom ging dit woord uit naar de broeders dat die leerling niet sterft, en Jezus zei niet tot hem dat hij niet sterft, maar: als ik wil dat hij blijft totdat ik kom, wat gaat jou dat aan? Dit is de leerling die getuigt over deze dingen en deze heeft geschreven, en wij weten dat zijn getuigenis waar is. Er zijn en ook nog vele andere dingen die Jezus deed, welke als ze één voor één geschreven worden, zelfs de wereld zelf denk ik de geschreven boeken niet zou bevatten. Amen.

Brief van Johannes

1

Wat was vanaf het begin, wat wij hebben gehoord, wat wij hebben gezien met onze ogen, wat wij hebben aanschouwd en onze handen hebben aangeraakt, betreffende het woord van het leven; en het leven werd geopenbaard, en wij hebben gezien en wij getuigen en wij verkondigen aan jullie het eeuwige leven, welke was bij de Vader en werd geopenbaard aan ons; wat wij hebben gezien en hebben gehoord, verkondigen wij aan jullie, opdat ook jullie gemeenschap mogen hebben met ons; en onze gemeenschap is met de Vader en met zijn zoon Jezus Christus. En wij schrijven deze dingen aan jullie, zodat onze vreugde vervuld zij. En dit is de boodschap die wij van hem hebben gehoord en aan jullie verkondigen, dat God licht is en er in hem geen duisternis is. Als we zeggen dat we gemeenschap hebben met hem en we wandelen in de duisternis, liegen we en doen we niet de waarheid; maar als we wandelen in het licht, zoals hij in het licht is, hebben we gemeenschap met elkaar, en het bloed van Jezus Christus, zijn zoon, reinigt ons van alle zonde. Als wij

zeggen dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en de waarheid is niet in ons. Als wij onze zonden belijden, is Hij trouw en rechtvaardig, zodat Hij ons de zonden vergeeft en ons reinigt van alle ongerechtigheid. Als wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, maken wij hem tot een leugenaar, en zijn woord is niet in ons.

2

Mijn kleine kinderen, deze dingen schrijf ik jullie opdat jullie niet zondigen; en als iemand zondigt, hebben wij een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de rechtvaardige; en hij is verzoening betreffende onze zonden, niet alleen betreffende de onze, maar ook betreffende de hele wereld. En hierin weten we dat we hem gekend hebben, als we zijn geboden houden. Degene die zegt, ik heb hem gekend, en zijn geboden niet houdt, is een leugenaar, en in deze is de waarheid niet; maar wie zijn woord houdt, waarlijk in deze is de liefde van God volmaakt geworden. Hierin weten we dat we in hem zijn. Degene die zegt in hem te blijven, behoort te wandelen zoals die ene wandelde, en hijzelf ook aldus te wandelen. Broeders, ik schrijf jullie geen nieuw gebod, maar een oud gebod dat jullie van het begin hadden; het oude gebod is het woord dat jullie van het begin hoorden. Wederom schrijf ik een nieuw gebod tot jullie, wat waar is in hem en in jullie, omdat de duisternis voorbijgaat en het ware licht reeds schijnt. Degene die zegt in het licht te zijn, en zijn broeder haat, is in de duisternis tot nu toe. Degene die

zijn broer liefheeft blijft in het licht, en er is geen struikelblok in hem; maar degene die zijn broer haat is in de duisternis en wandelt in de duisternis, en hij weet niet waar hij heengaat, omdat de duisternis zijn ogen verblind heeft. Ik schrijf aan jullie, kleine kinderen, dat jullie zonden aan jullie vergeven zijn door zijn naam. Ik schrijf jullie, vaders, omdat jullie hem hebben gekend die er van het begin af is. Ik schrijf jullie, jonge mannen, dat jullie het kwaad hebben overwonnen. Ik schreef jullie, kinderen, dat jullie de vader hebben gekend. Ik schreef jullie, vaders, omdat jullie hem hebben gekend die er van het begin af is. Ik schreef jullie, jonge mannen, omdat jullie sterk zijn en het woord van God in jullie blijft en jullie de boze hebben overwonnen. Heb de wereld niet lief, noch de dingen in de wereld. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de vader niet in hem; omdat alles wat in de wereld is, de begeerte van het vlees en de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven, niet uit de vader is, maar uit de wereld is. En de wereld gaat voorbij en de begeerte ervan, maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid. Kinderen, het is het laatste uur, en zoals jullie gehoord hebben dat de antichrist komt, en nu zijn er vele antichrists geworden; daarom weten wij dat het het laatste uur is. Uit ons zijn zij weggegaan, maar zij waren niet uit ons, want als zij uit ons waren geweest, zouden zij met ons gebleven zijn, maar opdat geopenbaard zou worden dat niet allen uit ons zijn. En jullie hebben een zalving van de Heilige, en jullie weten alles. Ik schreef niet aan jullie omdat jullie de waarheid niet kennen, maar omdat jullie haar kennen, en omdat elke leugen niet uit de waarheid is. Wie is de leugenaar als niet degene die ontkent dat

Jezus de Christus is? Dit is de antichrist, degene die de Vader en de Zoon ontkent. Ieder die de zoon ontkent, heeft ook de vader niet. Wat jullie daarom vanaf het begin hoorden, laat het in jullie blijven. Als in jullie blijft wat jullie vanaf het begin gehoord hebben, dan zullen ook jullie in de Zoon en in de Vader blijven. En dit is de belofte die hij zelf ons beloofde, het eeuwige leven. Deze dingen schreef ik jullie over hen die jullie misleiden. En jullie, de zalving die jullie van hem ontvingen, blijft in jullie, en jullie hebben geen behoefte dat iemand jullie onderwijst, maar zoals de zalving zelf jullie over alles onderwijst, en waar is en geen leugen is, en zoals hij jullie onderwees, zullen jullie in hem blijven. En nu, kleine kinderen, blijf in Hem, opdat wij, wanneer Hij geopenbaard wordt, vrijmoedigheid mogen hebben en niet beschaamd worden door Hem bij Zijn komst. Als jullie weten dat hij rechtvaardig is, weet dan dat ieder die de rechtvaardigheid doet uit hem geboren is.

3

Zie wat voor soort liefde de vader ons heeft gegeven, zodat wij kinderen van God mogen worden genoemd. Daarom kent de wereld jullie niet, omdat het hem niet kende. Geliefden, nu zijn wij kinderen van God, en het is nog niet geopenbaard wat wij zullen zijn, maar wij weten dat als hij geopenbaard wordt, wij aan hem gelijk zullen zijn, omdat wij hem zullen zien zoals hij is. en ieder die deze hoop op hem heeft, reinigt zichzelf, zoals die rein is. Ieder die de zonde doet, doet ook de wetteloosheid, en de

zonde is de wetteloosheid. En jullie weten dat hij geopenbaard werd opdat hij onze zonden zou wegnemen, en er is geen zonde in hem. Ieder die in hem blijft, zondigt niet; ieder die zondigt, heeft hem niet gezien noch hem gekend. Kleine kinderen, laat niemand jullie misleiden; degene die de gerechtigheid doet is rechtvaardig, zoals die rechtvaardig is; degene die de zonde doet is van de duivel, omdat de duivel vanaf het begin zondigt. Hiervoor werd de zoon van God geopenbaard, opdat hij de werken van de duivel zou vernietigen. Allen die uit God geboren zijn, maken geen zonde, omdat zijn zaad in hem blijft, en hij niet in staat is te zondigen, omdat hij uit God geboren is. Hierin zijn de kinderen van God en de kinderen van de duivel zichtbaar. Ieder die niet rechtvaardigheid doet is niet van God, en die niet zijn broer liefheeft. Dit is de boodschap die jullie van het begin hoorden, opdat wij elkaar liefhebben, niet zoals Kaïn van de boze was en zijn broer slachtte; en om welke reden slachtte hij hem? Omdat zijn werken kwaad waren, maar die van zijn broer rechtvaardig. Verwonder u niet, mijn broeders, als de wereld u haat. Wij weten dat wij uit de dood in het leven zijn overgegaan, omdat wij de broeders liefhebben. Wie de broeder niet liefheeft, blijft in de dood. Ieder die zijn broeder haat is een moordenaar, en jullie weten dat geen enkele moordenaar eeuwig leven in zich heeft blijven. Hierin hebben wij de liefde gekend, dat die ene zijn ziel voor ons plaatste, en wij behoren onze zielen voor de broeders te plaatsen. Maar wie het leven van de wereld heeft en zijn broer in nood ziet en zijn hart voor hem sluit, hoe blijft de liefde van God in hem? Mijn kinderen, laten wij niet liefhebben met het woord noch met de tong, maar in daad en

waarheid. En hierin weten wij dat wij van de waarheid zijn, en voor hem zullen wij onze harten overtuigen, dat als ons hart ons veroordeelt, dat God groter is dan ons hart en alle dingen kent. Geliefden, als ons hart ons niet veroordeelt, hebben wij vrijmoedigheid tegenover God, en wat wij vragen ontvangen wij van hem, omdat wij zijn geboden bewaren en wij de aangename dingen voor hem doen. En dit is zijn gebod, dat wij geloven in de naam van zijn Zoon Jezus Christus en elkaar liefhebben zoals hij het gebod gaf. En degene die zijn geboden houdt, blijft in hem en hij in hem. En hierin weten we dat hij in ons blijft, door de Geest die hij ons gegeven heeft.

4

Geliefden, geloof niet elke geest, maar test de geesten of zij uit God zijn, omdat vele valse profeten de wereld zijn ingegaan. Hierin kennen jullie de geest van God: elke geest die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is van God; en elke geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is niet van God; en dit is die van de antichrist waarvan jullie gehoord hebben dat hij komt, en nu is hij al in de wereld. Jullie zijn uit God, kleine kinderen, en jullie hebben hen overwonnen, omdat Hij die in jullie is groter is dan hij die in de wereld is. Zij zijn uit de wereld, daarom spreken zij uit de wereld en de wereld hoort naar hen. Wij zijn van God; degene die God kent hoort ons. Wie niet van God is, hoort niet naar ons. Hieruit kennen wij de geest van de waarheid en de geest van de dwaling. Geliefden, laten wij

elkaar liefhebben, omdat de liefde uit God is, en ieder die liefheeft uit God geboren is en God kent. Wie niet liefheeft, heeft God niet gekend, omdat God liefde is. Hierin werd de liefde van God in ons geopenbaard, dat God zijn eniggeboren Zoon in de wereld heeft gezonden, opdat wij door hem zouden leven. Hierin is de liefde, niet dat wij God hebben liefgehad, maar dat hij ons heeft liefgehad en zijn zoon heeft gezonden als verzoening voor onze zonden. Geliefden, als God ons aldus heeft liefgehad, behoren ook wij elkander lief te hebben. God heeft niemand ooit gezien; als wij elkaar liefhebben, blijft God in ons en is zijn liefde volmaakt in ons. Hierin kennen wij dat wij in hem blijven en hij in ons, omdat hij ons van zijn Geest heeft gegeven. En wij hebben het gezien en getuigen dat de Vader de Zoon als verlosser van de wereld heeft gezonden. Wie belijdt dat Jezus de zoon van God is, God blijft in hem en hij in God. En wij hebben de liefde gekend en geloofd die God in ons heeft. God is liefde, en wie in de liefde blijft, blijft in God en God blijft in hem. Hierin is de liefde met ons voltooid, zodat wij vrijmoedigheid mogen hebben op de dag van het oordeel, omdat zoals die ene is, ook wij zijn in deze wereld. Vrees is niet in de liefde, maar de volmaakte liefde werpt de vrees buiten, omdat de vrees straf heeft, en de vrezende is niet volmaakt geworden in de liefde. Wij beminnen hem, omdat hij ons eerst heeft liefgehad. Als iemand zegt dat hij God liefheeft, en zijn broeder haat, is hij een leugenaar, want wie zijn broeder niet liefheeft die hij heeft gezien, hoe kan hij God liefhebben die hij niet heeft gezien? En dit gebod hebben wij van Hem, dat wie God liefheeft, ook zijn broeder liefheeft.

5

Ieder die gelooft dat Jezus de Christus is, is uit God geboren, en ieder die de verwekker liefheeft, liefheeft ook degene die uit hem geboren is. Hierin kennen wij dat wij de kinderen van God liefhebben, wanneer wij God liefhebben en zijn geboden houden. Dit namelijk is de liefde van God, opdat wij zijn geboden bewaren; en zijn geboden zijn niet zwaar, omdat alles wat uit God geboren is de wereld overwint; en dit is de overwinning die de wereld overwonnen heeft, ons geloof. Wie is degene die de wereld overwint, als niet degene die gelooft dat Jezus de Zoon van God is? Deze is degene die gekomen is door water en bloed, Jezus Christus, niet in het water alleen, maar in het water en het bloed, en de Geest is degene die getuigt, omdat de Geest de waarheid is. Dat er drie zijn die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze drie één zijn; en drie zijn er die getuigen op de aarde, de Geest en het water en het bloed, en de drie zijn tot één. Als wij de getuigenis van de mensen ontvangen, is de getuigenis van God groter, omdat dit Wie in de Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zich, wie niet in God gelooft, heeft Hem tot leugenaar gemaakt, omdat hij niet heeft geloofd in de getuigenis die God over zijn Zoon heeft afgelegd. En dit is de getuigenis, dat God ons eeuwig leven gaf, en dit leven is in zijn Zoon. Wie de zoon heeft, heeft het leven; wie de zoon van God niet heeft, heeft het leven niet. Deze dingen schreef ik aan jullie die geloven in de naam van de Zoon van God, opdat jullie mogen weten dat jullie eeuwig leven

hebben, en opdat jullie mogen geloven in de naam van de Zoon van God. En dit is de vrijmoedigheid die wij naar hem toe hebben: dat als wij iets vragen volgens zijn wil, hij ons hoort. En als we weten dat hij ons hoort, wat we ook vragen, dan weten we dat we de verzoeken hebben die we van hem gevraagd hebben. Als iemand zijn broer een zonde ziet zondigen die niet naar de dood is, zal hij vragen, en hij zal hem leven geven, aan degenen die zondigen niet naar de dood. Er is zonde die naar de dood leidt; niet over die zeg ik dat je zou moeten vragen. Alle ongerechtigheid is zonde, en er is zonde die niet naar de dood leidt. We weten dat ieder die uit God geboren is niet zondigt, maar hij die uit God geboren is bewaart zichzelf, en de boze raakt hem niet. We weten dat wij uit God zijn, en de hele wereld ligt in het kwade. We weten dat de Zoon van God gekomen is en ons verstand heeft gegeven opdat we de Ware kennen, en we zijn in de Ware, in zijn Zoon Jezus Christus. Deze is de ware God en het eeuwige leven. Kleine kinderen, bewaakt jezelf tegen de afgoden, amen.

Genesis

1

In het begin maakte God de hemel en de aarde. De aarde was onzichtbaar en ongevormd, en duisternis lag boven de afgrond, en de geest van God zweefde boven het water. En God zei: laat er licht zijn, en er werd licht. En God zag het licht, dat het goed was, en God scheidde tussen het licht en de duisternis. En God noemde het licht dag, en de duisternis noemde hij nacht. En het werd avond, en het werd morgen, dag één. En God zei: Laat er een uitspansel zijn in het midden van het water, en laat het scheiden tussen water en water, en het gebeurde aldus. En God maakte het uitspansel, en God scheidde tussen het water dat onder het uitspansel was, en het water dat boven het uitspansel was. En God noemde het uitspansel hemel, en God zag dat het goed was, en het werd avond, en het werd morgen, de tweede dag. En God zei: laat het water onder de hemel verzameld worden in één verzameling, en laat het droge verschijnen. En het gebeurde aldus, en het water onder de hemel werd verzameld in hun verzamelingen, en het droge verscheen. En

God noemde het droge land aarde, en de verzamelingen van de wateren noemde Hij zeeën, en God zag dat het goed was. En God zei: laat de aarde kruid en gras laten spruiten, zaad zaaiend volgens soort en volgens gelijkenis, en vruchtdragende bomen die vrucht maken, waarvan het zaad in hem is volgens soort op de aarde, en het gebeurde aldus. En de aarde bracht kruid van het gras voort, zaad zaaiend naar zijn soort en naar zijn gelijkenis, en vruchtdragende bomen voortbrengend vrucht, waarvan het zaad ervan in zich is naar zijn soort op de aarde, en God zag dat het goed was. En er werd avond, en er werd morgen: de derde dag. En God zei: laat er lichten worden in het uitspansel van de hemel om licht te geven op de aarde, om te scheiden tussen de dag en de nacht, en laat zij zijn tot tekenen, en tot tijden, en tot dagen, en tot jaren. En laat zij lichten zijn aan het uitspansel van de hemel, om te lichten op de aarde, en het gebeurde aldus. En God maakte de twee grote lichten: het grote licht tot heerschappij over de dag, en het kleinere licht tot heerschappij over de nacht, en de sterren. En God plaatste hen in het firmament van de hemel, zodat ze schijnen op de aarde, en heersen over de dag en over de nacht, en scheiden tussen het midden van het licht en het midden van de duisternis; en God zag dat het goed was. En er werd avond en er werd morgen, de vierde dag. En God zei: laat de wateren voortbrengen kruipende dingen met levende zielen, en vogels die vliegen boven de aarde langs het uitspansel des hemels, en het gebeurde aldus. En God maakte de grote zeemonsters, en alle ziel van kruipende dieren, die de wateren voortbrachten volgens hun soorten, en elke gevleugelde vogel volgens zijn soort, en God zag dat het goed

was. En God zegende hen en zei: Neem toe en vermenigvuldig, en vul de wateren in de zeeën, en laat de vogels vermenigvuldigen op de aarde. En er werd avond, en er werd morgen, de vijfde dag. En God zei: laat de aarde levende zielen voortbrengen volgens hun soort, viervoetige dieren, en kruipende dingen, en wilde beesten van de aarde volgens hun soort, en het gebeurde aldus. En God maakte de wilde dieren van de aarde naar hun soort, en het vee naar hun soort, en alle kruipende dingen van de aarde naar hun soort, en God zag dat het goed was. En God zei: Laten wij de mens maken naar ons beeld en naar onze gelijkenis, en laten zij heersen over de vissen van de zee, en over de vogels van de hemel, en over het vee, en over de hele aarde, en over al de kruipende dingen die kruipen op de aarde. En God maakte de mens naar het beeld van God; mannelijk en vrouwelijk maakte Hij hen. En God zegende hen, zeggende: Neemt toe en vermenigvuldigt u, en vult de aarde, en onderwerpt haar, en heerst over de vissen van de zee, en over de vogels van de hemel, en over al het vee, en over de gehele aarde, en over al het kruipend gedierte dat kruipt op de aarde. En God zei: Zie, ik heb jullie gegeven al het zaaddragende gras dat zaad zaait, dat is boven de hele aarde; en elke boom, die in zichzelf vrucht van zaaddragend zaad heeft, zal voor jullie tot voedsel zijn, en voor alle wilde dieren van de aarde, en voor alle vogels van de hemel, en voor elk kruipend ding dat kruipt op de aarde, dat in zichzelf een ziel van leven heeft, en al het groene gras tot voedsel; en het werd zo. En God zag alles wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed, en het werd avond, en het werd morgen, de zesde dag.

2

En de hemel en de aarde werden voltooid, en heel hun wereld. En God voltooide op de zesde dag zijn werken die Hij deed, en Hij rustte op de zevende dag van al zijn werken die Hij deed. En God zegende de zevende dag en heiligde deze, omdat Hij op deze dag rustte van al Zijn werken die God begonnen was te doen. Dit is het boek van oorsprong van hemel en aarde, toen het werd, op welke dag de Heer God de hemel en de aarde maakte, en alle groene van het veld voor het worden op de aarde, en alle gras van het veld voor het opkomen; want God regende niet op de aarde, en er was geen mens om het te bewerken. Maar een bron steeg op uit de aarde en bevochtigde het hele oppervlak van de aarde. En God vormde de mens uit stof van de aarde, en ademde in zijn gezicht de adem van het leven, en de mens werd een levende ziel. En God plantte een paradijs in Eden in het oosten, en plaatste daar de mens die Hij gevormd had. En God deed nog uit de aarde elke boom opstijgen die mooi was om te zien en goed om te eten, en de boom des levens in het midden van het paradijs, en de boom van het kennen van goed en kwaad. Een rivier gaat uit van Eden om het paradijs te bewateren, en vandaar wordt hij in vier armen verdeeld. De naam van de ene is Pishon, deze omcirkelt het gehele land Havilah, daar waar het goud is. Het goud van dat land is mooi, en daar zijn de karbonkel en de groene steen. En de naam van de tweede rivier is Gihon, deze omcirkelt het gehele land Ethiopië. En de derde rivier, de Tigris, deze gaat tegenover de Assyriërs, en de vierde

rivier is de Eufraat. En de Heer God nam de mens die Hij had gevormd, en plaatste hem in het paradijs van de weelde, om het te bewerken en te bewaken. En de Heer God gebood Adam, zeggende: van alle boom in het paradijs zult gij eten. Maar van de boom van het kennen van goed en kwaad, daarvan zullen jullie niet eten, want op de dag dat jullie daarvan eten, zullen jullie zeker sterven. En de Heer God zei: het is niet goed dat de mens alleen is, laten wij voor hem een helper maken die bij hem past. En God vormde nog uit de aarde alle wilde dieren van het veld en alle vogels van de hemel, en Hij bracht ze naar Adam om te zien wat hij ze zou noemen, en alles wat Adam een levende ziel noemde, dit was de naam ervan. En Adam gaf namen aan al het vee, en aan alle vogels van de hemel, en aan alle wilde dieren van het veld, maar voor Adam werd geen helper gevonden die gelijk aan hem was. En God bracht Adam in een trance, en hij sliep, en nam een van zijn zijden, en vulde de plaats op met vlees. En God bouwde de zijde die Hij van Adam had genomen tot een vrouw, en Hij bracht haar naar Adam. En Adam zei: Dit is nu been van mijn beenderen en vlees van mijn vlees; deze zal vrouw worden genoemd, omdat zij uit haar man werd genomen. Omwille hiervan zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten, en hij zal zich voegen bij zijn vrouw, en de twee zullen één vlees zijn. En de twee waren naakt, Adam en zijn vrouw, en zij schaamden zich niet.

3

De slang was echter de slimste van alle beesten op de aarde, die de Heer God gemaakt had, en de slang zei tegen de vrouw: Wat, heeft God gezegd dat jullie niet mogen eten van alle bomen van het paradijs? En de vrouw zei tegen de slang: Van de vrucht van de boom van het paradijs zullen wij eten; maar van de vrucht van de boom die in het midden van het paradijs is, zei God, zult u er niet van eten, noch zult u hem aanraken, opdat u niet sterft. En de slang zei tot de vrouw: jullie zullen niet sterven. Want God wist dat op de dag dat jullie ervan eten, jullie ogen geopend zullen worden, en jullie zullen zijn als goden, kennend goed en kwaad. En de vrouw zag dat de boom goed was voor voedsel, en dat het aangenaam was voor de ogen om te zien, en mooi om te begrijpen, en zij nam van zijn vrucht en at, en gaf ook aan haar man die met haar was, en zij aten. En de ogen van de twee werden geopend, en zij wisten dat zij naakt waren, en zij naaiden vijgenbladeren, en maakten voor zichzelf lendenschorten. En zij hoorden de stem van de Heer God, die in de avond in het paradijs wandelde, en Adam en zijn vrouw verborgen zich voor het aangezicht van de Heer God te midden van de bomen van het paradijs. En de Heer God riep Adam en zei tot hem: Adam, waar bent gij? En hij zei tot hem: Ik hoorde uw stem wandelend in het paradijs, en ik was bang omdat ik naakt ben, en ik verborg mij. En God zei tot hem: Wie heeft jou verteld dat je naakt bent? Heb je soms van de boom gegeten waarvan ik je geboden had alleen daarvan niet te eten? En Adam zei: De vrouw die u mij gaf, deze gaf mij van de boom, en ik at. En de Heer God zei tegen de vrouw: Wat heb je gedaan? En de vrouw zei: De slang heeft me bedrogen, en ik heb gegeten. En

de Heer God zei tot de slang: Omdat je dit gedaan hebt, ben jij vervloekt boven al het vee en boven alle wilde dieren van de aarde. Op je borst en op je buik zul je gaan, en stof zul je eten al de dagen van je leven. En Ik zal vijandschap zetten tussen jou en de vrouw, en tussen jouw zaad en haar zaad; hij zal naar jouw hoofd reiken, en jij zult naar zijn hiel reiken. En tot de vrouw zei Hij: Ik zal je pijnen en je zuchten zeer vermenigvuldigen; in pijn zul je kinderen baren, en je verlangen zal naar je man uitgaan, en hij zal over je heersen. Maar tot Adam zei Hij, omdat je hebt geluisterd naar de stem van je vrouw, en je hebt gegeten van de boom, waarvan ik je gebood van deze alleen niet te eten, daarvan heb je gegeten, vervloekt is de aarde in je werken, in smarten zal je ervan eten alle dagen van je leven. Doornen en distels zullen voor jou oprijzen, en je zult het gras van het veld eten. In het zweet van je aangezicht zul je je brood eten, totdat je terugkeert naar de aarde waaruit je genomen werd, omdat je aarde bent, en naar aarde zul je terugkeren. En Adam noemde de naam van zijn vrouw Leven, omdat zij moeder is van alle levenden. En de Heer God maakte voor Adam en zijn vrouw tunieken van huid, en Hij kleedde hen. En God zei: Zie, Adam is geworden als een van ons, door het kennen van goed en kwaad, en nu mag hij niet ooit zijn hand uitstrekken en nemen van de boom des levens en eten, en voor eeuwig leven. En de Heer God zond hem uit het paradijs van weelde, om de aarde te bewerken waaruit hij genomen was. En hij dreef Adam uit, en hij vestigde hem tegenover het paradijs van de weelde, en hij plaatste de cherubim en het vlammende, zich wendende zwaard om de weg naar de boom des levens te bewaken.

4

Adam kende Eva, zijn vrouw, en zij baarde, nadat zij ontvangen had, Kain, en zij zei: Ik heb een man verkregen door God. En zij voegde eraan toe zijn broer Abel te baren, en Abel werd een herder van schapen, maar Kaïn was iemand die het land bewerkte. En het geschiedde na dagen dat Kaïn van de vruchten van de aarde een offer aan de Heer bracht. En Abel bracht ook zelf van de eerstgeborenen van zijn schapen, en van hun vetstukken. En God zag op Abel, en op zijn gaven. Maar op Kaïn en op zijn offers lette Hij niet, en Kaïn werd zeer bedroefd, en zijn gezicht viel neer. En de Heer God zei tegen Kaïn: Waarom ben je zo bedroefd geworden, en waarom is je gezicht gevallen? Als je correct offert, maar niet correct verdeelt, heb je dan niet gezondigd? Wees stil; naar jou is zijn wending, en jij zult over hem heersen. En Kaïn zei tegen Abel, zijn broer: Laten wij naar de vlakte gaan. En het gebeurde, toen zij in de vlakte waren, dat Kaïn opstond tegen Abel, zijn broer, en hem doodde. En de Heer God zei tegen Kaïn: waar is Abel, jouw broer? En hij zei: Ik weet het niet; ben ik de bewaker van mijn broer? En de Heer zei: Wat heb je gedaan? De stem van het bloed van jouw broer roept naar mij uit de aarde. En nu ben jij vervloekt van de aarde, die haar mond opende om het bloed van jouw broer uit jouw hand te ontvangen. Wanneer je het land bewerkt, zal het zijn kracht niet meer aan jou geven, kermend en bevend zul je zijn op de aarde. En Kaïn zei tot de Heer God: Mijn schuld is te groot om vergeven te worden. Als je mij vandaag van het gezicht van de aarde

verwerpt, en ik van jouw gezicht verborgen zal worden, en ik kermend en bevend op de aarde zal zijn, dan zal ieder die mij vindt, mij doden. En de Heer God zei tegen hem: niet zo; iedereen die Kaïn doodt, zal zevenvoudig gewroken worden. En de Heer God plaatste een teken op Kaïn, opdat niet iedereen die hem vond hem zou doden. Kaïn ging weg van het aangezicht van God en woonde in het land Naïd, tegenover Eden. En Kaïn kende zijn vrouw en zij baarde, zwanger geworden zijnde, Henoch. En hij was een stad aan het bouwen en hij noemde de stad naar de naam van zijn zoon, Henoch. Het gebeurde dat aan Enoch Gaidad werd geboren, en Gaidad verwekte Mahalalel, en Mahalalel verwekte Methuselah, en Methuselah verwekte Lamech. En Lamech nam voor zichzelf twee vrouwen, de naam van de ene was Ada, en de naam van de tweede was Sella. En Adah baarde Jobel; deze was de vader van hen die in tenten woonden als veehouders. En de naam van zijn broeder was Jubal; deze was degene die het psalterium en de lier uitvond. Zillah zelf baarde Tubal, en hij was een hammeraar, een smid van brons en ijzer. En de zuster van Thobel was Noema. Lamech zei tegen zijn eigen vrouwen, Adah en Zillah: Hoor mijn stem, vrouwen van Lamech, luister naar mijn woorden, omdat ik een man heb gedood tot wond voor mij, en een jongeman tot blauwe plek voor mij. Dat zevenmaal gewroken is vanuit Kaïn, maar vanuit Lamech zeventig maal zeven. Adam kende Eva, zijn vrouw, en zij ontving en baarde een zoon, en hij noemde zijn naam Seth, zeggende: Immers heeft God mij ander zaad opgewekt in plaats van Abel, die Kaïn doodde. En aan Seth werd een zoon geboren, en hij noemde hem Enos; deze hoopte de

naam van de Heer God aan te roepen.

5

Dit is het boek van de oorsprong van de mensen; op de dag dat God Adam maakte, naar het beeld van God maakte Hij hem; mannelijk en vrouwelijk maakte Hij hen; en Hij zegende hen; en Hij noemde hun naam Adam, op de dag dat Hij hen maakte. Adam leefde tweehonderddertig jaren en verwekte een zoon naar zijn vorm en naar zijn beeld, en noemde hem Seth. De dagen van Adam werden, die hij leefde na het verwekken van Seth, zevenhonderd jaren, en hij verwekte zonen en dochters. En alle dagen van Adam, die hij leefde, werden negenhonderd en dertig jaren, en hij stierf. Seth leefde tweehonderdvijf jaren en verwekte Enos. En Seth leefde, na het verwekken van Enos, zevenhonderd en zeven jaren, en verwekte zonen en dochters. En alle dagen van Seth werden negenhonderdtwaalf jaren, en hij stierf. En Enos leefde honderd negentig jaren, en verwekte Kainan. En Enos leefde, nadat hij Kainan verwekt had, zevenhonderdvijftien jaar, en hij verwekte zonen en dochters. En alle dagen van Enos werden negenhonderdvijf jaren, en hij stierf. En Kainan leefde honderdzeventig jaren en verwekte Maleleel. En Kainan leefde na het verwekken van Mahalalel zevenhonderdveertig jaren, en verwekte zonen en dochters. En alle dagen van Kainan werden negenhonderdtien jaren, en hij stierf. En Mahalalel leefde honderdvijfenzestig jaren en verwekte Jared. En Mahalalel leefde na het verwekken van Jared

achthonderddertig jaren, en verwekte zonen en dochters. En alle dagen van Mahalalel werden vijfennegentig en achthonderd jaren, en hij stierf. En Jared leefde honderd tweeënzestig jaren en verwekte Henoch. En Jared leefde, nadat hij Enoch verwekt had, achthonderd jaren en verwekte zonen en dochters. En alle dagen van Jared werden negenhonderd tweeënzestig jaren, en hij stierf. En Enoch leefde honderd vijfenzestig jaren, en verwekte Methuselah. Henoch behaagde God na het verwekken van Metusalach tweehonderd jaren, en verwekte zonen en dochters. En alle dagen van Enoch werden driehonderdvijfenzestig jaren. En Henoch behaagde God, en hij werd niet gevonden, omdat God hem had overgeplaatst. En Methuselah leefde honderd zevenzestig jaren, en verwekte Lamech. En Methuselah leefde na het verwekken van Lamech tweehonderdtachtig jaren, en verwekte zonen en dochters. En alle dagen van Methuselah die hij leefde werden negenhonderd negenenzestig jaren, en hij stierf. En Lamech leefde honderdachtentachtig jaren en verwekte een zoon. En hij noemde hem Noach, zeggende: deze zal ons rust geven van onze werken en van de pijnen van onze handen, en van de aarde die de Heer God vervloekt heeft. En Lamech leefde na het verwekken van Noach vijfhonderdvijfenzestig jaren, en verwekte zonen en dochters. En alle dagen van Lamech werden zevenhonderd drieënvijftig jaren, en hij stierf. En Noach was vijfhonderd jaar oud, en verwekte drie zonen: Sem, Cham en Jafeth.

6

En het gebeurde, toen de mensen talrijk begonnen te worden op de aarde, dat er dochters aan hen geboren werden. Toen de zonen van God de dochters van de mensen zagen, dat zij mooi waren, namen zij voor zichzelf vrouwen van allen die zij kozen. En de Heer God zei: Mijn geest zal niet voor eeuwig in deze mensen blijven, omdat zij vlees zijn, maar hun dagen zullen honderd twintig jaren zijn. De reuzen waren op de aarde in die dagen, en daarna, toen de zonen van God binnengingen bij de dochters van de mensen, en zij aan hen baarden, die waren de reuzen van oudsher, de beroemde mensen. De Heer God had gezien dat de slechtheden van de mensen op de aarde vermenigvuldigd waren en dat ieder iemand in zijn hart zorgvuldig aan de kwade dingen denkt alle dagen. En God overwoog dat hij de mens op de aarde gemaakt had en hij overwoog het. En God zei: Ik zal de mens die ik gemaakt heb uitwissen van het aangezicht der aarde, van mens tot vee, en van kruipende dieren tot vogels des hemels, omdat ik er spijt van heb dat ik hen gemaakt heb. Noah vond echter genade voor de Heer, de God. Dit zijn de geboorten van Noach. Noach, een rechtvaardig man, die volmaakt was in zijn geslacht, behaagde God. Noah verwekte drie zonen: Sem, Cham en Jafeth. De aarde werd verdorven voor God, en de aarde werd gevuld met ongerechtigheid. En de Heer God zag de aarde, en zij was vernietigd, omdat al het vlees zijn weg op de aarde had vernietigd. En de Heer God zei tot Noach: de tijd van alle

mensen is voor mij gekomen, omdat de aarde gevuld werd met onrecht van hen, en zie, ik zal hen en de aarde vernietigen. Maak daarom voor jezelf een ark uit vierkant hout, je zult nesten maken in de ark, en je zult het van binnen en van buiten bedekken met pek. En aldus zult gij de ark maken: driehonderd ellen de lengte van de ark, en vijftig ellen de breedte, en dertig ellen de hoogte ervan. U zult de ark samenbrengende maken, en u zult het tot een el van boven voltooien, en de deur van de ark zult u aan de zijkant maken, benedenste, tweeverdiepingen en drieverdiepingen zult u het maken. Maar ik, zie, ik breng de zondvloed, water op de aarde, om al het vlees te vernietigen waarin een geest van leven is onder de hemel, en alles wat op de aarde is, zal sterven. En Ik zal mijn verbond met jou opstellen, en jij zult de ark binnengaan, en jouw zonen, en jouw vrouw, en de vrouwen van jouw zonen met jou. En van al het vee, en van alle kruipende dingen, en van alle wilde dieren, en van al het vlees, twee van elk zul je in de ark brengen, opdat je ze in leven mag houden bij jezelf; mannelijk en vrouwelijk zullen zij zijn. Van alle vogels, de vliegende vogels volgens hun soort, en van al het vee volgens hun soort, en van alle kruipende dieren die kruipen op de aarde volgens hun soort, zullen er twee van elk naar jou binnengaan om met jou gevoed te worden, mannelijk en vrouwelijk. Maar jij zult voor jezelf nemen van al het voedsel dat jullie zullen eten, en je zult het bij jezelf verzamelen, en het zal zijn voor jou en voor hen om te eten. En Noach deed alles wat de Heer God hem geboden had, aldus deed hij.

7

En de Heer God zei tegen Noach, ga jij en heel je huis de ark binnen, omdat ik jou rechtvaardig zag voor mij in deze generatie. Van het reine vee breng zeven paar naar je toe, mannelijk en vrouwelijk, maar van het niet-reine vee twee paar, mannelijk en vrouwelijk. En van de reine vogels van de hemel zeven en zeven, mannelijk en vrouwelijk, en van alle niet-reine vogels twee en twee, mannelijk en vrouwelijk, om zaad te behouden op de gehele aarde. Want nog zeven dagen breng ik regen over de aarde, veertig dagen en veertig nachten, en ik zal uitwissen alle levende wezens die ik maakte van het aangezicht van de gehele aarde. En Noach deed alles wat de Heer God hem geboden had. Noach was zeshonderd jaar oud, en de watervloed kwam over de aarde. En Noach ging naar binnen, en zijn zonen, en zijn vrouw, en de vrouwen van zijn zonen met hem in de ark, vanwege het water van de vloed. En van de reine vogels, en van de niet-reine vogels, en van de reine dieren, en van de niet-reine dieren, en van alle kruipende dingen op de aarde, twee aan twee gingen ze naar Noach de ark binnen, mannelijk en vrouwelijk, zoals God Noach geboden had. En het gebeurde na de zeven dagen, en het water van de vloed kwam over de aarde. In het zeshonderdste jaar in het leven van Noach, in de tweede maand, op de zevenentwintigste dag van de maand, op deze dag werden alle bronnen van de afgrond opengebroken, en de sluizen van de hemel werden geopend. En de regen viel op de aarde gedurende veertig dagen en veertig nachten. Op deze dag gingen

Noach, Sem, Cham, Jafeth, de zonen van Noach, en de vrouw van Noach, en de drie vrouwen van zijn zonen met hem, de ark binnen. En alle wilde beesten volgens hun soort, en al het vee volgens zijn soort, en elk kruipend ding dat beweegt op de aarde volgens zijn soort, en elke vogel volgens zijn soort, gingen naar Noach de ark binnen, twee aan twee mannelijk en vrouwelijk van alle vlees, waarin levensgeest is. En de binnengaande, mannelijk en vrouwelijk van alle vlees, gingen binnen, zoals God Noach geboden had, en de Heer God sloot de ark van buiten af. En de zondvloed kwam veertig dagen en veertig nachten over de aarde, en het water nam toe, en het hief de ark op, en zij werd opgeheven van de aarde. En het water overheerste en nam zeer toe op de aarde, en de ark dreef boven op het water. Het water overheerste buitengewoon sterk op de aarde, en bedekte alle hoge bergen die onder de hemel waren. Vijftien ellen omhoog werd het water verheven, en het bedekte alle hoge bergen. En al het vlees dat zich bewoog op de aarde stierf: van de vogels, en van het vee, en van de wilde dieren, en al het kruipende gedierte dat zich bewoog op de aarde, en alle mensen. En alles wat adem van leven had, en al wat op het droge was, stierf. En elk levend wezen dat op het aangezicht van de aarde was, werd uitgewist, van mens tot vee, en kruipende dingen, en de vogels van de hemel, en zij werden uitgewist van de aarde, en alleen Noach werd achtergelaten, en zij die met hem in de ark waren. En het water steeg op de aarde honderdvijftig dagen.

8

En God herinnerde zich Noah, en alle wilde dieren, en al het vee, en alle vogels, en alle kruipende dieren die kruipen, zoveel als er met hem in de ark waren, en God bracht een wind over de aarde, en het water hield op. En de bronnen van de afgrond werden bedekt, en de sluizen van de hemel, en de regen van de hemel werd gesloten. En het water nam af, wegtrekkend van de aarde, en het water was verminderd na honderdvijftig dagen. En de ark zat in de zevende maand, op de zevenentwintigste van de maand, op de bergen van Ararat. Het water nam af tot de tiende maand. En in de tiende maand, op de eerste van de maand, werden de toppen van de bergen gezien. En het gebeurde na veertig dagen dat Noach het venster van de ark opende, die hij gemaakt had. En hij zond de raaf uit, en deze keerde niet terug totdat het water van de aarde was opgedroogd. En hij zond de duif na hem uit om te zien of het water van de aarde was afgenomen. En omdat de duif geen rust voor haar voeten had gevonden, keerde zij terug naar hem in de ark, omdat er water was op het hele oppervlak van de aarde, en hij strekte zijn hand uit en nam haar, en bracht haar bij zich in de ark. En na nog eens zeven andere dagen gewacht te hebben, zond hij weer de duif uit de ark. En de duif keerde naar hem terug tegen de avond, en had een olijfblad als een spaan in haar mond, en Noach wist dat het water van de aarde was afgenomen. En na nog zeven andere dagen gewacht te hebben, zond hij weer de duif uit, en zij keerde niet meer naar hem

terug. En het gebeurde in het zeshonderd en eerste jaar in het leven van Noach, in de eerste maand, op de eerste van de maand, dat het water van de aarde verdween. En Noach onthulde het dak van de ark die hij maakte, en hij zag dat het water was opgehouden van het gezicht van de aarde. In de tweede maand werd de aarde opgedroogd, op de zevenentwintigste van de maand. En de Heer God zei tegen Noach, zeggende: Ga uit de ark, jij en je vrouw en je zonen en de vrouwen van je zonen met jou. En alle wilde beesten die met jou zijn, en al het vlees van vogels tot vee, en alle kruipende dingen die zich bewegen op de aarde, breng uit met jezelf. En vermeerder en word talrijk op de aarde. En Noach ging naar buiten, en zijn vrouw, en zijn zonen, en de vrouwen van zijn zonen met hem. En alle wilde beesten, en al het vee, en elke vogel, en elk kruipend ding dat zich bewoog op de aarde volgens hun soort, gingen naar buiten uit de ark. En Noach bouwde een altaar voor de Heer, en hij nam van al het reine vee en van alle reine vogels, en bracht een brandoffer op het altaar. En de Heer God rook een aangename geur. En de Heer God zei, hebbend overwogen: ik zal de aarde niet meer vervloeken vanwege de werken van de mensen, omdat de geest van de mens zorgvuldig gericht is op de kwade dingen vanaf zijn jeugd; ik zal daarom al het levende vlees niet meer slaan, zoals ik deed. Alle dagen van de aarde zullen zaad en oogst, koude en hitte, zomer en lente, dag en nacht, niet ophouden.

9

En God zegende Noach en zijn zonen, en zei tot hen: Vermeerder en vermenigvuldig, en vul de aarde, en heers over haar. En de beving en de vrees voor jullie zal zijn over alle wilde dieren van de aarde, over alle vogels van de hemel, en over alles wat zich beweegt op de aarde, en over alle vissen van de zee; in jullie handen heb ik ze gegeven. En elk levend kruipend ding zal voor jullie tot voedsel zijn; zoals ik jullie de groenten van het gras heb gegeven, zo heb ik jullie dit alles gegeven. Behalve vlees met het bloed van de ziel zult u niet eten. En want jullie bloed van jullie zielen zal ik terugvorderen uit de hand van alle wilde dieren, en uit de hand van de mens, de broer, zal ik de ziel van de mens terugvorderen. Wie het bloed van een mens vergiet, zijn bloed zal vergoten worden, omdat ik de mens naar het beeld van God gemaakt heb. Maar jullie, neem toe en vermenigvuldig en vul de aarde en onderwerp haar. En God zei tegen Noach en zijn zonen, met hem zeggend, en zie ik stel mijn verbond op met jullie, en met jullie zaad na jullie, en met elke levende ziel met jullie, van vogels, en van vee, en alle wilde beesten van de aarde, zoveel als er met jullie zijn van allen die uit de ark zijn gegaan. En Ik zal mijn verbond met jullie vestigen, en al het vlees zal niet meer sterven door het water van de vloed, en er zal niet meer een vloed van water zijn om de hele aarde te vernietigen. En de Heer God zei tot Noach: dit is het teken van het verbond dat ik geef tussen mij en jullie, en tussen alle levende ziel die met jullie is, voor eeuwige generaties. Mijn boog plaats ik in de wolk, en hij zal zijn tot een teken van het verbond tussen mij en de aarde. En het zal zijn, wanneer ik wolken boven de aarde verzamel, zal de boog in de wolk gezien worden. En ik zal mijn verbond

herinneren, dat is tussen mij en jullie, en tussen alle levende ziel in alle vlees, en het water zal niet meer tot een vloed worden, zodat alle vlees vernietigd wordt. En mijn boog zal in de wolk zijn, en ik zal zien om het eeuwige verbond te herinneren tussen mij en de aarde, en tussen elke levende ziel in al het vlees dat op de aarde is. En God zei tot Noach: dit is het teken van het verbond dat ik heb gemaakt tussen mij en al het vlees dat op de aarde is. De zonen van Noach, die uit de ark waren gekomen, waren Sem, Cham en Jafeth. Ham was de vader van Kanaän. Deze drie zijn de zonen van Noach; van hen uit werden verstrooid over de gehele aarde. En Noah, een boer van de aarde, begon en plantte een wijngaard. En hij drank van de wijn, werd dronken en lag ontbloot in zijn huis. En Cham, de vader van Kanaän, zag de naaktheid van zijn vader, en naar buiten gegaan berichtte hij het aan zijn twee broers die buiten waren. En Sem en Jafet namen de mantel, legden hem op hun twee ruggen, en gingen achterwaarts, en bedekten de naaktheid van hun vader; en hun gezicht was achterwaarts, en de naaktheid van hun vader zagen zij niet. Maar Noach ontwaakte uit de wijn, en hij kwam te weten wat zijn jongste zoon hem had aangedaan. En hij zei: Vervloekt is Kanaän, kind; een dienaar zal hij zijn voor zijn broers. En hij zei: Gezegend zij de Heer, de God van Sem, en Kanaän zal zijn dienaar zijn. Moge God Jafet vergroten, en moge hij wonen in de huizen van Sem; en moge Kanaän zijn kind worden. Maar Noah leefde na de zondvloed driehonderd vijftig jaar. En alle dagen van Noach werden negenhonderd vijftig jaar, en hij stierf.

10

Deze zijn de geslachten van de zonen van Noach: Sem, Cham en Jafeth, en aan hen werden zonen geboren na de zondvloed. De zonen van Japheth: Gomer, Magog, Madai, Javan, Elisha, Tubal, Meshech en Tiras. En de zonen van Gomer: Ashkenaz, en Riphath, en Togarmah. En de zonen van Javan: Elisha en Tarshish, Kittim en Rhodiërs. Uit deze werden de eilanden van de natiën gescheiden in hun land, elk volgens taal in hun stammen, en in hun natiën. De zonen van Ham waren Kus, Mesraim, Put en Kanaän. De zonen van Cush: Seba, Havilah, Sabatha, Regma en Sabathaka. De zonen van Regma: Seba en Dedan. Stof verwekte Nimrod; deze begon een reus te zijn op de aarde. Deze was een reus, een jager voor de Heer God; daarom zullen zij zeggen: zoals Nimrod, een reus, een jager voor de Heer. En het begin van zijn koninkrijk was Babylon, en Orech, en Archad, en Chalanne, in het land Senaar. Uit dat land ging Assur uit en hij bouwde Nineve en de stad Rehoboth en Calah en de Wouden tussen Nineve en tussen Calah dit de grote stad. En Mizraïm verwekte de Ludim, en de Naftali, en de Anamim, en de Lehabim, en de Pathrusim, en de Casluhim, vanwaar de Filistijnen uitgingen, en de Caphtorim. Kanaän verwekte Sidon, zijn eerstgeborene, en de Hethiet, en de Jebusiet, en de Amoriet, en de Girgasiet, en de Hiviet, en de Arkiet, en de Siniet, en de Arvadiet, en de Zemariet, en de Hamathiet. En na dit werden de stammen van de Kanaänieten verstrooid. En de grenzen van de Kanaänieten waren van Sidon tot men komt in Gerar en Gaza,

tot men komt tot Sodom en Gomorra, Adama en Zeboiim tot Lasha. Deze zijn de zonen van Cham, in hun stammen, volgens hun talen, in hun landen, en in hun natiën. En aan Sem werd geboren, en hij was vader van alle zonen van Eber, de broer van Jafeth, de oudere. Zonen van Shem: Elam en Assyria en Arphaxad en Lud en Aram en Cainan. En de zonen van Aram: Uz, Ul, Gater en Mesech. En Arphaxad verwekte Cainan, en Cainan verwekte Sala, en Sala verwekte Eber. En aan Eber werden twee zonen geboren, de naam van de ene was Phaleg, omdat in zijn dagen de aarde verdeeld werd, en de naam van zijn broer was Jektan. Joktan verwekte Elmodad, en Sheleph, en Hazarmaveth, en Jerah, en Hadoram, en Uzal, en Diklah, en Ebal, en Abimael, en Sheba, en Ophir, en Havilah, en Jobab; al deze waren zonen van Joktan. En hun woning was van Masse tot aan Saphera, het oostelijke gebergte. Deze zijn de zonen van Sem, in hun stammen, volgens hun talen, in hun landen, en in hun natiën. Deze zijn de stammen van de zonen van Noach volgens hun geslachten, volgens hun naties; van deze werden de eilanden van de naties op de aarde verstrooid na de vloed.

11

En de hele aarde had één taal, en één stem voor allen. En het gebeurde dat zij, toen zij van het oosten wegtrokken, een vlakte vonden in het land Shinar, en zij vestigden zich daar. En de man zei tot zijn naaste: Kom, laten wij bakstenen maken, en laten wij ze in vuur bakken. En de baksteen werd voor hen tot steen, en

asfalt was voor hen de klei. En zij zeiden: Kom, laten wij voor onszelf een stad en een toren bouwen, waarvan het hoofd tot de hemel zal reiken, en laten wij voor onszelf een naam maken, voordat wij verstrooid worden over het aangezicht van de hele aarde. En de Heer kwam neer om de stad en de toren te zien, die de mensenkinderen gebouwd hadden. En de Heer zei: Zie, één volk en één taal van allen, en dit zijn zij begonnen te doen, en nu zal niets van hen falen, al wat zij zouden ondernemen te doen. Kom, laten wij naar beneden komen en daar hun taal verwarren, zodat zij niet elk de stem van hun naaste horen. En de Heer verstrooide hen van daar over het gezicht van de hele aarde, en zij stopten met het bouwen van de stad en de toren. Daarom werd haar naam Verwarring genoemd, omdat de Heer daar de talen van de hele aarde verwarde, en van daar verstrooide de Heer hen over het aangezicht van de hele aarde. En dit zijn de generaties van Sem, en Sem was honderd jaar oud toen hij Arfaxad verwekte, in het tweede jaar na de vloed. En Sem leefde, nadat hij Arfachsad verwekt had, vijfhonderd jaren, en hij verwekte zonen en dochters, en stierf. En Arphaxad leefde honderdvijfendertig jaren en verwekte Kainan. En Arfachsad leefde, na het verwekken van Kainan, vierhonderd jaren, en verwekte zonen en dochters, en stierf. En Kainan leefde honderd en dertig jaren, en verwekte Sala; en Kainan leefde, na het verwekken van Sala, driehonderd dertig jaren, en verwekte zonen en dochters, en stierf. En Sala leefde honderd dertig jaren en verwekte Eber. En Sala leefde na het verwekken van Eber driehonderd dertig jaren, en verwekte zonen en dochters, en stierf. En Eber leefde honderdvierendertig jaren en verwekte

Peleg. En Eber leefde, na het verwekken van Phaleg, tweehonderd zeventig jaren, en verwekte zonen en dochters, en stierf. En Phaleg leefde honderddertig jaren en verwekte Ragau. En Phaleg leefde, na het verwekken van Ragau, tweehonderdnegen jaren, en verwekte zonen en dochters, en stierf. En Ragau leefde honderdtweeëndertig jaren en verwekte Seruch. En Ragau leefde, na het verwekken van Seruch, tweehonderd zeven jaren, en verwekte zonen en dochters, en stierf. En Seruch leefde honderd dertig jaren en verwekte Nahor. En Seruch leefde, nadat hij Nahor verwekt had, tweehonderd jaar, en verwekte zonen en dochters, en stierf. En Nahor leefde honderdnegenenzeventig jaar en verwekte Terah. En Nahor leefde, nadat hij Terah verwekt had, honderdvijfentwintig jaren, en hij verwekte zonen en dochters, en hij stierf. En Terah leefde zeventig jaar en verwekte Abram, Nahor en Haran. Dit zijn de geslachten van Terah. Terah verwekte Abram, Nahor en Haran, en Haran verwekte Lot. En Arran stierf voor zijn vader Terah in het land waar hij geboren was, in het gebied van de Chaldeeën. En Abram en Nahor namen voor zichzelf vrouwen; de naam van de vrouw van Abram was Sara, en de naam van de vrouw van Nahor was Melcha, dochter van Haran, en vader van Melcha, en vader van Iscah. En Sarai was onvruchtbaar, en zij baarde geen kinderen. En Tharra nam zijn zoon Abram, en Lot, de zoon van Haran, de zoon van zijn zoon, en Sarah, zijn schoondochter, de vrouw van Abram zijn zoon, en hij leidde hen uit het land van de Chaldeeën om naar het land Kanaän te gaan, en zij kwamen tot Haran, en hij woonde daar. En alle dagen van Terah in het land Haran werden tweehonderd vijf jaren, en Terah stierf in

Haran.

12

En de Heer zei tot Abram: ga uit uw land, en uit uw verwantschap, en uit het huis van uw vader, en kom naar het land dat ik u zal tonen. En ik zal jou tot een groot volk maken, en ik zal jou zegenen, en ik zal jouw naam groot maken, en jij zult gezegend zijn. En ik zal zegenen die jou zegenen, en die jou vervloeken zal ik vervloeken, en in jou zullen alle stammen van de aarde gezegend worden. En Abram ging, juist zoals de Heer tot hem gesproken had, en Lot ging met hem mee. Abram was vijfenzeventig jaren oud, toen hij uit Haran wegging. En Abram nam Sarai zijn vrouw, en Lot de zoon van zijn broer, en al hun bezittingen die zij verworven hadden, en elke ziel die zij verworven hadden, uit Haran, en zij gingen uit om te gaan naar het land Kanaän. En Abram doorreisde het land in de lengte ervan tot de plaats Sichem, bij de hoge eik, en de Kanaänieten bewoonden toen het land. En de Heer verscheen aan Abram en zei tot hem: aan uw zaad zal ik dit land geven, en Abram bouwde daar een altaar aan de Heer die aan hem verschenen was. En hij vertrok van daar naar de berg ten oosten van Bethel, en zette daar zijn tent op in Bethel naar de zee, en Angai naar het oosten, en bouwde daar een altaar voor de Heer, en riep de naam van de Heer aan. En Abram vertrok, en na gegaan te zijn kampeerde hij in de woestenij. En er kwam een hongersnood over de aarde, en Abram trok naar Egypte om daar te verblijven,

omdat de hongersnood hevig was op de aarde. Het gebeurde dat toen Abram naderde om Egypte binnen te gaan, Abram tegen zijn vrouw Sarai zei: Ik weet dat jij een vrouw met een schoon gelaat bent. Het zal daarom zijn, wanneer de Egyptenaren jou zien, zullen zij zeggen dat deze zijn vrouw is, en zij zullen mij doden, maar jou zullen zij sparen. Ik zei daarom dat ik zijn zuster ben, zodat het mij goed zou gaan door jou, en mijn ziel zal leven ter wille van jou. Het gebeurde, toen Abram Egypte binnentrad, dat de Egyptenaren zijn vrouw zagen en dat zij zeer mooi was. En de heersers van Farao zagen haar, en prezen haar bij Farao, en brachten haar binnen in het huis van Farao. En ze behandelden Abram goed omwille van haar, en hij kreeg schapen en kalveren en ezels en slaven en slavinnen en muildieren en kamelen. En God teisterde de Farao met grote en slechte plagen, en zijn huis, vanwege Sarai de vrouw van Abram. Maar Farao riep Abram en zei: Wat heb je mij dit aangedaan, omdat je mij niet hebt verteld dat zij jouw vrouw is? Waarom zei je dat zij mijn zuster is? En ik nam haar voor mezelf tot vrouw, en nu zie, jouw vrouw is voor jou, neem haar en ga weg. En Farao beval mannen om Abram weg te zenden, en zijn vrouw, en alles wat hij had.

13

Abram ging op uit Egypte, hijzelf en zijn vrouw en al het zijne, en Lot met hem, naar de woestenij. Abram was zeer rijk aan vee, zilver en goud. En hij ging van waar hij kwam naar de woestijn

tot Bethel, tot de plaats waar zijn tent eerder was, tussen Bethel en Ai, naar de plaats van het altaar dat hij daar in het begin maakte, en Abram riep daar de naam van de Heer aan. En Lot, die met Abram meereisd, had schapen en ossen en tenten. En het land kon hen niet samen laten wonen, omdat hun bezittingen talrijk waren, en het land kon hen niet samen laten wonen. En er ontstond strijd tussen de herders van het vee van Abram en de herders van het vee van Lot, terwijl de Kanaänieten en de Perizzieten toen het land bewoonden. Maar Abram zei tot Lot: Laat er geen strijd zijn tussen mij en jou, en tussen mijn herders en jouw herders, omdat wij broeders zijn. Ligt niet heel de aarde voor je? Scheid jezelf van mij; als jij naar links gaat, ga ik naar rechts; maar als jij naar rechts gaat, ga ik naar links. En Lot hief zijn ogen op en zag de gehele omliggende streek van de Jordaan, dat deze geheel goed bewaterd was, voordat God Sodom en Gomorra vernietigde, als het paradijs van God, en als het land van Egypte, tot aan Zoar. En Lot koos voor zichzelf de hele omliggende streek van de Jordaan, en Lot vertrok naar het oosten, en zij werden gescheiden, ieder van zijn broer. Abram woonde in het land Kanaän, maar Lot woonde in een stad van de omliggende streek en sloeg zijn tent op in Sodom. De mensen in Sodom waren echter buitengewoon slecht en zondig voor God. En God zei tegen Abram nadat Lot van hem gescheiden was, kijk op met je ogen, en zie vanaf de plaats waar jij nu bent naar het noorden en het zuiden en het oosten en de zee; omdat al het land dat jij ziet, aan jou zal ik het geven en aan je nageslacht tot in eeuwigheid. En ik zal uw zaad maken als het zand van de aarde; als iemand in staat is het zand van de aarde

te tellen, dan zal ook uw zaad geteld worden. Sta op en doortrek het land in de lengte ervan en in de breedte, omdat ik het aan jou zal geven en aan jouw nageslacht voor eeuwig. En Abram, zijn tent verplaatst hebbende en gekomen zijnde, vestigde zich bij de eik van Mamre, die in Chebron was, en hij bouwde daar een altaar voor de Heer.

14

Het gebeurde in het koninkrijk van Amraphel koning van Shinar, en Arioch koning van Ellasar, Chedorlaomer koning van Elam, en Tidal koning van naties, dat zij oorlog maakten met Bera koning van Sodom, en met Birsha koning van Gomorra, en met Shinab koning van Admah, en met Shemeber koning van Zeboiim, en met de koning van Bela; deze is Zoar. Al deze kwamen samen bij het Zoutdal, dit is de Zoutzee. Twaalf jaren dienden zij Chedorlaomer, maar in het dertiende jaar trokken zij zich terug. In het veertiende jaar kwam Chedorlaomer en de koningen met hem, en zij sloegen de reuzen neer die in Ashtaroth en Karnaim waren, en sterke volken tegelijk met hen, en de Ommaeërs die in de stad Saue waren. En de Horrieten in de bergen van Seir, tot aan de terebint van Paran, die in de woestijn is. En terugkerend kwamen ze bij de bron van het oordeel; dit is Kades; en ze hakten alle heersers van Amalek neer, en de Amorieten die in Asasonthamar woonden. En de koning van Sodom ging uit, en de koning van Gomorra, en de koning van Adama, en de koning van Seboïm, en de koning van

Balak; dit is Soar; en ze stelden zich tegen hen op tot oorlog in het dal, het zoute, tegen Kedor-Laomer koning van Elam, en Tidal koning van naties, en Amrafel koning van Sinear, en Arioch koning van Ellasar, de vier koningen tegen de vijf. De zoute vallei had putten van asfalt, maar de koning van Sodom en de koning van Gomorra vluchtten, en vielen daar, en de achtergeblevenen vluchtten naar het bergland. Zij namen alle paarden van Sodom en Gomorra, en al hun voedsel, en gingen weg. Zij namen ook Lot, de zoon van de broer van Abram, en zijn bagage, en zij vertrokken, want hij woonde in Sodom. Maar iemand van de geredden kwam aan en rapporteerde aan Abram de Hebreeër, en hij woonde bij de eik van Mamre de Amoriet, de broer van Eschol en de broer van Onan, die bondgenoten van Abram waren. Maar toen Abram gehoord had dat Lot zijn broer gevangen genomen was, telde hij zijn eigen huisgenoten, driehonderd achttien, en vervolgde hen tot Dan. En hij viel op hen in de nacht, hijzelf en zijn kinderen, en hij sloeg hen, en hij achtervolgde hen tot Choba, dat ten noorden van Damascus ligt. En hij bracht alle paarden van Sodom terug, en Lot zijn neef bracht hij terug, en al zijn bezittingen, en de vrouwen, en het volk. De koning van Sodom ging hem tegemoet, nadat hij was teruggekeerd van de slag tegen Chedorlaomer en de koningen die met hem waren, naar de vallei van Shaveh; dit was de vlakte van de koningen. En Melchizedek, koning van Salem, bracht broden en wijn naar buiten, en hij was priester van God de Allerhoogste. En hij zegende Abram, en zei: Gezegend zij Abram door God de Allerhoogste, die de hemel en de aarde schiep. En gezegend zij God, de Allerhoogste, die uw vijanden aan u heeft

overgeleverd, en Abram gaf hem een tiende van alles. De koning van Sodom zei tegen Abram: geef mij de mannen, maar het paard neem voor jezelf. Abram zei tegen de koning van Sodom, ik zal mijn hand uitstrekken naar de Heer de God de allerhoogste, die de hemel en de aarde schiep, of ik van draad tot sandalenriem iets zal nemen van al het jouwe, opdat je niet zult zeggen dat ik Abram verrijkt heb. Behalve wat de jonge mannen aten, en van het deel van de mannen die met mij meegegaan zijn, Eschol, Onan en Mamre, dezen zullen een deel nemen.

15

Na deze woorden gebeurde het dat het woord van de Heer tot Abram kwam in een visioen, zeggende: vrees niet Abram, ik ben jouw schild, jouw beloning zal zeer groot zijn. En Abram zegt: Meester Heer, wat zult u mij geven? Ik vertrek echter kinderloos; en de zoon van Masek van mijn huishouden, deze Eliëzer van Damascus. En Abram zei: Omdat u mij geen nageslacht hebt gegeven, zal mijn huisgeborene mij erven. En onmiddellijk kwam de stem van de Heer tot hem, zeggende: deze zal jou niet erven, maar wie uit jou zal voortkomen, deze zal jou erven. Hij leidde hem naar buiten en zei tot hem: Kijk inderdaad op naar de hemel en tel de sterren, als je ze zult kunnen tellen, en hij zei: Zo zal jouw nageslacht zijn. En Abram geloofde God, en het werd hem tot gerechtigheid gerekend. Hij zei tegen hem: Ik ben de God die jou uit het land der Chaldeeën geleid heeft, om jou dit

land te geven om te erven. Hij zei: Meester, Heer, waaraan zal ik weten dat ik het zal erven? Hij zei tegen hem: Neem voor mij een vaars van drie jaar oud, en een geit van drie jaar oud, en een ram van drie jaar oud, en een tortelduif, en een duif. Hij nam al deze dingen voor hem, en verdeelde ze middendoor, en plaatste ze tegenover elkaar, maar de vogels verdeelde hij niet. Maar vogels kwamen neer op de lichamen, op hun helften, en Abram zat bij hen neer. Omtrent zonsondergang viel een extase op Abram, en zie, een grote, donkere vrees valt op hem. En het werd tot Abram gezegd: Weet met zekerheid dat uw nageslacht vreemdeling zal zijn in een land dat niet het hunne is, en zij zullen hen tot slaaf maken, en zij zullen hen slecht behandelen, en zij zullen hen vernederen, vierhonderd jaren. Maar de natie die zij zullen dienen, zal ik oordelen, en daarna zullen zij van hier uitgaan met veel bagage. Maar jij zult in vrede naar jouw vaderen gaan, verzorgd tot een goede ouderdom. In de vierde generatie zullen zij hier terugkeren, want de zonden van de Amorieten zijn tot nu toe nog niet vervuld. Toen de zon naar het westen ging, ontstond er een vlam, en zie, een rokende oven en vuurfakkels, die tussen deze verdeelde stukken doorgingen. Op die dag sloot de Heer met Abram een verbond, zeggende, aan jouw nageslacht zal ik dit land geven, van de rivier van Egypte tot de grote rivier de Eufraat; de Kenieten, en de Kenizzieten, en de Kadmonieten, en de Hethieten, en de Ferezieten, en de Refaïeten, en de Amorieten, en de Kanaänieten, en de Hevieten, en de Girgasieten, en de Jebusieten.

16

Sarai, de vrouw van Abram, baarde niet voor hem, maar zij had een Egyptische dienstmaagd, met de naam Hagar. Sarai zei tegen Abram: Zie, de Heer heeft mij opgesloten om niet te baren. Ga daarom naar mijn dienstmaagd, opdat ik kinderen mag verkrijgen uit haar. En Abram hoorde naar de stem van Sarai. En Sara, de vrouw van Abram, nam Hagar de Egyptische, haar eigen dienstmaagd, na tien jaren dat Abram in het land Kanaän gewoond had, en gaf haar aan Abram, haar man, tot vrouw. En hij ging in tot Hagar, en zij ontving, en zij zag dat zij zwanger was, en de meesteres werd onteert in haar ogen. Sara zei tegen Abram, ik word onrecht aangedaan door jou; ik heb mijn slavin in jouw schoot gegeven, maar toen ze zag dat ze zwanger is, werd ik door haar onteert. God moge oordelen tussen mij en jou. En Abram zei tegen Sarai: Zie, jouw dienares is in jouw handen, gebruik haar zoals het jou aangenaam is. En Sara kwelde haar, en zij vluchtte van haar gezicht. Maar de bode des Heren vond haar bij de waterbron in de woestijn, bij de bron aan de weg naar Shur. En de boodschapper van de Heer zei tegen haar: Hagar, dienstmaagd van Sara, van waar kom je? En waar ga je heen? En ze zei: Ik ben aan het vluchten voor Sara, mijn meesteres. De boodschapper van de Heer zei tegen haar: Keer terug naar uw meesteres en onderwerp u onder haar handen. En de engel des Heren zei tot haar: Ik zal uw nageslacht zeer vermenigvuldigen, en het zal niet geteld worden vanwege de menigte. En de bode van de Heer zei tot haar: zie, jij bent

zwanger, en jij zult een zoon baren, en jij zult zijn naam Ismaël noemen, omdat de Heer naar jouw vernedering geluisterd heeft. Deze zal een wilde mens zijn, zijn handen tegen allen, en de handen van allen tegen hem, en tegenover al zijn broeders zal hij wonen. En zij riep de naam van de Heer die tot haar sprak, jij de God die mij zag; omdat zij zei, en want ik zag voor mij degene die aan mij verscheen. Daarom noemde hij de put, de put die ik voor mij zag; zie, tussen Kades en Barad. En Hagar baarde Abram een zoon, en Abram riep de naam van zijn zoon, die Hagar hem baarde, Ismaël. Abram was zesentachtig jaar oud toen Hagar voor Abram Ishmael baarde.

17

Abram werd negenennegentig jaar. En de Heer verscheen aan Abram, en zei tot hem: ik ben jouw God; wees welgevallig voor mij, en word onberispelijk. En Ik zal mijn verbond plaatsen tussen Mij en tussen jou, en Ik zal jou buitengewoon vermenigvuldigen. En Abram viel op zijn gezicht. En God sprak tot hem, zeggende: En ik, zie, mijn verbond is met jou, en jij zult vader zijn van een menigte natiën. En uw naam zal niet meer Abram worden genoemd, maar uw naam zal Abraham zijn, omdat ik u tot vader van vele natiën heb gemaakt. En ik zal jou zeer sterk vermeerderen, en ik zal jou tot naties maken, en koningen zullen uit jou voortkomen. En Ik zal mijn verbond vestigen tussen mij en jou, en tussen mij en jouw nageslacht na jou, voor hun generaties, als een eeuwig verbond, om jouw God

te zijn, en die van jouw nageslacht na jou. En ik zal aan jou en aan jouw nageslacht na jou het land geven waarin jij verblijft, het gehele land Kanaän, tot eeuwig bezit, en ik zal hun God zijn. En God zei tegen Abraham: Maar jij de. Mijn verbond zul je bewaren, jij en jouw zaad na jou in hun generaties. En dit is het verbond dat jullie zullen bewaren tussen mij en jullie, en tussen jouw nageslacht na jou in hun generaties: alle mannelijken onder jullie zullen besneden worden. En jullie zullen besneden worden aan het vlees van jullie voorhuid, en het zal zijn tot een teken van het verbond tussen mij en jullie. En een kind van acht dagen zal bij jullie besneden worden, elk mannelijk in jullie generaties; en de huisgeboren en de met zilver gekochte van elke zoon van een ander, die niet van jouw zaad is. Met besnijdenis zal de huisgeboren van jouw huis besneden worden, en de met zilver gekochte; en mijn verbond zal op jullie vlees zijn tot een eeuwig verbond. En een onbesneden man, die niet besneden zal worden in het vlees van zijn voorhuid op de achtste dag, die ziel zal vernietigd worden uit haar volk, omdat hij mijn verbond heeft gebroken. En God zei tegen Abraham: Sarai, uw vrouw, haar naam zal niet meer Sarai worden genoemd, Sara zal haar naam zijn. Ik zal haar zegenen en ik zal jou uit haar een kind geven, en ik zal het zegenen, en het zal tot naties worden, en koningen van naties zullen uit hem voortkomen. En Abraham viel op zijn gezicht, en lachte, en zei in zijn gedachten, zeggend, zal aan de honderdjarige een zoon worden? En zal Sarah op negentig jaar baren? Maar Abraham zei tot God: laat deze Ishmael leven voor uw aangezicht. Maar God zei tegen Abraham: Ja, zie, Sarah, uw vrouw, zal u een zoon

baren, en u zult zijn naam Isaak noemen, en Ik zal mijn verbond met hem vestigen, tot een eeuwig verbond, om zijn God te zijn en die van zijn nageslacht na hem. Over Ismaël echter, zie, ik heb jou gehoord, en zie, ik heb hem gezegend, en ik zal hem vermeerderen, en ik zal hem zeer vermenigvuldigen; twaalf naties zal hij voortbrengen, en ik zal hem tot een groot volk maken. Maar mijn verbond zal ik vestigen met Isaak, die Sara voor jou zal baren op deze tijd, in het volgende jaar. Hij voltooide het spreken tot hem, en God steeg op van Abraham. En Abraham nam Ismaël, zijn eigen zoon, en al zijn huisgenoten, en allen die met zilver gekocht waren, en alle mannelijke personen van de mannen in het huis van Abraham, en hij besneed hun voorhuiden op die dag, zoals God tot hem gesproken had. Abraham was negenennegentig jaar oud, toen hij het vlees van zijn voorhuid besneed. Ishmael, zijn zoon, was dertien jaar toen het vlees van zijn voorhuid werd besneden. In de tijd van die dag werd Abraham besneden, en Ismaël zijn zoon, en alle mannen van zijn huis, en zijn huisgenoten, en de met zilver gekochten uit vreemde volken.

18

God verscheen aan hem bij de eik van Mamre, terwijl hij zat bij de deur van zijn tent op de middag. Hij keek op en zag, en zie, drie mannen stonden boven hem, en toen hij hen zag, liep hij toe om hen te ontmoeten vanaf de deur van zijn tent, en hij boog neer tot de grond. En hij zei: Heer, als ik dan gunst gevonden heb

in uw ogen, ga niet voorbij aan uw dienaar. Laat inderdaad water genomen worden, en laat hen uw voeten wassen, en koel uzelf bij de boom. En ik zal brood nemen, en jullie zullen eten. En hierna zullen jullie doorgaan naar jullie weg, waarvoor jullie zijn afgeweken naar jullie dienaar. En hij/zij zei: Doe het dus zoals je hebt gezegd. En Abraham haastte zich naar de tent, naar Sarah, en zei tegen haar: Haast je, kneed drie maten fijne bloem en maak koeken. En Abraham rende naar de ossen, en nam een zacht en goed kalfje, en gaf het aan de jongen, en haastte zich om het te bereiden. Hij nam boter, en melk, en het kalf dat hij gemaakt had, en zette het hun voor, en zij aten, en hij stond bij hen bij de boom. En hij zei tegen hem: Waar is Sara, jouw vrouw? En hij antwoordde: Zie, in de tent. Hij zei: Als ik terugkom zal ik naar jou komen volgens deze tijd over een jaar, en Sara jouw vrouw zal een zoon hebben. Sarah hoorde het bij de deur van de tent, terwijl ze achter hem was. Abraham en Sarah waren op hoge leeftijd gevorderd in dagen, en de vrouwelijke dingen waren voor Sarah opgehouden. Maar Sarah lachte in zichzelf, zeggende: Het is mij inderdaad nog niet overkomen tot nu toe, en mijn heer is ouder. En de Heer zei tegen Abraham: waarom lachte Sarah in zichzelf, zeggende: zal ik dan inderdaad waarlijk baren? Maar ik ben oud geworden. Zal geen woord onmogelijk zijn bij God? Op deze tijd zal ik naar jou terugkeren over een jaar, en Sara zal een zoon krijgen. Maar Sara ontkende en zei: Ik heb niet gelachen, want zij was bang. En hij zei tegen haar: Nee, maar je hebt wel gelachen. Opgestaan van daar keken de mannen neer op het gezicht van Sodom en Gomorra. Abraham reisde samen met hen en begeleidde hen. De

Heer zei: Ik zal niet voor Abraham mijn dienaar verbergen wat ik doe. Abraham zal echter een groot en machtig volk worden, en in hem zullen alle volken van de aarde gezegend worden. Ik wist immers dat hij zijn zonen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij zullen de wegen des Heren bewaren om gerechtigheid en recht te doen, opdat de Heer over Abraham zou brengen alles wat Hij tot hem gesproken heeft. De Heer zei: Het geroep van Sodom en Gomorra heeft zich tot Mij vermenigvuldigd, en hun zonden zijn buitengewoon groot. Daarom zal ik afdalen om te zien of zij volgens hun kreet die tot mij komt worden voltooid, of niet, opdat ik het moge weten. En de mannen keerden zich van daar af en kwamen in Sodom, maar Abraham stond nog voor de Heer. En Abraham naderde en zei: Zult U niet de rechtvaardige samen met de goddeloze vernietigen, zodat de rechtvaardige zou zijn als de goddeloze? Als er vijftig rechtvaardigen in de stad zijn, zal je hen vernietigen? Zul je niet de hele plaats laten rusten omwille van de vijftig rechtvaardigen, als zij daarin zijn? In geen geval zult u zo handelen als dit woord, om de rechtvaardige te doden met de goddeloze, en de rechtvaardige zal zijn als de goddeloze, in geen geval! U die de hele aarde oordeelt, zult u geen recht spreken? De Heer zei: als er in Sodom vijftig rechtvaardigen in de stad zijn, zal ik de hele stad sparen, en de hele plaats omwille van hen. En Abraham antwoordde en zei: Nu ik begonnen ben te spreken tot mijn Heer, maar ik ben aarde en as. Als maar de vijftig rechtvaardigen verminderd worden tot vijfenveertig, zul je vanwege de vijf de hele stad vernietigen? En hij zei: Ik zal het niet vernietigen, als ik daar vijfenveertig vind. En hij voegde er nog aan toe om tot hem te

spreken, en zei: Als daar maar veertig gevonden worden, en hij zei: Ik zal niet vernietigen omwille van de veertig. En hij zei: Niets toch, Heer, als ik spreek? Maar als daar dertig gevonden worden? En hij zei: Ik zal niet vernietigen omwille van de dertig. En hij zei, aangezien ik tot de Heer mag spreken, maar als daar twintig worden gevonden? En hij zei: Ik zal het niet vernietigen, als ik daar twintig vind. En hij zei: Laat het niet erg zijn, Heer, als ik nog één keer spreek? Maar als daar tien gevonden worden? En hij zei: Ik zal het niet vernietigen omwille van de tien. De Heer ging weg, toen Hij ophield met spreken tot Abraham, en Abraham keerde terug naar zijn plaats.

19

En de twee boodschappers kwamen s avonds naar Sodom. Lot zat bij de poort van Sodom; en toen Lot hen zag, stond hij op om hen te ontmoeten, en hij boog neer met het gezicht op de grond. En hij zei: Zie, heren, wijk af naar het huis van uw dienaar, verblijf daar, was uw voeten, en nadat u vroeg bent opgestaan zult u uw weg vervolgen. En ze zeiden: Nee, maar we zullen op straat overnachten. En hij spoorde hen aan, en zij keerden af naar hem, en zij gingen zijn huis binnen, en hij maakte drank voor hen, en hij bakte ongezuurde broden voor hen, en zij aten. Maar voor het slapen omsingelden de mannen van de stad, de Sodomieten, het huis, van jongeman tot oudere, al het volk tegelijk. En zij riepen Lot, en zij zeiden tegen hem, waar zijn de mannen die vannacht naar jou binnengegaan zijn? Breng hen

naar ons toe, zodat wij verwant met hen mogen worden. Maar Lot ging naar hen toe bij de drempel en sloot de deur achter zich. Maar hij zei tegen hen: In geen geval, broeders, doe geen kwaad. Er zijn twee dochters van mij, die geen man hebben gekend, ik zal hen naar jullie toe brengen, en gebruik hen zoals het jullie zou behagen, alleen doe deze mannen geen onrecht, omdat zij onder de beschutting van mijn balken zijn binnengegaan. Ze zeiden tegen hem: Ga daar weg; je kwam hier om te verblijven, niet om ook nog oordeel te vellen? Nu daarom zullen we jou erger behandelen dan hen. En ze dwongen de man Lot zeer, en ze naderden om de deur te verbreken. Maar de mannen strekten de handen uit, trokken Lot naar zichzelf binnen in het huis, en sloten de deur van het huis af. De mannen die bij de deur van het huis waren, sloegen zij met blindheid, van klein tot groot, en zij raakten verlamd terwijl zij de deur zochten. En de mannen zeiden tegen Lot: Heb jij hier schoonzonen, of zonen, of dochters? Of als iemand anders van jou is in de stad, breng hem uit deze plaats, Omdat wij deze plaats vernietigen; omdat hun kreet verheven werd voor de Heer, en de Heer heeft ons gezonden om het te vernietigen. Lot ging naar buiten en sprak tot zijn schoonzonen die zijn dochters genomen hadden, en zei: Sta op en ga uit deze plaats, omdat de Heer de stad vernietigt, maar het scheen te gekscheren voor zijn schoonzonen. Toen het dageraad werd, drongen de boodschappers er bij Lot op aan en zeiden: Sta op, neem je vrouw en je twee dochters die je hebt, en ga weg, opdat ook jij niet omkomt door de wetteloosheden van de stad. En zij waren verontrust, en de boden grepen zijn hand en de hand van zijn

vrouw en de handen van zijn twee dochters, omdat de Heer hem spaarde. En het gebeurde toen zij hen naar buiten brachten, en zij zeiden: Red je eigen ziel, kijk niet achterom, noch blijf staan in de hele omliggende streek, red jezelf naar de berg, opdat je niet wordt meegesleept. Lot zei maar tegen hen, ik smeek Heer, omdat uw dienaar genade vond voor u, en u hebt uw gerechtigheid vergroot, die u aan mij doet, om mijn ziel te laten leven; maar ik zal niet kunnen gered worden naar de berg, opdat niet ooit het kwaad mij overvalt, en ik sterf. Zie, deze stad is dichtbij om naartoe te vluchten, die is klein; en daar zal ik gered worden; is zij niet klein? En mijn ziel zal leven vanwege jou. En hij zei tot hem: Zie, ik heb uw gezicht bewonderd en ook vanwege dit woord, om de stad waarover je sprak niet te verwoesten. Haast je daarom om daar gered te worden, want ik zal niets kunnen doen totdat jij daar aankomt. Daarom noemde hij die stad Segor. De zon kwam op boven de aarde, en Lot ging Zoar binnen. En de Heer liet zwavel en vuur regenen op Sodom en Gomorra, van de Heer uit de hemel. En hij vernietigde deze steden en de hele omliggende streek en alle inwoners in de steden en de gewassen uit de aarde. En zijn vrouw keek achterom, en werd een zoutpilaar. Abraham stond des morgens vroeg op en ging naar de plaats waar hij voor de Heer had gestaan. En hij keek naar het gezicht van Sodom en Gomorra, en naar het gezicht van de omliggende streek, en hij zag, en zie, er ging een vlam op uit de aarde, als de damp van een oven. En het gebeurde dat toen God alle steden van de omliggende streek vernietigde, God zich Abraham herinnerde, en Lot uit het midden van de vernietiging zond, toen de Heer de steden

vernietigde waarin Lot woonde. Lot ging op uit Zoar en zat op de berg, hij en zijn twee dochters met hem, want hij vreesde in Zoar te wonen, en hij woonde in de grot, hij en zijn twee dochters met hem. De oudere zei tegen de jongere: onze vader is oud, en er is niemand op aarde die tot ons zal komen, zoals het past in het hele land. Kom en laten wij onze vader wijn te drinken geven, en laten wij bij hem liggen, en laten wij van onze vader nageslacht verwekken. Zij gaven hun vader wijn te drinken in die nacht, en de oudste ging naar binnen en sliep met haar vader in die nacht, en hij wist het niet bij het slapen gaan en bij het opstaan. Het gebeurde op de volgende dag, en de oudere zei tegen de jongere: Zie, ik sliep gisteren met onze vader. Laten wij hem wijn te drinken geven ook in deze nacht, en ga naar binnen en lig met hem, en laten wij zaad oprichten uit onze vader. Zij gaven ook in die nacht hun vader wijn te drinken, en de jongere ging naar binnen en sliep met haar vader, en hij wist het niet toen hij insliep en toen hij opstond. En de twee dochters van Lot werden zwanger van hun vader. En de oudere baarde een zoon, en zij riep zijn naam Moab, zeggende: uit mijn vader. Deze is de vader van de Moabieten tot op de dag van vandaag. En ook de jongere baarde een zoon, en zij noemde zijn naam Ammon, zeggende: zoon van mijn geslacht, deze is vader van de Ammonieten tot op de dag van vandaag.

20

En Abraham verplaatste zich van daar naar het land in het

zuiden, en woonde tussen Kadesh en Shur, en verbleef als vreemdeling in Gerara. Abraham zei over Sarah, zijn vrouw, dat zij zijn zuster was, want hij vreesde te zeggen dat zij zijn vrouw was, opdat de mannen van de stad hem niet zouden doden om haar. Maar Abimelech, koning van Gerar, zond en nam Sarah. En God kwam tot Abimelech in een droom in de nacht, en zei: Zie, jij zult sterven vanwege de vrouw die je hebt genomen, want deze is samenwonend met een man. Abimelech had haar echter niet aangeraakt, en hij zei: Heer, zult u een onwetend en rechtvaardig volk vernietigen? Zei hij zelf niet tegen mij: Zij is mijn zuster? En zij zei tegen mij: Is hij mijn broer? Met een rein hart en met gerechtigheid van handen deed ik dit. En God zei tegen hem in een droom, en ik wist dat je dit met een rein hart deed, en ik spaarde jou van het zondigen tegen mij, daarom liet ik jou niet toe haar aan te raken. Nu maar geef de vrouw terug aan de man, omdat hij een profeet is, en hij zal voor jou bidden, en je zult leven; maar als je haar niet teruggeeft, zul je weten dat jij zult sterven en al het jouwe. En Abimelech stond s morgens vroeg op, en riep al zijn dienaren, en sprak al deze woorden in hun oren; en al de mannen waren zeer bevreesd. En Abimelech riep Abraham en zei tegen hem: wat heb jij ons aangedaan? Hebben wij toch niet gezondigd tegen jou, dat jij grote zonde hebt gebracht op mij en op mijn koninkrijk? Een werk dat niemand zal doen, heb je voor mij gedaan. Maar Abimelech zei tot Abraham: Wat heb je ingezien dat je dit deed? Abraham zei maar: Ik zei immers: dan is er geen godsvrezendheid in deze plaats, en zij zullen mij doden vanwege mijn vrouw. En want waarlijk, zij is mijn zuster van vaders kant, maar niet van

moeders kant, en zij werd mij tot vrouw. Het gebeurde toen God mij uit het huis van mijn vader leidde, en ik zei tot haar: deze gerechtigheid zult u mij bewijzen: op elke plaats waar wij mogen binnengaan, zeg van mij dat hij mijn broer is. Abimelech nam duizend didrachmas, en schapen, en kalveren, en kinderen, en vrouwelijke dienaren, en gaf ze aan Abraham; en gaf hem Sara zijn vrouw terug. En Abimelech zei tot Abraham: Zie, mijn land ligt voor u, waar het u bevalt, woon daar. Maar tot Sarah zei hij: Zie, ik heb duizend didrachmas gegeven aan jouw broer, deze zullen voor jou zijn tot eer van jouw aangezicht, en voor allen die met jou zijn, en spreek in alles waarachtig. Abraham bad tot God, en God genas Abimelech, en zijn vrouw, en zijn dienstmaagden, en zij baarden. Dat de Heer van buiten alle baarmoeder in het huis van Abimelech heeft gesloten, wegens Sara, de vrouw van Abraham.

21

En de Heer bezocht Sarah, zoals Hij gezegd had, en de Heer deed aan Sarah zoals Hij gesproken had. En na opgevat te hebben baarde zij Abraham een zoon op zijn oude dag, op de tijd zoals de Heer tot hem gesproken had. En Abraham noemde de naam van zijn zoon die aan hem geboren was, die Sara aan hem baarde, Isaak. En Abraham besneed Isaak op de achtste dag, zoals God hem geboden had. En Abraham was honderd jaar oud, toen Isaac, zijn zoon, bij hem geboren werd. Maar Sarah zei: De Heer heeft mij lachen bezorgd, want ieder die het hoort zal zich

met mij verblijden. En wie zou aan Abraham verkondigen dat Sara een kind zoogt? Dat ik een zoon baarde in mijn ouderdom. En het kind groeide op en werd gespeend; en Abraham maakte een groot feest op de dag dat Isaak, zijn zoon, gespeend werd. Maar Sara, die de zoon van Hagar de Egyptische had gezien, die aan Abraham geboren was, spelend met haar zoon Isaak, zei tegen Abraham: werp deze slavin uit, en haar zoon; want de zoon van deze slavin zal niet erven met mijn zoon Isaak. Maar het woord leek zeer hard voor Abraham met betrekking tot zijn zoon. En God zei tegen Abraham: laat het niet zwaar zijn voor jou aangaande het kind en aangaande de dienares; alles wat Sara tegen jou zegt, luister naar haar stem; want in Isaak zal jouw nageslacht worden genoemd. En de zoon van deze dienstmaagd zal ik tot een groot volk maken, omdat hij jouw nageslacht is. Abraham stond op in de morgen, en hij nam broden en een zak water, en hij gaf ze aan Hagar; en hij plaatste het kind op haar schouder, en hij zond haar weg; Weggegaan zijnde dwaalde zij door de woestijn, bij de put van de eed. Het water raakte op uit de waterzak en zij gooide het kind onder een dennenboom. Weggegaan zat zij tegenover hem van ver, zoals een boogschot, want zij zei: ik mag de dood van mijn kind niet zien. En hij/zij zat tegenover hem; en het kind dat geschreeuwd had, weende. En God hoorde de stem van het kind vanaf de plaats waar het was; en een boodschapper van God riep Hagar vanaf de hemel, en zei tot haar, wat is er Hagar? Wees niet bang; want God heeft de stem van het kind gehoord vanuit de plaats waar hij is. Sta op en neem het kind, en houd het vast met je hand; want ik zal het tot een groot volk maken. En God opende

haar ogen en zij zag een put met levend water en zij ging en vulde de zak met water en gaf het kind te drinken. En God was met het kind; en hij groeide op, en hij woonde in de woestijn; en hij werd een boogschutter. En hij woonde in de woestenij, en de moeder nam voor hem een vrouw uit Paran in Egypte. Het gebeurde in die tijd dat Abimelech en Ochozath, zijn raadgever, en Phichol, de opperbevelhebber van zijn leger, tot Abraham zeiden: God is met u in alles wat u doet. Nu daarom, zweer mij bij God dat je mij geen onrecht zult aandoen, noch mijn nageslacht, noch mijn naam, maar dat je volgens de gerechtigheid die ik met jou betrachtte, met mij zult handelen, en met het land waarin jij als vreemdeling hebt gewoond. En Abraham zei: Ik zal zweren. En Abraham bestrafte Abimelech over de waterputten die de knechten van Abimelech hadden weggenomen. En Abimelech zei tot hem: Ik wist niet wie dit tot jou deed, noch heb jij het mij verteld, noch heb ik het gehoord tot vandaag. En Abraham nam schapen en kalveren, en gaf ze aan Abimelech, en zij beiden sloten een verbond. En Abraham stelde zeven lammeren van de schapen apart op. En Abimelech zei tot Abraham: Wat zijn deze zeven lammeren van de schapen, die je apart hebt gezet? En Abraham zei: De zeven lammeren zult u van mij nemen, zodat zij mij tot getuigenis zijn dat ik deze put groef. Daarom noemde hij die plaats Put van de Eed, omdat beiden daar zwoeren. En zij sloten een verbond bij de put van de eed. En Abimelech stond op, Ochozath zijn raadgever, en Phichol de opperbevelhebber van zijn leger, en zij keerden terug naar het land van de Filistijnen. En Abraham plantte een veld bij de put van de eed, en riep daar de naam aan van de Heer, de

eeuwige God. Abraham woonde vele dagen in het land van de Filistijnen.

22

En het gebeurde na deze woorden dat God Abraham testte, en Hij zei tot hem: Abraham, Abraham, en hij zei: Zie, ik. En hij zei: Neem jouw geliefde zoon, die je liefhad, Isaak, en ga naar het hoge land, en offer hem daar als brandoffer op een van de bergen die ik jou zal zeggen. Abraham stond op in de morgen en zadelde zijn ezel; hij nam met zich mee twee knechten en Isaak zijn zoon; en nadat hij hout voor het brandoffer gesplitst had, stond hij op, ging en kwam op de plaats die God hem gezegd had, op de derde dag. En Abraham keek op met zijn ogen en zag de plaats van ver. En Abraham zei tot zijn knechten, blijf hier zitten met de ezel; ik en de jongen zullen doorgaan tot daar; en nadat we ons neergebogen hebben zullen wij naar jullie terugkeren. Abraham nam het hout van het brandoffer en legde het op zijn zoon Isaak, en hij nam in zijn handen het vuur en het zwaard, en de twee gingen samen. Isaak zei tegen Abraham, zijn vader: Vader. En hij zei: Wat is er, mijn kind? Hij zei: Maar zie, het vuur en het hout zijn er, waar is het schaap voor het brandoffer? En Abraham zei, God zal voor zichzelf een schaap voor het brandoffer zien, kind. Beiden tegelijk gegaan zijnde, kwamen ze bij de plaats die God aan hem gezegd had; en Abraham bouwde daar het altaar, en legde het hout erop; en zijn zoon Isaak gebonden hebbend, legde hij hem op het altaar

boven op het hout. En Abraham strekte zijn hand uit om het zwaard te nemen, om zijn zoon te slachten. En de Boodschapper van de Heer riep hem uit de hemel en zei: Abraham, Abraham, en hij zei: Zie, hier ben ik. En hij zei: Leg je hand niet op de jongen, en doe hem niets; want nu weet ik dat jij God vreest; en je hebt je geliefde zoon niet gespaard omwille van mij. En opkijkend zag Abraham met zijn ogen, en zie, een ram vastgehouden in een struik bij de horens. En Abraham ging, en nam de ram, en offerde hem als brandoffer in plaats van Isaak, zijn zoon. En Abraham noemde die plaats De Heer zag, zodat men vandaag zegt: Op de berg werd de Heer gezien. En de Boodschapper van de Heer riep Abraham een tweede keer vanuit de hemel, zeggende: Bij mijzelf heb ik gezworen, zegt de Heer, omdat je dit gedaan hebt, en je hebt je zoon, de geliefde, niet gespaard omwille van mij: Waarlijk, zegenend zal ik je zegenen, en vermenigvuldigend zal ik je nageslacht vermenigvuldigen, als de sterren van de hemel, en als het zand dat bij de rand van de zee is; en je nageslacht zal de steden van de tegenstanders beërven. En alle naties van de aarde zullen gezegend worden in jouw zaad, omdat jij mijn stem gehoorzaamde. Abraham keerde terug naar zijn kinderen en zij stonden op en gingen samen naar de put van de eed. En Abraham woonde bij de put van de eed. Het gebeurde na deze woorden, en het werd gerapporteerd aan Abraham, zeggend: zie, Melcha heeft ook zelf zonen gebaard aan Nahor, jouw broer: Uz de eerstgeborene, en Buz zijn broer, en Kemuel vader van de Syriërs, en Chesed, en Hazo, en Pildash, en Jidlaph, en Bethuel. Bethuël verwekte Rebekka. Acht zonen waren dit, die Melcha

baarde aan Nahor, de broer van Abraham. En zijn bijzit, wier naam Reuma was, baarde ook Tabek, en Taam, en Tochos, en Mocha.

23

Het leven van Sarah werd honderd zevenentwintig jaar. En Sarah stierf in de stad Arbok, die in de vallei is, deze is Hebron in het land Kanaän, en Abraham kwam om Sarah te berouwen en te betreuren. En Abraham stond op van zijn dode, en Abraham zei tot de zonen van Chet, zeggende: Vreemdeling en tijdelijke bewoner ben ik bij jullie; geef mij dus bezit van een graf bij jullie, en ik zal mijn dode begraven. De zonen van Heth antwoordden Abraham en zeiden: Nee, heer. Hoor ons, koning van God bent u in ons midden, begraaf uw dode in onze uitverkoren graven, want niemand van ons zal zijn graf voor u weigeren, om uw dode daar te begraven. Maar Abraham stond op en boog neer voor het volk van het land, de zonen van Chet. En Abraham sprak tot hen, zeggende: als jullie het in jullie ziel hebben om mijn dode van mijn aangezicht te begraven, hoor mij, en spreek voor mij tot Efron, de zoon van Zohar. En laat hij mij de dubbele grot geven, die van hem is, die gelegen is in een deel van zijn veld; voor zilver van de waarde ervan, geef het aan mij in jullie midden tot bezit van een graf. Efron zat in het midden van de zonen van Heth; en Efron de Hethiet antwoordde Abraham en zei, terwijl de zonen van Heth hoorden, en allen die de stad binnenkwamen, zeggend: Wees bij mij, heer, en luister

naar mij; het veld en de grot die erin is, geef ik aan jou; voor al mijn burgers heb ik het aan jou gegeven; begraaf jouw dode. En Abraham boog neer voor het volk van het land. En hij zei tegen Efron in de oren van het volk van het land: Aangezien u bij mij bent, luister naar mij: neem het zilver voor het veld van mij aan, en ik zal mijn dode daar begraven. Maar Efron antwoordde Abraham, zeggend: Nee, heer; ik heb immers gehoord, land van vierhonderd zilveren didrachmen; maar wat zou dit zijn tussen mij en jou? Maar jij, begraaf jouw dode. En Abraham hoorde van Efron, en Abraham betaalde aan Efron het zilver dat hij gesproken had in de oren van de zonen van Heth, vierhonderd didrachma zilver, goedgekeurd bij kooplieden. En het veld van Efron werd bevestigd, dat was bij de dubbele grot, die tegenover Mamre ligt, het veld en de grot die erin was, en elke boom die in het veld was, en alles wat binnen zijn grenzen rondom is, aan Abraham, tot bezit voor de ogen van de zonen van Chet, en allen die de stad binnengingen. Na deze dingen begroef Abraham Sarah, zijn vrouw, in de grot van het dubbele veld, dat tegenover Mamre ligt; dit is Hebron in het land Kanaän. En het veld en de grot die erin was, werden aan Abraham bekrachtigd tot grafbezit, van de zonen van Heth.

24

En Abraham was op hoge leeftijd gekomen, en de Heer had Abraham in alle opzichten gezegend. En Abraham zei tot zijn oudere dienaar van zijn huis, de heerser over al het zijne, plaats

jouw hand onder mijn dij. En ik bezweer u bij de Heer, de God van de hemel en de God van de aarde, dat u geen vrouw neemt voor mijn zoon Isaak van de dochters van de Kanaänieten, bij wie ik woon. Maar je zult naar mijn land gaan, waar ik geboren werd, en naar mijn stam, en je zult van daar een vrouw nemen voor mijn zoon Isaak. En de zoon zei tot hem: Misschien wenst de vrouw niet met mij mee terug te gaan naar dit land, zal ik dan uw zoon terugbrengen naar het land vanwaar u uitging? Abraham zei tegen hem: Pas op dat je mijn zoon niet daarheen terugbrengt. De Heer, de God van de hemel en de God van de aarde, die mij nam uit het huis van mijn vader, en uit het land waar ik geboren werd, die tot mij sprak, en die mij zwoer, zeggende: aan u zal ik dit land geven en aan uw nageslacht, Hij zal zijn Engel voor u uitzenden, en gij zult van daar een vrouw nemen voor mijn zoon. Als de vrouw echter niet met jou naar dit land wil gaan, zul je vrij zijn van mijn eed, alleen breng mijn zoon daar niet terug. En de zoon plaatste zijn hand onder de dij van Abraham, zijn heer, en hij zwoer hem over deze zaak. En de zoon nam tien kamelen van de kamelen van zijn heer, en van alle goede dingen van zijn heer met zich mee; en nadat hij was opgestaan ging hij naar Mesopotamië naar de stad Nachor. En hij liet de kamelen neerliggen buiten de stad bij de waterput tegen de avond, wanneer de vrouwen die water putten naar buiten gaan. En hij zei: Heer, de God van mijn heer Abraham, geef mij vandaag voorspoed en bewijs barmhartigheid aan mijn heer Abraham. Zie, ik sta bij de waterbron, en de dochters van de inwoners van de stad komen naar buiten om water te scheppen. En het zal de maagd zijn tot wie ik zou zeggen, kantel

je waterkruik zodat ik drink, en zij zou zeggen tot mij, drink jij, en je kamelen zal ik drenken, totdat zij ophouden met drinken, deze heb je voorbereid voor je zoon Isaak; en hierin zal ik weten, dat je barmhartigheid hebt gedaan met mijn heer Abraham. En het gebeurde voordat hij klaar was met spreken in zijn geest, en zie, Rebecca ging naar buiten, de geborene van Bethuel, zoon van Milcah, de vrouw van Nahor, de broer van Abraham, hebbend de waterkruik op haar schouders. De maagd was zeer mooi van uiterlijk, een maagd was zij, geen man had haar gekend, en zij daalde af naar de bron, vulde haar waterkruik, en ging weer omhoog. De jongen rende naar haar toe en zei: Geef me een beetje water uit jouw waterkruik. Zij zei echter: Drink, heer, en haastte zich en liet de waterkruik neer op haar arm, en gaf hem te drinken, totdat hij ophield met drinken. En zij zei: Ook voor uw kamelen zal ik water geven, totdat ze allemaal gedronken hebben. En zij haastte zich en leegde de waterkruik in de trog, en rende naar de put om weer te scheppen, en schepte water voor alle kamelen. De man observeerde haar aandachtig en zweeg om te weten of de Heer zijn weg voorspoedig had gemaakt, of niet. Het gebeurde dat, toen alle kamelen gestopt waren met drinken, de man gouden oorbellen nam van een drachme gewicht, en twee armbanden voor haar handen, die tien gouden wogen. En hij vroeg het haar en zei: Wiens dochter ben je? Verkondig mij, of er bij jouw vader plaats voor ons is om te overnachten. Maar zij zei tot hem: Ik ben de dochter van Bethuel, van Milcah, die zij baarde aan Nahor. En zij zei tot hem: Wij hebben veel stro en voeder, en plaats om te overnachten. En tevreden geweest zijnde boog de

man neer voor de Heer. En hij zei: Gezegend is de Heer, de God van mijn heer Abraham, die zijn gerechtigheid en de waarheid niet verliet van mijn heer; en mij deed de Heer voorspoedig gaan naar het huis van de broer van mijn heer. En het meisje rapporteerde, nadat ze gerend had, naar het huis van haar moeder, volgens deze woorden. Rebecca had maar een broer, wiens naam Laban was, en Laban rende naar de man buiten bij de bron. En het gebeurde toen hij de oorringen en de armbanden in de handen van zijn zuster zag, en toen hij de woorden van Rebecca, zijn zuster, hoorde die zei: Zo heeft de man tot mij gesproken, en hij kwam naar de man die bij de kamelen bij de bron stond. En hij zei tegen hem: Kom hier binnen, gezegende van de Heer; waarom sta je buiten? Ik heb het huis voorbereid en een plaats voor de kamelen. En de man ging het huis binnen, en laadde de kamelen uit, en gaf stro en voer aan de kamelen, en water om zijn voeten te wassen, en de voeten van de mannen die met hem waren. En hij zette broden voor hen neer om te eten, en hij zei: Ik zal niet eten totdat ik mijn woorden gesproken heb. En hij zei: Spreek. En hij zei: Ik ben een zoon van Abraham. De Heer heeft mijn heer zeer gezegend, en hij werd verheven; en hij gaf hem schapen, en kalveren, en zilver, en goud, dienstknechten, en slavinnen, kamelen, en ezels. En Sarah, de vrouw van mijn heer, baarde een zoon voor mijn heer nadat hij oud was geworden, en hij gaf hem alles wat hij had. En mijn heer deed mij zweren, zeggende: gij zult geen vrouw nemen voor mijn zoon van de dochters der Kanaänieten, bij wie ik als vreemdeling verblijf in hun land. Maar je zult gaan naar het huis van mijn vader, en naar mijn

stam, en je zult van daar een vrouw nemen voor mijn zoon. Ik zei tegen mijn heer: Opdat de vrouw niet met mij meegaat. En hij zei tot mij: De Heer, de God voor wiens aangezicht ik behaagd heb, Hij zal zijn Boodschapper met u uitzenden, en Hij zal uw weg doen slagen, en u zult een vrouw nemen voor mijn zoon uit mijn stam, en uit het huis van mijn vader. Dan zul je onschuldig zijn van mijn vloeken, wanneer je namelijk in mijn stam komt, en zij niet aan jou geven, en je zult onschuldig zijn van mijn eed. En vandaag bij de bron gekomen zei ik, Heer de God van mijn heer Abraham, als u mijn weg voorspoedig maakt, waarop ik nu ga, zie ik sta bij de waterbron, en de dochters van de mannen van de stad gaan naar buiten om water te scheppen; en het zal de maagd zijn, tot wie ik zou zeggen, geef mij een beetje water te drinken uit uw waterkruik, en zij zou tot mij zeggen, en u drink, en voor uw kamelen zal ik water putten, deze is de vrouw die de Heer heeft bereid voor zijn eigen dienaar Isaak; en hierin zal ik weten, dat u barmhartigheid hebt gedaan aan mijn heer Abraham. En het gebeurde voordat ik voltooid had met spreken in mijn gedachten, dat Rebecca onmiddellijk naar buiten ging, met de waterkruik op haar schouders, en zij daalde af naar de bron en putte water, en ik zei tegen haar: geef mij te drinken. En zich haastend liet zij de waterkruik neer op haar arm, en zij zei: Drink, en ik zal je kamelen te drinken geven, en hij dronk, en zij gaf de kamelen te drinken. En ik vroeg haar en zei: Wiens dochter ben je? Vertel het mij. En zij zei: Ik ben de dochter van Bethuël, de zoon van Nahor, die Melcha hem baarde. En ik plaatste de oorringen om haar en de armbanden om haar handen. En welbehaagd hebbend, aanbad ik de Heer en zegende

ik de Heer, de God van mijn heer Abraham, die mij voorspoedig maakte op de weg der waarheid om de dochter van de broer van mijn heer te nemen voor zijn zoon. Als u daarom barmhartigheid en rechtvaardigheid betoont jegens mijn heer, maar zo niet, deel het mij mee, opdat ik mij naar rechts of naar links zal wenden. Antwoordend zeiden Laban en Bethuel: Van de Heer ging deze zaak uit, wij zullen niet tot jou kunnen spreken, kwaad noch goed. Zie, Rebecca is voor u, neem haar en ga weg, en laat zij vrouw zijn voor de zoon van uw heer, zoals de Heer gesproken heeft. En het gebeurde toen de dienaar van Abraham hun woorden hoorde, boog hij neer op de grond voor de Heer. En de zoon, nadat hij zilveren en gouden vaten en kleding had uitgebracht, gaf ze aan Rebekka; en hij gaf geschenken aan haar broer en aan haar moeder. En zij aten en dronken, zowel hijzelf als de mannen die met hem waren, en zij sliepen. En toen hij s morgens was opgestaan, zei hij: Zend mij weg, zodat ik mag terugkeren naar mijn heer. Maar haar broers en de moeder zeiden: laat de maagd ongeveer tien dagen bij ons blijven, en daarna zal zij vertrekken. Hij zei echter tot hen: Houd mij niet vast, want de Heer heeft mijn weg voorspoedig gemaakt. Zend mij uit, zodat ik naar mijn heer mag gaan. Maar zij zeiden, Laten wij het kind roepen, en laten wij haar mond erover vragen. En ze riepen Rebekka en ze zeiden tegen haar: Zul je met deze man meegaan? Maar zij zei: Ik zal gaan. En ze stuurden Rebecca hun zuster uit, en haar bezittingen, en de dienaar van Abraham, en degenen met hem. En zij zegenden Rebecca en zij zeiden tot haar: onze zuster ben jij, word tot duizenden van tienduizenden, en laat jouw nageslacht de steden

van de tegenstanders erven. En Rebecca en haar dienstmaagden stonden op, bestegen de kamelen, en gingen met de man; en de dienaar nam Rebecca op en ging weg. Isaac reisde door de woestijn langs de put van het visioen, en hij woonde in het land naar het zuiden. En Isaak ging uit om te converseren in de vlakte tegen de avond, en toen hij zijn ogen opsloeg zag hij kamelen die kwamen. En Rebecca keek op, zag Isaac, en sprong van de kameel af. En zij zei tot het kind, wie is die man die gaande is in de vlakte ons tegemoet? De jongen zei: Deze is mijn heer; en zij, de sluier genomen hebbende, deed hem om. En de knecht vertelde aan Izaäk alles wat hij gedaan had. Isaak ging het huis van zijn moeder binnen en nam Rebekka, en zij werd zijn vrouw, en hij hield van haar, en Isaak werd getroost over Sara, zijn moeder.

25

Zich aangesloten hebbend, nam Abraham een vrouw, wier naam Keturah was. Zij baarde hem Zombran, Iezan, Madal, Midian, Iesbok en Soie. Iezan verwekte Saba en Dedan, en de zonen van Dedan waren Asshurim, Letushim en Leummim. De zonen van Midian waren Gepher, Apher, Enoch, Abida en Eldaag; allen deze waren zonen van Keturah. Maar Abraham gaf al zijn bezittingen aan zijn zoon Isaac. En aan de zonen van zijn bijvrouwen gaf Abraham geschenken, en hij zond hen weg van zijn zoon Isaac, terwijl hij nog leefde, naar het oosten, naar het land van het oosten. Dit zijn de jaren van de dagen van het leven van

Abraham die hij leefde: honderdvijfenzeventig jaar. En falend stierf Abraham op goede ouderdom als oude man, en vol van dagen, en werd toegevoegd aan zijn volk. En Isaak en Ismaël, zijn zonen, begroeven hem in de dubbele grot, in het veld van Efron de zoon van Zohar de Hethiet, dat tegenover Mamre ligt, het veld en de grot die Abraham verwierf van de zonen van Heth; daar begroeven zij Abraham en Sara zijn vrouw. Het gebeurde na het sterven van Abraham, dat God zijn zoon Isaac zegende, en Isaac woonde bij de put van het gezicht. Dit zijn de geslachten van Ismaël, de zoon van Abraham, die Hagar de Egyptische, de dienstmaagd van Sara, aan Abraham baarde. En dit zijn de namen van de zonen van Ismaël, volgens de namen van zijn generaties: eerstgeborene van Ismaël Nebajoth, en Kedar, en Adbeel, en Mibsam, en Misma, en Duma, en Massa, en Hadad, en Tema, en Jetur, en Nafis, en Kedma. Dit zijn de zonen van Ismaël, en dit zijn hun namen in hun tenten en in hun legerplaatsen, twaalf vorsten volgens hun volken. En dit waren de jaren van het leven van Ismaël, honderd zevenendertig jaren, en verzwakkend stierf hij, en werd toegevoegd aan zijn geslacht. Hij vestigde zich van Havilah tot Shur, dat ligt tegenover Egypte tot je komt naar de Assyriërs, tegenover al zijn broeders vestigde hij zich. En dit zijn de generaties van Isaac, de zoon van Abraham: Abraham verwekte Isaac. Isaac was veertig jaar oud toen hij Rebecca, de dochter van Bethuel de Syriër uit Mesopotamië in Syrië, de zuster van Laban de Syriër, tot vrouw nam. Isaak smeekte de Heer over Rebecca, zijn vrouw, omdat zij onvruchtbaar was, en God verhoorde hem, en Rebecca, zijn vrouw, ontving in haar schoot. De kinderen sprongen in haar; en

zij zei, als het zo voor mij op het punt staat te worden, waartoe is dit voor mij? En zij ging om te vragen aan de Heer. En de Heer zei dit tot haar: twee naties zijn in uw buik, en twee volken zullen uit uw buik worden verdeeld, en het ene volk zal het andere volk overtreffen, en de grotere zal de kleinere dienen. En de dagen werden vervuld dat zij zou baren, en zie, er waren tweelingen in haar buik. De eerstgeborene kwam eruit, roodachtig, geheel als een harige huid, en hij noemde zijn naam Esau. En na dit kwam zijn broer naar buiten, en zijn hand had de hiel van Esau vastgegrepen, en hij noemde zijn naam Jakob. Isaak was zestig jaar oud, toen Rebekka hen baarde. De jongemannen groeiden op, en Esau was een man die wist te jagen, een buitenmens, maar Jacob was een eenvoudig man, die in huis woonde. Isaac hield van Esau, omdat diens jacht voedsel voor hem was, maar Rebecca hield van Jacob. Jacob bakte een stoofpot, en Esau kwam uitgeput van het veld. En Esau zei tegen Jacob: Voed mij van dit rode gekookte voedsel, omdat ik flauw ben. Daarom werd zijn naam Edom genoemd. Maar Jacob zei tegen Esau: Verkoop mij vandaag jouw eerstgeboorterecht. En Esau zei: Zie, ik ga sterven, en wat heb ik dan aan dit eerstgeboorterecht? En Jakob zei tegen hem: zweer mij vandaag, en hij zwoer hem, en Esau verkocht het eerstgeboorterecht aan Jakob. Jacob gaf Esau brood en linzenstoofpot, en hij at en dronk, en hij stond op en ging weg, en Esau verachtte het eerstgeboorterecht.

26

Er kwam een hongersnood over het land, afgezien van de eerdere hongersnood die er was geweest in de tijd van Abraham, en Isaac ging naar Abimelech, koning van de Filistijnen, naar Gerar. De Heer verscheen aan hem en zei: Ga niet naar Egypte, maar woon in het land dat ik je zal aanwijzen. En verblijf in dit land, en Ik zal met jou zijn, en Ik zal jou zegenen, want aan jou en aan jouw zaad zal Ik dit hele land geven, en Ik zal mijn eed oprichten, die Ik aan Abraham, jouw vader, gezworen heb. En Ik zal uw zaad vermenigvuldigen als de sterren van de hemel, en Ik zal aan uw zaad al dit land geven, en in uw zaad zullen alle naties van de aarde gezegend worden. Omdat Abraham jouw vader gehoorzaamde aan mijn stem, en hij bewaarde mijn bevelen, en mijn geboden, en mijn verordeningen, en mijn wetten. Isaac woonde in Gerara. De mannen van de plaats vroegen over Rebecca, zijn vrouw, en hij zei: Zij is mijn zuster, want hij vreesde te zeggen dat zij zijn vrouw is, opdat de mannen van de plaats hem niet zouden doden vanwege Rebecca, omdat zij mooi van verschijning was. Het gebeurde dat hij daar lange tijd was, en Abimelech, de koning van Gerar, bukte voorover bij het venster en zag Isaac spelend met Rebecca, zijn vrouw. En Abimelech riep Isaak, en zei tegen hem: Is zij dan inderdaad jouw vrouw? Waarom zei je zij is mijn zuster? Isaak zei tegen hem, want ik zei, opdat ik niet zou sterven door haar. En Abimelech zei tegen hem: Wat heb je ons aangedaan? Bijna had iemand van mijn familie met jouw vrouw geslapen, en je zou onwetendheid over ons gebracht hebben. Maar Abimelech gebood al zijn mensen, zeggende: Ieder die deze man en zijn vrouw aanraakt, zal schuldig zijn aan

de dood. Isaac zaaide in dat land en vond in dat jaar honderdvoudig opbrengend gerst, en de Heer zegende hem. En de man werd verheven, en voortgaand werd hij groter, totdat hij buitengewoon groot werd. En hij kreeg vee van schapen, en vee van runderen, en veel landbouwbedrijven. En de Filistijnen benijdden hem. En alle putten die de kinderen van zijn vader groeven in de tijd van zijn vader, stopten de Filistijnen dicht, en vulden ze met aarde. Abimelech zei tegen Isaac: Ga weg van ons, omdat je veel sterker dan ons bent geworden. En Isaak ging van daar weg en logeerde in de vallei van Gerar, en woonde daar. En weer groef Isaak de waterputten die de knechten van zijn vader Abraham hadden gegraven, en de Filistijnen hadden ze dichtgestopt na de dood van zijn vader Abraham, en hij gaf ze namen volgens de namen die zijn vader had gegeven. En de kinderen van Izaäk groeven in de vallei van Gerar en ze vonden daar een put met levend water. En de herders van Gerar vochten met de herders van Isaak, zeggende dat het water van hen was, en zij noemden de naam van de put Onrecht, want zij hadden hem onrecht aangedaan. Maar nadat hij van daar was vertrokken, groef hij een andere put, en zij kwarelden ook daarover, en hij noemde deze Vijandschap. Maar nadat hij van daar was vertrokken, groef hij een andere put, en zij vochten er niet over, en hij noemde zijn naam Brede Plaats, zeggende: Omdat de Heer nu ruimte voor ons heeft gemaakt en ons heeft doen toenemen op de aarde. Hij ging van daar op naar de put van de eed. En de Heer verscheen aan hem in die nacht, en zei: Ik ben de God van Abraham, uw vader, vrees niet, want ik ben met u, en ik zal u zegenen, en ik zal uw zaad vermenigvuldigen

door Abraham, uw vader. En hij bouwde daar een altaar, en hij riep de naam van de Heer aan, en hij zette daar zijn tent op; en de kinderen van Isaak groeven daar een put in het ravijn van Gerar. En Abimelech ging naar hem toe vanuit Gerar, en Ochozath zijn raadgever, en Phicol de opperbevelhebber van zijn leger. En Isaak zei tegen hen: Waarom zijn jullie naar mij gekomen? Maar jullie haatten mij, en jullie stuurden mij weg van jullie. En zij zeiden, wij hebben duidelijk gezien dat de Heer met jou was, en wij zeiden, laat er dan een eed zijn tussen ons en tussen jou, en wij zullen met jou een verbond maken, dat je geen kwaad met ons zult doen, omdat wij jou niet met vijandigheid behandelden, en zoals wij jou goed behandelden, en wij zonden jou weg met vrede, en nu ben jij gezegend door de Heer. En hij maakte voor hen een feestmaal, en zij aten en dronken. En s morgens opgestaan, zwoer elk zijn buurman, en Isaäk zond hen uit, en zij vertrokken van hem met vrede. Het gebeurde op die dag, en de zonen van Isaak, die aangekomen waren, berichtten hem over de put die zij gegraven hadden, en zij zeiden: Wij hebben geen water gevonden. En hij noemde het Eed, daarom noemde hij die stad Put van de Eed, tot op de dag van vandaag. Esau was veertig jaar oud, en hij nam tot vrouw Judith, de dochter van Beeri de Hettiet, en Basemath, de dochter van Elon de Hettiet. En zij waren een bron van ergernis voor Isaak en Rebecca.

27

Het gebeurde dat na het oud worden van Isaac zijn ogen verduisterd werden om te zien, en hij riep Esau, zijn oudere zoon, en zei tot hem: Mijn zoon, en hij zei: Zie, hier ben ik. En hij zei: Zie, ik ben oud geworden en ik ken de dag van mijn dood niet. Nu daarom, neem jouw uitrusting, de pijlkoker en de boog, ga uit naar de vlakte en jag voor mij wild. En maak voor mij lekkernijen, zoals ik ze graag heb, en breng ze mij, opdat ik mag eten, zodat mijn ziel jou mag zegenen voordat ik sterf. Rebecca hoorde Isaac spreken tot Esau zijn zoon, en Esau ging naar de vlakte om te jagen voor zijn vader. Rebecca zei tot Jakob, haar jongere zoon: Zie, ik hoorde je vader spreken tot Esau, je broer, zeggende: Breng mij wild, en maak mij lekkernijen, opdat ik, na gegeten te hebben, jou zal zegenen voor de Heer voordat ik sterf. Nu daarom, mijn zoon, luister naar mij, zoals ik jou beveel. En ga naar de schapen, neem voor mij van daar twee malse en goede jonge geiten, en ik zal ze tot lekkernijen maken voor jouw vader, zoals hij gewend is. En je zult het aan je vader brengen, en hij zal eten, zodat je vader je mag zegenen voordat hij sterft. Maar Jacob zei tegen zijn moeder Rebecca: Esau mijn broeder is een harig man, maar ik ben een glad man. Laat de vader mij niet aanraken, anders zal ik voor zijn ogen zijn als iemand die minacht, en zal ik een vloek over mijzelf brengen, en geen zegen. Maar de moeder zei tegen hem: Op mij komt jouw vloek, kind, luister alleen maar naar mijn stem, en ga en breng het mij. Maar hij ging, nam het en bracht het naar zijn moeder, en zijn moeder maakte lekkernijen, zoals zijn vader ervan hield. En Rebecca nam het mooie gewaad van Esau, haar oudere zoon, dat bij haar in het huis was, en kleedde daarmee Jacob, haar jongere

zoon. En zij plaatste de huiden van de jonge geiten om zijn armen, en op de naakte delen van zijn nek. En zij gaf de lekkernijen en de broden die zij gemaakt had in de handen van Jakob, haar zoon. En hij bracht het aan zijn vader en zei: vader. En hij zei: zie, hier ben ik, wie bent gij, mijn kind? En Jakob zei tegen zijn vader: Ik ben Esau, uw eerstgeborene. Ik heb gedaan zoals u mij sprak. Sta op, ga zitten en eet van mijn jacht, opdat uw ziel mij zegene. Isaak zei tegen zijn zoon: Wat is dit, dat je snel gevonden hebt, o kind? En hij zei: Wat de Heer, jouw God, voor mij overgeleverd heeft. Maar Isaak zei tot Jakob: kom dichtbij mij, en ik zal je betasten, kind, of jij mijn zoon Esau bent of niet. Jacob naderde zijn vader Isaak, en hij betastte hem, en hij zei: De stem is wel de stem van Jacob, maar de handen zijn de handen van Esau. En hij herkende hem niet, want zijn handen waren als de handen van Esau zijn broer, harig; en hij zegende hem, en zei: Ben jij mijn zoon Esau? En hij zei: Ik. En hij zei: Breng het tot mij, en ik zal eten van jouw wild, mijn kind, opdat mijn ziel jou zal zegenen. En hij bracht het tot hem, en hij at, en hij bracht hem wijn, en hij dronk. En Isaak, zijn vader, zei tot hem: Kom dichterbij, en kus mij, mijn kind. En naderbij gekomen kuste hij hem, en rook de geur van zijn kledingstukken, en zegende hij hem, en zei: zie, de geur van mijn zoon is als de geur van een vol veld dat de Heer gezegend heeft. En moge God aan jou geven van de dauw van de hemel, en van de rijkdom van de aarde, en overvloed van graan en wijn. En laat naties u dienen, en laat heersers zich voor u neerbuigen, en word heer over uw broer, en de zonen van uw vader zullen zich voor u neerbuigen, wie u vervloekt zij

vervloekt, maar wie u zegent zij gezegend. En het gebeurde nadat Isaak opgehouden was met het zegenen van Jakob, zijn zoon, en het gebeurde, toen Jakob weggegaan was van het aangezicht van Isaak, zijn vader, dat Esau, zijn broeder, van de jacht kwam. En hij maakte zelf ook lekkernijen, en bracht ze naar zijn vader, en zei tot zijn vader: Laat mijn vader opstaan en eten van de jacht van zijn zoon, zodat uw ziel mij mag zegenen. En Isaak, zijn vader, zei tegen hem: Wie ben jij? En hij zei: Ik ben jouw zoon, de eerstgeborene Esau. Isaak was zeer hevig verbijsterd, en hij zei: Wie heeft dan voor mij gejaagd en mij wild gebracht, en ik heb van alles gegeten voordat jij kwam? En ik zegende hem, en gezegend zal hij zijn. Het gebeurde dat toen Esau de woorden van zijn vader Isaak hoorde, hij een luide en zeer bittere kreet uitte, en hij zei: zegen mij ook, vader. Hij zei tegen hem: Jouw broer is gekomen met bedrog en heeft jouw zegen genomen. En hij zei: Terecht werd zijn naam Jakob genoemd, want hij heeft mij bedrogen, zie, dit is de tweede keer: mijn eerstgeboorterecht heeft hij genomen, en nu heeft hij mijn zegen genomen. En Esau zei tot zijn vader: Hebt u geen zegen voor mij overgelaten, vader? Antwoordend zei Isaac tot Esau: als ik hem tot heer over jou heb gemaakt, en al zijn broers tot zijn dienaren heb gemaakt, en hem met graan en wijn heb ondersteund, wat zal ik dan voor jou doen, mijn kind? Maar Esau zei tegen zijn vader: Hebt u niet één zegen, vader? Zegen inderdaad ook mij, vader; maar toen Isaak diep bewogen was, schreeuwde Esau met luide stem en weende. Antwoordend zei Isaak, zijn vader, tot hem: Zie, van de rijkdom der aarde zal jouw woning zijn, en van de dauw des hemels van boven. En op jouw

zwaard zul je leven, en je zult je broer dienen, maar het zal zijn wanneer je zijn juk verbreekt en van je nek verwijdert. En Esau koesterde een wrok tegen Jacob over de zegen waarmee zijn vader hem gezegend had, en Esau zei in zijn gedachten: laten de dagen van rouwen om mijn vader naderen, opdat ik Jacob mijn broer mag doden. Het werd aan Rebecca gerapporteerd wat Esau, haar oudere zoon, had gezegd, en zij liet Jakob, haar jongere zoon, roepen en zei tot hem: Zie, Esau, jouw broeder, dreigt jou te doden. Nu daarom, kind, luister naar mijn stem, en sta op en vlucht naar Mesopotamië naar Laban mijn broer in Haran. En woon met hem enkele dagen, totdat de woede wegkeert en de toorn van je broer van je, en hij vergeet wat je hem hebt gedaan; en na gezonden te hebben zal ik je vandaar laten halen, opdat ik niet ooit beroofd word van jullie twee op één dag. Rebecca zei tegen Isaac: Ik ben het leven moe geworden vanwege de dochters van de zonen van Heth. Als Jacob een vrouw zal nemen van de dochters van dit land, wat heb ik dan nog aan het leven?

28

Maar Isaac riep Jacob, zegende hem en gebood hem, zeggende: Gij zult geen vrouw nemen uit de dochters van de Kanaänieten. Sta op en vlucht naar Mesopotamië, naar het huis van Bethuel, de vader van jouw moeder, en neem voor jezelf van daar een vrouw uit de dochters van Laban, de broeder van jouw moeder. Maar mijn God zal jou zegenen, en jou vermeerderen, en jou

vermenigvuldigen, en je zult tot verzamelingen van natiën worden. En moge hij aan jou de zegen van Abraham mijn vader geven, aan jou en aan jouw zaad na jou, om het land van jouw vreemdelingschap te erven, dat God aan Abraham gaf. En Isaak zond Jakob weg, en hij ging naar Mesopotamië, naar Laban, de zoon van Bethuël de Syriër, de broer van Rebekka, de moeder van Jakob en Esau. Esau zag echter dat Isaac Jacob zegende en hem naar Mesopotamië van Syrië zond om voor zichzelf een vrouw van daar te nemen, bij het zegenen van hem, en hem gebood, zeggende: gij zult geen vrouw nemen uit de dochters van de Kanaänieten. En Jacob hoorde naar zijn vader en zijn moeder, en hij ging naar Mesopotamië van Syrië. Toen Esau gezien had dat de dochters van Kanaän slecht waren in de ogen van Isaak zijn vader, ging Esau naar Ismaël en nam Mahalath, dochter van Ismaël de zoon van Abraham, zuster van Nebajoth, als vrouw bij zijn vrouwen. En Jacob ging uit van de put van de eed en hij ging naar Haran. En hij kwam bij een plaats en hij sliep daar, want de zon was ondergegaan, en hij nam van de stenen van de plaats, en hij legde ze bij zijn hoofd, en hij sliep op die plaats. En hij droomde, en zie, een ladder stond vastgesteld op de aarde, waarvan het hoofd de hemel bereikte, en de boodschappers van God gingen omhoog en omlaag daarop. De Heer stond echter op haar geleund, en zei: Ik ben de God van Abraham, uw vader, en de God van Isaak. Vrees niet, het land waarop jij slaapt, zal Ik aan jou geven, en aan uw nageslacht. En jouw zaad zal zijn als het zand van de aarde, en het zal zich verspreiden naar de zee, en het zuiden, en het noorden, en het oosten, en alle stammen van de aarde zullen gezegend worden

in jou, en in jouw zaad. En zie, ik ben met jou, jou bewakend op alle wegen waar je ook gaat, en ik zal jou terugbrengen naar dit land, omdat ik jou niet zal verlaten, totdat ik alles gedaan heb wat ik tot jou gesproken heb. En Jacob ontwaakte uit zijn slaap, en zei: De Heer is in deze plaats, en ik wist het niet. En hij vreesde en zei: Hoe vreeswekkend is deze plaats! Dit is niet anders dan het huis Gods, en dit is de poort van de hemel. En Jacob stond s morgens op, en nam de steen die hij daar onder zijn hoofd had geplaatst, en hij richtte hem op als een zuil, en hij goot olie op de top ervan. En hij noemde die plaats huis Gods, en Oulamlouz was eerder de naam van de stad. En Jakob deed een gelofte, zeggende, als de Heer de God met mij is, en mij bewaart op deze weg die ik ga, en mij brood geeft om te eten, en een kleed om aan te trekken, en mij terugbrengt met behoud naar het huis van mijn vader, dan zal de Heer mij tot God zijn. En deze steen, die ik als pijler heb opgericht, zal voor mij een huis Gods zijn, en van alles wat u mij geeft, zal ik u het tiende deel geven.

29

En Jacob hief zijn voeten op en ging naar het land van het oosten, naar Laban de zoon van Bethuel de Syriër, de broer van Rebecca, de moeder van Jacob en Esau. En hij ziet, en zie, een put in de vlakte, en daar waren drie kudden schapen die bij de put rustten, want uit die put drenkte men de kudden, en een grote steen lag op de opening van de put. En daar werden alle

kudden verzameld, en zij rolden de steen weg van de opening van de put, en zij gaven de schapen te drinken, en zij plaatsten de steen terug op de opening van de put naar zijn plaats. Jakob zei tegen hen: Broeders, waar komen jullie vandaan? Maar zij zeiden: Wij zijn uit Haran. Hij zei tegen hen: Kennen jullie Laban, de zoon van Nahor? En zij zeiden: Wij kennen. En hij zei tot hen: Is hij gezond? En zij zeiden: Hij is gezond; en zie, Rachel, zijn dochter, kwam aan met de schapen. En Jacob zei: Er is nog veel van de dag over, het is nog niet het uur om het vee te verzamelen; nadat jullie de schapen gewaterd hebben, ga weg en weid ze. Maar zij zeiden: Wij zullen niet kunnen, totdat alle herders verzameld zijn, en zij de steen van de opening van de put wegrollen, en wij de schapen drenken. Terwijl hij nog tot hen sprak, en zie, Rachel de dochter van Laban kwam met de schapen van haar vader, want zij hoedde de schapen van haar vader. Het gebeurde dat toen Jacob Rachel zag, de dochter van Laban, de broer van zijn moeder, en de schapen van Laban, de broer van zijn moeder, Jacob naderbij kwam en de steen van de opening van de put wegrolde, en hij drenkte de schapen van Laban, de broer van zijn moeder. En Jacob kuste Rachel, en hij verhief zijn stem en weende. En hij rapporteerde aan Rachel dat hij de broeder van haar vader was en dat hij de zoon van Rebecca was, en zij rende en rapporteerde aan haar vader volgens deze woorden. Het gebeurde dat toen Laban de naam Jacob, de zoon van zijn zuster, hoorde, hij naar hem toe rende om hem te ontmoeten, en hem omhelsde en kuste, en hem zijn huis binnenbracht, en Jacob vertelde aan Laban al deze woorden. En Laban zei tot hem: u bent uit mijn beenderen en

uit mijn vlees, en hij was een maand dagen bij hem. Maar Laban zei tot Jakob, omdat je mijn broeder bent, zul je mij niet gratis dienen, vertel mij wat jouw loon is? De Laban had twee dochters, de naam van de oudste was Lea, en de naam van de jongste was Rachel. De ogen van Leah waren zwak, maar Rachel was mooi van vorm en zeer mooi van verschijning. Jacob hield echter van Rachel, en hij zei: Ik zal u zeven jaren dienen voor Rachel, uw jongere dochter. Laban zei tegen hem: Het is beter dat ik haar aan jou geef, dan dat ik haar aan een andere man geef; woon bij mij. En Jacob diende zeven jaren voor Rachel, en zij waren voor hem als weinige dagen, vanwege zijn liefde voor haar. Jakob zei tegen Laban: Geef mij mijn vrouw, want de dagen zijn vervuld, zodat ik tot haar kan ingaan. Laban verzamelde alle mannen van de plaats en maakte een bruiloft. En het werd avond, en hij nam Lea, zijn dochter, en bracht haar binnen naar Jakob, en Jakob ging bij haar binnen. En Laban gaf aan zijn dochter Lea zijn dienstmaagd Zelfa, aan haar als dienstmaagd. Het werd morgen, en zie, het was Lea; en Jakob zei tegen Laban: Wat heb je me dit aangedaan? Heb ik niet voor Rachel bij jou gediend? En waarom heb je me bedrogen? Maar Laban antwoordde: Het is niet zo in onze plaats, om de jongere te geven vóór de oudere. Voltooi daarom de week van deze, en ik zal aan jou ook deze geven in ruil voor het werk dat je bij mij werkt, nog eens zeven andere jaren. Jacob deed dus zo, en vervulde de week van deze, en Laban gaf hem Rachel, zijn dochter, tot vrouw. Laban gaf aan zijn dochter Bilhah, zijn dienstmaagd, haar tot dienstmaagd. En hij ging in tot Rachel, en hij hield meer van Rachel dan van Lea, en hij diende hem nog

zeven jaar. Maar toen de Heer God zag dat Lea gehaat werd, opende Hij haar baarmoeder, maar Rachel was onvruchtbaar. En Lea werd zwanger en baarde een zoon voor Jakob, en zij noemde zijn naam Ruben, zeggende: omdat de Heer mijn vernedering heeft gezien en mij een zoon heeft gegeven, daarom zal mijn man mij nu liefhebben. En zij ontving weer en baarde een tweede zoon voor Jakob, en zij zei: Omdat de Heer gehoord heeft dat ik gehaat word, heeft Hij mij ook deze gegeven, en zij riep zijn naam Simeon. En zij werd nog zwanger en baarde een zoon, en zij zei: nu zal mijn man zich aan mij hechten, want ik heb hem drie zonen gebaard; daarom noemde zij zijn naam Levi. En nadat zij wederom ontvangen had, baarde zij een zoon, en zij zei: Nu zal ik hiervoor de Heer danken. Daarom noemde zij zijn naam Judah, en zij hield op met baren.

30

Toen Rachel zag dat zij Jacob geen kinderen had gebaard, werd Rachel jaloers op haar zuster, en zij zei tegen Jacob: Geef mij kinderen, want anders sterf ik. Boos geworden zei Jacob tegen Rachel: Ben ik soms in de plaats van God, die jou de vrucht van de schoot heeft onthouden? Rachel zei tegen Jacob: Zie, mijn dienstmaagd Bilhah, ga naar haar toe, en zij zal baren op mijn knieën, en ook ik zal kinderen krijgen door haar. En zij gaf hem Bilhah, haar dienstmaagd, tot vrouw, en Jakob ging tot haar in. En Bilhah, de dienstmaagd van Rachel, werd zwanger en baarde Jakob een zoon. En Rachel zei, God heeft mij geoordeeld, en

heeft mijn stem gehoord, en heeft mij een zoon gegeven; daarom heeft zij zijn naam Dan genoemd. En Bilha, de dienstmaagd van Rachel, werd nog eens zwanger en baarde een tweede zoon voor Jakob. En Rachel zei: Mijn God heeft voor mij gestreden, en ik heb geworsteld met mijn zuster, en ik heb het gewonnen, en zij riep zijn naam Naphtali. Lea zag echter dat zij ophield met baren, en zij nam Zelfa haar dienstmaagd, en gaf haar aan Jakob tot vrouw, en hij ging tot haar in. En Zelpha, de dienstmaagd van Lea, ontving en baarde Jakob een zoon. En Leah zei: Wat een geluk! en zij noemde hem Gad. En Zelpha, de dienstmaagd van Lea, ontving nog, en baarde Jakob een tweede zoon. En Leah zei: Gezegend ben ik, omdat de vrouwen mij gezegend zullen noemen, en zij riep zijn naam Asher. Ruben ging in de dagen van de tarweoogst en vond alruinappels in het veld, en bracht ze naar Lea, zijn moeder. Rachel zei tegen Lea, haar zuster: Geef mij van de alruinen van jouw zoon. Maar Lea zei: Is het niet genoeg voor jou dat je mijn man hebt genomen? Zul je niet ook de alruinen van mijn zoon nemen? En Rachel zei: Niet zo; laat hem vannacht met jou slapen in ruil voor de alrunen van jouw zoon. Jacob kwam s avonds van het veld binnen, en Lea ging hem tegemoet, en zei: Bij mij zul je vandaag binnengaan, want ik heb jou gehuurd in plaats van de alruinwortels van mijn zoon, en hij sliep die nacht met haar. En God hoorde Leah, en zij ontving en baarde Jakob een vijfde zoon. En Lea zei: God heeft mij mijn loon gegeven, omdat ik mijn dienstmaagd aan mijn man gaf, en zij riep zijn naam Issachar, wat loon betekent. En Lea werd nog zwanger en baarde een zesde zoon voor Jakob. En Lea zei: God heeft mij een goed geschenk gegeven in deze tijd,

nu zal mijn man mij kiezen, want ik heb hem zes zonen gebaard, en zij riep zijn naam Zebulon. En hierna baarde zij een dochter, en hij noemde haar naam Dina. Maar God herinnerde zich Rachel, en God luisterde naar haar, en opende haar baarmoeder. En na opgevat te hebben baarde zij Jacob een zoon, en Rachel zei: God heeft mijn smaad weggenomen. En zij noemde zijn naam Jozef, zeggende: Moge God mij nog een andere zoon toevoegen. Het gebeurde dat toen Rachel Joseph baarde, Jacob tot Laban zei: zend mij weg, opdat ik naar mijn plaats mag gaan, en naar mijn land. Geef mijn vrouwen terug, en mijn kinderen, voor wie ik jou heb gediend, zodat ik mag weggaan; jij weet immers de dienstbaarheid die ik jou heb gediend. Maar Laban zei tegen hem: Als ik gunst heb gevonden in jouw ogen - ik heb gewicheld - want God heeft mij gezegend bij jouw komst. Specificeer jouw loon tegenover mij, en ik zal het geven. Maar Jacob zei: jij weet wat ik voor jou heb gedaan, en hoeveel van jouw vee bij mij was. Want klein was wat u had voordat ik kwam, en het groeide tot een menigte, en de Heer God heeft u gezegend door mijn toedoen; wanneer zal ik nu dus ook voor mijzelf een huis maken? En Laban zei tegen hem: Wat zal ik jou geven? Jakob zei tegen hem: Je hoeft me niets te geven, als je dit voor me doet, zal ik weer je schapen hoeden en bewaken. Laat al jouw schapen vandaag passeren, en scheid vandaar elk donker schaap onder de lammeren, en elk gestreept en gespikkeld schaap onder de geiten, dat zal mijn beloning zijn. En mijn rechtvaardigheid zal tot mij luisteren op de volgende dag, omdat mijn beloning voor u is: alles dat niet gespikkeld en gestreept is onder de geiten, en donker onder de lammeren, zal

als gestolen bij mij worden beschouwd. Laban zei tegen hem: laat het zijn volgens jouw woord. En hij scheidde op die dag de gespikkelde en gevlekte bokken, en alle gespikkelde en gevlekte geiten, en alles wat donker was onder de lammeren, en alles wat wit was onder hen, en gaf deze door de hand van zijn zonen. En hij verwijderde een afstand van drie dagreizen, en tussen hen en tussen Jakob, maar Jakob hoedde de overgebleven schapen van Laban. Jacob nam voor zichzelf een verse staf van storax, van walnoot en van plataan, en Jacob schilde ze met witte schillen, en door het groene af te schrapen verscheen het witte dat hij schilde gevarieerd op de staven. En hij plaatste de stokken die hij geschild had in de troggen van de drinkbakken met water, zodat wanneer de schapen zouden komen om te drinken, zij voor de stokken zouden zijn wanneer zij kwamen om te drinken, en de schapen zouden bevrucht worden bij de stokken. En de schapen waren tochtig bij de stokken, en de schapen baarden puur witte en bonte en grijs gevlekte lammeren. De lammeren echter scheidde Jacob, en hij plaatste voor de schapen een gestreepte ram, en alles wat gevarieerd was onder de lammeren, en hij scheidde voor zichzelf kuddes apart, en hij mengde ze niet bij de schapen van Laban. Het gebeurde in de tijd waarin de schapen loops waren en in de baarmoeder ontvingen, dat Jacob de staven voor de schapen in de troggen plaatste, opdat zij zouden concipieren volgens de staven. Wanneer de schapen baarden, plaatste hij ze niet, maar het gebeurde dat de ongemerkte van Laban waren en de gemerkte van Jakob. En de man werd zeer, zeer rijk, en hij kreeg veel vee, en ossen, en kinderen, en dienstmaagden, en kamelen,

en ezels.

31

Maar Jacob hoorde de woorden van de zonen van Laban, die zeiden: Jacob heeft alles van onze vader genomen, en uit wat van onze vader was heeft hij al deze rijkdom gemaakt. En Jacob zag het gezicht van Laban, en zie, het was niet tegenover hem zoals gisteren en eergisteren. De Heer zei tegen Jakob: Keer terug naar het land van uw vader en naar uw geslacht, en Ik zal met u zijn. Maar Jacob riep Lea en Rachel naar de vlakte waar de kudden waren. En hij zei tegen hen: Ik zie het gezicht van jullie vader, dat het niet naar mij is zoals gisteren en eergisteren, maar de God van mijn vader was met mij. En jullie weten zelf dat ik met al mijn kracht jullie vader heb gediend. Maar jullie vader heeft mij bedrogen, en hij heeft mijn loon tien keer veranderd, en God heeft hem niet toegestaan mij kwaad te doen. Als hij zo zegt: De gevarieerde zullen jouw loon zijn, dan zullen alle schapen gevarieerde baren; als hij maar zegt: De witte zullen jouw loon zijn, dan zullen alle schapen witte baren. En God nam al het vee van jullie vader weg en gaf het aan mij. En het gebeurde toen de schapen ontvingen in de buik terwijl ik ze aan het paren was, en ik zag met mijn ogen in mijn slaap, en zie de bokken en de rammen die opgingen op de schapen en de geiten, wit gestreept en bont en askleurig gespikkeld. En de Boodschapper van God zei tot mij in een droom: Jakob. En ik zei: Wat is er? En hij zei: Sla uw ogen op en zie de bokken en de

rammen die de schapen en de geiten bespringen, gevlekt en bont en askleurig gespikkeld, want ik heb alles gezien wat Laban u aandoet. Ik ben de God die aan jou verschenen is in de plaats van God, waar je daar een pilaar voor mij gezalfd hebt, en waar je daar een gelofte aan mij gedaan hebt. Nu daarom, sta op en ga uit deze aarde, en vertrek naar het land van jouw geboorte, en ik zal met jou zijn. En Rachel en Lea antwoordden en zeiden tot hem: Is er voor ons nog een deel of erfenis in het huis van onze vader? Zijn we niet als vreemden door hem gerekend? Hij heeft ons immers verkocht, en hij heeft ons zilver helemaal verslonden. Alle rijkdom en glorie, die de God van onze vader heeft weggenomen, zal aan ons zijn en aan onze kinderen. Nu daarom, doe alles wat God tot jou heeft gezegd. Jakob stond op en nam zijn vrouwen en zijn kinderen op de kamelen. En hij leidde al zijn bezittingen weg, en al zijn bagage, die hij verworven had in Mesopotamië, en al zijn dingen, om te vertrekken naar Isaak zijn vader naar het land Kanaän. Laban ging zijn schapen scheren, maar Rachel stal de beelden van haar vader. Jacob verborg het echter voor Laban de Syriër, door het hem niet te melden dat hij vluchtte. En hij vluchtte met alles wat van hem was, stak de rivier over en haastte zich naar het gebergte Gilead. Het werd aan Laban de Syriër op de derde dag gerapporteerd dat Jakob gevlucht was. En nadat hij zijn broeders met zich had genomen, achtervolgde hij hem zeven dagen lang, en haalde hem in bij de berg Gilead. Maar God kwam in een droom in de nacht naar Laban de Syriër, en zei tot hem: Wacht jezelf dat je nooit kwade dingen spreekt met Jacob. En Laban haalde Jacob in, en Jacob had zijn tent opgezet in het

gebergte, en Laban had zijn broeders geplaatst in het gebergte Gilead. En Laban zei tegen Jakob, wat heb je gedaan? Waarom vluchtte je in het geheim, en heb je me bestolen, en leidde je mijn dochters weg als gevangenen met het zwaard? En als je het mij had aangekondigd, zou ik je hebben weggezonden met vreugde, en met muzikanten, en met trommels, en met een lier. En ik werd niet waardig geacht om mijn kinderen en mijn dochters te kussen; maar nu heb je dwaas gehandeld. En nu is mijn hand sterk om jou kwaad te doen, maar de God van jouw vader zei gisteren tot mij: Wacht jezelf dat je nooit kwade dingen spreekt met Jakob. Nu daarom ben je gegaan, want je verlangde ernaar te vertrekken naar het huis van jouw vader, waarom heb je mijn goden gestolen? Maar Jacob antwoordde en zei tot Laban: Omdat ik bang was, want ik dacht: misschien neemt u uw dochters van mij weg, en al het mijne. En Jacob zei: bij wie je jouw goden zou vinden, zal niet leven voor onze broers, herken wat van het jouwe bij mij is, en neem het, en hij herkende niets bij hem, maar Jacob wist niet dat Rachel zijn vrouw hen gestolen had. Laban ging naar binnen en doorzocht het huis van Lea, maar vond niets, en ging uit het huis van Lea, en doorzocht het huis van Jakob, en het huis van de twee dienstmaagden, maar vond niets, en ging ook naar binnen in het huis van Rachel. Rachel nam de afgodsbeelden, wierp ze in de zadeltassen van de kameel en ging erop zitten. En zij zei tot haar vader: Neem het niet kwalijk, heer, ik kan niet voor u opstaan, omdat ik de gewoonte van de vrouwen heb. Laban doorzocht het gehele huis en vond de beelden niet. Jacob werd boos en hij vocht met Laban; en Jacob antwoordde en zei tot Laban: wat is mijn

onrecht? En wat is mijn zonde, dat je mij achtervolgde, en dat je alle voorwerpen van mijn huis doorzocht? Wat heb je gevonden van alle vaten van jouw huis? Plaats het hier voor jouw broers en mijn broers, en laat hen oordelen tussen ons tweeën. Deze twintig jaren ben ik bij jou geweest; jouw schapen en jouw geiten zijn niet kinderloos geworden; rammen van jouw schapen heb ik niet opgegeten. Wat door wilde dieren gedood was heb ik niet aan jou gebracht, ik betaalde het terug van mijzelf, diefstallen van overdag en diefstallen van s nachts. Ik werd overdag verbrand door de hitte en door de vorst van de nacht, en de slaap week van mijn ogen. Deze twintig jaren ben ik in jouw huis geweest, ik heb jou veertien jaren gediend in plaats van jouw twee dochters, en zes jaren bij jouw schapen, en je hebt mijn loon tien keer bedrogen. Als de God van mijn vader Abraham, en de vrees van Isaak, niet met mij was geweest, zou je mij nu met lege handen hebben weggezonden. Mijn vernedering en de arbeid van mijn handen heeft God gezien, en Hij heeft jou gisteren bestraft. Maar Laban antwoordde en zei tot Jakob: de dochters zijn mijn dochters, en de zonen zijn mijn zonen, en het vee is mijn vee, en alles wat jij ziet is van mij, en wat betreft mijn dochters, wat zal ik deze vandaag doen, of hun kinderen die zij gebaard hebben? Nu daarom, kom, laat ik een verbond maken tussen mij en jou, en het zal zijn tot een getuigenis tussen mij en jou. Maar hij zei tot hem: zie, niemand is met ons; zie, God is getuige tussen mij en jou. Maar Jacob nam een steen en richtte hem op als pilaar. Maar Jacob zei tot zijn broers: Verzamel stenen, en zij verzamelden stenen en maakten een heuvel, en zij aten daar op de heuvel, en Laban zei tot hem:

Deze hoop getuigt tussen mij en jou vandaag. En Laban noemde hem hoop van de getuigenis, maar Jakob noemde hem hoop getuige. Laban zei tegen Jacob: Zie, deze hoop en de pilaar die ik heb opgericht tussen mij en jou, deze hoop getuigt, en deze pilaar getuigt, daarom werd de naam de hoop getuigt gegeven. En het gezicht, waarvan hij zei, moge God erop toezien tussen mij en jou, omdat wij ons zullen afscheiden de een van de ander. Als je mijn dochters zult vernederen, als je vrouwen neemt naast mijn dochters, zie, niemand is bij ons die het ziet, God is getuige tussen mij en jou. Als ik niet naar jou oversteek, en jij niet naar mij oversteekt voorbij deze heuvel en deze pilaar, met kwade bedoelingen. De God van Abraham en de God van Nahor zullen oordelen tussen ons, en Jakob zwoer bij de vrees van zijn vader Isaak. En hij offerde een offer op de berg, en hij riep zijn broers, en zij aten en dronken, en zij sliepen op de berg.

32

Maar Laban stond s morgens op, kuste zijn zonen en zijn dochters, en zegende hen, en Laban keerde zich om en ging weg naar zijn plaats. En Jacob ging zijn eigen weg, en toen hij opkeek zag hij het kamp van God dat gekampeerd was, en de boodschappers van God kwamen hem tegemoet. Jacob zei, toen hij hen zag: Dit is het kamp van God, en hij noemde de naam van die plaats Machanaïm. Jacob zond boodschappers voor zich uit naar zijn broer Esau, naar het land Seir, naar het land Edom. En hij gebood hen, zeggend, zo zult u zeggen tot mijn heer Esau:

zo zegt uw zoon Jakob: met Laban heb ik verbleven, en ik heb vertoefd tot nu. En er werden mij runderen, en ezels, en schapen, en kinderen, en dienstmaagden; en ik zond om te berichten aan mijn heer Ezau, opdat uw dienaar gunst vindt bij u. En de boodschappers keerden terug naar Jakob en zeiden: Wij kwamen bij uw broer Esau, en zie, hij komt u tegemoet met vierhonderd mannen. Jakob vreesde zeer en was benauwd, en hij verdeelde het volk dat met hem was, en de ossen, en de kamelen, en de schapen, in twee kampen. En Jacob zei: als Esau in het ene kamp komt en het verslaat, zal het tweede kamp gered worden. Jakob zei: de God van mijn vader Abraham, en de God van mijn vader Isaak, Heer, u die tot mij gezegd hebt, keer terug naar het land van uw geboorte, en ik zal het u goed doen; laat het mij genoeg zijn van alle gerechtigheid, en van alle waarheid, die u aan uw dienaar gedaan hebt; want met deze mijn staf stak ik deze Jordaan over; nu maar ben ik tot twee kampen geworden. Verlos mij uit de hand van mijn broer, uit de hand van Esau, omdat ik hem vrees, opdat hij niet ooit, komende, mij slaat en de moeder met de kinderen. Maar U zei: Ik zal u goed doen, en ik zal uw nageslacht maken als het zand van de zee, dat niet zal worden geteld vanwege de menigte. En hij sliep daar die nacht; en hij nam van wat hij gebracht had als geschenken; en hij zond naar Esau zijn broer, tweehonderd geiten, twintig bokken, tweehonderd schapen, twintig rammen, zogende kamelen en dertig van hun jongen, veertig ossen, tien stieren, twintig ezels, en tien veulens. En hij gaf ze aan zijn knechten, elke kudde apart; en hij zei tegen zijn knechten: Ga voor mij uit, en houd afstand tussen de ene kudde en de andere

kudde. En hij beval de eerste, zeggende: als Esau mijn broer jou ontmoet, en hij jou vraagt, zeggende: van wie ben jij? En waar ga je heen? En van wie zijn deze dingen die voor jou uit gaan? Je zult zeggen: van je kind Jakob heeft hij geschenken gestuurd aan mijn heer Esau; en zie, hij is achter ons. En hij beval de eerste, en de tweede, en de derde, en allen die achter deze kuddes gingen, zeggende: volgens dit woord spreek tot Esau wanneer jullie hem vinden. En jullie zullen zeggen: zie, jouw zoon Jakob komt achter ons; want hij zei: ik zal zijn gezicht verzoenen met de geschenken die voor hem uitgaan, en na dit zal ik zijn gezicht zien; want misschien zal hij mijn gezicht ontvangen. En de geschenken gingen voor hem uit, maar hijzelf sliep die nacht in het kamp. Die nacht opgestaan, nam hij de twee vrouwen en de twee dienstmaagden en de elf kinderen van hem, en stak over bij de oversteekplaats van de Jabbok. En hij nam hen, overstak de bergstroom en bracht al het zijne over. Maar Jakob bleef alleen achter, en een man worstelde met hem tot de morgen. Hij zag maar dat hij niet in staat was tegen hem, en hij raakte de holte van zijn dij aan, en de holte van Jakobs dij werd verdoofd tijdens het worstelen met hem. En hij zei tegen hem, stuur me weg, want de dageraad is opgegaan. En hij zei: Ik zal jou niet wegsturen, tenzij jij mij zegent. Hij zei tegen hem: Wat is jouw naam? En hij zei: Jakob. En Hij zei tot hem: Jouw naam zal niet meer Jakob worden genoemd, maar Israël zal jouw naam zijn, omdat je met God hebt gestreden, en met mensen machtig zult zijn. Jakob vroeg en hij zei: Verkondig mij uw naam. En hij zei: Waarom vraag jij naar mijn naam? En hij zegende hem daar. En Jakob noemde de naam van die plaats, vorm van God; want ik

zag God gezicht naar gezicht, en mijn ziel werd gered. De zon ging voor hem op toen hij de gedaante van God voorbijging, maar hij hinkte op zijn dij. Daarom zullen de zonen van Israël de pees die verdoofd werd, die op de holte van de dij is, niet eten tot op deze dag, omdat hij de holte van de dij van Jakob raakte, de pees die verdoofd werd.

33

Jakob keek op met zijn ogen en zag en zie Esau zijn broer komend en vierhonderd mannen met hem en Jakob verdeelde de kinderen op Lea en op Rachel en de twee slavinnen. En hij plaatste de twee vrouwelijke dienaren en hun zonen vooraan, en Lea en haar kinderen erachter, en Rachel en Jozef als laatsten. Maar hijzelf ging voorwaarts vóór hen, en hij boog zeven keer neer op de aarde, totdat hij zijn broer naderde. En Esau rende hem tegemoet, en omhelsde hem, viel op zijn nek, en kuste hem, en beiden weenden. En Esau keek op en zag de vrouwen en de kinderen, en hij zei: Wat zijn deze voor jou? En hij zei: De kinderen die God aan uw dienaar geschonken heeft. En de jonge vrouwen naderden met hun kinderen, en zij bogen zich neer. En Leah naderde met haar kinderen, en zij bogen. En daarna naderden Rachel en Joseph, en zij bogen. En hij zei: Wat betekenen deze dingen voor jou, al deze kampen die ik ontmoet heb? En hij zei: Opdat uw zoon gunst moge vinden voor u, heer. Maar Esau zei: Ik heb veel, broeder, laat het jouwe van jou zijn. Jakob zei: als ik gunst vond bij jou, ontvang de geschenken uit

mijn handen; daarom zag ik jouw gezicht, zoals iemand het gezicht van God zou zien, en je zult behagen in mij hebben. Neem mijn zegeningen, die ik aan jou bracht, omdat God mij genade heeft betoond, en ik heb alles, en hij drong bij hem aan, en hij nam. En hij zei: Laten wij vertrekken en rechtdoor gaan. En hij zei tegen hem, mijn heer weet dat de kinderen tederder zijn, en de schapen en de koeien bij mij jongen werpen; als ik hen dus een dag zal najagen, zal al het vee sterven. Laat mijn heer voorgaan voor zijn dienaar; maar ik zal versterken op de weg volgens de rust van de reis die voor mij is, en volgens de voet van de kinderen, totdat ik kom naar mijn heer naar Seir. Maar Esau zei: Ik zal bij jou achterlaten van het volk dat met mij is. Maar hij zei: Waarom dit? Het is voldoende dat ik gunst vond voor u, heer. Maar Esau keerde op die dag terug naar zijn weg naar Seir. En Jacob vertrok naar Tenten, en hij maakte daar voor zichzelf huizen, en voor zijn vee maakte hij tenten; daarom noemde hij de naam van die plaats Tenten. En Jacob kwam in Salem, de stad van Shechem, die in het land Kanaän is, toen hij terugkeerde uit Mesopotamië in Syrië, en hij sloeg zijn kamp op tegenover de stad. En hij verwierf het deel van het veld, waar hij daar zijn tent oprichtte, van Emmor, vader van Sychem, voor honderd amnon. En hij stelde daar een altaar op en riep de God van Israël aan.

34

Dinah, de dochter van Lea, die zij aan Jakob baarde, ging uit om

de dochters van de plaatselijke bewoners te ontmoeten. En Sichem, de zoon van Emmor de Hiviet, de heerser van het land, zag haar, en hij nam haar, sliep met haar, en vernederde haar. En hij schonk aandacht aan de ziel van Dina, de dochter van Jakob, en hij hield van de maagd, en hij sprak tot haar naar de geest van de maagd. Sichem zei tegen Hemor, zijn vader, zeggende: neem mij dit kind tot vrouw. Jacob hoorde echter dat de zoon van Emmor zijn dochter Dinah onteerd had, maar zijn zonen waren met zijn vee in de vlakte, en Jacob zweeg totdat zij kwamen. Maar Emmor, de vader van Sichem, ging uit naar Jakob om met hem te spreken. De zonen van Jakob kwamen van het veld, en toen zij het hoorden, werden de mannen diep gekwetst, en het was voor hen zeer pijnlijk, omdat hij een schandelijke daad had gedaan in Israël, door te slapen met de dochter van Jakob, en zo zal het niet zijn. En Hemor sprak tot hen, zeggende: Sichem mijn zoon koos met zijn ziel jullie dochter; geef haar daarom aan hem tot vrouw, en trouw onderling met ons; geef jullie dochters aan ons, en neem onze dochters voor jullie zonen. En woon bij ons, en zie, het land ligt breed voor jullie open, woon er, en handel erop, en verwerf bezittingen erin. Sichem zei tegen haar vader en tegen haar broers: Mocht ik gunst vinden bij jullie, en wat jullie ook zeggen, wij zullen het geven. Verhoog de bruidsschat zeer, en ik zal geven zoals jullie aan mij zouden zeggen, en jullie zullen mij dit meisje tot vrouw geven. De zonen van Jakob antwoordden Sychem en Emmor, zijn vader, met bedrog en spraken tot hen, omdat zij Dinah, hun zuster, bezoedeld hadden. En Simeon en Levi, de broers van Dina, zeiden tot hen: Wij zullen dit niet

kunnen doen, onze zuster geven aan een man die een voorhuid heeft, want het is een schande voor ons. Alleen hierin zullen wij aan jullie gelijk gemaakt worden, en wij zullen bij jullie wonen, als jullie worden zoals wij, doordat al jullie mannelijken besneden worden. En wij zullen onze dochters aan jullie geven, en van jullie dochters zullen wij voor ons vrouwen nemen, en wij zullen bij jullie wonen, en wij zullen zijn als één volk. Als u maar niet naar ons luistert om besneden te worden, zullen wij onze dochter meenemen en weggaan. En de woorden bevielen Emmor en Sychem, de zoon van Emmor. En de jongeman vertragde niet om dit woord te doen, want hij was dringend verlangend naar de dochter van Jakob, en hij was de meest geëerde van allen in het huis van zijn vader. En Hamor kwam en Sichem zijn zoon naar de poort van hun stad, en zij spraken tot de mannen van hun stad, zeggende: Deze mensen zijn vreedzaam, laat hen met ons wonen in het land, en laat hen erin handelen; en het land zie, het is breed voor hen; hun dochters zullen wij tot vrouwen nemen, en onze dochters zullen wij aan hen geven. Alleen hierin zullen de mensen aan ons gelijk worden om met ons te wonen, zodat wij één volk zijn, doordat elk mannelijk persoon van ons besneden wordt, zoals ook zij besneden zijn. En hun vee en hun viervoetige dieren en hun bezittingen, zullen die niet van ons zijn? Alleen hierin laten wij ons gelijk maken aan hen, en zij zullen met ons wonen. En Emmor en zijn zoon Sychem luisterden, allen die handelden bij de poort van hun stad, en al wat mannelijk was werd besneden in het vlees van hun voorhuid. Het gebeurde op de derde dag, toen zij in pijn waren, dat de twee zonen van Jakob, Simeon en

Levi, de broers van Dina, elk zijn zwaard namen, en veilig de stad binnengingen, en alle mannelijke personen doodden. Zij doodden Emmor en zijn zoon Sychem met het zwaard, namen Dinah uit het huis van Sychem en gingen weg. De zonen van Jacob gingen naar binnen bij de gewonden en plunderden de stad waarin zij Dinah, hun zuster, onteerd hadden. En zij namen hun schapen en hun ossen en hun ezels, zoveel als er in de stad was en zoveel als er in de vlakte was. En zij namen al hun lichamen gevangen, en al hun bagage, en hun vrouwen, en plunderden alles wat in de stad was en alles wat in de huizen was. Jacob zei tegen Simeon en Levi: Jullie hebben mij hatelijk gemaakt, zodat ik slecht ben voor allen die het land bewonen, zowel voor de Kanaänieten als voor de Ferezieten. Ik ben maar weinig in getal, en als zij zich tegen mij verzamelen, zullen zij mij afsnijden, en zal ik vernietigd worden, ik en mijn huis. Maar zij zeiden: Zullen zij dan onze zuster als een hoer gebruiken?

35

God zei tegen Jakob: Sta op, ga naar de plaats Bethel en woon daar, en maak daar een altaar voor de God die aan jou verschenen is, toen jij vluchtte voor het aangezicht van Esau, jouw broer. Maar Jakob zei tot zijn huis en tot allen die met hem waren: neem de vreemde goden die met jullie zijn weg uit jullie midden, en reinig jezelf, en verander jullie gewaden. En laten wij, nadat wij zijn opgestaan, opgaan naar Bethel, en laten wij daar een altaar maken voor de God die naar mij geluisterd heeft

in de dag van benauwdheid, die met mij was, en die mij gered heeft op de weg die ik ging. En zij gaven aan Jakob de vreemde goden die in hun handen waren en de oorringen die in hun oren waren, en Jakob verborg ze onder de terebint in Sichem en vernietigde ze tot de dag van vandaag. En Israël vertrok uit Sichem, en er kwam een vrees Gods over de steden rondom hen, en zij vervolgden de zonen Israëls niet. Kwam maar Jacob naar Luz, dat is in het land Kanaän, dat is Bethel, hijzelf en al het volk dat met hem was. En hij bouwde daar een altaar, en hij noemde de naam van de plaats Bethel, want daar was God aan hem verschenen, toen hij vluchtte voor het gezicht van Esau, zijn broer. Deborah, de voedster van Rebecca, stierf en werd begraven beneden Bethel bij de eik, en Jacob noemde haar naam: Eik van Rouw. God verscheen aan Jakob nog in Luz, toen hij uit Mesopotamië van Syrië kwam, en God zegende hem. En God zei tot hem: jouw naam zal niet meer Jakob worden genoemd, maar Israël zal jouw naam zijn, en Hij riep zijn naam Israël. Maar God zei tot hem: Ik ben jouw God, vermeerder en vermenigvuldig, naties en vergaderingen van naties zullen uit jou voortkomen, en koningen zullen uit jouw lendenen uitgaan. En het land dat ik aan Abraham en Isaac gaf, aan jou heb ik het gegeven, aan jou zal het zijn, en aan jouw nageslacht na jou zal ik dit land geven. En God ging op van hem, van de plaats waar Hij met hem gesproken had. En Jacob richtte een pilaar op in de plaats waar God met hem gesproken had, een stenen pilaar, en hij goot daarop een plengoffer uit, en hij goot daarop olie. En Jakob riep de naam van de plaats, waar God daar met hem sprak, Bethel. Maar Jacob vertrok uit Bethel en sloeg zijn tent op

voorbij de toren van Gader. Het gebeurde toen hij Chabratha naderde om naar Ephrathah te komen, dat Rachel baarde, en zij had een moeilijke bevalling. Het gebeurde dat zij met hevige pijn baarde, en de vroedvrouw zei tot haar: Heb moed, want ook deze is voor jou een zoon. Het gebeurde dat toen zij haar ziel losliet, want zij stierf, zij zijn naam riep: zoon van mijn pijn, maar de vader riep zijn naam Benjamin. Rachel stierf en werd begraven aan de weg van de hippodroom Ephrathah; deze is Bethlehem. En Jacob richtte een zuil op op haar graf, dit is de zuil op het graf van Rachel tot op deze dag. Het gebeurde dat toen Israel in dat land woonde, Ruben ging en sliep met Ballas, de bijvrouw van zijn vader Jakob, en Israel hoorde het, en het was kwaad in zijn ogen. De zonen van Jakob waren twaalf. De zonen van Lea: de eerstgeborene van Jacob, Reuben, Simeon, Levi, Juda, Issachar, Zebulon. De zonen van Rachel waren Joseph en Benjamin. En de zonen van Bilha, de dienstmaagd van Rachel: Dan en Naftali. De zonen van Zilpah, de dienstmaagd van Lea: Gad en Asher. Dit zijn de zonen van Jacob, die hem in Mesopotamië van Syrië geboren werden. Jacob kwam naar Isaac, zijn vader, naar Mamre, naar de stad van de vlakte; dit is Hebron in het land Kanaän, waar Abraham en Isaac verbleven. En de dagen van Isaac, die hij leefde, werden honderd tachtig jaar. En Isaac stierf toen zijn krachten hem begaven, en hij werd toegevoegd aan zijn geslacht, oud en vol van dagen, en zijn zonen Esau en Jacob begroeven hem.

36

Deze zijn de geslachten van Esau, hij is Edom. Esau nam voor zichzelf vrouwen van de dochters van de Kanaänieten: Ada, dochter van Ailom de Hethiet, en Olibema, dochter van Ana, de zoon van Sebegon de Hiviet. En de Basemath, dochter van Ishmael, zuster van Nebaioth. Ada baarde hem Eliphaz, en Basemath baarde Raguel. En Olibema baarde Ieous, en Ieglom, en Kore, deze zonen van Esau, die hem werden geboren in het land Kanaän. Esau nam zijn vrouwen, zijn zonen, zijn dochters, alle mensen van zijn huis, al zijn bezittingen, al het vee, en alles wat hij verworven had, en alles wat hij verkregen had in het land Kanaän, en Esau ging weg uit het land Kanaän van het aangezicht van Jakob, zijn broer. Want hun bezittingen waren vele om samen te wonen, en het land van hun verblijf was niet in staat hen te dragen, vanwege de menigte van hun bezittingen. Esau vestigde zich in het gebergte Seir; Esau zelf is Edom. Deze zijn de generaties van Esau, vader van Edom, in het gebergte Seir. En dit zijn de namen van de zonen van Esau: Eliphaz, zoon van Ada, de vrouw van Esau, en Raguel, zoon van Basemath, de vrouw van Esau. De zonen van Eliphaz werden Teman, Omar, Zophar, Gothom en Kenaz. Thamna was echter de bijzit van Eliphaz, de zoon van Esau, en zij baarde Eliphaz Amalek; dit waren de zonen van Ada, de vrouw van Esau. Deze waren de zonen van Raguel: Nahath, Zare, Some en Moze; deze waren de zonen van Basemath, de vrouw van Esau. Deze zijn de zonen van Olibemas, dochter van Ana, de zoon van Sebegon, vrouw van Esau; zij baarde aan Esau Ieous, Ieglom en Kore. Deze leiders zijn zonen van Esau; zonen van Elifaz de eerstgeborene van Esau; leider Teman, leider Omar, leider Zepho, leider Kenaz,

leider Korah, leider Gatam, leider Amalek; deze leiders van Elifaz in het land Edom; deze zonen van Ada. En deze waren de zonen van Raguel, de zoon van Esau: leider Nahoth, leider Zare, leider Some, leider Moze; deze waren de leiders van Raguel in het land Edom, deze waren de zonen van Basemath, de vrouw van Esau. Deze waren de zonen van Oholibamah, de vrouw van Esau: leider Jeush, leider Jeglom, leider Korah; deze waren de leiders van Oholibamah, de dochter van Ana, de vrouw van Esau. Deze zijn de zonen van Esau, en deze zijn hun leiders, deze zijn de zonen van Edom. Deze maar zijn zonen van Seir de Horiet, die het land bewoonde: Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, en Dishon, en Ezer, en Dishan; deze zijn leiders van de Horiet, de zonen van Seir in het land Edom. De zonen van Lotan werden Chorri en Heman, en de zuster van Lotan was Thamna. Deze zijn de zonen van Shobal: Golam, Manahath, Gaibel, Zophar en Omar. En deze zijn de zonen van Zibeon: Aje en Ana; deze is Ana, die de Jamin vond in de wildernis, toen hij de lastdieren hoedde van Zibeon zijn vader; En deze zijn de zonen van Ana: Dishon en Oholibama, dochter van Ana. Deze zijn de zonen van Dishon: Amadah, en Asban, en Ithran, en Haran. Deze zijn de zonen van Asar: Balaam, Zoukam en Ioukam. Deze zijn de zonen van Rison: As en Vloek. Deze zijn de leiders van Chorri: leider Lotan, leider Shobal, leider Zibeon, leider Ana, leider Dishon, leider Ezer, leider Dishan; deze zijn de leiders van Chorri in hun leiderschappen in het land Edom. En dit zijn de koningen die regeerden in Edom, voordat er een koning regeerde in Israël. En Balak, zoon van Beor, regeerde in Edom, en de naam van zijn stad was Dennaba. Maar Balak stierf, en Jobab, zoon van Zara

uit Bosorra, regeerde in zijn plaats. Maar Jobab stierf, en Asom uit het land van Thaiman regeerde in zijn plaats. Asom stierf, en in zijn plaats regeerde Adad, zoon van Barad, die Midian neersloeg in de vlakte van Moab, en de naam van zijn stad was Gethaim. Maar Adad stierf, en Samada uit Masrekah regeerde in zijn plaats. Maar Samada stierf, en Saul uit Rooboth aan de rivier regeerde in zijn plaats. Maar Saul stierf, en Ballenon, zoon van Achobor, regeerde in zijn plaats. Ballenon, zoon van Achobor, stierf, en Arad, zoon van Barad, regeerde in zijn plaats, en de naam van zijn stad was Peor, en de naam van zijn vrouw was Metebeel, dochter van Matraith, zoon van Maizoob. Dit zijn de namen van de leiders van Esau, in hun stammen, volgens hun plaats, in hun landen, en in hun naties: leider Timna, leider Alva, leider Jeter, leider Oholibama, leider Ela, leider Pinon, leider Kenaz, leider Teman, leider Mibzar, leider Magdiel, leider Iram; deze zijn leiders van Edom, in de nederzettingen in het land van hun bezit; deze Esau is vader van Edom.

37

Jacob woonde in het land waar zijn vader verbleven had in het land Kanaän, en dit zijn de geslachten van Jacob. Joseph was zeventien jaar oud en hoedde de schapen van zijn vader met zijn broeders, terwijl hij jong was, met de zonen van Ballas en met de zonen van Zelfas, de vrouwen van zijn vader, maar Joseph bracht een kwaad gerucht naar Israel, hun vader. Jacob hield van Joseph boven al zijn zonen, omdat hij een zoon van

zijn ouderdom was, en hij maakte voor hem een bonte tuniek. Toen zijn broers zagen dat hun vader hem liefhad boven al zijn zonen, haatten zij hem, en zij waren niet in staat om iets vredevols tot hem te spreken. Maar Jozef had een droom gedroomd en rapporteerde het aan zijn broers. En hij zei tot hen: Luister naar deze droom die ik gedroomd heb. Ik dacht dat jullie schoven aan het binden waren in het midden van de vlakte, en mijn schoof stond op en werd rechtop gezet, maar jullie schoven draaiden zich om en aanbaden mijn schoof. Zijn broers zeiden tegen hem: Zul je werkelijk over ons regeren, of zul je werkelijk over ons heersen? En zij haatten hem nog meer vanwege zijn dromen en vanwege zijn woorden. Hij zag echter een andere droom, en hij vertelde het aan zijn vader en aan zijn broers, en hij zei: Zie, ik droomde een andere droom, waarin de zon en de maan en elf sterren voor mij neerbogen. En zijn vader bestrafte hem en zei tegen hem: Wat is deze droom die je gedroomd hebt? Dus inderdaad, zullen wij komen, ik en jouw moeder en jouw broers, om jou op de aarde te aanbidden? Zijn broers benijdden hem, maar zijn vader bewaarde het woord. Zijn broers gingen de schapen van hun vader weiden naar Sychem. En Israël zei tegen Jozef: Hoeden je broers niet in Sichem? Kom hier, ik zal jou naar hen sturen; en hij zei tot hem, zie, hier ben ik. Israel zei tegen hem: Ga en zie of het wel gaat met jouw broers en de schapen, en breng mij bericht. En hij zond hem uit de vallei van Hebron, en hij kwam in Shechem. En een man vond hem wandelend in de vlakte, en de man vroeg hem: Wat zoek je? Hij zei: Ik zoek mijn broers, vertel mij waar zij weiden. De man zei tot hem: Zij zijn van hier vertrokken,

want ik hoorde hen zeggen: laten wij naar Dothaim gaan. En Jozef ging achter zijn broeders aan, en vond hen in Dothaim. Zij zagen hem van verre vooruit, voordat hij hen naderde, en zij smeedden kwade plannen om hem te doden. Maar elk zei tegen zijn broeder: Zie, die dromer komt eraan. Nu daarom, kom, laten wij hem doden en laten wij hem werpen in een van de putten, en wij zullen zeggen: een kwaad beest heeft hem verslonden, en wij zullen zien wat zijn dromen zullen zijn. Maar Reuben, dit gehoord hebbend, redde hem uit hun handen en zei: Laten wij hem niet in de ziel slaan. Reuben zei tegen hen: Vergiet geen bloed, werp hem in een van deze putten in de wildernis, maar leg geen hand aan hem, opdat hij hem uit hun handen moge redden en hem aan zijn vader teruggeve. Het gebeurde dat toen Jozef bij zijn broers kwam, zij Jozef zijn bonte tuniek die hij droeg uitkleedden. En nadat zij hem genomen hadden, wierpen zij hem in de put, maar de put was leeg, hij had geen water. Ze gingen zitten om brood te eten, en zij keken op met hun ogen en zagen, en zie, Ismaëlitische reizigers kwamen uit Gilead, en hun kamelen waren vol wierook en hars en mirre. Ze gingen om hem neer te brengen naar Egypte. Maar Juda zei tegen zijn broers: Wat voor nut heeft het als wij onze broer doden en zijn bloed verbergen? Kom, laten wij hem verkopen aan deze Ismaëlieten; maar laten onze handen niet op hem zijn, omdat hij onze broer en ons vlees is. En zijn broers hoorden het. En de Midianitische kooplieden waren voorbijgekomen, en zij trokken Jozef uit de put en brachten hem omhoog, en zij verkochten Jozef aan de Ismaëlieten voor twintig goudstukken. En zij brachten Jozef naar Egypte. Reuben keerde terug naar de put, en

zag Joseph niet in de put, en scheurde zijn kledingstukken. En hij keerde terug naar zijn broers en zei: het kind is er niet; maar waar moet ik nog heen gaan? Maar nadat zij de tuniek van Joseph genomen hadden, slachtten zij een geitenbokje en bevlekten zij de tuniek met het bloed. En zij zonden de gevarieerde tuniek en brachten die bij hun vader, en zij zeiden: Deze hebben wij gevonden, herken of de tuniek van uw zoon is, of niet. En hij herkende hem en zei: De tuniek van mijn zoon is het, een kwaad beest heeft hem verslonden, een beest heeft Joseph gegrepen. Jakob scheurde zijn kledingstukken, legde rouwkleed op zijn lendenen, en rouwde vele dagen om zijn zoon. Er werden allen verzameld, zijn zonen en zijn dochters, en zij kwamen om hem te troosten, maar hij wilde niet getroost worden, zeggende dat hij rouwend naar zijn zoon zou afdalen in het dodenrijk, en zijn vader beweende hem. De Midianieten verkochten Jozef in Egypte aan Potifar, de eunuch van de farao en hofmaarschalk.

38

Het gebeurde in die tijd dat Judah wegging van zijn broeders en aankwam bij een zekere Adullamiet, wiens naam Hirah was. En Juda zag daar de dochter van een Kanaänitische man, wiens naam Sua was, en hij nam haar en ging tot haar in. En nadat zij opgevat had, baarde zij een zoon, en zij noemde zijn naam Er. En nadat zij opgevat had, baarde zij nog een zoon, en hij noemde hem Onan. En nadat zij nog een zoon had gebaard, riep zij zijn

naam Shiloh, en zij was in Chasbi toen zij hen baarde. En Judah nam een vrouw voor Er, zijn eerstgeborene, wier naam Tamar was. Het gebeurde dat Er, de eerstgeborene van Juda, slecht was voor de Heer, en God doodde hem. Judah zei tegen Onan: Ga naar de vrouw van je broer, trouw met haar en verwek nakomelingen voor je broer. Maar Onan, die wist dat het zaad niet van hem zou zijn, goot het op de aarde wanneer hij naar de vrouw van zijn broer ging, om geen zaad aan zijn broer te geven. Het was kwaad in de ogen van God, omdat hij dit deed, en Hij doodde ook hem. Juda zei tegen Tamar, zijn schoondochter: Blijf als weduwe in het huis van je vader totdat Sela, mijn zoon, groot wordt; want hij dacht: Laat deze niet ook sterven, net zoals zijn broers. Maar Tamar, weggegaan zijnde, zat in het huis van haar vader. De dagen werden vermenigvuldigd en Shua, de vrouw van Judah, stierf, en nadat Judah getroost was, ging hij op naar de scheerders van zijn schapen, hij en Hirah zijn herder, de Adullamiet, naar Timnah. En men berichtte Tamar, zijn schoondochter, zeggende: Zie, uw schoonvader gaat op naar Thamna om zijn schapen te scheren. En nadat zij de kledingstukken van haar weduwschap had afgelegd, wierp zij het zomerkleed om, en zij maakte zichzelf mooi, en zij ging zitten bij de poorten van Ainan, die aan de doortocht naar Thamna ligt, want zie, Shiloh was groot geworden, maar hij had haar niet aan hem als vrouw gegeven. En toen Judah haar zag, dacht hij dat zij een prostituee was, want zij had haar gezicht bedekt en hij herkende haar niet. Hij keerde af van de weg naar haar toe, en zei tot haar: Sta mij toe bij jou binnen te gaan, want hij wist niet dat zij zijn

schoondochter was. Maar zij zei: Wat zul Hij zei: Ik zal je een geitenbokje uit mijn kudde sturen. Maar zij zei: Als je mij een onderpand geeft, totdat je het stuurt. En hij zei: Welk onderpand zal ik jou geven? En zij zei: jouw ring, en de koord, en de staf in jouw hand. En hij gaf haar, en hij ging naar haar toe; en zij werd zwanger van hem. En zij stond op en ging weg, en zij nam haar zomerkleed van zichzelf af, en zij trok de kledingstukken van haar weduwschap aan. Judah zond het geitenbokje in de hand van zijn herder, de Adullamiet, om het pand van de vrouw terug te ontvangen, maar hij vond haar niet. Hij vroeg aan de mannen van die plaats: Waar is de hoer die in Enan aan de weg was? En ze zeiden: Er was hier geen prostituee. En hij keerde terug naar Juda en zei: Ik heb haar niet gevonden, en de mensen uit die plaats zeggen dat er hier geen prostituee is. Maar Judah zei: laat haar ze houden, opdat wij niet uitgelachen worden. Ik heb immers dit geitenbokje gestuurd, maar jij hebt haar niet gevonden. Het gebeurde dat na drie maanden aan Juda werd gerapporteerd, zeggende: Tamar, uw schoondochter, heeft gehoereerd, en zie, zij is zwanger uit hoererij. En Juda zei: Breng haar naar buiten en laat haar worden verbrand. Deze echter, terwijl zij werd weggevoerd, zond bericht naar haar schoonvader, zeggende: Van de man wiens deze dingen zijn, ben ik zwanger. En zij zei: Herken van wie deze zegelring is, en de ketting en deze staf. Judah herkende het en zei: Tamar is meer gerechtvaardigd dan ik, omdat ik haar niet aan Shiloh, mijn zoon, heb gegeven. En hij had geen gemeenschap meer met haar. Het gebeurde dat toen zij baarde, er tweelingen in haar baarmoeder waren. Het gebeurde tijdens het baren, dat de ene

zijn hand vooruitstak, en de vroedvrouw, die deze genomen had, bond scharlakenrood op zijn hand en zei: deze zal als eerste naar buiten komen. Maar toen zij de hand terugtrok, ging onmiddellijk zijn broer naar buiten; en zij zei: Wat voor barrière werd er vanwege jou doorgebroken? En hij noemde zijn naam Perez. En hierna ging zijn broeder uit, op wiens hand het scharlaken was, en hij riep zijn naam Zara.

39

Joseph werd naar Egypte gebracht, en Potiphar, de eunuch van Farao, de hoofdkok, een Egyptische man, verwierf hem uit de handen van de Ismaëlieten, die hem daarheen hadden gebracht. En de Heer was met Jozef, en hij was een man die slaagde, en hij verbleef in het huis bij zijn heer, de Egyptenaar. Zijn heer wist echter dat de Heer met hem was, en alles wat hij deed, maakte de Heer voorspoedig in zijn handen. En Jozef vond gunst bij zijn heer, en hij behaagde hem. En hij stelde hem aan over zijn huis en alles wat van hem was, gaf hij in de hand van Jozef. Het gebeurde dat na zijn aanstelling over zijn huis en over alles wat hem toebehoorde, de Heer het huis van de Egyptenaar zegende omwille van Jozef, en de zegen van de Heer kwam over al zijn bezittingen in het huis en in het veld. En hij vertrouwde alles wat hij had toe aan de handen van Jozef; en hij wist niets van zijn eigen zaken, behalve het brood dat hijzelf at. En Jozef was mooi van uiterlijk, en zeer mooi van aanzien. En het gebeurde na deze woorden, en de vrouw van zijn heer legde haar ogen op

Jozef, en zei: Lig met mij. Maar hij wilde niet; en hij zei tegen de vrouw van zijn heer: Mijn heer weet door mij niets in zijn huis, en alles wat van hem is heeft hij in mijn handen gegeven, en niets in dit huis is mij onthouden, behalve jou, omdat jij zijn vrouw bent, hoe zou ik dan dit kwade ding doen, en zondigen tegen God? Wanneer zij maar dag na dag tot Jozef sprak, en hij haar niet gehoorzaamde om met haar te slapen, om gemeenschap met haar te hebben. Het gebeurde op zo'n dag, en Jozef ging het huis binnen om zijn werk te doen, en niemand van de huisgenoten was binnen. En zij greep hem bij de kledingstukken, zeggende: Lig met mij, en hij vluchtte, zijn kledingstukken in haar handen achterlatend, en ging naar buiten. En het gebeurde toen zij zag dat hij zijn kledingstukken in haar handen achterlatend vluchtte en naar buiten ging, en zij riep de mensen die in het huis waren, en zij zei tot hen, zeggende: ziet, hij heeft ons een Hebreeuwse jongen binnengebracht om ons te bespotten; hij kwam naar mij toe, zeggende: slaap met mij; en ik riep met luide stem. Maar toen hij hoorde dat ik mijn stem verhief en riep, liet hij zijn kledingstukken bij mij achter, vluchtte en ging naar buiten. En zij liet de kledingstukken bij zich achter, totdat de heer in zijn huis kwam. En zij sprak tot hem volgens deze woorden, zeggende: de Hebreeuwse jongen die jij bij ons bracht, kwam naar mij binnen om mij te bespotten, en hij zei tot mij: ik zal bij jou slapen. Maar toen hij hoorde dat ik mijn stem verhief en uitriep, vluchtte hij naar buiten en liet zijn kledingstukken bij mij achter. Het gebeurde maar, toen de heer de woorden van zijn vrouw hoorde die zij tot hem sprak, zeggende, zo deed jouw

dienaar aan mij, en hij werd woedend met toorn. En de heer nam Jozef en wierp hem in de vesting, op de plaats waar de gevangenen van de koning in de vesting gehouden worden. En de Heer was met Jozef, en goot zijn genade over hem uit, en gaf hem gunst in de ogen van de hoofdbewaarder. En de hoofdbewaker gaf de gevangenis in de hand van Jozef, en alle gevangenen die in de gevangenis waren, en alles wat zij daar deden, deed hij. De hoofdbewaarder van de gevangenis kende door hem niets, want alles was door de hand van Jozef, doordat de Heer met hem was, en alles wat hij zelf deed, maakte de Heer voorspoedig in zijn handen.

40

Het gebeurde na deze woorden dat de opperschenker van de koning van Egypte en de opperbakker zondigden tegen hun heer, de koning van Egypte. En Farao was boos op zijn twee eunuchen, op de opperschenker en op de opperbakker. En hij plaatste hen in bewaring in de gevangenis, in de plaats waar Jozef opgesloten was. En de hoofdbewaarder stelde hen aan Jozef toe, en hij stond hen bij, en zij waren enige dagen in de gevangenis. En beiden zagen een droom in één nacht; en het visioen van de droom van de opperschenker en de opperbakker, die van de koning van Egypte waren en die in de gevangenis waren, was dit. Jozef kwam s morgens bij hen, en hij zag hen, en zij waren verontrust. En hij vroeg de eunuchen van Farao, die met hem waren in de gevangenis bij zijn heer, zeggende:

Waarom zijn jullie gezichten vandaag somber? En zij zeiden hem, wij zagen een droom, en er is niemand die het uitlegt; en Jozef zei tegen hen, is de uitleg ervan niet door God? Vertel het daarom aan mij. En de opperschenker vertelde zijn droom aan Jozef, en zei: In mijn slaap was er een wijnstok voor mij. In de wijnstok waren drie takken, en deze was bloeiend, had scheuten voortgebracht, en de druiventrossen waren rijp. En de beker van Farao was in mijn hand, en ik nam de druiven, en ik perste ze in de beker, en ik gaf de beker in de hand van Farao. En Jozef zei tot hem: dit is de uitlegging ervan, de drie takken zijn drie dagen. Nog drie dagen, en Farao zal zich jouw ambt herinneren, en hij zal jou herstellen in jouw opperschenkambt, en jij zult de beker van Farao in zijn hand geven, volgens jouw vroegere ambt, zoals jij schenker was. Maar herinner je mij, wanneer het goed met je gaat, en bewijs mij barmhartigheid, en gedenk mij bij Farao, en breng mij uit deze gevangenis. Dat ik door diefstal gestolen ben uit het land der Hebreeën, en hier heb ik niets gedaan, maar zij wierpen mij in deze put. En de hoofdbakker zag dat hij correct geïnterpreteerd had, en hij zei tot Jozef: en ik zag een droom, en ik dacht drie manden van brood te dragen op mijn hoofd. In de bovenste mand waren van alle soorten die Farao eet, werk van een bakker, en de vogels van de hemel waren ze aan het opeten van de bovenste mand van mijn hoofd. Antwoordend maar Jozef zei tegen hem, dit is de uitleg ervan: de drie manden zijn drie dagen; Over drie dagen zal Farao je hoofd van je wegnemen; en hij zal je aan een boom hangen, en de vogels van de hemel zullen je vlees van je eten. Het gebeurde maar op de derde dag, het was de geboortedag van Farao, en hij

maakte een drinkgelag voor al zijn dienaren; en hij herinnerde zich de positie van de schenker en de positie van de bakker te midden van zijn dienaren. En hij herstelde de hoofdwijnschenker in zijn ambt, en gaf de beker in de hand van Farao. Maar de opperbakker liet hij ophangen, zoals Jozef het aan hen had uitgelegd. En de opperschenker herinnerde Jozef niet, maar vergat hem.

41

Het gebeurde na twee jaren dat Farao een droom zag; hij dacht bij de rivier te staan. En zie, uit de rivier kwamen zeven koeien op, mooi van vorm en vet van vlees, en zij graasden in het rietland. Andere zeven ossen kwamen na deze op uit de rivier, lelijk van vorm en dun van vlees, en zij graasden naast de ossen op de oever van de rivier. En de zeven lelijke en magere koeien verslonden de zeven mooie van vorm en vette koeien, maar Farao werd wakker. En hij droomde een tweede keer, en zie, zeven aren kwamen op aan één stengel, uitgekozen en mooi. En zie, zeven dunne en door de wind verwoeste aren sprongen met hen op. En de zeven dunne en door wind verwoeste aren verslonden de zeven uitverkoren en volle aren, maar Farao werd wakker, en het was een droom. Het gebeurde in de morgen dat zijn ziel verontrust werd, en hij zond boden en riep alle uitleggers van Egypte en alle wijzen ervan, en Farao vertelde hun zijn droom, maar er was niemand die het aan Farao kon uitleggen. En de hoofdschenker sprak tot Farao en zei: Mijn

zonde herinner ik mij vandaag. Farao was boos op zijn kinderen, en plaatste ons in de gevangenis, in het huis van de hoofdkok, mij en de hoofdbakker. En we zagen beiden een droom in één nacht, ik en hij, elk zagen we volgens zijn eigen droom. Er was daar bij ons een jongeman, een zoon van de Hebreeuwse hoofdkok, en we vertelden het hem, en hij legde het voor ons uit. Het gebeurde zoals hij het aan ons interpreteerde, zo gebeurde het ook: ik werd hersteld in mijn ambt en die werd gehangen. Farao zond bericht en riep Jozef, en zij brachten hem uit de gevangenis, en zij schoren hem, en zij veranderden zijn gewaad, en hij kwam naar Farao. Farao zei tegen Jozef: Ik heb een droom gezien, en er is niemand die hem uitlegt. Ik heb echter over u horen zeggen dat u, wanneer u dromen hoort, ze kunt uitleggen. Maar Jozef antwoordde de Farao: Zonder God zal er geen reddend antwoord voor Farao zijn. Farao sprak tot Joseph, zeggende: in mijn slaap dacht ik bij de rand van de rivier te staan. En zoals uit de rivier zeven runderen opkwamen, mooi van vorm en uitgekozen van vlees, en zij graasden in de Achei. En zie, zeven andere koeien kwamen op achter hen uit de rivier, slecht en lelijk van verschijning, en mager van vlees, zoals ik niet zulke lelijkere zag in het hele land van Egypte. En de zeven lelijke en magere koeien verslonden de zeven eerste mooie en uitgelezen koeien. En zij gingen in hun buiken binnen, en het werd niet duidelijk dat zij in hun buiken waren binnengegaan, en hun aanzicht was lelijk, zoals ook in het begin, maar na ontwaakt te zijn sliep ik. En ik zag weer in mijn slaap, en net als zeven aren kwamen op in één stengel, vol en mooi. Maar zeven andere aren, dun en door de wind verwoest, groeiden op

volgend op hen. En de zeven dunne en door de wind verwoeste aren verslonden de zeven goede en volle aren, ik zei dit dus tegen de uitleggers, en er was niemand die het aan mij kon uitleggen. En Jozef zei tegen de Farao: de droom van Farao is één; al wat God doet, heeft Hij aan de Farao getoond. De zeven goede runderen zijn zeven jaren, en de zeven goede aren zijn zeven jaren, de droom van Farao is één. En de zeven magere koeien die na hen opstijgen, zijn zeven jaren, en de zeven magere en door wind verwoeste aren zijn zeven jaren, er zullen zeven jaren van hongersnood zijn. Het woord dat ik tot Pharaoh heb gesproken, namelijk al wat God doet, heeft hij aan Pharaoh getoond. Zie, er komen zeven jaren van grote voorspoed in het hele land Egypte. Er zullen zeven jaren van hongersnood komen na deze dingen, en zij zullen de verzadiging vergeten die in geheel Egypte zal zijn, en de hongersnood zal het land verteren. En de overvloed zal niet gekend worden op de aarde vanwege de hongersnood die daarna zal komen, want die zal buitengewoon sterk zijn. Betreffende het feit dat de droom aan Farao tweemaal werd gegeven: het woord van God zal waar zijn, en God zal zich haasten om het te doen. Nu daarom, overweeg een verstandige en intelligente man en stel hem aan over het land van Egypte. En laat Farao dit doen en laat hem gouverneurs aanstellen over het land, en laat hen een vijfde deel nemen van alle opbrengst van het land Egypte van de zeven jaren van overvloed, en laat hen al het voedsel verzamelen van de zeven komende goede jaren, en laat het graan verzameld worden onder de hand van Farao; laat voedsel in de steden bewaard worden. En het voedsel dat bewaard is voor het land zal zijn

voor de zeven jaren van de hongersnood, welke zullen zijn in het land Egypte, en het land zal niet vernietigd worden in de hongersnood. Het woord behaagde Farao en al zijn dienaren. En Farao zei tot al zijn dienaren: Zullen we niet een man vinden zoals deze, die de geest van God in zich heeft? Maar Farao zei tot Jozef: Aangezien God u al deze dingen heeft getoond, is er geen man wijzer en verstandiger dan u. Jij zult over mijn huis zijn, en op jouw bevel zal al mijn volk gehoorzamen; alleen met betrekking tot de troon zal ik groter zijn dan jij. Maar Farao zei tegen Jozef: Zie, ik stel jou vandaag aan over het gehele land Egypte. En Farao, de ring van zijn hand afgenomen hebbend, plaatste deze op de hand van Jozef, en hij kleedde hem in een fijn linnen gewaad, en hij plaatste een gouden halsketting om zijn nek. En hij liet hem rijden op zijn tweede wagen, en men riep voor hem uit, en hij stelde hem aan over het hele land Egypte. Farao zei tegen Jozef: Ik ben Farao, zonder jou zal niemand zijn hand opheffen over heel het land Egypte. En Farao gaf Jozef de naam Psonthomphanech en gaf hem Aseneth, de dochter van Petephre, priester van Heliopolis, tot vrouw. Joseph was dertig jaren oud toen hij voor Farao, koning van Egypte, stond, en Joseph ging weg van het gezicht van Farao en trok door het gehele land van Egypte. En de aarde bracht in de zeven jaren van voorspoed schoven voort. En hij verzamelde al het voedsel van de zeven jaren waarin er overvloed was in het land Egypte, en hij plaatste het voedsel in de steden; het voedsel van de vlakten rondom elke stad plaatste hij daarin. En Jozef verzamelde graan als het zand van de zee, zeer veel, totdat het niet meer geteld kon worden, want er was geen getal. Aan Jozef

werden twee zonen geboren voor het komen van de zeven jaren van de hongersnood, die Aseneth, de dochter van Potifera, priester van Heliopolis, aan hem baarde. Jozef noemde de naam van de eerstgeborene Manasse, omdat God mij al mijn moeiten en alles van mijn vader deed vergeten. En de naam van de tweede noemde hij Efraïm, omdat God mij deed toenemen in het land van mijn vernedering. Voorbijgegaan zijn de zeven jaren van voorspoed die er waren in het land Egypte. En de zeven jaren van de hongersnood begonnen te komen, zoals Jozef gezegd had, en er kwam hongersnood in het hele land, maar in het hele land van Egypte was er brood. En heel het land Egypte werd hongerig, maar het volk riep uit naar Farao om brood, maar Farao zei tegen alle Egyptenaren: ga naar Jozef, en wat hij ook tegen jullie zegt, doe dat. En de hongersnood was over het gezicht van heel de aarde, maar Jozef opende alle graanschuren en verkocht aan alle Egyptenaren. En alle landen kwamen naar Egypte om bij Jozef te kopen, want de hongersnood overheerste in het hele land.

42

Maar toen Jacob gezien had dat er graan te koop was in Egypte, zei hij tot zijn zonen: Waarom zitten jullie lui te kijken? Zie, ik heb gehoord dat er graan is in Egypte. Ga daarheen en koop voor ons wat voedsel, opdat wij mogen leven en niet sterven. De tien broers van Jozef gingen naar beneden om graan te kopen uit Egypte; maar Benjamin, de broer van Jozef, stuurde hij niet

met zijn broers; want hij zei: opdat hem niet ooit iets overkomt. De zonen van Israël kwamen om te kopen met degenen die kwamen, want er was hongersnood in het land Kanaän. Jozef was de heerser van het land, hij verkocht aan al het volk van het land, en de broers van Jozef kwamen en bogen neer voor hem met het gezicht op de grond. Maar Jozef herkende zijn broers toen hij hen zag; en hij deed zich vreemd tegenover hen voor, en sprak hard tot hen; en hij zei tot hen, vanwaar komen jullie? Maar zij zeiden: Uit het land Kanaän, om voedsel te kopen. Jozef herkende zijn broers; maar zij herkenden hem niet. En Jozef herinnerde zich zijn dromen, die hij gezien had; en hij zei tot hen: Jullie zijn spionnen, jullie zijn gekomen om de zwakke plekken van het land te begrijpen. Maar zij zeiden: Nee, heer; wij, uw dienaren, zijn gekomen om voedsel te kopen. Wij zijn allemaal zonen van één man; wij zijn vreedzaam, jouw kinderen zijn geen spionnen. Hij zei tegen hen: Nee, maar jullie zijn gekomen om de zwakke plekken van het land te zien. En zij zeiden: wij zijn twaalf, uw kinderen, broers in het land Kanaän; en zie, de jongere is vandaag bij onze vader; de andere bestaat niet meer. Maar Jozef zei tegen hen: Dit is wat ik u gezegd heb, namelijk dat u spionnen bent. Hierin zullen jullie worden getoond: bij de gezondheid van Farao, jullie zullen beslist niet van hier vertrekken, tenzij jullie jongere broer hier komt. Stuur één van jullie uit, en laat hem jullie broer halen, maar jullie zullen worden weggevoerd totdat jullie woorden duidelijk worden, of jullie de waarheid spreken of niet, maar zo niet, bij de gezondheid van Farao, dan zijn jullie werkelijk spionnen. En hij plaatste hen drie dagen in de gevangenis. Hij zei maar tot

hen op de derde dag: Doe dit, en jullie zullen leven, want ik vrees God. Als jullie vredevol zijn, laat één van jullie broeders vastgehouden worden in de gevangenis, maar ga jullie zelf, en breng de aankoop van jullie graanvoorraad weg. En breng jullie jongere broer naar mij, en jullie woorden zullen worden geloofd; maar zo niet, zullen jullie sterven. En zij deden het zo. En elk zei tot zijn broeder: Ja, wij zijn immers in zonden betreffende onze broeder, omdat wij de benauwdheid van zijn ziel overlieten, toen hij ons smeekte, en wij niet naar hem luisterden, en wegens dit kwam deze benauwdheid over ons. Maar Ruben antwoordde en zei tegen hen, sprak ik niet tot jullie, zeggend, doe het kind geen onrecht, en luisterden jullie niet naar mij? En zie, zijn bloed wordt gezocht. Zij zelf wisten niet dat Jozef hen hoorde; want de tolk was tussen hen; Maar afgewend van hen weende Jozef; en weer naderde hij tot hen, en sprak tot hen; en nam Simeon van hen, en bond hem voor hun ogen. Jozef gebood echter hun vaten met graan te vullen, en hun zilver aan ieder in zijn zak terug te geven, en hun proviand voor de reis te geven, en zo gebeurde het hun. En nadat zij het graan op hun ezels hadden geladen, gingen zij van daar weg. Maar toen één zijn zak had geopend om voer aan zijn ezels te geven waar zij logeerden, zag hij de bundel van zijn zilver, en die was bovenop de opening van de zak. En hij zei tot zijn broers: Het zilver is aan mij teruggegeven, en zie, dit is in mijn zak. En hun hart was verbijsterd, en zij werden verontrust tegenover elkaar, zeggende: Wat heeft God ons dit aangedaan? Ze kwamen naar Jakob, hun vader, in het land Kanaän, en ze rapporteerden hem alle dingen die hen waren overkomen, zeggende: De man, de

heer van het land, heeft hard tegen ons gesproken, en hij plaatste ons in de gevangenis, als mensen die het land bespionneerden. Wij zeiden tegen hem: Wij zijn vreedzaam, wij zijn geen spionnen. Wij zijn twaalf broers, zonen van onze vader, de ene bestaat niet, maar de jongste is vandaag bij onze vader in het land Kanaän. De man, de heer van het land, zei tegen ons: Hierdoor zal ik weten dat u vreedzaam bent: laat één broeder hier bij mij achter, neem de aankoop van de graanvoorraad voor uw huis mee en vertrek. En breng jullie jongere broer naar mij, en ik zal weten dat jullie geen spionnen zijn, maar dat jullie vreedzaam zijn, en ik zal jullie broer aan jullie teruggeven, en jullie zullen handel drijven in het land. Het gebeurde maar toen zij hun zakken leegmaakten, dat de buidel van het zilver van elk in hun zak was; en zijzelf en hun vader zagen de buidels van het zilver, en zij werden bang. Jakob, hun vader, zei tegen hen: Jullie hebben mij van kinderen beroofd; Jozef is er niet, Simeon is er niet, en Benjamin zullen jullie nemen? Al deze dingen kwamen op mij. Reuben zei tegen hun vader: Dood mijn twee zonen als ik hem niet naar u terugbreng. Geef hem in mijn hand, en ik zal hem naar u terugbrengen. Maar hij zei: mijn zoon zal niet met jullie meegaan, omdat zijn broer stierf, en hij alleen is achtergebleven, en het zal gebeuren dat hij verzwakt wordt op de weg waarop jullie gaan, en jullie zullen mijn ouderdom met verdriet naar het dodenrijk brengen.

43

De hongersnood werd echter heviger op de aarde. Het gebeurde dat toen zij het graan dat zij uit Egypte hadden gebracht, hadden opgegeten, hun vader tot hen zei: Ga opnieuw en koop voor ons wat voedsel. Maar Juda zei tegen hem: De man, de heer van het land, heeft ons plechtig verklaard: U zult mijn aangezicht niet zien, tenzij uw jongere broeder bij u is. Als je inderdaad onze broer met ons meestuurt, zullen we naar beneden gaan en voedsel voor je kopen. Als u echter onze broeder niet met ons meestuurt, zullen wij niet gaan, want de man zei tot ons: U zult mijn gezicht niet zien, als uw jongere broeder niet met u is. Maar Israël zei: Waarom hebt u mij kwaad gedaan door aan de man te vertellen dat u een broer hebt? Maar zij zeiden: De man heeft ons en onze familie ondervraagd, zeggend: Leeft jullie vader nog, en hebben jullie een broer? En wij hebben hem geantwoord volgens deze vraagstelling. Wij wisten niet dat hij tot ons zou zeggen: Breng jullie broer mee. Juda zei tegen Israël zijn vader: stuur de jongen met mij; en als wij opstaan zullen wij gaan, zodat wij leven en niet sterven, wij, en jij, en onze bagage. Ik maar wacht op hem, zoek hem uit mijn hand, als ik hem niet naar jou breng en hem voor jou zal plaatsen, zal ik voor altijd tegen jou gezondigd hebben. Als we niet hadden vertraagd, zouden we al twee keer zijn teruggekeerd. Israël, hun vader, zei tegen hen: Als het zo is, doe dan dit: neem van de vruchten van het land in jullie vaten, en breng geschenken naar de man: hars en honing, wierook en mirre, terpentijn en noten. En neem het dubbele zilver in uw handen, breng het zilver dat in uw zakken was teruggebracht terug met u, opdat het niet een vergissing is. En neem uw broeder, en sta op en ga af naar de man. Moge mijn

God jullie gunst geven voor het aangezicht van de man en jullie ene broer en Benjamin terugzenden, want ik ben inderdaad, zoals ik van kinderen beroofd ben, van kinderen beroofd. De mannen namen deze geschenken en het dubbele zilver in hun handen, en Benjamin, en na opgestaan te zijn gingen zij naar Egypte, en zij stonden voor Jozef. Jozef zag hen en Benjamin, zijn broeder van dezelfde moeder, en zei tot degene die over zijn huis was: breng de mannen het huis binnen, slacht offers en bereid alles, want de mannen zullen op de middag broden met mij eten. De man deed zoals Jozef zei, en bracht de mannen het huis van Jozef binnen. Maar toen de mannen zagen dat zij werden binnengebracht in het huis van Jozef, zeiden zij: vanwege het zilver dat in het begin in onze zakken was teruggebracht, worden wij binnengebracht, om ons vals te beschuldigen en ons aan te vallen, om ons tot slaven te nemen, en onze ezels. Naderbij gekomen naar de man van het huis van Jozef, spraken zij tot hem in de poort van het huis, zeggende: wij smeken u, heer; wij kwamen in het begin naar beneden om voedsel te kopen. Het gebeurde toen wij kwamen om te vernietigen, en wij openden onze zakken, en het zilver van elk in zijn zak, ons zilver naar gewicht, hebben wij nu teruggebracht in onze handen. En ander zilver brachten we met ons mee om voedsel te kopen; we weten niet wie het zilver in onze zakken heeft geworpen. Hij zei tegen hen: Wees gerust, vreest niet. Jullie God en de God van jullie vaders heeft jullie schatten in jullie zakken gegeven, en jullie zilver heb ik als goed ontvangen. En hij bracht Simeon naar hen toe. En hij bracht water om hun voeten te wassen, en gaf voer aan hun ezels. Zij

bereidden de geschenken tot de komst van Joseph op de middag, want zij hoorden dat hij daar zou gaan eten. Jozef ging het huis binnen, en zij brachten hem de geschenken die zij in hun handen hadden, en zij aanbaden hem met het aangezicht op de grond. Hij vroeg hen: Hoe gaat het met jullie? En hij zei tegen hen: Is jullie vader, de oude man over wie jullie spraken, gezond? Leeft hij nog? / Leeft zij nog? En zij zeiden: Hij is gezond, uw zoon onze vader, hij leeft nog. En hij zei: Gezegend is die man door God, en zij bogen zich neer en aanbaden hem. Opgekeken hebbend met zijn ogen zag Jozef Benjamin, zijn broer van dezelfde moeder, en hij zei: Is deze jullie jongere broer, die jullie zeiden naar mij te brengen? En hij zei: Moge God genade hebben met je, kind. Jozef werd ontroerd, want zijn ingewanden werden geroerd over zijn broeder, en hij zocht te wenen, maar hij ging de kamer binnen en weende daar. En nadat hij zijn gezicht had gewassen en naar buiten was gegaan, beheerste hij zichzelf en zei: Zet brood voor. En zij dienden het op voor hem alleen, en voor hen apart, en voor de Egyptenaren die met hem mee-aten apart, want de Egyptenaren konden niet samen eten met de Hebreeërs brood, want het is een gruwel voor de Egyptenaren. Zij zaten voor hem, de eerstgeborene volgens zijn privileges, en de jongere volgens zijn jeugd, en de mensen waren verbaasd, elk naar zijn broer. Zij namen porties van hem voor zichzelf, maar de portie van Benjamin werd vijfvoudig vergroot boven de porties van allen vergeleken met die van hen, en zij dronken en werden vrolijk met hem.

44

En Jozef beval degene die over zijn huis was, zeggende: Vul de zakken van de mannen met voedsel, zoveel als zij kunnen dragen, en leg van elk het zilver in de opening van de zak. En gooi mijn zilveren beker in de zak van de jongere, en de prijs van zijn graan. Het gebeurde volgens het woord van Jozef, zoals hij gezegd had. De morgen brak aan, en de mensen werden weggezonden, zij en hun ezels. Nadat zij de stad hadden verlaten, waren zij nog niet ver gekomen, en Jozef zei tot degene die over zijn huis was: Sta op, achtervolg de mannen, en wanneer je hen inhaalt, zeg dan tegen hen: Waarom hebben jullie kwaad vergolden in plaats van goed? Waarom stalen jullie mijn zilveren beker? Is dit niet waarin mijn heer drinkt? Hijzelf maar beoefent waarzeggerij in hem door waarzeggerij. Jullie hebben het kwaad dat jullie gedaan hebben voltooid. Maar toen hij hen gevonden had, zei hij deze woorden tot hen. Maar zij zeiden tegen hem: Waarom spreekt de heer deze woorden? Moge het niet gebeuren dat jouw kinderen volgens dit woord doen. Als wij het zilver dat wij in onze zakken vonden inderdaad naar u hebben teruggebracht uit het land Kanaän, hoe zouden wij dan zilver of goud stelen uit het huis van uw heer? Bij wie je de beker van jouw kinderen zou vinden, laat hem sterven; en wij zullen ook slaven zijn van onze heer. En hij zei, en nu, zoals jullie zeggen, zo zal het zijn: bij wie de beker gevonden wordt, zal mijn slaaf zijn en jullie zullen rein zijn. En zij haastten zich, en elk haalde zijn zak neer op de grond, en elk opende zijn zak.

Hij zocht, beginnend bij de oudere, totdat hij bij de jongere kwam. En hij vond de beker in de zak van Benjamin. En zij scheurden hun kledingstukken, en elk plaatste zijn zak op zijn ezel, en zij keerden terug naar de stad. Judah en zijn broers traden binnen bij Joseph, terwijl hij nog daar was, en zij vielen voor hem neer op de grond. Jozef zei tegen hen: Wat is deze zaak die jullie gedaan hebben? Weten jullie niet dat de man waarzegt door waarzeggerij, zoals ik? Juda zei: Wat zullen we de heer antwoorden, of wat zullen we zeggen, of hoe zullen we gerechtvaardigd worden? God heeft de onrechtvaardigheid van jouw kinderen gevonden; zie, wij zijn dienaren van onze heer, zowel wij als hij bij wie de beker gevonden werd. Jozef zei maar: Laat het mij niet overkomen om dit te doen; de man bij wie de beker gevonden werd, hij zal mijn slaaf zijn; maar jullie, ga met veiligheid op naar jullie vader. Juda naderde hem en zei: ik smeek u, heer; laat uw dienaar een woord voor u spreken, en word niet boos op uw dienaar, want u bent als Farao. Heer, u vroeg uw kinderen of jullie een vader of een broer hebben. En we zeiden tegen de heer, wij hebben een oude vader, en een kind van zijn ouderdom jonger bij hem, en zijn broer is gestorven, maar hij alleen werd achtergelaten bij zijn moeder, en de vader hield van hem. U zei maar tegen uw dienaren, breng hem naar beneden naar mij, en ik zal voor hem zorgen. En we zeiden tegen de heer, het kind zal zijn vader niet kunnen verlaten; maar als hij de vader verlaat, zal hij sterven. Maar jij zei aan jouw kinderen, als jullie jongere broer niet met jullie meekomt, zullen jullie mijn gezicht niet meer zien. Het gebeurde maar toen we opgingen naar jouw kind, onze vader, rapporteerden we

hem de woorden van onze heer. Onze vader zei: Ga opnieuw en koop wat voedsel voor ons. Wij zeiden echter: wij zullen niet kunnen afdalen, maar als onze jongere broer met ons afdaalt, zullen wij afdalen, want wij zullen het gezicht van de man niet kunnen zien, wanneer onze jongere broer niet met ons is. En uw zoon, onze vader, zei tegen ons: jullie weten dat mijn vrouw er twee voor mij baarde, en de ene ging van mij weg, en jullie zeiden dat hij door wilde beesten verslonden is geworden, en ik heb hem niet gezien tot nu toe. Als jullie daarom ook deze van mijn aangezicht wegnemen, en hem zwakheid overkomt onderweg, dan zullen jullie mijn ouderdom met verdriet naar het dodenrijk brengen. Nu dus als ik naar uw kind, onze vader, zou binnengaan en het kind niet bij ons is, en zijn ziel hangt af van de ziel van deze, en het zal zijn wanneer hij ziet dat het kind niet bij ons is, zal hij sterven, en uw kinderen zullen de ouderdom van uw kind, onze vader, met verdriet naar hades brengen. Want jouw zoon heeft van de vader het kind ontvangen, zeggende, als ik hem niet naar jou breng en hem voor jou zal plaatsen, zal ik tegen de vader gezondigd hebben alle dagen. Nu daarom zal ik bij jou blijven als zoon in plaats van het kind, als dienaar van de heer; maar laat het kind opgaan met zijn broers. Hoe kan ik immers naar de vader gaan, als het kind niet bij ons is? Opdat ik de kwaden niet mag zien, die mijn vader zal vinden.

45

En Jozef was niet in staat allen die bij hem stonden te verdragen, maar hij zei: Zendt allen van mij weg, en niemand stond bij Jozef toen hij zich bekend maakte aan zijn broeders. En hij liet zijn stem los met geween, en alle Egyptenaren hoorden het, en het werd hoorbaar in het huis van Farao. En Jozef zei tegen zijn broers: Ik ben Jozef; leeft mijn vader nog? En de broers waren niet in staat hem te antwoorden; want zij waren verontrust. Jozef zei tegen zijn broers: Kom dichterbij naar mij, en zij kwamen dichterbij, en hij zei: Ik ben Jozef, jullie broer, die jullie naar Egypte verkochten. Nu daarom, wees niet bedroefd, en laat het jullie ook niet zwaar vallen dat jullie mij hierheen verkochten, want God heeft mij voor jullie uit gezonden tot behoud van leven. Want dit is het tweede jaar van hongersnood in het land, en er zijn nog vijf jaren over, waarin er geen ploegen zal zijn, noch oogst; Want God heeft mij vóór jullie uit gezonden, om van jullie een overblijfsel in het land over te laten, en om voor jullie een grote bewaring in leven te houden. Nu daarom hebben niet jullie mij hierheen gezonden, maar God, en hij heeft mij gemaakt als vader van Farao, en heer van heel zijn huis, en heerser van heel het land Egypte. Haast je daarom en ga op naar mijn vader, en zeg hem, deze dingen zegt jouw zoon Jozef: God heeft mij gemaakt tot heer van heel het land van Egypte; kom daarom naar mij toe, en blijf niet; En je zult wonen in het land Gosen van Arabië; en je zult nabij mij zijn jij, en jouw zonen, en de zonen van jouw zonen, jouw schapen, en jouw runderen, en alles wat van jou is. En ik zal jou daar voeden, want er zijn nog vijf jaren van hongersnood, opdat jij niet verwoest wordt, en jouw zonen, en al jouw bezittingen. Zie, uw ogen zien het, en de

ogen van Benjamin, mijn broer, dat het mijn mond is die tot u spreekt. Rapporteer daarom aan mijn vader al mijn glorie in Egypte, en alles wat u gezien hebt, en haast u en breng mijn vader hier naar beneden. En hij viel op de nek van zijn broeder Benjamin en weende op hem, en Benjamin weende op zijn nek. En nadat hij al zijn broeders gekust had, weende hij over hen, en daarna spraken zijn broeders tot hem. En de stem werd wijd gesproken in het huis van Farao, zeggende: de broers van Jozef zijn gekomen, en Farao verheugde zich en zijn dienaren. Farao zei maar tegen Jozef: zeg aan uw broeders, doe dit, vul uw zakken en ga weg naar het land Kanaän. En nadat u uw vader en uw bezittingen hebt opgenomen, komt u naar mij, en ik zal u van alle goede dingen van Egypte geven, en u zult het merg van de aarde eten. En jij, beveel dit: neem voor hen wagens uit het land Egypte voor jullie kinderen en voor jullie vrouwen; en nadat jullie jullie vader hebben opgenomen, kom. En spaar de ogen van uw bezittingen niet, want alle goede dingen van Egypte zullen van u zijn. De zonen van Israël deden dus zo; en Jozef gaf hun wagens volgens de dingen die gezegd waren door Farao de koning; en hij gaf hun proviand voor de weg; En aan allen gaf hij twee gewaden; maar aan Benjamin gaf hij driehonderd goudstukken en vijf wisselende gewaden. En aan zijn vader zond hij volgens dezelfde dingen tien ezels, dragend van alle goede dingen van Egypte, en tien muildieren, dragende broden voor zijn vader voor de reis. Hij zond zijn broers weg, en zij gingen, en hij zei tot hen: Wees niet boos onderweg. En zij gingen op uit Egypte en kwamen in het land Kanaän naar Jakob, hun vader. En zij berichtten hem zeggend, dat uw zoon Jozef

leeft, en hij heerst over heel het land Egypte, en Jakob was verbijsterd in zijn geest, want hij geloofde hen niet. Ze spraken tot hem alle dingen die door Jozef gesproken waren, zoveel als hij tot hen zei. Maar toen hij de wagens had gezien die Jozef had gezonden om hem op te halen, herleefde de geest van Jakob, hun vader. Israël zei: Het is groot voor mij, als mijn zoon Jozef nog leeft; ik zal gaan en hem zien voordat ik sterf.

46

Maar Israël vertrok, hijzelf en al het zijne, en hij kwam bij de put van de eed, en hij offerde een offer aan de God van zijn vader Isaak. God zei tegen Israël in een visioen van de nacht: Jakob, Jakob, en hij zei: Wat is er? Maar Hij zegt tot hem: Ik ben de God van uw vaders, vrees niet om naar Egypte af te dalen, want Ik zal u daar tot een groot volk maken. En ik zal met jou naar Egypte afdalen, en ik zal jou aan het einde weer omhoog brengen, en Joseph zal zijn handen op jouw ogen leggen. Jacob stond op van de put van de eed, en de zonen van Israël namen hun vader, en de bagage, en hun vrouwen op de wagens die Jozef gezonden had om hem te dragen. En nadat zij hun bezittingen hadden opgenomen en al het bezit dat zij uit het land Kanaän hadden verworven, gingen Jakob en al zijn nageslacht met hem naar Egypte. Zonen, en zonen van zijn zonen met hem; dochters, en dochters van zijn dochters; en al zijn zaad leidde hij naar Egypte. Deze zijn de namen van de zonen van Israël die naar Egypte binnengingen samen met

Jakob hun vader. Jakob en zijn zonen; de eerstgeborene van Jakob, Ruben. De zonen van Reuben waren Enoch, Pallu, Hezron en Charmi. De zonen van Simeon waren Jemuel, Jamin, Ehud, Jachin, Zohar en Saul, de zoon van de Kanaänitische vrouw. De zonen van Levi: Gershon, Kath en Merari. De zonen van Juda waren Er, Onan, Shiloh, Phares en Zerah, maar Er en Onan stierven in het land Kanaän, en de zonen van Phares waren Hezron en Jemuel. De zonen van Issachar waren: Tola, Phua, Hashum en Shimron. De zonen van Zebulun: Sered, Allon en Achoel. Deze zijn de zonen van Lea, die zij aan Jakob baarde in Mesopotamië van Syrië, en Dina zijn dochter; alle zielen, zonen en dochters, drieëndertig. De zonen van Gad maar: Saphon, Angis, Sannis, Thasoban, Aedeis, Aroedeis en Areeleis. De zonen van Aser: Iemna, Iessoua, en Ieoul, en Baria, en Sara, hun zuster. Zonen van Beria, Chobor en Melchiil. Deze zijn de zonen van Zilpah, die Laban aan Leah, zijn dochter, gaf, en zij baarde deze aan Jacob, zestien zielen. De zonen van Rachel, de vrouw van Jacob: Joseph en Benjamin. Er werden zonen van Jozef geboren in het land Egypte, die Aseneth, dochter van Potiphera, priester van Heliopolis, aan hem baarde: Manasse en Efraïm. Er werden zonen van Manasse geboren, die de Syrische bijvrouw aan hem baarde: Machir. Machir verwekte Gilead. De zonen van Efraïm, broeder van Manasse, waren Sutelah en Tahan. De zonen van Sutelah waren Edom. En de zonen van Benjamin: Bala en Bochor en Asbel. En de zonen van Bala waren Gera, en Noeman, en Anchis, en Rosh, en Mamphim; en Gera verwekte Arad. Deze zijn de zonen van Rachel, die zij aan Jacob baarde, alle zielen achttien. De zonen van Dan: Asom. En de zonen van Naphtali:

Asiel, Guni, Izhar en Shillem. Dit zijn de zonen van Ballas, die Laban aan Rachel, zijn dochter, gaf, en die deze aan Jakob baarde, in totaal zeven zielen. Alle zielen die met Jacob naar Egypte binnengegaan zijn, die uit zijn lendenen uitgegaan zijn, zonder de vrouwen van de zonen van Jacob, alle zielen, zesenzestig; En de zonen van Jozef die hem in het land Egypte geboren zijn, negen zielen. Alle zielen van het huis van Jakob, die met Jakob naar Egypte waren binnengegaan, vijfenzeventig zielen. Maar Judah zond hij voor zich uit naar Joseph, om hem te ontmoeten bij de stad der Helden, in het land Rameses. Nadat Jozef zijn strijdwagens had ingespannen, ging hij op om Israël, zijn vader, te ontmoeten bij de stad der Helden, en toen hij aan hem verscheen, viel hij op zijn nek en weende met overvloedig geween. En Israël zei tegen Jozef: Ik zal nu sterven, omdat ik jouw gezicht heb gezien, want jij leeft nog. Maar Joseph zei tegen zijn broers: Ik zal naar Farao gaan en hem verklaren, en ik zal hem zeggen: Mijn broers en het huis van mijn vader, die in het land Kanaän waren, zijn naar mij gekomen. De mannen zijn herders, want zij waren veehouders, en zij hebben het vee, en de ossen, en al hun bezittingen meegebracht. Als Farao jullie dus roept en tot jullie zegt: Wat is jullie werk? U zult zeggen, wij uw kinderen zijn mannen veehouders van kinds af aan tot nu, en wij, en onze vaders; opdat u zult wonen in het land Gosen van Arabië; want elke herder van schapen is een gruwel voor de Egyptenaren.

47

En Jozef kwam en rapporteerde aan de Farao, zeggende: Mijn vader en mijn broeders, en hun vee en hun ossen, en alles wat van hen is, zijn gekomen uit het land Kanaän, en zie, zij zijn in het land Gosen. Van zijn broeders nam hij vijf mannen, en stelde hen voor Farao. En Farao zei tegen de broers van Jozef: Wat is jullie werk? En zij zeiden tot de Farao: Uw dienaren zijn herders van schapen, zowel wij als onze vaders. Ze zeiden tegen de Farao: Om te verblijven in het land zijn we gekomen, want er is geen weide voor het vee van uw dienaren, want de hongersnood heeft gezegevierd in het land Kanaän; nu daarom zullen we wonen in het land Gosen. En Farao zei tegen Jozef: Laat hen wonen in het land Gosen; en als je weet dat er onder hen bekwame mannen zijn, stel hen dan aan tot heersers over mijn vee. En Jakob en zijn zonen kwamen naar Egypte tot Jozef; en Farao, koning van Egypte, hoorde het. En Farao zei tegen Jozef: Uw vader en uw broeders zijn naar u gekomen. Zie, het land Egypte ligt voor u, vestig uw vader en uw broers in het beste land. Maar Jozef bracht zijn vader Jacob binnen en stelde hem voor Farao, en Jacob zegende Farao. Maar Farao zei tegen Jakob: Hoeveel zijn de jaren van de dagen van uw leven? En Jakob zei tegen de Farao: De dagen van de jaren van mijn leven, waarin ik als vreemdeling verblijf, zijn honderd dertig jaren; weinig en slecht zijn de dagen van de jaren van mijn leven geweest; zij hebben de dagen van de jaren van het leven van mijn vaders niet bereikt, de dagen waarin zij als vreemdelingen verbleven. En nadat Jakob de Farao gezegend had, ging hij van hem weg. En Jozef vestigde zijn vader en zijn broers, en gaf hun een bezit in het land Egypte, in het beste land, in het land Rameses, zoals

Farao geboden had. En Jozef mat graan uit aan zijn vader en aan de broers en aan het hele huis van zijn vader, naar het aantal personen. Graan was er niet in het hele land, want de hongersnood was zeer hevig, en het land van Egypte en het land Kanaän bezweken door de hongersnood. Jozef verzamelde al het zilver dat gevonden werd in het land Egypte en in het land Kanaän, van het graan dat zij kochten, en hij mat het graan uit aan hen, en Jozef bracht al het zilver naar het huis van Farao. En al het zilver raakte op uit het land van Egypte en uit het land van Kanaän; en alle Egyptenaren kwamen naar Jozef en zeiden: Geef ons brood, en waarom sterven wij voor u? Ons zilver is namelijk opgeraakt. Jozef zei tegen hen: Breng jullie vee, en ik zal jullie brood geven in plaats van jullie vee, als jullie zilver uitgeput is. Zij brachten hun vee naar Jozef, en Jozef gaf hun brood in plaats van de paarden, en in plaats van de schapen, en in plaats van de runderen, en in plaats van de ezels, en hij voedde hen met brood in plaats van al hun vee in dat jaar. Dat jaar ging voorbij, en zij kwamen naar hem in het tweede jaar, en zij zeiden tot hem, worden wij ooit niet vernietigd door onze heer? Want als ons zilver op is, en de bezittingen en het vee naar jou de heer zijn gegaan, en er niets voor ons is overgebleven voor onze heer, behalve ons eigen lichaam en ons land, opdat wij dus niet voor jou sterven, en het land woest wordt gemaakt, koop ons en ons land voor brood, en wij en ons land zullen slaven van de Farao zijn; geef zaad, opdat wij zaaien en leven en niet sterven, en het land niet woest zal worden gemaakt. En Jozef verwierf al het land van de Egyptenaren voor de Farao, want de Egyptenaren verkochten hun land aan de Farao, want

de hongersnood overheerste hen, en het land werd van de Farao. En hij maakte het volk tot slaven voor hem als dienstknechten, van de uiterste grenzen van Egypte tot de uiterste, behalve alleen het land van de priesters; Jozef verwierf dit niet; want Farao gaf bij gave een geschenk aan de priesters, en zij aten de gave die Farao aan hen gaf; daarom verkochten zij hun land niet. Jozef zei tegen alle Egyptenaren: Zie, ik heb jullie en jullie land vandaag verworven voor de Farao. Neem zaad voor jezelf en bezaai het land. En de opbrengst ervan zal zijn, en u zult het vijfde deel aan de Farao geven, maar de vier delen zullen voor u zijn tot zaad voor het land, en tot voedsel voor u, en voor allen die in uw huizen zijn. En zij zeiden: Je hebt ons gered; wij vonden gunst bij onze heer, en wij zullen dienaren zijn van de Farao. En Jozef stelde voor hen een bevel in tot op deze dag, op het land van Egypte, om aan de Farao af te staan, behalve het land van de priesters alleen, dat was niet van de Farao. Israël vestigde zich in het land Egypte, op het land Goshen, en zij erfden het, en zij groeiden en vermenigvuldigden zich zeer. Jacob leefde zeventien jaar in het land Egypte, en de dagen van Jacobs leven werden honderd zevenenveertig jaar. De dagen van Israël naderden om te sterven; en hij riep zijn zoon Jozef, en zei tot hem: als ik genade gevonden heb in jouw ogen, leg jouw hand onder mijn dij, en je zult mij barmhartigheid en waarheid doen, om mij niet te begraven in Egypte; Maar ik zal slapen met mijn vaders; en je zult mij wegnemen uit Egypte, en je zult mij begraven in hun graf; en hij zei: ik zal doen volgens jouw woord. Hij zei: Zweer het mij, en hij zwoer het hem, en Israël boog neer op de top van zijn staf.

48

Het gebeurde na deze woorden, en het werd aan Jozef gerapporteerd dat uw vader ziek is, en hij nam zijn twee zonen Manasse en Efraïm met zich mee en kwam naar Jakob. Het werd aan Jacob gerapporteerd, zeggende: Zie, uw zoon Joseph komt naar u toe, en Israel versterkte zich en zat op het bed. En Jakob zei tegen Jozef, mijn God verscheen aan mij in Luz in het land Kanaän, en zegende mij, en zei tegen mij, zie ik zal jou vermeerderen, en zal jou vermenigvuldigen, en zal jou maken tot verzamelingen van volken, en zal jou dit land geven, en aan jouw zaad na jou, tot eeuwig bezit. Nu daarom zijn uw twee zonen, die aan u geworden zijn in het land Egypte voordat ik naar u kwam naar Egypte, van mij, Efraïm en Manasse, zoals Ruben en Simeon zullen zij van mij zijn. De nakomelingen die je na deze zaken verwekt, zullen op de naam van hun broers zijn en zullen worden geroepen bij de erfdelen van die broers. Maar toen ik uit Mesopotamië van Syrië kwam, stierf Rachel, jouw moeder, in het land Kanaän, toen ik naderde bij de hippodroom Chabratha van het land, om naar Ephrathah te komen, en ik begroef haar aan de weg van de hippodroom, deze is Bethlehem. Maar toen Israel de zonen van Joseph zag, zei hij: Wie zijn deze voor jou? Jozef zei tegen zijn vader: Het zijn mijn zonen, die God mij hier gaf. En Jakob zei: Breng hen naar mij toe, zodat ik hen zal zegenen. De ogen van Israël waren echter verzwakt door de ouderdom, en hij was niet in staat te zien, en hij bracht hen naar zich toe, en hij kuste hen, en hij omarmde hen. En Israel zei tot

Joseph: Zie, van jouw gezicht ben ik niet beroofd geworden, en zie, God heeft mij ook jouw nageslacht getoond. En Jozef leidde hen weg van zijn knieën, en zij aanbaden hem met het aangezicht op de aarde. Josef nam zijn twee zonen, Efraïm aan zijn rechterhand, aan de linkerkant van Israël, en Manasse aan zijn linkerkant, aan de rechterkant van Israël, en bracht hen tot hem. Maar Israël strekte de rechterhand uit en legde die op het hoofd van Efraïm, deze was echter de jongere, en de linkerhand op het hoofd van Manasse, kruislings de handen. En hij zegende hen en zei: de God, die mijn vaders Abraham en Isaak behaagden voor hem, de God die mij voedt van mijn jeugd tot deze dag, de Boodschapper die mij redt van alle kwaden, zegene deze kinderen; en mijn naam zal worden geroepen in hen, en de naam van mijn vaders Abraham en Isaak; en mogen zij worden vermenigvuldigd tot een grote menigte op de aarde. Toen Joseph zag dat zijn vader zijn rechterhand op het hoofd van Ephraim had gelegd, leek het hem zwaar, en Joseph greep de hand van zijn vader om deze van het hoofd van Ephraim te verwijderen naar het hoofd van Manasse. Jozef zei echter tot zijn vader: Niet aldus, vader, want deze is de eerstgeborene; leg uw rechterhand op zijn hoofd. En hij wilde niet, maar zei: ik weet het, kind, ik weet het, en deze zal tot een volk worden, en deze zal verhoogd worden, maar zijn jongere broeder zal groter dan hij zijn, en zijn zaad zal tot een menigte van volken worden. En hij zegende hen op die dag, zeggende: In u zal Israël gezegend worden, zeggende: Moge God u maken als Efraïm en als Manasse. En hij plaatste Efraïm vóór Manasse. Maar Israël zei tot Jozef: Zie, ik sterf, en God zal met jullie zijn, en Hij zal jullie terugbrengen

naar het land van jullie vaders. Ik geef jou echter Sichem als uitzonderlijk deel boven je broers, dat ik nam uit de hand van de Amorieten met mijn zwaard en boog.

49

Jacob riep zijn zonen en zei tot hen: verzamel, opdat ik aan jullie mag vertellen wat jullie zal gebeuren in de laatste der dagen. Verzamel u en hoor mij, zonen van Jakob, hoor Israël, hoor uw vader. Reuben, mijn eerstgeborene, jij bent mijn kracht en het begin van mijn kinderen, moeilijk te dragen en hard eigenwijs. Je hebt arrogant gehandeld als water, kook niet over, want je ging op het bed van je vader; toen bezoedelde je de bedding waar je op ging. Simeon en Levi, broers, voltooiden onrecht van hun verwijdering; Moge mijn ziel niet komen in hun raad, en mogen mijn levers niet twisten bij hun samenstelling; omdat zij in hun woede mannen doodden, en in hun verlangen een stier de pezen doorsneden. Vervloekt is hun woede, omdat zij eigenzinnig is, en hun toorn, omdat die verhard werd. Ik zal hen verdelen in Jakob en hen verstrooien in Israël. Judah, uw broeders hebben u geprezen, uw handen zijn op de rug van uw vijanden, de zonen van uw vader zullen voor u buigen. Welp van een leeuw is Juda, uit de scheut, mijn zoon, ben je opgegaan, teruggevallen heb je geslapen als een leeuw en als een welp, wie zal hem opwekken? Niet zal de heerser uit Juda falen, en de leider uit zijn lendenen, totdat de dingen die voor hem weggelegd zijn komen, en hij is de verwachting der volken. Hij

bindt zijn veulen aan de wijnstok, en het veulen van zijn ezelin aan de rank; hij zal zijn gewaad wassen in wijn, en zijn kleed in het bloed van de druif. Zijn ogen zijn sprankelender dan wijn, en zijn tanden zijn witter dan melk. Zebulun zal aan de kust wonen en hij zal bij een haven voor schepen zijn, en hij zal zich uitstrekken tot Sidon. Issachar begeerde het goede, rustend tussen de erfdelen. En ziende dat de rust goed was, en dat het land vruchtbaar was, boog hij zijn schouder om te zwoegen, en werd een landbouwer. Dan zal zijn volk oordelen, zoals ook een stam in Israël. En laat Dan een slang worden op de weg, zittend op het pad, bijtend in de hiel van het paard; en de ruiter zal naar achteren vallen, wachtend op de redding van de Heer. Gad, een bende zal hem overvallen, maar hij zal hen op de hielen overvallen. Asher, zijn brood is vet, en hij zal weelde geven aan heersers. Naphtali is een uitgespreide stam, die schoonheid voortbrengt in het nageslacht. Gegroeide zoon Jozef, mijn gegroeide benijdenswaardige zoon, mijn jongste zoon, keer naar mij terug. Tegen hem die zij overwegende beschimpten, koesterden de heren der pijlen wrok. En hun bogen werden met kracht verbrijzeld, en de pezen van de armen van hun hand werden uitgeput, door de hand van de heerser van Jakob, van daar de machtige van Israël, van God, uw vader. En mijn God hielp jou, en zegende jou met zegen van de hemel van boven, en zegen van de aarde die alle dingen heeft, omwille van zegen van borsten en baarmoeder, zegen van jouw vader en jouw moeder; het overwon boven de zegen van standvastige bergen, en op de zegeningen van eeuwigdurende heuvels; zij zullen zijn op het hoofd van Jozef, en op de top van hem die de broeders leidde.

Benjamin, een roofzuchtige wolf, zal s morgens nog eten, en tot de avond geeft hij voeding. Al deze twaalf zonen van Jakob, en deze dingen sprak hun vader tot hen, en hij zegende hen, elk zegende hij hen volgens zijn zegening. En hij zei tot hen: ik word toegevoegd aan mijn volk; begraaf mij met mijn vaders in de grot die is in het veld van Efron de Hethiet, in de dubbele grot die tegenover Mamre ligt, in het land Kanaän, welke grot Abraham verwierf van Efron de Hethiet als bezit voor een graf. Daar begroeven zij Abraham en Sara zijn vrouw; daar begroeven zij Isaak en Rebekka zijn vrouw; daar begroeven zij Lea; In het bezit van het veld en van de grot die erin is, van de zonen van Heth. En Jacob rustte met het bevelen van zijn zonen, en nadat hij zijn voeten op het bed had opgetild, stierf hij, en werd toegevoegd aan zijn volk.

50

En Jozef viel op het gezicht van zijn vader, weende over hem en kuste hem. En Jozef beval zijn kinderen de balsemers, zijn vader te balsemen; en de balsemers balseemden Israël. En zij vervulden zijn veertig dagen, want zo worden de dagen van de begrafenis geteld, en Egypte betreurde hem zeventig dagen. Sinds de dagen van de rouw voorbijgegaan waren, sprak Jozef tot de heersers van Farao, zeggende, als ik gunst gevonden heb bij jullie, spreek over mij in de oren van Farao, zeggende, mijn vader liet mij zweren, zeggende, in het graf dat ik voor mijzelf groef in het land Kanaän, daar zul je mij begraven; nu dus zal ik,

opgegaan zijnde, mijn vader begraven, en ik zal terugkeren; En Farao zei tot Jozef, ga op, begraaf je vader, zoals hij je liet zweren. En Jozef ging op om zijn vader te begraven, en met hem gingen samen op alle kinderen van Farao, en de oudsten van zijn huis, en alle oudsten van het land Egypte, en heel het huishouden van Jozef, en zijn broers, en heel zijn vaderlijk huis, en zijn verwanten; en de schapen en de ossen lieten zij achter in het land Gosen. En met hem gingen strijdwagens en ruiters mee, en het kamp werd zeer groot. En zij kwamen aan bij de dorsvloer van Atad, die voorbij de Jordaan ligt, en zij treurden om hem met grote en zeer sterke rouw, en hij hield de rouw voor zijn vader zeven dagen. En de bewoners van het land Kanaän zagen de rouw op de dorsvloer van Atad, en zij zeiden: Deze rouw is groot voor de Egyptenaren. Daarom noemde hij de naam ervan Rouw van Egypte, die is aan de overkant van de Jordaan. En zijn zonen deden hem aldus. En zijn zonen namen hem op naar het land Kanaän, en zij begroeven hem in de dubbele grot, die Abraham de grot verworven had als grafbezit van Efron de Hethiet, tegenover Mamre. En Jozef keerde terug naar Egypte, hij en zijn broers, en degenen die met hem waren opgegaan om zijn vader te begraven. Maar toen de broers van Joseph zagen dat hun vader gestorven was, zeiden zij: Laat Joseph nooit wrok tegen ons koesteren en ons alle kwaden vergelden die wij hem hebben aangedaan. En aangekomen bij Jozef zeiden zij: jouw vader liet zweren voor zijn sterven, zeggend: zeg zo aan Jozef: vergeef hen hun onrecht en hun zonde, omdat zij slechte dingen aan jou toonden; en nu ontvang het onrecht van de dienaren van de God van jouw vader; en

Jozef weende toen zij tot hem spraken. En toen zij naar hem gekomen waren, zeiden zij: Wij zijn uw dienaren. En Joseph zei tot hen: vreest niet, want ik ben van God. Jullie beraadslaagden tegen mij tot kwaad, maar God beraadslaagde aangaande mij tot goede dingen, opdat het zou gebeuren zoals vandaag, en een groot volk gevoed wordt. En hij zei tot hen: Vreest niet, ik zal jullie voeden en jullie huizen, en hij troostte hen, en sprak tot hun hart. En Jozef woonde in Egypte, hij en zijn broers, en het hele huishouden van zijn vader, en Jozef leefde honderdtien jaar. En Jozef zag kinderen van Efraïm, tot de derde generatie; en de zonen van Machir, de zoon van Manasse, werden geboren op de dijen van Jozef. En Jozef zei tot zijn broeders, zeggende: ik sterf, maar God zal u zeker bezoeken, en Hij zal u opleiden uit dit land naar het land dat God zwoer aan onze vaders, Abraham, Isaak en Jakob. En Jozef liet de zonen van Israël zweren, zeggende: In de bezoeking waarin God u zal bezoeken, zult u mijn beenderen van hier met u meevoeren. En Jozef stierf op honderdtien jaar, en zij begroeven hem en plaatsten hem in de doodskist in Egypte.

Exodus

1

Dit zijn de namen van de zonen van Israël die Egypte binnengingen samen met Jakob, hun vader; elk ging binnen met zijn gehele huishouden. Ruben, Simeon, Levi, Juda, Issachar, Zebulon, Benjamin, Dan, en Naftali, Gad, en Aser. Joseph was echter in Egypte, en alle zielen uit Jacob waren vijfenzeventig. Maar Joseph stierf, en al zijn broeders, en heel die generatie. De zonen van Israël groeiden en werden vermenigvuldigd en werden talrijk en werden zeer, zeer sterk, en het land vermenigvuldigde hen. Er rees een andere koning op over Egypte, die Joseph niet kende. Hij zei tot zijn volk: Zie, het geslacht van de zonen Israëls is een grote menigte, en zij zijn sterker dan wij. Kom daarom, laat ons sluw met hen omgaan, opdat zij niet vermenigvuldigd worden, en wanneer ons oorlog overkomt, zij zich ook bij de vijanden zullen voegen, en oorlog tegen ons zullen voeren, en uit het land zullen wegtrekken. En hij stelde opzichters van de werken over hen aan, opdat zij hen zouden verdrukken in de werken. En zij bouwden versterkte

steden voor de Farao, Pithom en Rameses en On, dat is de stad Heliopolis. Maar naarmate zij hen vernederden, werden zij des te talrijker en werden zij buitengewoon sterk, en de Egyptenaren verafschuwden de zonen Israëls. En de Egyptenaren onderdrukte de zonen van Israël met geweld. En zij maakten hun leven bitter in de harde werken, de klei en het bakstenen maken, en alle werken in de velden, volgens alle werken waarmee zij hen tot slaven maakten met geweld. En de koning van Egypte zei tegen de vroedvrouwen van de Hebreeën, de naam van de ene van hen was Sefora, en de naam van de tweede Pua: En hij zei, wanneer jullie de Hebreeuwse vrouwen helpen bij de bevalling, en zij zijn op het punt te baren, als het een jongen is, dood het; als het een meisje is, laat het leven. De vroedvrouwen vreesden echter God, en zij deden niet zoals de koning van Egypte hen bevolen had, en zij hielden de mannelijke kinderen in leven. Maar de koning van Egypte riep de vroedvrouwen en zei tot hen: Waarom hebben jullie deze zaak gedaan en de mannelijke kinderen in leven behouden? De vroedvrouwen zeiden tegen de Farao: De Hebreeuwse vrouwen zijn niet als de vrouwen van Egypte, want zij baren voordat de vroedvrouwen bij hen binnengaan, en zij baarden. God deed goed aan de vroedvrouwen, en het volk vermenigvuldigde en werd buitengewoon sterk. Omdat de vroedvrouwen God vreesden, maakten zij huizen voor zichzelf. Maar Farao beval aan al zijn volk, zeggende: Elke mannelijke die aan de Hebreeërs geboren wordt, werp in de rivier, en elke vrouwelijke, houd die in leven.

2

Er was iemand uit de stam Levi, die een van de dochters van Levi nam. En zij werd zwanger en baarde een mannelijk kind, en toen zij zagen dat het mooi was, verborgen zij het drie maanden lang. Omdat ze het niet meer konden verbergen, nam zijn moeder voor hem een mand, en smeerde die in met asfalt en pek, en legde het kind erin, en plaatste die in het moeras bij de rivier. En zijn zuster was van verre aan het kijken, om te leren wat er met hem zou gebeuren. De dochter van Farao ging neer om te baden bij de rivier, en haar dienstmaagden liepen langs de rivier, en toen zij de mand in het moeras zag, stuurde zij de dienstmaagd en nam deze op. En na het openen ziet zij een huilend kind in de mand en de dochter van Farao spaarde hem en zij zei dit is een van de kinderen van de Hebreeërs. En zijn zuster zei tot de dochter van Farao: wil je dat ik voor jou een zogende vrouw van de Hebreeën roep, en zij zal het kind voor jou zogen? De dochter van Farao zei: ga; en de jonge vrouw riep, nadat zij gekomen was, de moeder van het kind. En de dochter van Farao zei tegen haar: bewaar voor mij dit kind, en zoog het voor mij, en ik zal jou het loon geven; en de vrouw nam het kind en zoogde het. Toen het kind groot geworden was, bracht zij het naar de dochter van Farao, en het werd voor haar tot een zoon; en zij noemde zijn naam Mozes, zeggende: uit het water heb ik hem opgenomen. Het gebeurde in die vele dagen dat Mozes, groot geworden zijnde, uitging naar zijn broeders, de zonen van Israël, en toen hij hun moeite waarnam, zag hij een Egyptische

man die een zekere Hebreeër sloeg, een van zijn eigen broeders van de zonen van Israël. Nadat hij rondgekeken had hier en daar, ziet hij niemand, en nadat hij de Egyptenaar geslagen had, verborg hij hem in het zand. De tweede dag uitgegaan zijnde, ziet hij twee Hebreeuwse mannen vechtende, en zegt tot degene die onrecht doet: waarom slaat jij uw naaste? Maar hij zei: Wie heeft jou aangesteld tot heerser en rechter over ons? Wil jij me niet doden, op de manier waarop jij gisteren de Egyptenaar doodde? Mozes was bang en zei: Als dit woord zo duidelijk geworden is. Farao hoorde dit woord, en zocht Mozes te doden. Mozes trok zich terug van het aangezicht van Farao, en hij woonde in het land Midian; en gekomen in het land Midian, zat hij neer bij de put. De priester van Midian had zeven dochters die de schapen van hun vader Jethro hoedden, en toen zij aangekomen waren, putten zij water totdat zij de drinkbakken vulden om de schapen van hun vader Jethro te drenken. Maar toen de herders aankwamen, dreven zij hen weg, maar Mozes stond op en redde hen, en hij putte water voor hen, en hij gaf hun schapen te drinken. Ze kwamen naar Raguel, hun vader, en hij zei tegen hen: Waarom hebben jullie je gehaast om vandaag te komen? Maar zij zeiden: Een Egyptische man redde ons van de herders, en hij trok water voor ons, en hij gaf onze schapen te drinken. En hij zei tegen zijn dochters: En waar is hij? En waarom hebben jullie de man achtergelaten? Roep hem daarom, zodat hij brood zal eten. Moses vestigde zich bij de man, en hij gaf zijn dochter Zipporah aan Moses tot vrouw. Zwanger geworden zijnde, baarde de vrouw een zoon, en Mozes noemde zijn naam Gersom, zeggende dat hij een vreemdeling was in een

vreemd land. Na die vele dagen stierf de koning van Egypte, en de zonen van Israël steunden vanwege de werken, en zij schreeuwden het uit, en hun geschreeuw steeg op naar God vanwege de werken. En God hoorde hun gekerm, en God herinnerde zich zijn verbond met Abraham, en Isaak, en Jakob. En God zag de zonen van Israël, en Hij maakte Zich aan hen bekend.

3

En Mozes was de schapen aan het hoeden van Jethro, zijn schoonvader, de priester van Midian, en hij leidde de schapen naar de woestijn, en hij kwam naar de berg Horeb. Er verscheen aan hem een boodschapper van de Heer in een vuurvlam uit de doornstruik, en hij ziet dat de doornstruik in vuur brandt, maar de doornstruik werd niet verbrand. Mozes zei: Ik zal voorbijgaan om dit grote visioen te zien, omdat de braamstruik niet wordt verbrand. Toen de Heer zag dat hij naderde om te zien, riep de Heer hem uit de struik, zeggende: Mozes, Mozes. En hij zei: Wat is er? En hij zei: Kom hier niet dichterbij; maak de sandaal los van je voeten, want de plaats. Waarin jij staat, is het land heilig. En Hij zei: Ik ben de God van uw vader, de God van Abraham, en de God van Isaak, en de God van Jakob. Maar Mozes wendde zijn gezicht af, want hij was bevreesd om voor het aangezicht van God te kijken. En de Heer zei tot Mozes: ziend heb ik gezien de verdrukking van mijn volk dat in Egypte is, en hun geschreeuw heb ik gehoord van de drijvers; want ik

ken hun pijn, en ik ben neergedaald om hen te bevrijden uit de hand van de Egyptenaren, en om hen uit te leiden uit dat land, en om hen binnen te brengen in een goed en groot land, in een land vloeiend van melk en honing, in de plaats van de Kanaänieten, en Hethieten, en Amorieten, en Ferezieten, en Girgasieten, en Hevieten, en Jebusieten. En nu zie, het geroep van de zonen Israëls is tot mij gekomen, en ik heb de verdrukking gezien waarmee de Egyptenaren hen verdrukken. En nu, kom hier, ik zal u zenden naar Farao, koning van Egypte, en u zult mijn volk, de zonen van Israël, uitbrengen uit het land van Egypte. En Mozes zei tot God: Wie ben ik, dat ik naar Farao, de koning van Egypte, zal gaan, en dat ik de zonen van Israël uit het land van Egypte zal uitbrengen? God zei tegen Mozes: Ik zal met jou zijn, en dit zal voor jou het teken zijn dat Ik jou uitzend: wanneer jij mijn volk uit Egypte leidt, zullen jullie God dienen op deze berg. En Mozes zei tegen God: Zie, ik zal naar de zonen van Israël gaan, en ik zal tegen hen zeggen: De God van onze vaders heeft mij naar jullie gestuurd. Zij zullen mij vragen: Wat is zijn naam? Wat zal ik tegen hen zeggen? En God zei tot Mozes, zeggende: Ik ben de Zijnde, en Hij zei: Aldus zult gij zeggen tot de zonen Israëls: De Zijnde heeft mij tot u gezonden. En God zei weer tegen Mozes: zo zult u zeggen tot de zonen van Israël: de Heer, de God van onze vaderen, de God van Abraham, en de God van Isaak, en de God van Jakob, heeft mij naar u gezonden; dit is mijn eeuwige naam, en een gedenkteken van generatie tot generatie. Daarom, wanneer je gekomen bent, verzamel de raad van ouderlingen van de zonen Israëls, en je zult tot hen zeggen: De Heer, de God van onze vaders, is aan mij verschenen, de God

van Abraham, en de God van Isaak, en de God van Jakob, zeggend: Ik heb jullie bezocht, en alles wat jullie is overkomen in Egypte. En Hij zei: Ik zal jullie opvoeren uit de verdrukking van de Egyptenaren, naar het land van de Kanaänieten, en Hethieten, en Amorieten, en Perizzieten, en Girgasieten, en Hevieten, en Jebusieten, naar een land dat vloeit van melk en honing. En zij zullen naar jouw stem luisteren, en jij zult binnengaan, en de raad van oudsten van Israël, naar Farao, koning van Egypte, en jij zult tegen hem zeggen: de God van de Hebreeërs heeft ons geroepen, daarom zullen wij een weg van drie dagen naar de woestijn gaan, opdat wij aan onze God mogen offeren. Ik weet echter dat Farao, de koning van Egypte, jullie niet zal laten gaan, tenzij door een machtige hand. En nadat ik mijn hand heb uitgestrekt, zal ik de Egyptenaren slaan met al mijn wonderen die ik onder hen zal doen, en daarna zal hij jullie wegzenden. En ik zal gunst geven aan dit volk voor de Egyptenaren; maar wanneer jullie vertrekken, zullen jullie niet leeg weggaan; Maar een vrouw zal vragen van haar buurvrouw en tentbewoonster zilveren voorwerpen, en gouden, en kleding; en jullie zullen ze plaatsen op jullie zonen en op jullie dochters, en jullie zullen de Egyptenaren plunderen.

4

Maar Mozes antwoordde en zei: Als zij mij niet geloven, noch naar mijn stem luisteren, zullen zij immers zeggen dat God niet aan u is verschenen. Wat zal ik tegen hen zeggen? En de Heer zei

tegen hem: Wat is dit in jouw hand? En hij zei: Een staf. En hij zei: Gooi het op de aarde, en hij gooide het op de aarde, en het werd een slang, en Mozes vluchtte ervoor. En de Heer zei tot Mozes: Strek je hand uit en grijp de staart. Dus strekte hij zijn hand uit en greep de staart, en het werd een staf in zijn hand. Opdat zij u geloven, dat de God van hun vaderen aan u is verschenen, de God van Abraham, en de God van Isaak, en de God van Jakob. En de Heer zei weer tot hem: breng uw hand in uw boezem, en hij bracht zijn hand in zijn boezem, en bracht zijn hand uit zijn boezem, en zijn hand werd als sneeuw. En Hij zei weer: Steek uw hand in uw boezem, en hij stak zijn hand in zijn boezem, en hij haalde haar uit zijn boezem, en weer keerde zij terug tot de kleur van haar vlees. Als zij jou maar niet geloven, noch luisteren naar de stem van het eerste teken, zullen zij jou geloven bij de stem van het tweede teken. En het zal zijn: als zij jou niet geloven bij deze twee tekenen, noch luisteren naar jouw stem, dan zul je water van de rivier nemen en het op het droge uitgieten, en het water dat je van de rivier neemt, zal bloed worden op het droge. Mozes zei tegen de Heer: Ik smeek U, Heer, ik ben niet bekwaam geweest vóór gisteren, noch vóór eergisteren, noch vanaf het moment dat U begon te spreken tot uw dienaar; ik ben zwak van stem en traag van tong. En de Heer zei tegen Mozes: Wie gaf een mond aan een mens? En wie maakte slechthorend en doof, ziend en blind? Ben ik niet God? En nu, ga, en ik zal jouw mond openen en ik zal jou onderwijzen wat je gaat spreken. En Mozes zei: Ik smeek U, Heer, benoem een ander die bekwaam is, die U zult zenden. En boos geworden met toorn werd de Heer op Mozes, en hij zei: Is Aaron, jouw broer, de

Leviet, er niet? Ik weet dat hij sprekend tot jou zal spreken; en zie, hij zal uitgaan naar een ontmoeting met jou, en wanneer hij jou gezien heeft zal hij zich in zichzelf verheugen. En jij zult tot hem spreken, en jij zult mijn woorden in zijn mond leggen, en ik zal jouw mond openen en zijn mond, en ik zal jullie onderwijzen wat jullie zullen doen. En hij zal voor jou tot het volk spreken, en hij zal jouw mond zijn, maar jij zult voor hem zijn in de dingen die God betreffen. En deze staf, die in een slang veranderd is, zult u in uw hand nemen, waarmee u deze tekenen zult doen. Mozes ging en hij keerde terug naar Jethro zijn schoonvader, en hij zegt: ik zal gaan en ik zal terugkeren naar mijn broeders die in Egypte zijn, en ik zal zien of zij nog leven. En Jethro zei tegen Mozes: ga gezond. En na die vele dagen stierf de koning van Egypte. De Heer zei tegen Mozes in Midian: Ga, vertrek naar Egypte, want allen die jouw ziel zochten zijn gestorven. Mozes nam zijn vrouw en de kinderen op, bracht hen op de lastdieren, en keerde terug naar Egypte; en Mozes nam de staf van God in zijn hand. De Heer zei tegen Mozes: Wanneer je gaat en terugkeert naar Egypte, zie toe dat je alle wonderen die ik in jouw handen heb gegeven, voor Farao verricht. Maar ik zal zijn hart verharden, en hij zal het volk niet wegzenden. Maar jij zult aan de Pharaoh zeggen: deze dingen zegt de Heer, mijn eerstgeboren zoon is Israël. Ik zei tegen jou: zend mijn volk weg, zodat zij mij mogen dienen. Als je dus inderdaad niet wenst hen weg te zenden, zie dan: ik zal jouw eerstgeboren zoon doden. Het gebeurde op de weg bij de herberg dat een engel des Heren hem ontmoette en hem trachtte te doden. En Zippora nam een steen, besneed de voorhuid van haar zoon; en viel neer bij zijn

voeten, en zei: het bloed van de besnijdenis van mijn kind staat stil. En hij ging weg van hem, omdat zij zei: het bloed van de besnijdenis van mijn kind stond stil. En de Heer zei tegen Aaron: Ga naar de woestijn om Mozes te ontmoeten, en hij ging, en hij ontmoette hem op de berg van God, en zij kusten elkaar. En Mozes rapporteerde aan Aaron alle woorden van de Heer, die hem gezonden had, en alle woorden die Hij hem geboden had. Mozes en Aaron gingen, en zij verzamelden de raad van oudsten van de zonen Israëls. En Aaron sprak al deze woorden, welke God tot Mozes gesproken had, en hij deed de tekenen voor het volk. En het volk geloofde en verheugde zich, omdat God de zonen van Israël bezocht had, en omdat Hij hun verdrukking gezien had, en het volk boog zich neer en aanbad.

5

En na deze dingen gingen Mozes en Aaron naar Farao, en zij zeiden tot hem: deze dingen zegt de Heer, de God van Israël: zend mijn volk weg, opdat zij voor mij mogen vieren in de woestijn. En Farao zei: Wie is hij naar wiens stem ik zal luisteren, zodat ik de zonen van Israël wegstuur? Ik ken de Heer niet, en Israël stuur ik niet weg. En zij zeggen tot hem: De God van de Hebreeërs heeft ons geroepen, wij zullen daarom een weg van drie dagen naar de woestijn gaan, zodat wij aan de Heer onze God mogen offeren, opdat niet ooit de dood of moord ons ontmoet. En de koning van Egypte zei tegen hen: Waarom leiden jullie, Mozes en Aäron, het volk af van hun werk? Ga weg,

elk van jullie naar zijn werk. En Farao zei: Zie, nu is het volk talrijk geworden, laten wij hen dus niet ophouden met hun werk. En Farao beval de drijvers van het volk en de schrijvers, zeggende: jullie zullen niet langer stro blijven geven aan het volk voor het stenen maken, zoals gisteren en eergisteren; maar laat zij zelf gaan en voor zichzelf stro verzamelen. En de regeling van de baksteenmakerij die zij zelf elke dag doen, zult gij aan hen opleggen; gij zult er niets van wegnemen, want zij zijn ledig; daarom hebben zij geschreeuwd en gezegd: laten wij opstaan en laten wij offeren aan onze God. Laat de werken van deze mensen zwaar op hen drukken, en laat hen zich over deze dingen bekommeren, en laat hen zich niet bekommeren met lege woorden. De opzichters en de schrijvers waren hen aan het dringen, en zij zeiden tot het volk: Dit zegt Farao: ik geef jullie niet langer stro. Jullie moeten zelf gaand voor jezelf stro verzamelen, waar jullie het ook vinden, want er wordt niets van jullie toegewezen hoeveelheid afgenomen. En het volk werd verspreid over het gehele land Egypte om stoppels te verzamelen voor stro. De opzichters spoedden hen aan en zeiden: Voltooit de dagelijkse taken, net zoals ook toen het stro aan jullie gegeven werd. En de schrijvers van het geslacht van de zonen Israëls, die over hen waren aangesteld, werden gegeseld door de opzichters van de Farao, die zeiden: Waarom hebben jullie jullie bijdragen van de steenvorming niet voltooid, gelijk gisteren en eergisteren, en vandaag? Maar de schrijvers van de zonen Israëls waren binnengegaan en schreeuwden naar Farao, zeggende: Waarom doet u aldus met uw dienaren? Stro wordt niet gegeven aan jouw dienaren, en zij zeggen ons de

bakstenen te maken. En zie, jouw kinderen zijn gegeseld, dus je zult jouw volk onrecht aandoen. En hij zei tot hen: Jullie zijn lui, luie zijn jullie. Daarom zeggen jullie: Laten wij gaan en offeren aan onze God. Nu daarom, ga en werk, want het stro zal niet aan jullie worden gegeven, en jullie zullen de vastgestelde hoeveelheid bakstenen leveren. De schrijvers van de zonen Israëls zagen zichzelf in kwade omstandigheden, zeggende: U zult de voorgeschreven hoeveelheid van de steenmakerij per dag niet achterlaten. Ze ontmoetten Mozes en Aaron die hen tegemoet kwamen, toen zij weggingen van Farao, en ze zeiden tegen hen, moge God jullie zien en oordelen, omdat jullie onze geur afschuwelijk hebben gemaakt voor Farao, en voor zijn dienaren, om een zwaard in zijn handen te geven, om ons te doden. Mozes keerde terug naar de Heer en zei: Ik smeek u, Heer, waarom hebt u dit volk mishandeld? En waarom heb je me gestuurd? En vanaf ik naar Farao ben gegaan om te spreken in jouw naam, heeft hij dit volk gekweld, en jij hebt jouw volk niet gered.

6

En de Heer zei tot Mozes: Nu zult u zien wat ik de Farao zal aandoen, want met machtige hand zal hij hen wegzenden, en met hoge arm zal hij hen uit zijn land verdrijven. Maar God sprak tot Mozes en zei tot hem: Ik ben de Heer. En ik verscheen aan Abraham en Isaak en Jakob, als hun God zijnde, en mijn naam Heer heb ik niet aan hen geopenbaard. En ik vestigde mijn

verbond met hen, om aan hen het land van de Kanaänieten te geven, het land waarin zij hadden verbleven, waarin zij ook verbleven. En ik hoorde het klagen van de zonen Israëls, die de Egyptenaren tot slaven maken, en ik herinnerde mij uw verbond. Ga, ik zei tot de zonen van Israël, zeggende, ik ben de Heer; en ik zal jullie uitbrengen uit de macht van de Egyptenaren, en ik zal jullie bevrijden uit de slavernij, en ik zal jullie verlossen met hoge arm en groot oordeel; En ik zal jullie voor mijzelf nemen als volk voor mij, en ik zal jullie God zijn; en jullie zullen weten dat ik de Heer jullie God ben, die jullie heeft uitgeleid uit de onderdrukking van de Egyptenaren. En ik zal jullie binnenbrengen in het land waarnaar ik mijn hand uitstrekte om het te geven aan Abraham, en Isaac, en Jacob, en ik zal het aan jullie geven als erfdeel, ik de Heer. Mozes sprak aldus tot de zonen van Israël, maar zij luisterden niet naar Mozes vanwege de kleinmoedigheid en vanwege de harde werken. En de Heer zei tot Mozes: ga naar binnen, spreek tot Farao, koning van Egypte, opdat hij de zonen van Israël uit zijn land zal wegzenden. En Mozes sprak voor de Heer, zeggende, zie de zonen van Israël luisterden niet naar mij, en hoe zal Farao naar mij luisteren? Maar ik ben irrationeel. De Heer zei tegen Mozes en Aaron, en gebood hun naar Farao, koning van Egypte, te gaan, opdat hij de zonen van Israël uit het land Egypte zou wegzenden. En deze zijn de leiders van de huizen van hun families, de zonen van Reuben, de eerstgeborene van Israël: Enoch, en Pallu, Hezron, en Carmi; dit is de verwantschap van Reuben. En de zonen van Simeon: Jemuel, en Jamin, en Ehud, en Jachin, en Zohar, en Saul, de zoon van de Kanaänitische vrouw;

dit zijn de families van de zonen van Simeon. En dit zijn de namen van de zonen van Levi volgens hun verwantschap: Gershon, Kohath en Merari, en de jaren van het leven van Levi waren honderd zevenendertig. En deze zijn de zonen van Gershon: Libni en Shimei, naar hun families. En de zonen van Kaäth: Ambram, en Issaär, Chebron, en Ozeiël, en de jaren van het leven van Kaäth waren honderd drieëndertig jaren. En de zonen van Merari: Mahli en Mushi. Dit zijn de huizen van de vaders van Levi volgens hun families. En Amram nam Jochebed, de dochter van de broer van zijn vader, voor zichzelf tot vrouw, en verwekte voor hem zowel Aäron als Mozes, en Miriam hun zuster. De jaren van het leven van Amram waren honderdtweeëndertig jaar. En de zonen van Izhar: Korah, Naphek en Zechri. En de zonen van Ozeiel: Misael, Elisaphan en Segrei. Aaron nam Elizabeth, de dochter van Aminadab en zuster van Nahshon, tot vrouw, en zij baarde hem Nadab en Abihu en Eleazar en Ithamar. De zonen van Korah maar: Asir, en Elkanah, en Abiasar; deze zijn de geslachten van Korah. En Eleazar, de zoon van Aaron, nam een van de dochters van Phutiel tot vrouw, en zij baarde hem Phinehas; dit zijn de hoofden van de families der Levieten, volgens hun geslachten. Dit zijn Aaron en Moses, tot wie God zei de zonen van Israël uit het land Egypte te leiden met hun macht. Deze zijn degenen die spraken tot Farao, koning van Egypte, en zij leidden de zonen van Israël uit het land van Egypte, hijzelf Aäron en Mozes, op de dag dat de Heer tot Mozes sprak in het land Egypte. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: Ik ben de Heer, spreek tot Farao, koning van Egypte, alles wat ik tot u zeg. En Mozes zei voor de

Heer: zie, ik ben zwak van stem, en hoe zal Farao naar mij horen?

7

En de Heer zei tot Mozes: Zie, Ik heb jou tot god voor Farao gegeven, en Aäron, jouw broer, zal jouw profeet zijn. Maar jij zult tot hem spreken alles wat ik jou beveel, en Aaron, jouw broeder, zal tot Farao spreken, zodat hij de zonen van Israël uit zijn land wegzendt. Maar ik zal het hart van Farao verharden, en ik zal mijn tekenen en wonderen vermenigvuldigen in het land Egypte. En Farao zal niet naar u luisteren, en ik zal mijn hand op Egypte leggen, en ik zal met mijn kracht mijn volk, de zonen van Israël, uit het land Egypte brengen met grote wraak. En alle Egyptenaren zullen weten dat ik de Heer ben, wanneer ik mijn hand uitstrek over Egypte, en ik zal de zonen Israëls uit hun midden uitbrengen. Mozes en Aaron deden net zoals de Heer hun geboden had, aldus deden zij. Mozes was tachtig jaar oud, en Aäron, zijn broeder, was drieëntachtig jaar oud, toen hij sprak tot Farao. En de Heer zei tot Mozes en Aäron: als Farao tot jullie spreekt en zegt, geef ons een teken of wonder, dan zul je tot je broer Aäron zeggen, neem de staf en werp hem op de grond voor Farao en voor zijn dienaren, en hij zal een slang zijn. Mozes en Aaron gingen naar binnen voor Farao en zijn dienaren, en zij deden aldus, zoals de Heer hun gebood, en Aaron wierp de staf voor Farao en voor zijn dienaren, en deze werd een draak. Farao riep de wijsgeren van Egypte en de tovenaars samen, en de

bezweerders van de Egyptenaren deden met hun toverijen evenzo. En zij wierpen elk hun staf, en deze werden draken, en de staf van Aaron verslond hun staven. En het hart van Farao zegevierde, en hij luisterde niet naar hen, juist zoals de Heer hun geboden had. En de Heer zei tegen Mozes: Het hart van Farao is verhard, zodat hij het volk niet wegzendt. Ga naar Pharaoh in de morgen, zie, hij gaat uit naar het water, en je zult hem ontmoeten op de oever van de rivier, en de staf die in een slang is veranderd zul je in je hand nemen. En je zult tegen hem zeggen: De Heer, de God van de Hebreeërs, heeft mij naar jou gezonden, zeggende: Zend mijn volk weg, opdat zij mij mogen dienen in de wildernis, en zie, je hebt niet geluisterd tot nu toe. Dit zegt de Heer: hierdoor zult u weten dat ik de Heer ben. Zie, ik sla met de staf die in mijn hand is op het water in de rivier, en het zal in bloed veranderen. En de vissen in de rivier zullen sterven, en de rivier zal stinken, en de Egyptenaren zullen geen water uit de rivier kunnen drinken. De Heer zei tegen Mozes: Zeg tegen Aaron, jouw broer: neem jouw staf in jouw hand en strek jouw hand uit over de wateren van Egypte, over hun rivieren, over hun kanalen, over hun moerassen en over al hun verzamelde water, en het zal bloed worden. En het werd bloed in het hele land Egypte, in het hout en in de stenen. En Mozes en Aaron deden aldus, juist zoals de Heer hun geboden had, en hij hief zijn staf op en sloeg het water in de rivier voor Farao en voor zijn dienaren, en veranderde al het water in de rivier in bloed. En de vissen in de rivier stierven, en de rivier stonk, en de Egyptenaren waren niet in staat water uit de rivier te drinken, en het bloed was in het hele land van Egypte. Maar de tovenaars

van de Egyptenaren deden evenzo met hun toverijen, en het hart van Farao werd verhard, en hij luisterde niet naar hen, juist zoals de Heer gezegd had. Farao keerde zich om en ging zijn huis binnen, en hij vestigde zijn aandacht hier niet op. Maar alle Egyptenaren groeven rondom de rivier om water te drinken, en zij waren niet in staat water uit de rivier te drinken. En zeven dagen werden vervuld, nadat de Heer de rivier geslagen had. De Heer zei tegen Mozes: Ga naar Farao en zeg tegen hem: Dit zegt de Heer: Laat mijn volk gaan, opdat zij Mij dienen. Als jij echter niet wenst weg te zenden, zie, ik sla al jouw grenzen met de kikkers. En de rivier zal kikkers uitbraken, en nadat zij opgegaan zijn zullen zij binnengaan in uw huizen, en in de voorraadkamers van uw slaapkamers, en op uw bedden, en op de huizen van uw dienaren, en van uw volk, en in uw kneedbakken, en in uw ovens. En op jou, en op jouw dienaren, en op jouw volk zullen de kikkers opklimmen.

8

De Heer zei tegen Mozes: zeg tegen Aäron, uw broeder, strek uw hand met de staf uit over de rivieren, en over de kanalen, en over de moerassen, en breng de kikkers naar boven. En Aaron strekte zijn hand uit over de wateren van Egypte, en bracht de kikkers op, en de kikker kwam op, en bedekte het land van Egypte. Maar de tovenaars van de Egyptenaren deden evenzo met hun toverijen, en brachten de kikkers op het land van Egypte. En Farao riep Mozes en Aäron, en zei: Bid voor mij tot de

Heer, en laat Hij de kikkers van mij verwijderen, en van mijn volk, en ik zal hen uitzenden, en zij zullen offeren aan de Heer. Mozes zei tegen Farao: Bepaal voor mij wanneer ik zal bidden voor jou, en voor jouw dienaren, en jouw volk, om de kikkers te vernietigen van jou, en van jouw volk, en uit jullie huizen, behalve in de rivier zullen zij overgelaten worden. Maar hij zei: Tot morgen. Hij zei dus: Zoals je hebt gezegd, opdat je weet dat er geen ander is behalve de Heer. En de kikkers zullen worden weggenomen van jou, en van jullie huizen, en van de hoeves, en van jouw dienaren, en van jouw volk, behalve dat ze in de rivier zullen worden achtergelaten. Moses en Aaron gingen van Pharaoh weg, en Moses riep tot de Heer over de afspraak van de kikkers, zoals Pharaoh had afgesproken. De Heer deed zoals Mozes gezegd had, en de kikkers stierven uit de huizen, en uit de erven, en uit de velden. En zij verzamelden hen in hopen, en de aarde stonk. Maar toen Farao zag dat er verlichting gekomen was, werd zijn hart verzwaard, en hij luisterde niet naar hen, juist zoals de Heer gesproken had. De Heer zei tegen Mozes: Zeg tegen Aäron: strek je hand uit met je staf en sla het stof van de aarde, en er zullen muggen zijn onder de mensen en onder de viervoetige dieren en in het hele land Egypte. Daarom strekte Aaron zijn hand met de staf uit en sloeg het stof van de aarde, en de muggen kwamen op de mensen en op de viervoetige dieren, en in al het stof van de aarde werden de muggen. De tovenaars deden evenzo met hun toverijen om de muggen te verdrijven, maar zij waren niet in staat, en de muggen bleven op de mensen en op de viervoetige dieren. Daarom zeiden de tovenaars tegen de Farao: Dit is de vinger van God, en het hart van Farao werd

verhard, en hij luisterde niet naar hen, juist zoals de Heer gesproken had. De Heer zei tegen Mozes: Sta vroeg in de morgen op en ga voor Farao staan, want zie, hij zal naar het water gaan, en je zult tegen hem zeggen: Dit zegt de Heer: Zend mijn volk weg, opdat zij Mij mogen dienen in de woestijn. Als je echter niet wenst mijn volk weg te zenden, zie, ik zend hondsvliegen uit op jou, en op jouw dienaren, en op jouw volk, en op jullie huizen, en de huizen van de Egyptenaren zullen gevuld worden met hondsvliegen, en ook het land waarop zij zijn. En ik zal wonderen werken op die dag in het land Gesem, waarop mijn volk aanwezig is, waar de hondsvlieg niet zal zijn, opdat je weet dat ik de Heer ben, de God van de hele aarde. En ik zal een onderscheid maken tussen mijn volk en jouw volk, maar morgen zal dit op de aarde zijn. De Heer deed dus, en de hondsvlieg menigte kwam in de huizen van Farao, en in de huizen van zijn dienaren, en in het gehele land Egypte, en het land werd vernietigd door de hondsvlieg. Maar Farao riep Mozes en Aaron en zei: Kom en offer aan de Heer, jullie God, in het land. En Mozes zei: Het is niet mogelijk om het zo te doen, want wij zullen de gruwelen van de Egyptenaren offeren aan de Heer onze God. Als wij namelijk de gruwelen van de Egyptenaren voor hun ogen offeren, zullen wij gestenigd worden. Een weg van drie dagen zullen wij gaan naar de woestijn, en wij zullen offeren aan onze God, zoals de Heer tot ons heeft gezegd. En Farao zei: Ik zend jullie, en offer aan jullie God in de woestijn, maar ga niet ver weg, bid daarom voor mij tot de Heer. Maar Mozes zei: Ik zal van u weggaan en tot God bidden, en de hondsvlieg zal vertrekken van uw dienaren en

van uw volk morgen. Laat Farao niet nog langer bedriegen door het volk niet weg te zenden om aan de Heer te offeren. Mozes ging van Farao weg en bad tot God. De Heer deed zoals Mozes gezegd had, en verwijderde de hondsvliegen van Farao, en van zijn dienaren, en van zijn volk, en er werd geen enkele achtergelaten. En Farao maakte zijn hart zwaar ook bij deze gelegenheid, en hij was niet bereid het volk weg te zenden.

9

De Heer zei tegen Mozes: Ga naar Farao en zeg tot hem: Dit zegt de Heer, de God van de Hebreeën: Laat mijn volk gaan, opdat zij Mij dienen. Als je dus mijn volk niet wilt wegzenden, maar nog steeds controle over hem hebt, Zie, de hand van de Heer zal zijn op jouw vee dat in de vlaktes is, zowel op de paarden, en op de lastdieren, en de kamelen, en runderen, en schapen, een zeer grote dood. En ik zal wonderen werken in die tijd tussen het vee van de Egyptenaren en het vee van de zonen van Israël; niet zal sterven van alle zonen van Israël iets dat gesproken is. En God stelde een grens, zeggende: morgen zal de Heer dit woord op de aarde vervullen. En de Heer deed dit woord de volgende dag, en al het vee van de Egyptenaren stierf, maar van het vee van de zonen Israëls stierf niets. Maar toen Farao zag dat van al het vee van de zonen Israëls niets gestorven was, werd het hart van Farao verhard, en hij zond het volk niet weg. De Heer zei tegen Moses en Aäron: Neem jullie handen vol met roet van een oven, en laat Moses het naar de hemel strooien voor Farao en voor

zijn dienaren. En laat er stof zijn over heel het land Egypte, en het zal zijn op de mensen en op de viervoetige dieren: zweren, blaren die opborrelen bij de mensen en bij de viervoetige dieren, in heel het land Egypte. En hij nam het roet van de oven voor Farao, en Mozes strooide het naar de hemel, en er ontstonden zweren, opborrelende blaren, zowel bij de mensen als bij de viervoetige dieren. En de tovenaars waren niet in staat te staan voor Mozes vanwege de zweren, want de zweren waren ontstaan op de tovenaars en in het hele land Egypte. Maar de Heer verhardde het hart van Farao, en hij luisterde niet naar hen, zoals de Heer geboden had. De Heer zei tegen Mozes: Sta vroeg in de morgen op en ga voor Farao staan, en je zult tegen hem zeggen: Dit zegt de Heer, de God van de Hebreeërs: Zend mijn volk weg, opdat zij mij mogen dienen. Want op dit moment zend ik al mijn plagen naar jouw hart, en naar dat van jouw dienaren, en naar dat van jouw volk, opdat je moge weten dat er geen ander is zoals ik in het hele land. Want nu had ik mijn hand kunnen uitstrekken om jou en jouw volk te slaan met de dood, en je zou van de aarde verdelgd zijn. En omwille hiervan werd je bewaard, opdat ik mijn kracht in jou zou tonen, en opdat mijn naam verkondigd zou worden in de hele aarde. Verhinder jij daarom nog steeds mijn volk om hen weg te zenden? Zie, ik laat morgen op dit uur zeer veel hagel regenen, zodanig als er niet is geweest in Egypte, vanaf de dag dat het is geschapen, tot op deze dag. Nu daarom haast je om jouw vee te verzamelen, en alles wat van jou is in het veld; want alle mensen en het vee, zoveel als van jou is in het veld; want alle mensen en het vee, zoveel als gevonden wordt in de velden en

niet binnenkomt in een huis, maar de hagel valt op hen, zal sterven. Degene die het woord van de Heer vreesde, van de dienaren van Farao, verzamelde zijn vee in de huizen. Maar wie geen acht sloeg met zijn geest op het woord van de Heer, liet het vee in de velden achter. Maar de Heer zei tegen Mozes: Strek uw hand uit naar de hemel, en er zal hagel zijn over heel het land Egypte, over de mensen en het vee, en over alle kruid op de aarde. Mozes strekte zijn hand uit naar de hemel, en de Heer gaf donderslagen en hagel, en het vuur liep over de aarde, en de Heer liet hagel regenen op heel het land Egypte. Er was hagel en vuur vlammend in de hagel, en de hagel was buitengewoon hevig, zodanig als er niet was geweest in Egypte vanaf de dag dat er een volk op was gekomen. De hagel sloeg in het hele land van Egypte, van mens tot dier, en de hagel sloeg al het kruid op de vlakte, en de hagel verbrijzelde al het hout in de velden. Behalve in het land Gesem, waar de zonen van Israël waren, viel er geen hagel. Nadat hij gezonden had, riep Farao Mozes en Aaron, en zei tot hen: Ik heb nu gezondigd, de Heer is rechtvaardig, maar ik en mijn volk zijn goddeloos. Bid daarom voor mij tot de Heer, en laat de stemmen Gods, en de hagel, en het vuur ophouden, en ik zal jullie wegzenden, en jullie zullen niet langer blijven. Mozes zei tegen hem: Zodra ik de stad uitga, zal ik mijn handen uitspreiden naar de Heer, en de donderslagen zullen ophouden, en de hagel en de regen zullen er niet meer zijn, opdat je weet dat de aarde van de Heer is. En ik weet dat jij en jouw dienaren de Heer nog niet hebben gevreesd. Het vlas en de gerst werden geslagen, want de gerst stond overeind, en het vlas was in de aar. De tarwe en de spelt

werden echter niet getroffen, want die waren laat. Mozes ging van Farao weg naar buiten de stad en strekte zijn handen uit naar de Heer, en de stemmen stopten, en de hagel en de regen druppelde niet meer op de aarde. Maar toen Farao zag dat de regen en de hagel en de stemmen hadden opgehouden, zondigde hij opnieuw, en hij verhardde zijn hart, en dat van zijn bedienden. En het hart van Farao werd verhard, en hij zond de zonen van Israël niet weg, juist zoals de Heer tot Mozes gesproken had.

10

En de Heer zei tot Mozes, zeggende: ga binnen tot Farao, want ik heb zijn hart verhard en dat van zijn dienaren, opdat deze tekenen achtereenvolgens over hen komen; zodat jullie mogen vertellen in de oren van jullie kinderen, en aan de kinderen van jullie kinderen, hoeveel ik de Egyptenaren bespot heb, en mijn tekenen, die ik onder hen gedaan heb; en jullie zullen weten dat ik de Heer ben. Mozes en Aäron gingen naar binnen voor Farao, en zij zeiden tegen hem: Dit zegt de Heer, de God van de Hebreeën: hoelang wens je niet beschaamd te worden voor mij? Zend mijn volk weg, zodat zij mij mogen dienen. Als je mijn volk maar niet wenst weg te zenden, zie, ik breng morgen op dit uur veel sprinkhanen over al jouw grenzen. En het zal het gezicht van de aarde bedekken, en je zult de aarde niet kunnen zien, en het zal al het overmatige van de aarde verslinden dat overgebleven is, dat de hagel aan jullie heeft achtergelaten, en

het zal elke boom verslinden die voor jullie op de aarde groeit. En jouw huizen zullen gevuld worden, en de huizen van jouw dienaren, en alle huizen in het gehele land van de Egyptenaren, welke jouw vaders nooit hebben gezien, noch hun overgrootvaders, vanaf de dag dat zij op de aarde zijn geworden, tot deze dag, en Mozes keerde zich af en ging weg van Farao. En de dienaren van Farao zeggen tegen hem: Tot wanneer zal dit voor ons een strik zijn? Stuur de mannen weg, zodat zij hun God mogen dienen; of wil je weten dat Egypte vergaan is? En zij keerden terug, zowel Mozes als Aäron, naar Farao, en hij zei tot hen: Ga en dien de Heer, uw God. Maar wie en wie zijn degenen die gaan? En Mozes zegt: Met de jonge mannen en oudsten zullen wij gaan, met de zonen en dochters, en schapen, en onze runderen, want het is een feest van de Heer. En hij zei tegen hen, laat het zo zijn, de Heer zij met jullie; omdat ik jullie wegstuur, niet ook jullie bagage? Zie dat slechtheid aan jullie is toegevoegd. Niet aldus, maar laat de mannen gaan en laat hen God dienen, want dit zoeken jullie zelf, maar zij wierpen hen uit van het aangezicht van Farao. De Heer zei tegen Mozes: Strek uw hand uit over het land Egypte, en laat de sprinkhaan over het land komen, en hij zal al het kruid van de aarde verslinden, en al de vrucht van de bomen, die de hagel heeft achtergelaten. En Mozes hief de staf op naar de hemel, en de Heer bracht een zuidenwind over het land, de hele dag en de hele nacht; de morgen kwam, en de zuidenwind nam de sprinkhaan op en bracht haar over heel het land van Egypte; en zij rustte op alle grenzen van Egypte, buitengewoon veel; vóór haar is zo'n sprinkhaan niet geweest, en na deze dingen zal het

niet zo zijn. En het bedekte het aanzicht van de aarde, en de aarde werd vernietigd, en het verslond alle kruid van de aarde en alle vrucht van de bomen die overgebleven was van de hagel; er bleef niets groens over in de bomen en in alle kruid van het veld, in het gehele land van Egypte. Farao haastte zich om Mozes en Aaron te roepen, zeggende: ik heb gezondigd voor de Heer jullie God en tegen jullie. Accepteer daarom mijn zonde nog nu, en bid tot de Heer uw God, en laat Hem deze dood van mij wegnemen. Mozes ging van Farao weg en bad tot God. En de Heer veranderde de wind van de zee in een sterke wind, en nam de sprinkhaan op, en wierp haar in de Rode Zee, en er werd geen enkele sprinkhaan achtergelaten in het gehele land van Egypte. En de Heer verhardde het hart van Farao, en hij zond de zonen van Israël niet weg. De Heer zei tegen Mozes: Strek uw hand uit naar de hemel, en laat er duisternis zijn over het land van Egypte, een tastbare duisternis. Mozes strekte de hand uit naar de hemel en er kwam duisternis, donkerheid, storm over heel het land van Egypte drie dagen lang. En niemand zag zijn broer drie dagen lang en niemand stond op uit zijn bed drie dagen lang. Maar voor alle zonen van Israël was er licht in alle plaatsen waar zij woonden. En Farao riep Mozes en Aäron en zei: Ga, dient de Heer uw God, maar laat de schapen en de ossen achter, en uw bagage mag met u meegaan. En Mozes zei: Maar jij zult ons ook brandoffers en offers geven, die wij zullen brengen aan de Heer, onze God. En ons vee zal met ons meegaan, en wij zullen geen hoef achterlaten, want van hen zullen wij nemen om de Heer onze God te dienen, maar wij weten niet wat wij de Heer onze God zullen dienen, totdat wij daar komen. Maar de

Heer verhardde het hart van Farao, en hij wenste hen niet weg te zenden. En Farao zegt: Ga weg van mij, wees gewaarschuwd om mijn gezicht nog te zien, want op welke dag je ook aan mij verschijnt, zul je sterven. Moses zegt echter: Je hebt gesproken: ik zal niet meer aan jou verschijnen van aangezicht tot aangezicht.

11

De Heer zei tegen Mozes: Nog één plaag zal ik brengen over Farao en over Egypte, en daarna zal hij jullie van hier wegzenden. Wanneer hij jullie met alles wegzendt, zal hij jullie met kracht verdrijven. Spreek daarom in het geheim tot het volk, en laat ieder aan zijn naaste vragen om zilveren en gouden voorwerpen en kleding. De Heer gaf echter gunst aan zijn volk in de ogen van de Egyptenaren, en zij leenden aan hen, en de man Mozes werd zeer groot in de ogen van de Egyptenaren, en in de ogen van Farao, en in de ogen van zijn dienaren. En Mozes zei: deze dingen zegt de Heer, rond middernacht ga ik binnen naar het midden van Egypte, en elke eerstgeborene zal sterven in het land Egypte, van de eerstgeborene van Farao, die zit op de troon, en tot de eerstgeborene van de dienstmaagd die bij de molensteen is, en tot de eerstgeborene van elk beest. En er zal een groot geroep zijn over heel het land Egypte, zoals er niet is geweest, en zoals er niet meer zal zijn. En onder alle zonen van Israël zal geen hond zijn tong laten grommen, van mens tot vee, opdat je mag weten hoezeer de Heer onderscheid zal maken

tussen de Egyptenaren en Israël. En al deze dienaren van jou zullen naar mij toe komen, en ze zullen voor mij buigen, zeggende: ga weg jij, en al het volk van jou, dat jij leidt; en na deze dingen zal ik weggaan; maar Mozes ging van Farao weg met woede. De Heer zei tegen Mozes: Farao zal niet naar jullie luisteren, opdat Ik mijn tekenen en wonderen in het land Egypte zal vermenigvuldigen. Moses en Aaron deden al deze tekenen en wonderen in het land Egypte voor Farao, maar de Heer verhardde het hart van Farao, en hij luisterde niet om de zonen van Israël uit het land Egypte weg te zenden.

12

En de Heer zei tot Mozes en Aäron in het land Egypte, zeggende: deze maand is voor jullie het begin van maanden; hij is de eerste voor jullie in de maanden van het jaar. Spreek tot de hele vergadering van de zonen van Israël, zeggende: op de tiende van deze maand laat ieder een schaap nemen naar de huizen van de families, ieder een schaap per huis. Als er maar weinigen in het huis zijn, zodat zij niet voldoende zijn voor een schaap, zal hij de buurman, zijn naaste, bij zich nemen, volgens het getal van zielen; voor elk zal het voldoende aan hem geteld worden voor een schaap. Een perfect, mannelijk, eenjarig schaap zal voor jullie zijn; jullie zullen het nemen van de lammeren en de jonge geiten. En het zal tot jullie bewaard worden tot de veertiende van deze maand, en de hele menigte van de vergadering van de zonen Israëls zal het slachten tegen de avond. En zij zullen van

het bloed nemen, en zij zullen het plaatsen op de twee deurposten en op de bovendorpel, in de huizen waarin zij het zullen eten. En zij zullen het vlees eten in deze nacht, geroosterd op vuur, en ongezuurd brood met bittere kruiden zullen zij eten. Jullie zullen niet van hen rauw eten, noch gekookt in water, maar geroosterd op vuur, het hoofd met de voeten en de ingewanden. Niets zal van hem tot de morgen gelaten worden, en geen been zult u van hem breken, maar wat van hem tot de morgen achtergelaten wordt zult u in vuur verbranden. Aldus zult gij het eten, uw lendenen omgord, en de sandalen aan uw voeten, en de staven in uw handen, en gij zult het eten met haast, het is Pascha voor de Heer. En ik zal doorgaan in het land Egypte in deze nacht, en ik zal elke eerstgeborene slaan in het land Egypte, van mens tot vee, en aan alle goden van de Egyptenaren zal ik wraak doen, ik, de Heer. En het bloed zal voor u een teken zijn op de huizen waarin u daar bent, en ik zal het bloed zien, en ik zal u beschermen, en er zal geen plaag onder u zijn om vernietigd te worden wanneer ik het land Egypte sla. En deze dag zal voor jullie een gedenkenis zijn, en jullie zullen haar als feest voor de Heer vieren voor al jullie generaties, als eeuwige verordening zullen jullie haar vieren. Zeven dagen zult u ongezuurd brood eten, maar vanaf de eerste dag zult u zuurdesem uit uw huizen verwijderen, ieder die zuurdesem eet, die ziel zal uit Israël worden uitgeroeid, van de eerste dag tot de zevende dag. En de eerste dag zal heilig genoemd worden, en de zevende dag zal voor jullie een heilige dag zijn. Geen dienstbaar werk zullen jullie op die dagen doen, behalve wat voor elke ziel bereid zal worden; dit alleen zal voor

jullie bereid worden. En jullie zullen dit gebod bewaren; want op deze dag zal ik jullie macht uit het land Egypte uitbrengen, en jullie zullen deze dag maken tot een eeuwige wettelijke dag voor jullie generaties, beginnend op de veertiende dag van de eerste maand, vanaf de avond zullen jullie ongezuurd brood eten, tot de eenentwintigste dag van de maand, tot de avond. Zeven dagen lang zal er geen zuurdesem worden gevonden in uw huizen, ieder die gezuurd brood eet, die ziel zal worden vernietigd uit de vergadering van Israël, zowel onder de vreemdelingen als onder de inboorlingen van het land. U zult geen gedesemd brood eten, maar in elke woonplaats van u zult u ongedesemd brood eten. Mozes riep alle raad van ouderen van de zonen van Israël, en zei tot hen: Ga weg en neem voor jullie zelf een schaap volgens jullie verwantschap, en offer het pascha. Jullie zullen een bos hysop nemen, en na het gedoopt te hebben in het bloed dat bij de deur is, zullen jullie het aanbrengen op de deurpost en op beide deurposten, met het bloed dat bij de deur is, maar jullie zullen niet naar buiten gaan, elk door de deur van zijn huis, tot de morgen. En de Heer zal voorbijgaan om de Egyptenaren te slaan, en zal het bloed zien op de deurpost en op beide deurposten, en de Heer zal de deur voorbijgaan, en zal de verdelger niet toelaten om binnen te gaan in uw huizen om te slaan. En bewaar dit woord als een verordening voor jezelf en je zonen, tot in eeuwigheid. Als jullie binnengaan in het land dat de Heer aan jullie zal geven, zoals Hij gesproken heeft, bewaar dan deze dienst. En het zal zijn, wanneer jullie zonen tot jullie zeggen: Wat is deze dienst? En u zult tot hen zeggen: dit pascha is een offer aan de Heer, omdat Hij de huizen van de zonen

Israëls in Egypte bedekte, toen Hij de Egyptenaren sloeg, maar onze huizen redde. En het volk boog zich neer en aanbad. En de zonen van Israël gingen weg en deden zoals de Heer aan Mozes en Aäron geboden had, aldus deden zij. Het gebeurde midden in de nacht, en de Heer sloeg alle eerstgeborenen in het land Egypte, van de eerstgeborene van Farao die op de troon zat, tot de eerstgeborene van de gevangene die in de put was, en tot de eerstgeborene van al het vee. En Farao stond op in de nacht, en zijn bedienden, en alle Egyptenaren, en er ontstond een groot geroep in het hele land Egypte, want er was geen huis waarin niet een dode was. En Farao riep Mozes en Aäron s nachts en zei tot hen: Sta op en ga weg uit mijn volk, zowel jullie als de zonen van Israël, ga en dien de Heer jullie God, zoals jullie zeggen. En neem uw schapen en uw ossen mee en ga, en zegen mij ook inderdaad. En de Egyptenaren drongen er bij het volk met ijver op aan hen uit het land te werpen, want zij zeiden dat wij allen sterven. Het volk nam hun deeg op voordat het gekneed deeg gezuurd werd, opgebonden in hun kledingstukken op hun schouders. De zonen van Israël deden zoals Mozes hun bevolen had, en zij vroegen van de Egyptenaren zilveren en gouden voorwerpen en kleding. En de Heer gaf zijn volk gunst in de ogen van de Egyptenaren, en zij leenden aan hen, en zij plunderden de Egyptenaren. De zonen van Israël zijn vertrokken uit Rameses naar Sochoth, zeshonderdduizend voetgangers, de mannen, behalve de bagage. En een grote gemengde menigte ging met hen mee, en schapen, en ossen, en zeer veel vee. En zij bakten het deeg dat zij uit Egypte hadden meegebracht tot ongezuurde broden gebakken in as, want het

was niet gezuurd, want de Egyptenaren hadden hen verdreven, en zij waren niet in staat geweest te blijven, noch hadden zij voorraden voor zichzelf gemaakt voor de reis. De verblijfplaats van de zonen Israëls, die zij bewoonden in het land Egypte en in het land Kanaän, was vierhonderd dertig jaren. En het gebeurde na vierhonderd dertig jaren, dat alle macht van de Heer uit het land Egypte ging in de nacht. Een wacht is aan de Heer, om hen uit het land Egypte te leiden; die nacht, deze wacht voor de Heer, opdat alle zonen van Israël dit zouden zijn in hun generaties. En de Heer zei tegen Mozes en Aäron: dit is de wet van het Pascha: geen enkele vreemdeling zal ervan eten. En elke dienaar of met zilver gekochte zul je besnijden, en dan zal hij ervan eten. Een vreemdeling of huurling zal er niet van eten. In één huis zal het gegeten worden, en u zult het vlees niet uit het huis naar buiten brengen, en u zult geen been ervan breken. Alle congregatie van de zonen van Israël zal het doen. Als een vreemdeling tot jullie nadert om het pascha voor de Heer te vieren, zul je al zijn mannelijken besnijden, en dan zal hij naderen om het te vieren, en hij zal zijn zoals de inboorling van het land; geen onbesnedene zal ervan eten. Eén wet zal er zijn voor de inheemse en voor de vreemdeling die tot jullie komt. En de zonen van Israël deden zoals de Heer aan Mozes en Aäron geboden had, zo deden zij. En het gebeurde op die dag, dat de Heer de zonen van Israël uit het land Egypte leidde met hun legermacht.

13

En de Heer zei tot Mozes, zeggende, heilig voor mij elke eerstgeborene, de eerstgeborene die elke baarmoeder opent onder de zonen van Israël, van mens tot beest, hij is van mij. Mozes zei tegen het volk: herdenk deze dag, waarop jullie uit het land Egypte zijn gegaan, uit het huis van slavernij, want met machtige hand heeft de Heer jullie van hier uitgeleid, en er zal geen zuurdesem gegeten worden. Want vandaag trekken jullie uit in de maand van de jonge aren. En het zal zijn wanneer de Heer jouw God jou zal binnenbrengen in het land van de Kanaänieten, en Hethieten, en Amorieten, en Hevieten, en Jebusieten, en Girgasieten, en Ferezieten, welk land Hij aan jouw vaders gezworen heeft om aan jou te geven, een land vloeiend van melk en honing, dan zul jij deze dienst verrichten in deze maand. Zes dagen zult u ongezuurd brood eten, maar de zevende dag is een feest van de Heer. Ongezuurd brood zult u zeven dagen eten, er zal geen gezuurd brood aan u gezien worden, noch zal er zuurdesem aan u zijn in al uw grenzen. En je zult het aankondigen aan jouw zoon op die dag, zeggende: Hierdoor deed de Heer God dit voor mij, toen ik uit Egypte ging. En het zal voor jou een teken zijn op je hand, en een gedenkteken voor je ogen, opdat de wet van de Heer in je mond zou zijn, want met machtige hand heeft de Heer God jou uit Egypte geleid. En bewaakt deze wet volgens de vastgestelde tijden, van dag tot dag. En het zal zijn wanneer de Heer jouw God jou zal brengen naar het land van de Kanaänieten, op de wijze zoals Hij zwoer aan jouw vaders, en Hij zal het aan jou geven. En je zult elke eerstgeborene afzonderen, de mannelijke dieren aan de Heer, elke eerstgeborene uit de kuddes of onder

jouw vee, zoveel als er aan jou geboren worden, de mannelijke dieren zul je heiligen aan de Heer. Elke ezel die de baarmoeder opent, zul je uitwisselen met een schaap, maar als je het niet uitwisselt, zul je het loskopen; elke eerstgeborene van de mens onder jouw zonen zul je loskopen. En als je zoon je hierna vraagt, zeggende, wat is dit? En je zult hem zeggen, dat de Heer ons met machtige hand uit het land Egypte heeft geleid, uit het huis van slavernij. Toen Farao zich verhardde om ons weg te zenden, doodde hij alle eerstgeborenen in het land Egypte, van de eerstgeborenen van de mensen tot de eerstgeborenen van het vee. Daarom offer ik alles wat de baarmoeder opent, de mannelijke dieren, aan de Heer, en alle eerstgeborenen van mijn zonen zal ik vrijkopen. En het zal zijn tot een teken op jouw hand, en onwankelbaar voor jouw ogen, want met machtige hand heeft de Heer jou uit Egypte geleid. Toen Farao het volk wegzond, leidde God hen niet langs de weg door het land van de Filistijnen, omdat die nabij was, want God zei: opdat het volk geen berouw krijgt wanneer zij oorlog zien, en terugkeert naar Egypte. En God leidde het volk in een omweg naar de woestijn, naar de Rode Zee, en in de vijfde generatie trokken de zonen Israëls op uit het land Egypte. En Mozes nam de beenderen van Jozef met zich mee, want met een eed had hij de zonen van Israël laten zweren, zeggende: De Heer zal u zeker bezoeken, en u zult mijn beenderen van hier met u meevoeren. Maar de zonen van Israël, opgebroken uit Sokkoth, sloegen hun kamp op in Etham bij de woestenij. God leidde hen, overdag in een wolkkolom om hun de weg te tonen, en s nachts in een vuurkolom. Maar de wolkkolom hield overdag niet op, en de

vuurkolom s nachts niet, voor het hele volk.

14

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: Spreek tot de zonen van Israël, en laten zij terugkerend kamperen tegenover de nederzetting, tussen Migdol en de zee, tegenover Baäl-Zefon; voor hen zul je kamperen bij de zee. En Farao zal tot zijn volk zeggen: Deze zonen van Israël dwalen in het land, want de woestijn heeft hen ingesloten. Ik maar zal het hart van Farao verharden, en hij zal hen achtervolgen, en ik zal verheerlijkt worden in Farao en in heel zijn leger, en alle Egyptenaren zullen weten dat ik de Heer ben, en zij deden zo. En het werd gerapporteerd aan de koning van de Egyptenaren dat het volk was gevlucht, en het hart van Farao en van zijn bedienden was veranderd ten opzichte van het volk, en zij zeiden: Wat hebben wij dit gedaan, dat wij de zonen van Israël hebben weggezonden, zodat zij ons niet meer dienen? Daarom spande Farao zijn strijdwagens, en hij verzamelde al zijn volk met zich mee, en hij nam zeshonderd uitgekozen strijdwagens, en alle paarden van de Egyptenaren, en officieren op allen. En de Heer verhardde het hart van Farao, koning van Egypte, en van zijn dienaren, en hij vervolgde de zonen Israëls, maar de zonen Israëls trokken uit met opgeheven hand. En de Egyptenaren vervolgden hen, en vonden hen gekampeerd bij de zee, en alle paarden en de wagens van Farao, en de ruiters, en zijn leger tegenover de nederzetting, tegenover Beëlsefon. En Farao

naderde, en de zonen Israëls keken op met hun ogen en zagen dat de Egyptenaren achter hen gekampeerd hadden, en zij vreesden zeer, maar de zonen Israëls riepen uit naar de Heer. En zij zeiden tot Mozes: Omdat er geen graven bestonden in het land Egypte, hebt u ons uitgeleid om te sterven in de woestijn? Wat hebt u ons aangedaan door ons uit Egypte te leiden? Was dit niet het woord dat we tot jou spraken in Egypte, zeggende, laat ons met rust, zodat we de Egyptenaren dienen? Het is beter voor ons de Egyptenaren te dienen, dan te sterven in deze woestijn. Mozes zei tegen het volk, neem moed, sta en zie de redding van de Heer, die hij ons vandaag zal geven; want op de manier waarop jullie de Egyptenaren vandaag hebben gezien, zullen jullie hen niet meer zien tot in eeuwigheid; de Heer zal voor jullie strijden, en jullie zullen zwijgen. En de Heer zei tegen Mozes: Wat roep je naar mij? Spreek tot de zonen van Israël, en laat hen opbreken. En jij, hef jouw staf op en strek jouw hand uit over de zee en klief haar, en laat de zonen van Israël binnengaan in het midden van de zee over het droge. En zie, ik zal het hart van Farao verharden, en van alle Egyptenaren, en zij zullen achter hen binnengaan, en ik zal verheerlijkt worden in Farao, en in heel zijn leger, en in de strijdwagens, en in zijn paarden. En alle Egyptenaren zullen weten dat ik de Heer ben, wanneer ik verheerlijkt word in Farao, en in zijn strijdwagens en paarden. De Engel van God, die voor het kamp van de zonen Israëls uitging, verwijderde zich en ging naar achteren, en ook de wolkkolom verwijderde zich van voor hun aangezicht en ging achter hen staan. En hij ging tussen het midden van het kamp van de Egyptenaren en tussen het midden van het kamp

van de Egyptenaren en tussen het midden van het kamp van Israël, en stond daar, en er werd duisternis en donkerheid, en de nacht ging door, en zij mengden zich de hele nacht niet met elkaar. Mozes strekte zijn hand uit over de zee, en de Heer dreef de zee terug met een gewelddadige zuidenwind de hele nacht, en Hij maakte de zee droog land, en het water werd gescheurd. En de zonen van Israël traden het midden van de zee binnen over het droge, en het water ervan was een muur aan de rechterkant en een muur aan de linkerkant. En de Egyptenaren vervolgden hen en gingen achter hen aan, en elk paard van Farao, en de strijdwagens, en de ruiters gingen het midden van de zee in. Het gebeurde in de morgenwacht, en de Heer keek neer op het kamp van de Egyptenaren in een zuil van vuur en wolk, en bracht het kamp van de Egyptenaren in verwarring, en bond de assen van hun wagens samen, en leidde hen met geweld; en de Egyptenaren zeiden, laten wij vluchten van het gezicht van Israël; de Heer immers voert oorlog voor hen tegen de Egyptenaren. De Heer zei tegen Mozes: Strek uw hand uit over de zee, en laat het water terugkeren en de Egyptenaren bedekken, zowel de wagens als de ruiters. Mozes strekte zijn hand uit over de zee, en het water keerde bij het aanbreken van de dag terug naar zijn plaats, en de Egyptenaren vluchtten voor het water, en de Heer schudde de Egyptenaren af in het midden van de zee. En het water dat terugkeerde bedekte de strijdwagens en de ruiters en heel de macht van Farao, die achter hen de zee waren binnengegaan, en er werd uit hen niet één achtergelaten. De zonen van Israël gingen door het droge in het midden van de zee, en het water was voor hen een muur

aan de rechterkant en een muur aan de linkerkant. En de Heer redde Israël op die dag uit de hand van de Egyptenaren, en Israël zag de Egyptenaren dood aan de oever van de zee. Israël zag de grote hand die de Heer aan de Egyptenaren deed, en het volk vreesde de Heer, en zij geloofden in God en in Mozes, zijn dienaar.

15

Toen zongen Mozes en de zonen van Israël dit lied tot God, en zij zeiden: Laat ons zingen tot de Heer, want Hij is glorierijk verheerlijkt; paard en ruiter wierp Hij in de zee. Een helper en beschermer is Hij mij geworden tot redding, deze is mijn God, en ik zal Hem verheerlijken, de God van mijn vader, en ik zal Hem verheffen. De Heer verbrijzelt oorlogen, Heer is zijn naam. Strijdwagens van Farao, en zijn macht, wierp hij in zee, uitgekozen ruiters en derde rang mannen; zij werden verzwolgen in de Rode Zee; de zee bedekte hen; zij zonken in de diepte als een steen. Uw rechterhand, Heer, is verheerlijkt in kracht, uw rechterhand, Heer, heeft de vijanden verbrijzeld. En met de overvloed van uw glorie verbrijzelde u de tegenstanders, u zond uw toorn die hen verslond als stoppels. En door de geest van uw toorn verdeelde het water zich, de wateren stolden als een muur, de golven stolden in het midden van de zee. De vijand zei: Ik zal achtervolgen en inhalen, ik zal de buit verdelen, ik zal mijn ziel vullen, ik zal doden met mijn zwaard, mijn hand zal heersen. Je zond jouw geest, de zee bedekte hen, zij zonken als

lood in machtig water. Wie is gelijk aan jou onder de goden, Heer? Wie is gelijk aan jou? Verheerlijkt onder de heiligen, wonderbaarlijk in heerlijkheid, wonderen doend. Je strekte je rechterhand uit, de aarde verslond hen. Je leidde met jouw gerechtigheid dit volk van jou dat je verloste, je troostte hen met jouw kracht naar jouw heilige verblijfplaats. Naties hoorden het en werden boos, weeën grepen de inwoners van Filistea aan. Toen haastten de leiders van Edom zich, en de heersers van de Moabieten; beven greep hen, allen die in Kanaän woonden smolten weg. Moge beven en vrees op hen vallen, door de grootheid van uw arm laat hen tot steen worden, totdat uw volk voorbijgaat, Heer, totdat dit uw volk voorbijgaat, dat u verwierf. Nadat Gij hen hebt binnengeleid, plant hen op de berg van uw erfenis, in de woonplaats die Gij gereed hebt gemaakt, Heer, het heiligdom, Heer, dat uw handen hebben bereid. De Heer regeert voor eeuwig, en voor altijd, en nog steeds. Dat het paard van Farao met strijdwagens en ruiters de zee binnentrad, en de Heer het water van de zee over hen bracht, maar de zonen van Israël door het droge in het midden van de zee gingen. Maar Miriam de profetes, de zuster van Aaron, nam de tamboerijn in haar hand, en alle vrouwen gingen achter haar uit met tamboerijnen en koren. Miriam begon voor hen, zeggende: laat ons zingen tot de Heer, want Hij is glorieuslijk verheerlijkt geweest, paard en ruiter wierp Hij in de zee. Mozes voerde de zonen van Israël weg van de Rode Zee, en hij leidde hen naar de woestenij Shur, en zij trokken drie dagen door de woestenij, en zij vonden geen water om te drinken. Zij kwamen naar Marah, en zij waren niet in staat te drinken uit Marah, want het was bitter; daarom noemde

hij de naam van die plaats Bitterheid. En de mensen mompelden tegen Mozes en zeiden: Wat zullen wij drinken? Mozes riep naar de Heer, en de Heer toonde hem hout, en hij wierp het in het water, en het water werd zoet. Daar stelde hij voor hem verordeningen en oordelen, en daar beproefde hij hem, en hij zei: als je werkelijk hoort naar de stem van de Heer je God, en de welgevallige dingen voor hem doet, en luistert naar zijn geboden, en bewaart al zijn verordeningen, zal ik elke ziekte die ik op de Egyptenaren bracht niet op jou brengen, want ik ben de Heer je God die jou geneest. En zij kwamen in Elim, en daar waren twaalf waterbronnen en zeventig palmstammen, en zij sloegen daar kamp op bij de wateren.

16

Ze vertrokken uit Elim, en ze kwamen, de hele vergadering van de zonen van Israël, in de woestijn Sin, die is tussen Elim en Sinaï. Op de vijftiende dag, in de tweede maand, nadat zij uit het land Egypte waren vertrokken, mopperde de hele verzameling zonen van Israël tegen Mozes en Aäron. En de zonen van Israël zeiden tot hen: Was het maar zo dat wij waren gestorven, geslagen door de Heer in het land Egypte, toen wij bij de vleespotten zaten en broden aten tot verzadiging, omdat jullie ons in deze woestijn hebben gebracht om deze hele vergadering door hongersnood te doden. En de Heer zei tot Mozes: zie, ik laat broden voor jullie regenen uit de hemel; en het volk zal uitgaan, en zij zullen het van dag tot dag verzamelen, opdat ik hen zal

beproeven of zij in mijn wet zullen wandelen, of niet. En het zal zijn op de zesde dag, en zij zullen bereiden wat zij binnenbrengen; en het zal dubbel zijn wat zij dagelijks verzamelen. En Mozes en Aäron zeiden tot de hele vergadering van de zonen van Israël: s avonds zullen jullie weten dat de Heer jullie uit het land van Egypte heeft geleid, en s morgens zullen jullie de glorie van de Heer zien doordat hij jullie gemor tegen God heeft gehoord; maar wij, wat zijn wij, dat jullie tegen ons morren? En Mozes zei, doordat de Heer jullie s avonds vlees te eten geeft en s morgens broden tot volheid, omdat de Heer jullie gemor hoort dat jullie tegen ons mopperen; maar wij, wat zijn wij? Want jullie gemor is niet tegen ons, maar tegen God. Mozes zei tegen Aaron: Zeg aan de hele vergadering van de zonen van Israël: Kom voor God, want Hij heeft jullie gemor gehoord. Wanneer Aaron maar tot de hele vergadering van de zonen Israëls sprak, en zij zich naar de woestijn keerden, verscheen de glorie des Heren in een wolk. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: Ik heb het gemor van de zonen van Israël gehoord; spreek tot hen, zeggende: tegen de avond zullen jullie vlees eten, en in de morgen zullen jullie gevuld worden met brood; en jullie zullen weten dat ik de Heer jullie God ben. Het gebeurde dat het avond was, en er ging een kwartel op en bedekte het kamp, en de morgen gebeurde toen de dauw ophield rondom het kamp. En zie, op het oppervlak van de woestijn lag iets fijns als korianderzaad, wit als rijp op de aarde. Toen de zonen van Israël het gezien hadden, zeiden ze tegen elkaar: Wat is dit? Want zij wisten niet wat het was; en Mozes zei tegen hen: dit is het brood dat de Heer aan jullie gaf om te eten.

Dit is het woord dat de Heer gebood: verzamel ervan ieder naar de passende omer, per hoofd naar het aantal zielen van jullie, ieder met de tentgenoten van jullie verzamel. De zonen van Israël deden zo, en zij verzamelden, de een veel en de ander minder. En na het meten van de gomer had degene die veel had niet te veel, en degene die weinig had had niet te weinig; elk had verzameld naar wat passend was voor zichzelf. Maar Mozes zei tegen hen: niemand mag er iets van bewaren tot de morgen. En zij luisterden niet naar Mozes, maar sommigen lieten ervan over tot de morgen, en het kookte over van de wormen, en het stonk, en Mozes werd verbitterd op hen. En zij verzamelden het elke ochtend, elk de voor hem bestemde hoeveelheid, en wanneer de zon warm werd, smolt het. Het gebeurde op de zesde dag, zij verzamelden de nodige dingen dubbel, twee gomor voor de ene; en alle leiders van de vergadering kwamen binnen, en zij berichtten het aan Mozes. Mozes zei maar tegen hen, is dit niet het woord dat de Heer sprak? Sabbat is heilige rust aan de Heer morgen; wat jullie ook bakken, bak het; en wat jullie ook koken, kook het; en al het overtollige, laat het achter in voorraad tot de morgen. En zij lieten het over tot de morgen, zoals Mozes hun gebood, en het stonk niet, noch kwam er een worm in. En Mozes zei: Eet vandaag, want het is vandaag sabbat voor de Heer; het zal niet worden gevonden in de vlakte. Zes dagen zullen jullie verzamelen, maar op de zevende dag is sabbat, omdat er op deze dag niets zal zijn. Het gebeurde op de zevende dag dat sommigen uit het volk uitgingen om te verzamelen, en zij vonden niets. De Heer zei tegen Mozes: Hoelang wenst u niet te luisteren naar mijn geboden en mijn wet? Zie, want de Heer gaf

jullie de sabbat, deze dag, daarom gaf hij jullie op de zesde dag broden voor twee dagen, blijf elk in jullie huizen zitten, laat niemand uitgaan uit zijn plaats op de zevende dag. En het volk rustte op de zevende dag. En de zonen van Israël noemden het bij zijn naam Manna, en het was als wit korianderzaad, en zijn smaak was als koek met honing. En Mozes zei: Dit is het woord dat de Heer bevolen heeft: vul de gomer met het manna, tot bewaarplaats voor jullie generaties, opdat zij het brood zien dat jullie aten in de woestijn, toen de Heer jullie uit het land Egypte leidde. En Mozes zei tegen Aaron, neem een gouden pot, en doe erin een volle omer van de manna, en je zal het plaatsen voor God, tot bewaring voor jullie generaties, op de manier zoals de Heer aan Mozes gebood; en Aaron plaatste het voor de getuigenis tot bewaring. De zonen van Israël aten het manna veertig jaar, totdat zij in de bewoonde wereld kwamen; zij aten het manna totdat zij aankwamen in een deel van Fenicië. De gomor was het tiende van de drie maten.

17

En heel de vergadering van de zonen Israëls vertrok uit de woestijn Sin volgens hun kampen, door het woord des Heren, en zij sloegen hun kamp op in Rafidim, maar er was geen water voor het volk om te drinken. En het volk klaagde tegen Mozes, zeggende: Geef ons water, opdat wij mogen drinken. En Mozes zei tot hen: Wat klaagt gij tegen mij, en wat beproeft gij de Heer? En het volk dorstte daar naar water; en het volk morde daar

tegen Mozes, zeggende: waarom dit? Je bracht ons uit Egypte om ons en onze kinderen en het vee door de dorst te doden? Mozes riep uit naar de Heer en zei: Wat zal ik doen met dit volk? Nog een klein beetje, en zij zullen mij stenigen. En de Heer zei tot Mozes: Ga voor dit volk uit, neem voor jezelf enkele ouderen van het volk mee, en de staf waarmee je de rivier sloeg, neem die in je hand, en ga. Zie, ik sta daar vóór jou op de rots in Horeb, en jij zult de rots slaan, en water zal uit haar uitgaan, en het volk zal drinken. En Mozes deed dus voor de zonen van Israël. En hij noemde de naam van die plaats Test en Beschuldiging, vanwege de beschuldiging van de zonen van Israël, en vanwege het testen van de Heer, zeggende: Is de Heer in ons, of niet? Maar Amalek kwam en voerde oorlog met Israël in Rafidim. Mozes zei tegen Jozua: Kies voor jezelf machtige mannen, en ga uit en stel je op voor de strijd tegen Amalek morgen, en zie, ik zal staan op de top van de heuvel, en de staf van God zal in mijn hand zijn. En Jozua deed zoals Mozes tot hem gezegd had, en hij ging uit en trok op ten strijde tegen Amalek, en Mozes en Aäron en Hur gingen op naar de top van de heuvel. En het gebeurde dat wanneer Mozes de handen ophief, Israël zegevierde, maar wanneer hij de handen liet zakken, Amalek zegevierde. De handen van Mozes waren zwaar, en zij namen een steen en plaatsten die onder hem, en hij zat erop, en Aäron en Hur ondersteunden zijn handen, één van hier en één van daar, en de handen van Mozes bleven vastgezet tot de ondergang van de zon. En Jozua verdreef de Amalekieten en al hun volk door moord met het zwaard. De Heer zei tegen Mozes: Schrijf dit neer als gedenkteken in een boek, en geef het

in de oren van Jozua, dat Ik volkomen het gedenkteken van Amalek zal uitwissen van onder de hemel. En Mozes bouwde een altaar voor de Heer, en hij noemde zijn naam: de Heer is mijn toevlucht. Omdat de Heer in het geheim oorlog voert tegen Amalek van geslacht tot geslacht.

18

Jethro, priester van Midian, de schoonvader van Mozes, hoorde alles wat de Heer voor zijn eigen volk Israël gedaan had, want de Heer had Israël uit Egypte geleid. En Jethro, de schoonzoon van Mozes, nam Zippora, de vrouw van Mozes, na de wegzending van haar, en de twee zonen van haar; de naam van de ene van hen was Gersom, zeggend: vreemdeling was ik in een vreemd land; en de naam van de tweede was Eliëzer, zeggend: want de God van mijn vader was mijn helper, en hij redde mij uit de hand van Farao. En Jethro, de schoonvader van Mozes, ging uit met de zonen en de vrouw naar Mozes in de woestijn, waar hij zijn kamp had opgeslagen op de berg van God. Het werd aan Mozes gerapporteerd met de woorden: zie, uw schoonvader Jethro komt naar u, en de vrouw en uw twee zonen met hem. Mozes ging uit naar de ontmoeting met de schoonvader, en boog voor hem neer, en kuste hem, en zij begroetten elkaar, en hij bracht hen binnen in de tent. En Mozes vertelde zijn schoonvader alles wat de Heer aan Farao en aan alle Egyptenaren had gedaan vanwege Israël, en alle moeite die hun op de weg was overkomen, en dat de Heer hen had verlost

uit de hand van Farao en uit de hand van de Egyptenaren. Jethro was verbaasd over alle goede dingen die de Heer voor hen deed, omdat Hij hen redde uit de hand van de Egyptenaren en uit de hand van Farao. En Jethro zei: Gezegend is de Heer, omdat Hij hen uit de hand van de Egyptenaren en uit de hand van Farao heeft gered. Nu wist ik dat de Heer groot is boven alle goden, omdat zij hen aanvielen. En Jethro de schoonvader van Mozes nam brandoffers en offers voor God; en Aaron kwam en alle oudsten van Israël om brood te eten met de schoonvader van Mozes, voor God. En het gebeurde na de volgende dag dat Mozes neerzat om het volk te oordelen, maar al het volk stond bij Mozes van de ochtend tot de avond. En Jethro, alles gezien hebbend wat hij aan het volk doet, zegt: Wat is dit dat jij het volk doet? Waarom zit jij alleen, maar staan alle mensen bij jou van ochtend tot avond? En Mozes zegt tegen zijn schoonvader: Dat het volk naar mij komt om een oordeel van God te zoeken. Wanneer er immers een geschil voor hen ontstaat en zij tot mij komen, oordeel ik over elk geschil en maak ik hun de geboden van God en zijn wet bekend. Maar de schoonvader van Mozes zei tegen hem: Wat jij doet is niet juist. Door vernietiging zul je vernietigd worden door ongeduld, zowel jij als al dit volk dat met jou is; zwaar is deze zaak voor jou, je zult het niet alleen kunnen doen. Nu daarom, luister naar mij, en ik zal je adviseren, en God zal met je zijn. Word jij voor het volk de bemiddelaar naar God toe, en je zal hun woorden aanbieden aan God. En je zult hun plechtig de geboden van God en zijn wet waarschuwen, en je zult hun de wegen tonen waarin zij zullen gaan, en de werken die zij zullen doen. En overweeg voor jezelf

uit het hele volk machtige mannen, godvrezende, rechtvaardige mannen die arrogantie haten, en jij zult over hen bevelhebbers van duizenden, bevelhebbers van honderden, bevelhebbers van vijftigen en bevelhebbers van tienen aanstellen. En zij zullen het volk te allen tijde oordelen, maar het buitensporig zware woord zullen zij aan jou voorleggen, de kleine oordelen echter zullen zij zelf oordelen, en zij zullen jou verlichten, en zij zullen jou bijstaan. Als je dit woord doet, zal God je versterken, en je zult kunnen standhouden, en al dit volk zal met vrede naar zijn eigen plaats komen. Mozes hoorde de stem van de schoonvader, en hij deed alles wat hij tegen hem zei. En Mozes koos machtige mannen uit heel Israël, en maakte hen tot leiders over duizend, leiders over honderd, leiders over vijftig en leiders over tien. En zij oordeelden het volk te allen tijde, maar elke moeilijke zaak brachten zij voor Mozes, en elke lichte zaak oordeelden zij zelf. En Mozes stuurde zijn eigen schoonzoon weg, en hij vertrok naar zijn land.

19

In de derde maand van het vertrek van de zonen Israëls uit het land Egypte, op deze dag, kwamen zij in de woestenijn van de Sinaï. En zij vertrokken uit Raphidein, en zij kwamen in de woestijn van de Sinai, en Israel sloeg daar het kamp op tegenover de berg. En Mozes ging op naar de berg van God, en God riep hem van de berg, zeggende: deze dingen zult u zeggen tot het huis van Jakob, en zult u verkondigen aan de zonen van

Israël. Jullie hebben zelf gezien hoeveel ik de Egyptenaren heb aangedaan, en ik heb jullie opgenomen als op arendsvleugels, en ik heb jullie naar mijzelf gebracht. En nu, indien jullie werkelijk naar mijn stem luisteren en mijn verbond bewaren, zullen jullie voor mij een speciaal volk zijn uit alle naties, want de hele aarde is van mij. Jullie zullen voor mij een koninklijk priesterschap en een heilig volk zijn, deze woorden zult gij zeggen tot de zonen van Israël. Maar Mozes kwam en hij riep de ouderen van het volk, en hij zette hun al deze woorden voor die God hun gebood. Maar al het volk antwoordde eensgezind, en zij zeiden: alles wat God gezegd heeft, zullen wij doen en wij zullen horen. En Mozes bracht deze woorden over aan God. De Heer zei tegen Mozes: Zie, ik kom naar u toe in een wolkkolom, opdat het volk hoort dat ik tot u spreek, en in u voor eeuwig mag geloven. Mozes bracht de woorden van het volk over aan de Heer. En de Heer zei tot Mozes: Daal af, waarschuw het volk plechtig, en reinig hen vandaag en morgen, en laat hen de kleren wassen, en laat hen gereed zijn voor de derde dag; want op de derde dag zal de Heer afdalen op de berg Sinaï, voor het hele volk. En je zult het volk rondom afzonderen, zeggende: let op voor jezelf om niet op te gaan naar de berg en om niets ervan aan te raken; ieder die de berg aangeraakt heeft, zal door de dood sterven. Geen hand zal hem raken, want met stenen zal hij gestenigd worden, of met een pijl zal hij geschoten worden, of het vee of het een mens, hij zal niet leven. Wanneer de stemmen en de trompetten en de wolk vertrekken van de berg, zullen zij opgaan op de berg. Mozes kwam van de berg naar het volk, wijdde hen, en zij wasten hun kledingstukken. En hij zei tot het volk: Wees gereed,

nader drie dagen lang niet tot een vrouw. Het gebeurde op de derde dag, toen het dageraad werd, dat er stemmen en bliksems waren en een donkere wolk op de berg Sinaï, de stem van de trompet weerklinkt luid, en al het volk in het kamp werd verschrikt. En Mozes leidde het volk uit het kamp naar de ontmoeting met God, en zij stonden bij de berg. De berg Sinai rookte geheel, doordat God erop was neergedaald in vuur, en de rook steeg op als rook van een oven, en al het volk was zeer verbaasd. En de geluiden van de trompet werden, terwijl ze voortgingen, zeer sterk. Mozes sprak, maar God antwoordde hem met een stem. De Heer kwam neer op de berg Sinai, op de top van de berg, en de Heer riep Mozes naar de top van de berg, en Mozes ging naar boven. En God zei tegen Mozes, zeggend, nadat je bent afgedaald waarschuw grondig het volk, opdat zij niet ooit naderen tot God om te begrijpen, en een menigte van hen valt. En de priesters die naderen tot de Heer God, laat hen geheiligd worden, opdat de Heer niet van hen wegtrekt. En Mozes zei tot God: Het volk zal niet kunnen opklimmen naar de berg Sinaï, want u hebt ons nadrukkelijk gewaarschuwd en gezegd: Zet de berg af en heilig hem. De Heer zei tegen hem: Ga, daal af en kom dan weer naar boven, jij en Aäron met jou, maar de priesters en het volk mogen zich geen weg forceren om naar boven te gaan naar God, opdat de Heer hen niet vernietigt. Mozes kwam neer naar het volk en sprak tot hen.

20

En de Heer sprak al deze woorden, zeggende: Ik ben de Heer, jouw God, die jou uit het land Egypte leidde, uit het huis van slavernij. Er zullen voor jou geen andere goden zijn behalve mij. Gij zult voor uzelf geen beeld maken, noch enige gelijkenis van al wat in de hemel boven is, en van al wat op de aarde beneden is, en van al wat in de wateren onder de aarde is. Gij zult hen niet aanbidden, noch hen dienen; want ik ben de Heer uw God, een ijverig God, die de zonden der vaderen vergeldt aan de kinderen, tot in het derde en vierde geslacht van hen die mij haten, en die barmhartigheid doet tot in duizenden aan hen die mij liefhebben, en aan hen die mijn geboden bewaren. Gij zult de naam van de Heer, uw God, niet op ijdele wijze gebruiken, want de Heer, uw God, zal degene die zijn naam op ijdele wijze gebruikt, niet reinigen. Gedenk de sabbatdag om die te heiligen. Zes dagen zul je werken, en je zult al je werk doen. De zevende dag is sabbat voor de Heer jouw God; je zult geen werk doen op die dag, jij, en jouw zoon, en jouw dochter, jouw knecht, en jouw dienstmaagd, jouw os, en jouw lastdier, en al jouw vee, en de vreemdeling die bij jou woont. Want in zes dagen maakte de Heer de hemel en de aarde en de zee en alles wat in hen is, en rustte op de zevende dag, daarom zegende de Heer de zevende dag, en heiligde die. Eer uw vader en uw moeder, opdat het u goed zal gaan en opdat u lang zult leven op de goede aarde die de Heer, uw God, u geeft. Je zult geen overspel plegen. Je zult niet stelen. Gij zult niet moorden. Je zult geen vals getuigenis afleggen tegen je naaste. Je zult niet begeren de vrouw van je naaste; je zult niet begeren het huis van je naaste, noch zijn veld, noch zijn kind, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn

lastdier, noch al zijn vee, noch wat ook van je naaste is. En alle mensen zagen de stem en de fakkels en de stem van de trompet en de rokende berg, maar alle mensen stonden van verre, bevreesd geworden zijnde. En zij zeiden tot Mozes: Spreek jij tot ons, en laat God niet tot ons spreken, opdat wij niet sterven. En Mozes zegt tot hen: Hebt moed, want God kwam naar jullie omwille van het testen van jullie, opdat de vrees van Hem in jullie zou worden, opdat jullie niet zouden zondigen. Het volk stond van ver, maar Mozes ging de duisternis binnen, waar God was. De Heer zei tegen Mozes: Deze dingen zult u zeggen aan het huis van Jakob, en u zult aankondigen aan de zonen van Israël: jullie hebben gezien dat ik vanuit de hemel tot jullie gesproken heb. Jullie zullen voor jezelf geen zilveren goden maken, en gouden goden zullen jullie niet voor jezelf maken. Een altaar uit aarde zult gij voor mij maken, en gij zult daarop offeren jullie brandoffers en jullie heilsoffers en de schapen en jullie kalveren, in elke plaats waar ik mijn naam zal doen noemen, en ik zal naar jou komen en ik zal jou zegenen. Als je maar een altaar uit stenen voor mij maakt, zul je die niet van gehouwen stenen bouwen, want je hebt je zwaard erop gezwaaid, en ze zijn ontheiligd. Je zult niet in treden opgaan naar mijn altaar, opdat je jouw naaktheid daarop niet ontbloot.

21

En dit zijn de verordeningen die je voor hen zult voorleggen. Als je een Hebreeuws kind verwerft, zal hij zes jaar jou dienen;

maar in het zevende jaar zal hij vrij weggaan zonder betaling. Als hij alleen binnenkomt, zal hij ook alleen naar buiten gaan, maar als een vrouw met hem binnenkomt, zal ook zijn vrouw naar buiten gaan. En als de heer hem een vrouw geeft, en zij hem zonen of dochters baart, zullen de vrouw en de kinderen van zijn heer zijn, maar hij alleen zal weggaan. Als maar de slaaf antwoordend zou zeggen, ik heb mijn heer liefgehad, en de vrouw, en de kinderen, ik loop niet weg als vrij man; dan zal zijn heer hem brengen naar het oordeel van God, en dan zal hij hem brengen naar de deur naar de deurpost, en zijn heer zal zijn oor doorboren met de priem, en hij zal hem dienen voor eeuwig. Als iemand zijn eigen dochter als dienares verkoopt, zal zij niet vertrekken zoals de slavinnen vluchten. Als zij de heer die met hem overeenkwam niet behaagt, zal hij haar vrijkopen, maar aan een vreemd volk is hij niet de heer om haar te verkopen, omdat hij zijn woord aan haar brak. Als hij haar maar aan zijn zoon betrooft, zal hij aan haar doen volgens het recht van de dochters. Als hij maar een andere voor zichzelf neemt, zal hij haar de noodzakelijke dingen en de kleding en de omgang niet onthouden. Als hij deze drie dingen echter niet voor haar doet, zal zij gratis weggaan zonder zilver. Als iemand een ander slaat en hij sterft, laat hij ter dood gebracht worden. Maar niet willens, maar God leverde in zijn handen, ik zal aan jou een plaats geven waarheen de moordenaar zal vluchten. Als iemand echter zijn naaste aanvalt om hem met bedrog te doden, en hij vlucht, zult u hem van mijn altaar weghalen om hem te doden. Wie zijn vader of zijn moeder slaat, laat hem ter dood worden gebracht. Wie kwaadspreekt over zijn vader of zijn moeder, zal

de dood sterven. Als iemand een van de zonen Israëls steelt, en hem onderdrukt hebbende verkoopt, en dit bij hem gevonden wordt, laat hij door de dood sterven. Als maar twee mannen ruziën, en zij slaan de naaste met een steen of met de vuist, en hij sterft niet, maar ligt neer op het bed, als de man opgestaan is en buiten loopt op een staf, zal degene die geslagen heeft onschuldig zijn; behalve voor zijn werkeloosheid zal hij betalen, en de genezing. Als iemand zijn slaaf of zijn slavin met een stok slaat, en hij sterft onder zijn handen, zal hij met gerechtigheid gestraft worden. Als hij of zij echter één of twee dagen overleeft, laat hem dan niet gestraft worden, want het zilver is het zijne. Als twee mannen vechten en ze slaan een zwangere vrouw, en haar kind komt uit niet volledig gevormd, zal hij beboet worden; zoals de man van de vrouw het oplegt, zal hij het geven met waardigheid. Als het maar volledig gevormd is, zal hij geven ziel in plaats van ziel, oog in plaats van oog, tand in plaats van tand, hand in plaats van hand, voet in plaats van voet, brandwond in plaats van brandwond, wond in plaats van wond, blauwe plek in plaats van blauwe plek. Als iemand het oog van zijn dienaar slaat, of het oog van zijn dienares, en het verblindt, zal hij hen vrij wegzenden in plaats van hun oog. Als hij maar de tand van de dienaar, of de tand van zijn dienares uitslaat, zal hij hen vrij laten gaan in plaats van hun tand. Als een stier een man of vrouw stoot en die sterft, zal de stier met stenen gestenigd worden, en zijn vlees zal niet gegeten worden; maar de eigenaar van de stier zal onschuldig zijn. Als de stier een stoter is van voor gisteren en van voor eergisteren, en zij getuigen aan zijn heer, en hij doet hem niet weg, maar hij doodt een man of

vrouw, zal de stier gestenigd worden, en zijn heer zal ter dood gebracht worden. Als maar losgeld aan hem wordt opgelegd, zal hij losgeld voor zijn ziel geven, zoveel als zij hem opleggen. Als hij maar een zoon of dochter stoot met hoorns, moeten zij volgens deze verordening met hem handelen. Als de stier maar een kind of een slavin stoot, zal hij dertig zilveren sikkels geven aan hun heer, en de stier zal gestenigd worden. Als iemand een put opent of een put graaft, en hem niet bedekt, en daar valt een kalf of een ezel in, zal de eigenaar van de put betalen, hij zal zilver geven aan hun eigenaar; maar het dode dier zal van hem zijn. Als de stier van iemand de stier van de naaste stiert, en hij sterft, zullen zij de levende stier verkopen, en zij zullen het zilver ervan verdelen, en de dode stier zullen zij verdelen. Als maar bekend is gemaakt dat de stier stotend is van voor gisteren en van voor de derde dag, en zij hebben getuigd aan zijn heer, en hij verwijdert hem niet, zal hij een stier betalen in plaats van een stier, maar de gestorven stier zal voor hem zijn. Als iemand een kalf of schaap steelt, en het slacht of verkoopt, zal hij vijf kalveren betalen in plaats van het kalf, en vier schapen in plaats van het schaap.

22

Als de dief echter bij het inbreken wordt gevonden en, geslagen zijnde, sterft, is er geen sprake van moord. Als de zon echter over hem oprijst, is hij schuldig en zal hij ter dood gebracht worden; maar als hij niets bezit, laat hem dan verkocht worden

in plaats van de diefstal. Als het gestolen ding achtergelaten wordt en levend in zijn hand gevonden wordt, van ezel tot schaap, zal hij het dubbel betalen. Als iemand maar een veld of wijngaard laat begrazen, en hij zijn vee loslaat om een ander veld te laten begrazen, zal hij betalen uit zijn veld volgens zijn opbrengst, maar als hij het gehele veld laat begrazen, zal hij de beste dingen van zijn veld en de beste dingen van zijn wijngaard betalen. Maar als vuur, nadat het is uitgegaan, doornen vindt en dorsvloeren of aren of een vlakte verbrandt, zal degene die het vuur heeft aangestoken betalen. Als iemand aan zijn naaste zilver of voorwerpen geeft om te bewaren, en het wordt gestolen uit het huis van de man, als de dief wordt gevonden, zal hij het dubbele betalen. Als de dief niet gevonden wordt, zal de heer van het huis voor God naderen, en zal zweren inderdaad niet slecht gehandeld te hebben met heel het depot van de naaste, volgens elk gesproken onrecht, betreffende zowel kalf, als lastdier, als schaap, als kledingstuk, als al het verlies dat geclaimd wordt; wat het dus ook moge zijn, voor God zal het oordeel van beiden komen, en degene die door God gevangen is, zal dubbel betalen aan de naaste. Als maar iemand aan de naaste een lastdier of kalf of schaap of elk dier geeft om te bewaken, en het wordt verbroken of sterft of gevangene wordt, en niemand het weet, zal er een eed van God zijn tussen beiden, waarlijk dat hij helemaal niet kwaad heeft gedaan met betrekking tot het depot van de naaste; en zo zal de heer ervan het aanvaarden, en hij zal niet betalen. Als het van hem gestolen wordt, zal hij de heer betalen. Als het door wilde dieren verscheurd wordt, zal hij hem naar de jacht brengen, en hij zal

niet betalen. Als iemand iets vraagt van zijn buurman, en het breekt of sterft of gevangen genomen wordt, terwijl de eigenaar er niet bij is, zal hij het vergoeden. Als de heer echter met hem is, zal hij niet betalen; als hij echter een gehuurde werker is, zal het voor hem in plaats van zijn loon zijn. Als maar iemand een onverloofde maagd misleidt en met haar ligt, zal hij haar met een bruidsschat tot zijn vrouw maken. Als hij echter weigert en de vader van haar niet wenst haar aan hem als vrouw te geven, zal hij zilver betalen aan de vader volgens hoeveel de bruidsschat van de maagden is. Tovenaars zult u niet in leven houden. Ieder die met een dier slaapt, zult gij ter dood brengen. Degene die aan goden offert, zal door de dood worden vernietigd, behalve aan de Heer alleen. En een vreemdeling zult u niet mishandelen, noch zult u hem onderdrukken, want u was vreemdelingen in het land Egypte. Jullie zullen geen enkele weduwe en wees mishandelen. Als jullie hen met kwaadheid slecht behandelen, en zij roepend tot mij schreeuwen, zal ik hun stem zeker horen, en ik zal boos worden van toorn, en ik zal jullie doden met het zwaard, en jullie vrouwen zullen weduwen zijn, en jullie kinderen wezen. Als je zilver leent aan de arme broeder bij jou, zul je hem niet onder druk zetten, je zult hem geen rente opleggen. Als je maar als pand neemt het kleed van de naaste, voor zonsondergang zul je het aan hem teruggeven; Want dit is zijn bedekking, alleen dit het kleed van zijn naaktheid; waarin zal hij slapen? Als hij dus luidkeels naar mij roept, zal ik naar hem luisteren; want ik ben barmhartig. Je zult goden niet kwaadspreken, en je zult een heerser van jouw volk niet slecht bejegenen. Eerstelingen van je dorsvloer en wijnpers

zul je niet uitstellen, de eerstgeborenen van je zonen zul je aan mij geven. Aldus zult gij doen met uw kalf en uw schaap en uw lastdier: zeven dagen zal het bij de moeder zijn, maar op de achtste dag zult gij het aan mij teruggeven. En heilige mannen zult u tot mij zijn, en vlees door beesten verscheurd zult u niet eten, werp het naar de hond weg.

23

U zult geen ijdel gerucht aannemen, u zult niet instemmen met de onrechtvaardige om een onrechtvaardig getuige te worden. U zult niet met de meerderheid meegaan in slechtheid, u zult niet met de menigte samengevoegd worden om met de meerderen af te wijken, zodat het oordeel verdraaid wordt. En je zult geen medelijden hebben met een arme in het oordeel. Als je de os van jouw vijand of zijn lastdier dwalend tegenkomt, zul je het terugbrengen en aan hem teruggeven. Als je het lastdier van je vijand ziet, gevallen onder zijn lading, zul je er niet aan voorbijgaan, maar je zult het samen met hem oprichten. Je zult het oordeel van een arme in zijn rechtszaak niet verdraaien. Van elk onrechtvaardig woord zul je je verwijderd houden, een onschuldige en rechtvaardige zul je niet doden, en je zult de goddeloze niet rechtvaardigen omwille van geschenken. En je zult geen geschenken aannemen, want de geschenken verblinden de ogen van zienden, en beschadigen rechtvaardige woorden. En een vreemdeling zullen jullie niet onderdrukken, want jullie weten de ziel van de vreemdeling, want jullie waren

zelf vreemdelingen in het land Egypte. Zes jaren zul je jouw land bezaaien, en je zult de voortbrengselen ervan verzamelen. In het zevende jaar zul je vrijlating maken en je zult het vrijlaten, en de armen van jouw volk zullen eten, en het overgebleven zullen de wilde dieren eten; zo zul je doen met jouw wijngaard en met jouw olijfgaard. Zes dagen zul je jouw werk doen, maar de zevende dag is rust, zodat jouw os mag rusten en jouw lastdier, en zodat de zoon van jouw dienstmaagd en de vreemdeling verfrist mogen worden. Alles wat ik tot jullie gezegd heb, bewaakt, en de naam van andere goden zult jullie niet gedenken, noch zal die gehoord worden uit jullie mond. Drie tijden van het jaar zult gij voor mij vieren. Het feest van de ongezuurde broden moet je houden, zeven dagen zul je ongezuurde broden eten, zoals ik jou gebood volgens de tijd van de maand van de nieuwe oogst, want daarin ben je uit Egypte gegaan, je zult niet met lege handen voor mij verschijnen. En je zult een feest van de oogst van de eerstelingen maken van je werken, die je zaait in je veld, en een feest van voltooiing bij het vertrek van het jaar bij de verzameling van je werken uit je veld. Drie keer per jaar zal al wat mannelijk is bij u gezien worden voor de Heer, uw God. Wanneer ik immers de volkeren van voor jouw aangezicht zal verdrijven en jouw grenzen zal vergroten, zul je niet op zuurdesem het bloed van mijn wierook offeren, noch zal het vet van mijn feest tot de morgen liggen. De eerstelingen van de eerste voortbrengselen van uw land zult u brengen in het huis van de Heer uw God, u zult geen lam koken in de melk van zijn moeder. En zie, ik zend mijn boodschapper voor uw aangezicht, opdat hij u behoede op de weg, opdat hij u

binnenbrengt in het land dat ik voor u heb bereid. Let op jezelf en luister naar hem, en wees hem niet ongehoorzaam, want hij zal jou niet onthouden, want mijn naam rust op hem. Als jullie aandachtig naar mijn stem luisteren, en jij alles doet wat ik jou bevelen zal, en jullie mijn verbond bewaren, dan zullen jullie voor mij een bijzonder volk zijn uit alle volkeren, want de hele aarde is van mij, en jullie zullen voor mij een koninklijk priesterschap zijn, en een heilig volk. Deze woorden zul jij tot de zonen van Israël spreken: als jullie aandachtig naar mijn stem luisteren, en jullie alles doen wat ik jou zeggen zal, dan zal ik een vijand zijn van jouw vijanden, en ik zal mij verzetten tegen jouw tegenstanders. Want mijn boodschapper zal jou leiden en zal jou brengen naar de Amoriet, en Hethiet, en Periziet, en Kanaäniet, en Girgasiet, en Heviet, en Jebusiet, en ik zal hen vernietigen. Je zult hun goden niet aanbidden, noch hen dienen, je zult niet handelen volgens hun werken, maar je zult ze volledig afbreken, en je zult hun zuilen volkomen verbrijzelen. En je zult de Heer, jouw God, dienen, en Ik zal jouw brood en jouw wijn en jouw water zegenen, en Ik zal ziekte van jullie afwenden. Er zal niemand onvruchtbaar zijn, noch onvruchtbaar in jouw land; het getal van jouw dagen zal ik vervullend vervullen. En de vrees zal ik voor je uit zenden, en ik zal alle naties in paniek slaan waar jij binnentrekt, en ik zal al jouw vijanden tot ballingen maken. En ik zal de horzels vóór jou uitzenden, en je zult de Amorieten, de Hevieten, de Kanaänieten en de Hethieten van jou verdrijven. Ik zal hen niet in één jaar uitdrijven, opdat het land niet woest wordt en de wilde dieren van het land zich niet tegen jou vermenigvuldigen. Beetje bij

beetje zal ik hen van jou verdrijven, totdat je toeneemt en het land erft. En ik zal jouw grenzen plaatsen van de Rode Zee tot de zee van de Filistijnen, en van de woestijn tot de grote rivier Eufraat, en ik zal de inwoners van het land in jullie handen overleveren, en ik zal hen van jou uitdrijven. Je zult geen overeenkomst maken met hen en geen verbond met hun goden. En zij zullen zich niet vestigen in uw land, opdat zij u niet tot zonde tegen mij brengen, want als u hun goden dient, zullen deze voor u een struikelblok zijn.

24

En Moses zei: Ga op naar de Heer, jij en Aaron, en Nadab, en Abiud, en zeventig van de oudsten van Israël, en zij zullen de Heer van verre aanbidden. En Mozes alleen zal naderen tot God, maar zij zullen niet naderen, en het volk zal niet met hen samen opgaan. Moses trad binnen en vertelde het volk alle woorden van God en de verordeningen. Al het volk antwoordde met één stem, zeggende: Alle woorden die de Heer sprak, zullen wij doen en wij zullen horen. En Mozes schreef alle woorden van de Heer, en Mozes stond s morgens vroeg op en bouwde een altaar bij de berg, en twaalf stenen voor de twaalf stammen van Israël. En hij zond de jonge mannen van de zonen Israëls uit, en zij brachten brandoffers op, en zij offerden kalveren als vredeoffer aan God. Maar Mozes nam de helft van het bloed en goot het in menggekommen, en de helft van het bloed goot hij op het altaar. En nadat hij het boek van het verbond genomen had, las hij het

voor in de oren van het volk, en zij zeiden: alles wat de Heer gesproken heeft, zullen wij doen en wij zullen horen. Maar Mozes nam het bloed, besprenkelde het volk, en zei: Zie het bloed van het verbond dat de Heer met jullie gesloten heeft betreffende al deze woorden. En Mozes en Aaron, en Nadab, en Abiud, en zeventig van de raad van oudsten van Israël gingen op. En zij zagen de plaats waar de God van Israël stond, en de dingen onder zijn voeten, als werk van saffieren baksteen, en zoals de vorm van het uitspansel van de hemel in zuiverheid. En van de uitverkorenen van Israël verging er niet één, en zij werden gezien op de plaats van God, en zij aten en dronken. En de Heer zei tegen Mozes: Ga naar Mij op naar de berg en blijf daar, en Ik zal jou de stenen tabletten geven, de wet en de geboden die Ik schreef om hun wet te geven. En Mozes en Jozua, die bij hem stond, stonden op en gingen op naar de berg van God. En zij zeiden tot de oudsten: Blijf hier stil, totdat wij tot jullie terugkeren, en zie, Aaron en Hur zijn bij jullie; als iemand een rechtszaak heeft, laat hen tot hen naderen. En Mozes en Jozua gingen de berg op, en de wolk bedekte de berg. En de glorie van God kwam neer op de berg Sinaï, en de wolk bedekte het zes dagen, en de Heer riep Mozes op de zevende dag uit het midden van de wolk. De vorm van de glorie van de Heer was als brandend vuur op de top van de berg, voor de zonen van Israël. En Mozes ging het midden van de wolk binnen en ging de berg op, en hij was daar op de berg veertig dagen en veertig nachten.

25

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: zeg tot de zonen van Israël, en neem eerstelingen van allen van wie het in het hart zou behagen, en jullie zullen mijn eerstelingen nemen. En dit is de eerstelingen die jullie zullen ontvangen van hen: goud, en zilver, en brons, en hyacint, en purper, en dubbel scharlaken, en gesponnen fijn linnen, en geitenharen, en rood geverfde ramsvellen, en blauwe vellen, en onvergankelijk hout, en Sardiusstenen, en stenen voor de gravering voor het schouderstuk, en het lange gewaad. En je zult voor mij een heiligdom maken, en ik zal aan jullie verschijnen. En je zult voor mij maken volgens alles wat ik je toon op de berg, het voorbeeld van de tabernakel en het voorbeeld van al haar voorwerpen, zo zul je het maken. En je zult een ark des getuigenisses maken uit onvergankelijk hout, twee en een halve el de lengte, en anderhalve el de breedte, en anderhalve el de hoogte. En je zult het overtrekken met zuiver goud, van binnen en van buiten zult je het overtrekken, en je zult hieraan rondom gouden gedraaide lijstwerk maken. En je zult voor deze vier gouden ringen maken en je zult ze plaatsen op de vier zijden: twee ringen op de ene zijde en twee ringen op de tweede zijde. Je zult draagstokken maken van onvergankelijk hout, en je zult ze overtrekken met goud. En je zult de draagstokken inbrengen in de ringen aan de zijden van de ark, om de ark ermee te dragen. In de ringen van de ark zullen de staven onbewogen blijven. En je zult de getuigenissen die ik je zal geven in de ark leggen. En je zult een verzoendeksel maken, een bedekking van zuiver goud, twee en een halve el de lengte, en anderhalve el de breedte. En je zult twee cherubim van gehamerd goud maken, en je zult hen aan

beide zijden van het verzoendeksel plaatsen. Er zal één cherub gemaakt worden uit deze zijde, en één cherub uit de tweede zijde van het verzoendeksel, en je zult de twee cherubijnen maken op de twee zijden. De cherubim zullen hun vleugels van boven uitstrekken, overschaduwend met hun vleugels over het verzoendeksel, en hun gezichten naar elkaar toe; naar het verzoendeksel zullen de gezichten van de cherubim gericht zijn. En je zult het verzoendeksel op de ark van bovenaf plaatsen, en in de ark zul je de getuigenissen leggen, die ik aan jou zal geven. En Ik zal Mij aan u bekend maken van daar, en Ik zal tot u spreken van boven het verzoendeksel, tussen de twee cherubim die op de ark van de getuigenis zijn, en volgens alles wat Ik u beveel aangaande de zonen van Israël. En je zult een gouden tafel maken van zuiver goud, twee ellen de lengte, en een el de breedte, en anderhalf el de hoogte. En je zult ervoor gedraaide gouden golfpatronen rondom maken, en je zult ervoor een rand van een handbreedte rondom maken. En je zult een gedraaid golfpatroon voor de rand rondom maken. En je zult vier gouden ringen maken, en je zult de vier ringen op de vier delen van de voeten ervan plaatsen bij de rand. En de ringen zullen dienen als houders voor de draagstokken, zodat men daarmee de tafel kan dragen. En je zult de stokken maken uit onvergankelijk hout, en je zult hen overtrekken met rein goud, en de tafel zal ermee worden gedragen. En je zult de schalen ervan maken, en de wierookvaten, en de plengofferbekkens, en de bekers waarin je zult plengen; uit zuiver goud zult je ze maken. En je zult op de tafel broden van aanwezigheid voor mij voortdurend plaatsen. En je zult een lampstandaard maken uit puur goud, gehamerd

zul je de lampstandaard maken; de schacht ervan, en de takken, en de kommen, en de knoppen, en de lelies zullen ervan zijn. Zes takken echter, gaande uit de zijden, drie takken van de kandelaar uit de ene zijde ervan, en drie takken van de kandelaar uit de tweede zijde. En drie kommen gegraveerd in amandelvorm, in de ene tak een kom en een lelie, zo ook in de zes takken die uitgaan uit de kandelaar. En in de kandelaar vier gegraveerde amandelvormige kommen, in de ene tak knoppen, en de lelies ervan. De knop bij de twee buizen ervan, en een knop bij de vier buizen ervan, zo voor de zes buizen die uitgaan uit de kandelaar, en in de kandelaar vier kommen gegraveerd in amandelvorm. De knopen en de takken daaruit laten zij zijn, geheel gedreven werk uit één zuiver goud. En je zult de zeven lampen ervan maken, en je zult de lampen plaatsen, en zij zullen schijnen vanuit het ene gezicht. En de wierookvat ervan en de voetstukken ervan zult gij uit zuiver goud maken. Al deze vaten wogen een talent zuiver goud. Zie, je zult het maken volgens de vorm die aan jou op de berg getoond is.

26

En de tent zul je maken van tien gordijnen uit gedraaid fijn linnen, en blauw, en purper, en gedraaid scharlaken, met cherubim in geweven werk zul je ze maken. Lengte van het gordijn, het ene, achtentwintig el, en breedte vier el zal het gordijn, het ene, zijn; dezelfde maat zal voor alle gordijnen zijn. Vijf gordijnen zullen aan elkaar vastgemaakt zijn, de ene aan de

andere, en vijf gordijnen zullen samengevoegd zijn, de ene aan de andere. En je zult voor hen blauwe lussen maken op de rand van het ene gordijn, aan het ene deel bij de samenvoeging, en aldus zul je doen op de rand van het buitenste gordijn bij de tweede samenvoeging. Vijftig lussen zul je maken aan het ene gordijn, en vijftig lussen zul je maken aan het deel van het gordijn bij de samenvoeging van de tweede, tegenover elkaar vallend, elk tegen elkaar. En je zult vijftig gouden ringen maken, en je zult de gordijnen aan elkaar voegen met de ringen, en de tent zal één zijn. En je zult harige huiden maken als bedekking op de tent; elf huiden zul je maken. De lengte van de ene huid is dertig ellen, en de breedte van de ene huid is vier ellen; dezelfde maat zal gelden voor de elf huiden. En je zult de vijf huiden samenvoegen, en de zes huiden samenvoegen, en je zult de zesde huid dubbelvouwen aan de voorzijde van de tent. En je zult vijftig lussen maken op de rand van het ene gordijn, het middelste bij de samenvoeging, en vijftig lussen zul je maken op de rand van het samenvoegende tweede gordijn. En je zult vijftig bronzen ringen maken, en je zult de ringen aan de lussen samenvoegen, en je zult de huiden samenvoegen, en het zal één zijn. En je zult het overtollige van de huiden van de tent eronder plaatsen, de helft van de overgebleven huid zul je bedekken bij het overtollige van de huiden van de tent, je zult het achter de tent bedekken. Een el aan deze kant en een el aan die kant van het overstekende van de huiden, van de lengte van de huiden van de tent, zal bedekkend zijn over de zijden van de tent aan beide kanten, opdat het bedekt. En je zult een bedekking maken voor de tent van huiden van rammen, rood geverfd, en

bedekkingen van hyacint blauwe huiden van boven. En je zult pilaren van de tent maken uit onvergankelijk hout. Tien cubits zult gij de ene pilaar maken, en anderhalve cubit de breedte van de ene pilaar. Twee tenons aan de ene pilaar, corresponderend met elkaar, zo zul je maken voor alle pilaren van de tent. En je zult pilaren maken voor de tent, twintig pilaren aan de zijde naar het Noorden. En veertig zilveren voetstukken zult u maken voor de twintig pilaren, twee voetstukken voor de ene pilaar aan beide zijden ervan, en twee voetstukken voor de ene pilaar aan beide zijden ervan. En de tweede zijde naar het zuiden, twintig pilaren, en veertig zilveren bases ervan; twee bases voor de ene pilaar aan beide kanten ervan, en twee bases voor de ene pilaar aan beide kanten ervan. En aan de achterkant van de tent, aan het deel naar de zee toe, zul je zes pilaren maken. En je zult twee pilaren maken op de hoeken van de tent aan de achterkant. En het zal van beneden gelijk zijn; volgens hetzelfde zullen zij gelijk zijn van de hoofden tot één samenkomst. Zo zult gij maken aan beide de twee hoeken: laat hen gelijk zijn. En er zullen acht pilaren zijn, en hun bases zilveren zestien, twee bases voor de ene pilaar aan beide kanten ervan, en twee bases voor de ene pilaar. En je zult staven maken van onvergankelijk hout: vijf voor de ene pilaar van het ene deel van de tent, en vijf staven voor de pilaar van de ene zijde van de tent, de tweede, en vijf staven voor de pilaar van de achterste zijde van de tent, die naar de zee is. En de middelste staaf tussen de pilaren moet zich uitstrekken van de ene zijde naar de andere zijde. En de pilaren zult u overtrekken met goud, en de ringen zult u maken van goud, waarin u de staven zult brengen, en u zult de staven

overtrekken met goud. En je zult de tent oprichten volgens de vorm die aan jou op de berg getoond is. En je zult een gordijn maken uit blauw, en purper, en gesponnen scharlaken, en geweven fijn linnen; als geweven werk zul je het maken met cherubim. En je zult het plaatsen op vier onvergankelijke pilaren bekleed met goud, en hun kapitelen zullen gouden zijn, en hun vier basissen zilveren. En je zult het voorhangsel op de pilaren plaatsen, en je zult daar binnen het voorhangsel de ark van het getuigenis brengen, en het voorhangsel zal voor jullie scheiden tussen het heilige en tussen het heilige der heiligen. En je zult de ark van het getuigenis met het voorhangsel bedekken in het heilige der heiligen. En je zult de tafel buiten het voorhangsel plaatsen, en de kandelaar tegenover de tafel op het deel van de tent naar het Zuiden, en de tafel zul je plaatsen op het deel van de tent naar het Noorden. En je zult een bedekking maken voor de deur van de tent, uit blauw en purper en scharlaken gesponnen garen, en gedraaid fijn linnen, het werk van een borduurder. En je zult voor het gordijn vijf pilaren maken, en je zult hen met goud bedekken, en hun kapitelen zullen gouden zijn, en je zult voor hen vijf bronzen basissen gieten.

27

En je zult een altaar maken uit onvergankelijk hout, vijf ellen de lengte, en vijf ellen de breedte, vierkant zal het altaar zijn, en drie ellen de hoogte ervan. En je zult de hoorns maken op de

vier hoeken, de hoorns zullen uit het zijn, en je zult ze bedekken met brons. En je zult een rand voor het altaar maken, en zijn bedekking, en zijn schalen, en zijn vleeshaken, en zijn wierookvat; al zijn vaten zul je van brons maken. En je zult voor hem een rooster maken van genetwerkt werk, van brons, en je zult aan het rooster vier bronzen ringen maken onder de vier zijden. En je zult hen onder het rooster van het altaar van beneden plaatsen, en het rooster zal reiken tot de helft van het altaar. En je zult voor het altaar staven maken uit onvergankelijk hout, en je zult hen met brons overtrekken. En je zult de stokken in de ringen brengen, en laat de stokken aan de zijden van het altaar zijn bij het dragen ervan. Hol en naadloos zult gij het maken, volgens hetgeen aan u op de berg getoond is, zo zult gij het maken. En je zult een hof maken voor de tent, aan de zijde naar het Zuiden gordijnen van de hof uit gedraaid fijn linnen, lengte honderd ellen aan de ene zijde. En de pilaren daarvan waren twintig, en de bases daarvan waren twintig bronzen, en de ringen daarvan en de houders waren zilveren. Aldus aan de zijde naar het oosten: gordijnen van honderd ellen lengte, en hun pilaren twintig, en hun voetstukken twintig van brons, en de ringen en de haken van de pilaren, en hun voetstukken bedekt met zilver. De breedte van de voorhof aan de zeezijde: gordijnen van vijftig ellen, hun pilaren tien, en hun voetstukken tien. En de breedte van het hof naar het zuiden: gordijnen van vijftig ellen, hun pilaren tien, en hun basissen tien. En vijftien ellen was de hoogte van de gordijnen aan de ene zijde, hun pilaren drie, en hun basissen drie. En de tweede zijde: vijftien ellen de hoogte van de gordijnen, hun pilaren drie en hun

basissen drie. En voor de poort van de voorhof een bedekking van twintig ellen hoog, van blauw, en purper, en scharlaken gesponnen garen, en fijn getwijnde linnen met borduurwerk, hun pilaren vier, en hun voetstukken vier. Alle pilaren van de hof rondom waren bekleed met zilver, en hun kapitelen waren van zilver, en hun basissen waren van brons. De lengte van de hof was honderd op honderd, en de breedte vijftig op vijftig, en de hoogte vijf ellen van gedraaid fijn linnen, en hun basissen waren van brons. En alle constructie en alle gereedschappen en de pinnen van de hof waren van brons. En jij, beveel de zonen van Israël, en laat hen voor jou olie van olijven nemen, puur, zuiver, gestampt, om het licht te laten branden, opdat de lamp voortdurend brandt in de tent van de getuigenis; buiten het voorhangsel dat bij het verbond is, zullen Aäron en zijn zonen het branden van avond tot morgen, voor de Heer, een eeuwige wet voor jullie generaties van de zonen van Israël.

28

En jij, breng tot jezelf Aaron, jouw broeder, en zijn zonen uit de zonen van Israël, om mij te dienen als priesters: Aaron, Nadab, Abiud, Eleazar en Ithamar, de zonen van Aaron. En je zult een heilig gewaad maken voor Aaron, jouw broer, tot eer en glorie. En spreek jij tot allen die wijs van geest zijn, die ik gevuld heb met de geest van wijsheid en inzicht, en zij zullen het heilige gewaad van Aäron maken voor het heilige, waarin hij mij als priester zal dienen. En dit zijn de gewaden die zij zullen maken:

de borstplaat, en het schouderstuk, en het lange gewaad, en een geweven tuniek, en een tulband, en een gordel, en zij zullen heilige gewaden maken voor Aäron en zijn zonen om voor mij als priester te dienen. En zij zullen het goud, de hyacint, het purper, het scharlaken en het fijn linnen nemen. En zij zullen het schouderstuk maken uit gedraaid fijn linnen, geweven werk van een borduurder. Twee verbindende schouderstukken zullen aan hem zijn, het ene aan het andere, aan de twee delen bevestigd. En de stof van de schouderstukken die erop is, zal volgens de maakwijze daarvan zijn van puur goud, en blauw, en purper, en gesponnen scharlaken, en gedraaid fijn linnen. En je zult de twee stenen nemen, smaragden stenen, en je zult daarop de namen van de zonen van Israël graveren. Zes namen op de ene steen, en de zes overgebleven namen op de tweede steen volgens hun geboorten. Werk van steenbewerkingskunst, een gegraveerd zegelbeeld zul je in de twee stenen graveren op de namen van de zonen van Israël. En u zult de twee stenen op de schouders van de efod plaatsen, stenen van gedachtenis zijn zij voor de zonen Israëls, en Aäron zal de namen van de zonen Israëls voor de Heer op zijn twee schouders dragen, als gedachtenis betreffende hen. En je zult schouderstukken maken uit puur goud. En je zult twee gefranste kettingen maken uit puur goud, verweven in bloemen, werk van vlechting, en je zult de gevlochten gefranste kettingen plaatsen op de schouderstukken, volgens hun schouderstukken aan de voorkanten. En je zult een borstplaat van de oordelen maken, geborduurde werk, volgens het ritme van de efod zul je het maken uit goud, en blauw, en purper, en gesponnen scharlaken,

en gesponnen fijn linnen. Je zult het vierkant maken, het zal dubbel zijn, een span de lengte ervan, en een span de breedte. En je zult in het een stof weven die bezet is met stenen in vier rijen; een rij van stenen zal zijn: sardius, topaas en smaragd, de eerste rij. En de tweede rij: karbonkel, saffier en jaspis. En de derde rij: ligurium, agaat, amethist. En de vierde rij: chrysoliet, beryl en onyx, omhuld met goud, samengebonden in goud, laten ze zijn volgens hun rij. En laat de stenen zijn uit de namen van de twaalf zonen van Israël volgens hun namen, graveringen van zegels, elk volgens de naam, laat ze zijn voor de twaalf stammen. En je zult op het borstschild gevlochten koorden maken, een ketting-achtig werk van puur goud. En Aaron zal de namen van de zonen van Israel op de borstplaat van het oordeel op de borst dragen, wanneer hij het heiligdom binnengaat, als een gedachtenis voor God. En je zult de manifestatie en de waarheid op de borstplaat van het oordeel plaatsen, en het zal op de borst van Aäron zijn, wanneer hij het heilige binnengaat voor de Heer, en Aäron zal de oordelen van de zonen van Israël voortdurend op de borst voor de Heer dragen. En je zult een lang onderkleed maken, geheel blauw. En de opening zal uit zijn midden zijn, met een rand rondom de opening, geweven werk, de samenvoeging samen geweven eruit, zodat het niet scheurt. En je zult maken onder de zoom van de tuniek van beneden, als een bloeiende granaatappel, kleine granaatappels van blauw, en purper, en scharlaken gesponnen, en fijn linnen gedraaid, onder de zoom van de tuniek rondom; dezelfde vorm gouden kleine granaatappels, en bellen tussen deze rondom. Naast een granaatappel een gouden bel, en gebloeid op de zoom van het

onderkleed rondom; En Aarons stem zal hoorbaar zijn bij het dienen, bij het binnentreden in het heilige voor de Heer, en bij het uitgaan, opdat hij niet sterft. En je zult een zuivere gouden plaat maken, en je zult erin graveren als een zegelgravering: Heiligdom van de Heer. En je zult het op gedraaid blauw plaatsen, en het zal op de tulband zijn, aan de voorkant van de tulband zal het zijn. En het zal zijn op het voorhoofd van Aäron, en Aäron zal de zonden van de heilige dingen wegnemen, zoveel als de zonen van Israël zouden heiligen van elke gave van hun heilige dingen, en het zal voortdurend op het voorhoofd van Aäron zijn, aanvaardbaar voor hen voor de Heer. En de versierde tunieken van fijn linnen, en je zult een tulband van fijn linnen maken, en een gordel zult je maken, geborduurde werk. En voor de zonen van Aäron zult u tunieken en gordels maken, en tulbanden zult u voor hen maken tot eer en glorie. En je zult hen bekleden, Aaron je broeder en zijn zonen met hem, en je zult hen zalven en hun handen vullen en hen heiligen, opdat zij als priesters tot mij mogen dienen. En je zult voor hen linnen beenkledingstukken maken om de naaktheid van hun lichaam te bedekken; van de lendenen tot de dijen zal het reiken. En Aaron zal hen hebben, en zijn zonen, wanneer zij binnengaan in de tent van de getuigenis, of wanneer zij naderen om te dienen bij het altaar van het heilige, en zij zullen niet zonde op zichzelf brengen, opdat zij niet sterven, een eeuwige wet voor hem en voor zijn zaad met hem.

29

En dit zijn de dingen die je hen zult doen; je zult hen heiligen, zodat zij mij als priesters dienen; je zult nemen een kalf van de ossen, en twee rammen zonder smet, en ongezuurde broden gemengd met olie, en ongezuurde koeken gezalfd met olie; van fijn tarwemeel zul je ze maken. En je zult hen op één mand plaatsen, en je zult hen op de mand brengen, en het kalf, en de twee rammen. En Aaron en zijn zonen zult gij brengen naar de deur van de tent der getuigenis, en gij zult hen wassen met water. En nadat je de gewaden hebt genomen, zul je Aaron, jouw broeder, bekleden met de lange tuniek, en het schouderstuk, en de borstplaat, en je zult de borstplaat aan het schouderstuk voor hem vasthechten. En je zult de tulband op zijn hoofd plaatsen, en je zult de heilige plaat op de tulband plaatsen. En je zult de zalfolie nemen en die op zijn hoofd gieten, en je zult hem zalven. En zijn zonen zult u brengen, en u zult hen met tunieken kleden. En je zult hen met de gordels omgorden, en je zult hun de tulbanden omplaatsen, en het priesterschap zal voor mij aan hen zijn tot in eeuwigheid, en je zult de handen van Aaron wijden, en de handen van zijn zonen. En je zult het kalf brengen naar de deur van de tent van de getuigenis, en Aäron en zijn zonen zullen hun handen leggen op het hoofd van het kalf, voor de Heer, bij de deur van de tent van de getuigenis. En je zult het kalf slachten voor de Heer, bij de deuren van de tent der getuigenis. En je zult nemen van het bloed van het kalf, en je zult het plaatsen op de horens van het altaar met je vinger, maar al het overgebleven bloed zult je uitgieten bij de basis van het altaar. En je zult al het vet dat op de buik is nemen, en de lob van de lever, en de twee nieren, en het vet dat op hen is, en je zult

het op het altaar plaatsen. Het vlees van de kalf maar, en de huid, en de mest zult gij met vuur verbranden buiten het kamp, want het is een zondeoffer. En u zult de ene ram nemen, en Aäron en zijn zonen zullen hun handen op het hoofd van de ram leggen. En je zult hem slachten, en het bloed genomen hebbende, zult je het rondom naar het altaar uitgieten. En de ram zult u in tweeën snijden volgens de ledematen, en u zult de ingewanden en de voeten met water wassen, en u zult ze op de stukken leggen met het hoofd. En je zult de gehele ram op het altaar offeren, een brandoffer aan de Heer tot een geur van welriekendheid, het is reukwerk aan de Heer. En je zult de tweede ram nemen, en Aäron en zijn zonen zullen hun handen op het hoofd van de ram leggen. En je zult hem slachten, en je zult van zijn bloed nemen, en je zult het plaatsen op de lob van Aärons rechteroor, en op de tip van de rechterhand, en op de tip van de rechtervoet, en op de lobben van de rechteroren van zijn zonen, en op de tippen van hun rechterhanden, en op de tippen van hun rechtervoeten. En je zult nemen van het bloed van het altaar en van de zalfolie, en je zult sprenkelen op Aäron en op zijn gewaad, en op zijn zonen en op de gewaden van zijn zonen met hem, en hij zal geheiligd worden en zijn gewaad, en zijn zonen en de gewaden van zijn zonen met hem. Maar het bloed van de ram zul je rondom het altaar uitgieten. En je zult van de ram zijn vet nemen, en het vet dat de buik bedekt, en de kwab van de lever, en de twee nieren, en het vet dat op hen is, en de rechterarm, want dit is de voltooiing. En één brood met olie, en één koek uit de mand met het ongezuurde brood dat voor de Heer geplaatst was. En je zult alles op de handen van Aaron

plaatsen en op de handen van zijn zonen, en je zult hen afzonderen als een afzonderingsoffer voor de Heer. En je zult ze uit hun handen nemen, en je zult ze offeren op het altaar van het brandoffer tot een geur van welriekendheid voor de Heer; het is een offer voor de Heer. En je zult het borstplaat nemen van de ram van de wijding, die van Aäron is, en je zult het afzonderen als een afzonderingsoffer voor de Heer, en het zal jouw deel zijn. En je zult de borst van de bijdrage heiligen, en de arm van de wegneming, die is afgescheiden en die is weggenomen van de ram van de wijding van Aäron en van zijn zonen. En het zal voor Aäron en zijn zonen een eeuwige verordening zijn van de zonen Israëls, want dit is een hefoffer, en een hefoffer zal het zijn van de zonen Israëls, van de dankoffers van de zonen Israëls, een hefoffer voor de Heer. En het gewaad van de heilige, dat van Aäron is, zal voor zijn zonen na hem zijn, om hen daarin te zalven en hun handen te wijden. Zeven dagen zal de priester die in zijn plaats komt uit zijn zonen ze aandoen, die de tent van het getuigenis zal binnengaan om te dienen in het heiligdom. En je zult de ram van de voltooiing nemen, en je zult het vlees koken op een heilige plaats. En Aaron en zijn zonen zullen het vlees van de ram eten, en de broden die in de mand zijn, bij de deuren van de tent der getuigenis. Zij zullen ze eten, waarmee zij geheiligd werden, om hun handen te voltooien en hen te heiligen, en een vreemdeling zal er niet van eten, want ze zijn heilig. Als er maar iets zou worden achtergelaten van het vlees van de offers van de wijding en van de broden tot de morgen, zul je het overgebleven met vuur verbranden; het zal niet worden gegeten, want het is heilig. En

je zult met Aaron en zijn zonen dus handelen volgens alles wat ik jou gebood, zeven dagen zul je hun handen wijden. En het kalf van de zonde zult u maken op de dag van de reiniging, en u zult het altaar reinigen bij het heiligen ervan, en u zult het zalven om het te heiligen. Zeven dagen zult gij het altaar reinigen en het heiligen, en het altaar zal heilig der heiligen zijn, ieder die het altaar aanraakt zal geheiligd worden. En dit zijn de dingen die je op het altaar zult maken: twee jaaroud onberispelijke lammeren per dag op het altaar, voortdurend, een voortdurend offer. Het ene lam zult u s morgens maken, en het tweede lam zult u s avonds maken. En een tiende van fijne bloem gemengd met olie, een vierde van de hin geslagen, en een plengoffer van een vierde van de hin wijn voor het ene lam. En het tweede lam zul je bereiden in de avond, volgens het ochtendoffer en volgens zijn plengoffer; je zult het maken tot een geur van welriekendheid, een offer aan de Heer, een voortdurend offer voor jullie generaties, bij de deur van de tent van het getuigenis voor de Heer, waar ik mij aan jou bekend zal maken vandaar, om tot jou te spreken. En ik zal daar een ontmoeting vaststellen met de zonen van Israël, en ik zal geheiligd worden in mijn glorie. En ik zal de tent van het getuigenis en het altaar heiligen, en Aaron en zijn zonen zal ik heiligen om mij als priesters te dienen. En ik zal aangeroepen worden onder de zonen van Israël, en ik zal hun God zijn. En zij zullen weten dat ik de Heer hun God ben, die hen uit het land Egypte geleid heeft, om bij hen aangeroepen te worden en hun God te zijn.

30

En je zult een altaar van wierook maken uit onvergankelijk hout. En u zult het maken: een el de lengte en een el de breedte, vierkant zal het zijn, en twee ellen de hoogte; uit het zullen de hoorns ervan zijn. En je zult zijn rooster, zijn muren rondom en zijn hoorns overtrekken met puur goud, en je zult voor hem een gedraaide gouden kroon rondom maken. En je zult twee reine gouden ringen maken onder zijn gedraaide rand, aan de twee zijden zul je ze maken aan de twee kanten, en zij zullen houders zijn voor de stokken, zodat men het daarmee kan dragen. En je zult staven maken uit onvergankelijk hout, en je zult ze met goud overtrekken. En je zult het plaatsen tegenover het voorhangsel dat zich bevindt op de ark van de getuigenissen, waarin ik mij aan jou bekend zal maken van daaruit. En Aäron zal daarop fijne samengestelde wierook branden, elke morgen wanneer hij de lampen onderhoudt, zal hij daarop wierook branden. En wanneer Aäron de lampen laat in de avond aansteekt, zal hij wierook erop branden. Voortdurende wierook, altijd voor de Heer, voor hun geslachten. En hij zal geen andere wierook erop brengen, geen offering, geen offer, en je zal geen plengoffer erop gieten. En Aäron zal eenmaal per jaar verzoening doen op de horens ervan met het bloed van de reiniging; hij zal het reinigen voor hun generaties, het is het heiligste der heilige dingen voor de Heer. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: als je de telling van de zonen van Israël neemt bij hun visitatie, dan zullen zij elk een losgeld voor zijn ziel aan

de Heer geven, en er zal geen val onder hen zijn bij hun visitatie. En dit is wat zij zullen geven, allen die de inspectie passeren: de helft van de didrachma, die is volgens de heilige didrachma, twintig obolen per didrachma, en de helft van de didrachma is een bijdrage aan de Heer. Allen die de monstering ondergaan vanaf twintig jaar en ouder, zullen de bijdrage aan de Heer geven. De rijke zal niet meer toevoegen, en de arme zal niet minder geven dan de helft van de didrachma bij het geven van de bijdrage aan de Heer, om verzoening te doen voor jullie zielen. En u zult het zilver van de bijdrage van de zonen Israëls nemen, en u zult het geven voor de dienst van de tent der getuigenis, en het zal voor de zonen Israëls een gedenkteken zijn voor de Heer, om verzoening te doen voor uw zielen. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: maak een bronzen wasbak, en een bronzen basis ervoor, om te wassen; en je zult hem plaatsen tussen de tent van de getuigenis en het altaar; en je zult water erin gieten. En Aaron en zijn zonen zullen daaruit hun handen en hun voeten met water wassen. Wanneer zij de tent van de getuigenis binnengaan, zullen zij zich met water wassen, en zij zullen niet sterven, wanneer zij tot het altaar naderen om te dienen en de brandoffers aan de Heer op te offeren. Zij zullen hun handen en voeten met water wassen, wanneer zij de tent van het getuigenis binnengaan, zij zullen zich met water wassen, opdat zij niet sterven, en het zal voor hen een eeuwige verordening zijn, voor hem en zijn generaties na hem. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: en jij, neem specerijen, de bloem van uitgelezen mirre, vijfhonderd sikkels, en van geurige kaneel de helft hiervan, tweehonderd vijftig, en van geurig riet

tweehonderd vijftig, en van iris vijfhonderd sikkels van het heilige, en olie uit olijven, een hin. En je zult het maken tot een heilige zalfingsolie, een geparfumeerde zalf naar de kunst van de parfumeur, het zal een heilige zalfingsolie zijn. En je zult daarmee zalven de tent van de getuigenis, en de ark van de tent van de getuigenis, en al haar voorwerpen, en de kandelaar en al haar voorwerpen, en het altaar van de wierook, en het altaar van de brandoffers en al zijn voorwerpen, en de tafel en al haar voorwerpen, en de wasbak. En je zult hen heiligen, en het zal heilig zijn van de heilige dingen; ieder die hen aanraakt, zal geheiligd worden. En u zult Aäron en zijn zonen zalven, en u zult hen heiligen om Mij als priesters te dienen. En tot de zonen van Israël zult u spreken, zeggende: heilige zalfingsolie zal dit voor u zijn in uw generaties. Op het vlees van een mens zal het niet gezalfd worden, en volgens deze samenstelling zult u niet evenzo voor uzelf maken, het is heilig, en het zal voor u een heiligdom zijn. Wie evenzo doet, en wie daarvan aan een vreemdeling geeft, zal uit zijn volk worden vernietigd. En de Heer zei tot Mozes: neem voor jezelf specerijen, mirre, onycha, galbanum van aangename geur en doorzichtige wierook, in gelijke delen. En zij zullen daarin geparfumeerde wierook maken, het werk van een parfumeur, gemengd, rein, een heilig werk. En je zult hieruit iets fijns slaan, en je zult het plaatsen tegenover de getuigenissen in de tent van de getuigenis, vanwaar ik mij aan jou bekend zal maken vandaar; heilig der heilige dingen zal de wierook voor jullie zijn. Volgens deze samenstelling zult u het niet voor jullie zelf maken; het zal een heiligdom zijn voor u voor de Heer; Wie het evenzo zou maken

om eraan te ruiken, zal vergaan uit zijn volk.

31

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: zie, ik heb bij naam geroepen Bezaleël, de zoon van Uri, de zoon van Hur, uit de stam Juda. En ik vulde hem met goddelijke geest van wijsheid en verstand en kennis, om in elk werk te denken, en te ontwerpen, te werken met het goud, en het zilver, en het brons, en het hyacint, en het purper, en het gesponnen scharlaken, en de steenbewerking, en in de timmermanswerken van het hout, te werken volgens alle werken. En ik gaf hem en Eliab, de zoon van Ahisamach uit de stam Dan, en aan elk verstandig hart heb ik verstand gegeven, en zij zullen maken alle dingen die ik jou bevolen heb: de tent van de getuigenis, en de ark van het verbond, en het verzoendeksel dat erop is, en de uitrusting van de tent, en de altaren, en de tafel en al haar voorwerpen, en de reine kandelaar en al haar voorwerpen, en de wasbak en zijn basis, en de dienstgewaden van Aäron, en de gewaden van zijn zonen om mij als priester te dienen, en de zalfolie, en de wierook van de heilige samenstelling; volgens alles wat ik jou bevolen heb, zullen zij maken. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: En jij, gebied de zonen van Israël, zeggende: Zie, en mijn sabbatten zullen jullie houden; het is een teken bij mij en in jullie tot jullie generaties, opdat jullie mogen weten dat ik de Heer ben die jullie heiligt. En jullie zullen de sabbatten bewaren, omdat dit heilig is voor de Heer tot jullie; wie het ontheiligt, zal

met de dood gedood worden; ieder die er werk op zal doen, die ziel zal uitgeroeid worden uit het midden van zijn volk. Zes dagen zult gij werken verrichten, maar de zevende dag is sabbat, een heilige rust voor de Heer; ieder die werk verricht op de zevende dag zal ter dood gebracht worden. En de zonen van Israël zullen de sabbatten bewaken, om ze te onderhouden in hun generaties. Een eeuwig verbond tussen mij en de zonen van Israël, het is een eeuwig teken tussen mij, omdat de Heer in zes dagen de hemel en de aarde maakte, en op de zevende dag stopte hij en rustte. En Hij gaf aan Mozes, toen Hij ophield met tot hem te spreken op de berg Sinaï, de twee tabletten van de getuigenis, stenen tabletten beschreven met de vinger van God.

32

En toen het volk zag dat Mozes vertraagd had om van de berg af te dalen, kwam het volk samen bij Aäron, en zij zeiden tot hem: sta op en maak ons goden die ons zullen voorgaan, want deze Mozes, de mens die ons uit het land Egypte heeft geleid, wij weten niet wat er met hem geworden is. En Aaron zegt tot hen: Verwijder de gouden oorbellen uit de oren van uw vrouwen en dochters, en breng ze tot mij. En al het volk nam de gouden oorbellen uit hun oren af en bracht ze naar Aaron. En hij ontving het uit hun handen, en vormde het met de stift, en maakte het tot een gegoten kalf en zei: Deze zijn uw goden, Israël, die u uit het land Egypte hebben opgebracht. En toen Aaron het zag, bouwde hij een altaar ervoor, en Aaron

verkondigde: Morgen is er een feest voor de Heer. En na vroeg in de ochtend te zijn opgestaan de volgende dag, bracht hij brandoffers op en bracht hij een reddingsoffer, en het volk zat neer om te eten en te drinken, en zij stonden op om te spelen. En de Heer sprak tot Moses en zei: ga met spoed, daal af van hier, want jouw volk heeft gezondigd, dat je uit het land Egypte hebt geleid. Zij zijn snel afgeweken van de weg die ik hun geboden heb, zij hebben voor zichzelf een kalf gemaakt, en hebben het aanbeden, en hebben eraan geofferd, en zij zeiden: Deze zijn uw goden, Israël, die u uit het land Egypte hebben opgevoerd. En laat mij nu toe, en vertoornd zijnde met woede tegen hen, zal ik hen vernietigen, en ik zal van jou een groot volk maken. En Mozes smeekte voor de Heer, de God, en zei: Waarom, Heer, is uw toorn en woede gericht op uw volk, dat u uit het land Egypte hebt geleid met grote kracht en met uw hoge arm? Laat de Egyptenaren nooit zeggen: Met slechtheid leidde hij hen uit om te doden in de bergen en om hen volledig te vernietigen van de aarde. Stop met de woede van jouw toorn, en word genadig over de slechtheid van jouw volk, Abraham en Isaak en Jakob indachtig, jouw dienaren, aan wie je bij jezelf zwoer, en je sprak tot hen, zeggend, ik zal jullie nageslacht vermenigvuldigen zoals de sterren van de hemel in menigte; en heel dit land dat je zei te geven aan hen, en ze zullen het bezitten tot in eeuwigheid. En de Heer werd verzoend om zijn volk te bewaren. En Mozes keerde zich om en ging naar beneden van de berg, en de twee tafelen van de getuigenis waren in zijn handen, stenen tafelen beschreven aan beide hun kanten, van hier en van hier waren zij beschreven, en de tafelen waren werk van God, en het schrift

was schrift van God gegraveerd in de tafelen. En Jozua, de stem van het volk horend die uitriep, zegt tot Mozes: Stem van oorlog in het kamp. En hij zegt: Het is niet de stem van hen die in kracht aanvoeren, noch de stem van hen die in vlucht aanvoeren, maar de stem van hen die in wijn aanvoeren hoor ik. En toen hij het kamp naderde, zag hij het kalf en de dansen, en boos geworden van woede gooide Mozes de twee tabletten uit zijn handen en verbrijzelde ze bij de berg, en nadat hij het kalf genomen had dat zij gemaakt hadden, verbrandde hij het in vuur en vermaalde hij het fijn en strooide hij het op het water en gaf het de zonen van Israël te drinken. En Mozes zei tot Aaron: Wat heeft dit volk jou gedaan, dat je een grote zonde over hen hebt gebracht? En Aaron zei tegen Moses: Wees niet boos, heer, want u weet de drift van dit volk. Zij zeggen immers tot mij: Maak voor ons goden die voor ons uit zullen gaan, want deze Mozes, de mens die ons uit Egypte heeft geleid, wij weten niet wat er met hem is gebeurd. En ik zei tot hen: als iemand gouden sieraden heeft, verwijder die, en zij gaven ze aan mij, en ik wierp ze in het vuur, en dit kalf kwam eruit. En Mozes, het volk gezien hebbend dat verstrooid was - want Aäron had hen verstrooid tot een bespotting voor hun tegenstanders - stond Mozes bij de poort van het kamp en zei: Wie is voor de Heer? Laat hem naar mij komen. Daarom kwamen alle zonen van Levi bij hem samen. En hij zegt tot hen: dit zegt de Heer, de God van Israël: plaats elk zijn eigen zwaard op zijn dij, en ga door en keer terug van poort naar poort door het kamp, en dood elk zijn broer, en elk zijn naaste, en elk zijn naaste. En de zonen van Levi deden zoals Mozes tot hen gesproken had, en er vielen uit het

volk op die dag ongeveer drieduizend mannen. En Mozes zei tot hen: U hebt vandaag uw handen gevuld voor de Heer, ieder in zijn zoon of in zijn broeder, opdat u een zegen gegeven wordt. En het gebeurde na de volgende dag dat Mozes tot het volk zei: jullie hebben een grote zonde gezondigd, en nu zal ik opgaan naar God, opdat ik verzoening doe aangaande jullie zonde. Mozes keerde terug naar de Heer en zei: Ik smeek u, Heer, dit volk heeft een grote zonde begaan en zij hebben voor zichzelf gouden goden gemaakt. En nu, indien U inderdaad hun zonde vergeeft, vergeef dan, maar indien niet, wis mij dan uit Uw boek dat U geschreven hebt. En de Heer zei tot Mozes: als iemand voor mij gezondigd heeft, zal ik hen uit mijn boek uitwissen. Nu maar ga, kom naar beneden, en leid dit volk naar de plaats die ik jou zei; zie, mijn boodschapper zal voor je aangezicht gaan; maar op welke dag ik kom bezoeken, zal ik hun zonde op hen brengen. En de Heer sloeg het volk betreffende het maken van het kalf dat Aaron maakte.

33

En de Heer zei tot Mozes: ga voor, trek op van hier, jij en jouw volk, die jij uit het land Egypte hebt geleid, naar het land dat ik aan Abraham, en Isaak, en Jakob heb gezworen, zeggende: Aan jouw nageslacht zal ik het geven. En ik zal mijn boodschapper voor uw aangezicht meezenden, en hij zal de Amoriet, en de Hethiet, en de Periziet, en de Girgasiet, en de Heviet, en de Jebusiet, en de Kanaäniet uitdrijven. En ik zal jou brengen naar

een land dat vloeit van melk en honing, want ik zal niet met jou meegaan, omdat jij een stijfnekking volk bent, opdat ik jou niet onderweg verteer. En toen de mensen dit slechte bericht hoorden, treurden zij in rouw. En de Heer zei tot de zonen van Israël: jullie zijn een stijfnekig volk, zie toe, anders zal ik een andere slag op jullie brengen en jullie verteren, nu daarom, verwijder de gewaden van jullie meningen en de wereld, en ik zal jou tonen wat ik jou zal doen. En de zonen van Israël namen hun sieraden en de kledij af van de berg Horeb. En Mozes nam zijn tent en sloeg die op buiten het kamp, ver van het kamp, en zij werd geroepen Tent van Getuigenis, en het gebeurde dat allen die de Heer zochten naar de tent gingen die buiten het kamp was. Wanneer Mozes de tent buiten het kamp binnenging, stond al het volk te kijken, elk bij de deur van zijn tent, en zij observeerden Mozes totdat hij de tent binnenging. Toen Mozes de tent binnenging, ging de pilaar van de wolk naar beneden, en stond bij de deur van de tent, en sprak tot Mozes. En al het volk zag de pilaar van de wolk staan bij de deur van de tent; en al het volk stond op en boog neer, elk vanaf de deur van zijn tent. En de Heer sprak tot Mozes, van aangezicht tot aangezicht, zoals iemand tot zijn eigen vriend spreekt, en hij keerde terug naar het kamp, maar de dienaar Jozua, zoon van Nun, een jongeman, ging niet uit de tent. En Mozes zei tot de Heer: Zie, U zegt tot mij: Breng dit volk op, maar U hebt mij niet getoond wie U met mij zult zenden, terwijl U tot mij hebt gezegd: Ik ken u boven allen, en u hebt gunst bij mij. Als ik daarom gunst heb gevonden voor jouw aangezicht, toon mij dan jezelf duidelijk, opdat ik jou mag zien, zodat ik gunst zal hebben gevonden voor jouw aangezicht,

en opdat ik mag weten dat dit grote volk jouw volk is. En hij zegt: Ikzelf zal voor je uitgaan, en ik zal je rust geven. En hij zegt tegen hem: als jij zelf niet meegaat, breng mij dan niet van hier weg. En hoe zal het waarlijk bekend zijn dat ik en jouw volk gunst hebben gevonden bij jou, behalve door jou met ons mee te gaan? En ik zal verheerlijkt worden, zowel ik als jouw volk, onder alle naties, zoveel als er op de aarde zijn. En de Heer zei tot Mozes: Ook dit woord dat je hebt gesproken, zal ik doen, want je hebt gunst gevonden voor mijn aangezicht, en ik ken jou boven allen. En hij zegt: Toon mij jezelf. En Hij zei: Ik zal vóór u voorbijgaan in mijn glorie, en Ik zal mijn naam, Heer, voor u uitroepen, en Ik zal genade bewijzen aan wie Ik genade bewijs, en Ik zal medelijden hebben met wie Ik medelijden heb. En Hij zei: Je zult mijn gezicht niet kunnen zien, want geen mens zal mijn gezicht zien en leven. En de Heer zei: Zie, een plaats bij mij, je zult staan op de rots; en wanneer mijn glorie voorbijgaat, zal ik je plaatsen in een opening van de rots, en ik zal je bedekken met mijn hand, totdat ik voorbijga. En ik zal mijn hand wegnemen, en dan zult u mijn achterkant zien, maar mijn gezicht zal u niet zien.

34

En de Heer zei tot Mozes: houw voor jezelf twee stenen tabletten, zoals de eerste, en ga naar mij op de berg, en ik zal op de tabletten de woorden schrijven die in de eerste tabletten stonden, die je verbrijzelde. En word gereed in de morgen, en je

zult opgaan op de berg Sinaï, en je zult daar voor mij staan op de top van de berg. En laat niemand met jou opgaan, noch laat iemand gezien worden op de hele berg, en laat de schapen en ossen niet grazen nabij die berg. En hij hieuw twee stenen tabletten, net als de eerste, en Mozes stond vroeg op en ging op naar de berg Sinaï, zoals de Heer hem bevolen had, en Mozes nam de twee stenen tabletten. En de Heer ging neer in een wolk, en stond daar bij hem, en riep de naam van de Heer. En de Heer ging voorbij voor zijn gezicht, en de Heer God riep: barmhartig en genadig, geduldig en overvloedig in genade en waarachtig, en gerechtigheid bewarend en genade tot in de duizenden, wegnemend wetteloosheden en ongerechtigheden en zonden, en hij zal de schuldige niet reinigen, brengend wetteloosheden van vaders op kinderen en op kinderen van kinderen tot de derde en vierde generatie. En Mozes, zich gehaast hebbend en zich gebogen hebbend naar de aarde, boog neer; en hij zei: Als ik gunst gevonden heb bij u, laat mijn Heer met ons meegaan; want het volk is stijfnekking, en u zult onze zonden en onze wetteloosheden wegnemen, en wij zullen van u zijn. En de Heer zei tot Mozes: Zie, ik sluit met u een verbond voor heel uw volk. Ik zal glorierijke dingen doen die niet zijn geschied in heel de aarde en in enige natie, en heel het volk, te midden waarvan gij zijt, zal de werken des Heren zien, want wonderbaar is wat ik voor u zal doen. Let op: alles wat ik jou beveel. Zie, ik verdrijf voor jullie gezicht de Amoriet, en de Kanaäniet, en de Periziet, en de Hethiet, en de Heviet, en de Girgasiet, en de Jebusiet. Let op voor jezelf, dat je nooit een verbond sluit met de inwoners van het land waar je binnentrekt, opdat het geen struikelblok

voor jullie wordt. Jullie zullen hun altaren afbreken en hun pilaren breken en hun heilige bossen omhakken en de gesneden beelden van hun goden in vuur verbranden. Want u zult geen andere goden aanbidden, want de Heer God, jaloerse naam, is een jaloerse God. Sluit nooit een verbond met de bewoners van het land, en zij prostitueren zich achter hun goden, en zij offeren aan hun goden, en zij nodigen jou uit, en jij eet van hun offers, en jij neemt van hun dochters voor jouw zonen, en van jouw dochters geef je aan hun zonen, en jouw dochters prostitueren zich achter hun goden, en jouw zonen prostitueren zich achter hun goden. En gegoten goden zult u niet voor uzelf maken. En u zult het feest van de ongezuurde broden houden; zeven dagen zult u ongezuurde broden eten, zoals ik u heb geboden, in de vastgestelde tijd in de maand van de nieuwe, want in de maand van de nieuwe bent u uit Egypte gegaan. Elk dat de baarmoeder opent, behoort aan mij toe, alle mannelijke dieren, elke eerstgeborene van een kalf en eerstgeborene van een schaap. En de eerstgeborene van een lastdier zul je loskopen met een schaap; maar als je het niet loskopt, zul je een prijs betalen. Elke eerstgeborene van je zonen zul je vrijkopen; je zult niet met lege handen voor mij verschijnen. Zes dagen zult gij werken, maar op de zevende zult gij rusten, bij de zaai en bij de oogst is rust. En je zult voor mij een feest van weken maken, het begin van de tarweoogst, en een feest van de vergadering in het midden van het jaar. Drie keer per jaar zal al wat mannelijk is bij u gezien worden voor de Heer, de God van Israël. Wanneer ik de naties voor jouw aangezicht zal verdrijven en jouw grenzen zal vergroten, zal niemand jouw land begeren, wanneer je

opgaat om gezien te worden voor de Heer jouw God, drie tijden per jaar. Gij zult het bloed van mijn offer niet slachten met zuurdesem erbij, en de offers van het paasfeest zullen niet tot de morgen blijven liggen. De eerstelingen van jouw land zul je plaatsen in het huis van de Heer, jouw God, je zult geen lam koken in de melk van zijn moeder. En de Heer zei tot Mozes: schrijf deze woorden voor jezelf op, want op grond van deze woorden heb ik een verbond met jou en met Israël gesloten. En Mozes was daar veertig dagen en veertig nachten voor de Heer, hij at geen brood en hij dronk geen water, en hij schreef op de tabletten deze woorden van het verbond, de tien woorden. Toen Mozes van de berg afdaalde met de twee tabletten in zijn handen, wist Mozes niet dat het aanzien van de kleur van zijn gezicht verheerlijkt was geworden toen hij met hem sprak. En Aäron en alle oudsten van Israël zagen Mozes, en de verschijning van de kleur van zijn gezicht was verheerlijkt. En ze waren bang om hem te naderen. En Mozes riep hen, en Aaron en alle leiders van de vergadering keerden naar hem terug, en Mozes sprak tot hen. En na deze dingen kwamen alle zonen van Israël naar hem toe. En hij gebood hen alles, zoveel als de Heer hem gebood op de berg Sinaï. En sinds hij ophield met spreken tot hen, plaatste hij een bedekking op zijn gezicht. Wanneer Mozes naar binnen ging, voor de Heer om tot hem te spreken, werd de bedekking weggenomen tot het naar buiten gaan, en naar buiten gegaan zijnde sprak hij tot alle zonen van Israël zoveel als de Heer hem geboden had. En de zonen van Israël zagen het gezicht van Mozes, dat het verheerlijkt was, en Mozes deed een bedekking op zijn eigen gezicht, totdat hij zou

binnengaan om met hem te spreken.

35

En Mozes verzamelde de hele vergadering van de zonen Israëls, en zei: Deze zijn de woorden die de Heer gezegd heeft om te doen. Zes dagen zult gij werken verrichten, maar de zevende dag is rust, heilig, sabbat, rust voor de Heer; een ieder die werk doet op deze dag, laat hij sterven. Jullie zullen geen vuur aansteken in al jullie woningen op de dag van de sabbat, ik ben de Heer. En Mozes zei tot de hele vergadering van de zonen van Israël: dit is het woord dat de Heer gebood: neem van jullie zelf een offer voor de Heer; ieder die gewillig is met het hart, zij zullen de eerstelingen brengen aan de Heer: goud, zilver, brons, hyacint, purper, dubbel gesponnen scharlaken, en gesponnen fijn linnen, en geitenharen, en rood geverfde huiden van rammen, en blauw gekleurde huiden, en onvergankelijk hout, en sardiusstenen, en stenen voor de gravering voor het schouderstuk en het lange gewaad. En ieder die wijs van hart is onder jullie, laat hem komen om te werken aan alle dingen die de Heer bevolen heeft: De tent, en de gordijnen, en de bedekkingen, en de gordijnen, en de grendels, en de pilaren, en de ark van de getuigenis, en de draagstokken ervan, en het verzoendeksel ervan, en het voorhangsel, en de tafel en alle voorwerpen ervan, en de kandelaar van het licht en alle voorwerpen ervan, en het altaar en alle voorwerpen ervan, en de heilige gewaden van Aäron de priester, en de gewaden

waarin zij zullen dienen, en de tunieken voor de zonen van Aäron van het priesterschap, en de olie van de zalving, en de wierook van de samenstelling. En de hele vergadering van de zonen Israëls ging weg van Mozes. En zij brachten elk wat hun hart hen bracht, en allen aan wie het goed scheen in hun ziel brachten een offering, en zij brachten een offering aan de Heer voor alle werken van de tent van het getuigenis, en voor al haar diensten en voor alle gewaden van de heilige. En de mannen brachten van de vrouwen, ieder die het goed leek in zijn hart, zij brachten zegels, en oorringen, en ringen, en gevlochten sieraden, en armbanden, elk gouden voorwerp. En allen die bijdragen van goud aan de Heer brachten, en bij wie fijn linnen werd gevonden, en hyacintblauwe huiden en rood geverfde rammenhuiden, brachten deze. En ieder die een offergave nam, bracht zilver en brons, de offergaven voor de Heer, en bij wie onvergankelijk hout gevonden werd, brachten zij voor alle werken van de voorbereiding. En elke vrouw die wijs was van geest en bekwaam met haar handen om te spinnen, bracht gesponnen garen: het hyacintblauw, en het purper, en het scharlaken, en het fijn linnen. En alle vrouwen die het in hun geest met wijsheid goeddacht, sponnen de geitenharen. En de heersers brachten de smaragdstenen en de vulstenen voor het schouderstuk en het borststuk en de samenstellingen en voor de zalfolie en de wierooksamenstelling. En elke man en vrouw, wier geest hen ertoe bracht binnen te gaan om alle werken te doen, zoveel als de Heer beval te doen door Mozes, brachten de zonen van Israël een offer aan de Heer. En Mozes zei tegen de zonen van Israël: Zie, God heeft bij naam geroepen Bezaleël, de

zoon van Uri, de zoon van Hur, uit de stam van Juda, en heeft hem gevuld met goddelijke geest van wijsheid en van verstand, en van kennis van alles, om te ontwerpen volgens alle werken van het vakmanschap, om het goud en het zilver en het brons te maken, en om de steen te snijden, en om het hout te bewerken, en om te maken in elk werk van wijsheid. En hij gaf inderdaad vooruitgang in de geest aan hem en aan Eliab de zoon van Ahisamach, uit de stam Dan. En hij vulde hen met wijsheid, begrip en inzicht, om alles te begrijpen en te maken, de werken van het heilige, en om de geweven en geborduurde dingen te weven met het scharlaken en met het fijn linnen, om elk werk van vakmanschap en verscheidenheid te maken.

36

En Bezalel en Eliab maakten, en ieder die wijs van geest was, aan wie wijsheid en kennis was gegeven in hen, om te verstaan alle werken te doen, volgens de heilige plichten, volgens alles wat de Heer gebood. En Mozes riep Bezalel en Eliab, en allen die de wijsheid hadden, aan wie God kennis in het hart gaf, en allen die gewillig wilden komen naar de werken, om deze te voltooien. En zij namen van Mozes alle bijdragen die de zonen Israëls brachten voor alle werken van het heilige om ze te doen, en zij ontvingen nog steeds de gaven die des morgens door de brengers werden gebracht. En alle wijzen die de werken van het heilige maakten, kwamen, elk volgens zijn werk dat zij zelf uitvoerden. En hij zei tegen Mozes dat het volk overvloed brengt

voor de werken die de Heer bevolen heeft te doen. En Mozes bevalde, en hij verkondigde in het kamp, zeggende: Man en vrouw, laat hen niet langer werken aan de eerstelingen van het heilige. En het volk werd verhinderd nog te offeren. En de werken waren voor hen voldoende om de bouw te voltooien, en zij hielden over. En elke wijze onder de werkers maakte de heilige gewaden, die voor Aaron de priester zijn, zoals de Heer aan Mozes geboden had. En hij maakte het schouderstuk uit goud, en blauw, en purper, en gesponnen scharlaken, en getwist fijn linnen; en de gouden platen werden gesneden tot draden, zodat ze samen geweven werden met het blauw, en het purper, en met het grondig gesponnen scharlaken, en het getwiste fijn linnen; zij maakten het als geweven werk; schouderstukken die aan beide kanten verbonden waren, geweven werk in elkaar verweven. Daarvan maakten zij het volgens zijn maaksel, van goud, en blauw, en purper, en gesponnen scharlaken, en getwist fijn linnen, zoals de Heer aan Mozes gebood; en zij maakten beide stenen van smaragd samengehecht en omsloten met goud, gegraveerd en uitgesneden met een gravering van een zegel uit de namen van de zonen van Israël; en hij plaatste ze op de schouders van de efod, stenen ter gedachtenis van de zonen van Israël, zoals de Heer aan Mozes gebood. En zij maakten een borstplaat, een geweven werk in verscheidenheid volgens het werk van de efod, van goud, en blauw, en purper, en scharlaken gesponnen, en fijn linnen gedraaid; vierkant en dubbel maakten zij de borstplaat; een span de lengte, en een span de breedte, dubbel. En er werd in hem een weefsel geweven bezet met stenen in vier rijen; rij van stenen, sardius en topaas en

smaragd, de eerste rij; en de tweede rij, karbonkel en saffier en jaspis; en de derde rij, liguur en agaat en amethist; en de vierde rij, chrysoliet en beril en onyx omcirkeld met goud, en gebonden met goud. En de stenen waren van de namen van de twaalf zonen van Israël, uit hun namen gegraveerd als zegels, elk met zijn eigen naam voor de twaalf stammen. En zij maakten op de borstplaat samengevlochten franjes, vlechtwerk, uit puur goud. En zij maakten twee gouden schouderstukken en twee gouden ringen, en zij plaatsten de twee gouden ringen op beide uiteinden van het borstschild. En zij plaatsten het vlechtwerk van goud op de ringen aan beide delen van de borstplaat en aan de twee uiteinden de twee vlecht werken. En ze plaatsten ze op de twee kleine schilden en ze plaatsten ze op de schouders van de efod aan de voorkant ervan. En ze maakten twee gouden ringen, en ze plaatsten ze op de twee hoeken aan de rand van de borstplaat, en op de rand van de achterkant van de efod aan de binnenkant; En ze maakten twee gouden ringen, en ze plaatsten ze op beide schouders van de efod aan de onderkant ervan, aan de voorkant bij de verbinding boven de geweven band van de efod; en hij bond de borstplaat vast vanaf de ringen die erop waren naar de ringen van de efod, samengehouden met het blauwe koord, samengevlochten in de stof van de efod, opdat de borstplaat niet los zou raken van de efod, zoals de Heer aan Mozes geboden had. En zij maakten het onderkleed bij het schouderkleed, geweven werk, geheel blauw; en de opening van het onderkleed in het midden, doorgeweven, ineengevlochten, een rand hebbend rondom de opening, onscheidbaar; En zij maakten op de zoom van het onderkleed van beneden als

bloeiende granaatappels granaatappels, van blauw, en purper, en scharlaken gesponnen, en fijn linnen getwist. En zij maakten gouden bellen, en zij plaatsten de bellen op de zoom van het gewaad rondom tussen de granaatappels; een gouden bel en een granaatappel op de zoom van het gewaad rondom, om te dienen, zoals de Heer aan Mozes geboden had. En ze maakten tunieken van fijn linnen, geweven werk, voor Aäron en zijn zonen, en de tulbanden van fijn linnen, en de mijter van fijn linnen, en de onderbroeken van getwist fijn linnen, en hun gordels van fijn linnen, en blauw, en purper, en scharlaken gesponnen, geborduurde werk, op de manier zoals de Heer aan Mozes geboden had. En zij maakten de gouden plaat, het afgescheiden deel van het heilige, van puur goud, en hij schreef erop letters gegraveerd als een zegel: Heiligdom aan de Heer. En zij plaatsten het op de blauwe koord, zodat het lag op de tulband van bovenaf, op de manier zoals de Heer aan Mozes geboden had.

37

En zij maakten voor de tent tien gordijnen; achtentwintig ellen was de lengte van het ene gordijn; hetzelfde was voor alle; en vier ellen was de breedte van het ene gordijn. En zij maakten het voorhangsel van blauw, en purper, en gesponnen scharlaken, en getwist fijn linnen, weverswerk van cherubim; en zij plaatsten het op vier onvergankelijke pilaren bedekt met goud; en hun kapitelen waren gouden, en hun vier basissen

waren zilveren. En zij maakten het gordijn van de deur van de tent van de getuigenis uit blauw, en purper, en gesponnen scharlaken, en getwist fijn linnen, geweven werk van cherubijnen; en hun vijf pilaren, en de ringen; en hun kapitelen, en hun banden bedekten zij met goud; en hun vijf basissen waren van brons. En zij maakten de voorhof aan de zuidkant, gordijnen van de voorhof van fijn getwist linnen honderd bij honderd; en hun pilaren waren twintig, en hun voetstukken twintig. En de zijde naar het noorden, honderd op honderd; en de zijde naar het zuiden, honderd op honderd; en hun pilaren twintig, en hun voetstukken twintig; En de zijde naar de zee gordijnen van vijftig el; hun pilaren tien, en hun voetstukken tien; En de zijde naar het oosten vijftig el gordijnen, vijftien el aan de achterkant; en hun pilaren drie, en hun voetstukken drie; En aan de tweede achterkant van hier en van daar bij de poort van de binnenplaats, gordijnen van vijftien el; hun pilaren drie, en hun voetstukken drie; alle gordijnen van de tent van gedraaid fijn linnen. En de basissen van hun pilaren waren van brons, en hun haken van zilver, en hun kapitelen bedekt met zilver, en de pilaren bedekt met zilver, alle pilaren van de voorhof; en het gordijn van de poort van de voorhof was het werk van een borduurder, van blauw, en purper, en gesponnen scharlaken, en getwijnde fijn linnen; twintig ellen de lengte, en de hoogte en de breedte vijf ellen, gelijk aan de gordijnen van de voorhof; en hun pilaren waren vier, en hun basissen vier van brons, en hun haken van zilver, en hun kapitelen bedekt met zilver. En alle pinnen van de hof rondom waren van brons, en zij waren bedekt met zilver. En dit is de regeling van de tent van

de getuigenis, zoals aan Mozes werd bevolen, dat de bediening van de Levieten zou zijn door Ithamar, de zoon van Aäron de priester. En Bezaleël, de zoon van Uri, uit de stam van Juda, maakte zoals de Heer aan Mozes bevolen had, en Eliab, de zoon van Ahisamach, uit de stam van Dan, die meester-ambachtsman was van de geweven dingen en de geborduurde werken en bonte werken, om te weven met het scharlaken en het fijne linnen.

38

En Bezaleël maakte de ark, en hij bedekte het met puur goud van binnen en van buiten; en hij goot voor het vier gouden ringen; twee op de ene zijde, en twee op de tweede zijde, breed voor de draagstokken, zodat het te dragen in hen. En hij maakte het verzoendeksel boven op de ark van puur goud, en de twee gouden cherubim; één cherub op het ene uiteinde van het verzoendeksel, en één cherub op het tweede uiteinde van het verzoendeksel, overschaduwend met hun vleugels het verzoendeksel. En hij maakte de tafel die ervoor lag van puur goud, en hij goot voor haar vier ringen, twee op de ene zijde, en twee op de tweede zijde, breed, zodat men kon tillen met de draagstokken erin. En hij maakte de staven van de ark en van de tafel, en bedekte hen met goud. En hij maakte de voorwerpen van de tafel: de schalen, de wierookvaten, de bekers en de plengofferbekers waarmee hij erin zou plengen, van goud. En hij maakte de kandelaar die licht geeft, gouden, met een massieve

stam, en de takken van beide zijden ervan; van de takken ervan de scheuten, van de takken ervan de scheuten uitstekend; drie van deze kant, en drie van deze kant, gelijk gemaakt met elkaar. En hun lampen, die op de uiteinden zijn, amandelvormig van hen; en hun inzetstukken, opdat de lampen erop zijn; en het zevende inzetstuk, dat op het uiteinde van de kandelaar is, op de top van boven, massief geheel gouden. En zeven gouden lampen erop, en haar gouden tangen, en hun gouden blusvaten. Deze bekleedde de pilaren met zilver, goot gouden ringen voor de pilaar, bekleedde de grendels met goud, bekleedde de pilaren van het voorhangsel met goud, en maakte gouden haken. Deze maakte ook de ringen van de tent van goud, en de ringen van de voorhof, en ringen van brons voor het uitstrekken van de bedekking van boven; Deze goot de kapitelen van zilver van de tent, en de kapitelen van brons van de deur van de tent, en de poort van de voorhof; en hij maakte haken van zilver voor de pilaren, op de pilaren overtrok deze ze met zilver; Deze maakte de pinnen van de tent, en de pinnen van de voorhof van brons; Deze maakte het altaar van brons uit de vuurpannen van brons, die waren van de mannen die gerebelleerd hadden met de vergadering van Korach; Deze maakte alle voorwerpen van het altaar, en zijn vuurpan, en de basis, en de schalen, en de vleeshaken van brons; Deze maakte voor het altaar een rooster, werk van netwerk, van onder de vuurpan eronder tot de helft ervan; en hij plaatste erop vier ringen uit de vier delen van het rooster van het altaar van brons, wijd voor de stangen, zodat men het altaar ermee kon dragen; Deze maakte de olie van de zalving, de heilige, en de samenstelling van het reukwerk, rein

werk van een parfummaker; Deze maakte het wasvat van brons, en zijn basis van brons, uit de spiegels van de vrouwen die gevast hadden, die vastten bij de deuren van de tent van de getuigenis, op de dag dat hij het oprichtte. En hij maakte het bekken, zodat Mozes en Aaron en zijn zonen hun handen en voeten zouden wassen wanneer zij de tent van het getuigenis binnengingen, of wanneer zij het altaar naderden om te dienen; zij wasten zich eruit, juist zoals de Heer aan Mozes geboden had.

39

Al het goud dat bewerkt was in de werken volgens al het werk van de heilige dingen, was goud van de eerstelingen, negenentwintig talenten en zevenhonderd twintig sikkels volgens de heilige sikkel; En zilver als offering van de getelde mannen van de vergadering, honderd talenten en duizend zevenhonderd vijfenzeventig sikkels; een drachme per hoofd, de helft van de sikkel, volgens de heilige sikkel; Ieder die voorbijging aan de telling vanaf twintig jaar oud en daarboven, zeshonderd drieduizend vijfhonderd en vijftig. En de honderd talenten van het zilver werden voor het gieten van de honderd voetstukken van de tent en voor de voetstukken van het voorhangsel gebruikt, honderd voetstukken voor de honderd talenten, een talent per voetstuk. En de duizend zevenhonderd vijfenzeventig sikkels maakte hij voor de haken van de pilaren, en hij bedekte hun kapitelen met goud en versierde ze. En het brons van de offergave was zeventig talenten en duizend

vijfhonderd sikkels. En zij maakten ervan de bases van de deur van de tent van de getuigenis, en de bases van de binnenplaats rondom, en de bases van de poort van de binnenplaats, en de pinnen van de tent, en de pinnen van de binnenplaats rondom, en het bronzen rooster van het altaar, en alle voorwerpen van het altaar, en alle gereedschappen van de tent van de getuigenis. En de zonen van Israël maakten het, zoals de Heer aan Mozes gebood, zo maakten zij het. En het overgebleven goud van de offergave maakten zij tot voorwerpen om daarmee te dienen voor de Heer. En het achtergebleven blauw, en purper, en het scharlaken maakten zij tot dienstgewaden voor Aäron, om daarin te dienen in het heilige. En zij brachten de gewaden naar Mozes, en de tent, en haar voorwerpen, de bases en haar grendels, en de pilaren, en het altaar, en alle voorwerpen ervan. En de olie van de zalving, en de wierook van de samenstelling, en de reine kandelaar, en haar lampen, lampen van de verbranding, en de olie van het licht; En de tafel van het doel, en al haar vaten; en de broden die voorliggen; En de gewaden van de heilige, die van Aäron zijn, en de gewaden van zijn zonen, voor het priesterschap; En de zeilen van de voorhof, en de pilaren; en het voorhangsel van de deur van de tent, en van de poort van de voorhof; En alle vaten van de tent, en al haar gereedschappen; en de huiden, vellen van rammen rood geverfd, en de blauwe bedekkingen, en de bedekkingen van de overige; en de pinnen, en alle gereedschappen voor de werken van de tent van de getuigenis; Zoveel als de Heer aan Mozes gebood, zo maakten de zonen van Israël de hele bagage; En Mozes zag alle werken, en zij hadden ze gemaakt op de wijze

zoals de Heer aan Mozes gebood, zo maakten zij ze, en Mozes zegende hen.

40

En de Heer sprak tot Mozes en zei: op de eerste dag van de eerste maand, op de nieuwe maan, zul je de tent van de getuigenis oprichten. En je zult de ark van de getuigenis plaatsen, en je zult de ark met het voorhangsel bedekken. En je zult de tafel binnenbrengen, en je zult de broden erop zetten, en je zult de lampenstandaard binnenbrengen, en je zult de lampen ervan plaatsen. En je zult het gouden altaar plaatsen om wierook te branden voor de ark, en je zult de bedekking van het voorhangsel op de deur van de tent der getuigenis plaatsen. En je zult het altaar van de offeranden plaatsen bij de deuren van de tent van de getuigenis, en je zult rondom de tent plaatsen, en al haar dingen zul je rondom heiligen. En je zult de zalfolie nemen en de tent zalven en alles wat erin is, en je zult het heiligen en al haar voorwerpen, en het zal heilig zijn. En je zult het altaar van de offeranden zalven, en al zijn vaten, en je zult het altaar heiligen, en het altaar zal het heilige der heiligen zijn. En je zult Aaron en zijn zonen bij de deur van de tent der getuigenis brengen, en je zult hen met water wassen. En je zult Aaron met de heilige gewaden bekleden, en je zult hem zalven, en je zult hem heiligen, en hij zal voor mij als priester dienen. En je zult zijn zonen brengen en hen met tunieken kleden. En je zult hen zalven op de wijze waarop je hun vader zalfde, en zij

zullen mij als priesters dienen, en het zal zijn zodat voor hen de zalving van het priesterschap tot in eeuwigheid zal zijn, tot in hun generaties. En Mozes deed alles wat de Heer hem geboden had, aldus deed hij. En het gebeurde in de eerste maand, in het tweede jaar, toen zij uit Egypte trokken, op de nieuwe maan werd de tent opgericht. En Mozes zette de tent op, en hij plaatste de kapitelen, en hij voegde de staven in, en zette de pilaren op. En hij strekte de gordijnen uit over de tent, en hij plaatste de bedekking van de tent erop van boven, zoals de Heer Mozes geboden had. En nadat hij de getuigenissen genomen had, wierp hij ze in de ark; en hij plaatste de stokken onder de ark, en hij bracht de ark binnen in de tent, en hij plaatste de bedekking van het voorhangsel erop, en hij bedekte de ark van de getuigenis, op de manier zoals de Heer aan Mozes geboden had; En hij plaatste de tafel in de tent van de getuigenis, aan de noordkant buiten het voorhangsel van de tent. En hij plaatste daarop de toonbroden voor de Heer, op de wijze zoals de Heer aan Mozes bevolen had. En hij plaatste de kandelaar in de tent van de getuigenis, aan de zuidzijde van de tent. En hij plaatste de lampen ervan voor de Heer, op de wijze zoals de Heer aan Mozes geboden had. En hij plaatste het gouden altaar in de tent van het getuigenis tegenover het voorhangsel, en hij brandde wierook erop, wierook van de samenstelling, zoals de Heer aan Mozes gebood. En hij plaatste het altaar van de offeranden bij de deuren van de tent. En hij richtte de hof op rondom de tent en het altaar, en Mozes voltooide al de werken. En de wolk bedekte de tent van de getuigenis, en de tent werd gevuld met de glorie van de Heer. En Mozes was niet in staat de tent van het

getuigenis te betreden, omdat de wolk daarop overschaduwde, en de tent was gevuld met de glorie van de Heer. Wanneer de wolk opsteeg van de tent, braken de zonen Israëls het kamp op met hun bagage. Als de wolk echter niet opging, braken zij het kamp niet op tot de dag waarop de wolk opging. Want een wolk was overdag op de tent, en vuur was er s nachts op, voor heel Israël, bij al hun vertrekken.

Numeri

1

En de Heer sprak tot Mozes in de woestijn de Sinaï, in de tent van de getuigenis, op de eerste van de tweede maand, in het tweede jaar na hun uittocht uit het land Egypte, zeggende: neem het begin van heel de verzameling van Israël volgens familie, volgens de huizen van hun vaderen, volgens aantal uit hun naam, volgens hun hoofd; elke man vanaf twintig jaar oud en daarboven, elke die uitgaat in macht van Israël, tel hen met hun macht; jij en Aäron, tel hen. En met u zullen er zijn, elk volgens zijn stam, heersers van elk, volgens vaderlijke huizen zullen zij zijn. En dit zijn de namen van de mannen die naast jullie zullen staan: van Ruben, Elizur zoon van Sedeur; van Simeon, Salamiel zoon van Surisaddai. Van de stam Juda: Nahshon, zoon van Aminadab. Van de Issachar, Nathanael zoon van Zuar; van de Zebulon, Eliab zoon van Helon; van de zonen van Jozef van de Efraïm, Elisama zoon van Ammihud; van de Manasse, Gamaliël zoon van Pedahzur. Van de Benjaminieten: Abidan, zoon van Gideoni. Van de Dan, Ahiezer zoon van Ammishaddai. Van de

Asher, Phagaiel, zoon van Echran. Van de Gad, Elisaph, zoon van Raguel. Van de Naphtali, Achire, zoon van Ainan. Deze waren de aangewezenen van de vergadering, heersers van de stammen volgens hun families, bevelhebbers van duizenden van Israël. En Mozes en Aaron namen deze mannen die bij naam geroepen waren. En zij verzamelden de hele vergadering op de eerste van de maand van het tweede jaar; en zij werden geregistreerd volgens hun geslachten, volgens hun families, volgens het aantal van hun namen, van twintig jaar oud en daarboven, elke man per hoofd, op de manier die de Heer aan Mozes gebood; en zij werden geteld in de woestijn van Sinaï. En de zonen van Ruben, de eerstgeborene van Israël, werden volgens hun families, volgens hun clans, volgens de huizen van hun vaders, volgens het aantal van hun namen, per hoofd, alle mannen van twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrekt ten strijde, hun telling van de stam van Ruben, zesenveertigduizend vijfhonderd. De zonen van Simeon volgens hun families, volgens hun clans, volgens hun vaderhuizen, volgens het aantal van hun namen, per hoofd, alle mannen vanaf twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrekt in het leger, hun telling van de stam Simeon, negenenvijftig duizend en driehonderd. De zonen van Juda volgens hun familie, volgens hun clans, volgens hun vaderlijke huizen, volgens het aantal van hun namen, per hoofd, alle mannen vanaf twintig jaar oud en daarboven, ieder die uitgaat in de strijdmacht, hun telling van de stam van Juda, vierenzeventig duizend en zeshonderd. De zonen van Issachar volgens hun families, volgens hun clans, volgens de huizen van hun vaders, volgens het aantal van hun namen, per hoofd, alle

mannen vanaf twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrekt ten strijde, hun telling uit de stam Issachar, vierenvijftig duizend en vierhonderd. De zonen van Zebulon volgens hun families, volgens hun clans, volgens de huizen van hun vaders, volgens het aantal van hun namen, volgens hun hoofd, alle mannen vanaf twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrekt ten strijde, de telling van hen uit de stam Zebulon, zevenenvijftig duizend vierhonderd. De zonen van Jozef, zonen van Efraïm, volgens hun familie, volgens hun clans, volgens hun vaderhuizen, volgens het aantal van hun namen, volgens hun hoofd, alle mannen van twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrok in de legermacht, hun telling van de stam Efraïm, veertig duizend en vijfhonderd. De zonen van Manasse volgens hun families, volgens hun stammen, volgens hun vaderlijke huizen, volgens het aantal van hun namen, volgens hun hoofd, alle mannen, van twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrekt in het leger, hun telling van de stam van Manasse, tweeëndertig duizend en tweehonderd. De zonen van Benjamin volgens hun familie, volgens hun clans, volgens hun vaderhuizen, volgens het aantal van hun namen, per hoofd, alle mannen vanaf twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrekt in het leger, hun telling van de stam Benjamin, vijfendertigduizend vierhonderd. De zonen van Gad volgens hun familie, volgens hun clans, volgens hun vaderhuizen, volgens het aantal van hun namen, per hoofd, alle mannen vanaf twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrekt ten strijde, hun telling: van de stam Gad, vijfenveertigduizend zeshonderd vijftig. De zonen van Dan volgens hun familie, volgens hun clans, volgens hun

vaderhuizen, volgens het aantal van hun namen, volgens hun hoofd, alle mannen vanaf twintig jaar oud en daarboven, ieder die uitging in de strijdmacht, hun telling van de stam Dan, tweeënzestig duizend en zevenhonderd. De zonen van Aser volgens hun familie, volgens hun clans, volgens hun vaderlijke huizen, volgens het aantal van hun namen, per hoofd, alle mannen vanaf twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrekt in het leger, hun telling van de stam Aser, eenenveertigduizend vijfhonderd. De zonen van Naftali volgens hun familie, volgens hun clans, volgens hun vaderlijke huizen, volgens het aantal van hun namen, volgens hun hoofd, alle mannen vanaf twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrekt in de strijdmacht, hun telling van de stam Naftali, drieënvijftig duizend en vierhonderd. Dit was de telling die Mozes en Aäron en de leiders van Israël hielden, twaalf mannen, één man per stam, volgens de stam van de vaderlijke huizen waren zij. En de hele telling van de zonen van Israël met hun strijdmacht, van twintig jaar oud en daarboven, ieder die uittrok om zich op te stellen voor de strijd in Israël, was zeshonderddrieduizend vijfhonderdvijftig. De Levieten uit de stam van hun families werden echter niet geteld onder de zonen van Israël. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: zie, de stam Levi zul je niet meetellen, en hun aantal zul je niet nemen, te midden van de zonen van Israël. En jij, stel de Levieten aan over de tent van de getuigenis, en over al haar vaten, en over alles wat daarin is. Zij zullen de tent dragen, en al haar vaten, en zij zullen daarin dienen, en rondom de tent zullen zij kamperen. En wanneer de tent opgetild wordt, zullen de Levieten haar afbreken, en wanneer de tent opgericht wordt,

zullen zij haar oprichten, en de vreemdeling die nadert, laat hij sterven. En de zonen van Israël zullen legeren, elke man in zijn eigen orde en elke man volgens zijn eigen leiding, met hun macht. Maar de Levieten laten zij kamperen rondom de tent van de getuigenis, en er zal geen zonde zijn onder de zonen van Israël. En de Levieten zelf zullen de tent van de getuigenis bewaken. En de zonen van Israël deden volgens alles wat de Heer aan Mozes en Aäron geboden had, aldus deden zij.

2

En de Heer sprak tot Mozes en Aäron, zeggende: ieder man zich vasthoudend aan het zijne volgens divisie, volgens standaarden, volgens huizen van hun vaderen, laten de zonen van Israël tegenover kamperen; rondom de tent van het getuigenis zullen de zonen van Israël kamperen. En degenen die het eerst kamperen naar het oosten, de orde van het kamp van Juda met hun macht, en de heerser van de zonen van Juda, Nasson, zoon van Aminadab. Zijn strijdmacht, de geïnspecteerden: vierenzeventig duizend zeshonderd. En degenen die kampeerden naast de stam Issachar, en de heerser van de zonen van Issachar, Nathanael, zoon van Sogar. Zijn strijdmacht, de geïnspecteerden: vierenvijftigduizend vierhonderd. En de kampeerders naast de stam Zebulun, en de heerser van de zonen van Zebulun, Eliab, zoon van Helon. Zijn strijdkracht, de gemonsterde mannen: zevenenvijftigduizend vierhonderd. Allen de geïnspecteerden uit het kamp van Juda, honderdtachtig

duizend en zesduizend en vierhonderd, zullen met hun strijdmacht als eersten optrekken. De legioenen van het kamp van Reuben, naar het zuiden hun kracht, en de heerser van de zonen van Reuben, Elizur, zoon van Shedeur. Zijn strijdkracht, de getelden: zesenveertigduizend vijfhonderd. En degenen die kampeerden naast zijn stam Simeon, en de heerser van de zonen van Simeon, Salamiel, zoon van Zurishaddai. Zijn strijdmacht, de geïnspecteerden: negenenvijftigduizend driehonderd. En de kampeerders naast zijn stam Gad, en de heerser van de zonen van Gad, Elisaf, zoon van Raguel. Zijn strijdmacht, de gemusterden: vijfenveertigduizend zeshonderdvijftig. Allen die geïnspecteerd zijn van het kamp Ruben, honderd vijftig en één duizenden en vierhonderd en vijftig, met hun strijdmacht, zullen als tweede optrekken. En de tent van de getuigenis zal worden weggenomen, en de kamp van de Levieten midden tussen de kampen, zoals zij kamperen, zo zullen zij ook uittrekken, elk vasthoudend aan zijn leiderschap. De orde van het kamp van Ephraim bij de zee met hun macht, en de heerser van de zonen van Ephraim, Elishama, zoon van Ammihud. Zijn strijdkracht, de geïnspecteerden: veertigduizend vijfhonderd. En de kampeerders naast de stam Manasse, en de heerser van de zonen van Manasse, Gamaliël, zoon van Phadassur. Zijn strijdmacht, de geïnspecteerden, tweeëndertig duizend tweehonderd. En degenen die kampeerden naast de stam Benjamin, en de heerser van de zonen van Benjamin, Abidan, zoon van Gideoni. Zijn strijdkracht, de geïnspecteerden: vijfendertigduizend vierhonderd. Alle geïnspecteerden van het kamp Efraïm, honderd duizend en achtduizend en honderd,

zullen met hun strijdmacht als derden optrekken. De divisie van het kamp van Dan naar het noorden met hun macht, en de heerser van de zonen van Dan, Ahiezer zoon van Ammisaddai. Zijn strijdmacht, de geïnspecteerden: tweeënzestigduizend zevenhonderd. En de kampeerenden naast zijn stam Aser, en de heerser van de zonen van Aser, Fageel, zoon van Echran. Zijn strijdkracht, de geïnspecteerden: eenenveertigduizend vijfhonderd. En de kampeerders naast de stam Nefthali, en de heerser van de zonen van Nefthali, Achire, zoon van Ainan. Zijn strijdmacht, de geïnspecteerden: drieënvijftigduizend vierhonderd. Allen de gemonsterde van het kamp Dan, honderd en zevenenvijftig duizend en zeshonderd; als laatsten zullen zij optrekken volgens hun divisie. Dit is de telling van de zonen Israëls volgens hun families, alle telling van de kampen met hun strijdkrachten, zeshonderd duizend en drieduizend vijfhonderd vijftig. De Levieten werden echter niet met hen meegeteld, zoals de Heer aan Mozes geboden had. En de zonen van Israël deden alles wat de Heer aan Mozes geboden had, zo sloegen zij hun kamp op volgens hun orde, en zo braken zij op, elk naast elkaar volgens hun clans, volgens de huizen van hun families.

3

En dit zijn de generaties van Aäron en Mozes, op de dag dat de Heer tot Mozes sprak op de berg Sinaï. En dit zijn de namen van de zonen van Aäron: de eerstgeborene Nadab, en Abihu, Eleazar en Ithamar. Dit zijn de namen van de zonen van Aäron, de

priesters, de gezalfden, wier handen zij wijdden om als priesters te dienen. En Nadab en Abihu stierven voor de Heer, toen zij vreemd vuur brachten voor de Heer, in de woestijn Sinaï, en zij hadden geen kinderen; en Eleazar en Ithamar dienden als priester met Aäron hun vader. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: neem de stam Levi, en je zult hen plaatsen voor Aäron de priester, en zij zullen hem dienen, en zij zullen zijn wachten bewaken, en de wachten van de zonen van Israël voor de tent van de getuigenis, om de werken van de tent te verrichten. En zij zullen alle vaten van de tent der getuigenis bewaren, en de wacht houden voor de zonen Israëls, overeenkomstig al het werk van de tent. En je zult de Levieten geven aan Aaron en aan zijn zonen, de priesters; als geschenk zijn deze aan mij gegeven door de zonen Israëls. En Aaron en zijn zonen zul je aanstellen over de tent van het getuigenis, en zij zullen hun priesterschap bewaken, en alles wat het altaar betreft, en binnen het voorhangsel, en de vreemdeling die het aanraakt zal sterven. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende, en zie ik heb de Levieten genomen uit het midden van de zonen Israëls in plaats van elke eerstgeborene die de baarmoeder opent van de zonen Israëls; een losgeld van hen zullen zij zijn, en de Levieten zullen van mij zijn. Aan mij behoort immers elke eerstgeborene, op de dag dat ik elke eerstgeborene in het land van Egypte sloeg, heb ik elke eerstgeborene in Israël aan mij geheiligd, van mens tot vee, zij zullen aan mij toebehoren, ik ben de Heer. En de Heer sprak tot Mozes in de woestijn Sinaï, zeggende: tel de zonen van Levi volgens de huizen van hun vaders, volgens hun clans; alle mannelijke van een maand oud en daarboven, tel hen. En Mozes

en Aaron bezochten hen door de stem van de Heer, op de wijze zoals de Heer hen bevolen had. En deze waren de zonen van Levi naar hun namen: Gershon, Kohath en Merari. En dit zijn de namen van de zonen van Gershon volgens hun clans: Lobeni en Shimei. En de zonen van Kohath volgens hun clans: Amram en Izhar, Hebron en Uzziel. En de zonen van Merari volgens hun clans, Mooli en Mousi, deze zijn de clans van de Levieten volgens de huizen van hun families. Aan Gershon: het volk van de Lobeni en het volk van de Shimei; deze zijn de volken van Gershon. De telling van hen volgens het aantal van alle mannelijke personen van een maand oud en ouder, hun telling, was zevenduizend vijfhonderd. En de zonen van Gershon zullen achter de tent bij de zee kamperen. En de heerser van het huis van de families van het volk van Gershon was Elisaph, zoon van Dael. En de wacht van de zonen van Gerson in de tent van de getuigenis: de tent en de bedekking, en de bedekking van de deuren van de tent van de getuigenis, en de doeken van de binnenplaats, en het gordijn van de poort van de binnenplaats die bij de tent is, en alle overblijfselen van zijn werken. Tot Kohath behoorden het volk van Amram, het volk van Izhar, het volk van Hebron en het volk van Uzziel. Dit zijn de volken van Kohath, volgens getal. Alle mannelijke personen van een maand oud en ouder, achtenachtduizend zeshonderd, die de wacht hielden over het heiligdom. De volkeren van de zonen van Kaäth zullen legeren aan de zijde van de tent naar het zuiden. En de heerser van het huis van de vaderen van de volkeren van Kahath was Elisafan, zoon van Uzziel. En hun bewaking betreft de ark, de tafel, de kandelaar, de altaren, de heilige voorwerpen

waarmee zij dienen, het dekkleed en al hun werk. En de heerser over de heersers van de Levieten, Eleazar de zoon van Aaron de priester, was aangesteld om de wachten van de heilige dingen te bewaken. Aan de Merari: het volk van de Mooli en het volk van de Mousi; deze zijn de volken van de Merari. De telling van hen volgens getal: elk mannelijk persoon van een maand oud en ouder, zesduizendvijftig. En de heerser van het huis der vaderen van het volk van Merari, Zuriel, zoon van Abihail, zullen aan de zijden van de tent kamperen naar het noorden. De telling van de wacht van de zonen van Merari: de kapitelen van de tent, en haar grendels, en haar pilaren, en haar basissen, en al hun voorwerpen, en hun werkzaamheden, en de pilaren van de voorhof rondom, en hun basissen, en de pinnen, en hun touwen. Degenen die kampeerden aan de voorzijde van de tent der getuigenis vanaf het oosten, Mozes en Aäron en zijn zonen, die de wachten van het heilige bewaakten voor de wachten van de zonen van Israël, en de vreemdeling die aanraakt, zal sterven. De gehele telling van de Levieten, die Mozes en Aaron telden op bevel van de Heer volgens hun clans, elk mannelijk persoon van een maand oud en ouder, tweeëntwintig duizend. En de Heer zei tot Mozes: Tel alle eerstgeboren mannelijke zonen van Israël vanaf een maand oud en ouder, en neem hun aantal op bij name. En je zult de Levieten tot Mij nemen, Ik de Heer, in plaats van alle eerstgeborenen van de zonen Israëls, en het vee van de Levieten in plaats van alle eerstgeborenen in het vee van de zonen Israëls. En Mozes bezocht elke eerstgeborene onder de zonen van Israël op de wijze zoals de Heer geboden had. En alle eerstgeboren mannetjes werden geteld volgens naam, van een

maand oud en ouder, volgens hun telling: tweeëntwintigduizend tweehonderddrieënzeventig. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: neem de Levieten in plaats van alle eerstgeboren zonen van Israël, en het vee van de Levieten in plaats van hun vee, en de Levieten zullen van mij zijn; ik ben de Heer. En het losgeld van tweehonderd drieënzeventig, de overtolligen naast de Levieten, van de eerstgeborenen van de zonen van Israël. En je zult vijf sikkels per hoofd nemen, volgens de heilige didrachme zul je nemen, twintig obolen per sikkel. En je zult het zilver geven aan Aaron en zijn zonen, als losgeld voor degenen die bij hen het aantal overschrijden. En Mozes nam het zilver, het losgeld van de overtolligen, voor de verlossing van de Levieten. Van de eerstgeborenen van de zonen Israëls nam hij het zilver, duizend driehonderd vijfenzestig sikkels, volgens de heilige sikkel. En Mozes gaf het losgeld van de overtolligen aan Aaron en aan zijn zonen, door de stem van de Heer, op de wijze zoals de Heer aan Mozes geboden had.

4

En de Heer sprak tot Mozes en Aäron, zeggende: neem de som van de zonen van Kahath uit het midden van de zonen van Levi, volgens hun stammen, volgens de huizen van hun vaderen, van vijfentwintig jaren en daarboven tot vijftig jaren, ieder die binnenkomt om te dienen, om alle werken te doen in de tent van de getuigenis. En dit zijn de werken van de zonen van Kaäth in de tent van de getuigenis: het heilige der heilige dingen. En

Aäron en zijn zonen zullen binnengaan, wanneer het kamp opbreekt, en zij zullen het afschermende voorhangsel neerhalen, en zij zullen daarmee de ark van de getuigenis bedekken, en zij zullen daarop een bedekking van blauw leer leggen, en zij zullen daarop van bovenaf een geheel blauw kleed leggen, en zij zullen de draagstokken erin steken. En op de voorliggende tafel zullen zij een geheel purperen kledingstuk leggen, en de schalen, en de wierookvaten, en de bekers, en de plengofferbekkens waarin hij plengt, en de broden die er voortdurend op zullen zijn. En zij zullen een scharlaken kleed erop leggen, en zij zullen het bedekken met een blauwe leren bedekking, en zij zullen de stokken erdoor steken. En zij zullen een blauw kledingstuk nemen, en zij zullen de kandelaar die licht geeft bedekken, en haar lampen, en haar snuiters, en haar schenkvaten, en alle vaten van de olie waarmee zij daarin dienen. En zij zullen het, en al haar vaten, in een blauwe leren bedekking leggen, en zij zullen het op draagstokken plaatsen. En op het gouden altaar zullen zij een blauw kleed leggen en het bedekken met een blauwe leren bedekking, en zij zullen zijn stangen erin steken. En zij zullen alle vaten voor de bediening nemen waarmee zij in de heilige plaatsen dienen, en zij zullen ze in een blauw kleed leggen, en zij zullen ze bedekken met een lederen blauwe bedekking, en zij zullen ze op de draagstokken plaatsen. En hij zal de bedekking op het altaar plaatsen, en zij zullen het bedekken met een geheel purperen gewaad. En zij zullen op het alle voorwerpen plaatsen waarmee zij erop dienen, en de vuurpannen, en de vleeshaken, en de schalen, en de bedekking, en alle voorwerpen van het altaar; en zij zullen

erop een lederen blauwe bedekking leggen, en zij zullen zijn draagstokken insteken; en zij zullen een purperen kleed nemen, en zij zullen het wasvat en zijn basis bedekken, en zij zullen het in een lederen blauwe bedekking werpen, en zij zullen het op draagstokken plaatsen, en Aäron en zijn zonen zullen voltooien, bedekkend de heilige dingen, en alle heilige voorwerpen, bij het verwijderen van het kamp; en na deze dingen zullen de zonen van Kehath binnengaan om te dragen, en zij zullen de heilige dingen niet aanraken, opdat zij niet sterven; deze dingen zullen de zonen van Kehath dragen in de tent van het getuigenis. Toezichthouder Eleazar, zoon van Aaron de priester, de olie van het licht, en de wierook van de samenstelling, en het dagelijkse offer, en de zalfolie, het toezicht over de gehele tent, en alles wat daarin is in het heilige, in al de werken. En de Heer sprak tot Mozes en Aäron, zeggende: vernietig niet het volk van de stam van Kohath uit het midden van de Levieten. Doe dit voor hen, en zij zullen leven en niet sterven, wanneer zij naderen tot het heilige der heiligen; laat Aäron en zijn zonen naderen, en zij zullen hen elk aanstellen volgens zijn taak, en zij zullen niet binnengaan om plotseling de heilige dingen te zien, en zij zullen sterven. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: neem de telling van de zonen van Gerson, en deze volgens de huizen van de vaders van hen, volgens hun clans, van vijfentwintig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, tel hen, ieder die binnengaat om te dienen, om zijn werken te doen in de tent van de getuigenis. Dit is de bediening van het volk van Gershon, om te dienen en te dragen. En hij zal opheffen de huiden van de tent, en de tent van de getuigenis, en de bedekking ervan, en de blauwe bedekking

die erop is van boven, en de bedekking van de deur van de tent van de getuigenis, en de gordijnen van de voorhof, zoveel als op de tent van de getuigenis zijn, en de overtollige dingen, en alle dienstbare vaten waarmee zij dienen, dat zullen zij doen. Volgens de mond van Aaron en zijn zonen zal de bediening van de zonen van Gershon zijn, volgens al hun bedieningen en volgens al hun werken, en gij zult hen bij name overzien, alles wat door hen bereid wordt. Dit is de bediening van de zonen van Gershon in de tent van de getuigenis, en hun wacht is in de hand van Ithamar, de zoon van Aaron, de priester. De zonen van Merari volgens hun clans, volgens de huizen van hun vaders, tel hen, van vijfentwintig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud tel hen, ieder die binnenkomt om te dienen in de werken van de tent van de getuigenis. En dit zijn de taken van de dingen die door hen opgenomen worden volgens al hun werk in de tent van de getuigenis: de kapitelen van de tent, en de grendels, en haar pilaren, en haar basissen, en de bedekking, en hun basissen, en hun pilaren, en de bedekking van de deur van de tent, en de pilaren van de voorhof rondom, en hun basissen, en de pilaren van het voorhangsel van de poort van de voorhof, en hun basissen, en hun pinnen, en hun touwen, en al hun voorwerpen, en al hun diensten; tel hen op naam, en alle voorwerpen van de bewaking van de dingen die door hen opgenomen worden. Dit is de dienst van het volk van de zonen van Merari in al hun werken in de tent van het getuigenis onder de hand van Ithamar, de zoon van Aaron, de priester. En Mozes en Aäron en de leiders van Israël bezochten de zonen van Kahath volgens hun stammen, volgens de huizen van hun

vaders, van vijfentwintig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, ieder die binnenging om te dienen en te werken in de tent van de getuigenis. En de telling van hen gebeurde volgens hun clans: tweeduizend zevenhonderd vijftig. Dit is de telling van het volk van Kaäth, allen die dienen in de tent van het getuigenis, zoals Mozes en Aäron hen geteld hebben door de stem van de Heer, door de hand van Mozes. En werden geteld de zonen van Gershon volgens hun stammen, volgens de huizen van hun vaders, van vijfentwintig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, ieder die binnenging om te dienen en de werken te doen in de tent van het getuigenis. En hun telling gebeurde volgens hun clans, volgens hun families huizen: tweeduizend zeshonderd dertig. Dit is de telling van het volk van de zonen van Gershon, allen die dienden in de tent van de getuigenis, die Mozes en Aaron geteld hebben door de stem van de Heer, door de hand van Mozes. En geteld werden ook het volk van de zonen van Merari volgens hun clans, volgens de huizen van hun vaders, van vijfentwintig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, ieder die binnenging om te dienen bij de werken van de tent van de getuigenis. En de telling van hen gebeurde volgens hun clans, volgens hun families, drieduizend tweehonderd. Dit is de telling van het volk van de zonen van Merari, die Mozes en Aaron bezochten door de stem van de Heer, in de hand van Mozes. Allen die geteld waren, die Mozes en Aaron en de leiders van Israel geteld hadden, de Levieten, volgens hun stammen en volgens hun vaderhuizen, van vijfentwintig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, ieder die binnenging tot het werk van de werken, en de werken die gedragen werden in de tent

van het getuigenis. En de getelden werden achtduizend vijfhonderd tachtig. Door de stem van de Heer bezocht Hij hen door de hand van Mozes, man voor man, naar hun werken, en naar wat zij zelf droegen, en zij werden geteld, op de wijze zoals de Heer het Mozes bevolen had.

5

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: beveel de zonen van Israël, en laat hen uitzenden uit het kamp elke melaatse, en elke met een vloeiing, en elke onreine op ziel. Van mannelijk tot vrouwelijk, zendt hen uit buiten het kamp, en zij zullen de kampen van hen niet bezoedelen, waarin ik verblijf onder hen. En de zonen Israëls deden aldus, en zij zonden hen weg buiten het kamp, zoals de Heer tot Mozes sprak, aldus deden de zonen Israëls. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, zeggende: een man of een vrouw, wie een van alle menselijke zonden zou doen, en door het over het hoofd te zien het over het hoofd ziet en die ziel schuldig is, zal de zonde belijden die hij deed, en zal de overtreding teruggeven: de hoofdsom, en zijn vijfde deel zal hij daarop toevoegen, en zal het teruggeven aan degene tegen wie hij overtrad. Als er echter geen wreker is voor de man, zodat men aan hem de overtreding kan teruggeven, zal de overtreding die terugbetaald wordt aan de Heer, aan de priester toebehoren, behalve de ram van de verzoening, waardoor hij verzoening voor hem zal doen. En alle eerstelingen volgens alle dingen die geheiligd worden onder de

zonen van Israël, zoveel als zij aan de Heer mogen offeren, zullen van de priester zijn; En van ieder de geheiligte dingen zullen van hem zijn; en wat een man aan de priester geeft, zal van hem zijn. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, en je zult tot hen zeggen: als de vrouw van een man overtreedt, en hem veracht hebbende zal negeren, en iemand met haar zal liggen in bed van zaad, en het zal ontsnappen aan de ogen van haar man, en zij het zal verbergen, en zij bevlekt is, en er geen getuige met haar was, en zij niet betrapt is, en een geest van jaloezie over hem zal komen, en hij jaloers zal zijn op zijn vrouw, en zij bevlekt is, of een geest van jaloezie over hem zal komen, en hij jaloers zal zijn op zijn vrouw, en zij niet bevlekt is, dan zal de man zijn vrouw tot de priester brengen, en hij zal het geschenk over haar brengen, het tiende van de efa gerstemeel; hij zal er geen olie op gieten, noch zal hij er wierook op plaatsen; het is immers een offer van jaloezie, een offer van gedachtenis, dat zonde tot herinnering brengt. En de priester zal haar brengen, en zal haar voor de Heer zetten. En de priester zal rein, levend water nemen in een aarden vat, en van de aarde die op de grond van de tent van het getuigenis is, en de priester zal het, nadat hij het genomen heeft, in het water werpen. En de priester zal de vrouw voor de Heer zetten, en hij zal het hoofd van de vrouw onthullen, en hij zal op haar handen het offer van de gedachtenis geven, het offer van de jaloersheid, maar in de hand van de priester zal het water van de berisping van deze vervloeking zijn. En de priester zal haar onder ede stellen en tot de vrouw zeggen: indien niemand met jou heeft geslapen, indien je niet hebt overtreden om

bezoedeld te worden onder je eigen man, wees onschuldig van het water van de bestraffing van dit vervloekte. Maar als jij hebt overtreden terwijl je getrouwd was, of jezelf hebt bezoedeld, en iemand zijn bed met jou heeft gedeeld, behalve jouw man; En de priester zal de vrouw bezweren met de eden van deze vloek, en de priester zal tot de vrouw zeggen, moge de Heer jou maken tot een vloek en een eed te midden van jouw volk, wanneer de Heer jouw dij doet wegvallen en jouw buik doet zwellen. En het vervloekte water zal in jouw buik binnengaan om de buik te doen zwellen en jouw dij te doen wegvallen, en de vrouw zal zeggen: laat het zo worden, laat het zo worden. En de priester zal deze vloeken in een boek schrijven, en hij zal ze uitwissen in het bittere water van de vervloeking. En hij zal de vrouw het water van de vervloeking te drinken geven, en het vervloekte water zal in haar binnengaan. En de priester zal het offer van de jaloersheid uit de hand van de vrouw nemen, en hij zal het offer voor de Heer plaatsen, en hij zal het naar het altaar brengen. En de priester zal een handvol nemen van het offer als gedenkteken ervan, en zal het offeren op het altaar, en daarna. Deze dingen zal het water de vrouw te drinken geven. En het zal zijn, als zij bevlekt is en het aan haar man ontsnapt is door vergetelheid, en het water van berisping, het vervloekte water, in haar zal binnengaan, dan zal haar buik opzwellen en zal haar dij wegkwijnen, en de vrouw zal tot een vloek worden voor haar volk. Als de vrouw echter niet bezoedeld is en rein is, dan zal zij onschuldig zijn en zaad ontvangen. Dit is de wet van de jaloersheid, wanneer de getrouwde vrouw zou overtreden en onrein wordt. Of een man op wie een geest van jaloersheid

komt, en hij jaloers is op zijn vrouw, en hij zijn vrouw voor de Heer stelt, en de priester zal haar deze hele wet doen, en de man zal onschuldig zijn van zonde; en die vrouw zal haar zonde ontvangen.

6

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, en je zult tot hen zeggen: een man of een vrouw, wie op grootse wijze een gelofte zou afleggen om reinheid aan de Heer te wijden, van wijn en sterke drank zal hij zich reinigen; en azijn van wijn en azijn van sterke drank zal hij niet drinken; en alles wat van druiven geproduceerd wordt zal hij niet drinken; en verse druiven en rozijnen zal hij niet eten alle dagen van zijn gelofte; van alles wat van de wijnstok komt, wijn van druivenschillen tot druivenpit zal hij niet eten alle dagen van de reiniging; een scheermes zal niet op zijn hoofd komen, totdat de dagen vervuld zijn, zoveel als hij aan de Heer geloofde; heilig zal hij zijn, het haar van zijn hoofd laten groeien alle dagen van de gelofte aan de Heer; bij geen enkele gestorven ziel zal hij binnengaan, bij vader en moeder, en bij broer en bij zuster, niet zal hij zich verontreinigen bij hen wanneer zij sterven, omdat de gelofte van zijn God op hem is, op zijn hoofd; Alle dagen van zijn gelofte zal hij heilig zijn aan de Heer. Als maar iemand plotseling bij hem sterft, zal onmiddellijk het hoofd van zijn gelofte worden bezoedeld, en hij zal zijn hoofd scheren op de dag dat hij wordt gereinigd, op de zevende dag zal het worden

geschoren. En op de achtste dag zal hij twee tortelduiven of twee jonge duiven naar de priester brengen, bij de deur van de tent van de getuigenis. En de priester zal er een maken betreffende zonde, en een tot brandoffer; en de priester zal verzoening doen voor hem betreffende hetgeen waarmee hij zondigde betreffende de ziel; en hij zal zijn hoofd heiligen op die dag, waarop hij aan de Heer geheiligd werd, de dagen van de gelofte; en hij zal een lam van een jaar oud brengen tot overtreding; en de vroegere dagen zullen ongeldig zijn, omdat het hoofd van zijn gelofte bezoedeld werd. En dit is de wet van degene die een gelofte heeft afgelegd: op de dag dat hij de dagen van zijn gelofte vervult, zal hij zelf bij de deuren van de tent der getuigenis brengen. En hij zal zijn geschenk aan de Heer brengen: één lam van een jaar oud, zonder gebrek, voor een brandoffer, en één ooilam van een jaar oud, zonder gebrek, voor de zonde, en één ram zonder gebrek voor redding, en een mand met ongezuurde broden van fijn meel, broden gemengd met olie, en ongezuurde dunne koeken gezalfd met olie, en hun offer, en hun drankoffer. En de priester zal het voor de Heer brengen, en hij zal het betreffende zijn zonde doen, en zijn brandoffer. En hij zal de ram bereiden als vredeoffer voor de Heer op de mand met ongezuurde broden, en de priester zal zijn offer en zijn plengoffer bereiden. En de man die een gelofte heeft gedaan zal zijn hoofd scheren bij de deuren van de tent van de getuigenis, en hij zal de haren plaatsen op het vuur dat onder het heilsoffer is. En de priester zal de gekookte arm van de ram nemen, en één ongezuurd brood van de mand, en één ongezuurde vlakbrood, en hij zal ze plaatsen op de handen van degene die de gelofte

gedaan heeft nadat hij zijn gelofte geschoren heeft, en de priester zal ze als offer voor de Heer brengen; het zal heilig zijn voor de priester bij de borst van het offer, en bij de arm van het hefoffer; en na deze dingen zal degene die de gelofte gedaan heeft wijn drinken. Dit is de wet van degene die gebeden heeft, wie een gelofte aan de Heer zou doen, zijn gave aan de Heer betreffende de gelofte, afgezien van wat zijn hand zou vinden, volgens de kracht van zijn gelofte die hij zou doen volgens de wet van reinheid. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot Aäron en zijn zonen, zeggende: zo zullen jullie de zonen van Israël zegenen, zeggende tot hen: de Heer zegene jou en behoede jou. Moge de Heer zijn gezicht op u laten schijnen en u genadig zijn. Moge de Heer zijn gezicht op u opheffen en u vrede geven. En zij zullen mijn naam op de zonen van Israël plaatsen, en ik, de Heer, zal hen zegenen.

7

En het gebeurde op de dag dat Mozes voltooid had met het oprichten van de tent, dat hij haar zalfde en haar heiligde, en al haar vaten, en het altaar en al zijn vaten, en hij zalfde hen en heiligde hen. En de heersers van Israël brachten, twaalf heersers van de huizen van hun families, deze de heersers van de stammen, deze die stonden bij de inspectie. En zij brachten hun geschenk voor de Heer: zes bedekte wagens en twaalf ossen, een wagen van twee leiders en een kalf van elk, en zij brachten deze voor de tent. En de Heer zei tegen Mozes, zeggende: neem van

hen, en zij zullen zijn voor de dienstbare werken van de tent van de getuigenis; en je zult ze geven aan de Levieten, aan ieder volgens zijn dienst. En Moses nam de wagens en de ossen en gaf ze aan de Levieten. En de twee wagens en de vier ossen gaf hij aan de zonen van Gedson, volgens hun diensten. En de vier wagens en de acht ossen gaf hij aan de zonen van Merari volgens hun diensten, door Ithamar, de zoon van Aäron, de priester. En aan de zonen van Kaäth heeft hij niet gegeven, omdat zij de heilige voorwerpen voor de dienst hebben, die zij op de schouders zullen dragen. En de heersers brachten gaven voor de inwijding van het altaar, op de dag dat hij het zalfde, en de heersers brachten hun gaven voor het altaar. En de Heer zei tot Mozes: één heerser per dag, één heerser per dag zullen zij hun gaven brengen voor de inwijding van het altaar. En degene die op de eerste dag zijn gave aanbood, was Naässon, zoon van Aminadab, heerser van de stam Juda. En hij bracht zijn gave: één zilveren kom, waarvan het gewicht honderd dertig was, één zilveren schaal van zeventig sikkels volgens de heilige sikkel, beide vol fijne meel gemengd met olie tot offer. Een gouden wierookvat van tien, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de zonde. En als vredeoffer twee koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren; dit was het geschenk van Naässon, zoon van Aminadab. Op de tweede dag bracht Nathanael, zoon van Sogar, de heerser van de stam Issachar, zijn offer. En hij bracht zijn gave: een zilveren schaal, zijn gewicht was honderd dertig, een zilveren schotel van zeventig sikkels volgens de heilige sikkel, beide vol fijn meel

gemengd met olie tot offer. Een gouden wierookvat van tien, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de zonde. En als vredeoffer twee koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren, dit was het geschenk van Nathanael, zoon van Sogar. Op de derde dag de heerser van de zonen van Zebulun, Eliab, zoon van Helon. Zijn geschenk: één zilveren schaal, honderd en dertig zijn gewicht; één zilveren kom, zeventig sikkels volgens de heilige sikkel; beide vol fijne bloem gemengd met olie tot offer; één wierookvat van tien goud, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de zonde. En als vredeoffer: twee koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was het geschenk van Eliab, zoon van Helon. Op de vierde dag de heerser van de zonen van Reuben, Elizur, zoon van Shedeur. Zijn gave, één zilveren schaal, honderd en dertig zijn gewicht; één zilveren kom, zeventig sikkels volgens de heilige sikkel; beide vol fijn meel gemengd met olie tot offer; één wierookvat van tien goud, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de zonde. En als vredeoffer twee jonge koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren; dit was het geschenk van Elisur, zoon van Sediur. Op de vijfde dag de heerser van de zonen van Simeon, Salamiel, zoon van Sourisadai. Zijn geschenk: een zilveren schaal, honderddertig in gewicht, een zilveren schaal van zeventig sikkels volgens de heilige sikkel, beide vol fijne bloem gemengd met olie tot offer. Een gouden wierookvat van tien (sikkels), vol wierook. Een kalf van

runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de zonde. En als vredeoffer twee koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren, dit was de gave van Salamiel, zoon van Sourisadai. Op de zesde dag de heerser van de zonen van Gad, Eliasaph, zoon van Raguel. Zijn geschenk: een zilveren kom, honderddertig in gewicht, een zilveren schaal van zeventig sikkels volgens de heilige sikkel, beide vol fijne bloem gemengd met olie tot spijsoffer. Een gouden wierookvat van tien, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de zonde. En als vredeoffer twee jonge koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren; dit was het geschenk van Elisaf, zoon van Raguel. Op de zevende dag de heerser van de zonen van Efraïm, Elisama, zoon van Ammihud. Zijn geschenk: een zilveren schaal, honderddertig in gewicht, een zilveren schaal van zeventig sikkels volgens de heilige sikkel, beide vol fijne bloem gemengd met olie tot offer. Een gouden wierookvat van tien, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de zonde. En voor het vredeoffer: twee koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was het geschenk van Elishama, zoon van Ammihud. Op de achtste dag de heerser van de zonen van Manasse, Gamaliël, zoon van Phadassur. Zijn geschenk: een zilveren schaal, honderddertig in gewicht, een zilveren schaal van zeventig sikkels volgens de heilige sikkel, beide vol fijne bloem gemengd met olie tot offer. Een gouden wierookvat van tien, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer,

en een geitenbok van geiten voor de zonde; En tot vredeoffer twee jonge koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf jaaroudse vrouwelijke lammeren; dit was het geschenk van Gamaliël, zoon van Pedazur. Op de negende dag de heerser van de zonen van Benjamin, Abidan, zoon van Gideoni. Zijn geschenk: één zilveren schaal, honderddertig zijn gewicht; één zilveren kom, zeventig sikkels volgens de heilige sikkel; beide vol fijne meelbloem gemengd met olie voor een offer; één wierookvat van tien goud, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de zonde. En als vredeoffer twee jonge koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren; dit was het geschenk van Abidan, zoon van Gideoni. Op de tiende dag heerser van de zonen van Dan, Ahiezer, zoon van Ammishaddai. Zijn geschenk: een zilveren kom, honderddertig in gewicht, een zilveren schaal van zeventig sikkels volgens de heilige sikkel, beide vol fijne bloem gemengd met olie tot spijsoffer. Een gouden wierookvat van tien, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam tot brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de zonde. En als vredeoffer twee jonge koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren; dit was het geschenk van Ahiezer, zoon van Ammishaddai. Op de elfde dag de heerser van de zonen van Aser, Fagiel, zoon van Echran. Zijn geschenk: een zilveren schaal, honderddertig in gewicht, een zilveren schaal van zeventig sikkels volgens de heilige sikkel, beide vol fijne bloem gemengd met olie tot offer. Een gouden wierookvat van tien, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een jaaroud lam voor het brandoffer, en een geitenbok van geiten voor de

zonde. En als vredeoffer twee koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren, dit was het geschenk van Phagiel, zoon van Echran. Op de twaalfde dag de heerser van de zonen van Neftali, Achire, zoon van Ainan. Zijn geschenk: een zilveren schaal, honderddertig in gewicht, een zilveren schaal van zeventig sikkels volgens de heilige sikkel, beide vol fijne bloem gemengd met olie tot offer. Een gouden wierookvat van tien, vol wierook. Een kalf van runderen, een ram, een lam van een jaar oud tot brandoffer, en een geitenbok van geiten, een voor de zonde. En als vredeoffer twee jonge koeien, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren; dit was het geschenk van Achire, zoon van Ainan. Dit was de inwijding van het altaar op de dag dat hij het zalfde, van de heersers van de zonen Israëls: twaalf zilveren schalen, twaalf zilveren kommen, twaalf gouden wierookbranders. Honderddertig sikkels woog de ene schaal, en zeventig sikkels de ene schotel; al het zilver van de vaten was tweeduizend vierhonderd sikkels, naar de heilige sikkel. Twaalf gouden wierookbranders vol wierook, al het goud van de wierookbranders, honderdtwintig gouden. Alle ossen voor het brandoffer: twaalf kalveren, twaalf rammen, twaalf eenjarige lammeren, met hun spijsoffers en hun drankoffers, en twaalf geitenbokken voor het zondeoffer. Alle runderen voor het reddingsoffer: vierentwintig jonge koeien, zestig rammen, zestig eenjarige bokken, zestig eenjarige lammeren zonder smet. Dit was de inwijding van het altaar, nadat zijn handen gevuld waren en nadat hij gezalfd was. Bij het betreden van de tent van het getuigenis door Mozes om tot hem te spreken, hoorde hij de stem van de Heer die tot hem sprak van boven het

verzoendeksel, dat op de ark van het getuigenis is, tussen de twee cherubijnen, en Hij sprak tot hem.

8

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot Aäron, en je zult tegen hem zeggen: wanneer je de lampen plaatst, zullen de zeven lampen naar het gezicht van de kandelaar toe licht geven. En Aäron deed zo: van de ene kant naar het voorste van de kandelaar stak hij de lampen ervan aan, zoals de Heer aan Mozes bevolen had. En dit is de constructie van de kandelaar: massief, gouden, de stam ervan, en de lelies ervan, massief geheel; volgens de vorm die de Heer aan Mozes getoond had, zo maakte hij de kandelaar. En de Heer sprak tot Mozes en zei: neem de Levieten uit het midden van de zonen van Israël, en je zult hen reinigen. En aldus zult gij hun reiniging voor hen uitvoeren: gij zult hen besprenkelen met reinigingswater, en een scheermes zal over hun gehele lichaam gaan, en zij zullen hun kledingstukken wassen, en rein zullen zij zijn. En zij zullen een kalf nemen uit de runderen, en daarbij als offer fijne meelbloem gemengd met olie, en een jaaroud kalf uit de runderen zult gij nemen voor de zonde. En je zult de Levieten brengen voor de tent van de getuigenis; en je zult de hele vergadering van zonen van Israël verzamelen; En je zult de Levieten brengen voor de Heer, en de zonen van Israël zullen hun handen leggen op de Levieten; En Aäron zal de Levieten afzonderen als een offer voor de Heer van de zonen van Israël; en zij zullen zijn om de

werken van de Heer te werken. De Levieten zullen echter de handen op de hoofden van de kalveren leggen, en je zult de ene maken als zondeoffer en de ene als brandoffer voor de Heer, om verzoening te doen voor hen. En je zult de Levieten plaatsen voor de Heer, en voor Aäron, en voor zijn zonen, en je zult hen als een offer geven voor de Heer. En je zult de Levieten afzonderen uit het midden van de zonen van Israël, en zij zullen van mij zijn. En na deze dingen zullen de Levieten binnengaan om de werken van de tent des getuigenisses te verrichten, en gij zult hen reinigen, en gij zult hen voor den Heer aanbieden. omdat deze als een offering aan mij gegeven zijn uit het midden van de zonen van Israël, in plaats van degenen die elke baarmoeder openen, de eerstgeborenen van allen uit de zonen van Israël, heb ik hen voor mij genomen. Dat mij alle eerstgeborene onder de zonen van Israël toebehoort, van mensen tot beesten; op de dag dat ik alle eerstgeborenen in het land Egypte sloeg, heb ik hen voor mij geheiligd, en ik heb de Levieten genomen in plaats van alle eerstgeborenen onder de zonen van Israël. En ik heb de Levieten teruggegeven als een gave, gegeven aan Aäron en aan zijn zonen uit het midden van de zonen van Israël, om de werken van de zonen van Israël te verrichten in de tent van de getuigenis, en om verzoening te doen voor de zonen van Israël, en er zal niet zijn onder de zonen van Israël iemand die nadert tot de heilige dingen. En Mozes en Aaron en de gehele vergadering der zonen Israëls deden met de Levieten zoals de Heer Mozes geboden had aangaande de Levieten, aldus deden de zonen Israëls met hen. En de Levieten reinigden zichzelf, en zij wasten hun kledingstukken, en Aäron

gaf hen terug als een offergave voor de Heer, en Aäron verzoende voor hen om hen te heiligen. En na deze dingen gingen de Levieten binnen om hun dienst te dienen in de tent van de getuigenis voor Aaron en voor zijn zonen, zoals de Heer aan Mozes geboden had over de Levieten, zo deden zij met hen. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: dit is het aangaande de Levieten: vanaf vijfentwintig jaar oud en daarboven, zullen zij binnengaan om te werken in de tent van de getuigenis. En vanaf vijftig jaar oud zal hij zich terugtrekken van de dienst, en niet meer werken. En zijn broeder zal dienen in de tent van het getuigenis om de wachten te bewaken, maar werken zal hij niet, zo zult u doen met de Levieten in hun wachten.

9

En de Heer sprak tot Mozes in de woestijn Sinaï in het tweede jaar, nadat zij uit het land Egypte waren uitgegaan, in de eerste maand, zeggende: zeg, en laat de zonen van Israël het Pascha vieren volgens zijn tijd, op de veertiende dag van de eerste maand tegen de avond, je zult het doen volgens de tijden; volgens zijn wet en volgens zijn voorschrift zul je het doen. En Mozes sprak tot de zonen van Israël om het pascha te vieren op de veertiende dag van de maand in de woestijn van de Sinaï. Zoals de Heer Moses bevolen had, zo deden de zonen van Israël. En de mannen die onrein waren op de ziel van een mens kwamen, en zij waren niet in staat het pascha te doen op die dag; en zij naderden Mozes en Aäron op die dag. En die mannen

zeiden tot hem: wij zijn onrein op de ziel van een mens; moeten wij daarom verstoken worden van het aanbieden van de gave aan de Heer volgens zijn tijd te midden van de zonen van Israël? En Mozes zei tot hen: Blijf hier staan, en ik zal horen wat de Heer aangaande jullie zal bevelen. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, zeggende: ieder man, die onrein wordt op een ziel van een mens, of op een verre weg voor jullie, of in jullie generaties, en hij zal het pascha doen voor de Heer in de tweede maand op de veertiende dag; naar de avond toe zullen zij het doen, op ongezuurde broden en bittere kruiden zullen zij het eten. Zij zullen er niets van tot de morgen achterlaten, en zij zullen er geen been van breken; volgens de wet van het pascha zullen zij het doen. En een man die rein is en niet op een verre reis is, en nalaat het pascha te vieren, die ziel zal worden uitgeroeid uit haar volk, omdat hij het geschenk aan de Heer niet bracht volgens de vastgestelde tijd; die man zal zijn zonde dragen. Als maar een vreemdeling tot jullie nadert in jullie land en het pascha voor de Heer viert volgens de wet van het pascha en volgens zijn regeling, dan zal hij het doen; één wet zal er zijn voor jullie en voor de vreemdeling en voor de inboorling van het land. En op de dag dat de tent werd opgericht, bedekte de wolk de tent, het huis van de getuigenis, en s avonds was er op de tent als het ware een vorm van vuur tot de morgen. Dus was het voortdurend zo: de wolk bedekte het overdag, en een vorm van vuur s nachts. En wanneer de wolk opging van de tent, vertrokken daarna de zonen Israëls, en op de plaats waar de wolk stond, daar sloegen de zonen Israëls hun kamp op. Op bevel van de Heer zullen de zonen Israëls

kamperen, en op bevel van de Heer zullen zij opbreken; al de dagen waarin de wolk de tent overschaduwt, zullen de zonen Israëls kamperen. En wanneer de wolk meer dagen op de tent blijft, dan zullen de zonen van Israël de wacht van God bewaken, en zij zullen niet vertrekken. En het zal zijn dat wanneer de wolk een aantal dagen de tent bedekt, zij door de stem van de Heer zullen kamperen en door het bevel van de Heer zullen vertrekken. En het zal zijn dat wanneer de wolk er is van avond tot morgen, en de wolk in de morgen opgaat, zij zullen opbreken, overdag of s nachts. Van een maand dagen, terwijl de wolk toenemend daarop overschaduwde, zullen de zonen Israëls legeren, en zij zullen geenszins wegtrekken. Dat zij door het bevel van de Heer vertrekken, bewaakten zij de wacht van de Heer door het bevel van de Heer in de hand van Mozes.

10

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: maak voor jezelf twee zilveren trompetten; gehamerd zul je ze maken; en ze zullen voor jou zijn om de vergadering bijeen te roepen, en om de kampen op te breken. En je zult op hen trompet blazen, en heel de vergadering zal verzameld worden bij de deur van de tent van de getuigenis. Maar als zij op één trompet blazen, zullen alle heersers, de leiders van Israël, naar jou komen. En jullie zullen een signaal trompetten, en de kampeerders die in het oosten gekampeerd hebben zullen optrekken; en jullie zullen een tweede signaal trompetten, en de kampen die in het zuiden

kamperen zullen optrekken; en jullie zullen een derde signaal trompetten, en de kampen die bij de zee kamperen zullen optrekken; en jullie zullen een vierde signaal trompetten, en de kampen die naar het noorden kamperen zullen optrekken; met een signaal zullen zij trompetten bij hun optrekken. En wanneer u de vergadering bijeenroept, zult u op de trompet blazen, en niet met een signaal. En de zonen van Aäron, de priesters, zullen op de trompetten blazen, en het zal voor jullie een eeuwige verordening zijn voor jullie generaties. Als jullie maar uittrekken naar de oorlog in jullie land tegen de tegenstanders die zich tegen jullie verzet hebben, en jullie zullen op de trompetten blazen, en jullie zullen herinnerd worden voor de Heer, en jullie zullen gered worden van jullie vijanden. En in de dagen van jullie vreugde, en in jullie feesten, en in jullie nieuwe manen, zullen jullie de trompetten blazen bij de brandoffers, en bij de offers van jullie redding, en het zal voor jullie een herinnering zijn voor jullie God, ik Heer jullie God. En het gebeurde in het tweede jaar, in de tweede maand, op de twintigste van de maand, dat de wolk opging van de tent der getuigenis. En de zonen van Israël trokken op met hun voorraden in de woestijn Sinaï, en de wolk stond in de woestijn van Paran. En zij trokken als eersten op op bevel van de Heer door bemiddeling van Mozes. En zij trokken op in de orde van het kamp van de zonen van Juda als eersten met hun macht, en over hun macht stond Naässon, zoon van Aminadab. En over de strijdmacht van de stam van de zonen van Issachar, Nathanael, zoon van Sogar. en over de legermacht van de stam van de zonen van Zebulun, Eliab, zoon van Helon. En zij zullen de tent

afbreken, en de zonen van Gershon en de zonen van Merari, die de tent dragen, zullen uittrekken. En zij trokken op, de divisie van het kamp van Ruben met hun legermacht; en over hun legermacht was Elizur, zoon van Sedeur; en over de legermacht van de stam van de zonen van Simeon was Salamiel, zoon van Zurisaddai. En over de strijdmacht van de stam van de zonen van Gad, Elisaf de zoon van Raguel. En de zonen van Kaäth zullen vertrekken, de heilige voorwerpen dragende, en zij zullen de tent opzetten totdat zij aankomen. En zij zullen opbreken in de orde van het kamp van Efraïm met hun macht, en over hun macht staat Elisama, zoon van Ammiud. En over de legermacht van de stam van de zonen van Manasse, Gamaliël, de zoon van Phadassur. En over de macht van de stam van de zonen van Benjamin, Abidan, de zoon van Gideoni. En zij zullen optrekken, de divisie van het kamp van de zonen van Dan, als laatste van alle kampen, met hun macht; en over hun macht, Ahiezer de zoon van Ammishaddai. En over de legermacht van de stam van de zonen van Aser, Fagiel, zoon van Echran. En over de macht van de stam van de zonen van Naftali, Achire, zoon van Enan. Deze legers van de zonen van Israël trokken op met hun macht. En Mozes zei tot Hobab, de zoon van Raguel de Midianiet, de schoonvader van Mozes: Wij vertrekken naar de plaats waarvan de Heer zei: deze zal ik aan jullie geven. Kom met ons mee, en wij zullen goed voor jou zorgen, omdat de Heer goede dingen over Israël heeft gesproken. En hij zei tegen hem: Ik zal niet gaan, maar naar mijn land en naar mijn familie. En hij zei: Verlaat ons niet, omdat je met ons in de woestijn was, en je zult een oudere bij ons zijn. En het zal zijn, als jij met ons meegaat,

dat de goede dingen, zo veel als de Heer ons goed zal doen, wij ook jou goed zullen doen. En zij trokken op van de berg van de Heer, een weg van drie dagen, en de ark van het verbond van de Heer ging voor hen uit, een weg van drie dagen, om voor hen een rustplaats te verkennen. En het gebeurde bij het opheffen van de ark, dat Mozes zei: Word wakker, Heer, en laat uw vijanden verstrooid worden, laat allen die u haten vluchten. En in de rust zei hij: Keer terug, Heer, duizenden tienduizenden in Israël. En de wolk werd overschaduwend boven hen overdag, bij het opbreken van hen uit het kamp.

11

En het volk was kwaad morrend voor de Heer, en de Heer hoorde het, en Hij werd woedend van toorn, en er werd vuur van de Heer in hen ontstoken, en het verslond een deel van het kamp. En het volk schreeuwde naar Mozes, en Mozes bad tot de Heer, en het vuur hield op. En de naam van die plaats werd Conflagration genoemd, omdat het vuur onder hen door de Heer werd ontstoken. En de gemengde menigte die onder hen was, kreeg een heftig verlangen, en zittend weenden ook de zonen van Israël, en zij zeiden: wie zal ons vlees te eten geven? We herinnerden ons de vissen die we in Egypte gratis aten. En de komkommers, en de meloenen, en de preien, en de uien, en de knoflook. Nu is onze ziel geheel uitgedroogd, onze ogen zien niets behalve het manna. Het manna was zoals korianderzaad, en zijn vorm was de vorm van kristal. En de mensen reisden

rond, en zij verzamelden, en zij maalden het in de molen, en zij wreven het in de vijzel, en zij kookten het in de pot, en zij maakten er koeken van, en de smaak ervan was als de smaak van een koek van olie. En wanneer de dauw s nachts op het kamp neerkwam, daalde het manna erop neer. En Mozes hoorde hen wenen volgens hun clans, elk bij zijn deur, en de Heer werd zeer toornig, en voor Mozes was het kwaad. En Mozes zei tot de Heer: waarom hebt U uw dienaar mishandeld, en waarom heb ik geen gunst gevonden voor U, om de drang van dit volk op mij te plaatsen? Heb ik soms in de buik ontvangen al dit volk, of heb ik hen gebaard? Omdat je tegen mij zegt, neem hem in je schoot, zoals een voedster de zuigeling optilt, naar het land dat je aan hun vaders gezworen hebt? Van waar heb ik vlees om te geven aan al dit volk? Omdat zij op mij wenen en zeggen: Geef ons vlees, opdat wij mogen eten. Ik zal niet alleen in staat zijn dit volk te dragen, omdat dit woord te zwaar voor mij is. Als u dus zo met mij handelt, dood mij dan volkomen, als ik genade bij u heb gevonden, opdat ik mijn ellende niet hoef aan te zien. En de Heer zei tot Mozes: verzamel voor mij zeventig mannen van de oudsten van Israël, die jij zelf kent, omdat deze de oudsten van het volk en schrijvers zijn, en breng hen naar de tent van het getuigenis, en zij zullen daar met jou staan. En ik zal neerdalen en daar met jou spreken, en ik zal wegnemen van de geest die op jou is en deze op hen plaatsen, en zij zullen met jou de last van het volk dragen, en jij zult deze niet alleen dragen. En tot het volk zul je zeggen, reinig jezelf voor morgen, en jullie zullen vlees eten; omdat jullie weenden voor de Heer, zeggende, wie zal ons met vlees voeden? Dat het goed voor ons is in Egypte; en de

Heer zal jullie vlees te eten geven, en jullie zullen vlees eten. Niet één dag zullen jullie eten, en niet twee, en niet vijf dagen, en niet tien dagen, en niet twintig dagen, tot een maand van dagen zullen jullie eten, totdat het uitgaat uit jullie neusgaten; en het zal voor jullie tot walging zijn, omdat jullie ongehoorzaam waren aan de Heer, die in jullie is, en jullie weenden voor hem, zeggende, waarom zijn wij uitgegaan uit Egypte? En Mozes zei: Zeshonderd duizend voetsoldaten is het volk, waarin ik onder hen ben; en jij zei: Vlees zal ik hun te eten geven, en zij zullen een maand lang eten. Zullen schapen en ossen voor hen geslacht worden, en zal het hun volstaan? Of zal alle vis van de zee voor hen verzameld worden, en zal het voldoende zijn voor hen? En de Heer zei tegen Mozes, zal de hand van de Heer niet voldoende zijn? Je zult al weten of mijn woord jou zal inhalen of niet. En Mozes ging naar buiten en sprak tot het volk de woorden van de Heer, en hij verzamelde zeventig mannen van de oudsten van het volk, en hij plaatste hen rondom de tent. En de Heer ging neer in een wolk, en sprak tot hem, en nam weg van de geest die op hem was, en plaatste deze op de zeventig mannen, de oudsten. En toen de geest op hen rustte, profeteerden zij, en zij deden dit niet meer daarna. En twee mannen werden achtergelaten in het kamp, de naam van de ene was Eldad, en de naam van de tweede was Medad, en de geest rustte op hen, en dezen waren van de geregistreerden, en zij kwamen niet naar de tent, en zij profeteerden in het kamp. En de jongeman kwam aangelopen, rapporteerde aan Mozes en zei: Eldad en Medad profeteren in het kamp. En Jozua, de zoon van Naue, die bij Mozes stond, de uitverkorene,

antwoordde en zei: Heer Mozes, stop hen. En Mozes zei tegen hem, ben je niet jaloers op mij? En wie zou al het volk van de Heer profeten maken, wanneer de Heer zijn geest op hen legt? En Mozes ging weg naar het kamp, hij en de oudsten van Israël. En een geest ging uit van de Heer, en bracht kwartels over van de zee, en wierp ze op het kamp, een dagreis van hier, en een dagreis van hier, rondom het kamp, ongeveer twee ellen van de aarde. En het volk stond op en verzamelde de hele dag, de hele nacht en de hele volgende dag de kwartels; degene die het minste verzamelde, verzamelde tien maten, en zij spreidden ze voor zichzelf uit rondom het kamp om te drogen. Het vlees was nog in hun tanden voordat het faalde, en de Heer werd boos op het volk, en de Heer sloeg het volk met een zeer grote slag. En de naam van die plaats werd Graven van de Begeerte genoemd, omdat zij daar het volk begroeven dat begeerd had. Van de Graven der Begeerten vertrok het volk naar Aseroth, en het volk kwam in Aseroth.

12

En Miriam en Aäron spraken tegen Mozes vanwege de Ethiopische vrouw die Mozes nam, omdat hij een Ethiopische vrouw nam, en zij zeiden: Heeft de Heer alleen tot Mozes gesproken? Sprak hij/zij niet ook tot ons? En de Heer hoorde. En de man Mozes was zeer zachtmoedig boven alle mensen die op de aarde waren. En de Heer zei onmiddellijk tegen Mozes en Aäron en Mirjam: Ga naar buiten, jullie drieën, naar de tent van

de getuigenis. En de drie gingen uit naar de tent van de getuigenis, en de Heer kwam neer in een wolkkolom, en stond bij de deur van de tent van de getuigenis, en Aaron en Miriam werden geroepen, en zij gingen beiden naar buiten. En hij zei tot hen: Hoor mijn woorden. Als er een profeet van u voor de Heer komt, zal ik mij in een visioen aan hem kenbaar maken, en in de slaap zal ik tot hem spreken. Zo niet mijn dienaar Mozes, hij is trouw in mijn hele huis; Mond tot mond zal ik tot hem spreken, in gedaante, en niet door raadsels, en hij zag de glorie van de Heer; en waarom vreesden jullie niet om te spreken tegen mijn dienaar Mozes? En de toorn van de woede des Heren kwam over hen, en Hij ging weg. En de wolk vertrok van de tent, en zie, Miriam was melaats als sneeuw, en Aäron keek naar Miriam, en zie, zij was melaats. En Aäron zei tot Mozes: Ik smeek u, heer, leg ons de zonde niet op, omdat wij onwetend hebben gehandeld in wat wij gezondigd hebben. Laat het niet worden als gelijk aan de dood, als een miskraam die uit de baarmoeder van de moeder komt, en die de helft van haar vlees verslindt. En Moses riep uit tot de Heer en zei: O God, ik smeek U, genees haar. En de Heer zei tegen Mozes, als haar vader spuwend in haar gezicht spuwde, zou zij niet zeven dagen beschaamd zijn? Laat hem zeven dagen buiten het kamp worden afgezonderd, en daarna zal hij binnengaan. En Miriam werd zeven dagen buiten het kamp afgezonderd, en het volk vertrok niet totdat Miriam gereinigd was. En na deze dingen vertrok het volk uit Aseroth, en zij sloegen hun kamp op in de woestijn van Paran.

13

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: stuur voor jezelf mannen, en laat hen het land van de Kanaänieten verspieden, dat ik aan de zonen van Israël geef tot bezit; één man per stam, volgens de clans van hun vaderen zul je hen sturen, elk een leider uit hen. En Moses zond hen uit vanuit de woestijn Paran door de stem van de Heer; allen waren mannen, leiders van de zonen van Israel. En dit zijn hun namen, van de stam Reuben: Samuel, zoon van Zaccur. Van de stam Simeon, Saphat, zoon van Souri. Van de stam Judah: Caleb, zoon van Jephunneh. Van de stam Issachar, Igal, zoon van Joseph. Van de stam Efraïm, Hosea, zoon van Nun. Van de stam Benjamin, Palti, zoon van Raphu. Van de stam Zebulun, Gudi'el, zoon van Sudi. Van de stam van Jozef, van de zonen van Manasse, Gaddi, zoon van Susi. Van de stam Dan, Ammiel, zoon van Gamaliel. Van de stam Asher: Sathour, zoon van Michaël. Van de stam Naftali: Nabi, zoon van Sabi. Van de stam Gad, Gudi'el, zoon van Machi. Dit zijn de namen van de mannen die Mozes zond om het land te bespieden, en Mozes noemde Hosea, de zoon van Nun, Jozua. En Mozes stuurde hen om het land Kanaän te bespioneren, en hij zei tegen hen, ga omhoog door deze woestijn, en jullie zullen omhoog gaan naar de berg, en jullie zullen het land zien wat het is, en het volk dat erop woont, of het sterk is of zwak, of zij weinig zijn of veel. En wat is het land waarin deze wonen, of het goed is of slecht, en wat zijn de steden waarin deze wonen, of ze in versterkte plaatsen zijn of in onversterkte. En wat is het land, vruchtbaar

of verschraald; of er bomen in zijn, of niet; en volhardend zullen jullie nemen van de vruchten van het land. En de dagen, dagen van lente, voorlopers van de druif. En nadat zij opgegaan waren, verkenden zij het land van de woestijn Sin tot Rehob, bij het binnengaan van Hamath. En zij gingen op door de woestijn, en zij gingen tot Hebron, en daar waren Ahiman, en Sheshai, en Talmai, nakomelingen van Anak, en Hebron werd zeven jaren gebouwd vóór Tanis van Egypte. En zij kwamen tot het ravijn van de druiventros, en zij verkenden het, en zij sneden vandaar een tak met een druiventros van druiven erop, en zij tilden hem op stokken, en ook van de granaatappels en van de vijgen. En zij noemden die plaats Vallei van de Druiventros, vanwege de druiventros die de zonen van Israël daar hadden afgesneden. En zij keerden terug van daar, nadat zij het land veertig dagen verkend hadden. En nadat zij gegaan waren kwamen zij naar Mozes en Aäron en naar de hele vergadering van de zonen van Israël, in de woestijn Paran Kades; en zij antwoordden hen een woord en de hele vergadering, en zij toonden de vrucht van het land, en zij verhaalden het hem, en zij zeiden, wij kwamen in het land waarheen jij ons zond, een land vloeiend van melk en honing; en dit is de vrucht ervan. Maar het volk dat daar woont is stoutmoedig, en de steden zijn versterkt, ommuurd en zeer groot, en wij hebben daar het geslacht van Enak gezien. En Amalek woont in het land naar het zuiden, en de Hettieten, en de Hevieten, en de Jebusieten, en de Amorieten wonen in het bergland, en de Kanaänieten wonen bij de zee en bij de rivier de Jordaan. En Caleb bracht het volk tot zwijgen tegenover Mozes, en zei tot hem: Nee, maar laten wij optrekken en wij zullen

optrekken, en wij zullen het in bezit nemen, omdat wij machtig genoeg zullen zijn tegenover hen. En de mensen die met hem waren opgetrokken, zeiden: wij gaan niet op, omdat wij niet in staat zijn op te trekken naar dat volk, omdat het sterker is dan wij. En zij brachten een onrustbarend bericht over het land dat zij hadden verkend naar de zonen van Israël, zeggende: Het land dat wij doorgegaan zijn om het te verkennen, is een land dat zijn inwoners verslindt, en al het volk dat wij daarin hebben gezien, zijn mannen van grote gestalte. En daar hebben wij de reuzen gezien, en wij waren voor hen als sprinkhanen, maar zo waren wij ook voor hen.

14

En nadat de hele vergadering haar stem had verheven, weende het volk die hele nacht. En alle zonen van Israël waren morrend op Mozes en Aäron; en de hele vergadering zei tegen hen: Hadden we maar gestorven in het land Egypte, of hadden we maar gestorven in deze woestijn; en waarom brengt de Heer ons in dit land om te vallen in oorlog? Onze vrouwen en kinderen zullen geplunderd worden; nu is het daarom beter om terug te keren naar Egypte. En zij zeiden tot elkaar: Laten wij een leider aanstellen en naar Egypte terugkeren. En Mozes en Aaron vielen op hun gezicht voor de hele vergadering van de zonen Israëls. Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunneh, van degenen die het land verkend hadden, scheurden hun kleren en zeiden tot de hele vergadering van de zonen van Israël: het land

dat wij verkend hebben is zeer, zeer goed. Als de Heer ons kiest, zal Hij ons in dit land brengen, en zal Hij het ons geven, een land dat vloeit van melk en honing. Maar word geen rebellen tegen de Heer, en jullie, vrees het volk van de aarde niet, omdat zij voedsel voor jullie zijn, want hun tijd heeft zich van hen verwijderd, en de Heer is in ons, vrees hen niet. En heel de vergadering zei hen te stenigen met stenen, en de glorie des Heren verscheen in de wolk op de tent der getuigenis aan alle zonen Israëls. En de Heer zei tegen Mozes, hoe lang provoceert dit volk mij? En hoelang geloven zij mij niet, ondanks alle tekenen die ik onder hen deed? Ik zal hen met de dood slaan en hen vernietigen, en ik zal jou en het huis van jouw vader tot een groot volk maken, en veel meer dan dit. En Mozes zei tot de Heer, en Egypte zal horen dat u dit volk met uw kracht uit hen hebt opgebracht. Maar ook allen die op deze aarde wonen hebben gehoord, dat jij Heer bent in dit volk, die oog in oog gezien wordt Heer, en jouw wolk staat boven hen, en in een wolkkolom ga jij voor hen uit overdag, en in een vuurkolom s nachts. En je zult dit volk vernietigen als één mens, en de volken die jouw naam gehoord hebben zullen zeggen: omdat de Heer niet in staat was dit volk binnen te brengen in het land dat hij hun gezworen had, heeft hij hen neergelegd in de woestijn. En nu laat uw kracht verheven worden Heer, op de manier die u zei, zeggende, de Heer is geduldig, en overvloedig in barmhartigheid, en waar, wegnemend wetteloosheden en ongerechtigheden en zonden, en door reiniging zal hij de schuldige niet reinigen, teruggevend de zonden van vaders op kinderen tot de derde en vierde generatie. Vergeef de zonde aan

dit volk volgens uw grote genade, zoals u genadig was voor hen vanaf Egypte tot nu toe. En de Heer zei tot Mozes: Ik ben hun genadig volgens uw woord. Maar ik leef, en mijn naam leeft, en de glorie van de Heer zal de hele aarde vervullen. Dat alle mannen die mijn glorie zagen, en de tekenen die ik deed in Egypte en in de woestijn, en mij voor de tiende keer testten, en niet naar mijn stem luisterden, waarlijk het land niet zullen zien dat ik aan hun vaders zwoer; maar hun kinderen die hier met mij zijn, zovelen die goed noch kwaad niet kennen, elke jongere onervarene, aan deze zal ik het land geven; maar allen die mij geprovoceerd hebben, zullen het niet zien. Maar mijn zoon Caleb, omdat een andere geest in hem is en hij mij volgde, zal ik hem brengen in het land waarin hij daar binnenging, en zijn zaad zal het erven. De Amalek en de Kanaäniet wonen in de vallei, keer morgen terug en vertrek jullie naar de woestijn, de weg van de Rode Zee. En de Heer zei tot Mozes en Aäron: hoe lang nog deze slechte vergadering? Wat zij zelf mompelen tegenover mij, het gemompel van de zonen van Israël, wat zij gemompeld hebben over jullie, heb ik gehoord. Ik zei tot hen: Zo waar Ik leef, zegt de Heer, waarlijk, op welke wijze jullie in mijn oren gesproken hebben, zo zal Ik aan jullie doen. In deze woestijn zullen jullie lichamen vallen; en al jullie getalden, en jullie getalden van twintig jaar oud en daarboven, zovelen als gemord hebben tegen mij; of jullie zullen binnengaan in het land waarover ik mijn hand uitgestrekt heb om jullie erop te laten wonen; behalve Caleb zoon van Jefunne, en Jozua de zoon van Nun. En de kinderen, waarvan jullie zeiden dat ze tot plundering zouden zijn, hen zal ik het land binnenbrengen; en

zij zullen het land erven waarvan jullie je hebben afgekeerd. En jullie ledematen zullen vallen in deze wildernis. Jullie zonen zullen veertig jaren rondzwervend zijn in de woestijn, en zij zullen jullie hoererij dragen, totdat jullie ledematen verteerd zullen zijn in de woestijn, volgens het getal van de dagen dat jullie het land verkend hebben, veertig dagen, een dag voor het jaar, jullie zullen veertig jaren jullie zonden ontvangen, en jullie zullen de toorn van mijn woede kennen. Ik, de Heer, heb gesproken, waarlijk inderdaad, aldus zal ik doen aan deze kwade vergadering, die zich tegen mij verzameld heeft: in deze woestijn zullen zij verteerd worden, en daar zullen zij sterven. En de mannen die Mozes zond om het land te bespioneren, en die gekomen waren, morden ertegen naar de vergadering toe om slechte woorden over het land naar buiten te brengen, en de mannen die slechte dingen spraken tegen het land stierven in de plaag voor de Heer. En Jozua, zoon van Nun, en Kaleb, zoon van Jefunne, bleven leven van die mannen die gegaan waren om het land te verspieden. En Mozes sprak deze woorden tot alle zonen van Israël, en het volk treurde zeer. En vroeg in de morgen opgestaan, gingen zij op naar de top van de berg, zeggende: Zie, wij zullen opgaan naar de plaats die de Heer gezegd heeft, omdat wij gezondigd hebben. En Mozes zei, waarom overtreden jullie het woord van de Heer? Het zal voor jullie niet voorspoedig zijn. Ga niet naar boven, want de Heer is niet met jullie, en jullie zullen vallen voor het aangezicht van jullie vijanden. Omdat de Amalekiet en de Kanaäniet daar voor jullie zijn, en jullie zullen vallen door het zwaard, omdat jullie je afkeerden en ongehoorzaam waren aan de Heer, en de Heer zal

niet met jullie zijn. En nadat zij geforceerd hadden, gingen zij op naar de top van de berg, maar de ark van het verbond van de Heer en Mozes werden niet uit het kamp bewogen. En de Amalek en de Kanaäniet die in die berg woonden, kwamen naar beneden en dreven hen terug, en hakten hen neer tot Horma, en keerden terug naar het kamp.

15

En de Heer zei tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, en je zult tot hen zeggen: wanneer jullie binnengaan in het land van jullie woning, dat ik aan jullie geef, en je zult brandoffers maken aan de Heer, een heel brandoffer of een offer, om een gelofte groot te maken, of volgens vrijwillige wil, of in jullie feesten, om een geur van welriekendheid te maken voor de Heer, of het nu van de runderen is of van de schapen. En degene die offert zal zijn gave aan de Heer brengen, een offer van fijne meel, een tiende van de efa, gemengd in olie, in een vierde van de hin. En wijn als plengoffer, het vierde deel van de hin, zult u doen bij het brandoffer of bij het offer; voor het ene lam zult u zoveel maken, een offer van welriekende geur aan de Heer. En voor de ram, wanneer jullie hem tot een brandoffer of tot een offer maken, zul je een offer maken van fijne bloem, twee tienden gemengd met olie, het derde deel van de hin; En wijn tot een plengoffer, het derde deel van de hin, zullen jullie brengen als een aangename geur voor de Heer. Als jullie maar doen van de runderen tot brandoffer of tot offer om een gelofte

te vervullen, of tot heilsoffer aan de Heer, dan zal hij brengen bij de jonge stier een offer van fijne bloem, drie tienden, gemengd met olie, de helft van de hin. En wijn als plengoffer, de helft van de hin, een offer van welriekende geur aan de Heer. Zo zul je doen voor het ene kalf, of voor de ene ram, of voor het ene lam van de schapen of van de geiten. Volgens het aantal dat je zult doen, zo zul je doen voor elk één, volgens hun aantal. Elke inboorling zal aldus zulke offers aanbieden tot een geur van welriekendheid aan de Heer. Als maar een vreemdeling bij jullie komt in jullie land, of wie onder jullie zou worden in jullie generaties, en hij zal een offer van geurige geur aan de Heer maken, op welke wijze jullie het doen, aldus zal de gemeente het aan de Heer maken. Eén wet zal er zijn voor jullie en voor de vreemdelingen die bij jullie verblijven, een eeuwige wet voor jullie generaties, zoals jullie, zo zal ook de vreemdeling zijn voor de Heer. Eén wet zal er zijn en één recht zal er zijn voor jullie en voor de vreemdeling die bij jullie verblijft. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, en je zult tot hen zeggen: wanneer jullie binnengaan in het land waarin ik jullie daar breng, en het zal zijn wanneer jullie eten van het brood van het land, zullen jullie een offering, een afgescheiden deel, voor de Heer afzonderen, een eerstelingen van jullie deeg. Brood zullen jullie afzonderen als offer; zoals een offer van de dorsvloer, zo zullen jullie het afzonderen, de eerstelingen van jullie deeg, en jullie zullen aan de Heer een offer geven voor jullie generaties. Wanneer jullie zondigen en niet al deze geboden doen, welke de Heer tot Mozes sprak, zoals de Heer tot jullie gebood door de hand van Mozes, vanaf de dag waarop de

Heer tot jullie gebood en daarna in jullie generaties, en het zal zijn als het uit de ogen van de vergadering onopzettelijk gebeurt, dan zal de hele vergadering een kalf uit runderen, onberispelijk, als brandoffer tot een geur van welriekendheid voor de Heer doen, en het offer hiervan en zijn plengoffer volgens de regeling, en een bok uit geiten over de zonde. En de priester zal verzoening doen voor de gehele vergadering van de zonen Israëls, en het zal hun vergeven worden, omdat het onopzettelijk is, en zij hebben hun gave gebracht, een offer aan de Heer, betreffende hun zonde voor de Heer, betreffende hun onopzettelijke daden. En het zal vergeven worden aan de hele gemeenschap van de zonen Israëls, en aan de vreemdeling die bij jullie verblijft, omdat het voor het hele volk onopzettelijk was. Als een ziel onbedoeld zondigt, zal hij een geit van een jaar oud brengen voor de zonde. En de priester zal verzoening doen voor de ziel die onopzettelijk gezondigd heeft, en die onopzettelijk gezondigd heeft voor de Heer, om verzoening voor hem te doen. Voor de inboorling onder de zonen Israëls en voor de vreemdeling die onder hen verblijft, zal er één wet zijn voor wie onopzettelijk handelt. En een ziel die handelt in arrogantie, van de inboorlingen of van de proselieten, deze provoceert God, die ziel zal vernietigd worden uit haar volk, omdat zij het woord van de Heer verachtte, en zijn geboden verstrooide; die ziel zal volkomen vernietigd worden, haar zonde in haar. En de zonen van Israël waren in de wildernis, en zij vonden een man die hout verzamelde op de dag van de sabbat. En zij die hem hout hadden gevonden verzamelende op de dag van de sabbat, brachten hem naar Mozes en Aäron, en naar de hele

vergadering van de zonen Israëls. En zij zetten hem in bewaring, want zij hadden niet besloten wat zij met hem zouden doen. En de Heer sprak tot Moses en zei: Laat de man zeker ter dood worden gebracht, stenigt hem met stenen, de gehele vergadering. En heel de vergadering bracht hem buiten het kamp, en heel de vergadering stenigde hem met stenen buiten het kamp, zoals de Heer aan Mozes geboden had. En de Heer zei tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, en je zult tot hen zeggen, en laat hen voor zichzelf kwasten maken op de hoeken van hun kledingstukken voor hun generaties, en jullie zullen op de kwasten van de hoeken een blauw koord plaatsen. En het zal voor jullie zijn in de kwasten, en jullie zullen ze zien, en jullie zullen alle geboden van de Heer herinneren, en jullie zullen ze doen, en jullie zullen niet worden afgeleid achter jullie gedachten en de ogen waarin jullie achter ze hoereren, zodat jullie zouden herinneren en alle geboden van mij doen, en jullie zullen heilig zijn voor jullie God. Ik ben de Heer, uw God, die u uit het land Egypte heeft geleid, om uw God te zijn, ik ben de Heer, uw God.

16

En Korah, zoon van Izhar, zoon van Kohath, zoon van Levi, sprak, en Dathan en Abiram, zonen van Eliab, en On, zoon van Peleth, zoon van Ruben; en zij stonden op tegen Mozes, en mannen van de zonen van Israël, tweehonderdvijftig, leiders van de vergadering, bijeengeroepenen van de raad, en mannen

van naam. Zij kwamen samen tegen Mozes en Aaron, en zij zeiden: Genoeg van jullie, want de hele vergadering, zij allen zijn heilig, en de Heer is in hen, en waarom verheffen jullie jezelf boven de vergadering van de Heer? En toen Mozes dit hoorde, viel hij op zijn gezicht. En hij sprak tot Korah en tot heel zijn vergadering, zeggende: God heeft bezocht en gekend wie de zijnen zijn en de heiligen, en hij heeft hen tot zichzelf gebracht, en wie hij voor zichzelf koos, heeft hij tot zichzelf gebracht. Doe dit: neem voor jullie zelf vuurpannen, Korah en heel zijn verzameling, en plaats vuur op hen, en plaats wierook op hen voor de Heer morgen; en de man die de Heer heeft gekozen, deze zal heilig zijn; laat het jullie genoeg zijn, zonen van Levi. En Mozes zei tot Korah: luister naar mij, zonen van Levi. Is dit niet klein voor jullie, dat de God van Israël jullie heeft gescheiden uit de vergadering van Israël, en jullie nabij heeft gebracht tot zichzelf om de diensten van de tent van de Heer te dienen, en om voor de tent te staan om hen te dienen? En hij heeft jou en al je broeders, de zonen van Levi, met jou nabij gebracht, en jullie zoeken ook nog het priesterschap? Dus jij en heel jouw vergadering die naar God verzameld is, en Aaron, wie is hij, dat jullie tegen hem morren? En Mozes zond om Dathan en Abiram, de zonen van Eliab, te roepen, en zij zeiden: wij gaan niet op. Is dit niet gering, dat je ons hebt opgevoerd naar een land vloeiend van melk en honing, om ons te doden in de woestijn, dat je over ons heerst? Heerser als! En jij bracht ons binnen in een land vloeiend van melk en honing, en gaf ons een erfdeel van een veld en wijngaarden? Zou je de ogen van die mensen hebben uitgestoken? Wij gaan niet omhoog. En Mozes was zeer

bedroefd, en hij zei tot de Heer: Heb geen aandacht voor hun offer. Ik heb van niemand van hen iets begeerlijks genomen, noch heb ik iemand van hen kwaad gedaan. En Mozes zei tot Korach: heilig je vergadering, en wees gereed voor de Heer, jij en Aäron en zij zelf, morgen. En laat ieder zijn vuurpan nemen, en jullie zullen wierook erop plaatsen, en jullie zullen voor de Heer brengen ieder zijn vuurpan, tweehonderd en vijftig vuurpannen, en jij en Aäron ieder zijn vuurpan. En elk nam zijn wierookvat, en zij plaatsten er vuur op, en zij legden er wierook op, en zij stonden bij de deuren van de tent van de getuigenis, Mozes en Aäron. En Korah verzamelde zijn hele vergadering tegen hen bij de deur van de tent van de getuigenis, en de glorie van de Heer verscheen aan de hele vergadering. En de Heer sprak tot Mozes en Aäron, zeggende: scheid jullie af uit het midden van deze vergadering, en ik zal hen ineens verteren. En zij vielen op hun gezicht en zeiden: God, God van de geesten en van alle vlees, als één mens gezondigd heeft, zal dan de toorn des Heren op de hele vergadering komen? En de Heer sprak tot Mozes en zei: spreek tot de vergadering en zeg: trek u rondom terug van de vergadering van Korach. En Mozes stond op, en hij ging naar Dathan en Abiram, en alle oudsten van Israël gingen met hem mee. En hij sprak tot de vergadering, zeggende: Scheidt u af van de tenten van deze harde mensen, en raakt niets aan van alles wat van hen is, opdat u niet mee vergaat in al hun zonde. En zij weken van de tent van Kore rondom, en Dathan en Abiram gingen naar buiten en stonden bij de deuren van hun tenten, en hun vrouwen, en hun kinderen, en hun bagage. En Mozes zei: hierdoor zult u weten dat de Heer mij gezonden heeft

om al deze werken te doen, niet vanuit mijzelf. Als deze zullen sterven volgens de dood van alle mensen, als ook hun inspectie zal zijn volgens de inspectie van alle mensen, dan heeft de Heer mij niet gezonden. Maar of in een visioen zal de Heer tonen, en de aarde zal haar mond geopend hebbend hen verslinden, en hun huizen, en hun tenten, en alles wat aan hen toebehoort, en zij zullen levend in het dodenrijk neerdalen, en jullie zullen weten dat deze mensen de Heer getart hebben. Zoals hij ophield met het spreken van al deze woorden, scheurde de aarde onder hen open. En de aarde werd geopend, en verzwolg hen, en hun huizen, en al de mensen die met Korah waren, en hun vee. En zij gingen neer, en al wat van hen levend was, in het dodenrijk, en de aarde bedekte hen, en zij vergingen uit het midden van de vergadering. En heel Israël rondom hen vluchtte weg vanwege hun geschreeuw, omdat zij zeiden: Laat de aarde ons niet verzwelgen. En vuur ging uit van de Heer en verslond de tweehonderdvijftig mannen die het wierook offerden.

17

En de Heer zei tot Mozes en tot Eleazar de zoon van Aäron de priester: neem de bronzen vuurpannen op uit het midden van de verbranden, en strooi dit vreemde vuur daar, omdat zij de vuurpannen van deze zondaars geheiligd hebben in hun zielen, en maak ze tot gehamerde platen als een bedekking voor het altaar, omdat zij voor de Heer gebracht werden en geheiligd werden; en zij werden tot een teken voor de zonen van Israël.

En Eleazar, zoon van Aaron de priester, nam de bronzen vuurpannen, zoveel als de verbranden gebracht hadden, en zij voegden ze toe als bedekking aan het altaar, een gedenkteken voor de zonen van Israël, zodat geen vreemdeling zou naderen die niet is uit het zaad van Aaron, om wierook te plaatsen voor de Heer; en hij zal niet zijn zoals Korach en zijn opstand, zoals de Heer sprak door de hand van Mozes tot hem. En de zonen van Israël mompelden de volgende dag tegen Mozes en Aäron, zeggende: Jullie hebben het volk van de Heer gedood. En het gebeurde dat toen de vergadering zich verzamelde tegen Mozes en Aäron, zij stormden op de tent van het getuigenis, en de wolk bedekte deze, en de glorie van de Heer verscheen. En Mozes en Aaron betraden de tent van de getuigenis. En de Heer sprak tot Mozes en Aäron, zeggende: trek u terug uit het midden van deze vergadering, en ik zal hen ineens verteren; en zij vielen op hun gezicht. En Mozes zei tegen Aaron: Neem het wierookvat, en leg er vuur van het altaar op, en werp er wierook op, en draag het snel naar het kamp, en doe verzoening voor hen, want de toorn is uitgegaan van het aangezicht van de Heer, hij is begonnen het volk te vernietigen. En Aaron nam het, juist zoals Moses tot hem gesproken had, en hij rende naar de vergadering, en reeds was de plaag begonnen in het volk, en hij wierp het reukwerk en verzoende aangaande het volk. En hij stond tussen de doden en de levenden, en de plaag hield op. En de doden door de plaag werden veertienduizend zevenhonderd, afgezien van de doden vanwege Korah. En Aäron keerde terug naar Mozes bij de deur van de tent der getuigenis, en de plaag hield op. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, en

neem van hen een staf, een staf volgens de huizen van de vaderen van al hun leiders, volgens de huizen van hun vaderen, twaalf staven, en schrijf de naam van ieder op zijn staf. En schrijf de naam Aaron op de staf van Levi, want er is één staf per stam van hun vaderlijke huis die zij zullen geven. En je zult hen plaatsen in de tent van de getuigenis, tegenover de getuigenis, waarin ik mij daar aan jou bekend zal maken. En de man die ik zou kiezen, zijn staf zal uitspruiten, en ik zal van mij verwijderen het gemor van de zonen Israëls, dat zijzelf tegen jullie mompelen. En Mozes sprak tot de zonen van Israël, en al hun heersers gaven hem een staf, aan elke heerser één staf volgens heerser, volgens de huizen van hun vaderen, twaalf staven, en de staf van Aäron was tussen hun staven. En Mozes legde de staven neer voor de Heer in de tent van de getuigenis. En het gebeurde de volgende dag, en Mozes en Aäron gingen de tent van de getuigenis binnen, en zie, de staf van Aäron was ontkiemd voor het huis van Levi, en had een scheut voortgebracht, en had bloemen laten bloeien, en had noten voortgebracht. En Mozes bracht alle staven uit van voor het aangezicht van de Heer naar alle zonen van Israel, en zij zagen het, en ieder nam zijn staf. En de Heer zei tot Mozes: Leg de staf van Aäron neer voor de getuigenissen tot bewaring, als teken voor de zonen van de ongehoorzamen, en laat hun gemor tegen mij ophouden, opdat zij niet sterven. En Mozes en Aaron deden zoals de Heer het Mozes geboden had, zo deden zij. En de zonen van Israël zeiden tegen Mozes: Zie, wij worden verteerd, wij vergaan, wij worden vernietigd. Ieder die de tent van de Heer aanraakt sterft; zullen wij uiteindelijk allemaal sterven?

18

En de Heer zei tot Aäron: Jij en jouw zonen en het huis van jouw vader zullen de zonden van de heilige dingen dragen, en jij en jouw zonen zullen de zonden van jullie priesterschap dragen. En breng jouw broers, de stam Levi, het volk van jouw vader, naar jezelf, en laten zij zich bij jou voegen, en laten zij jou dienen, en jij en jouw zonen met jou voor de tent van de getuigenis. En zij zullen jouw wachten houden, en de wachten van de tent. Behalve naar de heilige vaten en naar het altaar zullen zij niet naderen, en zij zullen niet sterven, noch dezen noch jullie. En zij zullen zich bij jou voegen, en zij zullen de wacht houden over de tent van het getuigenis, volgens alle diensten van de tent, en de vreemdeling zal niet tot jou naderen. En jullie zullen de wachten van de heilige dingen en de wachten van het altaar bewaken, en er zal geen toorn zijn onder de zonen van Israël. En ik heb uw broeders de Levieten genomen uit het midden van de zonen Israëls, een gift gegeven aan de Heer, om de diensten van de tent der getuigenis te dienen. En jij en jouw zonen met jou zullen jullie priesterschap bewaren, volgens alle wijze van het altaar en wat van binnen het voorhangsel is, en jullie zullen de diensten verrichten als gave van jullie priesterschap, en de vreemdeling die nadert, zal sterven. En de Heer sprak tot Aaron, en zie, ik heb aan jullie gegeven de bewaring van de eerstelingen van alle aan mij geheiligde dingen van de zonen Israëls; aan jou heb ik ze gegeven tot eer, en aan jouw zonen met jou als eeuwige wet. En dit zal voor jullie zijn van de geheiligde

heilige dingen van de offeranden, van al hun gaven, en van al hun offers, en van al hun overtredingen, en van al hun zonden, zoveel als zij mij teruggeven van alle heilige dingen, het zal voor jou zijn en voor jouw zonen. In het heilige der heilige dingen zult u hen eten, elke mannelijke zal hen eten, u en uw zonen, heilig zal het voor u zijn. En dit zullen voor jullie de eerstelingen van hun gaven zijn, van alle offeranden van de zonen Israëls; aan jou heb ik ze gegeven en aan jouw zonen en aan jouw dochters met jou, een eeuwige verordening; ieder die rein is in jouw huis zal ze eten. Alle eerstelingen van olie, en alle eerstelingen van wijn, de eerstelingen van hun granen, zoveel als zij aan de Heer zouden geven, die heb ik aan jou gegeven. De eerstelingen, alles wat in hun land is, wat zij ook aan de Heer zullen brengen, zal van jou zijn; ieder die rein is in jouw huis zal het eten. Alles wat toegewijd is onder de zonen van Israel, zal van jou zijn. En elke opening van de baarmoeder van alle vlees, zovelen als zij aan de Heer aanbieden, van mens tot vee, zal aan jou zijn, maar de eerstgeborenen van de mensen zullen met losgeld worden losgekocht, en de eerstgeborenen van het onreine vee zul je loskopen. En zijn verlossing, vanaf een maand oud, de waardering is vijf sikkels, volgens de heilige sikkel, die twintig obolen is. Behalve de eerstgeborenen van kalveren en de eerstgeborenen van schapen en de eerstgeborenen van geiten zult gij niet vrijkopen, heilige dingen zijn zij, en hun bloed zult gij uitgieten op het altaar, en het vet zult gij offeren als offer tot een geur van welriekendheid voor de Heer. En het vlees zal voor jou zijn, zoals ook het borststuk van het zwaaiofferande en de rechterarm voor jou zullen zijn. Elk offer van de heilige dingen,

hoeveel de zonen van Israël ook afzonderen voor de Heer, heb ik gegeven aan jou en aan jouw zonen en aan jouw dochters met jou, een eeuwige verordening. Het is een eeuwig zoutverbond voor het aangezicht van de Heer, aan jou en aan jouw nageslacht met jou. En de Heer sprak tot Aaron: in hun land zul je niet erven, en er zal geen deel voor jou zijn onder hen, omdat ik jouw deel ben en jouw erfenis te midden van de zonen Israëls. En aan de zonen van Levi, zie, ik heb alle tienden in Israël als erfenis gegeven in plaats van hun diensten, al de dienst die zij verrichten in de tent van de getuigenis. En de zonen van Israël zullen niet meer naderen tot de tent van de getuigenis om dodelijke zonde op zich te nemen. En de Leviet zal zelf de dienst van de tent der getuigenis dienen, en zij zullen hun zonden op zich nemen, een eeuwige verordening voor hun generaties, en te midden van de zonen Israëls zullen zij geen erfenis erven. Omdat de tienden van de zonen Israëls, zoveel als zij afzonderen voor de Heer als een offering, heb ik gegeven aan de Levieten als erfenis, daarom heb ik tot hen gezegd: te midden van de zonen Israëls zullen zij geen erfenis ontvangen. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende, en tot de Levieten zul je spreken, en je zult tot hen zeggen, als jullie ontvangen van de zonen van Israël het tiende deel, dat ik aan jullie heb gegeven van hen als erfenis, dan zullen jullie daarvan afzonderen een offer aan de Heer, een tiende deel van het tiende deel. En jullie bijdragen zullen aan jullie gerekend worden als graan van de dorsvloer, en als een bijdrage van de wijnpers. Aldus zult u hen afzonderen, ook u, van alle offeranden van de Heer, van alle tienden die u ontvangt van de zonen van Israël, en u zult daarvan een offerande geven

aan de Heer, aan Aaron de priester. Van al uw gaven zult u een offer aan de Heer afzonderen, of van al de eerstelingen het geheiligde deel daarvan. En je zult tegen hen zeggen: wanneer jullie de eerstelingen daarvan wegnemen, zal het aan de Levieten gerekend worden als voortbrengsel van de dorsvloer en als voortbrengsel van de wijnpers. En u zult het eten op elke plaats, u en uw huizen, omdat dit uw loon is in plaats van uw diensten in de tent van de getuigenis. En jullie zullen er geen zonde door ontvangen, omdat jullie de eerstelingen ervan wegnemen, en jullie zullen de heilige dingen van de zonen Israëls niet ontheiligen, opdat jullie niet sterven.

19

En de Heer sprak tot Mozes en Aäron, zeggende: dit is de uitbreiding van de wet, zoveel als de Heer gebood, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, en laat hen tot u nemen een rode vaars zonder gebrek, die geen gebrek in haar heeft, en op wie geen juk op haar is gelegd. En je zult het aan Eleazar de priester geven, en zij zullen het buiten het kamp naar een reine plaats brengen, en zij zullen het voor hem slachten. En Eleazar zal van haar bloed nemen, en zal van haar bloed zeven keer sprengen tegenover het gezicht van de tent des getuigenisses. En zij zullen haar voor hem verbranden, en de huid en het vlees van haar en het bloed van haar met de mest van haar zal verbrand worden. En de priester zal cederhout en hysop en scharlaken nemen, en zij zullen het in het midden van de verbranding van de vaars

werpen. En de priester zal zijn kledingstukken wassen, en hij zal zijn lichaam met water baden, en daarna zal hij het kamp binnengaan, en de priester zal onrein zijn tot de avond. En degene die het verbrandt zal zijn kledingstukken wassen en zijn lichaam baden, en hij zal onrein zijn tot de avond. En een rein man zal de as van de vaars verzamelen en zal deze buiten het kamp opbergen op een reine plaats, en het zal zijn voor de vergadering van de zonen Israëls tot bewaring; water van besprenkeling, het is een reiniging. En degene die de as van de vaars verzamelt, zal zijn kledingstukken wassen, en hij zal onrein zijn tot de avond, en het zal voor de zonen van Israël en voor de vreemdelingen die bij hen wonen een eeuwige verordening zijn. Degene die een dode mensenziel aanraakt, zal zeven dagen onrein zijn. Deze zal gereinigd worden op de derde dag en op de zevende dag, en hij zal rein zijn, maar indien hij niet gereinigd wordt op de derde dag en op de zevende dag, zal hij niet rein zijn. Ieder die de dode aanraakt van de ziel van een mens, als hij sterft, en niet gereinigd wordt, heeft de tent van de Heer verontreinigd. Die ziel zal uit Israël vernietigd worden, omdat het water van besprenkeling niet op hem besprenkeld was. Hij is onrein, zijn onreinheid is nog in hem. En dit is de wet: als een mens sterft in een huis, zal ieder die het huis binnengaat, en alles wat in het huis is, onrein zijn gedurende zeven dagen. En elk geopend vat waarop geen band gebonden is, is onrein. En ieder die op het veld een geslagen man of een dode of een menselijk been of een graf zou aanraken, zal zeven dagen onrein zijn. En zij zullen voor de onreine nemen van de as van het verbrande reinigingsoffer, en zij zullen levend water daarop

gieten in een vat. En hij zal hysop nemen, en een rein man zal het in het water dopen, en hij zal besprenkelen op het huis en op de vaten en op de zielen, zovelen als daar zijn, en op degene die het menselijke been heeft aangeraakt, of de gewonde, of de dode, of het graf. En de reine zal besprenkelen op de onreine op de derde dag en op de zevende dag, en hij zal gereinigd worden op de zevende dag, en hij zal zijn kledingstukken wassen, en hij zal zich baden met water, en hij zal onrein zijn tot de avond. En een man die bezoedeld zou zijn en niet gereinigd is, die ziel zal vernietigd worden uit het midden van de vergadering, omdat hij de heilige dingen van de Heer bezoedelde, omdat het water van besprenkeling niet op hem besprenkeld werd, hij is onrein. En het zal voor u een eeuwige verordening zijn, en degene die het reinigingswater besprenkelt, zal zijn kledingstukken wassen, en degene die het reinigingswater aanraakt, zal onrein zijn tot de avond. En alles wat de onreine raakt, zal onrein zijn, en de ziel die het raakt, zal onrein zijn tot de avond.

20

En de zonen van Israël, de hele vergadering, kwamen in de woestijn Sin, in de eerste maand, en het volk bleef in Kadesh, en Miriam stierf daar, en zij werd daar begraven. En er was geen water voor de gemeente, en zij verzamelden zich tegen Mozes en Aäron. En het volk mopperde tegen Mozes en zei: Waren wij maar gestorven bij de vernietiging van onze broeders voor de Heer. En waarom hebben jullie de vergadering van de Heer naar

deze woestijn gebracht om ons te doden en ons vee? En waarom dit? Jullie brachten ons op uit Egypte, om te komen naar deze slechte plaats: een plaats waar niet gezaaid wordt, noch vijgenbomen, noch wijnstokken, noch granaatappels, noch water is om te drinken. En Mozes en Aäron kwamen van het aangezicht van de vergadering naar de deur van de tent der getuigenis, en zij vielen op hun aangezicht, en de heerlijkheid des Heren verscheen aan hen. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: neem jouw staf, en verzamel de vergadering, jij en Aäron jouw broer, en spreek tot de rots voor hen, en hij zal zijn wateren geven, en jullie zullen voor hen water uit de rots uitbrengen, en jullie zullen de vergadering drenken, en hun vee. En Mozes nam de staf voor de Heer, zoals de Heer geboden had. En Moses en Aaron verzamelden de vergadering voor de rots, en hij zei tot hen: Hoort mij, gij ongehoorzamen, zullen wij niet uit deze rots voor jullie water voortbrengen? En Mozes hief zijn hand op, sloeg tweemaal met de staf op de rots, en er kwam veel water uit, en de gemeente dronk, en hun vee. En de Heer zei tot Mozes en Aäron: Omdat jullie niet geloofden om mij te heiligen voor de zonen van Israël, daarom zullen jullie deze vergadering niet brengen in het land dat ik aan hen heb gegeven. Dit is het water van Twist, omdat de zonen van Israël voor de Heer werden gescholden, en Hij in hen werd geheiligd. En Mozes zond boodschappers uit Kades naar de koning van Edom, met de boodschap: dit zegt uw broer Israël: u weet alle moeite die ons heeft getroffen. En onze vaders gingen naar Egypte, en wij verbleven vele dagen in Egypte, en de Egyptenaren mishandelden ons en onze vaders. En wij riepen tot de Heer, en

de Heer hoorde onze stem, en Hij zond een boodschapper en leidde ons uit Egypte, en nu zijn wij in de stad Kades, aan de rand van uw grenzen. Wij zullen door uw land trekken, wij zullen niet door velden gaan, noch door wijngaarden, noch zullen wij water drinken uit uw put, langs de koninklijke weg zullen wij gaan, wij zullen niet afwijken naar rechts noch naar links, totdat wij uw grenzen gepasseerd zijn. En Edom zei tegen hem: Je zult niet door mij doorgaan, anders zal ik in oorlog naar je toe komen. En de zonen van Israël zeggen tot hem: Langs de berg zullen wij doortrekken. Als wij van uw water drinken, ik en mijn vee, zal ik u de prijs geven. Maar de zaak is niets, langs de berg zullen wij doortrekken. Maar hij zei: Je zult niet door mij trekken, en Edom trok uit hem tegemoet met een grote menigte en met een sterke macht. En Edom was niet gewillig om Israël toe te staan door zijn grenzen te trekken, en Israël wendde zich van hem af. En zij vertrokken uit Kades, en de zonen van Israël, de gehele vergadering, kwamen bij de berg Hor. En de Heer zei tot Mozes en Aäron op de berg Hor aan de grenzen van het land Edom: Laat Aäron toegevoegd worden tot zijn volk, omdat jullie niet zullen binnengaan in het land dat ik gegeven heb aan de zonen van Israël, omdat jullie mij getergd hebben bij het water van de twist. Neem Aäron, en Eleazar zijn zoon, en breng hen op naar de berg Hor, voor de hele verzameling, en trek Aäron zijn gewaad uit, en bekleed Eleazar zijn zoon; en laat Aäron, toegevoegd geworden, daar sterven. En Mozes deed zoals de Heer hem geboden had, en hij bracht hem op naar de berg Hor, voor de ogen van de hele vergadering, en hij ontkleedde Aäron van zijn gewaden, en hij kleedde Eleazar zijn zoon ermee, en

Aäron stierf op de top van de berg, en Mozes en Eleazar daalden af van de berg. En heel de vergadering zag dat Aaron gestorven was, en zij beweenden Aaron dertig dagen, het hele huis Israël.

21

En de Kanaänitische koning Arad, die in de woestijn woonde, hoorde dat Israël via de weg van Atharein kwam, en hij vocht tegen Israël en nam gevangenen van hen als buit. En Israël legde een gelofte af aan de Heer en zei: Indien U dit volk in mijn macht overlevert, zal ik het volkomen vernietigen, hem en zijn steden. En de Heer hoorde de stem van Israël en leverde de Kanaäniet over in zijn macht, en hij wijdde hem toe aan de vernietiging, en zijn steden, en zij noemden die plaats Vervloekt. En vertrokken van de berg Hor, de weg naar de Rode Zee, omsingelden zij het land Edom; en het volk werd ontmoedigd op de weg. En het volk sprak tegen God en tegen Mozes, zeggende: Waarom dit? Heb jij ons uit Egypte geleid om ons te doden in de woestijn? Omdat er geen brood is, noch water; maar onze ziel heeft walging gekregen van dit lege brood. En de Heer zond de dodelijke slangen naar het volk, en zij beten het volk, en veel volk van de zonen Israëls stierf. En het volk, dat bij Mozes was aangekomen, zei: Wij hebben gezondigd, omdat wij gesproken hebben tegen de Heer en tegen u. Bid daarom tot de Heer, en laat Hij de slang van ons wegnemen. En Mozes bad tot de Heer over het volk, en de Heer zei tot Mozes: maak voor jezelf een slang, en plaats hem op een teken, en het zal zijn dat als een

slang een mens bijt, ieder die gebeten is en hem ziet, zal leven. En Mozes maakte een bronzen slang, en hij stelde hem op een teken op, en het gebeurde wanneer een slang een mens beet, en hij keek op naar de bronzen slang, en hij leefde. En de zonen van Israël vertrokken en sloegen hun kamp op in Oboth. En na te zijn opgetrokken uit Oboth, sloegen zij hun kamp op in Achalga aan de overzijde in de woestijn, die ligt tegenover Moab, naar het oosten van de zon. En van daar vertrokken zij, en zij sloegen kamp op in het ravijn Zared. En van daar vertrokken, sloegen zij hun kamp op aan de overzijde van de Arnon in de woestijn, het uitstekende gedeelte van de grenzen van de Amorieten, want Arnon is de grens van Moab, tussen Moab en de Amoriet. Daarom wordt er gezegd in het boek: de oorlog van de Heer heeft Zahab in brand gestoken en de bergstromen van de Arnon. En hij stelde de bergstromen vast om Er te vestigen, en het ligt tegen de grenzen van Moab aan. En vandaar de put, deze put, waarvan de Heer tot Mozes zei: verzamel het volk, en ik zal hun water te drinken geven. Toen zong Israël dit lied over de put: begin voor hem, put, heersers groeven het, koningen van naties hieuwen het uit in hun koninkrijk, bij hun heersen; en van de put naar Mattana, en van Mattana naar Nahaliel, en van Nahaliel naar Bamoth, en van Bamoth naar Jahaz, die is in de vlakte van Moab, van de top van de uitgehouwen rots, die uitkijkt naar het gezicht van de woestijn. En Mozes stuurde gezanten naar Sihon, koning van de Amorieten, met vreedzame woorden, zeggende: wij zullen doortrekken door uw land, op de weg zullen wij gaan; wij zullen niet afwijken noch naar een veld, noch naar een wijngaard; wij zullen geen water drinken uit uw

put; op de koninklijke weg zullen wij doortrekken, totdat wij uw grenzen doortrekken. En Sihon gaf Israël niet toe door zijn grenzen te gaan, en Sihon verzamelde al zijn volk, en ging uit om tegen Israël te strijden in de woestijn, en hij kwam in Jahaz, en stelde zich op ten strijde tegen Israël. En Israël sloeg hem met het zwaard ter dood, en nam zijn land in bezit, van Arnon tot Jabbok, tot aan de zonen van Ammon, omdat Jazer de grens van de zonen van Ammon is. En Israël nam al deze steden in, en Israël woonde in alle steden van de Amorieten, in Hesbon, en in al de aangrenzende gebieden. Want Heshbon is de stad van Sihon, de koning van de Amorieten, en deze vocht eerder tegen de koning van Moab, en zij namen al zijn land, van Aroer tot Arnon. Daarom zullen de raadselsprekers zeggen: kom naar Hesbon, opdat de stad van Sihon gebouwd wordt en opgericht wordt; omdat vuur uitging uit Hesbon, een vlam uit de stad van Sihon, en verslond tot Moab, en de pilaren van Arnon verzwolg. Wee u Moab, u bent vergaan volk van Kamos; hun zonen werden overgegeven om zichzelf te redden, en hun dochters als gevangenen aan de koning van de Amorieten Sihon, en hun zaad zal vergaan, Chesbon tot Dibon; en de vrouwen hebben nog verder vuur aangestoken op Moab. Israël vestigde zich in alle steden van de Amorieten. En Mozes zond om Jazer te bespieden, en zij grepen het, en de dorpen ervan, en zij verdreven de Amoriet die daar woonde. En nadat zij gekeerd waren, gingen zij de weg op naar Basan, en Og, koning van Basan, trok uit hen tegemoet, en al zijn volk naar de oorlog naar Edrei. En de Heer zei tot Mozes: vrees hem niet, omdat ik hem in jouw handen heb gegeven, en al zijn volk, en al zijn land, en je

zult met hem doen zoals je deed met Sihon, koning van de Amorieten, die in Hesbon woonde. En zij sloegen hem en zijn zonen en al zijn volk, totdat zij geen overlevende van hem achterlieten, en zij erfden zijn land.

22

En de zonen van Israël, nadat zij vertrokken waren, sloegen hun kamp op ten westen van Moab bij de Jordaan tegenover Jericho. En Balak, zoon van Zippor, gezien hebbend alles wat Israel deed aan de Amoriet, en Moab vreesde het volk zeer omdat zij velen waren; en Moab was beangst vanwege de zonen van Israel. En Moab zei tot de raad van oudsten van Midian: Nu zal deze vergadering allen rondom ons aflekken, zoals het kalf de groene dingen uit het veld aflekt. En Balak, zoon van Zippor, koning van Moab, was in die tijd. En hij zond gezanten naar Balaam, zoon van Beor, naar Pethor, dat gelegen is aan de rivier in het land van de zonen van zijn volk, om hem te roepen, zeggende: Zie, een volk is uitgekomen uit Egypte, en zie, het heeft het aanzicht van de aarde bedekt, en dit volk zit neer grenzend aan mij. En nu, kom hier en vervloek mij dit volk, omdat dit volk sterk is of wij, als wij in staat zijn hen te verslaan, en ik zal hen uitdrijven uit het land, omdat ik weet dat wie jij zegent, gezegend zijn, en wie jij vervloekt, vervloekt zijn. En de raad van ouderen van Moab en de raad van ouderen van Midian gingen, en de waarzeggerij was in hun handen, en zij kwamen naar Balaam en zeiden tot hem de woorden van Balak. En hij zei tegen hen:

Verblijf hier de nacht, en ik zal jullie antwoorden op de zaken die de Heer tot mij zal spreken. En de heersers van Moab bleven bij Balaam. En God kwam naar Balaam en zei tot hem: Wat doen deze mensen bij jou? En Bileam zei tot God: Balak, zoon van Zippor, koning van Moab, heeft hen tot mij gezonden, zeggende: Zie, een volk is uitgegaan uit Egypte, en het heeft het aanzien van het land bedekt, en dit zit neer naast mij, en nu kom vervloek voor mij hem, of ik dan in staat zal zijn hem te slaan, en ik hem zal uitwerpen van het land. En God zei tegen Balaam: je zult niet met hen meegaan, noch zult je het volk vervloeken, want het is gezegend. En Bileam stond s morgens op en zei tot de heersers van Balak: Vertrek naar uw heer, God laat mij niet toe met u mee te gaan. En de heersers van Moab stonden op, kwamen naar Balak en zeiden: Bileam wil niet met ons meegaan. En Balak voegde er nog aan toe meer heersers te zenden, en meer eervoller dan deze. En zij kwamen naar Bileam en zeiden tot hem: Dit zegt Balak, de zoon van Zippor: Ik vraag u, aarzel niet om naar mij te komen. Want ik zal u eerbaar eren, en alles wat u zegt zal ik voor u doen, en kom, vervloek dit volk voor mij. En Balaam antwoordde en zei tot de heersers van Balak: Als Balak mij zijn huis vol zilver en goud geeft, zal ik het woord van de Heer God niet kunnen overtreden, om het klein of groot te doen in mijn geest. En blijf nu hier, ook jullie, deze nacht, en ik zal weten wat de Heer nog meer tot mij zal spreken. En God kwam s nachts naar Balaam, en zei tot hem: als deze mensen aanwezig zijn om jou te roepen, sta op en volg hen, maar het woord dat ik tot jou zal spreken, dit zul je doen. En Bileam stond s morgens op, zadelde zijn ezel, en ging met de

heersers van Moab mee. En God werd boos met toorn omdat hij ging; en de boodschapper van God stond op om hem tegen te houden; en hij reed op zijn ezel, en zijn twee knechten waren met hem. En de ezelin, die de boodschapper van God in de weg had zien staan met het getrokken zwaard in zijn hand, week af van de weg en ging de vlakte in, en hij sloeg de ezelin met zijn stok om haar op de weg te leiden. En de boodschapper van God stond in de voren van de wijngaard, een hek aan deze kant en een hek aan die kant. En de ezelin, die de boodschapper van God gezien had, drukte zichzelf tegen de muur, en verpletterde de voet van Bileam tegen de muur; en hij bleef haar nog geselen. En de boodschapper van God ging verder, en weggegaan zijnde ging hij staan op een nauwe plaats, waar het niet mogelijk was naar rechts of naar links uit te wijken. En toen de ezelin de boodschapper van God had gezien, ging zij onder Bileam zitten, en Bileam werd boos, en hij sloeg de ezelin met de stok. En God opende de mond van de ezelin, en zij zegt tot Balaam: wat heb ik jou gedaan, dat je mij nu voor de derde keer hebt geslagen? En Bileam zei tot de ezelin, dat je met mij hebt gespot, en als ik een zwaard in de hand had gehad, zou ik je reeds hebben doorboord. En de ezelin zegt tegen Balaam: Ben ik niet jouw ezelin, waarop jij reed vanaf jouw jeugd tot de dag van vandaag? Heb ik je niet zo behandeld nadat ik je geminacht had? Maar hij zei van niet. En God onthulde de ogen van Bileam, en hij ziet de boodschapper van de Heer die in de weg staat, en het zwaard getrokken in zijn hand, en hij boog zich neer en boog neer op zijn gezicht. En de boodschapper van God zei tegen hem: Waarom sloeg je je ezel deze derde keer? En zie, ik ging uit

om jou tegen te werken, omdat jouw weg niet goed was in mijn ogen, en de ezelin week drie keer van mij af nadat zij mij gezien had. En als zij niet was afgeweken, zou ik nu dus jou inderdaad hebben gedood, maar haar zou ik hebben gespaard. En Balaam zei tot de engel des Heren: Ik heb gezondigd, want ik wist niet dat u mij op de weg tegemoet kwam om mij tegen te staan, en nu, als het u niet behaagt, zal ik terugkeren. En de boodschapper van God zei tegen Bileam, ga mee met de mannen; behalve het woord dat ik tot jou zeg, dit zul je bewaren om te spreken. En Bileam ging met de heersers van Balak. En Balak, gehoord hebbend dat Balaam gekomen was, ging uit hem tegemoet naar de stad Moab, die gelegen is aan de grenzen van Arnon, die aan het uiterste deel van de grenzen is. En Balak zei tegen Balaam, heb ik niet naar jou gestuurd om jou te roepen? Waarom kwam je niet naar mij? Werkelijk zal ik je niet kunnen eren? En Bileam zei tegen Balak: Zie, ik ben nu naar jou gekomen; zal ik in staat zijn om iets te spreken? Het woord dat God in mijn mond zou werpen, dat zal ik spreken. En Balaam ging met Balak mee, en zij kwamen in de steden van de buitengebieden. En Balak offerde schapen en kalveren, en zond tot Bileam en tot de oversten die met hem waren. En het gebeurde in de ochtend, en Balak nam Balaam mee en bracht hem op naar de zuil van Baal, en toonde hem van daaruit een deel van het volk.

23

En Bileam zei tot Balak: Bouw hier zeven altaren voor mij, en

bereid hier zeven kalveren en zeven rammen voor mij. En Balak deed op de manier zoals Balaam tot hem gezegd had, en hij offerde een kalf en een ram op het altaar. En Balaäm zei tot Balak: Sta bij uw offers, en ik zal gaan of God aan mij zal verschijnen in een ontmoeting, en het woord dat Hij mij toont, zal ik aan u aankondigen. En Balak stond bij zijn offers. En Balaam ging om God te vragen, en hij ging rechtuit, en God verscheen aan Balaam, en Balaam zei tot Hem: de zeven altaren heb ik voorbereid, en ik heb een kalf en een ram op het altaar opgebracht. En God wierp een woord in de mond van Bileam, en zei, zich wendend naar Balak: Zo zult gij spreken. En hij keerde zich naar hem, en hij stond bij zijn brandoffers, en alle heersers van Moab waren met hem, en de geest van God kwam over hem. En nadat hij zijn gelijkenis had opgenomen, zei hij: Uit Mesopotamië heeft Balak, koning van Moab, mij laten ontbieden van de bergen uit het oosten, zeggende: Kom, vervloek Jakob voor mij, en kom, vervloek Israël voor mij. Hoe kan ik vervloeken wie de Heer niet vervloekt? Of wat zal ik vervloeken die God niet vervloekt? Want van de top der bergen zal ik hem zien, en van de heuvels zal ik hem gadeslaan; zie, een volk zal alleen wonen, en onder de volken zal het niet worden gerekend. Wie heeft het zaad van Jakob exact geteld, en wie zal de stammen van Israël tellen? Moge mijn ziel sterven in de zielen van rechtvaardigen, en moge mijn zaad worden als het zaad van dezen. En Balak zei tegen Balaam, wat heb je mij gedaan? Om mijn vijanden te vervloeken heb ik je geroepen, en zie, je hebt gezegend met een zegen. En Balaam zei tegen Balak: Zal ik niet alles wat God in mijn mond legt, bewaren om te spreken? En

Balak zei tegen hem: kom nog met mij naar een andere plaats vanwaar je hem niet zult zien, maar slechts een deel van hem zult zien, maar allen zul je niet zien, en vervloek hem voor mij vandaar. En hij nam hem mee naar de uitkijktoren van het veld op de top van de gehouwen rots, en hij bouwde daar zeven altaren, en offerde een kalf en een ram op het altaar. En Balaam zei tegen Balak: sta bij jouw offers, en ik zal gaan om God te vragen. En God ontmoette Balaam, en Hij legde een woord in zijn mond, en zei: Keer terug naar Balak, en deze dingen zult u spreken. En hij keerde terug naar hem, en hij stond bij zijn brandoffer, en alle heersers van Moab waren met hem, en Balak zei tot hem: wat sprak de Heer? En nadat hij zijn gelijkenis had opgenomen, zei hij: Sta op, Balak, en luister, geef oor, getuige, zoon van Zippor. God is niet als een mens om te liegen, noch als een zoon van een mens om bedreigd te worden; als hij zelf iets heeft gezegd, zal hij het dan niet doen? Zal hij spreken en niet blijven? Zie, ik heb ondernomen te zegenen, ik zal zegenen, en ik zal het niet afwenden. Er zal geen zwoegen zijn in Jakob, noch zal er moeite gezien worden in Israël; de Heer zijn God is met hem, de roemrijke dingen van heersers zijn in hem. God die hem uit Egypte heeft geleid, is als de glorie van een eenhoorn voor hem. Want er is geen waarzeggerij in Jakob, noch voorspelling in Israël; te zijner tijd zal aan Jakob worden gesproken, en tot Israël, wat God zal volbrengen. Zie, een volk zal opstaan als een welp, en als een leeuw zal het juichen, het zal niet slapen totdat het prooi eet, en het bloed van de gewonden zal het drinken. En Balak zei tegen Balaam: vervloek hem voor mij niet met vloeken, en zegen hem ook niet met zegenen. En Balaam antwoordde en

zei tot Balak: Heb ik niet tot u gesproken, zeggende: het woord dat God spreekt, dat zal ik doen? En Balak zei tegen Balaam: kom, ik zal je meenemen naar een andere plaats, als het God zal behagen, en vervloek hem voor mij vandaar. En Balak nam Balaam mee naar de top van de Peor, die zich uitstrekt in de woestijn. En Balaam zei tot Balak: Bouw hier zeven altaren voor mij, en bereid hier zeven kalveren en zeven rammen voor mij. En Balak deed juist zoals Balaam tot hem zei, en hij offerde een kalf en een ram op het altaar.

24

En toen Balaam zag dat het goed was in de ogen van de Heer om Israël te zegenen, ging hij niet zoals hij gewoon was naar de voortekenen toe, en hij wendde zijn gezicht naar de woestijn. En Balaam lichtte zijn ogen op en zag Israël gekampeerd volgens stammen, en de geest van God kwam over hem. En zijn gelijkenis opgenomen hebbend, zei hij, Bileam zoon van Beor zegt, de man die waarlijk ziet zegt, horend woorden van de sterke zegt, die een visioen van God zag in zijn slaap, onthuld zijn zijn ogen. Hoe mooi zijn jouw huizen Jakob, jouw tenten Israël; Als dalen die schaduw geven, en als tuinen bij een rivier, en als tenten, die de Heer oprichtte, en als ceders bij wateren. Er zal een man uitgaan uit zijn zaad, en hij zal over vele naties heersen, en het koninkrijk Gog zal verheven worden, en zijn koninkrijk zal toenemen. God leidde hem uit Egypte, als de glorie van een eenhoorn voor hem. Hij zal de vijandige naties

verslinden, en hun vetste delen zal hij het merg uitzuigen, en met zijn pijlen zal hij de vijand doorschieten. Neergelegen hebbend rustte hij als een leeuw, en als een welp; wie zal hem opwekken? Zij die jou zegenen, zijn gezegend, en zij die jou vervloeken, zijn vervloekt. En Balak was boos op Balaam, en hij sloeg zijn handen samen, en Balak zei tegen Balaam: Ik heb jou geroepen om mijn vijand te vervloeken, en zie, zegenend heb je hem nu voor de derde keer gezegend. Nu daarom, vlucht naar jouw plaats. Ik zei: ik zal jou eren, en nu heeft de Heer jou van de glorie beroofd. En Bileam zei tot Balak: Heb ik niet ook tot jouw boodschappers die je naar mij zond gesproken, zeggende: Als Balak mij zijn huis vol zilver en goud geeft, zal ik het woord van de Heer niet kunnen overtreden om het goed of kwaad te doen vanuit mijzelf; wat God ook zegt, dat zal ik zeggen. En nu, zie, ik ga weg naar mijn plaats, kom, ik zal jou adviseren wat dit volk jouw volk zal aandoen aan het einde van de dagen. En nadat hij zijn gelijkenis had opgenomen, zei hij: Zegt Bileam, zoon van Beor, zegt de man die waarlijk ziet, horend woorden van God, kennend kennis van de Allerhoogste, en visioenen van God gezien hebbend in zijn slaap, onthuld zijn zijn ogen. Ik zal het hem tonen, en niet nu, ik zal zegenen, en het nadert niet, een ster zal oprijzen uit Jakob, een man zal opstaan uit Israël, en hij zal de leiders van Moab verbrijzelen, en hij zal alle zonen van Seth plunderen. En Edom zal een erfenis zijn, en Esau, zijn vijand, zal een erfenis zijn, en Israël handelde in kracht. En er zal iemand uit Jakob worden opgewekt, en hij zal degene die uit de stad bewaard wordt vernietigen. En toen hij Amalek zag en zijn gelijkenis opnam, zei hij: Amalek is het begin der naties, en

hun zaad zal vergaan. En toen hij de Keniet had gezien en zijn gelijkenis had opgenomen, zei hij: sterk is jouw woning; en als je jouw nest in de rots plaatst, en als er voor Beor een nest van sluwheid wordt, zullen de Assyriërs jou gevangen nemen. En toen hij Og zag en zijn gelijkenis opnam, zei hij: O, o, wie zal leven wanneer God deze dingen doet? En het zal uitgaan uit de hand van de Kittim, en zij zullen Assyrië mishandelen, en zij zullen de Hebreeën mishandelen, en zij zullen eensgezind vergaan. En Bileam stond op en ging weg, terugkerend naar zijn plaats, en Balak ging heen naar zichzelf.

25

En Israël verbleef in Shittim, en het volk werd onteerd door te hoereren met de dochters van Moab. En zij riepen hen naar de offers van hun afgoden, en het volk at van hun offers, en zij bogen neer voor hun afgoden. En Israël werd ingewijd aan de Baäl-Peor, en de Heer werd toornig met woede tegen Israël. En de Heer zei tot Mozes: neem alle leiders van het volk, en maak een voorbeeld van hen voor de Heer tegenover de zon, en de toorn van de woede des Heren zal zich afwenden van Israël. En Mozes zei tot de stammen van Israël: doodt ieder zijn eigen verwant die ingewijd is in Baalpeor. En zie, een man van de zonen Israëls kwam en bracht zijn broeder naar de Midianitische vrouw voor Mozes en voor de hele vergadering van de zonen Israëls, terwijl zij weenden bij de deur van de tent der getuigenis. En toen Pinehas, zoon van Eleazar, zoon van

Aäron de priester, dit gezien had, stond hij op uit het midden van de verzameling, en nadat hij een speer in de hand genomen had, ging hij naar binnen achter de Israëlitische man de oven in, en doorstak hij beiden, zowel de Israëlitische man als de vrouw door haar baarmoeder; en de plaag hield op onder de zonen van Israël. En de doden in de plaag werden vierentwintigduizend. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: Pinehas, zoon van Eleazar, zoon van Aäron de priester, heeft mijn toorn van de zonen van Israël doen ophouden, doordat hij mijn ijver onder hen naijverde, en ik heb de zonen van Israël niet vernietigd in mijn ijver. Zo zei ik, zie ik geef hem een verbond van vrede, en het zal voor hem en voor zijn nageslacht na hem zijn een verbond van eeuwig priesterschap, omdat hij ijverde voor zijn God, en verzoening deed voor de zonen van Israël. De naam van de man, de Israëliet die geslagen werd, die geslagen werd met de Midianitische vrouw, was Zambri, zoon van Salmon, heerser van het huis van de families van Simeon. En de naam van de Midianitische vrouw die geslagen werd, was Chasbi, dochter van Sur, heerser van het volk Ommoth, van het huis der families van Midian. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, zeggende: wees vijandig jegens de Midianieten en treft hen, omdat zij zelf vijandig zijn jegens jullie in bedrog, zoveel als zij jullie bedriegen door Peor, en door Chasbi de dochter van een heerser van Midian, hun zuster, die getroffen was op de dag van de plaag door Peor.

26

En het kwam te gebeuren na de slag, en de Heer sprak tot Mozes en Eleazar de priester, zeggende: neem de telling van heel de verzameling zonen van Israël vanaf twintig jaar oud en daarboven volgens huizen van hun vaders, ieder die uitgaat om zich op te stellen voor strijd in Israël. En Mozes en Eleazar de priester spraken in de vlakten van Moab bij de Jordaan tegenover Jericho, zeggende: van twintig jaar oud en daarboven, op de manier zoals de Heer aan Mozes geboden had; en de zonen van Israël die uit Egypte getrokken waren: Ruben, eerstgeborene van Israël; en de zonen van Ruben: Henoch, en het volk van Henoch; van Pallu, het volk van Pallu. Aan Asron, het volk van de Asronei, aan Charmi, het volk van Charmi. Deze volkeren van Ruben, en hun telling bedroeg drieënveertigduizend zevenhonderddertig. En de zonen van Pallu: Eliab. En de zonen van Eliab: Nemuel, en Dathan, en Abiram; deze waren de geroepenen van de vergadering, deze zijn degenen die opstonden tegen Mozes en Aaron in de vergadering van Korah, in de opstand tegen de Heer. En de aarde, haar mond geopend hebbend, verzwolg hen en Korach, bij de dood van zijn verzameling, toen het vuur de tweehonderdvijftig verteerde, en zij werden tot een teken; maar de zonen van Korach stierven niet. En de zonen van Simeon, het volk van de zonen van Simeon: van Nemuel, het volk van de Nemuelieten; van Jamin, het volk van de Jaminieten; van Jachin, het volk van de Jachinieten; van Zerah, het volk van de Zerahieten; van Saul, het volk van de Saulieten. Deze volkeren van Simeon uit hun telling: tweeëntwintigduizend tweehonderd. Zonen van Judah waren Er en Onan, en Er en Onan stierven in

het land Kanaän. En de zonen van Juda werden volgens hun clans ingedeeld: van Shiloh, het volk van de Shelanieten; van Phares, het volk van de Perezieten; van Zerah, het volk van de Zerahieten. En de zonen van Phares werden: van Asron het volk der Asronieten, van Iamun het volk der Iamunieten. Deze volkeren van Juda volgens hun telling: zesenzeventig duizend vijfhonderd. En de zonen van Issachar volgens hun stammen: van Tola, de stam van de Tolaïeten; van Pua, de stam van de Puaïeten; van Jasub, de stam van de Jasubïeten; van Simron, de stam van de Simronïeten. Deze volkeren van Issachar uit hun telling: vierenzestig duizend vierhonderd. Zonen van Zebulun volgens hun clans: van Sered, het volk van de Seredieten; van Allon, het volk van de Allonieten; van Allel, het volk van de Allelieten. Deze volkeren van Zebulun uit hun telling: zestig duizend en vijfhonderd. Zonen van Gad volgens hun clans: van Sefon, de clan de Sefoniet; van Haggi, de clan de Haggiet; van Suni, de clan de Suniet; van Ozni, de clan de Ozniet; van Addi, de clan de Addiet; van Arodi, de clan de Arodiet; van Ariël, de clan de Ariëliet. Deze volkeren van de zonen van Gad uit hun telling: vierenveertigduizend vijfhonderd. De zonen van Asher volgens hun clans: van Jamin, het volk van de Jaminieten; van Jesou, het volk van de Jesouitieten; van Baria, het volk van de Bariaieten. Aan Kober, het volk van de Koberi; aan Melchiel, het volk van de Melchieli. En de naam van de dochter van Asher was Sarai. Deze volkeren van Asher uit hun telling: drieënveertig duizend vierhonderd. De zonen van Joseph volgens hun clans: Manasse en Efraïm. Zonen van Manasse. Aan Machir, het volk van de Machirieten; en Machir verwekte Gilead; aan Gilead, het volk

van de Gileadieten. En deze waren de zonen van Gilead: Ahiezer, het volk van de Achiezerieten; Cheleg, het volk van de Chelegieten. Van Esriel, het volk van de Esrielieten; van Sichem, het volk van de Sichemieten; van Symaer, het volk van de Symaerieten; en van Ofer, het volk van de Oferieten. En aan Salpaad, de zoon van Opher, werden geen zonen geboren, maar dochters, en dit zijn de namen van de dochters van Salpaad: Mala, en Noua, en Egla, en Melcha, en Thersa. Deze volkeren van Manasseh uit hun telling: tweeënvijftigduizend zevenhonderd. En dit zijn de zonen van Efraïm: van Suthala, het volk van de Suthalaieten; van Taanach, het volk van de Taanachieten. Deze zijn de zonen van Suthala: Eden, het volk van de Edenieten. Deze volkeren van Ephraim uit hun telling: tweeëndertigduizend vijfhonderd, deze volkeren van de zonen van Jozef volgens hun stammen. Zonen van Benjamin volgens hun clans: van Bale, de clan van de Balieten; van Asubel, de clan van de Asubelieten; van Iachiran, de clan van de Iachiranieten. Aan de Sophan, het volk van Sophanes. En de zonen van Bale werden Adar en Noeman; van Adar het volk der Adarieten, en van Noeman het volk der Noemanieten. Deze zonen van Benjamin volgens hun clans uit hun telling: vijfendertigduizend vijfhonderd. En de zonen van Dan volgens hun stammen: voor Sama, de stam van de Samaïeten; deze zijn de stammen van Dan volgens hun stammen. Alle volkeren van de Saméieten volgens hun telling: vierenzestigduizend vierhonderd. Zonen van Naphtali volgens hun clans: van Asiel, het volk van de Asielieten; van Guni, het volk van de Gunieten. Aan de Jeser, het volk van de Jeseri, aan de Sellem, het volk van de Sellemi. Deze

volkeren van Naphtali uit hun telling: veertig duizend en driehonderd. Dit is de telling van de zonen van Israël: zeshonderdduizend en duizend en zevenhonderd en dertig. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: aan dezen zal het land verdeeld worden, te erven naar het aantal namen. Aan de meerderen zult gij de erfenis vermeerderen, en aan de minderen zult gij hun erfenis verminderen; aan elk zal, zoals zij geteld werden, hun erfenis gegeven worden. Door loting zal het land verdeeld worden aan de namen; volgens de stammen van hun families zullen zij het erven. U zult hun erfenis bij loting verdelen tussen velen en weinigen. En de zonen van Levi volgens hun clans: van Gershon, het volk van de Gershonieten; van Kohath, het volk van de Kohathieten; van Merari, het volk van de Merarieten. Deze zijn de volkeren van de zonen van Levi: het volk van de Lobeni, het volk van de Hebroni, het volk van de Kore, en het volk van de Mousi, en Kaath verwekte Amram. De naam van zijn vrouw was Jochebed, dochter van Levi, die deze baarde aan Levi in Egypte, en zij baarde aan Amram Aaron en Mozes, en Miriam hun zuster. En zij werden aan Aaron geboren: Nadab, en Abihu, en Eleazar, en Ithamar. En Nadab en Abiud stierven toen zij vreemd vuur voor de Heer offerden in de woestijn Sinaï. En zij werden uit hun telling drieëntwintig duizend, alle mannelijke personen van een maand oud en ouder, want zij werden niet meegeteld te midden van de zonen Israëls, omdat aan hen geen erfdeel is gegeven te midden van de zonen Israëls. En dit was de telling van Moses en Eleazar de priester, die de zonen van Israël bezochten in Araboth Moab, bij de Jordaan tegenover Jericho. En onder deze was er geen man van

degenen die geïnspecteerd waren door Mozes en Aäron, toen zij de zonen van Israël bezochten in de woestenij Sinaï. Omdat de Heer tot hen zei: door de dood zullen zij sterven in de woestenij, en niet werd er uit hen ook maar één overgelaten, behalve Kaleb, zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.

27

En de dochters van Salpaad, zoon van Opher, zoon van Gilead, zoon van Machir, van het volk van Manasse, van de zonen van Jozef, naderden, en dit waren hun namen: Maala, en Noua, en Egla, en Melcha, en Thersa, en zij stonden voor Mozes, en voor Eleazar de priester, en voor de leiders, en voor de hele vergadering bij de deuren van de tent van het getuigenis, en zij zeggen: onze vader stierf in de woestijn, en hij was niet in het midden van de vergadering die zich verzamelde tegen de Heer in de vergadering van Korah, omdat hij door zijn zonde stierf, en er werden hem geen zonen; laat de naam van onze vader niet uitgewist worden uit het midden van zijn volk, omdat hij geen zoon heeft; geef ons een bezit in het midden van de broers van onze vader. En Moses bracht hun oordeel voor de Heer. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: Terecht hebben de dochters van Zelofead gesproken; je zult aan hen als gift bezit van erfenis geven te midden van de broers van hun vader, en je zult de erfenis van hun vader aan hen overbrengen. En tot de zonen van Israël zul je spreken, zeggende: een man, als hij sterft en een zoon niet aan hem is, zullen jullie zijn erfenis overdragen aan

zijn dochter. Als maar een dochter niet aan hem is, zullen jullie de erfenis geven aan zijn broer. Als hij maar geen broers heeft, zult u de erfenis geven aan de broer van zijn vader. Als er maar geen broers van zijn vader zijn, zult u de erfenis geven aan zijn naaste verwant uit zijn stam, om zijn bezit te erven, en dit zal voor de zonen van Israël een verordening van oordeel zijn, zoals de Heer aan Mozes gebood. En de Heer zei tot Mozes: ga op naar de berg aan de overzijde van de Jordaan, deze berg Nabau, en zie het land Kanaän, dat ik aan de zonen van Israël in bezit geef. En je zult het zien, en je zult worden toegevoegd aan jouw volk, ook jij, zoals jouw broeder Aaron werd toegevoegd op de berg Hor. Omdat jullie mijn woord overtraden in de woestijn Sin, toen de vergadering zich verzette, om mij te heiligen, hebben jullie mij niet geheiligd bij het water voor hen; dit is het water van tegenspraak in Kades in de woestijn Sin. En Mozes zei tot de Heer: laat de Heer, de God van de geesten en van al het vlees, een man aanstellen over deze vergadering, die voor hun aangezicht uit zal gaan, en die voor hun aangezicht binnen zal gaan, en die hen uit zal leiden, en die hen binnen zal brengen, en de vergadering van de Heer zal niet zijn als schapen die geen herder hebben. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: neem tot jezelf Jozua, zoon van Nun, een man die geest in zichzelf heeft, en je zult je handen op hem leggen. En je zult hem plaatsen voor Eleazar de priester, en je zult hem opdracht geven voor de hele vergadering, en je zult opdracht geven over hem voor hen. En je zult van jouw glorie op hem leggen, opdat de zonen van Israël hem zouden gehoorzamen. En voor Eleazar de priester zal hij staan, en zij zullen hem het oordeel van de toningen vragen

voor de Heer. Op zijn bevel zullen zij uitgaan, en op zijn bevel zullen zij binnengaan, hij en de zonen Israëls eensgezind, en de hele vergadering. En Mozes deed zoals de Heer hem geboden had, en hij nam Jozua en stelde hem voor Eleazar de priester, en voor de hele vergadering, en legde zijn handen op hem, en stelde hem aan zoals de Heer aan Mozes geboden had.

28

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: beveel de zonen van Israël, en je zult tot hen zeggen, zeggende: mijn gaven, mijn geschenken, mijn offeranden tot een geur van welriekendheid zult u bewaren om aan mij te offeren in mijn feesten. En u zult tot hen zeggen: dit zijn de offeranden die u aan de Heer zult brengen: twee eenjarige lammeren zonder gebrek per dag als voortdurend brandoffer. Het ene lam zult gij maken in de morgen, en het tweede lam zult gij maken tegen de avond. En je zult een tiende van een ephah fijne bloem maken tot een offer, gemengd met olie, met een vierde van een hin. Voortdurend brandoffer, dat geworden is op de berg Sinaï tot een geur van welriekendheid voor de Heer. En zijn plengoffer het vierde van de hin voor het ene lam; in het heilige zul je een plengoffer van sterke drank uitgieten voor de Heer; en het tweede lam zul je maken naar de avond; volgens zijn offer en volgens zijn plengoffer zullen jullie het doen tot een geur van welriekendheid voor de Heer. En op de dag van de sabbatten zullen jullie twee lammeren van een jaar oud zonder gebrek

brengen, en twee tienden fijne meel gemengd met olie tot een offer en een plengoffer, een brandoffer van sabbatten op de sabbatten bij het voortdurende brandoffer, en het plengoffer ervan. En op de nieuwe manen zullen jullie een brandoffer brengen aan de Heer, twee jonge stieren van runderen, en één ram, zeven jaaroudse lammeren zonder gebrek; Drie tienden fijne bloem gemengd met olie voor de ene jonge stier, en twee tienden fijne bloem gemengd met olie voor de ene ram; Een tiende fijne bloem gemengd met olie voor het ene lam, een offer, een geur van welriekendheid, een offergave aan de Heer. Hun plengoffer zal de helft van de hin zijn voor het ene kalf; en het derde van de hin zal zijn voor de ene ram. En het vierde deel van de hin zal zijn voor het ene lam van wijn; dit het brandoffer maand na maand in de maanden van het jaar. En één geitenbok uit de geiten betreffende zonde voor de Heer zal worden gemaakt op het voortdurende brandoffer, en zijn plengoffer. En in de eerste maand, op de veertiende dag van de maand, is het pascha voor de Heer. En op de vijftiende dag van deze maand is het feest; zeven dagen zullen jullie ongezuurd brood eten. En de eerste dag zal voor jullie heilig genoemd worden, jullie zullen geen enkel dienstbaar werk doen. En jullie zullen brandoffers als offer aan de Heer brengen: twee kalveren uit de runderen, één ram, zeven eenjarige lammeren; zij zullen zonder smet zijn voor jullie. En hun offer van fijne meelbloem gemengd in olie: drie tienden voor het ene kalf, en twee tienden voor de ene ram. Een tiende zult gij maken voor het ene lam, voor de zeven lammeren. En één geitenbok van de geiten over zonde, om verzoening te doen voor jullie; Behalve het voortdurende

ochtend-brandoffer, wat het voortdurende brandoffer is. Deze dingen zult gij volgens deze dingen doen, de dag gedurende de zeven dagen, een gave als offer tot een geur van welriekendheid aan de Heer; bij het voortdurend brandoffer zult gij zijn plengoffer maken. En de zevende dag zal voor jullie heilig genoemd worden, jullie zullen geen dienstbaar werk verrichten op die dag. En op de dag van de nieuwe vruchten, wanneer u een nieuw offer brengt aan de Heer van de weken, zal er een heilige samenkomst voor u zijn, u zult geen enkel dienstbaar werk doen. En jullie zullen brandoffers brengen tot een geur van aangename reuk aan de Heer: twee kalveren uit runderen, één ram, zeven jaaroudse lammeren zonder gebrek. Hun offer van fijne bloem gemengd in olie: drie tienden voor het ene kalf, en twee tienden voor de ene ram. Een tiende, een tiende voor het ene lam, voor de zeven lammeren; en een geitenbokje uit de geiten, één betreffende zonde, om verzoening te doen voor jullie; behalve het voortdurende brandoffer; en het offer van hen zullen jullie voor mij doen, zonder gebrek zullen zij voor jullie zijn, en de plengoffers van hen.

29

En in de zevende maand, op de eerste van de maand, zal een heilige samenkomst voor jullie zijn, geen enkel dienstbaar werk zullen jullie doen, een dag van het signaal zal het voor jullie zijn. En jullie zullen brandoffers brengen tot een geur van welriekendheid aan de Heer: één kalf uit de runderen, één ram,

zeven jaaroudse lammeren zonder gebrek. Het offer van hen is fijne bloem gemengd met olie: drie tienden voor de ene jonge stier, en twee tienden voor de ene ram. Een tiende, een tiende voor het ene lam, voor de zeven lammeren. En een geitenbok van de geiten, één betreffende zonde, om verzoening te doen voor jullie. Behalve de brandoffers van de nieuwe maan, en hun offers, en hun plengoffers, en het voortdurende brandoffer, en hun offers en hun plengoffers volgens hun voorschrift tot een geur van welriekendheid voor de Heer. En op de tiende van deze maand zal een heilige bijeenkomst voor jullie zijn, en jullie zullen jezelf verootmoedigen, en geen enkel werk zullen jullie doen. En jullie zullen brandoffers brengen tot een geur van geurigheid aan de Heer, offers aan de Heer: één kalf uit de runderen, één ram, zeven jaaroudse lammeren; zij zullen zonder smet voor jullie zijn. Het offer van hen is fijne bloem gemengd in olie; drie tienden voor de ene jonge stier, en twee tienden voor de ene ram; een tiende een tiende voor het ene lam, voor de zeven lammeren; en een geitenbok van geiten, één betreffende zonde, om verzoening te doen betreffende jullie; behalve het offer betreffende de zonde van de verzoening, en het voortdurende brandoffer; het offer ervan, en het drankoffer ervan volgens de vergelijking tot een geur van welriekendheid, een offer aan de Heer. En op de vijftiende dag van de zevende maand zal er voor jullie een heilige samenkomst zijn, jullie zullen geen enkel dienstbaar werk doen, en jullie zullen het als een feest voor de Heer zeven dagen vieren. En u zult brandoffers brengen als offer tot een geur van geurigheid voor de Heer, op de eerste dag dertien kalveren uit de ossen, twee

rammen, veertien eenjarige lammeren, zonder smet zullen zij zijn. De offers van hen zijn fijne bloem gemengd met olie: drie tienden voor het ene kalf, voor de dertien kalveren; en twee tienden voor de ene ram, voor de twee rammen; een tiende voor het ene lam, voor de veertien lammeren; en een geitenbok van de geiten voor de zonde; behalve het voortdurende brandoffer; hun offers en hun plengoffers. En op de tweede dag twaalf kalveren, twee rammen, veertien eenjarige lammeren zonder gebrek. Het offer van hen en het plengoffer van hen aan de kalveren en aan de rammen en aan de lammeren, volgens hun getal, volgens hun voorschrift. en één geitenbokje uit de geiten betreffende zonde, behalve het voortdurende brandoffer, hun offers en hun plengoffers. Op de derde dag elf kalveren, twee rammen, veertien jaaroudse lammeren zonder gebrek. Het offer van hen en het plengoffer van hen aan de kalveren en aan de rammen en aan de lammeren, volgens hun getal, volgens hun voorschrift. En één geitenbok uit de geiten betreffende de zonde, behalve het voortdurende brandoffer, hun offers en hun plengoffers. Op de vierde dag tien kalveren, twee rammen, veertien eenjarige lammeren zonder gebrek. De offers en plengoffers voor de kalveren, de rammen en de lammeren volgens hun aantal, volgens hun voorschrift. En één geitenbok uit de geiten betreffende zonde, behalve het voortdurende brandoffer, hun offers en hun plengoffers. Op de vijfde dag negen kalveren, twee rammen, veertien jaaroude lammeren zonder gebrek. De offers en plengoffers voor de kalveren, de rammen en de lammeren volgens hun aantal, volgens hun voorschrift. En één geitenbok betreffende de zonde, behalve het

voortdurende brandoffer, hun offers en hun plengoffers. Op de zesde dag acht kalveren, twee rammen, veertien eenjarige lammeren zonder smet. De offers en plengoffers voor de kalveren, de rammen en de lammeren volgens hun aantal, volgens hun voorschrift. En één geitenbok uit de geiten betreffende de zonde, behalve het voortdurende brandoffer, hun offers en hun plengoffers. Op de zevende dag zeven kalveren, twee rammen, veertien eenjarige lammeren zonder smet. De offers en plengoffers voor de kalveren, de rammen en de lammeren volgens hun aantal, volgens hun voorschrift. En één geitenbok uit de geiten betreffende zonde, behalve het voortdurende brandoffer, hun offers en hun plengoffers. En op de achtste dag zal er voor jullie een sluitingsbijeenkomst zijn, jullie zullen geen enkel dienstbaar werk doen op deze dag. En jullie zullen brandoffers brengen tot een geur van welriekendheid, offers aan de Heer: één kalf, één ram, zeven jaaroudse lammeren zonder gebrek. De offers van hen en de plengoffers van hen aan het kalf en aan de ram en aan de lammeren, volgens hun getal, volgens hun regeling. En één geitenbok uit de geiten betreffende de zonde, behalve het voortdurende brandoffer, hun offers en hun plengoffers. Deze dingen zult u doen voor de Heer tijdens uw feesten, behalve uw gebeden, en uw vrijwillige gaven, en uw brandoffers, en uw offers, en uw plengoffers, en uw heilsoffers.

30

En Mozes sprak tot de zonen van Israël volgens alles wat de Heer aan Mozes geboden had. En Mozes sprak tot de leiders van de stammen der zonen Israëls, zeggende: dit is het woord dat de Heer geboden heeft. Een man die een gelofte aan de Heer zou afleggen, of een eed zweert, of zich met een bindende belofte over zijn ziel bindt, zal zijn woord niet ontheiligen; alles wat uit zijn mond uitgaat, zal hij doen. Als een vrouw een gelofte aflegt aan de Heer, of een verplichting bindt in het huis van haar vader in haar jeugd, en haar vader hoort haar geloften en haar verplichtingen die zij bond tegen haar ziel, en haar vader zwijgt, dan zullen al haar geloften staan, en al de verplichtingen die zij bond tegen haar ziel blijven voor haar. Maar als haar vader weigert op welke dag hij al haar geloften en de verplichtingen hoort die zij bond tegen haar ziel, dan zullen zij niet staan; en de Heer zal haar reinigen, omdat haar vader weigerde. Maar als zij, geworden zijnde, wordt tot een man, en de gebeden van haar zijn op haar volgens de onderscheiding van de lippen van haar, welke zij bond tegen de ziel van haar, en de man van haar hoort, en hij zwijgt tot haar op welke dag hij hoort, dan zullen zo alle gebeden van haar staan, en de verplichtingen van haar, welke zij bond tegen de ziel van haar, zullen staan. Als de man haar weigert op welke dag hij het hoort, blijven al haar gebeden en haar verplichtingen die zij heeft bepaald volgens haar ziel niet, omdat de man haar heeft geweigerd, en de Heer zal haar reinigen. En een gelofte van een weduwe en van een verstotene, al wat zij gelofte doet volgens haar ziel, zal voor haar blijven gelden. Als maar in het huis van haar man haar gelofte is, of de bindende verplichting tegen haar ziel met eed, en haar man

hoort, en hij zwijgt tot haar, en hij weigert niet tot haar, dan zullen al haar geloften staan, en al haar bindende verplichtingen die zij bond tegen haar ziel, zullen staan tegen haar. Als maar haar man het wegneemt op de dag dat hij het hoort, zullen alle dingen die uit haar lippen uitgaan volgens haar gebeden, en volgens de verplichtingen betreffende haar ziel, niet voor haar blijven bestaan, haar man heeft het weggenomen, en de Heer zal haar reinigen. Elke gelofte en elke eed van verplichting om de ziel te schaden, haar man zal bevestigen voor haar, en haar man zal verwijderen. Maar als hij zwijgend zwijgt tegenover haar dag na dag, dan zal hij bevestigen voor haar al haar geloften, en de verplichtingen die op haar rusten zal hij bevestigen voor haar, omdat hij zweeg tegenover haar op de dag waarop hij het hoorde. Als de man haar gelofte vernietigt nadat hij het gehoord heeft, dan zal hij haar zonde op zich nemen. Dit zijn de verordeningen die de Heer aan Mozes gebood, tussen een man en zijn vrouw, en tussen een vader en zijn dochter in haar jeugd in het huis van haar vader.

31

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: wreek de wraak van de zonen van Israël op de Midianieten, en daarna zul je verzameld worden tot je volk. En Mozes sprak tot het volk, zeggende: Bewapent mannen uit uw midden, en stelt hen in slagorde voor de Heer tegen Midian, om wraak van de Heer aan Midian te

voltrekken. Duizend uit elke stam, duizend uit elke stam, uit alle stammen van de zonen Israëls, zendt om te strijden. En zij telden uit van de duizenden van Israël duizend uit elke stam, twaalf duizend gewapend voor de strijd. En Mozes zond hen uit, duizend uit elke stam, duizend uit elke stam met hun strijdmacht, en Finees, de zoon van Eleazar, de zoon van Aaron de priester, en de heilige voorwerpen, en de trompetten voor de signalen in hun handen. En zij trokken op in slagorde tegen Midian, zoals de Heer aan Mozes bevolen had, en zij doodden alle mannelijke personen. En de koningen van Midian doodden zij tegelijk met hun gewonden, en Evi, en Rekem, en Zur, en Hur, en Reba, vijf koningen van Midian, en Balaäm zoon van Beor doodden zij met het zwaard samen met hun gewonden. En zij plunderden de vrouwen van Midian, en hun bagage, en hun vee, en al hun bezittingen, en hun macht plunderden zij. En al hun steden in hun nederzettingen en hun hoeves verbrandden zij met vuur. En zij namen al hun buit en al hun roof, van mens tot vee. En zij brachten naar Mozes en naar Eleazar, de priester, en naar alle zonen van Israël de gevangenen en de buit en de plunder in het kamp in Araboth Moab, dat is aan de Jordaan tegenover Jericho. En Moses en Eleazar de priester en alle leiders van de vergadering gingen uit om hen buiten het kamp tegemoet te gaan. En Mozes werd boos op de opzieners van de strijdmacht, de bevelhebbers van duizenden en de bevelhebbers van honderden, die uit de slagorde van de oorlog kwamen. En Mozes zei tot hen: Waarom hebben jullie elke vrouw gespaard? Deze waren namelijk voor de zonen van Israël volgens het woord van Balaam, om hen te doen afwijken en het woord van

de Heer te veronachtzamen vanwege Peor, en de plaag gebeurde in de vergadering van de Heer. En dood nu elk mannelijk wezen in de gehele buit, en elke vrouw die gemeenschap met een man heeft gekend, dood. En alle buit van de vrouwen die geen gemeenschap met een man hebben gekend, spaart hen in leven. En jullie slaan zeven dagen kamp buiten het kamp, ieder die gedood heeft en die de gesneuvelde aanraakt zal gereinigd worden op de derde dag en op de zevende dag, jullie en jullie gevangenen. En elke bedekking en elk lederen voorwerp, en al het werk van geitenhuid, en elk houten voorwerp zult gij reinigen. En Eleazar de priester zei tot de mannen van het leger die uit de slaglinie van de oorlog kwamen: dit is de verordening van de wet die de Heer aan Mozes gebood. Behalve het goud en het zilver en brons en ijzer en lood en tin, elk ding dat door vuur zal gaan, zal gereinigd worden, maar anders zal het met het water van de reiniging gereinigd worden; en alle dingen die niet door vuur gaan, zullen door water gaan. En was de kledingstukken op de zevende dag, en jullie zullen gereinigd worden, en daarna zullen jullie het kamp binnengaan. En de Heer sprak tot Mozes en zei: neem de som van de buit van de gevangenschap, van mens tot beest, jij en Eleazar de priester en de leiders van de families van de vergadering. En jullie zullen de buit verdelen tussen de krijgers die naar de slagorde zijn uitgegaan, en de hele vergadering. En jullie zullen afzonderen een heffing voor de Heer van de mannen, de krijgers die uitgegaan zijn naar de strijd, één ziel uit vijfhonderd, van de mannen, en van het vee, en van de runderen, en van de schapen, en van de ezels; en van de helft ervan zullen jullie het

nemen. En je zult de eerstelingen van de Heer aan Eleazar de priester geven. En van de helft van de zonen Israëls zult u één nemen van vijftig van de mensen, en van de ossen, en van de schapen, en van de ezels, en van al het vee, en u zult ze geven aan de Levieten die de wachten bewaken in de tent van de Heer. En Mozes en Eleazar de priester deden zoals de Heer Mozes geboden had. En het overschot van de buit was wat de mannen, de krijgers, hadden geplunderd: van de schapen, zeshonderdvijfenzeventigduizend; en runderen, tweeënzeventigduizend; en ezels, eenenzestigduizend; en zielen van mensen, van de vrouwen die geen bed van een man hadden gekend, alle zielen, tweeëndertigduizend. En het gebeurde dat de helft, het deel van degenen die naar de oorlog waren uitgetrokken, uit het aantal schapen driehonderdzevenendertigduizend vijfhonderd was. En het aandeel voor de Heer van de schapen werd zeshonderd vijfenzeventig. En runderen, zesendertig duizend, en het aandeel voor de Heer, tweeënzeventig. En ezels, dertig duizend en vijfhonderd, en het aandeel voor de Heer, eenenzestig. En zielen van mensen, zestien duizend, en het aandeel van hen voor de Heer, tweeëndertig zielen. En Mozes gaf de offergave van God aan de Heer aan Eleazar de priester, zoals de Heer aan Mozes gebood, van de helft van de zonen van Israël, die Mozes verdeelde van de mannen, de krijgers. En de helft van de verzameling van de schapen werd driehonderd zevenendertig duizend vijfhonderd; En ossen, zesendertig duizend; Ezels, dertig duizend vijfhonderd; En zielen van mensen, zestien duizend. En Mozes nam van het halve deel van de zonen Israëls

één uit de vijftig, van de mensen en van het vee, en gaf deze aan de Levieten die de wacht hielden bij de tent van de Heer, op de wijze zoals de Heer aan Mozes bevolen had. En zij kwamen naar Mozes, allen die aangesteld waren over de duizendschappen van de strijdmacht, duizendmanleiders en honderdmanleiders, en zij zeiden tot Mozes: Uw dienaren hebben de telling genomen van de mannen, de krijgers die bij ons waren, en er ontbreekt van hen zelfs niet één. En wij hebben het geschenk aan de Heer aangeboden, elke man wat hij vond aan gouden voorwerpen: armbanden, enkelbanden, ringen, armbanden en halskettingen, om verzoening voor ons te doen voor de Heer. En Mozes en Eleazar de priester namen van hen het goud, alle bewerkte voorwerpen. En al het goud van het offer dat zij voor de Heer namen, was zestienduizend zevenhonderd vijftig sikkels, van de bevelhebbers over duizend en van de bevelhebbers over honderd. En de mannen, de krijgers, plunderden elk voor zichzelf. En Mozes en Eleazar, de priester, namen het goud van de bevelhebbers van duizenden en van de bevelhebbers van honderden, en hij bracht het in de tent van de getuigenis, een gedenkteken van de zonen van Israël voor de Heer.

32

En vee was een menigte bij de zonen van Ruben en de zonen van Gad, een menigte zeer groot; en zij zagen het land Jazer, en het land Gilead; en de plaats was een plaats voor vee. En de zonen van Ruben en de zonen van Gad naderden en zeiden tot

Mozes en tot Eleazar de priester en tot de leiders van de vergadering, zeggende: Ataroth, en Dibon, en Jazer, en Nimrah, en Hesbon, en Elealeh, en Sebam, en Nebo, en Beon, het land dat de Heer heeft overgeleverd voor de zonen van Israel, is land voor veeteelt, en uw kinderen hebben vee. En zij zeiden: Als wij gunst hebben gevonden voor u, laat dit land aan uw dienaren in bezit worden gegeven, en laat ons de Jordaan niet oversteken. En Mozes zei tot de zonen van Gad en tot de zonen van Ruben: uw broeders gaan naar de oorlog, en u zult hier blijven zitten? En waarom verdraaien jullie de geest van de zonen Israëls om niet over te steken naar het land dat de Heer aan hen geeft? Deden uw vaders niet aldus, toen ik hen uitzond van Kadesh Barnea om het land te begrijpen? En zij gingen op naar de ravijn van de druivencluster, en zij waarnamen het land, en zij keerden het hart van de zonen Israëls weg, opdat zij niet zouden binnengaan in het land dat de Heer aan hen gaf. En de Heer was boos in toorn op die dag, en hij zwoer, zeggend: als deze mensen die uit Egypte zijn opgegaan vanaf twintig jaar oud en daarboven, die het goede en het kwade kennen, het land zullen zien dat ik aan Abraham en Isaak en Jakob zwoer - want zij volgden niet volledig achter mij - behalve Kaleb zoon van Jefunne, de afgezonderde, en Jozua de zoon van Nun, omdat hij volledig achter de Heer volgde. En de Heer was toornig op Israel, en Hij verstrooide hen in de woestenij gedurende veertig jaren, totdat de hele generatie die het kwade deed voor de Heer verteerd was. Zie, jullie zijn opgestaan in plaats van jullie vaders, een vernietiging van zondige mensen, om nog toe te voegen aan de toorn van de woede des Heren op Israël. Dat

jullie zich van hem zullen afkeren om hem nog langer in de wildernis achter te laten, en jullie zullen wetteloos handelen tegen deze hele vergadering. En zij kwamen tot hem en zeiden: Wij zullen hier schaapskooien bouwen voor ons vee, en steden voor onze bagage. En wij zullen ons bewapenen als voorhoede vóór de zonen van Israël, totdat wij hen naar hun eigen plaats zullen hebben geleid, en onze bagage zal verblijven in ommuurde steden vanwege de bewoners van het land. Wij keren niet terug naar onze huizen totdat de zonen van Israël verdeeld zijn, elk naar zijn erfenis. En wij zullen niet langer met hen erven van de overzijde van de Jordaan en verder, omdat wij onze loten hebben ontvangen aan de overzijde van de Jordaan in het oosten. En Mozes zei tegen hen: als jullie zullen doen volgens dit woord, als jullie jezelf zullen bewapenen voor de Heer voor de oorlog, en elke gewapende soldaat van jullie de Jordaan zal oversteken voor de Heer, totdat zijn vijand vernietigd wordt van voor zijn gezicht, en het land onderworpen wordt voor de Heer, en na deze dingen jullie zullen terugkeren, en jullie zullen onschuldig zijn voor de Heer en voor Israël; en dit land zal voor jullie in bezit zijn voor de Heer. Als u maar niet aldus doet, zult u zondigen voor de Heer, en u zult uw zonde kennen, wanneer de kwaden u overvallen. En u zult voor uzelf steden bouwen voor uw bagage, en boerderijen voor uw vee, en wat uitgaat uit uw mond zult u doen. En de zonen van Ruben en de zonen van Gad zeiden tegen Mozes: Uw dienaren zullen doen zoals onze Heer beveelt. Onze bagage, en onze vrouwen, en al ons vee zullen zijn in de steden van Gilead. En jouw kinderen zullen allemaal gewapend en

opgesteld voor de Heer voorbijgaan naar de oorlog, op de manier zoals de Heer zegt. En Mozes stelde voor hen aan Eleazar de priester, en Jozua, zoon van Nun, en de leiders van de families van de stammen van Israël. En Mozes zei tot hen: Als de zonen van Reuben en de zonen van Gad met jullie de Jordaan oversteken, ieder gewapend voor de oorlog voor de Heer, en jullie het land tegenover jullie onderwerpen, dan zullen jullie aan hen het land Gilead in bezit geven. Maar als zij niet gewapend met jullie oversteken naar de oorlog voor de Heer, dan zullen jullie hun bagage, en hun vrouwen, en hun vee vóór jullie naar het land Kanaän overbrengen, en zij zullen samen met jullie erven in het land Kanaän. En de zonen van Reuben en de zonen van Gad antwoordden en zeiden: Alles wat de Heer tot de dienaren zegt, zo zullen wij doen. Wij zullen gewapend voor de Heer oversteken naar het land Kanaän, en u zult ons het bezit geven aan de overzijde van de Jordaan. En Mozes gaf aan hen, aan de zonen van Gad, en aan de zonen van Ruben, en aan de halve stam van Manasse, de zonen van Jozef, het koninkrijk van Sihon, koning der Amorieten, en het koninkrijk van Og, koning van Basan, het land en de steden met hun grenzen, de steden van het land rondom. En de zonen van Gad bouwden Dibon, en Ataroth, en Aroer, en Sophar, en Jazer, en verhoogden ze, en Nimrah, en Beth Haran, versterkte steden, en schaapskooien. En de zonen van Ruben bouwden Hesbon, en Eleale, en Kirjataim, en Baäl Meon, ommuurd, en Sibma; en zij noemden naar hun namen de namen van de steden, die zij bouwden. En de zoon van Machir, de zoon van Manasseh, ging naar Gilead en nam het in, en vernietigde de Amoriet die daarin woonde. En Mozes gaf

Gilead aan Machir, de zoon van Manasse, en hij woonde daar. En Jair, de zoon van Manasse, ging en nam hun gehuchten in, en noemde ze de gehuchten van Jair. En Nabau ging en nam Kohath en haar dorpen in, en noemde ze Naboth naar zijn naam.

33

En dit zijn de etappes van de zonen Israëls, toen zij uit het land Egypte gingen met hun macht in de hand van Mozes en Aäron. En Mozes schreef hun vertrekken en hun halteplaatsen op door het woord van de Heer, en dit zijn de halteplaatsen van hun reis. Zij vertrokken uit Rameses in de eerste maand, op de vijftiende dag van de eerste maand, de dag na het pascha gingen de zonen Israëls uit met opgeheven hand voor het oog van alle Egyptenaren. En de Egyptenaren begroeven al hun doden die de Heer had geslagen, elke eerstgeborene in het land Egypte, en aan hun goden voltrok de Heer wraak. En de zonen van Israël, die uit Rameses waren vertrokken, sloegen hun kamp op in Sochoth. En na uit Succoth vertrokken te zijn, sloegen zij kamp op in Etham, wat een deel van de woestijn is. En zij vertrokken uit Etham, en sloegen kamp op bij de monding van Iroth, wat tegenover Baal Zephon is, en sloegen kamp op tegenover Migdol. En zij vertrokken tegenover Eiroth, en zij staken over door het midden van de zee naar de woestijn, en zij gingen een weg van drie dagen door de woestijn, en zij sloegen hun kamp op in Pikriais. En zij vertrokken van de Bittere wateren en kwamen in Elim, en in Elim waren twaalf waterbronnen en zeventig

palmboomstammen, en zij sloegen daar het kamp op bij het water. En zij vertrokken uit Elim, en zij sloegen kamp op bij de Rode Zee. En zij vertrokken van de Rode Zee, en zij sloegen hun kamp op in de woestijn Sin. En zij vertrokken uit de woestijn Sin en sloegen kamp in Rephaka. En zij vertrokken uit Rephaka en sloegen kamp in Ailous. En zij vertrokken uit Ailous en sloegen hun kamp op in Raphidin, en daar was geen water voor het volk om te drinken. En zij vertrokken uit Raphidin en sloegen kamp in de woestijn Sinai. En zij vertrokken uit de woestijn Sinaï en sloegen hun kamp op bij de graven van de begeerte. En zij vertrokken uit de graven van de begeerte, en zij sloegen hun kamp op in Aseroth. En zij vertrokken uit Aseroth en sloegen kamp in Rathamah. En zij vertrokken uit Rathamah en sloegen kamp in Remmon Phares. En zij vertrokken uit Remmon-Phares en sloegen hun kamp op in Lebona. En zij vertrokken uit Lebona en sloegen kamp in Ressan. En zij vertrokken uit Ressan en sloegen kamp in Makellath. En zij vertrokken uit Makellath en sloegen kamp in Safar. En zij vertrokken uit Saphar en sloegen kamp in Charadath. En zij vertrokken uit Charadath en sloegen kamp in Makeloth. En zij vertrokken uit Makeloth en zij sloegen hun kamp op in Kataath. En zij vertrokken uit Kataath en sloegen kamp in Tarath. En zij vertrokken uit Tarath en sloegen kamp in Mathekka. En zij vertrokken uit Mathekka en sloegen kamp in Selmona. En zij vertrokken uit Selmona en sloegen kamp in Masouruth. En zij vertrokken uit Masouruth en sloegen kamp in Banaia. En zij vertrokken uit Banaia en sloegen kamp in de berg Gadgad. En zij vertrokken van de berg Gadgad en sloegen hun kamp op in Etebatha. En zij vertrokken uit Etebatha

en sloegen kamp in Ebronah. En zij vertrokken uit Ebronah en sloegen kamp in Ezion Geber. En zij vertrokken uit Ezion-Geber en sloegen hun kamp op in de woestijn Sin, en zij vertrokken uit de woestijn Sin en sloegen hun kamp op in de woestijn Paran; deze is Kadesh. En zij vertrokken uit Kades en sloegen hun kamp op bij de berg Hor, nabij het land Edom. En Aäron de priester ging op door het bevel van de Heer, en stierf daar in het veertigste jaar van het vertrek van de zonen Israëls uit het land Egypte, in de vijfde maand op de eerste van de maand. En Aäron was honderddrieëntwintig jaar oud toen hij stierf op de berg Hor. En de Kanaänitische koning Arad hoorde, en deze woonde in het land Kanaän, toen de zonen van Israël binnentraden, en zij vertrokken van de berg Hor, en zij sloegen hun kamp op in Selmona. En zij vertrokken uit Selmona en sloegen kamp in Phino. En zij vertrokken uit Phinon en sloegen hun kamp op in Oboth. En zij vertrokken uit Oboth en sloegen hun kamp op in Ai, aan de overzijde bij de grenzen van Moab. En zij vertrokken uit Ai en sloegen hun kamp op in Dibon-Gad. En zij vertrokken uit Daibon Gad en sloegen kamp op in Gelmon Deblathaim. En zij vertrokken uit Gelmon Deblathaim en sloegen hun kamp op in de bergen van Abarim, tegenover Nabau. En zij vertrokken van de bergen Abarim en sloegen hun kamp op ten westen van Moab, bij de Jordaan tegenover Jericho. En zij sloegen hun kamp op naast de Jordaan tussen Aesimoth tot Belsa, het gebied ten westen van Moab. En de Heer sprak ervoor Mozes in het westen van Moab bij de Jordaan tegenover Jericho, zeggende, spreek tot de zonen van Israël, en je zult tot hen zeggen, jullie steken de Jordaan over naar het land Kanaän. En jullie zullen alle

bewoners in het land voor jullie aangezicht vernietigen, en jullie zullen hun uitkijkposten verwijderen, en alle hun gegoten afgoden zullen jullie vernietigen, en al hun zuilen zullen jullie verwijderen. En jullie zullen alle inwoners van het land vernietigen, en jullie zullen erin wonen, want aan jullie heb ik hun land bij lot gegeven. En jullie zullen hun land door het lot erven volgens jullie stammen; aan de grotere stammen zullen jullie hun bezitting vermeerderen, en aan de kleinere stammen zullen jullie hun bezitting verminderen; waar zijn naam uitgaat, daar zal het zijne zijn; volgens de stammen van jullie families zullen jullie erven. Als jullie maar niet de bewoners van het land van jullie aangezicht vernietigen, dan zullen degenen die jullie uit hen achterlaten doornen in jullie ogen zijn, en pijlen in jullie zijden, en zij zullen jullie vijanden zijn op het land waarop jullie zullen wonen. En het zal zijn zoals ik besloten heb hen te behandelen, zo zal ik jullie behandelen.

34

En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: Beveel de zonen van Israël, en je zult tot hen zeggen: jullie gaan binnen in het land Kanaän; dit zal voor jullie tot erfenis zijn, het land Kanaän met zijn grenzen. En de zuidzijde zal voor jullie zijn van de woestijn Sin tot aan Edom, en de zuidelijke grenzen zullen voor jullie zijn van het deel van de Zoutzee vanaf het oosten. En de grens zal jullie omcirkelen van het zuiden naar de opgang van Akrabin, en zal voorbijgaan Ennak, en de uitgang ervan zal zijn naar het

zuiden van Kadesh-Barnea, en zal uitgaan naar de nederzetting Arad, en zal voorbijgaan Asemona. En de grens zal rondgaan van Asemona naar de stortvloed van Egypte, en de uitgang zal de zee zijn. En de grenzen van de zee zullen voor jullie zijn: de grote zee zal de grens vormen, dit zullen voor jullie de grenzen van de zee zijn. En dit zullen voor jullie de noordelijke grenzen zijn: van de grote zee zullen jullie voor jezelf afmeten vanaf de berg, de berg. En van de berg zult u de berg aan hen afmeten, bij het binnengaan in Hamath, en de uitgang ervan zal de grenzen van Saradak zijn. En de grenzen zullen uitgaan naar Dephrona, en de uitgang ervan zal zijn Arsenain; dit zullen voor jullie de grenzen zijn vanuit het Noorden. En de grenzen zullen afdalen van Sephephamar naar Bela vanaf het oosten naar de bronnen, en de grenzen zullen afdalen van Bela op de rug van de zee Chinnereth vanaf het oosten. En de grenzen zullen afdalen van Sephamar naar Bela vanaf het oosten bij de bronnen, en de grenzen zullen afdalen van Bela op de rug van de zee Chinnereth vanaf het oosten. En de grenzen zullen afdalen naar de Jordaan, en de uitgang zal zijn de Zoute Zee, dit zal voor jullie het land zijn en de grenzen ervan rondom. En Mozes gebood de zonen van Israël, zeggende: dit is het land dat jullie met het lot zullen erven, op de wijze zoals de Heer geboden heeft het te geven aan de negen stammen en aan de halve stam van Manasse. Dat de stam van de zonen van Reuben en de stam van de zonen van Gad, volgens de huizen van hun vaderen, en de helft van de stam van Manasse hun loten ontvingen. Twee stammen en een halve stam namen hun loten in ontvangst aan de overzijde van de Jordaan bij Jericho, ten zuiden naar het

oosten. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: deze zijn de namen van de mannen die voor jullie het land zullen erven: Eleazar de priester en Jozua, de zoon van Nun. En jullie zullen uit elke stam één heerser nemen om het land aan jullie als erfenis te verdelen. En dit zijn de namen van de mannen van de stam Juda: Caleb, zoon van Jephunneh. Van de stam Simeon, Salamiel, zoon van Semiud. Van de stam Benjamin, Eldad zoon van Chaslon; van de stam Dan, heerser Bakchir zoon van Egli. Van de zonen van Jozef, de stam van de zonen van Manasse, heerser Aniel, zoon van Souphi. Van de stam van de zonen van Efraïm: heerser Kamuël, zoon van Sabathan. Van de stam Zebulun: heerser Elizaphan, zoon van Parnach. Van de stam van de zonen van Issachar, heerser Phaltiel, zoon van Oza. Van de stam van de zonen van Asher, heerser Achior, zoon van Salami. Van de stam Naftali: heerser Fadaël, zoon van Iamioud. Aan dezen beval de Heer te verdelen aan de zonen Israëls in het land Kanaän.

35

En de Heer sprak tot Mozes in het westen van Moab bij de Jordaan tegenover Jericho, zeggende: beveel de zonen van Israël, en zij zullen geven aan de Levieten van de erfdelen van hun bezit steden om te bewonen; en de voorsteden van de steden rondom hen zullen zij geven aan de Levieten. En de steden zullen voor hen zijn om te bewonen, en hun omheiningen zullen zijn voor hun vee en voor al hun

viervoetige dieren. En de aangrenzende gebieden van de steden die u aan de Levieten zult geven, vanaf de muur van de stad en naar buiten tweeduizend ellen rondom. En je zult buiten de stad meten: de zijde naar het oosten tweeduizend ellen, en de zijde naar het zuiden tweeduizend ellen, en de zijde naar de zee tweeduizend ellen, en de zijde naar het noorden tweeduizend ellen, en de stad zal in het midden hiervan zijn voor jullie, en de grenzen van de steden. En u zult de steden geven aan de Levieten, de zes steden van de vluchtoorden die u zult geven om daarheen te vluchten voor de doodslager, en daarbij veertig en twee steden. Alle steden zult u aan de Levieten geven, achtenveertig steden, deze en hun voorsteden. En de steden die jullie zullen geven van het bezit van de zonen Israëls, van degenen die veel hebben, veel, en van degenen die minder hebben, minder, elk volgens zijn erfenis die zij zullen erven, zij zullen geven van de steden aan de Levieten. En de Heer sprak tot Mozes, zeggende: spreek tot de zonen van Israël, en je zult tot hen zeggen: jullie steken de Jordaan over naar het land Kanaän. En jullie zullen voor jullie steden afzonderen, toevluchtsoorden zullen zij zijn voor jullie, waarheen de moordenaar kan vluchten, ieder die een ziel onopzettelijk heeft geslagen. En de steden zullen voor u toevluchtsoorden zijn van de bloedwreker, en de moordenaar zal niet sterven totdat hij voor de vergadering staat tot oordeel. En de steden die u zult geven, de zes steden, zullen voor u toevluchtsoorden zijn. De drie steden zult u geven voorbij de Jordaan, en de drie steden zult u geven in het land Kanaän. Een toevlucht zal er zijn voor de zonen van Israël, en voor de vreemdeling, en voor de bijwoner die onder

jullie is; deze steden zullen tot toevlucht zijn, om daarheen te vluchten voor ieder die een ziel onopzettelijk geslagen heeft. Maar als hij hem met een ijzeren voorwerp slaat, en hij sterft, is hij een moordenaar; de moordenaar moet ter dood gebracht worden. Als iemand maar met een steen uit de hand, waarmee hij zal sterven, hem slaat, en hij sterft, is hij een moordenaar; met de dood moet de moordenaar ter dood gebracht worden. Maar als hij hem met een houten voorwerp uit de hand slaat, waardoor hij kan sterven, en hij sterft, dan is hij een moordenaar; de moordenaar moet ter dood gebracht worden. De bloedwreker zal de moordenaar doden wanneer hij hem ontmoet; deze zal hem doden. Als maar door vijandschap hij hem duwt, en hij gooit op hem elk voorwerp vanuit hinderlaag, en hij sterft, of door toorn hij sloeg hem met de hand, en hij sterft, met de dood laat gedood worden degene die sloeg, een moordenaar is hij; met de dood laat gedood worden de moordenaar; de bloedverwant zal doden de moordenaar bij het ontmoeten van hem. Als maar plotseling, niet door vijandschap hij hem duwt, of op hem een voorwerp gooit, niet uit hinderlaag, of met een steen, waardoor hij zal sterven, niet wetend, en het op hem valt, en hij sterft, hij maar niet zijn vijand was, noch zoekend hem te schaden; en de vergadering zal oordelen tussen degene die geslagen heeft en de wreker van het bloed, volgens deze oordelen. En de vergadering zal de moordenaar bevrijden van de bloedwreker, en de vergadering zal hem herstellen in de stad van zijn toevluchtsoord, waarheen hij gevlucht was, en hij zal daar wonen totdat de hogepriester sterft, die zij met de heilige olie gezalfd hebben. Als de moordenaar de grenzen

verlaat van de stad waarnaar hij daar gevlucht was, en de bloedwreker hem vindt buiten de grenzen van de stad van zijn toevlucht, en de bloedwreker de moordenaar doodt, is hij niet schuldig. In de stad van toevlucht moet hij wonen totdat de hogepriester sterft, en na het sterven van de hogepriester zal de moordenaar terugkeren naar het land van zijn bezitting. En deze dingen zullen voor jullie een verordening van oordeel zijn voor jullie generaties in al jullie nederzettingen. Elke die een ziel geslagen heeft, zult gij de moordenaar doden op grond van getuigen, en één getuige zal niet getuigen tegen een ziel om te sterven. En jullie zullen geen losgeld ontvangen voor de ziel van de moordenaar die schuldig is om gedood te worden, want hij zal ter dood gebracht worden. Jullie zullen geen losgeld ontvangen voor het vluchten naar een vrijstad, om weer op de aarde te wonen, totdat de hogepriester sterft. En jullie zullen het land waarin jullie wonen niet door moord ontheiligen, want dit bloed ontheiligt het land, en het land zal niet worden verzoend van het bloed dat erop vergoten is, behalve door het bloed van degene die het vergiet. En jullie zullen het land niet bevlekken waarop jullie wonen, waarop ik in jullie midden verblijf, want ik ben de Heer die verblijft te midden van de zonen Israëls.

36

En de leiders van de stam van de zonen van Gilead, zoon van Machir, zoon van Manasse, uit de stam van de zonen van Jozef, kwamen naderbij, en zij spraken voor Mozes, en voor Eleazar de

priester, en voor de leiders van de huizen van de vaders van de zonen van Israël, en zij zeiden: aan onze heer beval de Heer het land van de erfenis door het lot aan de zonen van Israël terug te geven, en aan de heer beval de Heer de erfenis van Selofhad, onze broer, aan zijn dochters te geven. En zij zullen vrouwen zijn van één van de stammen van de zonen van Israël, en hun lot zal worden weggenomen uit het bezit van onze vaders, en het zal worden toegevoegd aan de erfenis van de stam waarvan zij vrouwen zullen worden, en uit het lot van onze erfenis zal het worden weggenomen. Als maar de vrijlating van de zonen Israëls plaatsvindt, dan zal hun erfenis worden toegevoegd aan de erfenis van de stam waaraan zij als vrouwen toebehoren, en van de erfenis van de stam van onze families zal hun erfenis worden weggenomen. En Mozes beval de zonen van Israël door het bevel van de Heer, zeggende: aldus zegt de stam van de zonen van Jozef. Dit is het woord dat de Heer gebood aan de dochters van Salpaad, zeggende: waar het hen behaagt, mogen zij vrouwen zijn, behalve dat zij vrouwen moeten zijn uit het volk van hun vader. En de erfenis van de zonen Israëls zal niet worden overgedragen van stam op stam, omdat de zonen Israëls elk zullen vasthouden aan de erfenis van de stam van zijn familie. En elke dochter die een erfenis erft uit de stammen van de zonen van Israël, zal tot vrouw zijn aan één uit het volk van haar vader, opdat de zonen van Israël elk zijn vaderlijke erfenis mogen erven. En het lot zal niet worden overgedragen van de ene stam naar de andere stam, maar de zonen van Israël zullen elk vasthouden aan zijn erfenis. Op welke wijze de Heer Moses gebood, zo deden de dochters van Salpaad. En Tirza en Hogla en

Milka en Noa en Mahla, dochters van Zelofead, werden vrouwen aan hun neven uit het volk van Manasse, zonen van Jozef, en hun erfenis werd op de stam van het volk van hun vader. Deze zijn de geboden en de verordeningen en de oordelen, die de Heer gebood door de hand van Mozes in het westen van Moab bij de Jordaan tegenover Jericho.

Deuteronomium

1

Dit zijn de woorden die Mozes sprak tot heel Israël aan de overzijde van de Jordaan in de woestenij naar het westen, nabij de Rode Zee, tussen Paran, Tofel, Lobon, Aulon en Katachrysea. Elf dagen van Horeb via de berg Seir tot Kadesh Barnea. En het geschiedde in het veertigste jaar in de elfde maand op de eerste van de maand, sprak Mozes tot alle zonen van Israël, volgens alles wat de Heer hem geboden had tot hen; na het verslaan van Sihon koning van de Amorieten die gewoond had in Hesbon, en Og koning van Basan die gewoond had in Astaroth en in Edrei, aan de overzijde van de Jordaan in het land Moab, begon Mozes deze wet duidelijk uit te leggen, zeggende: De Heer onze God sprak tot ons in Horeb, zeggende: Laat het u genoeg zijn te wonen op deze berg. Keer terug en vertrek, en trek het gebergte van de Amorieten binnen, en naar al de buren van de Arabah, naar het gebergte en de vlakte, en naar het zuiden, en de kust, het land van de Kanaänieten, en de Anti-Libanon tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat. Zie, Hij heeft het land voor

jullie gegeven, ga naar binnen en neem het land in bezit, dat ik aan jullie vaders Abraham, en Isaac, en Jacob gezworen heb te geven aan hen en aan hun nageslacht na hen. En ik zei tot jullie in die tijd: ik zal niet alleen in staat zijn jullie te dragen. De Heer uw God heeft u vermenigvuldigd, en zie, u bent vandaag als de sterren van de hemel in menigte. Moge de Heer, de God van uw vaderen, u duizendvoudig vermeerderen zoals u bent, en u zegenen zoals Hij tot u gesproken heeft. Hoe zal ik alleen jullie moeite en jullie grondslag en jullie geschillen kunnen dragen? Geef voor jullie zelf wijze en kundige en verstandige mannen uit jullie stammen, en ik zal hen als jullie leiders over jullie aanstellen. En jullie antwoordden mij en zeiden: Het woord dat je sprak om te doen is goed. En ik nam van jullie wijze en deskundige en verstandige mannen, en ik stelde hen aan als leiders over jullie: bevelhebbers over duizend, en bevelhebbers over honderd, en bevelhebbers over vijftig, en bevelhebbers over tien, en schrijvers voor jullie rechters. En ik gebood aan jullie rechters in die tijd, zeggend: hoor tussen jullie broeders, en oordeel rechtvaardig tussen een man en een broeder en zijn vreemdeling. Je zult geen aanzien des persoons kennen in het oordeel; naar de kleine en naar de grote zul je oordelen. Je zult geen partijdigheid tonen jegens het gezicht van een mens, omdat het oordeel van God is. En het woord dat moeilijk is van jullie, zul je het tot mij brengen, en ik zal het horen. En ik gebood jullie in die tijd alle woorden die jullie zouden doen. En na te zijn vertrokken uit Horeb, gingen wij door heel de grote en vreeswekkende woestijn die jullie zagen, de weg van het gebergte van de Amoriet, zoals de Heer onze God ons geboden

had, en wij kwamen tot Kades Barnea. En ik zei tot jullie: jullie zijn gekomen tot aan de berg van de Amoriet, die de Heer onze God aan jullie geeft. Zie, de Heer jullie God heeft het land voor jullie aangezicht aan jullie overgegeven, ga op en neem het in bezit op de wijze zoals de Heer, de God van jullie vaderen, tot jullie gezegd heeft, vrees niet en wees niet ontmoedigd. En jullie kwamen allen naar mij en zeiden: Laten wij onze mannen vooruit zenden, en laten zij het land voor ons bespieden, en laten zij ons antwoord verkondigen over de weg waardoor wij zullen opgaan, en over de steden die wij zullen binnengaan. En het woord behaagde mij, en ik nam uit jullie twaalf mannen, één man per stam. En nadat zij waren teruggekeerd, gingen zij op naar de berg en kwamen zij tot het ravijn van de druiventros, en bespiedden zij het. En zij namen in hun handen van de vrucht van de aarde, en zij brachten deze naar jullie, en zij zeiden: Goed is het land dat de Heer, onze God, aan ons geeft. En u was niet bereid op te gaan, maar u ongehoorzaamde aan het woord van de Heer onze God. En jullie mompelden in jullie tenten, en jullie zeiden: Omdat de Heer ons haat, heeft Hij ons uit het land Egypte geleid om ons over te leveren in de handen van de Amorieten, om ons te vernietigen. Waar gaan wij naartoe? Maar jullie broeders hebben jullie hart doen afvallen, zeggende: een groot en talrijk volk en machtiger dan wij, en grote en ommuurde steden tot de hemel; maar ook zonen van reuzen hebben wij daar gezien. En ik zei tegen jullie: wees niet verschrikt en wees niet bang voor hen. De Heer jullie God die voor jullie aangezicht gaat, hij zal samen met jullie tegen hen strijden volgens alles wat hij voor jullie deed in het land Egypte,

en in deze woestijn die jullie zagen, op de weg van het gebergte van de Amorieten; zoals de Heer jouw God jou gedragen heeft als een voedster, zoals iemand zijn zoon draagt als een voedster, over heel de weg waarop jullie gingen totdat jullie op deze plaats kwamen. En in dit woord vertrouwden jullie niet op de Heer onze God, die voor jullie uitgaat op de weg om voor jullie een plaats te kiezen, jullie leidend in vuur des nachts, jullie de weg tonend waarlangs jullie gaan, en in een wolk des daags. En de Heer hoorde de stem van jullie woorden, en geprovoceerd geworden zwoer hij, zeggend: of iemand van deze mannen het goede land zal zien dat ik aan hun vaders zwoer, behalve Caleb zoon van Jefunne, deze zal het zien, en aan deze zal ik het land geven waarop hij betrad, en aan zijn zonen, omdat hij zich hield aan de dingen naar de Heer toe. En de Heer was boos op mij door jullie toedoen, zeggende: Ook jij zult daar niet binnengaan. Jozua, zoon van Nun, die bij u staat, deze zal daar binnengaan; versterk hem, omdat hij het aan Israël als erfenis zal geven. En elk jong kind dat vandaag niet weet wat goed of kwaad is, zij zullen daar binnengaan, en aan hen zal ik het geven, en zij zullen het erven. En jullie draaiden terug en kampeerden in de woestijn, de weg naar de Rode Zee. En u antwoordde en u zei: Wij hebben gezondigd voor de Heer, onze God. Wij zullen optrekken en oorlog voeren volgens alles wat de Heer, onze God, ons geboden heeft. En nadat ieder zijn wapenrusting had opgenomen en u samengekomen was, trok u op naar de berg. En de Heer zei tot mij: zeg tot hen, jullie zullen niet optrekken noch zullen jullie vechten, want ik ben niet met jullie, en jullie zullen niet verpletterd worden voor jullie vijanden. En ik sprak tot

jullie, en jullie luisterden niet naar mij, en jullie overtraden het woord van de Heer, en na overtreden te hebben gingen jullie op naar de berg. En de Amoriet die in die berg woonde, ging uit naar jullie toe om jullie te ontmoeten, en vervolgde jullie zoals de bijen zouden doen, en verwondde jullie van Seïr tot Horma. En nadat u had gezeten, weende u voor de Heer onze God, en de Heer hoorde niet naar uw stem, noch gaf Hij aandacht aan u. En jullie bleven vele dagen in Kadesh, evenveel dagen als jullie daar ooit gezeten hadden.

2

En nadat wij ons hadden omgedraaid, vertrokken wij naar de woestijn, de weg van de Rode Zee, op de wijze zoals de Heer tot mij had gesproken, en wij trokken rond de berg Seir vele dagen. En de Heer zei tot mij: laat het jullie genoeg zijn deze berg te omcirkelen; keer daarom terug naar het Noorden. En beveel het volk, zeggende: jullie trekken door de grenzen van jullie broeders de zonen van Esau, die wonen in Seir, en zij zullen jullie vrezen, en zij zullen jullie zeer ontzien. Ga niet met hen de oorlog in, want ik geef jullie niets van hun land, zelfs geen voetbreedte, omdat ik bij lot aan de zonen van Esau het gebergte Seir heb gegeven. Koop met zilver voedsel van hen en jullie zullen eten, en jullie zullen water met maat van hen nemen met zilver en drinken. Want de Heer onze God heeft jou gezegend in elk werk van jouw handen, neem nota hoe jij door de grote en vreeswekkende woestijn ging, zie, veertig jaren was de Heer

jouw God met jou, jij had aan niets gebrek. En we passeerden onze broeders, de zonen van Esau, die in Seir woonden, langs de weg van de Arabah, van Aijalon en van Ezion Geber, en terugkeerend passeerden we door de woestijnweg van Moab. En de Heer zei tot mij: wees niet vijandig jegens de Moabieten, en ga niet met hen de oorlog in, want ik zal jullie geen deel van hun land als erfenis geven, want aan de zonen van Lot heb ik Aroër gegeven om te erven. De Ommin hadden zich vroeger daarop gevestigd, een groot en talrijk en machtig volk, net als de Anakim. Zij zullen als Rephaim gerekend worden, deze net als de Anakim, en de Moabieten noemen hen Emim. En in Seir woonde de Horiet voorheen, en de zonen van Esau vernietigden hen, en veegden hen weg voor hun aangezicht. En zij werden gevestigd in plaats van hen, op de manier zoals Israël deed met het land van zijn erfenis, dat de Heer aan hen heeft gegeven. Nu daarom, sta op en vertrek, en trek door de ravijn Zaret. En de dagen die wij reisden van Kades Barnea totdat wij de kloof Zered doortrokken, waren dertig en acht jaren, totdat heel het geslacht van mannen krijgers stervend uit het kamp vergaan was, zoals de Heer de God hun gezworen had. En de hand van God was op hen om hen volledig te vernietigen uit het midden van het kamp totdat zij vielen. En het gebeurde wanneer alle mannen, de krijgers, gevallen waren stervend uit het midden van het volk, dat de Heer tot mij sprak, zeggende: jij zult vandaag voorbijgaan de grenzen van Moab, de Aroer, en jullie zullen naderen bij de zonen van Ammon; wees niet vijandig tegen hen, noch voeg jullie bij hen tot oorlog; want ik zal niet geven van het land van de zonen van Ammon aan jou als

erfenis, omdat ik het aan de zonen van Lot heb gegeven als erfenis. Land van de Rephaim zal het gerekend worden, want immers woonden daarop vroeger de Rephaim en de Ammonieten noemen hen Zamzummim. Een natie groot en talrijk en sterker dan jullie, net als de Enakeim, en de Heer vernietigde hen voor hun aangezicht, en zij erfden en werden gevestigd in plaats van hen tot op deze dag. Juist zoals zij deden voor de zonen van Esau die in Seir woonden, op welke wijze zij de Horieten van hun aangezicht vernietigden, en zij erfden hen, en zij werden gevestigd in hun plaats tot deze dag. En de Euaioi die in Asedoth woonden tot Gaza, en de Cappadociërs die uit Cappadocië waren uitgegaan, vernietigden hen en vestigden zich in hun plaats. Nu daarom, sta op en vertrek, en steek over, jullie, de ravijn Arnon. Zie, ik heb in jouw handen gegeven Sihon, koning van Heshbon, de Amoriet, en zijn land. Begin het te erven, voer oorlog tegen hem op deze dag. Begin jouw beven en jouw vrees te geven op het aangezicht van alle naties die onder de hemel zijn, die, jouw naam gehoord hebbende, verontrust zullen worden, en pijnen zullen hebben vanwege jouw aangezicht. En ik stuurde ambassadeurs vanuit de woestijn Kedemoth naar Sihon, koning van Heshbon, met vreedzame woorden, zeggende: ik zal doortrekken door jouw land; op de weg zal ik gaan, ik zal niet afwijken naar rechts noch naar links. Voedsel voor zilver zul je aan mij verkopen, en ik zal eten; en water voor zilver zul je aan mij verkopen, en ik zal drinken; behalve dat ik te voet zal doortrekken; Zoals de zonen van Esau die in Seir wonen, en de Moabieten die in Aroer wonen, aan mij deden; totdat ik de Jordaan doorga naar het land dat de Heer

onze God aan ons geeft. En Sihon, koning van Heshbon, was niet gewillig ons door zijn gebied te laten passeren, omdat de Heer onze God zijn geest verhardde en zijn hart versterkte, opdat hij overgeleverd zou worden in jouw handen, zoals op deze dag. En de Heer zei tot mij: zie, Ik ben begonnen Sihon, koning van Heshbon, de Amoriet, en zijn land voor jouw aangezicht over te leveren; begin zijn land te erven. En Sihon, koning van Heshbon, trok uit ons tegemoet, hij en al zijn volk, ten strijde naar Jahaz. En de Heer, onze God, leverde hem voor ons aangezicht, en wij sloegen hem en zijn zonen en al zijn volk. En wij grepen al zijn steden in die tijd, en wij vernietigden elke volgende stad geheel, en hun vrouwen en hun kinderen, wij lieten niemand levend. Behalve het vee plunderden we, en de buit van de steden namen we van Aroer, dat ligt bij de oever van de stroom Arnon, en de stad die in het ravijn ligt, en tot het gebergte van Gilead; er was geen stad die aan ons ontsnapte. De Heer, onze God, heeft ze allemaal in onze handen overgeleverd. Behalve dichtbij de zonen van Ammon naderden wij niet: alle aangrenzende gebieden van de bergstroom Jabbok, en de steden in het bergland, zoals de Heer onze God ons gebood.

3

En nadat wij ons hadden omgedraaid, gingen wij de weg op naar Basan, en Og, koning van Basan, trok uit ons tegemoet, hijzelf en al zijn volk, ten strijde naar Edraim. En de Heer zei tot mij: vrees hem niet, omdat ik hem in jouw handen heb gegeven, en al zijn

volk, en al zijn land, en je zult met hem doen zoals je deed met Sihon, koning van de Amorieten, die in Heshbon woonde. En de Heer onze God leverde hem in onze handen, en Og koning van Bashan, en al zijn volk, en wij sloegen hem, totdat wij geen zaad van hem achterlieten. En we veroverden al zijn steden in die tijd; er was geen stad die we niet van hen namen: zestig steden, alle omliggende gebieden van Argob van koning Og in Basan; Alle steden versterkt, hoge muren, poorten en grendels; behalve de steden van de Perizzieten die zeer talrijk waren. We vernietigden volledig, net zoals we deden met de koning Sihon van Heshbon, en we vernietigden volledig elke volgende stad, en de vrouwen, en de kinderen, en al het vee; en de buit van de steden plunderden we voor onszelf. En we namen in die tijd het land uit de handen van twee koningen van de Amorieten, die waren aan de overkant van de Jordaan van de stroom Arnon en tot Hermon. De Feniciërs noemen de Hermon Sanior, en de Amoriet noemde het Sanir. Alle steden van Misor, en heel Gilead, en heel Basan tot Elcha en Edrei, steden van het koninkrijk van Og in Basan. Want behalve Og koning van Basan werd overgelaten van de Refaïeten; zie zijn bed een ijzeren bed, zie dit in de vesting van de zonen van Ammon; negen ellen de lengte ervan, en vier ellen de breedte ervan in de el van een man. En het land dat wij erfden in die tijd van Aroer, dat ligt bij de oever van de bergstroom Arnon, en de helft van het gebergte Gilead, en zijn steden gaf ik aan Reuben en aan Gad. En het overblijfsel van Gilead, en heel het koninkrijk Bashan van Og, gaf ik aan de halve stam van Manasseh, en heel de omliggende streek van Argob, heel dat Bashan, zal gerekend worden als land van de

Refaïeten. En Jair, zoon van Manasse, nam heel de omliggende streek Argob in tot aan de grenzen van Gargasi en Machathi, hij noemde deze naar zijn naam: de Bashan Thauoth Jaeir, tot op deze dag. En aan Machir gaf ik Gilead. En aan Reuben en aan Gad heb ik gegeven van Gilead tot de stroom Arnon, het midden van de stroom als grens, en tot de Jabbok; de stroom is de grens voor de zonen van Ammon. En de Arabah en de Jordaan als grens, Chinnereth, en tot de zee van Arabah, de zee van zout, bij Ashdoth de Pisgah in het oosten. En ik gebood jullie in die tijd, zeggende: De Heer jullie God gaf jullie dit land als erfdeel; gewapend zijnde, ga voor het aangezicht van jullie broeders, de zonen van Israël, ieder die bekwaam is. Behalve jullie vrouwen en jullie kinderen en jullie vee, ik weet dat jullie veel vee hebben, laat hen wonen in jullie steden, die ik jullie gaf, totdat de Heer jullie God jullie broeders rust geeft, net zoals ook jullie, en zij ook het land erven, dat de Heer onze God hen geeft aan de overzijde van de Jordaan; en jullie zullen terugkeren, ieder naar zijn erfenis, die ik jullie gaf. En aan Jozua gebood ik in die tijd, zeggende: uw ogen hebben alles gezien wat de Heer onze God deze twee koningen heeft aangedaan, aldus zal de Heer onze God alle koninkrijken doen waarheen jij daar oversteekt. Jullie zullen niet vrezen voor hen, omdat de Heer onze God zelf voor jullie zal vechten. En ik bad tot de Heer in die tijd, zeggende: Heer God, u begon te tonen aan uw dienaar uw kracht, en uw macht, en de machtige hand, en de hoge arm; want wie is God in de hemel of op de aarde, die zal doen zoals u deed, en volgens uw kracht? Daarom zal ik, overgestoken hebbend, het goede land zien dat voorbij de Jordaan ligt, deze goede berg en de Anti-

Libanon. En de Heer oversloeg mij ter wille van jullie en hoorde mij niet, en de Heer zei tot mij: laat het je genoeg zijn, spreek dit woord niet meer. Ga omhoog naar de top van de uitgehouwen rots, en kijk op met uw ogen naar de zee en het noorden en het zuiden en het oosten, en zie met uw ogen, dat u deze Jordaan niet zult oversteken. En beveel Jozua en versterk hem en bemoedig hem, omdat hij zal oversteken voor het aangezicht van dit volk, en hij zal aan hen al het land doen erven dat je hebt gezien. En we zaten neer in een vallei nabij het huis van Peor.

4

En nu, Israël, luister naar de verordeningen en de oordelen die ik jullie vandaag leer te doen, opdat jullie leven en vermenigvuldigd worden, en binnenkomend het land erven dat de Heer, de God van jullie vaderen, aan jullie geeft. Jullie zullen niets toevoegen aan het woord dat ik jullie beveel, en jullie zullen er niets van wegnemen; bewaar de geboden van de Heer, onze God, zoals ik jullie die vandaag beveel. Jullie ogen hebben alles gezien wat de Heer onze God deed met Baal Peor, want elke man die achter Baal Peor aanging, heeft de Heer jullie God uit jullie midden vernietigd. Maar jullie, die vastzitten aan de Heer jullie God, leven allen vandaag. Zie, ik heb jullie verordeningen en oordelen getoond, zoals de Heer mij bevolen heeft, om aldus te doen in het land waar jullie binnengaan om het daar te beërven. En jullie zullen het bewaren en doen, omdat dit jullie wijsheid en jullie verstand is voor alle naties, allen die al deze

verordeningen zullen horen, en zij zullen zeggen: zie, een wijs en kundig volk, deze grote natie. Omdat welk groot volk heeft een God die hen zo nabij is als de Heer onze God in alles waarin wij hem aanroepen? En welke grote natie heeft verordeningen en rechtvaardige oordelen volgens heel deze wet, die ik vandaag voor jullie geef? Let op voor jezelf, en bewaak je ziel zeer; vergeet niet al de woorden die je ogen hebben gezien, en laat ze niet wijken van je hart al de dagen van je leven; en je zult je zonen en de zonen van je zonen onderwijzen, de dag waarop je stond voor de Heer onze God in Horeb op de dag van de samenkomst; toen de Heer tot mij zei: verzamel tot mij het volk, en laat ze mijn woorden horen, zodat ze mogen leren mij te vrezen al de dagen die zij leven op de aarde, en ze zullen hun zonen onderwijzen. En jullie naderden en stonden bij de berg, en de berg brandde met vuur tot aan de hemel: duisternis, donkerheid en storm. En de Heer sprak tot jullie uit het midden van het vuur met een stem van woorden, die jullie hoorden; en een gedaante zagen jullie niet, maar alleen een stem; En hij verkondigde aan jullie zijn verbond, dat hij jullie gebood te doen, de tien woorden, en hij schreef ze op twee stenen tafelen. En de Heer gebood mij in die tijd om jullie verordeningen en oordelen te onderwijzen, opdat jullie ze zouden doen in het land waar jullie binnengaan om het te beërven. En jullie zullen zeer jullie zielen bewaken, omdat jullie geen gelijkenis zagen op de dag dat de Heer tot jullie sprak in Horeb op de berg uit het midden van het vuur. Handel niet wetteloos en maak niet voor jullie zelf een gesneden beeld, een gelijkenis, enige afbeelding, een gelijkenis van mannelijk of vrouwelijk, een gelijkenis van

elk beest dat op de aarde is, een gelijkenis van elke gevleugelde vogel die onder de hemel vliegt, een gelijkenis van elk kruipend ding dat op de aarde kruipt, een gelijkenis van elke vis, zoveel als er in de wateren onder de aarde zijn. En opdat gij niet, na naar de hemel te hebben opgekeken en de zon en de maan en de sterren en de gehele wereld van de hemel te hebben gezien, misleid wordt en hen aanbidt en hen dient, welke de Heer uw God heeft toegewezen aan alle volken die onder de hemel zijn. Jullie echter nam God, en Hij leidde jullie uit het land Egypte, uit de ijzeren oven, uit Egypte, om voor Hem een volk als bezit te zijn, zoals op deze dag. En de Heer God was boos op mij over de dingen die door jullie gezegd werden, en zwoer dat ik deze Jordaan niet mocht oversteken, en dat ik niet mocht binnengaan in het land, dat de Heer jouw God aan jou in erfenis geeft. Ik sterf immers in dit land en ik steek deze Jordaan niet over, maar u steekt over en u zult dit goede land erven. Let op, vergeet niet het verbond van de Heer onze God, dat Hij met jullie maakte, en handel niet wetteloos door voor jezelf een gesneden beeld te maken van alles wat de Heer jouw God jou geboden heeft. Dat de Heer, jouw God, een verterend vuur is, een jaloerse God. Als jullie zonen verwekken en zonen van jullie zonen, en jullie lang blijven op het land, en jullie wetteloos handelen, en jullie een gesneden gelijkenis van alles maken, en jullie het kwade doen voor de Heer jullie God om hem te verbitteren, roep ik vandaag de hemel en de aarde tot getuige tegen jullie, dat jullie met vernietiging zullen vergaan van het land waarnaar jullie de Jordaan oversteken om het daar te erven; jullie zullen niet lang dagen daarop blijven, maar jullie zullen volkomen verdelgd

worden. En de Heer zal jullie verstrooien onder alle volken, en jullie zullen met weinigen in getal worden achtergelaten onder alle volken, waarheen de Heer jullie daar zal brengen. En jullie zullen daar andere goden dienen, werken van mensenhanden, hout en stenen, die niet zullen zien, noch zullen horen, noch zullen eten, noch zullen ruiken. En jullie zullen daar de Heer jullie God zoeken, en jullie zullen hem vinden wanneer jullie hem zoeken uit heel je hart, en uit heel je ziel in je verdrukking. En al deze woorden zullen jou vinden op het laatste van de dagen, en jij zult terugkeren naar de Heer je God, en jij zult zijn stem horen. Omdat de Heer je God een barmhartige God is, zal hij jou niet verlaten, noch zal hij jou vernietigen, hij zal het verbond van je vaders niet vergeten, dat de Heer aan hen zwoer. Vraag naar de vroegere dagen die geweest zijn vóór jou vanaf de dag waarop God de mens schiep op de aarde, en van het uiteinde van de hemel tot het uiteinde van de hemel, of er gebeurd is volgens dit grote woord, of zoiets gehoord is; of een volk de stem van de levende God gehoord heeft sprekend uit het midden van het vuur, op welke manier jij gehoord hebt en leefde; of God geprobeerd heeft binnenkomend voor zichzelf een volk te nemen uit het midden van een volk in beproeving, en in tekenen, en in wonderen, en in oorlog, en in machtige hand, en in hoge arm, en in grote visioenen, volgens alles wat de Heer onze God gedaan heeft in Egypte voor jou ziende; zodat jij weet dat de Heer jouw God deze God is, en er is geen andere behalve hem. Uit de hemel werd zijn stem hoorbaar om jou te onderwijzen, en op de aarde toonde hij jou zijn grote vuur, en zijn woorden hoorde jij uit het midden van het vuur. Vanwege

zijn liefde voor jouw vaders, koos hij hun nakomelingen na hen, jullie, en hij leidde jou uit Egypte met zijn grote kracht, om volken te vernietigen die groter en sterker dan jou waren voor jouw aangezicht, om jou binnen te brengen en jou hun land te geven om te erven, zoals je vandaag hebt. En je zult vandaag weten, en je zult je bekeren met de geest, dat de Heer jouw God deze God is in de hemel boven en op de aarde beneden, en er is niemand behalve hem. En bewaar zijn geboden en zijn verordeningen, zoveel als ik jou vandaag beveel, opdat het jou goed gaat en jouw zonen na jou, opdat jullie langlevend worden op de aarde, welke de Heer jouw God jou geeft alle dagen. Toen zette Mozes drie steden apart aan gene zijde van de Jordaan vanaf de opgang van de zon, om daarheen te vluchten voor de doodslager die de naaste zou doden zonder het te weten, en deze hem niet haatte van gisteren en eergisteren, en hij zal vluchten naar een van deze steden, en hij zal leven: de Bezer in de woestijn in het vlakke land van Ruben, en de Ramoth in Gilead van Gad, en de Golan in Basan van Manasse. Dit is de wet die Mozes voor de zonen van Israël heeft geplaatst. Deze getuigenissen, en de verordeningen, en de oordelen, die Mozes sprak tot de zonen van Israël, nadat zij uitgegaan waren uit het land van Egypte, aan de overzijde van de Jordaan, in het ravijn, nabij het huis van Peor, in het land van Sihon koning van de Amorieten, die woonde in Hesbon, die Mozes sloeg, en de zonen van Israël, nadat zij uitgegaan waren uit het land van Egypte. En zij erfden zijn land, en het land van Og, koning van Basan, twee koningen van de Amorieten, die waren aan de overzijde van de Jordaan naar het oosten, vanaf Aroer, dat is aan de oever van de

beek Arnon, en op de berg Sihon, dat is Hermon, heel de Araba aan de overzijde van de Jordaan naar het oosten onder Asedoth de uitgehouwen.

5

En Mozes riep heel Israël bijeen en zei tot hen: Luister, Israël, naar de verordeningen en de oordelen die ik heden in jullie oren spreek, en jullie zullen ze leren en ze in acht nemen om ze te doen. De Heer, uw God, maakte met u een verbond in Horeb. Niet met uw vaders heeft de Heer dit verbond gemaakt, maar met u, met u allen die hier vandaag levend zijn. Gezicht tot gezicht sprak de Heer tot jullie op de berg uit het midden van het vuur. En ik stond tussen de Heer en jullie in die tijd om aan jullie de woorden van de Heer te verkondigen, omdat jullie bang waren voor het aanzicht van het vuur, en jullie gingen niet op naar de berg, zeggende ik ben de Heer jouw God die jou geleid heeft uit het land Egypte, uit het huis van slavernij. Er zullen voor jou geen andere goden zijn vóór mijn aangezicht. U zult voor uzelf geen beeld maken, noch enige gelijkenis van al wat in de hemel boven is, en van al wat op de aarde beneden is, en van al wat in de wateren onder de aarde is. Je zult hen niet aanbidden, noch zul je hen dienen; omdat ik de Heer ben, jouw God, een jaloerse God, die de zonden van vaders op kinderen teruggeeft tot het derde en vierde geslacht aan degenen die mij haten, en die barmhartigheid doet tot in de duizenden aan degenen die mij liefhebben, en aan degenen die mijn geboden

bewaren. U zult de naam van de Heer uw God niet op ijdele wijze gebruiken, want de Heer uw God zal degene die zijn naam op ijdele wijze gebruikt niet ongestraft laten. Bewaar de dag van de sabbat om die te heiligen, op de wijze zoals de Heer, jouw God, jou gebood. Zes dagen zul je werken en zul je al je werken doen; maar de zevende dag is sabbat voor de Heer je God; je zult er geen enkel werk doen, jij en je zoon en je dochter, je dienaar en je dienstmaagd, je os en je lastdier, en al je vee, en de vreemdeling die bij jou verblijft; opdat je dienaar zal rusten, en je dienstmaagd, en je lastdier, zoals ook jij. En je zult je herinneren dat je een dienaar was in het land Egypte, en de Heer jouw God leidde je van daar uit met machtige hand en met hoge arm, daarom gebood de Heer jouw God jou om de dag van de sabbatten te bewaren en haar te heiligen. Eer uw vader en uw moeder, zoals de Heer uw God u geboden heeft, opdat het u goed gaat en opdat u lang leeft op de aarde die de Heer uw God u geeft. Gij zult niet moorden. Je zult geen overspel plegen. Je zult niet stelen. Je zult geen vals getuigenis afleggen tegen je naaste. Je zult niet begeren de vrouw van je naaste; je zult niet begeren het huis van je naaste, noch zijn veld, noch zijn kind, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn lastdier, noch enig beest van hem, noch alles wat van je naaste is. Deze woorden sprak de Heer tot heel uw vergadering op de berg uit het midden van het vuur, duisternis, donkerheid, storm, een grote stem, en hij voegde niets toe, en hij schreef hen op twee stenen tafelen, en hij gaf ze aan mij. En het gebeurde toen jullie de stem hoorden uit het midden van het vuur, en de berg brandde met vuur, en jullie kwamen naar mij toe, allen de leiders van jullie

stammen, en jullie raad van oudsten, en jullie zeiden: zie, de Heer onze God toonde ons zijn glorie, en zijn stem hoorden wij uit het midden van het vuur; op deze dag zagen wij dat God tot de mens zal spreken, en hij zal leven. En laten wij nu niet sterven, omdat dit grote vuur ons zal verteren, als wij nog langer de stem van de Heer onze God horen, en wij zullen sterven. Want wie is er van vlees die de stem van de levende God heeft gehoord, sprekend uit het midden van het vuur, zoals wij, en zal leven? Nader jij, en hoor alles wat de Heer onze God zou zeggen, en jij zult tot ons spreken alles wat de Heer onze God tot jou zal spreken, en wij zullen horen, en wij zullen doen. En de Heer hoorde de stem van uw woorden die tot mij sprak, en de Heer zei tot mij: Ik heb de stem van de woorden van dit volk gehoord, alles wat zij tot u gesproken hebben, zij hebben alles juist gesproken. Wie zal hun hart zo in hen geven, zodat zij mij vrezen en al mijn geboden alle dagen bewaren, opdat het goed zij met hen en met hun zonen voor eeuwig? Ga, zei ik tegen hen, keer terug jullie naar jullie huizen; maar jij, sta hier met mij, en ik zal tot jou spreken de geboden en de verordeningen en de oordelen die jij hen zult onderwijzen, en laat hen zo doen in het land dat ik hun in erfenis geef. En jullie zullen erop letten te doen op de manier die de Heer jullie God jullie gebood; jullie zullen niet afwijken naar rechts noch naar links, volgens heel de weg die de Heer jullie God jullie gebood te gaan op die weg, opdat hij jullie rust geeft, en het goed met jullie gaat, en jullie lang mogen leven op het land dat jullie zullen erven.

6

En dit zijn de geboden en de verordeningen en de oordelen die de Heer onze God gebood om jullie te onderwijzen, om aldus te doen in het land waarnaar jullie daar binnengaan om het te erven. Opdat jullie de Heer jullie God mogen vrezen, houdt alle zijn verordeningen en zijn geboden die ik jou vandaag gebied, jij en jouw zonen en de zonen van jouw zonen, alle dagen van jouw leven, opdat jullie lang mogen leven. En luister Israël, en bewaar te doen, zodat het goed met jou gaat, en opdat jullie zeer vermenigvuldigd worden, zoals de Heer de God van jouw vaderen sprak om jou een land te geven vloeiend van melk en honing; en deze zijn de verordeningen en de oordelen, die de Heer gebood aan de zonen van Israël in de woestijn, toen zij uitgegaan waren uit het land Egypte. Hoor, Israël, de Heer onze God, de Heer is één. En je zult de Heer, je God, liefhebben met geheel je verstand, en met geheel je ziel, en met geheel je kracht. En deze woorden, die ik jou vandaag beveel, zullen zijn in jouw hart en in jouw ziel. En je zult hen aan je zonen onderwijzen, en je zult erover spreken wanneer je in huis zit, en wanneer je op weg gaat, en wanneer je gaat liggen, en wanneer je opstaat. En je zult hen als teken op je hand binden, en het zal onwankelbaar voor je ogen zijn. En jullie zullen ze op de deurposten van jullie huizen en van jullie poorten schrijven. En het zal zijn wanneer de Heer jouw God jou binnenbrengt in het land dat hij zwoer aan jouw vaders, aan Abraham, en aan Isaak, en aan Jakob, om aan jou te geven grote en goede steden die jij niet bouwde,

huizen vol van alle goede dingen die jij niet vulde, uitgehouwen waterputten die jij niet uithakte, wijngaarden en olijfgaarden die jij niet plantte, en wanneer je gegeten hebt en verzadigd bent geworden, pas op jezelf dat je niet vergeet de Heer jouw God die jou uitbracht uit het land Egypte, uit het huis van slavernij. De Heer uw God zult u vrezen, en Hem alleen zult u dienen, en aan Hem zult u zich hechten, en bij zijn naam zult u zweren. Ga niet achter andere goden van de volken die rondom jullie zijn, omdat de Heer jullie God een ijverige God is in jullie midden; opdat de Heer jullie God niet boos wordt in toorn tegen jullie en jullie vernietigt van het aangezicht van de aarde. Je zult de Heer, jouw God, niet testen, op de manier waarop je hem testte in de beproeving. Gij zult zorgvuldig de geboden van de Heer uw God bewaren, de getuigenissen en de verordeningen, die Hij u geboden heeft. En je zult het aangename en het goede doen voor de Heer je God, opdat het wel met je gaat, en je binnenkomt en het goede land erft dat de Heer aan jullie vaders zwoer, om al je vijanden voor je uit te verdrijven, zoals de Heer sprak. En het zal zijn wanneer jouw zoon jou morgen zal vragen: Wat zijn de getuigenissen, en de verordeningen en de oordelen, die de Heer onze God ons gebood? En je zult zeggen tot jouw zoon: Wij waren dienaren van de Farao in het land Egypte, en de Heer leidde ons van daar uit met machtige hand en met verheven arm. En de Heer gaf tekenen en grote en kwade wonderen in Egypte aan Farao en aan zijn huis voor ons, en ons leidde Hij vandaar uit om ons dit land te geven, dat Hij zwoer te geven aan onze vaders. En de Heer gebood ons al deze verordeningen te doen, de Heer onze God te vrezen, opdat het

ons goed zij al de dagen, opdat wij leven zoals ook vandaag. En barmhartigheid zal ons ten deel vallen, als wij al deze geboden bewaren om te doen voor de Heer onze God, zoals Hij ons geboden heeft.

7

Als de Heer jouw God jou brengt in het land waarin je binnentrekt om het te erven, en hij verwijdert grote volken voor jouw gezicht, de Hethiet en Girgashiet en Amoriet en Kanaäniet en Perizziet en Hiviet en Jebusiet, zeven volken talrijk en sterker dan jullie; En de Heer jouw God zal hen overleveren in jouw handen, en je zult hen slaan; met vernietiging zul je hen vernietigen; je zult niet maken met hen een verbond, noch zullen jullie medelijden hebben met hen, noch zullen jullie trouwen met hen; jouw dochter zul je niet geven aan zijn zoon, en zijn dochter zul je niet nemen voor jouw zoon. Want hij zal je zoon van mij afkeren, en hij zal andere goden dienen, en de Heer zal in toorn tegen jullie ontsteken, en Hij zal je snel vernietigen. Maar zo zult gij met hen handelen: hun altaren zult gij afbreken, hun gewijde zuilen zult gij verbreken, hun heilige bomen zult gij omhouwen, en de gesneden beelden van hun goden zult gij met vuur verbranden. Omdat gij een heilig volk zijt voor de Heer uw God, en u heeft de Heer uw God uitgekozen om voor Hem een volk van bijzonder bezit te zijn uit alle naties die op het aangezicht der aarde zijn. Niet omdat jullie talrijk zijn onder alle volken, koos de Heer jullie, en verkoos de Heer jullie,

want jullie zijn weinig in aantal onder alle volken. Maar omdat de Heer jullie liefhad en de eed bewaarde die Hij aan jullie vaders zwoer, leidde de Heer jullie uit met machtige hand, en verloste de Heer jou uit het huis van slavernij, uit de hand van Farao, koning van Egypte. En je zult weten, dat de Heer jouw God, deze God is; een trouwe God, die het verbond en de barmhartigheid bewaart voor degenen die hem liefhebben en die zijn geboden bewaren tot duizend generaties, en die teruggeeft aan degenen die haten naar het aangezicht om hen totaal te vernietigen; en hij vertraagt niet voor degenen die haten; naar het aangezicht zal hij hen teruggeven. En je zult de geboden, de verordeningen en deze oordelen bewaren, zoveel als ik je vandaag beveel te doen. En het zal zijn wanneer jullie deze verordeningen horen, en jullie ze bewaren en doen, dan zal de Heer jouw God aan jou het verbond en de barmhartigheid bewaken, die Hij aan jullie vaders zwoer. En Hij zal jou liefhebben, en Hij zal jou zegenen, en Hij zal jou vermenigvuldigen, en Hij zal de nakomelingen van jouw schoot zegenen, en de vrucht van jouw aarde, jouw graan, en jouw wijn, en jouw olie, de kudden van jouw runderen, en de kudden van jouw schapen op de aarde, welke de Heer aan jouw vaderen gezworen heeft om aan jou te geven. Gezegend zult u zijn boven alle volkeren, er zal onder u niemand onvruchtbaar zijn, noch onvruchtbaar, en ook niet onder uw vee. En de Heer uw God zal van u alle ziekte verwijderen, en alle kwade ziekten van Egypte, die u hebt gezien en zoveel als u kende, zal hij niet op u plaatsen, en hij zal ze plaatsen op allen die u haten. En je zult alle buit van de volken eten, die de Heer jouw God aan jou geeft,

jouw oog zal hen niet sparen, en je zult hun goden niet dienen, omdat dit een struikelblok voor jou is. Als je maar in je gedachten zegt dat deze natie veel groter is dan ik, hoe zal ik hen kunnen vernietigen? Je zult hen niet vrezen; je zult je zeker herinneren hoeveel de Heer jouw God deed aan Farao en alle Egyptenaren; de grote beproevingen die jouw ogen zagen, de tekenen en die grote wonderen, de machtige hand en de hoge arm; zoals de Heer jouw God jou uitleidde, zo zal de Heer jullie God doen aan alle volken die jij vreest vanwege hen. En de hoornaars zal de Heer jouw God naar hen zenden, totdat de achtergeblevenen en de verborgen voor jou volkomen vernietigd worden. Je zult niet gewond worden door hen, omdat de Heer jouw God in jou is, een grote en machtige God. En de Heer, jouw God, zal deze volken voor jouw aangezicht beetje bij beetje verteren; je zult hen niet snel kunnen vernietigen, opdat het land niet woest wordt en de wilde beesten zich tegen jou vermenigvuldigen. En de Heer jouw God zal hen overleveren in jouw handen, en jij zult hen vernietigen met grote vernietiging, totdat jullie hen volledig uitgeroeid hebben. En hij zal hun koningen overleveren in jullie handen, en jullie zullen hun naam vernietigen uit die plaats. Niemand zal standhouden tegenover jou, totdat jij hen volledig uitgeroeid hebt. De gesneden beelden van hun goden zult u met vuur verbranden, u zult het zilver noch het goud ervan niet begeren, u zult het niet voor uzelf nemen, opdat u er niet door struikelt, omdat het een gruwel is voor de Heer, uw God. En je zult geen gruwel in jouw huis brengen, en je zult een vervloekt ding zijn net als dit; je zult het volkomen verafschuwen, en je zult het als een gruwel

verafschuwen, omdat het een vervloekt ding is.

8

Al de geboden die ik jullie vandaag beveel, zult gij bewaren om te doen, opdat gij moogt leven en vermenigvuldigd worden, en binnengaan en het land erven dat de Heer, jullie God, aan jullie vaderen gezworen heeft. En je zult je alle wegen herinneren die de Heer, jouw God, jou in de woestijn heeft geleid, opdat Hij jou zou vernederen en jou zou beproeven, en opdat bekend zou worden wat er in jouw hart is, of je Zijn geboden zult bewaren of niet. En Hij heeft u gekweld, en Hij heeft u honger doen lijden, en Hij heeft u het manna gevoed, dat uw vaders niet kenden, opdat Hij u zou verklaren dat de mens niet op brood alleen zal leven, maar dat de mens zal leven op elk woord dat voortkomt uit de mond van God. Jouw kledingstukken zijn niet van jou versleten, jouw sandalen zijn niet van jou versleten, jouw voeten zijn niet eeltig geworden, zie, veertig jaar. En je zult in je hart weten, dat zoals een man zijn zoon tuchtigt, zo zal de Heer je God jou tuchtigen. En je zult de geboden van de Heer, jouw God, houden om in zijn wegen te gaan en hem te vrezen. Want de Heer uw God zal u brengen in een goed en groot land, waar stortvloeden van wateren zijn, en bronnen van afgronden die uitstromen door de vlaktes en door de bergen; een land van tarwe en van gerst, wijnstokken, vijgenbomen, granaatappels; een land van olijfbomen van olie en van honing; een land waarop u niet met armoede uw brood zult eten, en u zult daar

aan niets gebrek hebben; een land waarvan de stenen ijzer zijn, en uit de bergen ervan zult u brons delven. En je zult eten en verzadigd worden, en je zult de Heer jouw God zegenen voor het goede land dat Hij aan jou heeft gegeven. Pas op voor jezelf dat je de Heer je God niet vergeet, door zijn geboden niet te bewaken, en zijn oordelen en zijn verordeningen, zoveel als ik jou vandaag beveel; Opdat je niet, gegeten hebbend en verzadigd geworden, en goede huizen gebouwd hebbend en daarin gewoond hebbend, en je runderen en je schapen vermenigvuldigd voor jou, zilver en goud vermenigvuldigd voor jou, en alles wat voor jou zal zijn vermenigvuldigd voor jou, verheven wordt in het hart, en de Heer je God vergeet, die jou uitgeleid heeft uit het land Egypte, uit het huis van slavernij; die jou geleid heeft door de grote en vreselijke woestijn, waar bijtende slang was, en schorpioen, en dorst, waar geen water was; die voor jou uit steile rots een bron van water uitgeleid heeft; die jou gevoed heeft met het manna in de woestijn dat jij niet kende, en je vaders niet kenden, opdat hij jou zou vernederen, en jou zou beproeven, en jou goed zou maken op het laatste van je dagen. Zeg niet in je hart: mijn sterkte en de macht van mijn hand hebben mij deze grote kracht gegeven. En u zult de Heer uw God gedenken, dat Hij u kracht geeft om macht te doen, en opdat Hij Zijn verbond vestigt dat de Heer aan uw vaderen zwoer, zoals vandaag. En het zal zijn, als jullie door vergeetachtigheid de Heer jullie God vergeten en achter andere goden gaan en hen dienen en hen aanbidden, getuig ik jullie vandaag de hemel en de aarde dat jullie door vernietiging zullen vergaan. Zoals de overige naties die de Heer God vernietigt voor

jullie aangezicht, zo zullen jullie vergaan, omdat jullie niet gehoord hebben naar de stem van de Heer jullie God.

9

Luister Israël: jij steekt vandaag de Jordaan over om binnen te gaan en naties te erven die groter en sterker zijn dan jullie, steden groot en ommuurd tot aan de hemel, een volk groot en talrijk en lang, zonen van Anak, die jij kent, en jij hebt gehoord: wie zal standhouden tegenover de zonen van Anak? En je zult vandaag weten dat de Heer jouw God, deze, voor jouw aangezicht zal gaan, een verterend vuur is, deze zal hen verdelgen, en deze zal hen van jouw aangezicht wegkeren, en Hij zal hen snel vernietigen, zoals de Heer tot jou zei. Zeg niet in je hart, wanneer de Heer je God deze volken voor je aangezicht vernietigt, zeggende: door mijn gerechtigheid heeft de Heer mij binnengebracht om dit goede land te erven. Niet door jouw gerechtigheid, noch door de heiligheid van jouw hart betreed jij hun land om het te erven, maar door de goddeloosheid van deze naties zal de Heer hen vernietigen van voor jouw aangezicht, en opdat Hij het verbond moge vestigen dat de Heer zwoer aan onze vaderen, aan Abraham en aan Isaac en aan Jacob. En je zult vandaag weten dat de Heer jouw God je dit goede land niet geeft om te erven vanwege jouw rechtvaardige daden, omdat je een stijfnekking volk bent. Herinner je, vergeet niet hoeveel je de Heer jouw God provoceerde in de wildernis, vanaf de dag dat je uit Egypte ging en je naar deze plaats kwam, ongehoorzaam

bleef je voortdurend jegens de Heer. En in Horeb provoceerden jullie de Heer, en de Heer was woedend op jullie om jullie te vernietigen, toen ik de berg opsteeg om de stenen tafelen te ontvangen, tafelen van het verbond die de Heer met jullie maakte, en ik bleef op de berg veertig dagen en veertig nachten, ik at geen brood en ik dronk geen water. En de Heer gaf mij de twee stenen tabletten geschreven met de vinger van God, en op hen waren geschreven alle woorden die de Heer tot jullie sprak op de berg op de dag van de samenkomst. En het geschiedde na veertig dagen en veertig nachten dat de Heer mij de twee stenen tabletten gaf, tabletten van het verbond. En de Heer zei tot mij: sta op, ga snel van hier naar beneden, omdat jouw volk, dat jij uit het land Egypte hebt geleid, wetteloos heeft gehandeld; zij zijn snel afgeweken van de weg die ik hun gebood, en zij hebben voor zichzelf een gegoten beeld gemaakt. En de Heer zei tegen mij, zeggende, ik heb gesproken tot jou eens en tweemaal, zeggende, ik heb dit volk gezien, en zie, het is een stijfnekking volk. En nu sta mij toe hen totaal te vernietigen, en ik zal hun naam uitwissen van onder de hemel, en ik zal jou maken tot een grote en sterke natie en veel meer dan deze. En nadat ik was teruggekeerd, ging ik de berg af, en de berg brandde met vuur tot aan de hemel, en de twee tafelen van de getuigenissen waren op mijn twee handen. En toen ik zag dat jullie gezondigd hadden tegenover de Heer jullie God, en jullie voor jezelf een gesmolten beeld gemaakt hadden, en jullie afgeweken waren van de weg die de Heer jullie geboden had te volgen; en nadat ik de twee tafelen gegrepen had, wierp ik ze uit mijn twee handen, en ik verbrijzelde ze voor jullie. En ik bad voor de Heer een tweede

maal, net zoals ook de eerdere keer, veertig dagen en veertig nachten. Brood at ik niet en water dronk ik niet, vanwege al jullie zonden die jullie zondigden door het kwade te doen voor de Heer, de God, om hem te tergen. En ik ben bang door de woede en de toorn, omdat de Heer geprovoceerd werd tegen jullie om jullie te vernietigen, en de Heer hoorde mij ook in deze tijd. En op Aaron was Hij woedend om hem te vernietigen, en ik bad ook voor Aaron in die tijd. En jullie zonde die jullie maakten, het kalf, nam ik het en verbrandde ik het in vuur, en vermaalde ik het door het zeer te verpletteren totdat het fijn werd, en het werd als stof, en ik wierp het stof in de bergstroom die afdaalde van de berg. En in de verbranding, en in de beproeving, en in de graven van de begeerte hebben jullie de Heer geprikkeld. En toen de Heer jullie uitzond uit Kades Barnea, zeggende: Ga op en neem het land in bezit dat Ik aan jullie geef, en jullie waren ongehoorzaam aan het woord van de Heer jullie God, en jullie vertrouwden Hem niet, en jullie luisterden niet naar Zijn stem. Jullie waren ongehoorzaam jegens de Heer vanaf de dag dat Hij aan jullie bekend werd. En ik smeekte voor de Heer veertig dagen en veertig nachten, zoveel als ik smeekte, want de Heer had gezegd jullie te vernietigen. En ik bad tot God en ik zei: Heer, koning van de goden, vernietig niet volkomen uw volk en uw deel, dat u bevrijdde, die u uit het land Egypte leidde met uw grote kracht, en met uw machtige hand, en met uw verheven arm. Herinner u Abraham en Isaac en Jacob, uw dienaren, aan wie u bij uzelf zwoer: kijk niet op de hardheid van dit volk, en op de goddeloosheden, en op hun zonden. Laat de bewoners van het

land vanwaar u ons vandaar hebt uitgeleid niet zeggen: Omdat de Heer niet in staat was hen te brengen in het land dat hij tot hen zei, en omdat hij hen haatte, heeft hij hen uitgeleid in de woestijn om hen te doden. En deze zijn uw volk en uw erfdeel, die u uit het land Egypte hebt geleid met uw grote kracht, en met uw machtige hand, en met uw verheven arm.

10

In die tijd zei de Heer tegen mij: houw voor jezelf twee stenen tabletten, net als de eerste, ga naar mij op de berg, en maak voor jezelf een houten ark. En je zult op de tabletten de woorden schrijven die in de eerste tabletten stonden, welke je verbrijzelde, en je zult ze in de ark plaatsen. En ik maakte een ark uit onvergankelijk hout, en ik hieuw de stenen tafelen zoals de eerste, en ik ging op naar de berg met de twee tafelen in mijn handen. En Hij schreef op de tafelen volgens het eerste schrift de tien woorden die de Heer tot jullie sprak op de berg uit het midden van het vuur, en de Heer gaf ze aan mij. En nadat ik was teruggekeerd, ging ik van de berg naar beneden, en ik legde de tafelen in de ark die ik gemaakt had, en zij waren daar, zoals de Heer mij geboden had. En de zonen van Israël vertrokken uit Beeroth van de zonen van Jakan naar Moserah. Daar stierf Aaron en werd daar begraven, en Eleazar, zijn zoon, diende als priester in zijn plaats. Van daar vertrokken zij naar Gadgad, en van Gadgad naar Etebatha, een land van waterbeken. In die tijd zonderde de Heer de stam Levi af om de ark van het verbond

van de Heer te dragen, om voor de Heer te staan, te dienen en te bidden op zijn naam tot op deze dag. Daarom is er voor de Levieten geen deel en lot onder hun broeders, de Heer zelf is hun lot, zoals Hij tot hen zei. En ik stond op de berg veertig dagen en veertig nachten. En de Heer hoorde mij ook in deze tijd, en de Heer wilde jullie niet volledig vernietigen. En de Heer zei tot mij: Ga, trek uit voor dit volk, en laat hen binnengaan en laat hen het land bezitten, dat ik aan hun vaders gezworen heb hun te geven. En nu, Israël, wat vraagt de Heer jouw God van jou, behalve de Heer jouw God te vrezen, en in al zijn wegen te gaan, en hem lief te hebben, en de Heer jouw God te dienen uit geheel je hart en uit geheel je ziel, de geboden van de Heer jouw God te bewaren en zijn verordeningen, zoveel als ik jou vandaag beveel, opdat het wel met jou zij? Zie, van de Heer uw God is de hemel en de hemel der hemelen, de aarde en alles wat daarin is. Behalve jullie vaders koos de Heer om hen lief te hebben, en hij koos hun nageslacht na hen, jullie, boven alle naties, zoals op deze dag. En jullie zullen de hardheid van jullie hart besnijden, en jullie nek zullen jullie niet verharden. Want de Heer uw God, deze is God van de goden, en heer van de heren, de God de grote, en sterke, en vreeswekkende, die geen aanzien des persoons heeft, noch een geschenk aanneemt; die recht doet aan vreemdeling en wees en weduwe, en die de vreemdeling liefheeft om hem brood en kleding te geven. En jullie zullen de vreemdeling liefhebben, want jullie waren vreemdelingen in het land Egypte. De Heer jouw God zul je vrezen, en hem zul je dienen, en tot hem zul je je vastklampen, en op zijn naam zul je zweren; Deze is jouw roem, en deze is jouw God, die de grote en

roemrijke dingen deed in jou, die jouw ogen zagen. In zeventig zielen gingen uw vaders neer naar Egypte, maar nu heeft de Heer uw God u gemaakt als de sterren van de hemel in menigte.

11

En je zult de Heer, jouw God, liefhebben, en je zult zijn voorschriften bewaren, en zijn verordeningen, en zijn geboden, en zijn oordelen, alle dagen. En jullie zullen vandaag weten, dat niet jullie kinderen, die niet weten noch gezien hebben de instructie van de Heer jullie God, en zijn machtige daden, en de sterke hand, en de hoge arm, en zijn tekenen, en zijn wonderen, zoveel als hij deed in het midden van Egypte aan Farao koning van Egypte, en aan heel zijn land, en zoveel als hij deed aan de macht van de Egyptenaren, en hun strijdwagens, en hun paarden, en hun macht, hoe het water van de Rode Zee overspoelde op hun gezicht terwijl zij jullie van achteren achtervolgden, en de Heer hen vernietigde tot de dag van vandaag, en zoveel als hij aan ons deed in de woestijn totdat jullie kwamen naar deze plaats, en zoveel als hij deed aan Dathan en Abiram zonen van Eliab zoon van Ruben, die de aarde haar mond geopend hebbend verzwolg, en hun huizen, en hun tenten, en al hun bezit met hen in het midden van heel Israël. Want jullie ogen hebben alle grote werken van de Heer gezien, zoveel als hij vandaag bij jullie deed. En jullie zullen alle geboden van hem bewaren, zoveel als ik jou vandaag beveel, opdat jullie mogen leven en vermenigvuldigd mogen worden en

binnenkomend het land mogen erven naar welke jullie de Jordaan oversteken om het daar te erven; opdat jullie lang mogen leven op het land waarvan de Heer aan jullie vaders zwoer het te geven aan hen en aan hun zaad met hen, een land vloeiend van melk en honing. Want het land waar jij daar binnengaat om het te erven, is niet zoals het land van Egypte, vanwaar jullie vandaar uitgegaan zijn, wanneer zij het zaad zaaien en zij met hun voeten water geven, zoals een moestuin. Maar het land waar jij daar binnengaat om het te erven, is bergachtig land en vlak land; van de regen van de hemel drinkt het water. Een land dat de Heer, jouw God, voortdurend overziet; de ogen van de Heer, jouw God, zijn erop van het begin van het jaar tot de voltooiing van het jaar. Als jullie werkelijk alle geboden horen die ik jullie vandaag beveel, om de Heer jullie God lief te hebben en hem te dienen met jullie hele hart en met jullie hele ziel, dan zal hij de regen aan jullie land geven volgens het seizoen, vroeg en laat, en jullie zullen jullie graan binnenbrengen en jullie wijn en jullie olie, en hij zal voedsel geven in jullie velden voor jullie vee; en na gegeten te hebben en verzadigd te zijn, pas op voor jezelf dat jullie hart niet verbreed wordt en jullie afwijken en andere goden dienen en hen aanbidden, en de Heer in toorn vertoornd wordt tegen jullie en de hemel sluit en er geen regen zal zijn en de aarde haar vrucht niet zal geven en jullie snel zullen vergaan van het goede land dat de Heer jullie gegeven heeft. En jullie zullen deze woorden in jullie hart leggen en in jullie ziel, en jullie zullen ze als een teken op jullie hand binden, en het zal onwankelbaar voor jullie ogen zijn. En jullie zullen jullie kinderen leren om erover te

spreken wanneer je in huis zit, en wanneer je op weg gaat, en wanneer je slaapt, en wanneer je opstaat. En jullie zullen ze schrijven op de deurposten van jullie huizen en van jullie poorten, opdat jullie lang mogen leven, en de dagen van jullie zonen op het land dat de Heer aan jullie vaders zwoer te geven aan hen, zoals de dagen van de hemel op de aarde. En het zal zijn als jullie werkelijk horen naar al deze geboden die ik jou vandaag beveel te doen, om de Heer onze God lief te hebben, en te wandelen in al zijn wegen, en aan hem te hangen, dan zal de Heer al deze volken voor jullie uit verdrijven, en jullie zullen volken erven die groter en sterker zijn dan jullie. Alle plaatsen waar uw voet zal treden, zullen aan u toebehoren, van de woestijn en de Antilibanus, en van de rivier de Melas, de rivier Eufraat, en tot aan de zee in het westen zullen uw grenzen zijn. Niemand zal stand houden tegenover jullie, en de Heer jullie God zal jullie vrees en jullie schrik leggen op het aangezicht van heel de aarde waarop jullie zullen treden, op de wijze zoals Hij tot jullie gesproken heeft. Zie, ik geef vandaag voor jullie de zegen en de vloek. De zegen, als jullie horen naar de geboden van de Heer jullie God, zoveel als ik jullie vandaag beveel; en de vloek, als jullie niet horen naar de geboden van de Heer jullie God, zoveel als ik jullie vandaag beveel, en jullie afdwalen van de weg die ik jullie bevolen heb, en weggaan om andere goden te dienen, die jullie niet kennen. En het zal zijn wanneer de Heer jouw God jou brengt in het land waarheen jij trekt om het te erven, dan zul je de zegen geven op de berg Garizin en de vloek op de berg Ebal. Zijn deze dingen niet voorbij de Jordaan, achter de weg naar het westen van de zon, in het land Kanaän, het

gebied dat in het westen ligt, volgend op Golgol, nabij de hoge eik? Jullie steken immers de Jordaan over, nadat jullie binnengegaan zijn om het land te erven dat de Heer onze God jullie in erfenis geeft voor alle dagen, en jullie zullen erin wonen. En jullie zullen erop toezien alle zijn geboden te doen, en deze oordelen, zoveel als ik vandaag voor jullie geef.

12

En dit zijn de geboden en de verordeningen die jullie zullen onderhouden om te doen in het land dat de Heer, de God van jullie vaderen, aan jullie geeft als erfenis, al de dagen dat jullie leven op de aarde. Met vernietiging zullen jullie alle plaatsen vernietigen waarin zij daar hun goden dienden, die jullie van hen erven, op de hoge bergen, en op de heuvels, en onder dikke bomen. En jullie zullen hun altaren afbreken, en jullie zullen hun pilaren breken, en jullie zullen hun heilige bossen uithouwen, en jullie zullen de gesneden beelden van hun goden met vuur verbranden, en jullie zullen hun naam uit die plaats vernietigen. U zult niet aldus doen aan de Heer, uw God. Maar in de plaats die de Heer jouw God zou kiezen in een van jullie steden om zijn naam daar te noemen en aangeroepen te worden, daar zullen jullie zoeken en daar zullen jullie komen. En jullie zullen daar jullie brandoffers brengen, en jullie offers, en jullie eerstelingen, en jullie gebeden, en jullie vrijwillige gaven, en jullie overeenkomsten, de eerstgeborenen van jullie ossen en van jullie schapen. En jullie zullen daar eten voor de

Heer jullie God, en jullie zullen je verheugen over alles waarop jullie je hand leggen, jullie en jullie huizen, zoals de Heer jullie God jou heeft gezegend. Jullie zullen niet alles doen wat wij hier vandaag doen, ieder wat hem goeddunkt; want jullie zijn tot nu toe niet gekomen in de rust en in de erfenis die de Heer onze God aan jullie geeft. En jullie zullen de Jordaan oversteken en jullie zullen wonen op het land dat de Heer, onze God, aan jullie als erfenis geeft, en Hij zal jullie rust geven van al jullie vijanden rondom, en jullie zullen in veiligheid wonen. En de plaats zal zijn, die de Heer uw God zou kiezen om zijn naam daar geroepen te worden, daar zult u alle brengen zoveel als ik u heden beveel: uw brandoffers, en uw offers, en uw tienden, en de eerstelingen van uw handen, en elke uitverkoren van uw gaven, zoveel als u zou geloften aan de Heer uw God. En jullie zullen vrolijk zijn voor de Heer jullie God, jullie en jullie zonen, en jullie dochters, en jullie kinderen, en jullie dienstmaagden, en de Leviet bij jullie poorten; omdat hij geen deel noch erfenis met jullie heeft. Let op voor jezelf, dat je jouw brandoffers niet opdraagt op elke plaats die je ziet. Maar in de plaats die de Heer jouw God zal kiezen in een van jouw stammen, daar zult jullie de brandoffers brengen, en daar zult jij alles doen wat ik jou vandaag beveel. Maar in al je verlangen zul je offeren, en je zult vlees eten volgens de zegening van de Heer je God, die Hij je gaf in elke stad; de onreine onder jou en de reine zullen het samen eten, zoals een gazelle of een hert. Behalve het bloed zult u niet eten; u zult het op de aarde uitgieten als water. Je zult niet kunnen eten in jouw steden het tiende deel van jouw graan, en van jouw wijn, en van jouw olie, de eerstgeborenen van jouw

runderen en van jouw schapen, en alle gebeden die je zou mogen beloven, en jullie overeenkomsten, en de eerstelingen van jouw handen. Maar voor de Heer je God zul je het eten in de plaats, die de Heer je God voor hem zou kiezen, jij en je zoon, en je dochter, je kind, en je dienstmeisje, en de vreemdeling die in jullie steden is; en je zult je verheugen voor de Heer je God over alles, waarop je je hand legt. Let op voor jezelf dat je de Leviet niet verlaat, al de tijd zolang je leeft op de aarde. Als de Heer, jouw God, jouw grenzen verruimt, zoals Hij tot jou sprak, en je zult zeggen: ik zal vlees eten, als jouw ziel begeert om vlees te eten, zul je naar alle begeerte van jouw ziel vlees eten. Als maar de plaats ver van jou is, die de Heer jouw God zou kiezen om daar zijn naam te laten aanroepen, dan zul je offeren van jouw runderen en van jouw schapen die God jou geeft, op de manier zoals ik jou geboden heb, en je zult eten in jouw steden volgens de begeerte van jouw ziel. Zoals de gazelle en het hert gegeten worden, zo zul je het eten, de onreine bij jou en de reine zullen evenzo eten. Let sterk op dat je geen bloed eet, omdat het bloed zijn ziel is; de ziel zal niet met het vlees gegeten worden. Jullie zullen het niet eten, jullie zullen het op de aarde uitgieten als water. Eet het niet, opdat het goed met jou gaat en met jouw zonen na jou, als jij doet wat goed en welgevallig is voor de Heer jouw God. Behalve jouw heilige dingen, indien die tot jou komen, en jouw gebeden genomen hebbend, zul je komen naar de plaats die de Heer jouw God zou kiezen, opdat zijn naam daar geroepen wordt. En je zult jouw brandoffers maken, het vlees zul je offeren op het altaar van de Heer jouw God, maar het bloed van jouw offers zul je uitgieten aan de voet van het

altaar van de Heer jouw God, en het vlees zul je eten. Bewaar en luister, en jij zult alle woorden die ik jou beveel uitvoeren, opdat het jou en jouw zonen goed zal gaan door de eeuwen heen, indien jij doet wat welgevallig en goed is voor de Heer, jouw God. Als de Heer jouw God de volken vernietigt waarheen jij gaat om hun land te erven, voor jouw aangezicht, en jij het in bezit neemt en jij in hun land woont, wees op je hoede dat je niet zoekt hen te volgen nadat zij vernietigd zijn voor jouw aangezicht, zeggende: hoe dienen deze volken hun goden? Ik zal het ook doen. U zult niet aldus doen aan uw God, want de gruwelen van de Heer die Hij haatte, hebben zij gedaan voor hun goden, omdat zij hun zonen en hun dochters verbranden in het vuur voor hun goden.

13

Elk woord dat ik jullie vandaag beveel, dit zul je bewaren om te doen; je zult er niets aan toevoegen, noch er iets van wegnemen. Als er echter in jou een profeet opstaat of een dromer van de droom, en hij geeft jou een teken of een wonder, en het teken of het wonder komt dat hij tot jou sprak, zeggende, laten wij gaan en laten wij andere goden dienen die jullie niet kennen, zullen jullie niet horen naar de woorden van die profeet of van die dromer van de droom; omdat de Heer jullie God jullie test, om te weten of jullie jullie God liefhebben uit geheel jullie hart, en uit geheel jullie ziel. Ga achter de Heer uw God, en vrees Hem, en luister naar Zijn stem, en houd u aan Hem vast. En die profeet of

die dromer zal sterven, want hij sprak om jou te misleiden van de Heer jouw God die jou heeft uitgeleid uit het land Egypte, die jou heeft verlost uit de slavernij, om jou te verdrijven van de weg die de Heer jouw God jou gebood te gaan, en je zult het kwade uit jullie midden wegdoen. Als maar je broer van je vader of van je moeder je aanspoort, of je zoon, of je dochter, of je vrouw in je boezem, of een vriend gelijk aan je ziel in het geheim, zeggend: laten we gaan en laten we andere goden dienen, die je niet kende, jij en je vaders, van de goden van de volken rondom jullie, die naderen tot jou of die ver van jou zijn, van het einde van de aarde tot het einde van de aarde, zul je niet instemmen met hem, en je zult niet naar hem luisteren, en je oog zal niet sparen op hem, je zult geen medelijden hebben met hem, noch zul je hem bedekken; aankondigend zul je aankondigen over hem, en je handen zullen op hem zijn als eerste om hem te doden, en de handen van al het volk als laatste. En zij zullen hem stenigen met stenen, en hij zal sterven, omdat hij zocht jou te doen afvallen van de Heer jouw God, die jou uitgebracht heeft uit het land Egypte, uit het huis der slavernij. En heel Israël, dit gehoord hebbende, zal vrezen, en men zal niet meer handelen volgens dit kwaad in jullie midden. Als je maar hoort in een van je steden, die de Heer je God je geeft om daar te wonen, dat men zegt: wetteloze mannen zijn uitgegaan uit jullie midden, en zij hebben alle bewoners van hun land in opstand gebracht, zeggende: laten wij gaan en andere goden dienen, die jullie niet kenden, dan zul je onderzoeken en vragen en zeer grondig zoeken, en zie, als het woord waar en duidelijk is, als deze gruwel in jullie midden is

gebeurd, dan zul je zeker alle bewoners in dat land doden met de moord van het zwaard, je zult het volkomen met een vloek vernietigen, en alles wat erin is. En al de buit daarvan zult gij verzamelen naar haar straten, en gij zult de stad met vuur verbranden, en al de buit daarvan met al het volk voor de Heer uw God, en zij zal onbewoond zijn tot in eeuwigheid, zij zal niet meer herbouwd worden. En niets van het toegewijde ding zal zich vasthechten in jouw hand, opdat de Heer zich afkeert van de woede van zijn toorn, en hij jou genade geeft, en hij genade met jou heeft, en hij jou vermenigvuldigt, op de manier zoals hij aan jouw vaders zwoer, als jij naar de stem van de Heer jouw God hoort, om zijn geboden te bewaren, zoveel als ik jou vandaag beveel, om het goede en het welgevallige te doen voor de Heer jouw God.

14

Jullie zijn zonen van de Heer jullie God, jullie zullen geen kaalheid aanbrengen tussen jullie ogen op een dode. Omdat gij een heilig volk zijt voor de Heer uw God, en u heeft de Heer uw God uitverkoren om voor Hem een kostbaar bezit te zijn uit alle naties die op het aangezicht der aarde zijn. Gij zult geen enkele gruwel eten. Dit zijn de dieren die jullie zullen eten: kalf van runderen, en lam van schapen, en geit van geiten; hert, en gazelle, en witstaartantilope, oryx, en giraffe. Elk dier dat de hoef splitst en klauwen heeft die twee hoeven kloven, en dat herkauwt onder het vee, deze mag u eten. En deze dingen zult u

niet eten van degenen die herkauwen opbrengen en van degenen die de hoeven verdelen en klauwen splijten: de kameel, de haas en de klipdas, omdat zij herkauwen opbrengen maar de hoef niet verdelen; deze dingen zijn onrein voor u. En het varken, omdat het de hoef verdeelt, en de klauwen van de hoef splijt, maar het herkauwt niet, is dit onrein voor jullie; van hun vlees zult u niet eten, hun karkassen zult u niet aanraken. En deze dingen zult u eten van alles wat in het water is: alles wat vinnen en schubben heeft, zult u eten. En alles wat geen vinnen en schubben heeft, zult u niet eten; het is onrein voor u. Elke reine vogel zult u eten. En deze dingen zullen jullie niet eten van hen: de arend, en de gier, en de zeearend, en de gier, en de wouw, en de soortgelijke aan hem, en mus, en uil, en meeuw, en reiger, en zwaan, en ibis, en aalscholver, en havik, en de soortgelijke aan hem, en hop, en nachtraaf, en pelikaan, en plevier, en de soortgelijke aan hem, en purperkoet, en vleermuis. Alle kruipende dingen van de vogels zijn onrein voor jullie, jullie zullen niet van hen eten. Elke reine vogel zult gij eten. Elk kadaver zullen jullie niet eten; aan de vreemdeling die in jouw steden is zal het gegeven worden en hij zal het eten, of je zult het verkopen aan de vreemde, omdat je een heilig volk bent voor de Heer jouw God. Je zult een lam niet koken in de melk van zijn moeder. Een tiende zult u heffen van alle voortbrengsel van uw zaad, het voortbrengsel van uw veld, jaar na jaar. En je zult het eten in de plaats die de Heer jouw God zal kiezen om zijn naam daar geroepen te worden, jullie zullen de tienden brengen van jouw graan, en van jouw wijn, en van jouw olie, de eerstgeborenen van jouw ossen en van jouw schapen, opdat je

moge leren de Heer jouw God te vrezen alle dagen. Als maar de weg ver wordt van jou, en je niet in staat bent ze op te brengen, omdat de plaats ver van jou is, die de Heer jouw God zou kiezen om zijn naam daar geroepen te worden, omdat de Heer jouw God jou zal zegenen, dan zul je ze voor zilver verkopen, en je zult het zilver in je handen nemen, en je zult gaan naar de plaats die de Heer jouw God zal kiezen. En je zult zilver geven voor alles wat je ziel begeert, voor runderen of voor schapen, of voor wijn of voor sterke drank, of voor sterke drank, of voor alles wat je ziel begeert, en je zult daar eten voor de Heer je God, en je zult je verheugen, jij en je huis, en de Leviet die in je steden is, omdat er voor hem geen deel noch erfdeel met jou is. Na drie jaren zult gij al de tiende van uw voortbrengselen uitbrengen; in dat jaar zult gij het in uw steden plaatsen. En de Leviet zal komen, omdat hij geen deel noch erfdeel met jou heeft, en de vreemdeling en de wees en de weduwe die in jouw steden zijn, en zij zullen eten en verzadigd worden, opdat de Heer jouw God jou moge zegenen in al de werken die jij doet.

15

Door zeven jaren zult gij vrijlating maken. En dus luidt het gebod van de kwijtschelding: je zult elke eigen schuld laten varen die je naaste aan jou verschuldigd is, en van je broeder zul je niet terugvordering eisen, want er is een kwijtschelding aangeroepen aan de Heer, jouw God. De vreemdeling zul je eisen wat er ook aan jou van hem toekomt, maar aan je broer zul je

kwijtschelding verlenen van je schuld. Dat er geen behoeftige onder u zal zijn, omdat de Heer uw God u zeker zal zegenen in het land dat de Heer uw God u als erfdeel geeft om het in bezit te nemen. Als jullie maar aandachtig zullen luisteren naar de stem van de Heer jullie God om te bewaren en te doen al deze geboden, zoveel als ik jou vandaag gebied, omdat de Heer jouw God jou gezegend heeft op de manier zoals hij tot jou gesproken heeft; en jij zult uitlenen aan vele volken, maar jij zult niet lenen; en jij zult heersen over vele volken, maar over jou zullen zij niet heersen. Als er maar behoeftig wordt onder jou uit jouw broeders in een van jouw steden in het land, dat de Heer jouw God aan jou geeft, zul je jouw hart niet verharden, noch zul je jouw hand niet sluiten voor jouw behoevende broeder. Je zult je handen ruim voor hem openen, en je zult hem een lening geven voor zoveel als hij nodig heeft, naar gelang hij in nood is. Let op voor jezelf dat er geen verborgen woord van wetteloosheid in jouw hart wordt, zeggende: Het zevende jaar nadert, het jaar van de kwijtschelding, en dat jouw oog kwaad wordt tegenover jouw broeder die in nood is, en dat je niet aan hem zult geven, en hij zal tegen jou uitroepen tot de Heer, en er zal grote zonde in jou zijn. Geef hem vrijgevig, en leen hem zoveel als hij nodig heeft, omdat hij in nood is, en wees niet bedroefd in je hart wanneer je hem geeft, want vanwege dit woord zal de Heer je God je zegenen in alle werken en in alles waaraan je je hand slaat. Want de behoeftige zal niet ontbreken in jouw land, daarom beveel ik jou dit woord te doen, zeggende: je zult zeker je handen openen voor je broeder, de arme en de behoeftige in jouw land. Als maar jouw broeder, de Hebreeër of Hebreeuwse

vrouw, aan jou verkocht wordt, zal hij jou zes jaren dienen, en in het zevende jaar zul je hem vrij van jou wegzenden. Wanneer je hem echter vrij van jou wegzendt, zul je hem niet met lege handen wegzenden. Je zult hem rijkelijk voorzien van jouw schapen, en van jouw graan, en van jouw wijn, zoals de Heer jouw God jou gezegend heeft, zul je aan hem geven. En je zult je herinneren dat je een dienaar was in het land Egypte, en de Heer je God heeft je van daaruit verlost; daarom beveel ik je dit woord te doen. Als hij maar tegen jou zegt: Ik zal niet van jou weggaan, omdat hij jou en jouw huis heeft liefgehad, omdat het goed voor hem is bij jou. En je zult de priem nemen, en je zult zijn oor naar de deur doorboren, en hij zal jou tot dienaar zijn voor eeuwig, en met jouw dienstmaagd zul je evenzo doen. Het zal niet hard voor je zijn wanneer zij vrij van jou worden weggestuurd, omdat hij jou zes jaren gediend heeft voor het jaarlijkse loon van een gehuurde werker, en de Heer jouw God zal jou zegenen in alles wat je doet. Elke eerstgeborene die geboren wordt onder uw runderen en onder uw schapen, de mannetjes zult gij heiligen aan de Heer uw God, gij zult niet werken met uw eerstgeboren kalf en gij zult de eerstgeborenen van uw schapen niet scheren. Voor de Heer zult gij het eten, jaar in jaar uit, in de plaats die de Heer uw God zal kiezen, gij en uw huis. Als er maar een gebrek in hem is, lam of blind, een kwaad gebrek, zult gij het niet offeren aan de Heer uw God. In uw steden zult u het eten, de onreine onder u en de reine evenzo zullen het eten als een gazelle of hert. Behalve bloed zullen jullie niet eten; jullie zullen het op de aarde uitgieten als water.

16

Bewaar de maand van de jonge aren, en je zult het pascha vieren voor de Heer, jouw God, omdat je in de maand van de jonge aren s nachts uit Egypte bent vertrokken. En u zult het pascha offeren aan de Heer, uw God, schapen en ossen, in de plaats die de Heer, uw God, zal kiezen om zijn naam daar te doen roepen. Gij zult geen zuurdesem erop eten, zeven dagen zult gij ongezuurd brood erop eten, brood van verdrukking, omdat gij in haast uit Egypte getrokken zijt, opdat gij de dag van uw uittocht uit het land Egypte zult gedenken, al de dagen van uw leven. Zeven dagen lang zal er geen zuurdesem aan jou worden gezien in al jouw grenzen, en van het vlees dat je op de avond van de eerste dag offert, zal niets tot de morgen blijven liggen. Je zult niet in staat zijn het pascha te offeren in een van jouw steden, die de Heer jouw God aan jou geeft; maar alleen op de plaats, die de Heer jouw God zal kiezen, om zijn naam daar geroepen te worden, zul je het pascha offeren s avonds bij zonsondergang, in de tijd waarin je uit Egypte uitging. En je zult koken en je zult braden en je zult eten in de plaats die de Heer jouw God zal kiezen, en je zult terugkeren in de morgen, en je zult naar jouw huizen gaan. Zes dagen zult gij ongezuurd brood eten, en op de zevende dag is er een slotbijeenkomst, een feest voor de Heer uw God; gij zult geen enkel werk doen op deze dag, behalve wat voor een ziel gedaan moet worden. Zeven weken zul je voor jezelf tellen, vanaf het moment dat je de sikkel op de oogst hebt gezet, zul je beginnen zeven weken te tellen. En je

zult een feest van de weken maken voor de Heer, jouw God, naar gelang jouw hand sterk is, naar alles wat de Heer, jouw God, je zal geven. En je zult je verheugen voor de Heer je God, jij en je zoon, en je dochter, je dienaar, en je dienstmaagd, en de Leviet, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe die in jullie midden is, in de plaats die de Heer je God zal kiezen om zijn naam daar te doen roepen. En je zult je herinneren dat je een dienaar werd in het land Egypte, en je zult deze geboden bewaren en uitvoeren. Een feest van tenten zult gij voor uzelf maken gedurende zeven dagen, wanneer gij verzamelt uit uw dorsvloer en van uw wijnpers. En je zult je verheugen in jouw feest, jij en jouw zoon, en jouw dochter, jouw kind, en jouw dienstmeisje, en de Leviet, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe die in jouw steden is. Zeven dagen zult gij feest vieren voor de Heer uw God in de plaats die de Heer uw God voor hem zal kiezen, indien maar de Heer uw God u zegene in al uw opbrengsten en in al het werk van uw handen, en gij zult u verblijden. Drie keer per jaar zal al wat mannelijk is bij jou gezien worden voor de Heer jouw God in de plaats die de Heer zal kiezen, tijdens het feest van de ongezuurde broden, en tijdens het feest van de weken, en tijdens het feest van de tabernakelen; je zult niet met lege handen verschijnen voor de Heer jouw God. Ieder volgens de kracht van uw handen, volgens de zegening van de Heer uw God die Hij u gaf. Rechters en ambtenaren zult gij voor uzelf aanstellen in uw steden, die de Heer uw God u geeft volgens de stammen, en zij zullen het volk een rechtvaardig oordeel vellen. Zij wenden het oordeel niet af, noch zullen zij een geschenk aannemen, want de geschenken

verblinden de ogen der wijzen en nemen de woorden der rechtvaardigen weg. Rechtvaardig moet je het rechtvaardige najagen, opdat je mag leven en, binnengegaan zijnde, het land mag erven dat de Heer, jouw God, aan jou geeft. Je zult voor jezelf geen heilig bos planten, geen enkele boom naast het altaar van jouw God zul je voor jezelf maken. Gij zult voor uzelf geen pilaar oprichten die de Heer uw God heeft gehaat.

17

Gij zult aan de Heer uw God geen kalf of schaap offeren waarin een gebrek is, enige kwade zaak, omdat het een gruwel is voor de Heer uw God. Als maar gevonden wordt in een van jouw steden, die de Heer jouw God aan jou geeft, een man of vrouw die het kwade zal doen voor de Heer jouw God, om zijn verbond voorbij te gaan, en gekomen zijnde andere goden zullen dienen en hen zullen aanbidden, de zon, of de maan, of alles uit de wereld van de hemel, die hij jou niet gebood, en het wordt aan jou gerapporteerd en je zeer zult onderzoeken, en zie, waarlijk is het woord geworden, deze gruwel is gebeurd in Israël: En je zult die man of die vrouw naar buiten leiden, en jullie zullen hen met stenen stenigen, en zij zullen sterven. Op twee getuigen of op drie getuigen zal hij sterven; de ter dood veroordeelde zal niet sterven op één getuige. En de hand van de getuigen zal als eerste op hem zijn om hem te doden, en de hand van het volk als laatste, en je zult het kwade uit jullie midden verwijderen. Als het voor jou onmogelijk is een woord in oordeel tussen bloed en

bloed, en tussen oordeel en oordeel, en tussen aanraking en aanraking, en tussen geschil en geschil, woorden van oordeel in jullie steden, dan zul je opstaan en opgaan naar de plaats die de Heer jouw God daar zal kiezen, en je zult komen naar de priesters de Levieten, en naar de rechter die in die dagen zal zijn, en zij zullen, na gezocht te hebben, aan jou het oordeel verkondigen. En je zult handelen volgens de zaak die zij aan jou melden uit de plaats die de Heer jouw God zal kiezen, en je zult erop toezien te doen alles wat aan jou wordt voorgeschreven. Volgens de wet en volgens het oordeel dat zij aan jou zullen zeggen, zul je handelen; je zult niet afwijken van het woord dat zij aan jou zullen verkondigen, noch naar rechts noch naar links. En de man die handelt in arrogantie, zodat hij niet gehoorzaamt aan de priester die staat te dienen bij de naam van de Heer uw God, of aan de rechter die er in die dagen is, die man zal sterven, en je zult het kwaad uit Israël verwijderen. En alle mensen zullen, na het gehoord te hebben, vrezen en niet meer goddeloos handelen. Als je het land binnenkomt dat de Heer jouw God jou geeft, en je het erft, en je erop woont, en je zegt, ik zal over mijzelf een heerser aanstellen, net zoals ook de overige volken rondom mij; dan zul je stellig over jezelf een heerser aanstellen, diegene die de Heer God zal kiezen; uit jouw broeders zul je over jezelf een heerser aanstellen; je zult niet kunnen aanstellen over jezelf een vreemde man, omdat hij niet jouw broeder is. Omdat hij voor zichzelf geen paarden zal vermenigvuldigen, noch het volk naar Egypte zal wegkeren, opdat hij voor zichzelf geen paarden mag vermenigvuldigen, maar de Heer zei: jullie zullen deze weg niet opnieuw

terugkeren. En hij zal voor zichzelf geen vrouwen vermenigvuldigen, opdat zijn hart niet afgewend wordt, en zilver en goud zal hij voor zichzelf niet buitengewoon vermenigvuldigen. En wanneer hij zit op zijn heerschappij, zal hij voor zichzelf deze tweede wet schrijven in een boek van de Levitische priesters, en het zal met hem zijn, en hij zal erin lezen alle dagen van zijn leven, opdat hij mag leren de Heer uw God te vrezen, en alle deze geboden te bewaren, en deze verordeningen te doen; opdat zijn hart niet verheven wordt boven zijn broeders, opdat hij niet afwijkt van de geboden naar rechts of naar links, zodat hij lang mag blijven op zijn heerschappij, hij en zijn zonen onder de zonen van Israël.

18

Niet zullen de priesters, de Levieten, de hele stam Levi, een deel noch een lot hebben met Israël; de offers van de Heer zijn hun lot, die zullen zij eten. Een lot zal hun echter niet zijn onder hun broeders, de Heer zelf is zijn lot, zoals Hij tot hem zei. En dit is het recht van de priesters van het volk van degenen die de offers offeren, of het een kalf is, of een schaap; en je zult de schouder aan de priester geven, en de kaken, en de maag, en de eerstelingen van je graan, en van je wijn, en van je olie; en de eersteling van de wol van je schapen zult je aan hem geven. Omdat de Heer hem koos uit al jouw stammen om te staan voor de Heer, de God, om te dienen en te zegenen in zijn naam, hij en zijn zonen onder de zonen van Israël. En als de Leviet aankomt

uit een van de steden van alle zonen van Israël, waar hij verblijft, volgens wat zijn ziel begeert, naar de plaats die hij zal kiezen, zal hij dienen in de naam van de Heer zijn God, zoals al zijn broeders de Levieten die daar staan voor de Heer jouw God. Hij zal een verdeelde portie eten, behalve van de verkoop volgens de familie. Als je maar het land betreedt dat de Heer jouw God aan jou geeft, zul je niet leren te handelen volgens de gruwelen van die volkeren. Er zal niet worden gevonden in jou iemand die zijn zoon en zijn dochter door vuur reinigt, die waarzeggerij beoefent, die omens interpreteert, en die vogelwichelarij beoefent, die met giften bezweringen zingt, een buikspreker, en een wondertekenlezer, die de doden ondervraagt. Want het is een gruwel voor de Heer uw God, ieder die deze dingen doet; wegens deze gruwelen zal de Heer hen verdelgen van voor uw aangezicht. Perfect zult u zijn voor de Heer, uw God. Want deze naties die jij onterft, luisteren naar voortekenen en waarzeggerijen, maar aan jou heeft de Heer jouw God dit niet aldus gegeven. Een profeet uit je broeders, zoals ik, zal de Heer je God voor je oprichten; naar hem zullen jullie luisteren; Volgens alles wat je vroeg aan de Heer je God in Horeb op de dag van de samenkomst, zeggende, wij zullen niet meer horen naar de stem van de Heer je God, en dit grote vuur zullen wij niet meer zien, opdat wij niet sterven. En de Heer zei tegen mij: Rechtvaardig is alles wat zij tot jou gesproken hebben. Een profeet zal ik voor hen opwekken uit hun broeders, net zoals jou, en ik zal de woorden in zijn mond geven, en hij zal tot hen spreken volgens alles wat ik hem beveel. En de man die niet hoort naar alles wat die profeet in mijn naam spreekt, ik zal

hem straffen. Behalve de profeet die goddeloos zou handelen door te spreken in mijn naam een woord dat ik niet gebood te spreken, en wie zou spreken in de naam van andere goden, die profeet zal sterven. Als je maar in je hart zegt: hoe zullen wij het woord kennen dat de Heer niet heeft gesproken? Alles wat die profeet spreekt in de naam van de Heer, en het wordt niet en het gebeurt niet, dit is het woord dat de Heer niet sprak; in goddeloosheid sprak die profeet, jullie zullen hem niet vrezen.

19

Als maar de Heer jouw God de volkeren vernietigt, die God jou het land geeft, en jullie hen zullen erven, en jullie in hun steden zullen wonen, en in hun huizen, zul je drie steden voor jezelf afzonderen in het midden van jouw land, dat de Heer jouw God jou geeft. Overweeg voor jezelf de weg, en je zult de grenzen van jouw land in drie delen verdelen, die de Heer jouw God aan jou toewijst, en het zal een toevlucht zijn voor elke moordenaar. Dit zal het bevel zijn voor de moordenaar die daarheen vlucht en in leven blijft: wie zijn naaste slaat zonder het te weten, en hem niet haatte vóór gisteren en eergisteren. En wie als hij met zijn buur het bos ingaat om hout te verzamelen, en zijn hand uitglijdt met de bijl terwijl hij het hout hakt, en het ijzer van het hout afvalt en de buur treft, en hij sterft, deze zal vluchten naar een van deze steden, en zal leven. Zodat de bloedwreker de moordenaar niet achtervolgt, omdat zijn hart verhit is geraakt, en hem grijpt, als de weg langer is, en zijn ziel slaat, en voor

deze is er geen doodsoordeel, omdat hij hem niet haatte vóór gisteren, noch vóór eergisteren. Daarom beveel ik jou dit woord, zeggende: drie steden zult gij voor uzelf afzonderen. Als maar de Heer jouw God jouw grenzen verbredt, op de manier zoals hij aan jouw vaders zwoer, en de Heer aan jou al het land geeft, dat hij zei te geven aan jouw vaders, als jij hoort te doen al deze geboden, die ik jou vandaag beveel, de Heer jouw God lief te hebben, te wandelen in al zijn wegen al de dagen, zul jij voor jezelf nog drie steden toevoegen bij deze drie. En onschuldig bloed zal niet worden vergoten in het land dat de Heer, jouw God, jou als erfdeel geeft, en jij zult niet schuldig zijn aan bloed. Als er in jou een man wordt die de naaste haat, en hij hem in een hinderlaag lokt, en hij tegen hem opstaat, en hij zijn ziel slaat, en hij sterft, en hij vlucht naar een van deze steden; en de raad van ouderlingen van zijn stad zal zenden, en zij zullen hem van daar nemen, en zij zullen hem overleveren in de handen van de bloedverwanten van het bloed, en hij zal sterven. Jouw oog zal hem niet sparen, en je zult het onschuldige bloed uit Israël reinigen, en het zal goed met je gaan. Je zult de grenzen van de buurman niet verplaatsen, welke jouw vaders hebben gesteld in de erfenis die je hebt geërfd in het land dat de Heer jouw God aan jou geeft als erfdeel. Eén getuige zal niet blijven om te getuigen tegen een mens volgens alle onrechtvaardigheid, en volgens elke zonde, en volgens alle zonde die hij zondigt; op de mond van twee getuigen en op de mond van drie getuigen zal elk woord staan. Als maar een onrechtvaardige getuige zich vestigt tegen een man, zijn goddeloosheid opnoemend, dan zullen de twee mensen aan wie het geschil toebehoort staan

voor de Heer, en voor de priesters, en voor de rechters, die er in die dagen zouden zijn. En de rechters zullen nauwkeurig onderzoeken, en zie, een onrechtvaardige getuige heeft onrechtvaardig getuigd, hij stond op tegen zijn broeder. En jullie zullen hem aandoen op welke wijze hij kwaad probeerde te doen tegen zijn broeder, en je zult het kwaad uit jullie zelf verwijderen. En de overgeblevenen, dit gehoord hebbende, zullen vrezen en zij zullen dit kwaad niet meer in jullie midden doen. Jouw oog zal hem niet sparen, ziel in plaats van ziel, oog in plaats van oog, tand in plaats van tand, hand in plaats van hand, voet in plaats van voet.

20

Als je maar uittrekken gaat ten oorlog tegen je vijanden, en je ziet paarden en ruiters en een volk talrijker dan jij, vrees hen niet, omdat de Heer je God met je is, die je heeft opgebracht uit het land Egypte. En het zal zijn wanneer je de oorlog nadert, en de priester zal, naderbij gekomen, tot het volk spreken, en hij zal tot hen zeggen: luister Israël, jullie gaan vandaag naar de oorlog tegen jullie vijanden, laat jullie hart niet flauw worden, vrees niet, word niet gebroken, noch wijk af van hun gezicht. Dat de Heer, uw God, die voor u uitgaat met u, aan uw zijde zal strijden tegen uw vijanden om u te redden. En de schriftgeleerden zullen tot het volk spreken, zeggende: wie is de man die een nieuw huis gebouwd heeft, en het niet ingewijd heeft? Laat hem gaan en laat hem terugkeren naar zijn huis, opdat hij niet sterft in de

oorlog, en een andere man het zal inwijden. En wie is de man die een wijngaard heeft geplant en er niet blij van is geworden? Laat hem gaan en laat hem terugkeren naar zijn huis, opdat hij niet sterft in de oorlog, en een andere man zich zal verheugen over hem. En wie is de man die verloofd is met een vrouw, en haar niet genomen heeft? Laat hem gaan en laat hem terugkeren naar zijn huis, opdat hij niet sterft in de oorlog, en een andere man haar zal nemen. En de schriftgeleerden zullen verder spreken tot het volk, en zij zullen zeggen: wie is de man die vrezend en lafhartig van hart is? Laat hem gaan en laat hem terugkeren naar zijn huis, zodat hij niet het hart van zijn broer lafhartig maakt, net zoals het zijne. En het zal zijn wanneer de schrijvers ophouden met spreken tot het volk, en zij zullen heersers van het leger aanstellen die het volk leiden. Als je maar een stad nadert om oorlog tegen hen te voeren, roep hen dan met vrede. Als zij inderdaad vreedzaam aan jou zullen antwoorden en zij voor jou zullen openen, zal al het volk dat in deze gevonden is, aan jou belastingplichtig en jouw onderdanen zijn. Als ze je niet gehoorzamen, en ze voeren oorlog tegen je, zul je haar belegeren, totdat de Heer je God haar in je handen overlevert, en je zult al haar mannelijke met het zwaard doden, behalve de vrouwen en de bagage; en al het vee, en alles wat er in de stad is, en alle buit zul je voor jezelf als buit nemen, en je zult alle buit van je vijanden eten, die de Heer je God je geeft. Zo zul je doen met alle steden die zeer ver van jou zijn, niet met de steden van deze volken, waarvan de Heer jouw God aan jou geeft om hun land te erven. Jullie zullen niet in leven laten elk ademend wezen, maar met een vloek zullen jullie hen tot

vernietiging wijden, de Hethiet, en Amoriet, en Kanaäniet, en Periziet, en Heviet, en Jebusiet, en Girgasiet, op de wijze zoals de Heer jullie God jullie bevolen heeft, opdat zij jullie niet mogen leren al hun gruwelen te doen, zoveel als zij voor hun goden deden, en jullie zullen zondigen voor de Heer jullie God. Als je een stad belegert gedurende meer dagen om oorlog tegen haar te voeren tot haar inneming, zul je haar bomen niet vernietigen door het ijzer op hen te leggen, maar je zult ervan eten, maar je zult het niet afhouwen, want is de boom in het veld soms een mens, om van voor jouw aangezicht de palissade binnen te gaan? Maar het hout waarvan je weet dat het geen vrucht draagt, dat zul je vernietigen en uitkappen, en je zult belegeringswerken bouwen tegen de stad die oorlog tegen jou voert, totdat zij wordt overgeleverd.

21

Als maar een gewonde gevonden wordt in het land, dat de Heer jouw God aan jou geeft om te erven, gevallen in het veld, en zij weten niet wie hem geslagen heeft, zal jouw raad van oudsten uitgaan en jouw rechters, en zij zullen meten naar de steden rondom de gewonde. En de stad die het dichtst bij de gewonde is, de raad van oudsten van die stad zal een vaars nemen uit het vee, die niet heeft gewerkt en die geen juk heeft getrokken. En de raad van oudsten van die stad zal de vaars neerbrengen naar een ruw ravijn, dat niet is bewerkt noch bezaaid wordt, en zij zullen de nek van de vaars breken in het ravijn. En de priesters,

de Levieten, zullen naderen, omdat de Heer God hen koos om voor hem te staan en te zegenen in zijn naam, en volgens hun uitspraak zal elk geschil en elke aanraking worden beslist. En alle raad van ouderlingen van die stad die naderen tot de gewonde man zullen de handen wassen op het hoofd van de vaars die gehamstrengd is in het ravijn; en antwoordend zullen zij zeggen: onze handen hebben dit bloed niet uitgegoten, en onze ogen hebben niet gezien. Wees genadig tot uw volk Israël, dat u verlost hebt, Heer, opdat er geen onschuldig bloed vergoten wordt in uw volk Israël, en het bloed zal voor hen verzoend worden. Maar jij zult het onschuldige bloed uit jullie midden verwijderen, als je het goede en het welgevallige doet voor de Heer, jouw God. Als je uitgaat naar oorlog tegen je vijanden, en de Heer je God levert hen over in je handen, en je neemt hun buit, en je ziet in de buit een vrouw mooi van uiterlijk, en je verlangt naar haar, en je neemt haar voor jezelf tot vrouw, en je brengt haar binnen in je huis, en je zult haar hoofd scheren, en je zult haar nagels knippen, en je zult de kleren van de gevangenschap van haar wegnemen, en zij zal zitten in je huis, en zij zal wenen om de vader en de moeder een maand lang; en na deze dingen zul je ingaan tot haar en zul je samenwonen met haar, en zij zal je vrouw zijn. En het zal zijn: als je haar niet wilt, dan zul je haar vrij wegzenden, en zij zal niet voor zilver worden verkocht, je zult haar niet verwerpen, omdat je haar vernederd hebt. Als een man twee vrouwen krijgt, één van hen geliefd en één van hen gehaat, en zij hem kinderen baren, de geliefde en de gehaatte, en er een eerstgeboren zoon wordt van de gehaatte, en het zal zijn op de dag wanneer hij als

erfenis aan zijn zonen zijn bezittingen verdeelt, zal hij de zoon van de geliefde niet als eerstgeboren kunnen behandelen, terwijl hij de zoon van de gehaatte, de eerstgeboren, over het hoofd ziet, maar de eerstgeboren zoon van de gehaatte zal hij erkennen om aan hem het dubbele te geven van alles wat bij hem gevonden wordt, omdat deze het begin is van zijn kinderen, en aan deze behoort het eerstgeboorterecht toe. Als iemand een zoon heeft die ongehoorzaam en opstandig is, niet gehoorzamend aan de stem van zijn vader en de stem van zijn moeder, en zij tuchtigen hem, en hij luistert niet naar hen; En zijn vader en zijn moeder, hem gegrepen hebbend, zullen hem uitbrengen naar de raad van ouderlingen van zijn stad en naar de poort van de plaats; En zij zullen zeggen tot de mannen van hun stad: deze zoon van ons is ongehoorzaam en rebelleert, hij gehoorzaamt niet aan onze stem, hij is een zwelger en een dronkaard. En de mannen van zijn stad zullen hem stenigen met stenen, en hij zal sterven, en je zult het kwaad uit jullie midden verwijderen, en de overgeblevenen zullen vrezen wanneer zij het gehoord hebben. Als er in iemand zonde is, een oordeel van dood, en hij sterft, en jullie hangen hem op aan een boom, zal zijn lichaam niet blijven liggen op de boom, maar jullie zullen het zeker begraven op die dag, omdat ieder die hangt aan een boom vervloekt is door God, en jullie zullen het land niet bezoedelen dat de Heer jullie God jullie in erfenis geeft.

22

Als u het kalf van uw broer of zijn schaap ziet dwalen op de weg, mag u hen niet negeren, u zult hen zeker terugbrengen naar uw broer en u zult ze aan hem teruggeven. Als jouw broeder echter niet bij jou in de buurt woont, noch je hem kent, zul je het bij je thuis binnenhalen, en het zal bij jou blijven totdat jouw broeder ernaar zoekt, en je zult het aan hem teruggeven. Aldus zult gij doen met zijn ezel, en aldus zult gij doen met zijn kleed, en aldus zult gij doen met al het verlorene van uw broeder, wat ook van hem verloren moge gaan en gij vindt, gij zult het niet kunnen voorbijzien. Je zult de ezel van je broer of zijn kalf die op de weg gevallen zijn niet over het hoofd zien; je moet hen niet negeren, je zult hen zeker met hem oprichten. Er zullen geen voorwerpen van een man op een vrouw zijn, noch zal een man een vrouwengewaad aantrekken, omdat ieder die deze dingen doet een gruwel is voor de Heer uw God. Als je echter een vogelnest tegenkomt voor je aangezicht op de weg of in een boom, of op de aarde, met jongen of eieren, en de moeder broedt op de jongen of op de eieren, zul je de moeder niet nemen met de kinderen. Door wegzending zul je de moeder wegzenden, maar de kinderen zul je voor jezelf nemen, opdat het goed voor jou moge worden en je langlevend moge worden. Als je een nieuw huis bouwt, zul je een borstwering maken voor je dak, en je zult geen moord veroorzaken in je huis, als de vallende daarvan valt. Gij zult uw wijngaard niet met verschillende zaden bezaaien, opdat de opbrengst niet geheiligd worde, en het zaad dat gij zaait met de opbrengst van uw wijngaard. Je zult niet ploegen met een kalf en een ezel samen. Je zult geen mengsel dragen van wol en vlas in hetzelfde kledingstuk. Gedraaide franjes zul je voor jezelf

maken op de vier hoeken van jouw kledingstukken, waarmee je jezelf bedekt. Als iemand een vrouw neemt en met haar samenwoont, en haar haat, en valse woorden op haar legt, en een slechte naam tegen haar brengt, en zegt: deze vrouw heb ik genomen, en toen ik haar benaderde heb ik haar maagdelijkheid niet gevonden. En de vader van het kind en de moeder zullen de maagdelijkheid van het kind uitdragen naar de raad van ouderlingen bij de poort. En de vader van het kind zal zeggen tot de raad: deze mijn dochter heb ik aan deze man tot vrouw gegeven, en nu hij haar gehaat heeft, legt hij valse beschuldigingen tegen haar, zeggende: ik heb bij jouw dochter geen maagdelijkheid gevonden; en deze dingen zijn de maagdelijkheid van mijn dochter. En zij zullen het kleed ontrollen voor de raad van ouderlingen van de stad. En de raad van oudsten van die stad zal die man nemen, en zij zullen hem tuchtigen, en zij zullen hem honderd sikkels beboeten, en zij zullen geven aan de vader van de jonge vrouw, omdat hij een kwade naam heeft uitgebracht op een Israëlitische maagd, en zij zal zijn vrouw zijn; hij zal haar niet kunnen wegzenden al zijn leven. Als dit woord maar waarheid wordt, en maagdelijkheid niet wordt gevonden bij de jonge vrouw, dan zullen zij de jonge vrouw naar de deuren van het huis van haar vader brengen, en zij zullen haar met stenen stenigen, en zij zal sterven, omdat zij dwaasheid deed onder de zonen van Israël door het huis van haar vader te onteren, en jij zult het kwade uit jullie midden verwijderen. Als maar een man wordt gevonden die slaapt met een vrouw die getrouwd is met een man, zult u beiden doden, de man die slaapt met de vrouw, en de vrouw, en u zult het kwaad

uit Israël verwijderen. Als er maar een kind wordt, een maagd verloofd aan een man, en een man haar gevonden hebbend in de stad met haar ligt, zullen jullie beiden uitbrengen naar de poort van hun stad, en zij zullen gestenigd worden met stenen, en zij zullen sterven: de jonge vrouw, omdat zij niet schreeuwde in de stad; en de man, omdat hij de vrouw van de naaste vernederde; en je zult het kwade uit jullie zelf verwijderen. Als maar in de vlakte een man het verloofde meisje vindt, en haar gedwongen bij haar ligt, zult u alleen de man doden die bij haar ligt. En voor de jonge vrouw is er geen zonde van dood; zoals wanneer iemand opstaat, een man tegen de naaste, en zijn ziel moordt, zo is deze zaak, omdat hij haar in het veld vond; de verloofde jonge vrouw riep, en er was niemand om haar te helpen. Als iemand het meisje, de maagd, vindt die niet verloofd is, en haar gedwongen bij haar slaapt, en gevonden wordt, zal de man die bij haar geslapen heeft aan de vader van de jonge vrouw vijftig zilveren didrachma geven, en zij zal zijn vrouw zijn, omdat hij haar vernederd heeft; hij zal niet in staat zijn haar weg te sturen zijn hele leven.

23

Een man zal niet de vrouw van zijn vader nemen, en hij zal de bedekking van zijn vader niet onthullen. Niet zal een verpletterde, noch een afgesnedene, binnengaan in de vergadering van de Heer. Iemand uit een prostituee zal niet binnengaan in de vergadering van de Heer. Een Ammoniet en

een Moabiet zal niet binnengaan in de vergadering van de Heer, en tot de tiende generatie zal hij niet binnengaan in de vergadering van de Heer, en tot in de eeuwigheid; omdat zij jullie niet tegemoet kwamen met brood en water op de weg, toen jullie uit Egypte weggingen, en omdat zij Balaam, zoon van Beor, uit Mesopotamië tegen jou inhuurden om jou te vervloeken. En de Heer, jouw God, was niet gewillig om naar Balaam te luisteren, en de Heer, jouw God, veranderde de vloeken in een zegen, omdat de Heer, jouw God, jou liefhad. Je zult hun niet vreedzame en voordelige dingen aanspreken alle dagen van je leven tot in eeuwigheid. Je zult een Edomiet niet verfoeien, omdat hij jouw broeder is, je zult een Egyptenaar niet verfoeien, omdat je een vreemdeling werd in zijn land. Zonen, als zij aan hen worden geboren, zullen in de derde generatie de vergadering van de Heer binnengaan. Als je maar uittrekt om te kamperen tegen je vijanden, zul je je hoeden voor elk kwaad woord. Als er bij jou een man is die niet rein zal zijn vanwege zijn uitvloeiing in de nacht, dan zal hij buiten het kamp uitgaan, en hij zal niet in het kamp binnengaan. En het zal zijn dat tegen de avond hij zijn lichaam zal baden met water, en na het ondergaan van de zon zal hij het kamp binnengaan. En er zal voor jou een plaats zijn buiten het kamp, en je zult daarheen naar buiten gaan. En een pin zal voor jou zijn op je riem, en het zal zo zijn dat wanneer je buiten gaat zitten, je erin zult graven, en nadat je het gebracht hebt zul je je onbetamelijkheid bedekken. Omdat de Heer je God in je kamp wandelt om je te redden en je vijand aan je over te geven, zal je kamp heilig zijn, en er zal geen onbetamelijke zaak in je gezien worden, en hij zal

zich van je afkeren. Je zult het kind niet overleveren aan zijn heer, die van zijn heer aan jou is toegevoegd. Met jou zal hij wonen, in jullie midden zal hij wonen waar het hem behaagt, je zult hem niet bedrukken. Er zal geen prostituee zijn onder de dochters van Israël, en er zal geen man zijn die zichzelf prostitueert onder de zonen van Israël, er zal geen inwijder zijn onder de dochters van Israël, en er zal geen man zijn die ingewijd wordt onder de zonen van Israël. U zult het loon van een prostituee, noch de ruil van een hond in het huis van de Heer uw God brengen voor enige gelofte, omdat beide een gruwel zijn voor de Heer uw God. Je zult aan je broer geen rente vragen op zilver, en geen rente op voedsel, en geen rente op enig ding dat je uitleent. Aan de vreemde zult u rente vragen, maar aan uw broer zult u niet rente vragen, opdat de Heer uw God u moge zegenen in al uw werken op de aarde, die u daar binnentrekt om haar te beërven. Als je maar een gelofte doet aan de Heer jouw God, zul je niet vertragen om deze in te lossen, omdat de Heer jouw God deze zoekend van jou zal opeisen, en het zal zonde in jou zijn. Als je maar niet wilt bidden, is er geen zonde in jou. Wat uit jouw lippen komt zul je bewaren, en je zult doen op de wijze zoals je aan de Heer God een gave hebt beloofd, die je met jouw mond hebt gesproken. Als je de oogst van je buurman betreedt en je met je handen aren van graan verzamelt, dan zul je geen sikkel leggen op de oogst van je buurman. Als je maar de wijngaard van je naaste binnentreedt, zul je druiven eten, zoveel als om je ziel te vullen, maar in een vat zul je ze niet werpen.

24

Als iemand een vrouw neemt en met haar samenwoont, en het zal zijn als hij geen gunst vindt voor hem, omdat hij in haar een schandelijke zaak vond, en hij zal haar een scheidingsbrief schrijven en zal die in haar handen geven en zal haar wegzenden uit zijn huis, en weggegaan zijnde wordt zij van een andere man, en de laatste man haat haar en schrijft haar een scheidingsbrief en zal die in haar handen geven en zal haar wegzenden uit zijn huis, en de laatste man sterft, die haar nam voor zichzelf als vrouw, zal de eerdere man die haar wegzond niet kunnen, terugkerend, haar nemen voor zichzelf als vrouw, nadat zij bezoedeld werd, omdat het een gruwel is voor de Heer je God, en jullie zullen het land niet bezoedelen dat de Heer je God aan jou geeft in erfenis. Als iemand onlangs een vrouw heeft genomen, zal hij niet naar de oorlog gaan, en er zal hem niets worden opgelegd, hij zal onschuldig zijn in zijn huis, een jaar zal hij zijn vrouw verblijden die hij heeft genomen. Je zult geen molensteen als pand nemen, noch een bovenmolensteen, omdat deze een ziel als pand neemt. Als maar een man betrapt wordt die een ziel steelt uit zijn broeders van de zonen Israëls, en hem onderdrukt hebbend hem verkoopt, zal die dief sterven, en u zult het kwade uit uw midden verwijderen. Let op voor jezelf bij de aanraking van melaatsheid, bewaar zeer zorgvuldig te handelen volgens de gehele wet, die de priesters, de Levieten, aan jullie zullen verkondigen, zoals ik jullie geboden heb, weest op je hoede om te handelen. Herinner je hoeveel de Heer jouw

God deed aan Miriam op de weg, toen jullie uit Egypte trokken. Als er een schuld is bij jouw naaste, welke schuld dan ook, zul je niet zijn huis binnengaan om zijn pand te nemen. Buiten zul je staan, en de man bij wie jouw lening is, zal het onderpand naar buiten aan jou brengen. Als de man echter arm is, zult gij niet slapen met zijn pand. Door terugbetaling zult gij het pand aan hem teruggeven bij zonsondergang, en hij zal slapen in zijn kleed, en hij zal u zegenen, en het zal voor u barmhartigheid zijn voor de Heer uw God. Gij zult het loon van een arme en behoeftige niet onthouden, uit uw broeders of uit de vreemdelingen die in uw steden zijn. Op dezelfde dag zul je zijn loon teruggeven, de zon zal niet ondergaan over hem, omdat hij arm is en hij daarop zijn hoop heeft gevestigd, en hij zal tegen jou uitroepen tot de Heer, en het zal voor jou zonde zijn. Vaders zullen niet sterven voor kinderen, en zonen zullen niet sterven voor vaders, elk zal sterven in zijn eigen zonde. Je zult niet het oordeel van een vreemdeling en een wees en een weduwe verdraaien; je zult niet het kledingstuk van een weduwe in pand nemen, en je zult je herinneren dat je een dienaar was in het land Egypte, en de Heer je God heeft je van daar verlost; daarom beveel ik je deze zaak te doen. Als je oogst in je veld en je vergeet een schoof in je veld, zul je niet terugkeren om het te nemen; het zal voor de vreemdeling, de wees en de weduwe zijn, opdat de Heer je God je zegene in al de werken van je handen. Als je olijven gleant, zul je niet terugkeren om te verzamelen wat achter jou is; aan de vreemdeling en aan de wees en aan de weduwe zal het zijn, en je zult herinneren dat je huisknecht was in het land Egypte; daarom beveel ik jou dit

woord te doen. Als je je wijngaard oogst, zal je hem niet opnieuw nalezen achter je; het zal voor de vreemdeling en de wees en de weduwe zijn; en je zal herinneren dat je dienaar was in het land Egypte; daarom beveel ik jou dit woord te doen.

25

Als er een geschil ontstaat tussen mensen, en zij komen tot het oordeel, en zij oordelen, en zij rechtvaardigen de rechtvaardige, en zij veroordelen de goddeloze; En het zal zijn, als de goddeloze slagen waardig is, zul je hem neerleggen voor de rechters, en zij zullen hem voor hen geselen volgens zijn goddeloosheid. En in getal veertig zullen zij hem geselen, zij zullen niet meer toevoegen, maar als je toevoegt om meer te geselen dan deze slagen, zal jouw broeder onteerd worden voor jou. Gij zult een dorsende os niet muilkorven. Als broers samen wonen en een van hen sterft, maar hij geen nakomelingen had, zal de vrouw van de gestorvene niet aan een vreemde man toebehoren. De broer van haar man zal tot haar komen en zal haar voor zichzelf tot vrouw nemen en zal met haar samenwonen. En het kind dat zij zal baren, zal worden vastgesteld naar de naam van de gestorvene, en zijn naam zal niet worden uitgewist uit Israël. Als de man echter niet wenst de vrouw van zijn broer te nemen, dan zal de vrouw opgaan naar de poort, naar de raad van ouderlingen, en zal zeggen: de broer van mijn man wil de naam van zijn broer in Israël niet oprichten, de broer van mijn man was niet gewillig. En de raad van oudsten van zijn stad zullen

hem roepen, en zij zullen tot hem zeggen; en staande zal hij zeggen: ik wens haar niet te nemen; en de vrouw van zijn broer zal naderen voor de raad van oudsten, en zij zal zijn sandaal, de ene, losmaken van zijn voet, en zij zal spuwen naar zijn gezicht, en antwoordende zal zij zeggen: zo zullen zij doen aan de man die het huis van zijn broer niet zal bouwen in Israël. En zijn naam zal in Israël genoemd worden: huis van degene die de sandaal heeft losgemaakt. Als mannen vechten met elkaar, een man met zijn broer, en de vrouw van een van hen nadert om haar man te redden uit de hand van degene die hem slaat, en zij haar hand uitstrekt en zijn geslachtsdelen grijpt, zul je haar hand afsnijden; je oog zal haar niet sparen. Je zal in je zak geen dubbel gewicht hebben, groot of klein. Er zal in uw huis geen dubbele maat zijn, groot of klein. Een waar en rechtvaardig gewicht zal je hebben, en een ware en rechtvaardige maat zal je hebben, opdat je lang leeft op de aarde die de Heer, jouw God, je als erfenis geeft. Dat een gruwel is voor de Heer, jouw God, ieder die deze dingen doet, ieder die onrecht doet. Herinner je hoeveel Amalek jou aandeed op de weg, toen jij uit het land Egypte uitging, hoe hij tegen jou stond op de weg, en hij sneed jouw achterhoede af, de vermoeide achter jou, jij was maar hongerig en vermoeid, en hij vreesde God niet. En het zal zijn wanneer de Heer uw God u rust geeft van al uw vijanden rondom u in het land dat de Heer uw God u geeft om te erven, zult u de naam van Amalek uitwissen van onder de hemel, en vergeet het niet.

26

En het zal zijn als je binnenkomt in het land dat de Heer je God jou geeft om te erven, en je het in bezit neemt, en je erop woont, en je zult nemen van de eerstelingen van de vruchten van je land dat de Heer je God jou geeft, en je zult het in een mand leggen, en je zult gaan naar de plaats die de Heer je God zal kiezen om zijn naam daar uitgeroepen te worden. En u zult komen naar de priester die er in die dagen zal zijn, en u zult tot hem zeggen: ik verkondig heden aan de Heer, mijn God, dat ik ben binnengegaan in het land dat de Heer aan onze vaderen gezworen heeft ons te geven. En de priester zal de mand uit uw handen nemen, en zal hem plaatsen voor het altaar van de Heer uw God. En antwoordend zal hij zeggen voor de Heer, uw God: Syrië verwierp mijn vader, en hij ging neer naar Egypte en verbleef daar met een klein getal, en werd daar tot een groot volk en een grote menigte. En de Egyptenaren mishandelden ons, en zij vernederden ons, en zij legden ons harde arbeid op; En wij riepen uit tot de Heer onze God, en de Heer hoorde onze stem, en hij zag onze vernedering, en onze zwoegen, en onze verdrukking. En de Heer leidde ons uit Egypte, hij zelf in zijn grote kracht, en met machtige hand, en met hoge arm, en met grote visioenen, en met tekenen, en met wonderen. En hij bracht ons in deze plaats, en hij gaf ons dit land, een land vloeiend van melk en honing. En nu, zie, ik heb de eerstelingen van de opbrengst van het land gebracht, dat u mij gaf, Heer, een land vloeiend van melk en honing; en u zult het leggen voor de Heer uw God, en u zult aanbidden voor de Heer uw God, en u zult zich verheugen in alle goede dingen die de Heer uw God u gaf, en uw huis, en de Leviet, en de vreemdeling die bij u is. Als je

voltooit om elk tiende van jouw voortbrengselen te vertienen in het derde jaar, zul je het tweede tiende geven aan de Leviet en aan de vreemdeling en aan de wees en aan de weduwe, en zij zullen eten in jouw steden en zij zullen zich verheugen. En je zult zeggen voor de Heer jouw God: ik heb de heilige dingen uit mijn huis verwijderd, en ik gaf ze aan de Leviet en aan de vreemdeling en aan de wees en aan de weduwe, volgens alle geboden die je mij gebood. Ik heb jouw gebod niet overtreden, en ik heb het niet vergeten. En ik heb niet van hen gegeten in mijn verdriet, ik heb niet van hen genomen voor iets onreins, ik heb niet van hen gegeven aan de dode, ik heb gehoorzaamd aan de stem van de Heer onze God, ik heb gedaan zoals u mij geboden hebt. Kijk neer uit uw heilige huis uit de hemel, en zegen uw volk Israël, en het land dat u aan hen gaf, zoals u aan onze vaders zwoer, om aan ons te geven een land vloeiend van melk en honing. Op deze dag heeft de Heer jouw God jou geboden om alle verordeningen en oordelen te doen, en jullie zullen ze bewaren en jullie zullen ze doen uit jullie gehele hart, en uit jullie gehele ziel. Je hebt vandaag God gekozen om jouw God te zijn, en te wandelen in al zijn wegen, en te bewaren de verordeningen en de oordelen, en te gehoorzamen aan zijn stem. En de Heer koos jou vandaag om jou voor hem een volk van bijzonder bezit te worden, zoals hij zei, om zijn geboden te bewaken, en om jou boven alle naties te zijn, zoals hij jou beroemd en een roem en verheerlijkt maakte, om jou een heilig volk te zijn voor de Heer jouw God, zoals hij sprak.

27

En Mozes en de raad van oudsten van Israël bevalen, zeggende: Bewaar al deze geboden, zoveel als ik jullie vandaag beveel. En het zal zijn op de dag dat jullie de Jordaan oversteken naar het land dat de Heer, jouw God, aan jou geeft, dat je voor jezelf grote stenen zult opzetten en hen met pleister zult pleisteren. En je zult op deze stenen alle woorden van deze wet schrijven, wanneer je de Jordaan oversteekt, wanneer je het land binnengaat dat de Heer, de God van je vaderen, je geeft, een land vloeiend van melk en honing, op de wijze zoals de Heer, de God van je vaderen, tot jou gesproken heeft. En het zal zijn wanneer jullie de Jordaan oversteken, dat jullie deze stenen zullen opzetten die ik jou vandaag beveel, op de berg Ebal, en je zult ze pleisteren met pleister. En je zult daar een altaar bouwen voor de Heer je God, een altaar van stenen; je zult geen ijzer erop leggen; van hele stenen zult je een altaar bouwen voor de Heer je God, en je zult erop brandoffers offeren aan de Heer je God. En je zult daar een heilsoffer offeren, en je zult eten, en je zult verzadigd worden, en je zult je verheugen voor de Heer, jouw God. En je zult alle woorden van deze wet zeer duidelijk op de stenen schrijven. En Mozes sprak en de priesters de Levieten tot heel Israël, zeggende: zwijg en luister Israël, op deze dag ben je een volk geworden voor de Heer je God, en je zult luisteren naar de stem van de Heer je God, en je zult al zijn geboden doen, en zijn verordeningen, zoveel als ik je vandaag gebied. En Mozes gebood het volk op die dag, zeggend: deze zullen staan om het

volk te zegenen op de berg Gerizim, nadat zij de Jordaan zijn overgestoken: Simeon, Levi, Juda, Issachar, Jozef en Benjamin. En dezen zullen staan voor de vloek op berg Ebal: Ruben, Gad, en Aser, Zebulon, Dan, en Naftali. En antwoordend zullen de Levieten zeggen tot heel Israël met luide stem: vervloekt is de man die een gesneden beeld en gegoten beeld zal maken, een gruwel voor de Heer, werk van handen van ambachtslieden, en het in een verborgen plaats zal plaatsen; en antwoordend zal al het volk zeggen: laat het geschieden. Vervloekt is hij die zijn vader of zijn moeder onteert, en al het volk zal zeggen: laat het zo zijn. Vervloekt is degene die de grenzen van de naaste verplaatst, en al het volk zal zeggen: zo zij het. Vervloekt is hij die een blinde op de weg misleidt, en al het volk zal zeggen: zo zij het. Vervloekt is hij die het oordeel van de vreemdeling, de wees en de weduwe verdraait, en al het volk zal zeggen: zo zij het. Vervloekt is hij die slaapt met de vrouw van zijn vader, omdat hij de bedekking van zijn vader heeft onthuld; en al het volk zal zeggen, laat het zo zijn. Vervloekt is hij die slaapt met enig dier, en al het volk zal zeggen: laat het zo geschieden. Vervloekt is hij die slaapt met zijn zuster van vaders of moeders kant. En al het volk zal zeggen: laat het zo zijn. Vervloekt is hij die slaapt met zijn schoondochter, en al het volk zal zeggen: zo geschiedde. Vervloekt is hij die slaapt met de zuster van zijn vrouw, en al het volk zal zeggen: zo geschiedde. Vervloekt is hij die zijn naaste met bedrog slaat, en al het volk zal zeggen: zo zij het. Vervloekt is hij die geschenken zou aannemen om een ziel van onschuldig bloed te slaan, en al het volk zal zeggen: laat het zo zijn. Vervloekt is ieder mens die niet blijft bij alle woorden

van deze wet om ze te doen, en al het volk zal zeggen: zo zij het.

28

En het zal zijn als je echt hoort naar de stem van de Heer je God, om al deze geboden te bewaken en te doen, die ik jou vandaag beveel, dan zal de Heer je God jou boven alle volken van de aarde geven, en alle deze zegeningen zullen op jou komen en jou vinden, als je echt hoort naar de stem van de Heer je God, gezegend ben jij in de stad, en gezegend ben jij in het veld. Gezegend zijn de nakomelingen van jouw schoot, en de voortbrengselen van jouw aarde, en de kuddes van jouw runderen, en de kuddes van jouw schapen. Gezegend zijn uw pakhuizen, en uw overblijfselen. Gezegend bent u bij uw binnengaan, en gezegend bent u bij uw buitengaan. De Heer jouw God zal jouw vijanden die zich tegen jou verzet hebben gebroken voor jouw aangezicht overleveren, langs één weg zullen zij tegen jou optrekken, en langs zeven wegen zullen zij van jouw aangezicht vluchten. De Heer zal de zegening over jou zenden in jouw voorraadkamers en op alles waarop jij je hand legt, op de aarde die de Heer, jouw God, aan jou geeft. De Heer zal jou oprichten voor zichzelf als heilig volk, op welke manier hij zwoer aan de vaders van jou; als je hoort naar de stem van de Heer je God, en je gaat in alle wegen van hem, en alle volken van de aarde zullen jou zien, omdat de naam van de Heer over jou is uitgeroepen, en zij zullen jou vrezen. En de Heer, jouw God, zal jou vermenigvuldigen tot goede dingen in de

nakomelingen van jouw schoot, en in de nakomelingen van jouw vee, en in de voortbrengselen van jouw land, op jouw land dat de Heer aan jouw vaderen gezworen heeft om aan jou te geven. De Heer zal voor jou zijn goede schatkamer openen, de hemel, om de regen aan jouw land op tijd te geven; om al de werken van jouw handen te zegenen; en jij zult uitlenen aan vele naties, maar jij zult niet lenen. En jij zal heersen over vele naties, maar over jou zullen zij niet heersen. De Heer, uw God, zal u tot hoofd maken en niet tot staart, en u zult dan boven zijn en niet onder, als u luistert naar de stem van de Heer, uw God, en alles wat ik u vandaag beveel, onderhoudt. Je zult niet afwijken van alle geboden die ik je vandaag beveel, naar rechts noch naar links, om achter andere goden aan te gaan en hen te dienen. En het zal zijn, als je niet luistert naar de stem van de Heer jouw God, om alle zijn geboden te bewaren die ik jou vandaag beveel, dat alle deze vloeken op jou zullen komen en jou zullen grijpen. Vervloekt ben jij in de stad, en vervloekt ben jij in het veld. Vervloekt zijn uw opslagplaatsen en uw overblijfselen. Vervloekt zijn de nakomelingen van je schoot, en de opbrengsten van je land, de kuddes van je runderen, en de kuddes van je schapen; Vervloekt ben jij bij je binnengaan, en vervloekt ben jij bij je buitengaan. De Heer zal gebrek en wegtering en vertering op jou zenden, op alles waarop jij je hand legt, totdat Hij jou vernietigt, en totdat Hij jou snel verliest vanwege jouw kwade praktijken, omdat jij mij verlaten hebt. Moge de Heer de dood aan jou doen kleven, totdat Hij jou volledig verbruikt van de aarde die jij daar betreedt om haar te erven. De Heer zal u slaan met hulpeloosheid, met koorts, met

rillingen, met ontsteking, met meeldauw en met bleekheid, en zij zullen u vervolgen totdat zij u vernietigen. En de hemel boven je hoofd zal voor jou brons zijn, en de aarde onder jou ijzer. Moge de Heer jouw God de regen van jouw land als stof geven, en stof zal uit de hemel neerkomen, totdat Hij jou vernietigt, en totdat Hij jou snel vernietigt. Moge de Heer u overgeven aan de slag voor uw vijanden, langs één weg zult u tegen hen uittrekken, en langs zeven wegen zult u van hen vluchten, en u zult een verstrooiing zijn in alle koninkrijken van de aarde. En uw doden zullen voedsel zijn voor de vogels van de hemel en de wilde dieren van de aarde, en er zal niemand zijn die hen verschrikt. De Heer zal jou slaan met een Egyptische zweer op de zetel, en met wilde schurft, en met jeuk, zodat jij niet in staat zult zijn genezen te worden. De Heer zal jou slaan met waanzin, en blindheid, en verstandsverbijstering. En je zult midden op de dag rondtasten, zoals een blinde tast in de duisternis, en je wegen zullen niet voorspoedig zijn, en je zult dan onrecht worden aangedaan en geplunderd worden alle dagen, en er zal niemand zijn die helpt. Je zult een vrouw nemen, en een andere man zal haar hebben, je zult een huis bouwen, en je zult niet daarin wonen, je zult een wijngaard planten, en je zult hem niet oogsten. Jouw kalf geslacht voor jou, en je zult er niet van eten; jouw ezel gegrepen van jou, en hij zal niet aan jou worden teruggegeven; jouw schapen gegeven aan jouw vijanden, en er zal geen helper voor jou zijn. Jouw zonen en jouw dochters gegeven aan een ander volk, en jouw ogen zullen wegkwijnend naar hen kijken; jouw hand zal niet sterk zijn. De opbrengsten van uw land en al uw arbeid zal een volk opeten dat u niet kent,

en u zult onrecht worden aangedaan en gebroken worden alle dagen. En je zult krankzinnig worden door de visioenen die je met je eigen ogen zult zien. De Heer zal jou slaan met een kwaadaardige zweer op de knieën en op de schenen, zodat jij niet genezen kunt worden van de zool van jouw voeten tot de top van jouw hoofd. Moge de Heer jou en jouw heersers die jij over jezelf zult aanstellen wegvoeren naar een volk dat jij en jouw vaders niet kennen, en daar zul je andere goden dienen, van hout en steen. En je zult daar zijn als raadsel en gelijkenis en verhaal onder alle volken, waarheen de Heer jou daar zal wegvoeren. Veel zaad zal je uitbrengen naar het veld, en weinig zal je inbrengen, omdat de sprinkhaan ze zal verslinden; een wijngaard zal je planten en bewerken, en wijn zal je niet drinken noch zal je je verheugen ervan, omdat de worm ze zal verslinden. Olijfbomen zullen er zijn in al jouw gebieden, en olie zul je niet zalven, omdat jouw olijfboom zal uitvloeien. Zonen en dochters zult gij verwekken, maar zij zullen er niet zijn, want zij zullen weggaan in gevangenschap. De meeldauw zal al jouw houten dingen en de voortbrengselen van jouw aarde verteren. De vreemdeling die bij jou is, zal steeds hoger stijgen, maar jij zult steeds lager dalen. Deze zal aan jou lenen, maar jij zult aan deze niet lenen, deze zal het hoofd zijn, maar jij zult de staart zijn. En al deze vervloekingen zullen over jou komen, en zij zullen jou vervolgen, en zij zullen jou inhalen, totdat Hij jou vernietigt, en totdat Hij jou vernietigt, omdat je niet hebt geluisterd naar de stem van de Heer jouw God, om zijn geboden te bewaren, en de verordeningen die Hij jou heeft geboden. En er zullen tekenen in jou zijn, en wonderen in jouw nageslacht

tot in eeuwigheid, omdat je de Heer jouw God niet met vreugde en een goed hart gediend hebt vanwege de overvloed van alles. En je zult je vijanden dienen, die de Heer op jou zal zenden, in hongersnood, en in dorst, en in naaktheid, en in gebrek aan alles, en je zult een ijzeren juk op je nek leggen, totdat hij jou vernietigt. De Heer zal op jou een volk brengen van ver weg, van het einde van de aarde, zoals een aanval van een adelaar, een volk waarvan jij de stem niet zult horen, een volk schaamteloos van gezicht, dat het gezicht van een oude man niet zal respecteren, en een jonge niet zal sparen. En het zal de nakomelingen van jouw vee verslinden, en de voortbrengselen van jouw aarde, zodat het aan jou geen graan, wijn, olie, de kuddes van jouw runderen, en de kuddes van jouw schapen zal achterlaten, totdat het jou vernietigt. En hij zal je vernietigen in je steden, totdat de hoge en versterkte muren worden neergehaald, waarop jij hebt vertrouwd, in je gehele land, en hij zal je benauwen in je steden, die hij aan jou gaf. En je zult het nageslacht van je schoot eten, het vlees van je zonen en dochters, zoveel als Hij je gaf, in je benauwdheid en in je verdrukking, waarmee je vijand je zal verdrukken. De tere man onder jou en de zeer verwende zal met zijn oog jaloers kijken naar zijn broer, en naar de vrouw in zijn schoot, en naar de overgebleven kinderen die aan hem overgelaten zouden worden, zodat hij aan een van hen niet zal geven van het vlees van zijn kinderen waarvan hij zal eten, omdat niets aan hem overgelaten wordt in jouw benauwdheid en in jouw verdrukking waarmee jouw vijanden jou zullen verdrukken in al jouw steden. En de tere onder jullie en de verwende, wiens

voet geen ervaring nam om te lopen op de aarde vanwege de verwenning en vanwege de terheid, zal met haar oog benijden haar man die in haar schoot is, en haar zoon en haar dochter, en haar nageboorte die uitgegaan is door haar dijen, en haar kind dat zij baart; want zij zal hen verslinden vanwege het gebrek aan alles in het geheim in jouw benauwdheid, en in jouw verdrukking, waarmee jouw vijand jou verdrukken zal in jouw steden, als je niet luistert om alle woorden van deze wet te doen, de geschrevene in dit boek, om deze geëerde, wonderlijke naam te vrezen, de HEER jouw God. En de Heer zal jouw slagen wonderlijk maken, en de slagen van jouw zaad, grote en wonderlijke slagen, en kwade en aanhoudende ziekten. En hij zal alle kwade pijn van Egypte, die je voor hun aangezicht vermeed, doen terugkeren, en zij zullen aan jou kleven. En alle ziekte, en alle plaag die niet geschreven is, en alle die geschreven zijn in het boek van deze wet, zal de Heer op jou brengen, totdat Hij jou vernietigt. En jullie zullen achtergelaten worden in klein getal, in plaats van dat jullie waren als de sterren van de hemel in menigte, omdat jullie niet luisterden naar de stem van de Heer jullie God. En het zal zijn: op welke wijze de Heer zich over jullie verheugde om jullie goed te doen en jullie te vermenigvuldigen, zo zal de Heer zich over jullie verheugen om jullie te vernietigen, en jullie zullen snel van de aarde weggenomen worden naar welke jullie daar binnengaan om haar te beërven. En de Heer, jouw God, zal jou verstrooien naar alle volken, van het ene einde van de aarde tot het andere einde van de aarde, en daar zul je andere goden dienen, van hout en steen, die jij en jouw vaders niet vertrouwden. Maar ook

in die naties zal Hij u niet rust geven, noch zal er een rustplaats zijn voor de zool van uw voet, en de Heer zal u daar een ander hart geven dat ongehoorzaam is, en falende ogen, en een wegkwijnende ziel. En jouw leven zal hangend zijn tegenover jouw ogen, en je zult vrezen dag en nacht, en je zult niet geloven in jouw leven. s Morgens zul je zeggen: hoe zou het avond kunnen worden, en s avonds zul je zeggen: hoe zou het morgen kunnen worden, vanwege de vrees van je hart die je zult vrezen, en vanwege de visioenen van je ogen die je zult zien. En de Heer zal jou terugbrengen naar Egypte in schepen, op de weg waarvan ik zei: je zult haar niet nog eens zien; en jullie zullen daar verkocht worden aan jullie vijanden als slaven en slavinnen, en er zal geen koper zijn. Dit zijn de woorden van het verbond, die de Heer Mozes bevolen heeft te vestigen met de zonen van Israël in het land Moab, behalve het verbond dat Hij met hen gesloten heeft in Horeb.

29

En Mozes riep alle zonen van Israël, en hij zei tot hen: jullie hebben alles gezien wat de Heer deed in het land Egypte voor jullie ogen aan Farao en aan zijn dienaren, en aan heel zijn land, de grote beproevingen die jouw ogen hebben gezien, de tekenen en die grote wonderen. En de Heer God gaf jullie geen hart om te kennen, en ogen om te zien, en oren om te horen tot deze dag. En Hij leidde jullie veertig jaar in de woestenij, jullie kledingstukken zijn niet versleten, en jullie sandalen zijn niet

versleten van jullie voeten. Brood hebben jullie niet gegeten, wijn en sterke drank hebben jullie niet gedronken, opdat jullie zouden weten dat ik de Heer, jullie God, ben. En jullie kwamen tot deze plaats, en Sihon, koning van Heshbon, en Og, koning van Bashan, trokken uit om ons in oorlog tegemoet te komen. En wij sloegen hen, en wij namen hun land, en ik gaf het bij loting aan Ruben, en aan Gad, en aan de halve stam Manasse. En jullie zullen alle woorden van dit verbond bewaren om te doen, opdat jullie alles zullen begrijpen wat jullie zullen doen. Jullie staan allen vandaag voor de Heer, de God van jullie: de stamhoofden van jullie, en de raad van ouderlingen van jullie, en de rechters van jullie, en de ambtenaren van jullie, elke man van Israël, de vrouwen van jullie, en de kinderen van jullie, en de vreemdeling die in het midden van het kamp van jullie is, van jullie houthakker tot jullie waterdrager, om in te treden in het verbond van de Heer, jullie God, en in zijn vervloekingen, die de Heer, jouw God, vandaag met jou sluit; opdat hij jou voor hem tot een volk zal vestigen, en hij jouw God zal zijn, zoals hij tot jou zei, en zoals hij zwoer aan jouw vaders Abraham en Isaak en Jakob. En niet met jullie alleen maak ik dit verbond en deze vloek, maar ook met degenen die hier vandaag met jullie zijn voor de Heer jullie God, en met degenen die vandaag niet met jullie hier zijn. Dat jullie weten hoe wij in het land Egypte woonden, en hoe wij door het midden van de naties trokken die jullie passeerden. En zie hun gruwelen en hun afgoden: hout en steen, zilver en goud, die bij hen zijn. Laat er niemand onder jullie zijn, man of vrouw of voorouderlijke of stam, wiens geest is afgeweken van de Heer jullie God, om te gaan dienen aan de

goden van die volkeren; laat er niemand onder jullie zijn een wortel die naar boven groeit in gal en bitterheid; En het zal zijn als hij de woorden van deze vloek hoort, en hij zichzelf zegent in zijn hart, zeggende, heilig moge het voor mij worden, omdat ik in de dwaling van mijn hart zal gaan, opdat de zondaar de zondeloze niet samen vernietigt; God zal niet willen hem genadig zijn, maar dan zal de toorn van de Heer en zijn ijver worden ontstoken in die mens; en alle vloeken van dit verbond, die geschreven zijn in dit boek, zullen zich aan hem hechten; en de Heer zal zijn naam uitwissen van onder de hemel. En de Heer zal hem afzonderen tot het kwade uit alle zonen van Israël, volgens alle vloeken van het verbond die geschreven zijn in het boek van deze wet. En de andere generatie zal zeggen, de zonen van jullie, die na jullie zullen opstaan, en de vreemdeling die uit een ver land zou komen, en zij zullen de slagen van dat land zien en de ziektes ervan, die de Heer erop zond, zwavel en zout verbrand, heel haar land zal niet gezaaid worden, noch zal het opkomen, noch zal er enig groen op opgroeien. Zoals Sodom en Gomorra, Adma en Zeboim vernietigd werden, die de Heer in toorn en woede vernietigde. En alle volken zullen zeggen, waarom deed de Heer dit zo aan dit land? Wie is deze grote woede van de toorn? En zij zullen zeggen dat zij het verbond van de Heer de God van hun vaders verlieten, dat hij met hun vaders maakte, toen hij hen uit het land Egypte leidde, en weggegaan zijnde dienden zij andere goden, die zij niet kenden, noch die hij aan hen verdeelde. En de Heer werd toornig met toorn over dat land om over het alle vloeken te brengen die geschreven zijn in het boek van deze wet. En de Heer

verwijderde hen van hun land in toorn en woede en zeer grote razernij, en verdreef hen naar een ander land zoals nu. De verborgen dingen behoren aan de Heer onze God, maar de zichtbare dingen behoren aan ons en onze kinderen tot in eeuwigheid, om alle woorden van deze wet te doen. De verborgen dingen behoren aan de Heer onze God, maar de zichtbare dingen behoren aan ons en onze kinderen tot in eeuwigheid, om alle woorden van deze wet te doen.

30

En het zal zijn wanneer al deze woorden over jou komen, de zegen en de vloek, die ik voor jouw aangezicht gaf En je zult het in je hart opnemen in alle naties waar de Heer jou zal verstrooien, en je zult terugkeren tot de Heer je God, en je zult luisteren naar zijn stem volgens alles wat ik jou vandaag beveel, met heel je hart en met heel je ziel, en de Heer zal je zonden genezen, en hij zal erbarmen over jou hebben, en opnieuw zal hij jou verzamelen uit alle naties waarheen de Heer jou verstrooide. Als jouw verspreiding van het einde van de hemel tot het einde van de hemel is, van daar zal de Heer jouw God jou verzamelen, en van daar zal de Heer jouw God jou nemen. En de God van jou zal jou van daar brengen naar het land dat jouw vaders erfden, en jij zult het erven, en Hij zal het jou goed doen, en Hij zal jou talrijker maken dan jouw vaders. En de Heer zal jouw hart grondig reinigen en het hart van jouw nageslacht, om de Heer jouw God lief te hebben uit geheel jouw hart en uit

geheel jouw ziel, opdat jij leeft. En de Heer, jouw God, zal deze vervloekingen leggen op jouw vijanden en op degenen die jou haten, die jou vervolgden. En jij zult terugkeren en zult luisteren naar de stem van de Heer, jouw God, en zult zijn geboden doen, zoveel als ik jou vandaag beveel. En de Heer jouw God zal jou zegenen in al het werk van jouw handen, in de nakomelingen van jouw schoot, en in de nakomelingen van jouw vee, en in de voortbrengselen van jouw land, omdat de Heer jouw God zal terugkeren om zich over jou te verheugen tot goede dingen, zoals hij zich verheugde over jouw vaders. Als je luistert naar de stem van de Heer jouw God, om zijn geboden te bewaren, en zijn verordeningen, en zijn oordelen die geschreven zijn in het boek van deze wet, als je terugkeert tot de Heer jouw God met geheel jouw hart, en met geheel jouw ziel. Omdat dit gebod dat ik jou vandaag beveel, niet te moeilijk is, noch ver van jou is. Het is niet in de hemel daarboven, zeggende: wie zal voor ons naar de hemel opgaan en het voor ons nemen, en nadat wij het gehoord hebben, zullen wij het doen? Noch is het voorbij de zee, zeggende: Wie zal voor ons oversteken naar de overkant van de zee en het voor ons nemen en het voor ons hoorbaar maken, opdat wij het zullen doen? Nabij jou is het woord zeer in jouw mond en in jouw hart en in jouw handen om het te doen. Zie, ik heb vandaag voor jouw aangezicht het leven en de dood gegeven, het goede en het kwade. Als je luistert naar de geboden van de Heer jouw God, die ik je vandaag gebied, om de Heer jouw God lief te hebben, om te gaan in al zijn wegen, en om zijn verordeningen en zijn oordelen te bewaren, dan zul je leven en talrijk zijn, en de Heer jouw God zal je zegenen in het hele land

waarin je binnentrekt om het te beërven. En als je hart zich afwendt, en je niet luistert, en afgedwaald zijnde je andere goden aanbidt en hen dient, verkondig ik je vandaag, dat je door vernietiging vernietigd zult worden, en je niet lang zult leven op het land waarnaar je de Jordaan oversteekt om het te erven. Ik getuig plechtig aan jullie vandaag de hemel en de aarde, het leven en de dood heb ik voor jullie gezicht gegeven, de zegening en de vloek; kies jij het leven, opdat jij zult leven en jouw nageslacht, om de Heer jouw God lief te hebben, naar zijn stem te luisteren, en aan hem vast te houden; omdat dit jouw leven is en de lengte van jouw dagen, het wonen op de aarde, welke de Heer aan jouw vaders Abraham en Isaak en Jakob gezworen heeft aan hen te geven.

31

En Mozes voltooide het spreken van al deze woorden tot alle zonen van Israël, en hij zei tot hen: ik ben vandaag honderd en twintig jaren, ik zal niet meer kunnen binnengaan en buitengaan, maar de Heer zei tot mij: je zult deze Jordaan niet oversteken. De Heer uw God, die voor uw aangezicht uitgaat, deze zal deze naties van voor uw aangezicht verdelgen, en u zult hen als erfenis ontvangen, en Jozua, die voor uw aangezicht uitgaat, zoals de Heer gesproken heeft. En de Heer jouw God zal aan hen doen zoals Hij deed aan Sihon en Og, de twee koningen van de Amorieten, die voorbij de Jordaan waren, en aan hun land, zoals Hij hen volledig vernietigde. En de Heer heeft hen

aan jullie overgeleverd, en jullie zullen met hen doen zoals ik jullie geboden heb. Wees moedig en wees sterk, vrees niet, noch wees lafhartig, noch wees verschrikt voor hun aangezicht, omdat de Heer jouw God, die voor jullie uitgaat, met jullie is, Hij zal jou niet verlaten, noch zal Hij jou in de steek laten. En Mozes riep Jozua, en zei tot hem voor heel Israël: wees moedig en wees sterk, want jij zult voor het aangezicht van dit volk binnengaan in het land dat de Heer aan jullie vaders gezworen heeft om aan hen te geven, en jij zult het aan hen als erfenis geven. En de Heer die met jou meereist, zal jou niet loslaten, noch zal Hij jou verlaten; wees niet bevreesd en toon geen lafheid. En Mozes schreef de woorden van deze wet in een boek, en gaf het aan de priesters, de zonen van Levi, die de ark van het verbond van de Heer dragen, en aan de oudsten van de zonen van Israël. En Mozes gebood hen op die dag, zeggende: na zeven jaren, in de tijd van het jaar van vrijlating, in het feest van loofhutten, wanneer heel Israël samenkomt om gezien te worden voor het aangezicht van de Heer jullie God, in de plaats die de Heer zal kiezen, zullen jullie deze wet voorlezen voor heel Israël in hun oren, nadat jullie het volk bijeengeroepen hebben, de mannen en de vrouwen en de kinderen en de vreemdeling die in jullie steden is, opdat zij horen, en opdat zij leren de Heer jullie God te vrezen; en zij zullen luisteren om alle woorden van deze wet te doen. En hun zonen die het niet kennen, zullen horen en zullen leren de Heer uw God te vrezen, al de dagen dat zij leven op de aarde waarnaar jullie de Jordaan oversteken om haar te erven. En de Heer zei tot Mozes: Zie, de dagen van uw dood zijn genaderd, roep Jozua, en sta bij de deuren van de tent van de

getuigenis, en ik zal hem bevelen. En Mozes en Jozua gingen naar de tent van de getuigenis, en stonden bij de deuren van de tent van de getuigenis. En de Heer kwam neer in een wolk, en stond bij de deuren van de tent der getuigenis, en de pilaar van de wolk stond bij de deuren van de tent der getuigenis. En de Heer zei tot Mozes: Zie, jij zult slapen bij je vaderen, en dit volk zal opstaan en hoereren achter vreemde goden van het land waar het binnengaat, en zij zullen mij verlaten en mijn verbond verbreken dat ik met hen gesloten heb. En ik zal boos worden in toorn op hen in die dag, en ik zal hen verlaten, en ik zal mijn gezicht van hen afwenden, en het zal voedsel zijn, en vele kwaden en benauwdheden zullen hem vinden, en hij zal zeggen in die dag: omdat de Heer mijn God niet in mij is, hebben deze kwaden mij gevonden. Ik zal mijn gezicht met afkering van hen afkeren op die dag, vanwege alle slechtheden die zij deden, omdat zij zich keerden naar vreemde goden. En schrijf nu de woorden van dit lied, en leer het aan de zonen van Israël, en leg het in hun mond, opdat dit lied mij tot getuigenis wordt tegenover de zonen van Israël. Want ik zal hen brengen naar het goede land, dat ik aan hun vaders gezworen heb om aan hen te geven, een land vloeiende van melk en honing, en zij zullen eten, en verzadigd geworden zijnde zullen zij zich verzadigen, en zij zullen zich keren tot vreemde goden, en zij zullen hen dienen, en zij zullen mij tergen, en zij zullen mijn verbond verbreken. En dit lied zal worden gesubstitueerd als getuige voor hun aangezicht, want het zal niet worden vergeten uit hun mond, en uit de mond van hun nakomelingen, want ik weet hun slechtheid, hoeveel zij hier vandaag doen, voordat ik hen

binnenbreng in het goede land, dat ik aan hun vaders heb gezworen. En Mozes schreef dit lied op die dag, en leerde het aan de zonen van Israël. En Hij beval Jozua en zei: Wees moedig en wees sterk, want jij zult de zonen van Israël binnenbrengen in het land dat de Heer aan hen gezworen heeft, en Hij zal met jou zijn. Toen voltooide Mozes het schrijven van alle woorden van deze wet in een boek tot het einde, en gebood de Levieten die de ark van het verbond van de Heer droegen, zeggende: nadat u het boek van deze wet genomen hebt, zult u het plaatsen aan de zijden van de ark van het verbond van de Heer uw God, en het zal daar zijn bij u tot een getuigenis. Omdat ik jouw opstandigheid ken en jouw harde nek, want terwijl ik nog levend bij jullie ben vandaag, waren jullie rebellerend tegen God, hoeveel te meer dan niet ook na mijn dood? Vergader bij mij jullie stamhoofden, en jullie oudsten, en jullie rechters, en jullie schrijvers, opdat ik in hun oren alle deze woorden zal spreken, en ik roep hen de hemel en de aarde tot getuige. Ik weet immers dat jullie na mijn dood wetteloos zullen handelen in wetteloosheid, en jullie zullen afwijken van de weg die ik jullie gebood, en de kwaden zullen jullie ontmoeten in de laatste dagen, omdat jullie de kwade dingen zullen doen voor het aangezicht van de Heer, om hem te verbitteren door de werken van jullie handen. En Mozes sprak in de oren van de hele vergadering de woorden van dit lied tot het einde.

32

Let op, hemel, en ik zal spreken, en laat de aarde de woorden uit mijn mond horen. Laat mijn uitspraak verwacht worden als regen, en laat mijn woorden neerdalen als dauw, als regen op gras, en als sneeuwval op gras. Omdat ik de naam van de Heer riep, geef grootheid aan onze God. God, waar zijn zijn werken, en al zijn wegen zijn oordelen, God is trouw, en er is geen onrecht, rechtvaardig en heilig is de Heer. Zij zondigden - niet zijn kinderen, maar laakbare mensen, een kromme en verdorven generatie. Vergelden jullie deze dingen aan de Heer? Zo'n dwaas volk, en niet wijs? Heeft niet hij, deze vader van jou, jou verworven en jou gemaakt en jou gevormd? Herinner je de dagen van de eeuwigheid, begrijp de jaren van generatie na generatie. Vraag je vader en hij zal het je aankondigen, je oudsten en zij zullen het je zeggen. Toen de Allerhoogste de naties verdeelde, toen Hij de zonen van Adam verstrooide, stelde Hij de grenzen van de naties vast naar het getal boodschappers van God. En het volk van de Heer werd zijn portie, Jacob, de afgemeten erfenis zijn, Israël. Hij voorzag hem in de wildernis, in dorst van hitte in waterloos land; hij omringde hem en onderwees hem, en bewaakte hem, als de pupil van het oog; Zoals een arend zijn nest bedekt, en over zijn jongen zweefde, zijn vleugels uitspreidend ontving hij hen, en nam hen op op zijn schouders. De Heer alleen leidde hen, er was geen vreemde god met hen. Hij bracht hen op de kracht van de aarde, hij voedde hen met de voortbrengselen van de velden, zij zogen honing uit de rots, en olie uit de vaste rots. Boter van runderen en melk van schapen, met vet van lammeren en rammen, zonen van stieren en bokken, met vet van nieren van

tarwe, en bloed van de druif - hij drank wijn. En Jacob at en werd verzadigd, en de geliefde schopte weg, hij werd vet, hij werd dik, hij werd breed, en hij verliet de God die hem gemaakt had, en hij keerde zich af van God, zijn redder. Zij provoceerden mij met vreemde goden, met hun gruwelen verbitterden zij mij. Zij offerden aan demonen en niet aan God, aan goden die zij niet kenden, nieuwe en recente die gekomen zijn, die hun vaders niet kenden. God die jou heeft voortgebracht heb je verlaten, en je bent God vergeten die jou voedt. En de Heer zag, en hij was jaloers; en hij werd geprovoceerd door woede over zijn zonen en dochters, en hij zei: ik zal mijn gezicht afwenden van hen, en ik zal tonen wat er met hen zal zijn in de laatste dagen; omdat het een verdorven generatie is, zonen in wie geen geloof is. Zij maakten mij jaloers op een niet-god, zij provoceerden mij met hun afgoden, en ik zal hen jaloers maken op een niet-volk, op een dwaas volk zal ik hen tarten. Omdat een vuur is aangestoken uit mijn toorn, zal het branden tot diep in het dodenrijk beneden, zal het de aarde verslinden en haar voortbrengselen, zal het de fundamenten van de bergen in brand steken. Ik zal rampen over hen verzamelen, en mijn pijlen zal ik tegen hen verschieten. Wegkwijnend door hongersnood en het eten van vogels, en ongeneeslijke rugstrekking, zal ik de tanden van wilde dieren naar hen zenden, met woede slepend over de aarde. Van buiten zal het zwaard hen kinderloos maken, en uit de voorraadkamers komt vrees, de jongeman met de maagd, de zuigeling met de gevestigde grijsaard. Ik zei: ik zal hen verstrooien, ik zal hun gedachtenis onder de mensen doen ophouden. Als het niet was

vanwege de toorn van vijanden, opdat zij het niet zouden rekken, opdat de tegenstanders niet gezamenlijk zouden aanvallen, opdat zij niet zouden zeggen: onze verheven hand, en niet de Heer, heeft al deze dingen gedaan. Het is een natie die raad heeft verloren, en er is geen kennis in hen. Zij dachten er niet aan het te begrijpen, laat hen deze dingen ontvangen in de komende tijd. Hoe zal één duizend achtervolgen, en twee tienduizenden verdrijven, als God hen niet verkocht heeft, en de Heer hen niet heeft overgeleverd? Dat hun goden niet zijn als onze God, maar onze vijanden zijn dwaas. Want uit de wijnstok van Sodom komt hun wijnstok, en hun rank uit Gomorra, hun druif is een druif van gal, een tros van bitterheid voor hen. De woede van draken is hun wijn, en de woede van adders is ongeneeslijk. Zijn deze dingen niet bij mij verzameld en verzegeld in mijn schatkamers? Op de dag van wraak zal ik vergelden, wanneer hun voet glijdt, omdat de dag van vernietiging nabij is voor hen, en het gereed is voor jullie. Omdat de Heer zijn volk zal oordelen, en over zijn slaven getroost zal worden; want hij zag hen verzwakt, en verlaten in gevangenschap, en verzwakt; En de Heer zei, waar zijn hun goden, op wie zij vertrouwd hadden, van wie het vet van hun offers jullie aten, en jullie de wijn van hun plengoffers dronken? Laat hen opstaan en laat hen jullie helpen en laat hen jullie beschermers worden. Zie, zie dat ik ben, en er is geen God behalve mij. Ik zal doden en ik zal leven maken, ik zal slaan en ik zal genezen, en er is niemand die zal bevrijden uit mijn handen. Dat ik mijn hand naar de hemel zal opheffen, en bij mijn rechterhand zal zweren; en ik zal zeggen, ik leef tot in

eeuwigheid; Dat ik mijn zwaard als bliksem zal scherpen, en mijn hand zal vasthouden aan oordeel, en ik zal gerechtigheid vergelden aan de vijanden, en aan hen die mij haten zal ik vergelden. Ik zal mijn pijlen dronken maken van bloed, en mijn zwaard zal vlees eten van het bloed van de gewonden en van de gevangenschap, van het hoofd van de vijandelijke heersers. Verheugt u, hemelen, samen met hem, en laat alle boodschappers van God zich voor hem neerbuigen, verheugt u, naties, met zijn volk, en laat alle zonen van God zich voor hem versterken, omdat het bloed van zijn zonen gewroken wordt, en hij zal wreken en straf vergelden aan de vijanden, en aan hen die haten zal hij vergelden, en de Heer zal het land van zijn volk reinigen. En Mozes schreef dit lied op die dag, en leerde het aan de zonen van Israël, en Mozes ging binnen, en sprak alle woorden van deze wet in de oren van het volk, hij en Jozua, de zoon van Nun. En Mozes voltooide het spreken tot heel Israël. En hij zei tot hen: Let met het hart op al deze woorden, die ik jullie vandaag betuig, welke jullie aan jullie zonen zullen bevelen te bewaren en te doen, alle woorden van deze wet. Omdat dit geen leeg woord tot jullie is, omdat dit jullie leven is, en ter wille van dit woord zullen jullie lang leven op de aarde, waarheen jullie de Jordaan oversteken om daar te erven. En de Heer sprak tot Mozes op deze dag, zeggende, ga op naar het gebergte Abarim, deze berg Nebo die is in het land Moab tegenover Jericho, en zie het land Kanaän, dat ik geef aan de zonen van Israël, en sterf op de berg waarnaar je daar opgaat, en word verzameld tot jouw volk; op de manier waarop Aäron jouw broer stierf op de berg Hor, en hij werd verzameld tot zijn volk. Omdat jullie

ongehoorzaam waren aan mijn woord bij de Israëlieten, bij het water van Meriba-Kades in de woestijn Sin, omdat jullie mij niet hebben geheiligd bij de Israëlieten. Tegenover je zult het land zien, en daar zul je niet binnengaan.

33

En dit is de zegening waarmee Mozes, de man van God, de zonen van Israël zegende voor zijn dood. En hij zei: De Heer is gekomen uit Sinaï en is verschenen uit Seïr aan ons, en heeft zich gehaast van de berg Paran met myriaden van Kades, aan zijn rechterhand engelen met hem. En hij spaarde zijn volk, en alle geheiligden door jouw handen; en deze zijn onder jou; en hij ontving van zijn woorden een wet, die Mozes ons gebood, een erfenis voor de vergaderingen van Jakob. En in de geliefde zal een heerser zijn, wanneer de heersers van de volken samen met de stammen van Israël verzameld zijn. Laat Reuben leven en laat hem niet sterven, en laat hij groot zijn in getal. En dit betreft Juda: hoor Heer de stem van Juda, en tot zijn volk moogt gij komen, zijn handen zullen voor hem onderscheiden, en gij zult een helper zijn tegen de vijanden. En tot Levi zei hij: geef Levi zijn duidelijke dingen, en zijn waarheid aan de heilige man, die zij beproefden in beproeving; zij beschimpten hem bij het water van twist; Die zeggend tot de vader en tot de moeder: ik heb je niet gezien, en zijn broers herkende hij niet, en zijn zonen verwierp hij; hij bewaakte jouw woorden, en jouw verbond bewaarde hij. Zij zullen uw verordeningen aan Jakob verklaren

en uw wet aan Israël, zij zullen voortdurend wierook plaatsen op uw altaar in uw toorn. Zegen, Heer, zijn kracht en aanvaard de werken van zijn handen, verbrijzel de lendenen van de vijanden die tegen hem zijn opgestaan, en laat degenen die hem haten niet opstaan. En tot Benjamin zei hij: de geliefde van de Heer zal vertrouwend wonen, en God overschaduwt hem alle dagen, en tussen zijn schouders rustte Hij. En tot Jozef zei hij, van de zegening van de Heer zijn land, van de uren van de hemel, en dauw, en van de afgronden van bronnen van beneden, en volgens het seizoen van de voortbrengselen van de zon van de wendingen, en van de samenkomsten van de maanden, van de top van de bergen van het begin, en van de top van de eeuwigdurende heuvels, en volgens het seizoen van de vulling van het land; en de aanvaardbare dingen aan degene die verscheen in de braamstruik, mogen zij komen op het hoofd van Jozef, en op de top van degene die verheerlijkt is bij zijn broeders. De schoonheid van een eerstgeboren stier is de zijne, de horens van een eenhoorn zijn zijn horens, met hen zal hij naties doorsteken tegelijk, tot aan het einde van de aarde, deze zijn de tienduizenden van Efraïm, en deze zijn de duizenden van Manasse. En tot Zebulun zei hij: Verheug u, Zebulun, in uw vertrek, en Issachar in zijn tenten. Naties zullen zij vernietigen, en jullie zullen daar roepen, en jullie zullen daar een offer van gerechtigheid offeren, omdat de rijkdom van de zee jou zal voeden, en de handel van de wonende kustbewoners. En tot Gad zei hij: gezegend is hij die Gad verbredt; als een leeuw rustte hij, nadat hij de arm en de heerser verbrijzeld had. En hij zag zijn eerstelingen, dat daar het land van heersers was verdeeld,

verzameld samen met leiders van volken; gerechtigheid deed de Heer, en zijn oordeel met Israël. En tot Dan zei hij: Dan is een leeuwenwelp, en hij zal opspringen uit Basan. En tot Naphtali zei Hij: Naphtali, vol van aanvaardbare dingen, en laat het gevuld worden met zegen van de Heer, het zal de zee en het Zuiden erven. En tot Asher zei hij: gezegend met kinderen is Asher, en hij zal aanvaardbaar zijn voor zijn broeders, hij zal zijn voet in olie dopen. IJzer en brons zal zijn sandaal zijn, en zoals jouw dagen, zo zal jouw kracht zijn. Er is niemand zoals de God van de geliefde, die op de hemel treedt als jouw helper, en de prachtige van het uitspansel. En het begin van God zal u bedekken, en door de kracht van eeuwigdurende armen, en Hij zal de vijand van uw aangezicht uitwerpen, zeggende: moge gij vergaan. En Israël zal vertrouwend wonen, alleen op de aarde van Jakob, bij graan en wijn, en de hemel zal voor jou bewolkt zijn met dauw. Gezegend ben jij Israël; wie is gelijk aan jou, een volk dat gered wordt door de Heer? Jouw helper zal je verdedigen, en het zwaard jouw roem; en jouw vijanden zullen tegen jou liegen; en jij zult op hun nek treden.

34

En Mozes ging op van de vlakten van Moab naar de berg Nebo, naar de top van Pisga, die tegenover Jericho ligt; en de Heer toonde hem het hele land Gilead tot Dan, en het hele land Naftali, en het hele land Efraïm, en Manasse, en het hele land Juda tot aan de uiterste zee, en de woestijn, en de omliggende

gebieden van Jericho, de stad van palmbomen, tot Zoar. En de Heer zei tot Mozes: dit is het land dat ik aan Abraham en Isaak en Jakob gezworen heb, zeggende: aan uw nageslacht zal ik het geven, en ik heb het aan uw ogen getoond, en daar zul je niet binnengaan. En Mozes, de dienaar van de Heer, stierf in het land Moab door het woord van de Heer. En zij begroeven hem in Ai nabij het huis van Peor, en niemand heeft zijn graf gezien tot op deze dag. Moses was honderd en twintig jaren oud toen hij stierf, zijn ogen waren niet verduisterd, noch waren zijn schildpadden verzwakt. En de zonen van Israël beweenden Mozes in Araboth Moab bij de Jordaan tegenover Jericho dertig dagen, en de dagen van rouw en geween om Mozes werden voltooid. En Jozua, zoon van Nun, werd vervuld met de geest van begrip, want Mozes had zijn handen op hem gelegd, en de zonen van Israël luisterden naar hem, en zij deden zoals de Heer aan Mozes geboden had. En er stond niet nog een profeet op in Israël zoals Mozes, die de Heer kende gezicht tot gezicht in alle tekenen en wonderen, die de Heer hem zond om ze te doen in het land Egypte aan Farao en aan zijn dienaren en aan heel zijn land, de grote wonderen en de machtige hand die Mozes deed voor heel Israël.

Jozua

1

En het geschiedde na de dood van Mozes, de Heer zei tot Jozua, zoon van Nun, de dienaar van Mozes, zeggende: Mozes, mijn dienaar, is gestorven. Nu dus, sta op, steek de Jordaan over, jij en al dit volk, naar het land dat ik hen geef. Elke plaats waarop jullie zouden treden met de voetzool van jullie voeten, aan jullie zal ik hem geven, op welke manier ik tot Mozes heb gesproken: De woestijn en de Anti-Libanon, tot de grote rivier, rivier Eufraat, en tot de uiterste zee; vanaf de ondergang van de zon zullen jullie grenzen zijn. Geen mens zal tegen jullie standhouden al de dagen van jouw leven, en net zoals ik met Mozes was, zo zal ik ook met jou zijn, en ik zal jou niet verlaten noch jou veronachtzamen. Wees sterk en moedig, want jij zult aan dit volk het land verdelen dat ik aan jullie vaders gezworen heb hun te geven. Wees daarom sterk en wees moedig, om te bewaken en te doen zoals Mozes mijn dienaar jou gebood; en je zult niet afwijken van hen naar rechts noch naar links, opdat je voorspoed hebt in alles wat je doet. En het boek van deze wet zal

niet afwijken uit jouw mond, en je zult erin mediteren dag en nacht, opdat je zult weten te doen alles wat geschreven is, dan zul je voorspoedig zijn, en je zult jouw wegen voorspoedig maken, en dan zul je begrijpen. Zie, ik heb jou geboden: wees sterk en wees moedig, wees niet lafhartig, noch bang, omdat de Heer jouw God met jou is in alles waarheen je gaat. En Jozua gebood aan de schrijvers van het volk, zeggende: Ga het kamp van het volk binnen, en gebied het volk, zeggende: Bereid proviand voor, omdat over nog drie dagen jullie deze Jordaan oversteken, binnengaand om het land in bezit te nemen, dat de Heer de God van jullie vaders aan jullie geeft. En tot Ruben, en tot Gad, en tot de halve stam van Manasse zei Jozua: herinner het woord dat Mozes, de dienaar van de Heer, jullie bevolen heeft, zeggende: de Heer jullie God heeft jullie doen rusten, en heeft jullie dit land gegeven. Jullie vrouwen en jullie kinderen en jullie vee laten zij wonen in het land dat hij aan jullie gaf; maar jullie zullen goed gegord vóór jullie broeders oversteken, ieder die sterk is; en jullie zullen met hen meevechten, totdat de Heer onze God rust geeft aan jullie broeders, net zoals ook aan jullie, en zij ook het land mogen erven dat de Heer onze God aan hen geeft; en jullie zullen weggaan, ieder naar zijn erfenis die Mozes aan jullie gaf aan de overzijde van de Jordaan bij zonsopgang. En hebbende geantwoord aan Jozua, zeiden zij: Alles wat gij ons bevelen zult, zullen wij doen, en naar elke plaats waarheen gij ons zenden zult, zullen wij gaan. Volgens alles wat wij Moses gehoord hebben, zullen wij naar u luisteren, mits de Heer onze God met u is, zoals Hij met Moses was. De man die ongehoorzaam zou zijn aan jou, en wie niet luistert

naar jouw woorden zoals je hem beveelt, laat hem sterven, maar wees sterk en wees moedig.

2

En Jozua, zoon van Nun, zond uit Sittim twee jongemannen om te bespioneren, zeggende: Ga op en zie het land en Jericho. En de twee jongemannen gingen en kwamen binnen in Jericho, en gingen binnen in het huis van een vrouw, een hoer, wier naam Rachab was, en logeerden daar. En het werd gerapporteerd aan de koning van Jericho, met de woorden: Hier zijn mannen van de zonen Israëls binnengekomen om het land te bespioneren. En de koning van Jericho zond en zei tot Rahab, zeggende: breng de mannen naar buiten die in de nacht je huis zijn binnengegaan, want zij zijn gekomen om het land te bespieden. En de vrouw nam de twee mannen en verborg hen; en zij zei tot hen, zeggende: de mannen zijn naar mij gekomen, maar toen de poort gesloten werd in de duisternis, gingen de mannen naar buiten; ik weet niet waar zij heen zijn gegaan; achtervolg hen, als jullie hen zullen inhalen. Zij echter bracht hen op het dak, en verborg hen in het vlasstro dat bij haar op het dak was opgestapeld. En de mannen vervolgden hen op de weg naar de Jordaan bij de doorwaadbare plaatsen, en de poort werd gesloten. En het gebeurde toen de achtervolgers achter hen uitgingen, en voordat zij gingen slapen, ging zij omhoog naar hen op het dak, en zij zei tegen hen: ik weet dat de Heer aan jullie het land heeft gegeven; want de vrees van jullie is op ons

gevallen. We hebben gehoord dat de Heer God de Rode Zee heeft drooggelegd voor jullie aangezicht, toen jullie uit het land Egypte trokken, en wat hij deed aan de twee koningen van de Amorieten, die aan de overkant van de Jordaan waren, Sihon en Og, die jullie vernietigd hebben. En toen wij het gehoord hadden, waren wij verbijsterd in ons hart, en er stond geen geest meer in iemand van ons vanwege jullie aangezicht, omdat de Heer jullie God, God is in de hemel boven en op de aarde beneden. En nu zweer mij bij de Heer de God, omdat ik jullie barmhartigheid bewijs, en bewijs ook jullie barmhartigheid aan het huis van mijn vader, en houd in leven het huis van mijn vader, mijn moeder, en mijn broers, en heel mijn huis, en alles wat aan hen toebehoort, en red mijn ziel uit de dood. En de mannen zeiden tot haar: Onze ziel in plaats van jullie tot de dood, en zij zei: Als de Heer aan jullie de stad overgeeft, zult u aan mij genade en waarheid bewijzen. En zij liet hen neer door het venster, en zij zei tot hen: Ga weg naar de bergstreek, opdat de achtervolgers jullie niet tegenkomen, en verberg je daar drie dagen totdat de achtervolgers achter jullie zijn teruggekeerd, en daarna zullen jullie jullie weg gaan. En de mannen zeiden tegen haar: Wij zijn onschuldig aan deze eed van jou. Zie, wij gaan een deel van de stad binnen, en je zult het teken plaatsen, dit scharlaken koord zul je laten zakken in het venster waardoor je ons hebt laten zakken, en je vader, en je moeder, en je broers, en heel het huis van je vader zul je tot jezelf verzamelen in je huis. En iedereen die de deur van uw huis naar buiten gaat, zal schuldig zijn voor zichzelf, maar wij zullen onschuldig zijn aan deze eed van u, en voor zovelen als er met u in uw huis zullen

zijn, zullen wij schuldig zijn. Als iemand ons kwaad zal doen of onze woorden zal onthullen, zullen wij onschuldig zijn aan deze eed van jou. En hij zei tot hen: Laat het zijn volgens jullie woord. En hij zond hen weg, en zij gingen. En zij kwamen in het bergland, en zij bleven daar drie dagen, en de vervolgers zochten alle wegen af, en zij vonden hen niet. En de twee jonge mannen keerden terug, en daalden af van de berg, en staken over naar Jozua, zoon van Nun, en verhaalden hem alle gebeurtenissen die hen waren overkomen. En zij zeiden tot Jozua dat de Heer al het land in onze hand heeft overgegeven, en alle bewoners van dat land zijn weggesmolten vanwege ons.

3

En Jozua stond s morgens vroeg op, en vertrok uit Sittim, en zij kwamen tot aan de Jordaan, en zij logeerden daar voordat zij overstaken. En het geschiedde na drie dagen dat de schrijvers door het kamp gingen, en zij bevalen het volk, zeggende: wanneer jullie de ark van het verbond van de Heer onze God zien, en onze priesters en de Levieten die haar dragen, vertrek dan van jullie plaatsen, en ga achter haar. Maar laat er een grote afstand zijn tussen jullie en die, ongeveer tweeduizend ellen zullen jullie afstand houden, jullie zullen het niet naderen, opdat jullie de weg mogen kennen die jullie zullen gaan, want jullie hebben de weg niet gegaan sinds gisteren en eergisteren. En Jozua zei tot het volk: Heilig jullie tot morgen, omdat de Heer morgen wonderlijke dingen onder jullie zal doen. En Jozua zei

tot de priesters: Neem de ark van het verbond van de Heer op en ga voor het volk uit. En de priesters namen de ark van het verbond van de Heer op en gingen voor het volk uit. En de Heer zei tot Jozua: Op deze dag begin ik jou te verheffen voor alle zonen van Israël, opdat zij weten dat zoals ik met Mozes was, zo zal ik ook met jou zijn. En beveel nu de priesters die de ark van het verbond dragen, zeggende: als jullie binnengaan op een deel van het water van de Jordaan, zullen jullie in de Jordaan blijven staan. En Jozua zei tot de zonen van Israël: Kom hier naderbij en hoor het woord van de Heer, onze God. Hieraan zullen jullie weten dat de levende God in jullie is, en dat Hij vernietigend zal vernietigen voor ons aangezicht de Kanaäniet, de Hethiet, de Periziet, de Heviet, de Amoriet, de Girgasiet en de Jebusiet. Aanschouw, de ark van het verbond van de Heer van de hele aarde gaat de Jordaan over. Kies twaalf mannen uit de zonen van Israël, één uit elke stam. En het zal zijn, wanneer de voeten van de priesters die de ark van het verbond van de Heer van de gehele aarde dragen, rusten in het water van de Jordaan, dat het water van de Jordaan zal ophouden te stromen, en het water dat naar beneden stroomt zal blijven staan. En het volk vertrok uit hun tenten om de Jordaan over te steken, en de priesters droegen de ark van het verbond des Heren vóór het volk uit. Toen de priesters die de ark van het verbond droegen de Jordaan binnengingen, en de voeten van de priesters die de ark van het verbond van de Heer droegen werden ondergedompeld in een deel van het water van de Jordaan; en de Jordaan was gevuld langs zijn gehele oever, zoals in de dagen van de tarweoogst; En het water dat van boven neerdaalde stond stil,

het stond als één hoop die ver weg stond, zeer buitengewoon ver tot het deel van Kirjat-Jearim; maar het neerdaalende daalde af naar de zee van de Araba, de Zoutzee, totdat het aan het einde ophield; en het volk stond tegenover Jericho. En de priesters die de ark van het verbond van de Heer droegen, stonden op het droge in het midden van de Jordaan, en alle zonen van Israël staken over door het droge, totdat al het volk de Jordaan was overgestoken.

4

En toen alle mensen de Jordaan hadden overgestoken, zei de Heer tot Jozua: Neem mannen van het volk, één van elke stam, beveel hen en neem twaalf stenen klaar uit het midden van de Jordaan, en transporteer deze met jullie mee, plaats ze in jullie kamp, waar jullie daar de nacht zullen kamperen. En Jozua, twaalf mannen geroepen hebbend van de beroemde van de zonen van Israël, één van elke stam, zei tot hen: breng nabij voor mij voor het aangezicht van de Heer naar het midden van de Jordaan; en elk een steen van daar genomen hebbend, laat hij hem opnemen op zijn schouders volgens het getal van de twaalf stammen van Israël, opdat deze voortdurend voor jullie een liggend teken mogen zijn; opdat wanneer jouw zoon jou morgen vraagt, zeggend: wat zijn deze stenen voor ons? En jij zult het duidelijk maken aan jouw zoon, zeggende, dat de rivier de Jordaan ophield van voor het aangezicht van de ark van het verbond van de Heer van de gehele aarde, toen hij hem

overstak, en deze stenen zullen voor jullie een gedenkteken zijn voor de zonen van Israël tot in eeuwigheid. En de zonen van Israël deden aldus, omdat de Heer het Jozua bevolen had, en zij namen twaalf stenen op uit het midden van de Jordaan, zoals de Heer het Jozua bevolen had bij de voltooiing van de oversteek van de zonen van Israël, en zij droegen ze tegelijk met zichzelf over naar het kamp, en zij plaatsten ze daar. Jozua zette ook twaalf andere stenen op in de Jordaan zelf, op de plaats waar de voeten van de priesters die de ark van het verbond van de Heer droegen hadden gestaan, en zij zijn daar tot op de dag van vandaag. De priesters die de ark van het verbond droegen, stonden in de Jordaan totdat Jozua alles had voltooid wat de Heer had geboden aan het volk te verkondigen, en het volk haastte zich en stak over. En het gebeurde, toen al het volk voltooid had over te steken, dat de ark van het verbond des Heren overstak, en de stenen voor hen uit. En de zonen van Reuben staken over, en de zonen van Gad, en de helft van de stam van Manasse, voorbereid voor de zonen van Israël, net zoals Mozes hun geboden had. Veertigduizend gewapenden staken over voor het aangezicht van de Heer, naar de oorlog tegen de stad Jericho. Op die dag verhoogde de Heer Jozua voor heel het geslacht van Israël, en zij vreesden hem, zoals Mozes, zolang hij leefde. En de Heer zei tegen Jozua: Beveel de priesters die de ark van het verbond van de getuigenis van de Heer dragen om uit de Jordaan te gaan. En Jozua beval de priesters: Kom uit de Jordaan. En het gebeurde dat toen de priesters die de ark van het verbond van de Heer droegen uit de Jordaan gingen en hun voeten op de aarde plaatsten, het water van de Jordaan

terugstormde naar zijn plaats en stroomde zoals gisteren en eergisteren door de gehele oever. En het volk ging op uit de Jordaan op de tiende van de eerste maand, en de zonen Israëls sloegen hun kamp op in Gilgal, aan de oostzijde van Jericho. En deze twaalf stenen, die hij uit de Jordaan nam, zette Jozua op in Gilgal, zeggende: wanneer jullie zonen aan jullie vragen, zeggende: wat zijn deze stenen? Verkondig aan jullie zonen, dat Israël deze Jordaan overstak op droge grond, doordat de Heer onze God het water van de Jordaan voor hen opdroogde, totdat zij overstaken; net zoals de Heer onze God de Rode Zee deed, die de Heer onze God voor ons opdroogde, totdat wij doortrokken; Zodat alle volken van de aarde mogen kennen, dat de macht van de Heer sterk is, en opdat jullie de Heer onze God mogen vereren in elke daad.

5

En het gebeurde, toen de koningen van de Amorieten die voorbij de Jordaan waren, en de koningen van Fenicië die bij de zee waren, hoorden dat de Heer God de rivier de Jordaan had opgedroogd voor de zonen van Israël bij het oversteken ervan, dat hun geesten smolten en zij met vrees werden getroffen, en er was geen wijsheid in hen vanwege het aangezicht van de zonen van Israël. Maar in deze tijd zei de Heer tot Jozua: maak voor jezelf stenen zwaarden uit scherp geslepen rots, en ga zitten en besnijd de zonen van Israël voor de tweede keer. En Jozua maakte scherpe stenen zwaarden en besneed de zonen

Israëls op de plaats die Hoop der voorhuiden genoemd werd. De manier waarop Jozua de zonen van Israël grondig reinigde: zovelen als ooit op de weg geboren werden en zovelen als ooit onbesneden waren van degenen die uit Egypte waren uitgegaan, al deze besneed Jozua; want tweeënveertig jaren had Israël rondgetrokken in de woestijn van Mabdaritis. Daarom waren de meesten van hen, de strijders die uit het land Egypte waren uitgegaan, onbesneden, zij die ongehoorzaam waren geweest aan de geboden van God, aan wie Hij ook verordende dat zij het land niet zouden zien, welk land de Heer aan hun vaderen had gezworen te geven, een land vloeiend van melk en honing. In plaats van hen stelde hij hun zonen aan, die Jozua besneed, omdat zij onderweg onbesneden geboren waren. Nadat zij besneden waren, bleven zij daar rustig zitten in het kamp totdat zij genezen waren. En de Heer zei tot Jozua, de zoon van Nun: Op de dag van vandaag heb ik de smaad van Egypte van jullie weggenomen, en hij noemde de naam van die plaats Gilgal. En de zonen van Israël vierden het pascha op de veertiende dag van de maand vanaf de avond in het westen van Jericho, aan de overzijde van de Jordaan, in de vlakte. En zij aten ongezuurd en nieuw brood van het graan van de aarde. Op deze dag hield het manna op nadat zij gegeten hadden van het graan van het land, en er was niet langer manna voor de zonen van Israël, maar zij oogstten het land van de palmbomen in dat jaar. En het gebeurde toen Jozua in Jericho was, en hij keek op met zijn ogen en zag een man voor hem staan, en het zwaard was getrokken in zijn hand, en Jozua naderde en zei tot hem: Bent u van ons, of van de tegenstanders? En hij zei tegen hem: Ik ben

opperbevelhebber van de legermacht van de Heer, nu ben ik gekomen. En Jozua viel op zijn gezicht op de aarde, en zei tot hem: Meester, wat beveel je jouw dienaar? En de opperbevelhebber van de Heer zegt tegen Jozua: Maak de sandaal los van je voeten, want de plaats waarop je nu staat, is heilig.

6

En Jericho was afgesloten en versterkt, en niemand ging eruit, noch ging erin. En de Heer zei tot Jozua: zie, ik lever Jericho aan jou over, en haar koning die daarin is, de machtigen die sterk zijn. Jij moet echter de strijders rondom haar in een kring plaatsen. En het zal zijn: wanneer jullie op de trompet blazen, laat al het volk tegelijk schreeuwen, en wanneer zij geschreeuwd hebben, zullen de muren van de stad vanzelf vallen, en al het volk zal naar binnen gaan, ieder recht vooruit de stad in stormend. En Jozua, de zoon van Nun, ging naar de priesters en zei tegen hen: beveel het volk rond te gaan en de stad te omcirkelen, en laat de strijders gewapend voor de Heer voorbij trekken. En zeven priesters die zeven heilige trompetten dragen, laten hen evenzo voor de Heer voorbijgaan, en laten hen krachtig blazen, en laat de ark van het verbond van de Heer volgen. Maar laten de strijders vooraan marcheren, en de priesters die de achterhoede vormen achter de ark van het verbond des Heren, trompet blazend. En aan het volk gaf Jozua bevel, zeggende: schreeuw niet, noch laat iemand jullie stem

horen, totdat hij de dag aankondigt om te schreeuwen, en dan zullen jullie schreeuwen. En de ark van het verbond van God ging, nadat zij rondom gegaan was, onmiddellijk weg naar het kamp en rustte daar. En op de tweede dag stond Jozua s morgens vroeg op, en de priesters namen de ark van het verbond van de Heer op. En de zeven priesters die de zeven trompetten droegen gingen voor de Heer uit, en na deze dingen kwamen de strijders binnen, en de overige menigte achter de ark van het verbond van de Heer, en de priesters bliezen op de trompetten, en de gehele overige menigte omcirkelde de stad zes keer van nabij, en ging weer terug naar het kamp; zo deed hij gedurende zes dagen. En op de zevende dag stonden zij bij dageraad op, en zij trokken zeven keer rond de stad op die dag. En het gebeurde bij de zevende omloop dat de priesters bliezen, en Jozua zei tot de zonen van Israël: roept uit, want de Heer heeft de stad aan jullie overgeleverd. En de stad zal vervloekt zijn, deze en alles wat erin is, voor de Heer der heerscharen, behalve Rahab de hoer - spaart haar, en alles wat in haar huis is. Maar jullie moeten je zeer hoeden voor het toegewijde ding, opdat jullie niet, na het overwogen te hebben, zelf iets nemen van het toegewijde ding, en het kamp van de zonen Israëls tot een vervloekt ding maken, en ons vernietigen. En al het zilver of goud, of brons of ijzer, zal heilig zijn voor de Heer en zal in de schatkamer van de Heer gebracht worden. En de priesters bliezen op de trompetten, en toen het volk het geluid van de trompetten hoorde, schreeuwde al het volk tegelijk met een groot en sterk strijdgeschreeuw, en de gehele muur viel rondom, en al het volk trok op naar de stad. En Jozua wijdde het en alles wat in de stad was, van man tot

vrouw, van jongeman tot oude man, en tot kalf en lastdier, aan de mond van het zwaard. En tot de twee jonge mannen die hadden uitgespied, zei Jozua: ga binnen in het huis van de vrouw en breng haar van daar naar buiten, en alles wat van haar is. En de twee jonge mannen die de stad bespied hadden, gingen het huis van de vrouw binnen, en zij brachten Rahab de hoer naar buiten, en haar vader, en haar moeder, en haar broers, en haar verwanten, en alles wat van haar was, en zij brachten haar buiten het kamp van Israël. En de stad werd verbrand met vuur, met alles wat erin was, behalve het zilver en het goud en het brons en het ijzer, die zij gaven om in de schatkamer van de Heer te worden gebracht. En Rachab de hoer, en heel haar vaderlijke huis redde Jozua levend, en hij vestigde haar in Israël tot op de dag van vandaag, omdat zij de verspieders verborg die Jozua gezonden had om Jericho te bespieden. En Jozua liet zweren op die dag voor de Heer, zeggende: vervloekt is de man die die stad zal bouwen; met zijn eerstgeborene zal hij haar funderen, en met zijn kleinste zal hij haar poorten oprichten. En zo deed Hiel uit Bethel het; bij Abiron zijn eerstgeborene fundeerde hij het, en bij de kleinste die bewaard bleef zette hij de poorten ervan op. En de Heer was met Jozua, en zijn naam was bekend in het hele land.

7

En de zonen van Israël begingen een grote overtreding, en zij verduisterden van de gewijde dingen, en Achar, zoon van

Charmi, zoon van Zambri, zoon van Zara, uit de stam van Juda, nam van de gewijde dingen, en de Heer werd toornig met woede op de zonen van Israël. En Jozua stuurde mannen naar Ai, die bij Bethel is, en zei: Bespied Ai. En de mannen gingen omhoog en bespiedden Ai. En zij keerden terug naar Jozua, en zij zeiden tot hem: Laat niet al het volk omhoog gaan, maar laat ongeveer tweeduizend of drieduizend mannen omhoog gaan en laat zij de stad belegeren; breng niet het hele volk daarheen, want zij zijn weinig. En ongeveer drieduizend mannen gingen op, en zij vluchtten voor de mannen van Ai. En de mannen van Ai doodden ongeveer zesendertig van hun mannen, en zij vervolgden hen vanaf de poort en verbrijzelden hen bij de afdaling, en het hart van het volk werd verschrikt en werd als water. En Jozua scheurde zijn kledingstukken, en Jozua viel op de aarde op zijn gezicht voor de Heer tot de avond, hij en de oudsten van Israël, en zij wierpen stof op hun hoofden. En Jozua zei, ik smeek u Heer, waarom heeft uw dienaar dit volk de Jordaan overgebracht om hem over te leveren aan de Amoriet, om ons te vernietigen En als we waren gebleven en ons hadden gevestigd bij de Jordaan. En wat zal ik zeggen, sinds Israël zijn nek heeft gekeerd voor zijn vijand? En wanneer de Kanaäniet en allen die het land bewonen dit gehoord hebben, zullen zij ons omringen en ons van de aarde verdelgen, en wat zult gij doen met uw grote naam? En de Heer zei tegen Jozua: Sta op, waarom ben jij op je gezicht gevallen? Het volk heeft gezondigd en het verbond overtreden, dat ik met hen gesloten heb; zij hebben gestolen van de toegewijde dingen en deze in hun vaten geworpen. En de zonen van Israël zullen niet in staat zijn stand

te houden tegenover hun vijanden, zij zullen de nek keren voor hun vijanden, omdat zij vervloekt werden. Ik zal niet langer met jullie zijn, indien jullie het vervloekte niet uit jullie midden verwijderen. Sta op en heilig het volk, en zeg dat zij zich moeten heiligen voor morgen. Deze dingen zegt de Heer, de God van Israël: het vervloekte is onder jullie, jullie zullen niet kunnen standhouden tegenover jullie vijanden, totdat jullie het vervloekte uit jullie midden verwijderen. En jullie zullen allen in de morgen verzameld worden volgens stammen, en de stam die de Heer aanwijst, zullen jullie brengen volgens clans, en de clan die de Heer aanwijst, zullen jullie brengen volgens huis, en het huis dat de Heer aanwijst, zullen jullie brengen volgens man. En wie aangewezen wordt, zal verbrand worden in vuur, en alles wat van hem is, omdat hij het verbond van de Heer overtrad en wetteloosheid deed in Israël. En Jozua stond vroeg op en bracht het volk naar voren volgens stammen, en de stam Juda werd aangewezen. En hij werd naar voren gebracht volgens clans, en de clan van de Zerahieten werd aangewezen. En hij werd per man gebracht, en Achar, zoon van Zambri, zoon van Zerah, werd aangewezen. En Jozua zei tegen Achar: Geef vandaag glorie aan de Heer, de God van Israël, en leg een belijdenis af, en vertel mij wat je hebt gedaan, en verberg het niet voor mij. En Achar antwoordde Joshua en zei: Waarlijk, ik heb gezondigd voor de Heer, de God van Israël, en aldus en aldus heb ik gedaan. Ik zag in de buit een kale bonte mantel, en tweehonderd zilveren didrachma, en een gouden tong van vijftig didrachma, en na ze overwogen te hebben nam ik ze, en zie, ze zijn verborgen in mijn tent, en het zilver is verborgen eronder. En Jozua zond

boodschappers, en zij renden naar de tent in het kamp, en deze dingen waren verborgen in zijn tent, en het zilver daaronder. En zij brachten ze uit de tent, en zij brachten ze naar Jozua en de oudsten van Israël, en zij plaatsten ze voor de Heer. En Jozua nam Achar, de zoon van Zara, en bracht hem naar het ravijn Achor, en zijn zonen, en zijn dochters, en zijn kalveren, en zijn lastdieren, en al zijn schapen, en zijn tent, en al zijn bezittingen, en al het volk met hem, en hij bracht hen naar Emekachor. En Jozua zei tegen Achar: Wat heb je ons vernietigd? De Heer heeft je volledig vernietigd, net zoals vandaag. En heel Israël stenigde hem met stenen, en ze richtten een grote hoop stenen voor hem op; en de Heer hield op met de toorn van de woede. Daarom noemde hij het Emekachor tot op deze dag.

8

En de Heer zei tot Jozua: vrees niet en wees niet bevreesd, neem met u al de mannen, de krijgers, en sta op en trek op naar Ai. Zie, ik heb in uw handen gegeven de koning van Ai en zijn land. En je zult met Ai doen zoals je met Jericho hebt gedaan, en met haar koning, en de buit van het vee zul je voor jezelf plunderen, maar leg voor jezelf een hinderlaag voor de stad aan de achterkant. En Jozua stond op en al het krijgsvolk om op te gaan naar Ai. En Jozua koos dertigduizend mannen machtig in kracht, en hij zond hen s nachts. En hij beval hun: Leg een hinderlaag achter de stad, blijf niet ver van de stad, en wees allen gereed. En ik en allen die met mij zijn zullen naar de stad naderen, en

het zal zijn dat wanneer de bewoners van Ai tegen ons uittrekken, juist zoals onlangs, wij voor hen zullen vluchten. En als zij achter ons zouden uitgaan, zullen wij hen van de stad wegtrekken, en zij zullen zeggen: Deze vluchten voor ons, op dezelfde wijze als voorheen. Maar jullie zullen opstaan uit de hinderlaag en naar de stad gaan. Volgens dit woord zult u handelen, zie, ik heb het u bevolen. En Jozua zond hen uit, en zij gingen naar de hinderlaag en gingen zitten tussen Bethel en Ai, ten westen van Ai. En Jozua stond s morgens vroeg op, inspecteerde het volk, en hij en de oudsten gingen voor het volk uit naar Ai. En al het krijgsvolk met hem trok op, en gaande kwamen zij tegenover de stad vanuit het oosten. En de hinderlaag van de stad was vanaf de zee. En het gebeurde toen de koning van Ai zag, haastte hij zich en ging uit naar de ontmoeting met hen rechtstreeks naar de oorlog, hij en al het volk met hem; en hij wist niet dat er een hinderlaag voor hem was achter de stad. En hij zag het, en Jozua en Israël trokken zich terug voor hen. En zij vervolgden de zonen van Israël, en zelf keerden zij zich af van de stad. Niemand werd achtergelaten in Ai, die niet Israël achtervolgde; en zij lieten de stad open achter, en zij achtervolgden Israël. En de Heer zei tot Jozua: strek je hand uit met de speer die in je hand is naar de stad, want in jouw handen heb ik haar overgeleverd; en de hinderlaag zal snel opstaan uit hun plaats. En Jozua strekte zijn hand met de speer uit naar de stad; en de hinderlaag stond snel op van hun plaats; en zij gingen naar buiten toen hij zijn hand uitstrekte, en zij gingen de stad binnen, en zij grepen haar; en zij haastten zich en staken de stad in brand met vuur. En toen de inwoners van Ai

achter zich omkeken, zagen zij rook opstijgen uit de stad naar de hemel, en zij hadden niet langer een plaats waar zij heen konden vluchten, deze kant noch die kant. En Jozua en heel Israël zagen dat de hinderlaag de stad genomen had en dat de rook van de stad opging naar de hemel, en zich omdraaiend sloegen zij de mannen van Ai. En dezen gingen uit de stad uit naar de ontmoeting, en zij werden ingesloten tussen het kamp, dezen van hier en dezen van daar, en zij sloegen hen totdat er van hen geen overlevende en ontsnapte werd achtergelaten. En zij grepen de koning van Ai levend en brachten hem naar Jozua. En toen de zonen van Israël ophielden met het doden van allen in Ai, en degenen in de velden, en op de berg bij de afdaling, waar zij hen vandaar tot het einde vervolgden, keerde Jozua terug naar Ai en sloeg het met de scherpte des zwaards. En de gevallenen op die dag waren van man tot vrouw twaalf duizend, allen de inwoners van Ai. Behalve de buit in de stad, namen de zonen van Israël alles wat zij plunderden voor zichzelf, volgens het bevel van de Heer, op de wijze zoals de Heer het Jozua bevolen had. En Jozua verbrandde de stad met vuur, hij maakte het een onbewoonde hoop voor eeuwig tot op deze dag. En de koning van Ai hing hij op aan een gevorkte boom, en hij was op de boom tot de avond, en toen de zon onderging beval Jozua, en zij haalden zijn lichaam neer van de boom, en zij wierpen het in de put, en zij stapelden een hoop stenen op hem, tot op deze dag.

9

Toen nu de koningen van de Amorieten die aan de overkant van de Jordaan waren, die in het bergland, en die in het laagland, en die aan heel de kust van de grote zee, en die naar de Anti-Libanon, en de Hethieten, en de Kanaänieten, en de Ferezieten, en de Hevieten, en de Amorieten, en de Girgasieten, en de Jebusieten dit hoorden, kwamen zij samen op dezelfde plaats om oorlog te voeren tegen Jozua en Israël, allen tegelijk. En de inwoners van Gibeon hoorden alles wat de Heer aan Jericho en aan Ai had gedaan. En zij handelden inderdaad ook zelf met sluwheid, en gekomen zijnde voorzagen zij zichzelf van proviand en bereidden zij zich voor, en genomen hebbende oude zakken op hun schouders en oude en gescheurde dichtgebonden wijnzakken, en de holtes van hun sandalen en hun sandalen oud en gelapt aan hun voeten, en hun kleren versleten op hen, en hun brood van de proviand droog en beschimmeld en aangevreten. En zij kwamen naar Jozua in het kamp van Israël in Gilgal, en zij zeiden tot Jozua en Israël: Uit een ver land zijn wij gekomen, en nu, sluit met ons een verbond. En de zonen van Israël zeiden tot de Chivviet: Zie toe, woont gij niet te midden van ons, en hoe zouden wij met u een verbond maken? En zij zeiden tegen Jozua: Wij zijn uw dienaren. En Jozua zei tegen hen: Vanwaar zijn jullie, en vanwaar zijn jullie gekomen? En zij zeiden: van ver land zijn uw kinderen gekomen in de naam van de Heer uw God; want wij hebben zijn naam gehoord, en alles wat hij deed in Egypte, en alles wat hij deed aan de koningen van de Amorieten die aan de overkant van de Jordaan waren, aan Sihon koning van de Amorieten, en aan Og koning van Bashan, die woonde in Astaroth en in Edrei. En

nadat zij het gehoord hadden, zeiden onze ouderlingen en allen die ons land bewonen tot ons: Neem proviand mee voor de reis, ga hen tegemoet en zeg tot hen: Wij zijn uw dienaren, sluit nu een verbond met ons. Deze broden voorzagen wij warm op de dag dat wij vertrokken om naar jullie te komen, maar nu zijn zij opgedroogd en beschimmeld geworden. En deze wijnzakken van de wijn die wij nieuw vulden, en deze zijn gebarsten, en onze kledingstukken en onze sandalen zijn zeer versleten van de lange weg. En de heersers namen van hun voorraad, en zij vroegen de Heer niet. En Jozua sloot vrede met hen, en zij sloten met hen een verbond om hen te redden, en de leiders van de vergadering zwoeren het hun. En het gebeurde na drie dagen, nadat het verbond met hen gesloten was, dat zij hoorden dat zij van nabij waren en dat zij in hun midden woonden. En de zonen van Israël vertrokken en zij kwamen in hun steden; en hun steden waren Gibeon en Chephirah en Beeroth en de steden van Jearim. En de zonen Israëls vochten niet tegen hen, omdat alle leiders bij de Heer, de God van Israël, gezworen hadden, en de hele vergadering morde tegen de leiders. En de heersers zeiden tot de hele vergadering: wij hebben hun gezworen bij de Heer, de God van Israël, en nu zullen wij hen niet kunnen aanraken. Dit zullen we doen: hen levend vangen en hen in leven houden, en er zal geen toorn over ons komen vanwege de eed die we hun gezworen hebben. Zij zullen leven en zij zullen houthakkers en waterdragers zijn voor de hele vergadering, juist zoals de leiders tot hen zeiden. En Jozua riep hen samen en zei tot hen: Waarom hebt u mij bedrogen door te zeggen: Wij zijn zeer ver van u, terwijl u buren bent van degenen die bij ons wonen? En nu bent

u vervloekt, er zal niet ophouden uit u slaaf, noch houthakker, noch waterdrager aan mij en aan mijn God. En zij antwoordden Jozua, zeggende, het werd ons gerapporteerd wat de Heer jouw God Mozes zijn dienaar bevolen heeft, om jullie dit land te geven, en om ons en allen die erop wonen totaal te vernietigen voor jullie uit; en wij vreesden zeer voor onze levens voor jullie uit, en wij deden deze zaak. En nu zie, wij zijn aan jullie onderworpen; zoals het jullie bevalt en zoals het jullie goed lijkt, doe met ons. En zij deden hun aldus, en Jozua redde hen op die dag uit de handen van de zonen Israëls, en zij doodden hen niet. En Jozua stelde hen aan in die dag als houthakkers en waterdragers voor de hele vergadering en voor het altaar van God; daarom werden de inwoners van Gibeon houthakkers en waterdragers van het altaar van God tot op de dag van vandaag, en voor de plaats die de Heer zou kiezen.

10

Toen hoorde Adonibezek, koning van Jeruzalem, dat Jozua Ai genomen had en het volledig vernietigd had, zoals zij met Jericho en haar koning gedaan hadden, zo hadden zij ook met Ai en haar koning gedaan, en dat de inwoners van Gibeon overgelopen waren naar Jozua en naar Israël, en zij waren zeer bang voor hen; want hij wist dat Gibeon een grote stad was, zoals een van de moedersteden, en al haar mannen waren sterk. En Adonibezek, koning van Jeruzalem, stuurde naar Elam, koning van Hebron, en naar Phidon, koning van Jarmuth, en

naar Jeftha, koning van Lachis, en naar Dabein, koning van Adullam, zeggend: kom, ga op naar mij, en help mij, en laten wij oorlog voeren tegen Gibeon; want zij zijn overgelopen naar Jozua en naar de zonen van Israël. En zij gingen op, de vijf koningen van de Jebusieten: koning van Jeruzalem, en koning van Hebron, en koning van Jarmuth, en koning van Lachis, en koning van Adullam, zijzelf en al hun volk. En ze sloegen het beleg rond Gibeon, en ze belegerden het. En de bewoners van Gibeon stuurden naar Jozua naar het kamp van Israël in Gilgal, zeggende: laat je handen niet los van je dienaren; kom snel naar ons toe, en help ons, en red ons; omdat alle koningen van de Amorieten, de bewoners van het bergland, tegen ons verzameld zijn. En Jozua ging op uit Gilgal, hij en al het krijgsvolk met hem, allen machtig in kracht. En de Heer zei tot Jozua: vrees hen niet, want in jouw handen heb ik hen gegeven; niemand van hen zal voor jullie overblijven. En omdat Jozua plotseling op hen afkwam, trok hij de hele nacht op vanuit Gilgal. En de Heer bracht hen in verwarring voor het aangezicht van de zonen Israëls, en de Heer verbrijzelde hen met een grote verbrijzeling in Gibeon, en zij vervolgden hen langs de weg van de beklimming van Beth-horon, en zij sloegen hen neer tot Azeka en tot Makkeda. Maar terwijl zij vluchtten van het aangezicht van de zonen Israëls op de afdaling van Horonein, wierp de Heer hagelstenen uit de hemel op hen tot Azeka, en er waren meer doden door de hagelstenen dan degenen die de zonen Israëls met het zwaard in de oorlog doodden. Toen sprak Jozua tot de Heer, op de dag dat God de Amoriet onder controle van Israël overleverde, toen hij hen in Gibeon verbrijzelde, en zij

verbrijzeld werden voor het aangezicht van de zonen van Israël, en Jozua zei: sta stil, zon, boven Gibeon, en maan, boven het ravijn Aijalon. En de zon en de maan stonden stil, totdat God hun vijanden verdedigde, en de zon stond in het midden van de hemel, zij ging niet voorwaarts naar haar ondergang tot het einde van één dag. En er gebeurde geen dag zoals deze, noch eerder noch later, zodat God naar een mens luisterde, omdat de Heer meevocht met Israël. En deze vijf koningen vluchtten en verborgen zich in de grot in Makeda. En het werd aan Jozua gerapporteerd, met de woorden: De vijf koningen zijn verborgen gevonden in de grot in Makkeda. En Jozua zei: Rol stenen voor de ingang van de grot en stel mannen aan om hen te bewaken. Maar jullie, sta niet stil, achtervolg jullie vijanden, en grijp hun achterhoede, en laat hen niet binnengaan in hun steden, want de Heer onze God heeft hen overgeleverd in onze handen. En het gebeurde toen Jozua en alle zonen van Israël rustten van het slaan van hen met een zeer grote slag tot het einde, en de overlevenden werden gered naar de versterkte steden. En al het volk keerde gezond terug naar Jozua in Makkeda, en niemand van de zonen Israëls gromde met zijn tong. En Jozua zei: Open de grot en breng deze vijf koningen uit de grot. En zij brachten de vijf koningen uit de grot: de koning van Jeruzalem, en de koning van Hebron, en de koning van Jarmuth, en de koning van Lachis, en de koning van Odollam. En sinds zij hen naar Jozua hadden uitgebracht, riep Jozua geheel Israël samen, en de aanvoerders van de oorlog die hem begeleidden, zeggende tot hen: gaat vooruit en plaatst jullie voeten op hun nekken, en genaderd hebbende plaatsten zij hun voeten op hun nekken. En

Jozua zei tot hen: Vrees hen niet, noch wees bevreesd, wees moedig en wees sterk, omdat de Heer aldus zal doen aan al uw vijanden die gij bestrijdt. En Jozua doodde hen en hing hen op aan vijf houten palen, en zij hingen aan de houten palen tot de avond. En het gebeurde bij zonsondergang dat Jozua beval, en zij haalden hen van de houten neer, en zij wierpen hen in de grot waarin zij daar gevlucht waren, en zij rolden stenen op de grot tot op de dag van vandaag. En zij namen Makkedah in op die dag, en zij vermoordden het met de scherpte van het zwaard, en zij vernietigden geheel elk ademend wezen dat daarin was, en er werd niemand daarin gelaten die gered was en ontsnapt, en zij deden aan de koning van Makkedah op dezelfde wijze als zij aan de koning van Jericho hadden gedaan. En Jozua ging weg, en heel Israël met hem, uit Makkeda naar Libna, en hij belegerde Libna. En de Heer leverde het in de handen van Israël, en zij namen het en zijn koning, en zij vermoordden het met de mond van het zwaard, en elk ademend wezen daarin, en er werd niemand daarin gelaten die gered of ontsnapt was, en zij deden met zijn koning zoals zij gedaan hadden met de koning van Jericho. En Jozua ging weg, en heel Israël met hem, uit Lebna naar Lachis, en belegerde het, en belegerde het. En de Heer gaf Lachis over in de handen van Israël. En hij nam het op de tweede dag, en zij doodden het met de mond van het zwaard, en zij vernietigden het volledig, op de manier zoals zij met Lebna gedaan hadden. Toen ging Elam, koning van Gezer, op om Lachis te helpen, en Jozua sloeg hem met de mond des zwaards, en zijn volk, totdat er van hen geen overlevende en ontsnapte werd achtergelaten. En Jozua ging

weg en heel Israël met hem van Lachis naar Odollam, en hij belegerde het en belegerde het. En de Heer leverde het in de hand van Israël, en zij namen het op die dag, en vermoordden het met de mond van het zwaard, en alles wat ademde vermoordden zij in vernietiging, op de manier zoals zij deden met Lachis. En Jozua ging weg en heel Israël met hem naar Hebron, en belegerde het. En zij sloegen het met de scherpte van het zwaard, en al het ademende dat daarin was, er was niemand gered, op dezelfde wijze als zij met Odollam hadden gedaan, vernietigden zij het, en alles wat daarin was. En Jozua keerde terug en heel Israël naar Debir; en nadat zij het belegerd hadden, namen zij het, en de koning ervan, en de dorpen ervan; en hij sloeg het met de mond van het zwaard, en zij vernietigden het volledig, en alles wat ademde erin; en zij lieten niemand over die gered was; op welke manier zij handelden met Hebron en met de koning ervan, zo handelden zij met Debir en met de koning ervan. En Jozua sloeg heel het land van de bergstreek, en de Negev, en de vlakte, en de Asedoth, en de koningen ervan; zij lieten van hen geen overlevende over; en alles wat adem van leven had vernietigde hij volkomen, op de wijze zoals de Heer de God van Israël geboden had, van Kades Barnea tot Gaza heel Gosom tot Gibeon. En alle hun koningen en hun land versloeg Jozua ineens, omdat de Heer, de God van Israël, meevocht met Israël.

11

Toen Jabis koning van Hazor hoorde, stuurde hij naar Jobab koning van Maron, en naar de koning van Simeon, en naar de koning van Aziph, en naar de koningen bij het grote Sidon, naar de bergstreek en naar Araba tegenover Keneroth, en naar de vlakte, en naar Phenaeddor, en naar de Kanaänieten aan de kust van het oosten, en naar de Amorieten aan de kust, en de Hethieten, en Ferezieten, en Jebusieten die in de berg waren, en de Hevieten, en die onder de Hermon naar het land Massyma. En zij gingen uit en hun koningen met hen, net als het zand van de zee in menigte, en paarden en strijdwagens zeer vele. En alle koningen kwamen samen en zij arriveerden tezamen, en zij sloegen hun kamp op bij het water van Maron om oorlog te voeren tegen Israël. En de Heer zei tot Jozua: Vrees niet voor hun aangezicht, omdat ik morgen op dit uur hen verslagen zal overleveren voor Israël. Hun paarden zul je verlammen en hun strijdwagens zul je verbranden in vuur. En Jozua kwam met al het krijgsvolk plotseling bij het water van Maron op hen af, en zij vielen op hen aan in het bergland. En de Heer leverde hen in de handen van Israël, en terwijl zij hen sloegen, vervolgden zij hen tot Sidon de Grote, en tot Maseron, en tot de vlakten van Massoch in het oosten, en zij sloegen hen neer totdat er van hen geen overlevende overgelaten werd. En Jozua deed met hen zoals de Heer hem geboden had: hun paarden verlamde hij, en hun strijdwagens verbrandde hij met vuur. En Jozua keerde terug in die tijd, en hij veroverde Hazor en haar koning; Hazor was voorheen heersend over al deze koninkrijken. En zij doodden elk ademend wezen daarin met het zwaard, en zij vernietigden allen volkomen, en er werd geen ademend wezen

daarin achtergelaten, en Hazor verbrandden zij met vuur. En alle steden van de koninkrijken, en hun koningen nam Jozua, en hij doodde hen met de mond van het zwaard; en zij vernietigden hen volkomen, op de manier die Mozes de dienaar van de Heer geboden had. Maar alle versterkte steden verbrandde Israël niet, behalve Hazor alleen verbrandde Israël, en alle buit ervan plunderden de zonen van Israël voor zichzelf; maar hen allen vernietigden zij geheel met de mond van het zwaard, totdat hij hen vernietigde; zij lieten van hen niets ademends achter. Zoals de Heer aan Mozes zijn dienaar gebood, en Mozes evenzo aan Jozua gebood, en zo deed Jozua, hij overtrad niets van alles wat Mozes hem gebood. En Jozua nam al het bergachtige land, en al het land Negev, en al het land Gosen, en het laagland, en het naar het westen, en de berg Israël, en de laaglanden bij de berg vanaf berg Halak, en die opgaat naar Seir, en tot Baal-Gad, en de vlaktes van de Libanon onder de berg Hermon; en al hun koningen nam hij, en doodde, en doodde. En Jozua voerde vele dagen oorlog tegen deze koningen. En er was geen stad die Israël niet nam, alles namen zij in oorlog. Dat het door de Heer gebeurde dat hun hart versterkt werd om Israël in oorlog te ontmoeten, opdat zij vernietigd zouden worden, zodat hun geen genade gegeven zou worden, maar opdat zij vernietigd zouden worden, op de wijze zoals de Heer tot Mozes zei. En Jozua kwam in die tijd en vernietigde de Enakieten uit het bergland, uit Hebron en uit Debir en uit Anaboth en uit heel Juda met hun steden, en Jozua vernietigde hen. Er werden geen Anakim overgelaten van de zonen Israëls, maar behalve in Gaza, en in Gath, en in Ashdod werden zij overgelaten. En Jozua nam het

hele land in, zoals de Heer aan Mozes bevolen had, en Jozua gaf het als erfenis aan Israël, verdeeld volgens hun stammen, en het land rustte van de oorlog.

12

En dit zijn de koningen van de aarde die de zonen van Israël gedood hebben, en zij erfden hun land voorbij de Jordaan vanaf de opgang van de zon, van de vallei Arnon tot de berg Hermon, en het gehele land Arabah in het oosten. Sihon, de koning van de Amorieten, die woonde in Heshbon, heersend vanaf Arnon, dat in de vallei ligt volgens een deel van de vallei, en de helft van Gilead tot Jabbok, de grenzen van de zonen van Ammon. En de Arabah tot aan de zee van Chinnereth naar het oosten, en tot aan de zee van de Arabah, de Zoutenzee, vanaf het oosten, de weg naar Beth-jeshimoth, vanaf Teman die bij Asedoth Phasga ligt. En Og koning van Basan was overgebleven van de reuzen, die woonde in Astaroth en in Edrei, heersend vanaf berg Hermon en vanaf Salcah, en heel Basan tot de grenzen van de Geshurieten, en de Maachatieten, en de helft van Gilead, de grenzen van Sihon koning van Heshbon. Mozes, de zoon van de Heer, en de zonen van Israël sloegen hen; en Mozes gaf het in erfenis aan Ruben, en Gad, en aan de helft van de stam van Manasse. En dit zijn de koningen van de Amorieten, die Jozua en de zonen van Israël doodden aan de overzijde van de Jordaan bij de zee van Baäl-Gad in de vlakte van de Libanon, en tot aan de berg Halak die opgaat naar Seïr; en Jozua gaf het aan de

stammen van Israël om te erven volgens hun lot, in het bergland, en in de vlakte, en in de Araba, en in Asdod, en in de woestijn, en de Negev; de Hethiet, en de Amoriet, en de Kanaäniet, en de Periziet, en de Heviet, en de Jebusiet. De koning van Jericho, en de koning van Ai, die nabij Bethel is, koning van Jeruzalem, koning van Hebron, koning van Jarmuth, koning van Lachis, koning van Elam, koning van Gezer, koning van Debir, koning van Geder, koning van Horma, koning van Ader, koning van Libna, koning van Adullam, koning van Elath, koning van Tappuah, koning van Hefer, koning van Afek van Sharon, koning van Asom, koning van Simron, koning van Madon, koning van Achsaf, koning van Kades, koning van Jokneam, koning van Dor, koning van Jokneam van Karmel, koning van Adullam van Fenneador, koning van Gai van Galilea, koning van Tirza; al deze koningen negenentwintig.

13

En Jozua was op hoge leeftijd gekomen, en de Heer zei tot Jozua: jij bent op hoge leeftijd gekomen, en er is nog veel land overgebleven als erfenis. En dit is het land dat achtergelaten is; de grenzen van de Filistijnen, de Gesurieten, en de Kanaänieten, van het onbewoonde gebied dat tegenover Egypte ligt tot de grenzen van Ekron aan de linkerkant van de Kanaänieten, wordt gerekend tot de vijf satrapieën van de Filistijnen, de Gazieten, en de Asdodieten, en de Askelonieten, en de Gittieten, en de Ekronieten, en de Avvieten, uit Teman en heel het land

Kanaän tegenover Gaza, en de Sidoniërs tot Afek, tot de grenzen van de Amorieten, en heel het land Galiath van de Filistijnen, en heel de Libanon van zonsopgang van Gilgal onder de berg Hermon tot de ingang van Hamath, ieder die het bergland bewoont van de Libanon tot Masereth Memphomaim. Alle Sidoniërs, ik zal hen vernietigen van het aangezicht van Israël; maar verdeel het bij lot aan Israël, op de manier zoals ik jou gebood. En nu verdeel dit land als erfenis aan de negen stammen en aan de halve stam van Manasse. Van de Jordaan tot aan de grote zee naar het westen toe zul je het geven; de grote zee zal de grens vormen. Aan de twee stammen, en aan de halve stam van Manasse, aan Ruben en aan Gad, gaf Mozes land aan de overzijde van de Jordaan; naar het oosten van de zon heeft Mozes, de dienaar van de Heer, aan hen gegeven, van Aroër, dat ligt op de oever van de stroom Arnon, en de stad die in het midden van de kloof ligt, en heel Misor van Medeba; alle steden van Sihon, koning van de Amorieten, die regeerde in Hesbon tot aan de grenzen van de zonen van Ammon; en Gilead, en de grenzen van Gesur, en de Maächatieten, heel de berg Hermon, en heel Basan tot Salcha; heel het koninkrijk van Og in Basan, die regeerde in Astarot en in Edrei; deze was overgebleven van de reuzen, en Mozes versloeg hem en vernietigde hem. En de zonen van Israël vernietigden de Gesurieten, de Maachatieten en de Kanaänieten niet, en de koning van de Gesurieten en de Maachatieten woonden onder de zonen van Israël tot op de dag van vandaag. Behalve aan de stam Levi werd geen erfenis gegeven, de Heer de God van Israël, deze is hun erfenis, zoals de Heer tot hen zei, en dit is de verdeling, die Mozes verdeelde aan

de zonen van Israël in Araboth Moab aan de overzijde van de Jordaan tegenover Jericho. En Mozes gaf de stam Ruben volgens hun clans. En hun grenzen werden van Aroër, die ligt tegenover het ravijn Arnon, en de stad die in het ravijn Arnon is; en heel Misor, tot Hesbon, en alle steden die in Misor zijn, en Dibon, en Bamoth Baäl, en het huis van Meelboth, en Basan, en Bakedmoth, en Mephaath, en Kiriathaim, en Sibma, en Serada, en Sion in de berg Enab, en Beth Peor, en Asdoth Pisga, en Beth Jeshimoth, en alle steden van Misor, en heel het koninkrijk van Sihon koning van de Amorieten, die Mozes sloeg, hem en de leiders van Midian, en Evi, en Rekem, en Sur, en Hur, en Reba heerser van de buit van Sion, en de inwoners van Sion. En zij doodden Balaam, de ziener, de zoon van Beor, in de strijd. Het gebeurde dat de grenzen van Reuben de Jordaan als grens hadden; dit was de erfenis van de zonen van Reuben volgens hun clans, hun steden en hun boerderijen. Mozes gaf aan de zonen van Gad volgens hun clans. En de grenzen van hen werden Jazer, alle steden van Gilead, en de helft van het land van de zonen van Ammon tot Arabah, die ligt tegenover Arad. En van Heshbon tot Araboth volgens de Mizpah, en Botanim, en Maan tot de grenzen van Dibon, en Enadom en Othargai en Bainthanabra en Succoth en Shaphan en het overige koninkrijk van Sihon koning van Heshbon; en de Jordaan zal de grens vormen tot het deel van de zee van Chinnereth aan de overzijde van de Jordaan vanuit het oosten. Dit is de erfenis van de zonen van Gad volgens hun clans en volgens hun steden. Volgens hun clans zullen zij de nek terugkeren voor hun vijanden, omdat het gebeurde volgens hun clans: hun steden en hun boerderijen. En

Mozes gaf aan de helft van de stam Manasse volgens hun clans. En hun grenzen werden van Maan, en het gehele koninkrijk Basan, en het gehele koninkrijk van Og, koning van Basan, en alle dorpen van Jair, die in Basan zijn, zestig steden. En de helft van Gilead, en in Ashtaroth, en in Edrei, de steden van het koninkrijk van Og in Bashan, aan de zonen van Machir, zonen van Manasse, en aan de helft van de zonen van Machir, zonen van Manasse, volgens hun clans. Dezen die Mozes als erfenis toewees voorbij de Jordaan in Araboth Moab, aan de overzijde van de Jordaan bij Jericho, vanuit het oosten.

14

En dit zijn degenen die de erfenis verdeelden aan de zonen Israëls in het land Kanaän, aan wie Eleazar de priester, en Jozua de zoon van Nun, en de hoofden van de families der stammen van de zonen Israëls erfden. Volgens loten erfden zij, op de manier zoals de Heer gebood door de hand van Jozua aan de negen stammen, en aan de halve stam van de overzijde van de Jordaan. En aan de Levieten gaf hij geen erfdeel onder hen, omdat de zonen van Jozef twee stammen waren, Manasse en Efraïm; en er werd geen deel in het land gegeven aan de Levieten, behalve steden om te bewonen, en hun weidegronden voor het vee, en hun vee. Zoals de Heer het Moses gebood, zo deden de zonen van Israël, en zij verdeelden het land. En de zonen van Juda kwamen naar Jozua in Gilgal, en Kaleb, de zoon van Jefunne de Kenizziet, zei tegen hem: Jij weet het woord dat

de Heer sprak tot Mozes, de man van God, over mij en jou in Kades Barnea. Want ik was veertig jaar toen Mozes, de dienaar van God, mij van Kades Barnea zond om het land te verspieden, en ik antwoordde hem een woord volgens zijn gedachte. Mijn broers die met mij opgegaan waren veranderden het hart van het volk, maar ik was volledig vastbesloten de Heer mijn God te volgen. En Mozes zwoer op die dag, zeggende: het land waarop je stapte, zal aan jou in erfenis zijn en aan jouw kinderen tot in eeuwigheid, omdat je je hebt toegewijd om de Heer onze God te volgen. En nu heeft de Heer me gevoed op de manier die hij zei; dit is het vijfenveertigste jaar, sinds de Heer dit woord sprak tot Mozes; en Israel ging in de woestijn; en nu zie, ik ben vandaag vijfentachtig jaar oud; nog ben ik vandaag sterk, zoals toen Mozes me zond, evenzo ben ik nu sterk om uit te trekken en de oorlog in te gaan. En nu vraag ik u deze berg, zoals de Heer op die dag zei, omdat u dit woord op die dag hebt gehoord, maar nu zijn de Anakim daar, versterkte en grote steden, als dus de Heer met mij is, zal ik hen verdelgen, op de wijze zoals de Heer tot mij zei. En Jozua zegende hem, en gaf Hebron aan Kaleb, de zoon van Jefunne, de zoon van Kenaz, als erfdeel. Daarom werd Hebron het erfdeel van Caleb, de zoon van Jephunneh de Kenizziet, tot op deze dag, omdat hij het bevel van de Heer, de God van Israël, gevolgd had. De naam van Hebron was eerder Stad Argob, de metropolis van de Anakim, en het land hield op met oorlog.

15

En het gebeurde dat de grenzen van de stam Juda volgens hun clans waren van de grenzen van Idumea, van de woestijn Sin tot Kades naar het zuiden. En hun grenzen kwamen van het zuiden tot aan een deel van de Zoutzee, vanaf de bergrug die naar het zuiden leidt. En het gaat door tegenover de beklimming van Akrabbim; en het gaat rond Sena, en het gaat omhoog vanuit het zuiden naar Kadesh Barnea; en het gaat uit Hezron, en het gaat omhoog naar Addar; en het gaat uit naar het westen van Kadesh, en het gaat uit naar Azmon, en het strekt zich uit tot het ravijn van Egypte; en de uitgang van de grenzen zal zijn naar de zee; dit zijn hun grenzen vanuit het zuiden. En de grenzen vanaf het oosten: heel de zoute zee tot de Jordaan. En hun grenzen van het Noorden, en van de heuvelrug van de zee en van het deel van de Jordaan. De grens gaat omhoog naar Beth Haglaam en loopt langs vanaf het noorden naar Beth Arabah, en de grens stijgt op naar de steen van Bohan, zoon van Reuben. En de grens stijgt op naar het vierde van het ravijn Achor, en daalt af naar Gilgal, die tegenover de helling van Adummim is, die ten zuiden van het ravijn is, en strekt zich uit naar het water van de bron van de zon, en zijn uitgang zal de bron Rogel zijn. En de grens stijgt op naar het ravijn Hinnom, op de rug van de Jebusiet vanaf het zuiden; dit is Jeruzalem; en de grens strekt zich uit naar de top van de berg, die tegenover het ravijn Hinnom naar de zee is, die vanaf het deel van het land Refaïm in het noorden is. En de grens strekt zich uit vanaf de top van de berg naar de bron van water Naftho, en strekt zich uit naar de berg Efron, en zal de grens leiden naar Baäl; dit is de stad Jearim. En de grens zal rondgaan van Baal naar de zee, en zal doorgaan naar de berg

Assar op de rug van de stad Jarin vanuit het Noorden; deze is Chaslon; en zal neerdalen naar de stad van de zon, en zal doorgaan naar het Zuiden; En de grens strekt zich uit volgens de rug van Ekron naar het noorden, en de grenzen zullen zich uitstrekken naar Succoth, en de grenzen zullen doorgaan naar het Zuiden, en zullen zich uitstrekken naar Lebna, en de uitgang van de grenzen zal zijn naar de zee; En hun grenzen vanaf de zee, de grote zee zal de grens zijn. Deze zijn de grenzen van de zonen van Juda rondom volgens hun clans. En aan Caleb, de zoon van Jephunneh, gaf hij een deel te midden van de zonen van Juda op bevel van God, en Joshua gaf hem de stad Arbok, de hoofdstad van Anak; deze is Hebron. En Kaleb, de zoon van Jefunne, vernietigde van daar de drie zonen van Enak: Sesai en Talmai en Achiman. En Caleb trok van daar op tegen de inwoners van Debir, en de naam van Debir was eerder Stad der Geschriften. En Caleb zei: wie de stad van de Geschriften neemt en verovert en bezit van haar neemt, aan hem zal ik mijn dochter Achsa tot vrouw geven. En Othniel, zoon van Kenaz, broeder van Caleb, nam haar, en hij gaf aan hem Achsah, zijn dochter, tot vrouw. En het gebeurde bij haar vertrek dat zij hem raadde, zeggende: Ik zal mijn vader om een veld vragen. En zij riep uit vanaf de ezel, en Kaleb zei tot haar: Wat is er met jou? En zij zei tot hem: Geef mij een zegen, omdat je mij naar het land Negeb hebt gegeven, geef mij de Bothanis. En hij gaf haar de Gonathlah de bovenste en de Gonathlah de onderste. Dit is de erfenis van de stam van de zonen van Judah. Hun steden werden steden bij de stam van de zonen van Juda op de grenzen van Edom in de woestijn, en Baiseleel, en Ara, en Asor, en Ikam,

en Regma, en Arouel, en Kades, en Asorionain, en Mainam, en Balmainan, en hun dorpen, en de steden Aseron, dit is Asor, en Sen, en Salmaa, en Molada, en Seri, en Baifalat, en Cholaseola, en Bersabee; en hun dorpen, en hun hoeves, Bala, en Bakok, en Asom, en Elboudad, en Betel, en Herma, en Sekelak, en Macharim, en Sethennak, en Labos, en Sale, en Eromoth; negenentwintig steden, en hun dorpen. In de vlakte: Ashtaol, Zorah en Eshtaol. En Ramen, en Tano, en Ilouthoth, en Maiani, en Iermouth, en Adullam, en Membra, en Saocho, en Iazeka, en Sakarim, en Gadera, en de buitenhuizen ervan; veertien steden, en hun dorpen. Senna, en Adasan, en Migdal Gad, en Dalad, en Mizpa, en Iachareel, en Basedoth, en Ideadalea, en Chabra, en Maches, en Maachos, en Geddor, en Bagadiel, en Noman, en Machedan; zestien steden, en hun dorpen; Libna, en Ithak, en Anoch, en Jana, en Nasib, en Keilam, en Akiezi, en Kezib, en Bathesar, en Aijalon; tien steden, en hun dorpen; Ekron, en haar dorpen, en hun hoeven, vanaf Ekron Gemna; en alle die nabij Asdod zijn; en hun dorpen, Asiedoth, en haar dorpen, en haar hoeven; Gaza, en haar dorpen, en haar hoeven tot aan de stroom van Egypte, en de grote zee verdeelt. En in het bergland Samir, en Jether, en Socha, en Renna, en de stad van Geschriften, dit is Debir, en Anon, en Es, en Man, en Aisam, en Gosen, en Chalou, en Channa, en Gelom; elf steden, en hun dorpen; Airem, en Remna, en Soma, en Jemain, en Baithachou, en Phakoua, en Euma, en de stad Arbok, dit is Hebron, en Soraith; negen steden, en hun hoeves; Maor, en Karmel, en Ozib, en Itan, en Jariel, en Arikam, en Zakanaim, en Gibea, en Thamnatha; negen steden, en hun dorpen; Ailoua, en Beth Zur, en Geddon, en Magaroth, en

Baithanam, en Thekoum; zes steden, en hun dorpen; Kariathbaal, dit is de stad Jarim, en Sotheba; twee steden, en hun hoeves; en Baddargeis, en Tharabaam, en Ainon, en Aiochioza, en Naphlazon, en de steden van Sadon, en Arkades; zeven steden, en hun dorpen. En de Jebusiet woonde in Jeruzalem, en de zonen van Juda waren niet in staat hen te vernietigen, en de Jebusieten woonden in Jeruzalem tot op deze dag.

16

En het gebeurde dat de grenzen van de zonen van Jozef liepen vanaf de Jordaan bij Jericho vanaf het oosten, en het zal opgaan van Jericho naar het bergland, de woestijn, naar Bethel Luz. En het zal uitgaan naar Bethel en voorbijgaan langs de grenzen van Ahatarthi. En het zal doorgaan naar de zee, naar de grenzen van Aptalim tot aan de grenzen van Beth-horon beneden, en hun uitgang zal zijn naar de zee. En de zonen van Jozef, Efraïm en Manasse, erfden. En de grenzen van de zonen van Ephraim werden vastgesteld volgens hun clans, en de grenzen van hun erfenis waren vanaf het oosten Ataroth en Eroch tot aan het hoger gelegen Beth horon en Gazara. En de grenzen zullen komen bij de zee naar Icasmon van het Noorden Heet; het zal rondgaan naar het oosten naar Thenasa, en Selles, en het zal passeren van het oosten naar Ianoka, en naar Macho, en Ataroth, en hun dorpen; en het zal komen bij Jericho, en het zal uitgaan bij de Jordaan. En van Graf zullen de grenzen gaan naar

de zee bij Chelkana, en hun uitgang zal zijn bij de zee, dit is de erfenis van de stam Efraïm volgens hun clans. En de steden die afgescheiden waren voor de zonen van Efraïm tussen de erfenis van de zonen van Manasse, alle steden en hun dorpen. En Efraïm vernietigde de Kanaäniet die in Gezer woonde niet, en de Kanaäniet woonde in Efraïm tot deze dag, totdat Farao, koning van Egypte, optrok en het nam en het met vuur verbrandde, en zij de Kanaänieten en de Ferezieten en de inwoners van Gezer doorstoken, en Farao gaf het als bruidsschat aan zijn dochter.

17

En het gebeurde dat de grenzen van de stam van de zonen van Manasse, omdat deze de eerstgeborene van Jozef was, aan Machir, de eerstgeborene van Manasse, de vader van Gilead, waren, want hij was een krijgsman in Gilead en in Basan. En het gebeurde aan de overige zonen van Manasse volgens hun clans: aan de zonen van Iezi, en aan de zonen van Kelez, en aan de zonen van Ieziël, en aan de zonen van Suchem, en aan de zonen van Sumarim, en aan de zonen van Ofer; deze waren mannen volgens hun clans. En Salpaad, de zoon van Opher, had geen zonen maar dochters, en dit zijn de namen van de dochters van Salpaad: Maala, en Noua, en Egla, en Melcha, en Thersa. En zij stonden voor Eleazar de priester, en voor Jozua, en voor de leiders, zeggende: God gebood door de hand van Mozes om aan ons een erfenis te geven in het midden van onze broeders, en er werd aan hen door bevel van de Heer een lot gegeven onder de

broeders van hun vader. En de toewijzing van hen viel van Anassa, en de vlakte Labek van het land Gilead, die is aan de overkant van de Jordaan. Omdat dochters van zonen van Manasse een erfdeel erfden in het midden van hun broers. Maar het land Gilead werd aan de overgebleven zonen van Manasse. En het gebeurde dat de grenzen van de zonen van Manasseh Delehanath waren, die is tegenover de zonen van Anath, en gaat naar de grenzen naar Jamin en Jassib naar de bron van Taphthoth. Aan Manasse zal het toebehoren, en Taphath op de grenzen van Manasse, aan de zonen van Efraïm. En de grens zal neerdalen naar het ravijn Karana naar het zuiden volgens het ravijn Jariel; een terebint aan Efraïm tussen de stad van Manasse; en de grenzen van Manasse naar het noorden naar de stroom; en de uitgang ervan zal de zee zijn van het zuiden aan Efraïm, en naar het noorden aan Manasse; en de zee zal grens zijn voor hen; en naar Aser zullen zij aansluiten naar het noorden, en aan Issachar van het oosten. En Manasse zal in Issachar en in Aser Baitan hebben en hun dorpen, en de inwoners van Dor en haar dorpen, en de inwoners van Megiddo en haar dorpen, en het derde deel van Mapheta en haar dorpen. En de zonen van Manasse waren niet in staat deze steden te vernietigen, en de Kanaänieten begonnen in dit land te wonen. En het gebeurde dat toen de zonen van Israël sterk werden, zij de Kanaänieten tot onderdanen maakten, maar hen niet volledig vernietigden. Maar de zonen van Jozef spraken tegen Jozua en zeiden: Waarom heb je ons één lot en één afgemeten deel als erfenis gegeven? Ik ben een groot volk, en God heeft mij gezegend. En Jozua zei tot hen: Als u een groot volk bent, ga dan

op naar het bos en maak het vrij voor uzelf, als het gebergte van Efraïm u te bekrompen is. En zij zeiden: Het gebergte van Efraïm bevalt ons niet, en de Kanaänieten die daarin wonen, in Beth-sean en in haar dorpen, in de vallei van Jizreël, hebben uitgekozen paarden en ijzer. En Jozua zei tegen de zonen van Jozef: als je een groot volk bent en grote kracht hebt, zal er niet voor jou één erfdeel zijn. Want het woud zal voor jou zijn, omdat het een woud is en je zult het ontginnen, en het zal voor jou zijn; en wanneer je de Kanaäniet volledig vernietigt, omdat een uitgekozen paard voor hem is, want jij bent sterker dan hem.

18

En heel de vergadering van de zonen Israëls werd verzameld te Shiloh, en zij sloegen daar de tent van het getuigenis op, en het land werd door hen onderworpen. En de zonen van Israël die niet geërfd hadden, waren zeven stammen overgebleven. En Jozua zei tot de zonen Israëls: hoe lang zullen jullie te slap zijn om het land te erven dat de Heer, onze God, gaf? Geef van jullie drie mannen per stam, en laat hen opstaan en door het land trekken, en laat hen het beschrijven voor mij, zoals het nodig zal zijn om het te verdelen. En zij gingen door naar hem; en hij verdeelde voor hen zeven porties; Juda zal voor hen als grens staan vanaf het Zuiden, en de zonen van Jozef zullen voor hen staan vanaf het Noorden. Maar jullie, verdeel het land in zeven delen, en breng deze hier naar mij, en ik zal voor jullie het lot

uitbrengen voor de Heer, onze God. Want de zonen van Levi hebben geen portie onder jullie; want het priesterschap van de Heer is zijn portie; en Gad en Reuben en de halve stam van Manasse hebben hun erfenis ontvangen aan de overzijde van de Jordaan bij het oosten, welke Mozes de dienaar van de Heer hun gaf. En de mannen stonden op en gingen, en Jozua gebood de mannen die gingen om het land te onderzoeken, zeggende: Gaat en onderzoekt het land, en komt naar mij, en hier zal ik voor u het lot uitbrengen voor de Heer in Silo. En zij gingen en doorkruisten het land, en zij zagen het, en zij schreven het volgens steden, zeven porties in een boek, en zij brachten het naar Jozua. En Jozua wierp voor hen het lot in Silo voor de Heer. En het lot van de stam Benjamin ging als eerste uit volgens hun clans, en de grenzen van hun lot gingen uit tussen de zonen van Judah en tussen de zonen van Joseph. En hun grenzen werden van het noorden: van de Jordaan zullen de grenzen opgaan langs de rug van Jericho vanuit het noorden, en zal opgaan naar het gebergte naar de zee, en zijn uitgang zal de Mabdaritis Bethon zijn. En de grenzen zullen vandaar doorgaan naar Luz, op de rug van Luz vanaf het zuiden ervan, dit is Bethel, en de grenzen zullen afdalen naar Matarot Orech op het bergland, dat naar het zuiden van Beth horon ligt, het lagere. En de grenzen zullen doorgaan en voorbijgaan bij het deel dat uitkijkt naar de zee, vanaf het zuiden, vanaf de berg tegenover Beth-horon in het zuiden, en de uitgang ervan zal zijn naar Kariath-Baal, dit is Kariath-jearim, een stad van de zonen van Juda; dit is het deel naar de zee toe. En het deel naar het zuiden van het deel van Kariath Baal, en de grenzen zullen doorgaan naar Gasin, bij de

waterbron van Naphto. En de grens zal neerdalen naar een deel, dit is tegenover het dal van Sonnam, dat is van het deel van Emek Refaïm vanuit het noorden, en de Gehenna zal neerdalen naar de rug van de Jebusiet vanuit het zuiden; hij zal neerdalen naar de bron van Rogel; en hij zal doorgaan naar de bron van Beth Semes; en hij zal voorbijgaan naar Galiloth, die is tegenover de opgang van Adummim; en hij zal neerdalen naar de steen van Bohan, zonen van Ruben; en hij zal doorgaan langs de rug van Beth Araba vanuit het noorden, en hij zal neerdalen naar de grenzen naar de rug van de zee vanuit het noorden. En de uitgang van de grenzen zal zijn op de kam van de Zoutzee in het noorden naar het deel van de Jordaan vanuit het zuiden, dit zijn de grenzen vanuit het zuiden. En de Jordaan zal de grens vormen aan de oostzijde, dit is de erfenis van de zonen van Benjamin, haar grenzen rondom volgens hun clans. En de steden van de zonen van Benjamin werden volgens hun stammen Jericho, en Bethegaio, en Amekasis, en Baithabara, en Sara, en Besana, en Aiein, en Phara, en Ephratha, en Karapha, en Kephira, en Moni, en Gibea, twaalf steden; en hun dorpen, Gibeon, en Rama, en Beeroth, en Massema, en Miron, en Amoke, en Phira, en Kaphan, en Nakan, en Zelekan, en Thareela, en Jebus; deze is Jeruzalem; en Gabaoth, Jarim, dertien steden, en hun dorpen; deze is de erfenis van de zonen van Benjamin volgens hun stammen.

19

En het tweede lot ging uit voor de zonen van Simeon, en hun erfenis kwam te liggen tussen de erfdelen van de zonen van Juda. En hun erfdeel werd Beërseba, en Samaa, en Kaladam, en Arsola, en Bola, en Jason, en Erthoula, en Boula, en Horma, en Sikelag, en Beth Makereb, en Sarsousin, en Batharoth, en hun velden; dertien steden, en hun dorpen. Eremmon, en Thalcha, en Jether, en Asan; vier steden en hun dorpen, rondom hun steden tot Balek, gaande naar Bameth volgens het zuiden; dit is de erfenis van de stam van de zonen van Simeon volgens hun clans. Van het lot van Juda kwam de erfenis van de stam van de zonen van Simeon, omdat de portie van de zonen van Juda groter was dan de hunne, en de zonen van Simeon erfden in het midden van hun lot. En het derde lot ging uit aan Zebulon volgens hun stammen; de grenzen van hun erfenis zullen zijn, Esedekgola hun grenzen, de zee en Magelda, en het zal aansluiten bij Baitharaba naar het ravijn, dat is tegenover het aangezicht van Iekman. En keerde terug van Seddouk uit het tegenoverliggende vanaf het oosten van Beth-Shemesh naar de grenzen van Chaseloth-Aith, en zal doorgaan naar Dabiroth, en zal opgaan naar Phanggai. En van daar zal hij omgaan vanuit de tegenoverliggende zijde naar het oosten, naar Gebere, naar de stad Katasem, en zal doorgaan naar Remmona Matharaoza. En hij zal rondgaan om de grenzen naar het Noorden naar Amoth, en hun uitgang zal zijn bij Gaiphael, en Katanath, en Nabaal, en Symoon, en Jericho, en Baithman. Dit is de erfenis van de stam van de zonen van Zebulun volgens hun clans, de steden en hun dorpen. En voor Issachar kwam het vierde lot uit. En hun grenzen werden Jazel, en Chesaloth, en Sunem, en Agis, en

Shion, en Reeroth, en Anachereth, en Dabiron, en Kishon, en Rebes, en Remmas, en Jeon, en Tomman, en Aimarek, en Bersaphes. En de grenzen zullen samenkomen bij Gathbor en bij Salim naar de zee, en Beth-shemesh, en de uitgang van de grenzen zal de Jordaan zijn. Dit is de erfenis van de stam van de zonen van Issachar volgens hun clans, de steden en hun dorpen. En het vijfde lot ging uit voor Asher volgens hun clans. En hun grenzen werden Exeleketh, en Aleph, en Baithok, en Keaph, en Elimelech, en Amiel, en Maasa; en het zal aansluiten bij de Karmel aan de zee, en bij de Zion, en Labanath. En het zal terugkeren van het oosten van de zon en Beth Egeneth, en het zal aansluiten bij Zebulon en Ekgai, en Phthael naar het noorden, en het zal de grenzen binnengaan van Saphthaibethme en Inael, en het zal doortrekken naar Chobamasomel en Elbon en Rahab en Ememaon en Kanthan tot aan het grote Sidon. En de grenzen zullen terugkeren naar Rama, en tot de bron Masphassat, en van de Tyriërs; en de grenzen zullen terugkeren naar Iasiph, en de uitgang ervan zal de zee zijn, en Apoleb, en Echozob, en Archob, en Aphek, en Raau. Dit is de erfenis van de stam van de zonen van Asher volgens hun clans, de steden en hun dorpen. En aan Naphtali viel het zesde lot toe. En de grenzen van hen werden Moolam, en Mola, en Besemiin, en Arme, en Nabok, en Iephthamai, tot Dodam, en de doorgangen ervan werden de Jordaan. En de grens zal terugkeren naar de zee bij Aththabor, en zal van daar doorgaan naar Iakana, en zal aansluiten bij Zebulun vanuit het zuiden, en Asher zal aansluiten aan de zee, en de Jordaan vanuit het oosten van de zon. En de ommuurde steden van de Tyriërs: Tyrus, en

Omathadaketh, en Kenereth, en Armaith, en Arael, en Hazor, en Kades, en Assari, en de bron van Hazor, en Keroe, en Megalaarim, en Baiththame, en Thessamys. Dit is de erfenis van de stam van de zonen van Naphtali. En voor Dan kwam het zevende lot uit. En hun grenzen werden Sarath, en Asa, en de steden Sammaus, en Salamin, en Ammon, en Silatha, en Elon, en Thamnatha, en Ekron, en Alkatha, en Begethon, en Gebeelan, en Azor, en Banaibakat, en Gethremmon, en van de zee Hierakon een grens nabij Joppa. Dit is de erfenis van de stam van de zonen van Dan volgens hun districten, hun steden en hun dorpen. En de zonen van Dan gingen en voerden oorlog tegen Lachis, en grepen het, en sloegen het met de mond van het zwaard; en vestigden zich erin en noemden haar naam Lasendan. En zij gingen om het land binnen te dringen volgens hun grens; en de zonen van Israël gaven een lot aan Jozua de zoon van Nun onder hen door bevel van God, en zij gaven hem de stad die hij verzocht, Thamnasarach, die in het gebergte van Efraïm is; en hij bouwde de stad, en woonde erin. Deze zijn de verdelingen welke Eleazar de priester, en Jozua de zoon van Nun, en de heersers van de families in de stammen van Israël als erfenis toeweesden volgens loten in Silo voor de Heer, bij de deuren van de tent van de getuigenis, en zij gingen het land in bezit nemen.

20

En de Heer sprak tot Jozua en zei: Spreek tot de zonen van Israël

en zeg: Wijs de steden van toevluchtoord aan, waarover ik tot jullie sprak door Mozes. Een toevlucht voor de moordenaar die een ziel onopzettelijk geslagen heeft, en de steden zullen voor jullie een toevlucht zijn, en de moordenaar zal niet sterven door de bloedwreker, totdat hij voor de vergadering tot oordeel staat. En hij wees Kadesh aan in Galilea in het bergland van Naphtali, en Sichem in het bergland van Efraïm, en de stad Arbok, dit is Hebron, in het bergland van Juda. En aan de overzijde van de Jordaan gaf hij Bosor in de woestijn in de vlakte van de stam Ruben, en Aremoth in Gilead uit de stam Gad, en Gaulon in Basan uit de stam Manasse. Deze steden zijn aangewezen voor de zonen van Israël en voor de vreemdeling die onder hen verblijft, om daarheen te vluchten voor ieder die een ziel onopzettelijk slaat, opdat hij niet sterft door de hand van de bloedwreker, totdat hij voor de vergadering staat tot oordeel.

21

En de hoofden van de vaders van de zonen van Levi kwamen naar Eleazar de priester, en Jozua de zoon van Nun, en naar de stamhoofden van de vaders uit de stammen van Israël. En zij zeiden tot hen in Silo in het land Kanaän, zeggende: de Heer heeft bevolen door de hand van Mozes om aan ons steden te geven om te bewonen, en de weidegronden voor ons vee. En de zonen van Israël gaven aan de Levieten bij het toewijzen door bevel van de Heer de steden en hun weidegronden. En het lot ging uit naar het volk van Kaath, en het gebeurde dat de zonen

van Aäron, de priesters, de Levieten, van de stam Juda en van de stam Simeon en van de stam Benjamin door het lot dertien steden ontvingen. En aan de zonen van Kahath, de overgeblevenen uit de stam van Efraïm en uit de stam van Dan en van de helft van de stam van Manasse, door het lot tien steden. En aan de zonen van Gershon van de stam Issachar en van de stam Asher en van de stam Naphtali en van de halve stam Manasseh in Bashan, dertien steden. En aan de zonen van Merari, volgens hun clans, van de stam Reuben en van de stam Gad en van de stam Zebulun, bij loting, twaalf steden. En de zonen van Israël gaven aan de Levieten de steden en hun weilanden, op de wijze zoals de Heer aan Mozes gebood, door het lot. En de stam van de zonen van Juda en de stam van de zonen van Simeon en van de stam van de zonen van Benjamin gaven deze steden; en zij werden toegewezen aan de zonen van Aäron van het geslacht van Kahath van de zonen van Levi, omdat aan deze het lot toeviel. En hij gaf hen Kirjat Arba, de moederstad van de Anak; deze is Hebron in het gebergte van Juda; maar de weilanden rondom haar, en de velden van de stad, en haar dorpen gaf Jozua aan de zonen van Kaleb, zoon van Jefunne, in bezit. En aan de zonen van Aäron gaf hij de stad als toevluchtsoord voor de doodslager, Hebron, en de weidegronden die bij haar horen; en Libna, en de weidegronden die bij haar horen; en Ajjalon, en de weidegronden die bij haar horen; en Jattir, en de weidegronden die bij haar horen; en Gath, en de weidegronden die bij haar horen; en Debir, en de weidegronden die bij haar horen; en Asa, en de weidegronden die bij haar horen; en Jutta, en de weidegronden die bij haar

horen; en Beth Semes, en de weidegronden die bij haar horen; negen steden van deze twee stammen. En van de stam Benjamin: Gibeon en de weidegronden ervan, en Geba en de weidegronden ervan, en Anathoth en de weidegronden ervan, en Gamala en de weidegronden ervan; vier steden. Alle steden van de zonen van Aäron, de priesters, waren dertien. En aan de overgebleven zonen van Kahath, de Levieten van de zonen van Kahath, werd de stad van hun priesters van de stam Efraïm gegeven; en zij gaven hen de vrijstad voor de moordenaar, Sichem, en haar weidegronden; en Gazara en haar weidegronden; en Bethoron en haar weidegronden; vier steden. En van de stam Dan: Helkothaim en de weidegronden ervan, en Geth Dan en de weidegronden ervan, en Aijalon en de weidegronden ervan, en Gath Rimmon en de weidegronden ervan; vier steden. En van de halve stam Manasse, Taanach en de daaraan afgescheiden gebieden, en Iebatha en de daaraan afgescheiden gebieden, twee steden. Alle tien steden, en de daarbij afgezonderde gebieden, voor de volkeren van de zonen van Kaäth, de overgeblevenen. En aan de zonen van Gershon, de Levieten uit de halve stam van Manasse, de steden die waren afgezonderd voor de moordenaars: Gaulon in Basan met de bijbehorende gebieden, en Bezer met de bijbehorende gebieden, twee steden. En van de stam Issachar: Kison en de weidegronden ervan, en Daberat en de weidegronden ervan, en Ramot en de weidegronden ervan, en En-Gannim en de weidegronden ervan; vier steden. En van de stam Aser: Basella en de weidegronden ervan, en Dabbon en de weidegronden ervan, en Helkat en de weidegronden ervan, en Rahab en de

weidegronden ervan: vier steden. En uit de stam Naftali: de stad die was afgezonderd voor de doodslager, namelijk Kades in Galilea, met haar afgezonderde gebieden, en Nemmàth met haar afgezonderde gebieden, en Themmòn met haar afgezonderde gebieden, drie steden. Alle steden van de Gershon volgens hun clans, dertien steden. En aan het volk van de zonen van Merari, de overgebleven Levieten, uit de stam Zebulon: Maan en haar weidegronden; en Kades en haar weidegronden; en Sella en haar weidegronden; drie steden. En voorbij de Jordaan bij Jericho, van de stam Ruben: de stad, de toevluchtsoord voor de moordenaar, Bezer in de woestijn; Miso en haar weidegronden; en Jazer en haar weidegronden; en Kedemoth en haar weidegronden; en Mefaath en haar weidegronden; vier steden. En van de stam Gad, de stad het toevluchtsoord van de moordenaar, en Ramoth in Gilead, en haar weidegronden, Kamin, en haar weidegronden, en Heshbon, en haar weidegronden, en Jazer, en haar weidegronden, alle vier de steden. Alle steden van de zonen van Merari volgens hun clans, die overgebleven waren van de stam Levi, en de grenzen waren de steden, twaalf. Alle steden van de Levieten in het midden van het bezit van de zonen van Israël, achtenveertig steden, en hun weilanden rondom deze steden; een stad en de weilanden rondom de stad voor al deze steden; En de Heer gaf aan Israël al het land, dat Hij zwoer te geven aan hun vaders; en zij namen het in bezit, en zij vestigden zich erin. En de Heer gaf hen rust rondom, omdat Hij aan hun vaders gezworen had, niemand stond op voor hen van al hun vijanden, al hun vijanden leverde de Heer over in hun handen. Niet één van alle goede woorden

die de Heer tot de zonen Israëls sprak, is gefaald; alle zijn gekomen.

22

Toen riep Jozua de zonen van Ruben, en de zonen van Gad, en de halve stam van Manasse samen, en zei tegen hen, jullie hebben alle dingen gehoord die Mozes de dienaar van de Heer jullie bevolen heeft, en jullie hebben mijn stem gehoorzaamd volgens alles wat hij jullie bevolen heeft. Jullie hebben je broeders niet verlaten deze vele dagen, tot de dag van vandaag hebben jullie het gebod van de Heer jullie God gehouden. Nu maar heeft de Heer onze God onze broeders rust gegeven, op de wijze zoals Hij tot hen zei. Nu daarom, keer terug en ga naar jullie huizen en naar het land van jullie bezitting, dat Mozes aan jullie gaf aan de overzijde van de Jordaan. Maar houd jullie zeer eraan om de geboden en de wet te doen, die Mozes de dienaar van de Heer ons bevolen heeft te doen; de Heer onze God liefhebben, in al zijn wegen wandelen, zijn geboden houden, en aan hem gehecht zijn, en hem dienen uit geheel jullie verstand en uit geheel jullie ziel. En Jozua zegende hen en zond hen uit, en zij gingen naar hun huizen. En aan de helft van de stam Manasse gaf Mozes land in Basan, en aan de andere helft gaf Jozua land met zijn broeders aan de overzijde van de Jordaan bij de zee, en toen Jozua hen uitzond naar hun huizen, zegende hij hen. En met veel rijkdom gingen zij weg naar hun huizen, en zij verdeelden de buit van de vijanden met hun broeders: zeer veel

vee, en zilver, en goud, en ijzer, en veel kleding. En de zonen van Reuben en de zonen van Gad en de halve stam van Manasse gingen van de zonen van Israël in Silo in het land Kanaän weg om te vertrekken naar Gilead, naar het land van hun bezit, dat zij geërfd hadden door het bevel van de Heer in de hand van Mozes. En zij kwamen in Gilead bij de Jordaan, die in het land Kanaän is, en de zonen van Ruben, en de zonen van Gad, en de halve stam van Manasse bouwden daar een altaar bij de Jordaan, een groot altaar om te zien. En de zonen van Israël hoorden zeggen: Zie, de zonen van Ruben, en de zonen van Gad, en de halve stam van Manasse hebben een altaar gebouwd op de grenzen van het land Kanaän bij de Gilead van de Jordaan, aan de overzijde van de zonen van Israël. En alle zonen van Israël waren verzameld in Shiloh, om, nadat zij opgegaan waren, oorlog tegen hen te maken. En de zonen van Israël stuurden naar de zonen van Ruben en naar de zonen van Gad en naar de zonen van de halve stam van Manasse naar het land Gilead, Pinehas de zoon van Eleazar de zoon van Aäron de hogepriester, en tien van de leiders met hem; één leider van het huis van een familie van alle stammen van Israël; de leiders van de huizen van families zijn duizendmanschapsleiders van Israël. En zij kwamen naar de zonen van Ruben, en naar de zonen van Gad, en naar de helft van de stam van Manasse in het land Gilead; en zij spraken tot hen, zeggende: dit zegt heel de vergadering van de Heer: wat is deze overtreding die jullie hebben begaan tegenover de God van Israël, om je vandaag af te keren van de Heer, door voor jezelf een altaar te bouwen, om rebellen te worden tegen de Heer? Is de zonde van Peor niet

klein voor ons, omdat wij niet gereinigd werden ervan tot deze dag? En er kwam een plaag in de vergadering van de Heer. En jullie keerden je vandaag af van de Heer, en het zal zo zijn: als jullie vandaag afwijken van de Heer, dan zal morgen over heel Israël de toorn zijn. En nu, als uw land van uw bezit klein is, steek dan over naar het land van het bezit van de Heer, waar de tent van de Heer verblijft, en u zult onder ons erven. Word geen rebellen tegen God, en val ook niet af van de Heer door voor uzelf een altaar te bouwen buiten het altaar van de Heer onze God. Zie, heeft Achar de zoon van Zerah niet in overtreding overtreden van het toegewijde ding, en kwam er niet toorn over heel de verzameling van Israel? En deze ene stierf door zijn eigen zonde. En de zonen van Ruben, en de zonen van Gad, en de helft van de stam van Manasse antwoordden en spraken tot de bevelhebbers van duizend van Israël, zeggende: de God God Heer is, en de God God zelf weet het, en Israël zelf zal het weten; als wij in opstand hebben gezondigd voor de Heer, moge hij ons niet redden op deze dag. En als wij voor onszelf een altaar bouwden, om af te wijken van de Heer onze God, om daarop een offer van brandoffers te brengen, om daarop een offer van redding te doen, de Heer zal het uitzoeken. Maar uit voorzichtigheid hebben wij dit gedaan, zeggende, opdat uw kinderen morgen niet zouden zeggen tot onze kinderen: wat heeft u met de Heer, de God van Israël, te maken? En de Heer plaatste grenzen tussen ons en jullie, de Jordaan, en jullie hebben geen deel aan de Heer, en de zonen van jullie zullen de zonen van ons vervreemden, opdat zij de Heer niet mogen vereren. En we zeiden dit zo te doen, om dit altaar te bouwen

niet vanwege brandoffers noch vanwege offers, maar opdat dit een getuigenis zou zijn tussen ons en jullie, en tussen onze generaties na ons, om de Heer te dienen voor hem, met onze brandoffers en met onze offers en met onze vredesoffers; en jullie kinderen zullen niet morgen tegen onze kinderen zeggen, jullie hebben geen deel aan de Heer. En wij zeiden: als het ooit gebeurt dat zij tot ons spreken, of tot onze generaties morgen, en zij zullen zeggen: ziet de gelijkenis van het altaar des Heren, dat onze vaders maakten, niet wegens offeranden noch wegens offers, maar het is een getuigenis tussen jullie en tussen ons, en tussen onze zonen. Moge het daarom niet gebeuren dat wij ons afkeren van de Heer op de dag van vandaag, dat wij vertrekken van de Heer, zodat wij een altaar bouwen voor de vruchtenoffers en de offers van Salamis en het offer van de redding, behalve het altaar van de Heer dat voor zijn tent is. En Phinehas de priester en alle leiders van de vergadering van Israël die met hem waren, hadden de woorden gehoord die de zonen van Reuben en de zonen van Gad en de halve stam van Manasseh spraken, en het behaagde hun. En Phinehas de priester zei tot de zonen van Reuben en tot de zonen van Gad en tot de halve stam van Manasseh: Vandaag hebben wij gekend dat de Heer met ons is, omdat gij geen overtreding voor de Heer hebt begaan, en dat gij de zonen van Israël uit de hand van de Heer hebt bevrijd. En Phinehas de priester en de heersers keerden terug van de zonen van Reuben en van de zonen van Gad en van de halve stam van Manasseh uit Gilead naar het land Kanaän naar de zonen van Israël, en zij antwoordden hen de woorden. En het behaagde de zonen van Israël, en zij spraken

tot de zonen van Israël, en zij zegenden de God van de zonen van Israël, en zij zeiden niet langer op te trekken naar hen ten oorlog om het land van de zonen van Ruben en van de zonen van Gad en van de halve stam van Manasse te verwoesten, en zij vestigden zich erop. En Jozua noemde het altaar van de Rubenieten en van de Gadieten en van de halve stam Manasse, en zei dat het een getuigenis is tussen hen, dat de Heer hun God is.

23

En het gebeurde na vele dagen, nadat de Heer aan Israël rust had gegeven van al zijn vijanden rondom, dat Jozua ouder was geworden, gevorderd in dagen. En Jozua riep alle zonen van Israël samen en hun raad van oudsten en hun leiders en hun rechters en hun schrijvers, en hij zei tot hen, ik ben oud geworden en gevorderd in dagen; Jullie echter hebben gezien hoeveel de Heer onze God deed aan al deze volken voor ons aangezicht, omdat de Heer jullie God degene is die voor jullie vocht. Zie dat ik aan jullie de volken heb toegewezen die voor jullie zijn achtergebleven, deze in de erfdelen voor jullie stammen, van de Jordaan af alle volken, en ik heb ze uitgeroeid, en van de grote zee af zal het begrenzen tot de ondergang van de zon. Maar de Heer, onze God, deze zal hen vernietigen van ons aangezicht, totdat zij vergaan, en Hij zal de wilde beesten naar hen zenden, totdat Hij hen en hun koningen vernietigt van jullie aangezicht, en jullie zullen hun land erven, zoals de Heer,

onze God, tot jullie sprak. Wees daarom zeer sterk om te bewaken en te doen al wat geschreven is in het boek van de wet van Mozes, opdat jullie niet afwijken naar rechts of links, zodat jullie niet binnengaan bij deze overgebleven volken; en de namen van hun goden zullen niet genoemd worden onder jullie, noch zullen jullie hen dienen, noch zullen jullie voor hen buigen, maar aan de Heer onze God zullen jullie aanhangen, zoals jullie gedaan hebben tot op deze dag. En de Heer zal grote en sterke naties van jullie aangezicht vernietigen, en niemand heeft tegenstand geboden voor ons tot deze dag. Eén van jullie vervolgde duizend, omdat de Heer onze God voor jullie vocht, net zoals Hij aan ons zei. En waakt zeer ervoor om de Heer onze God lief te hebben. Als jullie je namelijk afkeren en je voegen bij deze overgebleven volken die met jullie zijn, en huwelijken sluiten met hen, en je met hen vermengen en zij met jullie, weet dan dat de Heer niet zal doorgaan met het volledig vernietigen van deze volken voor jullie gezicht; en zij zullen voor jullie tot strikken zijn, en tot struikelblokken, en tot spijkers in jullie hielen, en tot pijlen in jullie ogen, totdat jullie vergaan van dit goede land dat de Heer jullie God aan jullie gaf. Ik ga nu de weg, zoals ook allen op de aarde, en jullie zullen weten met jullie hart en met jullie ziel, dat niet één woord viel van alle woorden die de Heer onze God zei aangaande alle dingen die ons toebehoren, niet één daarvan faalde. En het zal zijn op welke manier naar ons alle goede woorden gekomen zijn, die de Heer tot jullie gesproken heeft; zo zal de Heer God over jullie alle slechte woorden brengen totdat hij jullie vernietigt van dit goede land, dat de Heer aan jullie gegeven heeft, wanneer jullie het verbond

van de Heer onze God overtreden, dat hij ons bevolen heeft, en weggegaan andere goden zullen dienen en voor hen zullen buigen.

24

En Jozua verzamelde alle stammen van Israël naar Silo, en riep de oudsten, de schriftgeleerden en de rechters van hen samen, en stelde hen voor God. En Jozua zei tot al het volk: deze dingen zegt de Heer, de God van Israël: voorbij de rivier vestigden zich uw vaders van het begin, Terah de vader van Abraham, en de vader van Nahor, en zij dienden andere goden. En ik nam jullie vader Abraham van de overkant van de rivier, en ik leidde hem door het hele land; en ik vermenigvuldigde zijn nageslacht, en ik gaf hem Isaak, en aan Isaak gaf ik Jacob en Esau; en ik gaf aan Esau het gebergte Seir om te erven; en Jacob en zijn zonen gingen naar Egypte, en zij werden daar een groot en talrijk en machtig volk; en de Egyptenaren mishandelden hen. En ik sloeg Egypte met tekenen die ik onder hen deed. En na deze dingen leidde hij onze vaders uit Egypte, en jullie gingen de Rode Zee binnen, en de Egyptenaren achtervolgden onze vaders met strijdwagens en met paarden in de Rode Zee. En wij riepen uit tot de Heer, en Hij gaf een wolk en duisternis tussen ons en tussen de Egyptenaren, en Hij bracht de zee over hen, en bedekte hen, en uw ogen zagen alles wat de Heer deed in het land Egypte, en jullie waren in de woestijn vele dagen. En Hij leidde ons naar het land van de Amorieten die woonden aan de

overzijde van de Jordaan, en de Heer leverde hen over in onze handen, en jullie erfden hun land, en jullie vernietigden hen van voor jullie aangezicht. En Balak, de koning van Moab, zoon van Zippor, stond op en stelde zich op in slag tegen Israël, en hij zond boden en riep Balaäm om ons te vervloeken. En de Heer, jouw God, wilde jou niet vernietigen, en met zegeningen zegende hij ons, en redde hij ons uit hun handen, en overleverde hij hen. En jullie staken de Jordaan over en jullie kwamen in Jericho, en zij vochten tegen ons, de bewoners van Jericho: de Amoriet en de Kanaäniet en de Periziet en de Heviet en de Jebusiet en de Hethiet en de Girgasiet, en de Heer leverde hen in onze handen. En Hij zond vóór jullie uit de horzel, en deze verdreef van ons aangezicht twaalf koningen van de Amorieten, niet door jouw zwaard noch door jouw boog. En hij gaf aan jullie land waarop jullie niet hebben gearbeid, en steden die jullie niet hebben gebouwd, en jullie vestigden je erin, en wijngaarden en olijfgaarden die jullie niet hebben geplant, daarvan eten jullie. En nu vrees de Heer, en dien Hem in oprechtheid en in gerechtigheid, en verwijder de vreemde goden, welke onze vaders dienden aan de overzijde van de rivier en in Egypte, en dien de Heer. Als het u echter niet bevalt de Heer te dienen, kies dan vandaag voor uzelf wie u zult dienen, hetzij de goden van uw vaderen die aan de overzijde van de rivier waren, hetzij de goden van de Amorieten in wier land u woont, maar ik en mijn huis, wij zullen de Heer dienen, omdat Hij heilig is. En het volk antwoordde en zei: Laat het ons niet overkomen dat wij de Heer verlaten om andere goden te dienen. De Heer onze God, Hij is God, Hij heeft ons en onze vaders uit Egypte geleid, en Hij heeft

ons bewaakt op heel de weg die wij gingen, en te midden van alle volken waar wij doorheen trokken. En de Heer verdreef de Amoriet en alle naties die het land bewoonden van voor ons aangezicht, maar ook wij zullen de Heer dienen, want deze is onze God. En Jozua zei tegen het volk, jullie zijn niet in staat de Heer te dienen, omdat God heilig is; en ijverig zal hij jullie zonden en jullie wetteloze daden niet vergeven, wanneer jullie de Heer zouden verlaten en andere goden zullen dienen; en komend zal hij jullie schaden en jullie verteren in ruil voor het goede dat hij jullie deed. En het volk zei tegen Jozua: Nee, maar wij zullen de Heer dienen. En Jozua zei tot het volk: Jullie zijn getuigen tegen jezelf, dat jullie de Heer hebben gekozen om Hem te dienen. En nu, verwijder de vreemde goden die in jullie zijn, en richt jullie hart naar de Heer, de God van Israël. En het volk zei tot Jozua: Wij zullen de Heer dienen en naar zijn stem zullen wij luisteren. En Jozua maakte een verbond met het volk op die dag, en gaf hem wet en recht in Silo voor de tent van de God van Israël. En hij schreef deze woorden in het boek der wetten van God, en hij nam een grote steen, en Jozua richtte hem op bij de terebint tegenover de Heer. En Jozua zei tot het volk: Zie, deze steen zal onder jullie zijn tot een getuigenis, dat hij alle dingen heeft gehoord die door de Heer tot hem gesproken zijn, dat Hij vandaag tot jullie gesproken heeft, en deze zal onder jullie zijn tot een getuigenis in de laatste dagen, wanneer jullie vals zouden handelen tegen de Heer, mijn God. En Jozua zond het volk weg, en zij gingen elk naar zijn eigen plaats. En Israël diende de Heer alle dagen van Jozua, en alle dagen van de oudsten die de tijd verlengden na Jozua, en die alle werken van

de Heer zagen die Hij aan Israël deed. En het gebeurde na die dingen, en Jozua, zoon van Nun, dienaar van de Heer, stierf, honderd en tien jaar oud. En zij begroeven hem bij de grenzen van zijn lot in Thamnasarach in het gebergte van Efraïm ten noorden van het gebergte van Gilead. En de beenderen van Jozef brachten de zonen van Israël op uit Egypte, en zij begroeven ze in Sichem, in het deel van het veld dat Jakob verwierf van de Amorieten die woonden in Sichem voor honderd lammeren, en hij gaf het aan Jozef als deel. En het gebeurde na deze dingen dat Eleazar, de zoon van Aaron, de hogepriester, stierf, en hij werd begraven in Gibeah van Phinehas, zijn zoon, die hij aan hem had gegeven in het bergland van Ephraim.